# PATROLOGIÆ

## CURSUS COMPLETUS,

SEU BIBLIOTHECA UNIVERSALIS, INTEGRA, UNIFORMIS, COMMODA, OECONOMICA,

**OMNIUM SS. PATRUM, DOCTORUM SCRIPTORUMQUE ECCLESIASTICORUM,**

SIVE LATINORUM, SIVE GRÆCORUM,

*QUI AB ÆVO APOSTOLICO AD TEMPORA CONCILII TRIDENTINI (ANNO 1545) PRO LATINIS, ET CONCILII FLORENTINI (ANN. 1439) PRO GRÆCIS FLORUERUNT :*

RECUSIO CHRONOLOGICA

OMNIUM QUÆ EXSTITERE MONUMENTORUM CATHOLICÆ TRADITIONIS PER QUINDECIM PRIMA ECCLESIÆ SÆCULA ET AMPLIUS,

JUXTA EDITIONES ACCURATISSIMAS, INTER SE CUMQUE NONNULLIS CODICIBUS MANUSCRIPTIS COLLATAS, PERQUAM DILIGENTER CASTIGATA ; DISSERTATIONIBUS, COMMENTARIIS, VARIISQUE LECTIONIBUS CONTINENTER ILLUSTRATA ; OMNIBUS OPERIBUS POST AMPLISSIMAS EDITIONES QUÆ TRIBUS NOVISSIMIS SÆCULIS DEBENTUR ABSOLUTAS DETECTIS, AUCTA ; INDICIBUS PARTICULARIBUS ANALYTICIS, SINGULOS SIVE TOMOS SIVE AUCTORES ALICUJUS MOMENTI SUBSEQUENTIBUS, DONATA ; CAPITULIS INTRA IPSUM TEXTUM RITE DISPOSITIS, NECNON ET TITULIS SINGULARUM PAGINARUM MARGINEM SUPERIOREM DISTINGUENTIBUS SUBJECTAMQUE MATERIAM SIGNIFICANTIBUS, ADORNATA ; OPERIBUS CUM DUBIIS, TUM APOCRYPHIS, ALIQUA VERO AUCTORITATE IN ORDINE AD TRADITIONEM ECCLESIASTICAM POLLENTIBUS, AMPLIFICATA ;

DUCENTIS ET AMPLIUS LOCUPLETATA INDICIBUS AUCTORUM SICUT ET OPERUM, ALPHABETICIS, CHRONOLOGICIS, STATISTICIS, SYNTHETICIS, ANALYTICIS, ANALOGICIS, IN QUODQUE RELIGIONIS PUNCTUM, DOGMATICUM, MORALE, LITURGICUM, CANONICUM, DISCIPLINARE, HISTORICUM, ET CUNCTA ALIA SINE ULLA EXCEPTIONE ; SED PRÆSERTIM DUOBUS INDICIBUS IMMENSIS ET GENERALIBUS, ALTERO SCILICET RERUM, QUO CONSULTO, QUIDQUID NON SOLUM TALIS TALISVE PATER, VERUM ETIAM UNUSQUISQUE PATRUM, NE UNO QUIDEM OMISSO, IN QUODLIBET THEMA SCRIPSERIT, UNO INTUITU CONSPICIATUR ; ALTERO SCRIPTURÆ SACRÆ, EX QUO LECTORI COMPERIRE SIT OBVIUM QUINAM PATRES ET IN QUIBUS OPERUM SUORUM LOCIS SINGULOS SINGULORUM LIBRORUM S. SCRIPTURÆ VERSUS, A PRIMO GENESEOS USQUE AD NOVISSIMUM APOCALYPSIS, COMMENTATI SINT :

EDITIO ACCURATISSIMA, CÆTERISQUE OMNIBUS FACILE ANTEPONENDA, SI PERPENDANTUR CHARACTERUM NITIDITAS, CHARTÆ QUALITAS, INTEGRITAS TEXTUS, PERFECTIO CORRECTIONIS, OPERUM RECUSORUM TUM VARIETAS, TUM NUMERUS, FORMA VOLUMINUM PERQUAM COMMODA SIBIQUE IN TOTO PATROLOGIÆ DECURSU CONSTANTER SIMILIS, PRETII EXIGUITAS, PRÆSERTIMQUE ISTA COLLECTIO, UNA, METHODICA ET CHRONOLOGICA, SEXCENTORUM FRAGMENTORUM OPUSCULORUMQUE HACTENUS HIC ILLIC SPARSORUM, PRIMUM AUTEM IN NOSTRA BIBLIOTHECA, EX OPERIBUS ET MSS. AD OMNES ÆTATES, LOCOS, LINGUAS FORMASQUE PERTINENTIBUS, COADUNATORUM.

## SERIES GRÆCA PRIOR,

IN QUA PRODEUNT PATRES, DOCTORES SCRIPTORESQUE ECCLESIÆ GRÆCÆ A S. BARNABA AD PHOTIUM,


ACCURANTE J.-P. MIGNE,

**Bibliothecæ Cleri universæ,**

SIVE CURSUUM COMPLETORUM IN SINGULOS SCIENTIÆ ECCLESIASTICÆ RAMOS EDITORE.



PATROLOGIA, AD INSTAR IPSIUS ECCLESIÆ, IN DUAS PARTES DIVIDITUR, ALIA NEMPE LATINA, ALIA GRÆCO-LATINA. LATINA, JAM PENITUS EXARATA, QUOAD PRIMAM SERIEM, VIGINTI-QUINQUE ET DUCENTIS VOLUMINIBUS MOLE SUA STAT, MOXVE POST PERACTOS INDICES STABIT, AC QUINQUE-VIGINTI-CENTUM ET MILLE FRANCIS VENIT. GRÆCA DUPLICI EDITIONE TYPIS MANDATA EST. PRIOR GRÆCUM TEXTUM UNA CUM VERSIONE LATINA LATERALIS AMPLECTITUR, ET AD NOVEM ET CENTUM VOLUMINA PERVENIT, SED SINE INDICIBUS ; POSTERIOR AUTEM HANC VERSIONEM TANTUM EXHIBET, IDEOQUE INTRA QUINQUE ET QUINQUAGINTA VOLUMINA RETINETUR ; UTRAQUE VIGESIMA QUARTA DIE DECEMBRIS 1860 OMNINO APPARUERAT. UNUMQUODQUE VOLUMEN GRÆCO-LATINUM OCTO, UNUMQUODQUE MERE LATINUM QUINQUE FRANCIS SOLUMMODO EMITUR : UTROBIQUE VERO, UT PRETII HUJUS BENEFICIO FRUATUR EMPTOR, COLLECTIONEM INTEGRAM SIVE GRÆCAM SIVE LATINAM, 326 VOLUMINIBUS PRO AMPLIORI EDITIONE ET 272 PRO MINORI ABSQUE INDICIBUS CONSTANTEM, COMPARET NECESSE ERIT, SECUS ENIM CUJUSQUE VOLUMINIS AMPLITUDINEM NECNON ET DIFFICULTATES VARIA PRETIA ÆQUABUNT. ATTAMEN, SI QUIS EMAT INTEGRE ET SEORSIM COLLECTIONEM GRÆCO-LATINAM, VEL EAMDEM EX GRÆCO LATINE VERSAM, TUM QUODQUE VOLUMEN PRO NOVEM VEL PRO SEX FRANCIS OBTINEBIT. ISTÆ CONDITIONES SERIEBUS PATROLOGIÆ NONDUM EXCUSIS APPLICANTUR.


*PATROLOGIÆ GRÆCÆ TOMUS XVI.*

ORIGENES.


EXCUDEBATUR ET VENIT APUD J.-P. MIGNE EDITOREM,

IN VIA DICTA *D'AMBOISE*, OLIM PROPE PORTAM LUTETIÆ PARISIORUM VULGO *D'ENFER* NOMINATAM, SEU *PETIT-MONTROUGE*, NUNC VERO INTRA MŒNIA PARISINA.

1862

# AVIS IMPORTANT.

D'après une des lois providentielles qui régissent le monde, rarement les œuvres au-dessus de l'ordinaire se font sans contradictions plus ou moins fortes et nombreuses. Les *Ateliers Catholiques* ne pouvaient guère échapper à ce cachet divin de leur utilité. Tantôt on a nié leur existence ou leur importance; tantôt on a dit qu'ils étaient fermés ou qu'ils allaient l'être. Cependant ils poursuivent leur carrière depuis 21 ans, et les productions qui en sortent deviennent de plus en plus graves et soignées : aussi paraît-il certain qu'à moins d'événements qu'aucune prudence humaine ne saurait prévoir ni empêcher, ces Ateliers ne se fermeront que quand la *Bibliothèque du Clergé* sera terminée en ses 2,000 volumes in-4°. Le passé paraît un sûr garant de l'avenir, pour ce qu'il y a à espérer ou à craindre. Cependant, parmi les calomnies auxquelles ils se sont trouvés en butte, il en est deux qui ont été continuellement répétées, parce qu'étant plus capitales, leur effet entraînait plus de conséquences. De petits et ignares concurrents se sont donc acharnés, par leur correspondance ou leurs voyageurs, à répéter partout que nos Editions étaient mal corrigées et mal imprimées. Ne pouvant attaquer le fond des Ouvrages, qui, pour la plupart, ne sont que les chefs-d'œuvre du Catholicisme reconnus pour tels dans tous les temps et dans tous les pays, il fallait bien se rejeter sur la forme dans ce qu'elle a de plus sérieux, la correction et l'impression : en effet, les chefs-d'œuvre même n'auraient qu'une demi-valeur, si le texte en était inexact ou illisible.

Il est très-vrai que, dans le principe, un succès inouï dans les fastes de la Typographie ayant forcé l'Editeur de recourir aux mécaniques, afin de marcher plus rapidement et de donner les ouvrages à moindre prix; quatre volumes du double *Cours d'Ecriture sainte et de Théologie* furent tirés avec la correction insuffisante donnée dans les imprimeries à presque tout ce qui s'édite; il est vrai aussi qu'un certain nombre d'autres volumes, appartenant à diverses Publications, furent imprimés ou trop noir ou trop blanc. Mais, depuis ces temps éloignés, les mécaniques ont cédé le travail aux presses à bras, et l'impression qui en sort, sans être du luxe, attendu que le luxe jurerait dans des ouvrages d'une telle nature, est parfaitement convenable sous tous les rapports. Quant à la correction, il est de fait qu'elle n'a jamais été portée si loin dans aucune édition ancienne ou contemporaine. Et comment en serait-il autrement, après toutes les peines et toutes les dépenses que nous subissons pour arriver à purger nos épreuves de toutes fautes? L'habitude, en typographie, même dans les meilleures maisons, est de ne corriger que deux épreuves et d'en conférer une troisième avec la seconde, sans avoir préparé en rien le manuscrit de l'auteur.

Dans les *Ateliers Catholiques* la différence est presque incommensurable. Au moyen de correcteurs blanchis sous le harnais et dont le coup d'œil typographique est sans pitié pour les fautes, on commence par préparer la copie d'un bout à l'autre sans en excepter un seul mot. On lit ensuite en première épreuve avec la copie ainsi préparée. On lit en seconde de la même manière, mais en collationnant avec la première. On fait la même chose en tierce, en collationnant avec la seconde. On agit de même en quarte, en collationnant avec la tierce. On renouvelle la même opération en quinte, en collationnant avec la quarte. Ces collationnements ont pour but de voir si aucune des fautes signalées au bureau par MM. les correcteurs, sur la marge des épreuves, n'a échappé à MM. les corrigeurs sur le marbre et le métal. Après ces cinq lectures entières contrôlées l'une par l'autre, et en dehors de la préparation ci-dessus mentionnée, vient une révision, et souvent il en vient deux ou trois; puis l'on cliche. Le clichage opéré, par conséquent la pureté du texte se trouvant immobilisée, on fait, avec la copie, une nouvelle lecture d'un bout de l'épreuve à l'autre, on se livre à une nouvelle révision, et le tirage n'arrive qu'après ces innombrables précautions.

Aussi y a-t-il à Montrouge des correcteurs de toutes les nations et en plus grand nombre que dans vingt-cinq imprimeries de Paris réunies ! Aussi encore, la correction y coûte-t-elle autant que la composition, tandis qu'ailleurs elle ne coûte que le dixième ! Aussi enfin, bien que l'assertion puisse paraître téméraire, l'exactitude obtenue par tant de frais et de soins, fait-elle que la plupart des Editions des *Ateliers Catholiques* laissent bien loin derrière elles celles même des célèbres Bénédictins Mabillon et Montfaucon et des célèbres Jésuites Petau et Sirmond. Que l'on compare, en effet, n'importe quelles feuilles de leurs éditions avec celles des nôtres qui leur correspondent, en grec comme en latin, on se convaincra que l'invraisemblable est une réalité.

D'ailleurs, ces savants éminents, plus préoccupés du sens des textes que de la partie typographique et n'étant point correcteurs de profession, lisaient, non ce que portaient les épreuves, mais ce qui devait s'y trouver, leur haute intelligence suppléant aux fautes de l'édition. De plus les Bénédictins, comme les Jésuites, opéraient presque toujours sur des manuscrits, cause perpétuelle de la multiplicité des fautes, pendant que les *Ateliers Catholiques*, dont le propre est surtout de ressusciter la Tradition, n'opèrent le plus souvent que sur des imprimés.

Le R. P. De Buch, Jésuite Bollandiste de Bruxelles, nous écrivait, il y a quelque temps, n'avoir pu trouver en dix-huit mois d'étude, *une seule faute* dans notre *Patrologie latine*. M. Denzinger, professeur de Théologie à l'Université de Wurzbourg, et M. Reissmann, Vicaire Général de la même ville, nous mandaient, à la date du 19 juillet, n'avoir pu également surprendre *une seule faute*, soit dans le latin soit dans le grec de notre double *Patrologie*. Enfin, le savant P. Pitra, Bénédictin de Solesme, et M. Bonetty, directeur des *Annales de philosophie chrétienne*, mis au défi de nous convaincre d'une seule erreur typographique, ont été forcés d'avouer que nous n'avions pas trop présumé de notre parfaite correction. Dans le Clergé se trouvent de bons latinistes et de bons hellénistes, et, ce qui est plus rare, des hommes très-positifs et très-pratiques, eh bien ! nous leur promettons une prime de 25 centimes par chaque faute qu'ils découvriront dans n'importe lequel de nos volumes, surtout dans les grecs.

Malgré ce qui précède, l'Editeur des *Cours complets*, sentant de plus en plus l'importance et même la nécessité d'une correction parfaite pour qu'un ouvrage soit véritablement utile et estimable, se livre depuis plus d'un an, et est résolu de se livrer jusqu'à la fin à une opération longue, pénible et coûteuse, savoir, la révision entière et universelle de ses innombrables clichés. Ainsi chacun de ses volumes, au fur et à mesure qu'il les remet sous presse, est corrigé mot pour mot d'un bout à l'autre. Quarante hommes y sont ou y seront occupés pendant 10 ans, et une somme qui ne saurait être moindre d'un demi-million de francs est consacrée à cet important contrôle. De cette manière, les Publications des *Ateliers Catholiques*, qui déjà se distinguaient entre toutes par la supériorité de leur correction, n'auront de rivales, sous ce rapport, dans aucun temps ni dans aucun pays; car quel est l'éditeur qui pourrait et voudrait se livrer APRES COUP à des travaux si gigantesques et d'un prix si exorbitant? Il faut certes être bien pénétré d'une vocation divine à cet effet, pour ne reculer ni devant la peine ni devant la dépense, surtout lorsque l'Europe savante proclame que jamais volumes n'ont été edités avec tant d'exactitude que ceux de la *Bibliothèque universelle du Clergé*. Le présent volume est du nombre de ceux révisés, et tous ceux qui le seront à l'avenir porteront cette note. En conséquence, pour juger les productions des *Ateliers Catholiques* sous le rapport de la correction, il ne faudra prendre que ceux qui porteront en tête l'avis ici tracé. Nous ne reconnaissons que cette édition et celles qui suivront sur nos planches de métal ainsi corrigées. On croyait autrefois que la stéréotypie immobilisait les fautes, attendu qu'un cliché de métal n'est point élastique; pas du tout, il introduit la perfection, car on a trouvé le moyen de le corriger jusqu'à extinction de fautes. L'Hébreu a été revu par M. Drach, le Grec par des Grecs, le Latin et le Français par les premiers correcteurs de la capitale en ces langues.

Nous avons la consolation de pouvoir finir cet *avis* par les réflexions suivantes : Enfin, notre exemple a fini par ébranler les grandes publications en Italie, en Allemagne, en Belgique et en France, par les *Canons grecs* de Rome le *Gerdil* de Naples, le *Saint Thomas* de Parme, l'*Encyclopédie religieuse* de Munich, le recueil des *déclarations des rites* de Bruxelles, les *Bollandistes*, le *Suarez* et le *Spicilége* de Paris. Jusqu'ici, on n'avait su réimprimer que des ouvrages de courte haleine. Les in-4°, où s'engloutissent les in-folio, faisaient peur, et on n'osait y toucher, par crainte de se noyer dans ces abîmes sans fond et sans rives; mais on a fini par se risquer à nous imiter. Bien plus, sous notre impulsion, d'autres Editeurs se préparent au *Bullaire* universel, aux *Décisions* de toutes les Congrégations, à une *Biographie* et à une *Histoire* générale, etc., etc. Malheureusement, la plupart des éditions déjà faites ou qui se font, sont sans autorité, parce qu'elles sont sans exactitude; la correction semble en avoir été faite par des aveugles, soit qu'on n'en ait pas senti la gravité, soit qu'on ait reculé devant les frais; mais patience! une reproduction correcte surgira bientôt, ne fût-ce qu'à la lumière des écoles qui se sont faites ou qui se feront encore.

*SÆCULUM III. ANNUS 253.*

# ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ

## ΤΑ ΕΥΡΙΣΚΟΜΕΝΑ ΠΑΝΤΑ.

---

# ORIGENIS

## OPERA OMNIA,

EX VARIIS EDITIONIBUS ET CODICIBUS MANU EXARATIS, GALLICIS, ITALICIS, GERMANICIS ET ANGLICIS COLLECTA ATQUE ADNOTATIONIBUS ILLUSTRATA, CUM COPIOSIS INDICIBUS, VITA AUCTORIS ET MULTIS DISSERTATIONIBUS,

OPERA ET STUDIO

## DD. CAROLI ET CAROLI VINCENTII DELARUE,

**Presbyterorum et monachorum Benedictinorum e congregatione S. Mauri :**

ACCURANTE ET DENUO RECOGNOSCENTE J.-P. MIGNE,

**Bibliothecæ Cleri universæ,**

SIVE

CURSUUM COMPLETORUM IN SINGULOS SCIENTIÆ ECCLESIASTICÆ RAMOS EDITORE.

---

PARS PRIOR TOMI SEXTI,

*CONTINENTIS PARTEM ALTERAM HEXAPLORUM QUÆ AD PRIMITIVUM REDUXIT ORDINEM, NEMPE VERE HEXAPLAREM, INNUMERISQUE OMNIS GENERIS EXPURGAVIT ERRORIBUS, NOVIS AUXIT INTERPRETUM LECTIONIBUS, NOTISQUE ILLUSTRAVIT SUIS NON PAUCIS*

**P. L. B. DRACH,**

S. CONGR. DE PROPAGANDA FIDE BIBLIOTHECARIUS HONORARIUS; PHILOSOPHIÆ ET LITTERARUM DOCTOR; PONTIFICIARUM ACADEMIARUM RELIGIONIS CATHOLICÆ ET ARCADUM SOCIUS, NECNON SOCIETATIS NANCEIÆ FIDEI ET LUCIS, PARISIENSISQUE SOCIETATIS ASIATICÆ; LITTERARUM GRÆCARUM AC LATINARUM PROFESSOR; EQUES ORDINUM PIANI, GALLICÆ LEGIONIS HONORIS, S. GREGORII MAGNI, S. SYLVESTRI, S. LUDOVICI CIVILIS MERITI LUCENSIS SECUNDÆ CLASSIS, ETC., OLIM VERO IN SYNAGOGA RABBINUS LEGISQUE DOCTOR, ET SCHOLÆ CONSISTORIALIS PARISIENSIS DIRECTOR.

---

VENEUNT 9 VOLUMINA 95 FRANCIS GALLICIS.

EXCUDEBATUR ET VENIT APUD J.-P. MIGNE EDITOREM,
IN VIA DICTA *D'AMBOISE*, OLIM PROPE PORTAM LUTETIÆ PARISIORUM VULGO *D'ENFER* NOMINATAM, SEU *PETIT-MONTROUGE*, NUNC VERO INTRA MŒNIA PARISINA.

1862

# PATROLOGIÆ
## CURSUS COMPLETUS,

SEU BIBLIOTHECA UNIVERSALIS, INTEGRA, UNIFORMIS, COMMODA, OECONOMICA,

**OMNIUM SS. PATRUM, DOCTORUM SCRIPTORUMQUE ECCLESIASTICORUM,**

SIVE LATINORUM, SIVE GRÆCORUM,

*QUI AB ÆVO APOSTOLICO AD TEMPORA CONCILII TRIDENTINI (ANNO 1545) PRO LATINIS, ET CONCILII FLORENTINI (ANN. 1439) PRO GRÆCIS FLORUERUNT:*

RECUSIO CHRONOLOGICA

OMNIUM QUÆ EXSTITERE MONUMENTORUM CATHOLICÆ TRADITIONIS PER QUINDECIM PRIMA ECCLESIÆ SÆCULA ET AMPLIUS,

JUXTA EDITIONES ACCURATISSIMAS, INTER SE CUMQUE NONNULLIS CODICIBUS MANUSCRIPTIS COLLATAS, PERQUAM DILIGENTER CASTIGATA; DISSERTATIONIBUS, COMMENTARIIS, VARIISQUE LECTIONIBUS CONTINENTER ILLUSTRATA; OMNIBUS OPERIBUS POST AMPLISSIMAS EDITIONES QUÆ TRIBUS NOVISSIMIS SÆCULIS DEBENTUR ABSOLUTAS DETECTIS, AUCTA; INDICIBUS PARTICULARIBUS ANALYTICIS, SINGULOS SIVE TOMOS SIVE AUCTORES ALICUJUS MOMENTI SUBSEQUENTIBUS, DONATA; CAPITULIS INTRA IPSUM TEXTUM RITE DISPOSITIS, NECNON ET TITULIS SINGULARUM PAGINARUM MARGINEM SUPERIOREM DISTINGUENTIBUS SUBJECTAMQUE MATERIAM SIGNIFICANTIBUS, ADORNATA; OPERIBUS CUM DUBIIS, TUM APOCRYPHIS, ALIQUA VERO AUCTORITATE IN ORDINE AD TRADITIONEM ECCLESIASTICAM POLLENTIBUS, AMPLIFICATA;

DUCENTIS ET AMPLIUS LOCUPLETATA INDICIBUS AUCTORUM SICUT ET OPERUM, ALPHABETICIS, CHRONOLOGICIS, STATISTICIS, SYNTHETICIS, ANALYTICIS, ANALOGICIS, IN QUODQUE RELIGIONIS PUNCTUM, DOGMATICUM, MORALE, LITURGICUM, CANONICUM, DISCIPLINARE, HISTORICUM, ET CUNCTA ALIA SINE ULLA EXCEPTIONE; SED PRÆSERTIM DUOBUS INDICIBUS IMMENSIS ET GENERALIBUS, ALTERO SCILICET RERUM, QUO CONSULTO, QUIDQUID NON SOLUM TALIS TALISVE PATER, VERUM ETIAM UNUSQUISQUE PATRUM, NE UNO QUIDEM OMISSO, IN QUODLIBET THEMA SCRIPSERIT, UNO INTUITU CONSPICIATUR; ALTERO SCRIPTURÆ SACRÆ, EX QUO LECTORI COMPERIRE SIT OBVIUM QUINAM PATRES ET IN QUIBUS OPERUM SUORUM LOCIS SINGULOS SINGULORUM LIBRORUM S. SCRIPTURÆ VERSUS, A PRIMO GENESEOS USQUE AD NOVISSIMUM APOCALYPSIS, COMMENTATI SINT:

EDITIO ACCURATISSIMA, CÆTERISQUE OMNIBUS FACILE ANTEPONENDA, SI PERPENDANTUR CHARACTERUM NITIDITAS, CHARTÆ QUALITAS, INTEGRITAS TEXTUS, PERFECTIO CORRECTIONIS, OPERUM RECUSORUM TUM VARIETAS, TUM NUMERUS, FORMA VOLUMINUM PERQUAM COMMODA SIBIQUE IN TOTO PATROLOGIÆ DECURSU CONSTANTER SIMILIS, PRETII EXIGUITAS, PRÆSERTIMQUE ISTA COLLECTIO, UNA, METHODICA ET CHRONOLOGICA, SEXCENTORUM FRAGMENTORUM OPUSCULORUMQUE HACTENUS HIC ILLIC SPARSORUM, PRIMUM AUTEM IN NOSTRA BIBLIOTHECA, EX OPERIBUS ET MSS. AD OMNES ÆTATES, LOCOS, LINGUAS FORMASQUE PERTINENTIBUS, COADUNATORUM.

## SERIES GRÆCA PRIOR,

IN QUA PRODEUNT PATRES, DOCTORES SCRIPTORESQUE ECCLESIÆ GRÆCÆ A S. BARNABA AD PHOTIUM,

## ACCURANTE J.-P. MIGNE,

**Bibliothecæ Cleri universæ,**

SIVE CURSUUM COMPLETORUM IN SINGULOS SCIENTIÆ ECCLESIASTICÆ RAMOS EDITORE.

PATROLOGIA, AD INSTAR IPSIUS ECCLESIÆ, IN DUAS PARTES DIVIDITUR, ALIA NEMPE LATINA, ALIA GRÆCO-LATINA. LATINA, JAM PENITUS EXARATA, QUOAD PRIMAM SERIEM, VIGINTI-QUINQUE ET DUCENTIS VOLUMINIBUS MOLE SUA STAT, MOXVE POST PERACTOS INDICES STABIT, AC QUINQUE-VIGINTI-CENTUM ET MILLE FRANCIS VENIT. GRÆCA DUPLICI EDITIONE TYPIS MANDATA EST. PRIOR GRÆCUM TEXTUM UNA CUM VERSIONE LATINA LATERALIS AMPLECTITUR, ET AD NOVEM ET CENTUM VOLUMINA PERVENIT, SED SINE INDICIBUS; POSTERIOR AUTEM HANC VERSIONEM TANTUM EXHIBET, IDEOQUE INTRA QUINQUE ET QUINQUAGINTA VOLUMINA RETINETUR; UTRAQUE VIGESIMA QUARTA DIE DECEMBRIS 1860 OMNINO APPARUERAT. UNUMQUODQUE VOLUMEN GRÆCO-LATINUM OCTO, UNUMQUODQUE MERE LATINUM QUINQUE FRANCIS SOLUMMODO EMITUR: UTROBIQUE VERO, UT PRETII HUJUS BENEFICIO FRUATUR EMPTOR, COLLECTIONEM INTEGRAM SIVE GRÆCAM SIVE LATINAM, 326 VOLUMINIBUS PRO AMPLIORI EDITIONE ET 272 PRO MINORI ABSQUE INDICIBUS CONSTANTEM, COMPARET NECESSE ERIT, SECUS ENIM CUJUSQUE VOLUMINIS AMPLITUDINEM NECNON ET DIFFICULTATES VARIA PRETIA ÆQUABUNT. ATTAMEN, SI QUIS EMAT INTEGRE ET SEORSIM COLLECTIONEM GRÆCO-LATINAM, VEL EAMDEM EX GRÆCO LATINE VERSAM, TUM QUODQUE VOLUMEN PRO NOVEM VEL PRO SEX FRANCIS OBTINEBIT. ISTÆ CONDITIONES SERIEBUS PATROLOGIÆ NONDUM EXCUSIS APPLICANTUR.

*PATROLOGIÆ GRÆCÆ TOMUS XVI.*

ORIGENES.

EXCUDEBATUR ET VENIT APUD J.-P. MIGNE EDITOREM,
IN VIA DICTA *D'AMBOISE*, OLIM PROPE PORTAM LUTETIÆ PARISIORUM VULGO *D'ENFER* NOMINATAM, SEU *PETIT-MONTROUGE*, NUNC VERO INTRA MŒNIA PARISINA.

1862

# AVIS IMPORTANT.

D'après une des lois providentielles qui régissent le monde, rarement les œuvres au-dessus de l'ordinaire se font sans contradictions plus ou moins fortes et nombreuses. Les *Ateliers Catholiques* ne pouvaient guère échapper à ce cachet divin de leur utilité. Tantôt on a nié leur existence ou leur importance; tantôt on a dit qu'ils étaient fermés ou qu'ils allaient l'être. Cependant ils poursuivent leur carrière depuis 21 ans, et les productions qui en sortent deviennent de plus en plus graves et soignées : aussi paraît-il certain qu'à moins d'événements qu'aucune prudence humaine ne saurait prévoir ni empêcher, ces Ateliers ne se fermeront que quand la *Bibliothèque du Clergé* sera terminée en ses 2,000 volumes in-4°. Le passé paraît un sûr garant de l'avenir, pour ce qu'il y a à espérer ou à craindre. Cependant, parmi les calomnies auxquelles ils se sont trouvés en butte, il en est deux qui ont été continuellement répétées, parce qu'étant plus capitales, leur effet entraînait plus de conséquences. De petits et ignares concurrents se sont donc acharnés, par leur correspondance ou leurs voyageurs, à répéter partout que nos Editions étaient mal corrigées et mal imprimées. Ne pouvant attaquer le fond des Ouvrages, qui, pour la plupart, ne sont que les chefs-d'œuvre du Catholicisme reconnus pour tels dans tous les temps et dans tous les pays, il fallait bien se rejeter sur la forme dans ce qu'elle a de plus sérieux, la correction et l'impression : en effet, les chefs-d'œuvre même n'auraient qu'une demi-valeur, si le texte en était inexact ou illisible.

Il est très-vrai que, dans le principe, un succès inouï dans les fastes de la Typographie ayant forcé l'Editeur de recourir aux mécaniques, afin de marcher plus rapidement et de donner les ouvrages à moindre prix; quatre volumes du double *Cours d'Ecriture sainte et de Théologie* furent tirés avec la correction insuffisante donnée dans les imprimeries à presque tout ce qui s'édite; il est vrai aussi qu'un certain nombre d'autres volumes, appartenant à diverses Publications, furent imprimés ou trop noir ou trop blanc. Mais, depuis ces temps éloignés, les mécaniques ont cédé le travail aux presses à bras, et l'impression qui en sort, sans être du luxe, attendu que le luxe jurerait dans des ouvrages d'une telle nature, est parfaitement convenable sous tous les rapports. Quant à la correction, il est de fait qu'elle n'a jamais été portée si loin dans aucune édition ancienne ou contemporaine. Et comment en serait-il autrement, après toutes les peines et toutes les dépenses que nous subissons pour arriver à purger nos épreuves de toutes fautes? L'habitude, en typographie, même dans les meilleures maisons, est de ne corriger que deux épreuves et d'en conférer une troisième avec la seconde, sans avoir préparé en rien le manuscrit de l'auteur.

Dans les *Ateliers Catholiques* la différence est presque incommensurable. Au moyen de correcteurs blanchis sous le harnais et dont le coup d'œil typographique est sans pitié pour les fautes, on commence par préparer la copie d'un bout à l'autre sans en excepter un seul mot. On lit ensuite en première épreuve avec la copie ainsi préparée. On lit en seconde de la même manière, mais en collationnant avec la première. On fait la même chose en tierce, en collationnant avec la seconde. On agit de même en quarte, en collationnant avec la tierce. On renouvelle la même opération en quinte, en collationnant avec la quarte. Ces collationnements ont pour but de voir si aucune des fautes signalées au bureau par MM. les correcteurs, sur la marge des épreuves, n'a échappé à MM. les corrigeurs sur le marbre et le métal. Après ces cinq lectures entières contrôlées l'une par l'autre, et en dehors de la préparation ci-dessus mentionnée, vient une révision, et souvent il en vient deux ou trois; puis l'on cliche. Le clichage opéré, par conséquent la pureté du texte se trouvant immobilisée, on fait, avec la copie, une nouvelle lecture d'un bout de l'épreuve à l'autre, on se livre à une nouvelle révision, et le tirage n'arrive qu'après ces innombrables précautions.

Aussi y a-t-il à Montrouge des correcteurs de toutes les nations et en plus grand nombre que dans vingt-cinq imprimeries de Paris réunies! Aussi encore, la correction y coûte-t-elle autant que la composition, tandis qu'ailleurs elle ne coûte que le dixième! Aussi enfin, bien que l'assertion puisse paraître téméraire, l'exactitude obtenue par tant de frais et de soins, fait-elle que la plupart des Editions des *Ateliers Catholiques* laissent bien loin derrière elles celles même des célèbres Bénédictins Mabillon et Montfaucon et des célèbres Jésuites Petau et Sirmond. Que l'on compare, en effet, n'importe quelles feuilles de leurs éditions avec celles des nôtres qui leur correspondent, en grec comme en latin, on se convaincra que l'invraisemblable est une réalité.

D'ailleurs, ces savants éminents, plus préoccupés du sens des textes que de la partie typographique et n'étant point correcteurs de profession, lisaient, non ce que portaient les épreuves, mais ce qui devait s'y trouver, leur haute intelligence suppléant aux fautes de l'édition. De plus les Bénédictins, comme les Jésuites, opéraient presque toujours sur des manuscrits, cause perpétuelle de la multiplicité des fautes, pendant que les *Ateliers Catholiques*, dont le propre est surtout de ressusciter la Tradition, n'opèrent le plus souvent que sur des imprimés.

Le R. P. De Buch, Jésuite Bollandiste de Bruxelles, nous écrivait, il y a quelque temps, n'avoir pu trouver en dix-huit mois d'étude, *une seule faute* dans notre *Patrologie latine*. M. Denzinger, professeur de Théologie à l'Université de Wurzbourg, et M. Reissmann, Vicaire Général de la même ville, nous mandaient, à la date du 19 juillet, n'avoir pu également surprendre *une seule faute*, soit dans le latin soit dans le grec de notre double *Patrologie*. Enfin, le savant P. Pitra, Bénédictin de Solesme, et M. Bonetty, directeur des *Annales de philosophie chrétienne*, mis au défi de nous convaincre d'une seule erreur typographique, ont été forcés d'avouer que nous n'avions pas trop présumé de notre parfaite correction. Dans le Clergé se trouvent de bons latinistes et de bons hellénistes, et, ce qui est plus rare, des hommes très-positifs et très-pratiques, eh bien! nous leur promettons une prime de 25 centimes par chaque faute qu'ils découvriront dans n'importe lequel de nos volumes, surtout dans les grecs.

Malgré ce qui précède, l'Editeur des *Cours complets*, sentant de plus en plus l'importance et même la nécessité d'une correction parfaite pour qu'un ouvrage soit véritablement utile et estimable, se livre depuis plus d'un an, et est résolu de se livrer jusqu'à la fin à une opération longue, pénible et coûteuse, savoir, la révision entière et universelle de ses innombrables clichés. Ainsi chacun de ses volumes, au fur et à mesure qu'il les remet sous presse, est corrigé mot pour mot d'un bout à l'autre. Quarante hommes y sont ou y seront occupés pendant 10 ans, et une somme qui ne saurait être moindre d'un demi-million de francs est consacrée à cet important contrôle. De cette manière, les Publications des *Ateliers Catholiques*, qui déjà se distinguaient entre toutes par la supériorité de leur correction, n'auront de rivales, sous ce rapport, dans aucun temps ni dans aucun pays; car quel est l'éditeur qui pourrait et voudrait se livrer APRÈS COUP à des travaux si gigantesques et d'un prix si exorbitant? Il faut certes être bien pénétré d'une vocation divine à cet effet, pour ne reculer ni devant la peine ni devant la dépense, surtout lorsque l'Europe savante proclame que jamais volumes n'ont été edités avec tant d'exactitude que ceux de la *Bibliothèque universelle du Clergé*. Le présent volume est du nombre de ceux révisés, et tous ceux qui le seront à l'avenir porteront cette note. En conséquence, pour juger les productions des *Ateliers Catholiques* sous le rapport de la correction, il ne faudra prendre que ceux qui porteront en tête l'avis ici tracé. Nous ne reconnaissons que cette édition et celles qui suivront sur nos planches de métal ainsi corrigées. On croyait autrefois que la stéréotypie immobilisait les fautes, attendu qu'un cliché de métal n'est point élastique; pas du tout, il introduit la perfection, car on a trouvé le moyen de le corriger jusqu'à extinction de fautes. L'Hébreu a été revu par M. Drach, le Grec par des Grecs, le Latin et le Français par les premiers correcteurs de la capitale en ces langues.

Nous avons la consolation de pouvoir finir cet *avis* par les réflexions suivantes : Enfin, notre exemple a fini par ébranler les grandes publications en Italie, en Allemagne, en Belgique et en France, par les *Canons grecs* de Rome le *Gerdil* de Naples, le *Saint Thomas* de Parme, l'*Encyclopédie religieuse* de Munich, le recueil des *déclarations des rites* de Bruxelles, les *Bollandistes*, le *Suarez* et le *Spicilége* de Paris. Jusqu'ici, on n'avait su réimprimer que des ouvrages de courte haleine. Les in-4°, où s'engloutissent les in-folio, faisaient peur, et on n'osait y toucher, par crainte de se noyer dans ces abîmes sans fond et sans rives; mais on a fini par se risquer à nous imiter. Bien plus, sous notre impulsion, d'autres Editeurs se préparent au *Bullaire* universel, aux *Décisions* de toutes les Congrégations, à une *Biographie* et à une *Histoire* générale, etc., etc. Malheureusement, la plupart des éditions déjà faites ou qui se font, sont sans autorité, parce qu'elles sont sans exactitude; la correction semble en avoir été faite par des aveugles, soit qu'on n'en ait pas senti la gravité, soit qu'on ait reculé devant les frais; mais patience! une reproduction correcte surgira bientôt, ne fût-ce qu'à la lumière des écoles qui se sont faites ou qui se feront encore.

*SÆCULUM III. ANNUS 253.*

# ΩΡΙΓΕΝΟΥΣ

## ΤΑ ΕΥΡΙΣΚΟΜΕΝΑ ΠΑΝΤΑ.

---

# ORIGENIS

## OPERA OMNIA,

EX VARIIS EDITIONIBUS ET CODICIBUS MANU EXARATIS, GALLICIS, ITALICIS, GERMANICIS ET ANGLICIS COLLECTA ATQUE ADNOTATIONIBUS ILLUSTRATA, CUM COPIOSIS INDICIBUS, VITA AUCTORIS ET MULTIS DISSERTATIONIBUS,

OPERA ET STUDIO


**DD. CAROLI ET CAROLI VINCENTII DELARUE,**

**Presbyterorum et monachorum Benedictinorum e congregatione S. Mauri;**


ACCURANTE ET DENUO RECOGNOSCENTE J.-P. MIGNE,

**Bibliothecæ Cleri universæ,**

SIVE

CURSUUM COMPLETORUM IN SINGULOS SCIENTIÆ ECCLESIASTICÆ RAMOS EDITORE.

---

## PARS PRIOR TOMI SEXTI,

***CONTINENTIS PARTEM ALTERAM HEXAPLORUM QUÆ AD PRIMITIVUM REDUXIT ORDINEM, NEMPE VERE HEXAPLAREM, INNUMERISQUE OMNIS GENERIS EXPURGAVIT ERRORIBUS, NOVIS AUXIT INTERPRETUM LECTIONIBUS, NOTISQUE ILLUSTRAVIT SUIS NON PAUCIS***


**P. L. B. DRACH,**

S. CONGR. DE PROPAGANDA FIDE BIBLIOTHECARIUS HONORARIUS; PHILOSOPHIÆ ET LITTERARUM DOCTOR; PONTIFICIARUM ACADEMIARUM RELIGIONIS CATHOLICÆ ET ARCADUM SOCIUS, NECNON SOCIETATIS NANCEIÆ FIDEI ET LUCIS, PARISIENSISQUE SOCIETATIS ASIATICÆ; LITTERARUM GRÆCARUM AC LATINARUM PROFESSOR; EQUES ORDINUM PIANI, GALLICÆ LEGIONIS HONORIS, S. GREGORII MAGNI, S. SYLVESTRI, S. LUDOVICI CIVILIS MERITI LUCENSIS SECUNDÆ CLASSIS, ETC., OLIM VERO IN SYNAGOGA RABBINUS LEGISQUE DOCTOR, ET SCHOLÆ CONSISTORIALIS PARISIENSIS DIRECTOR.


---


VENEUNT 9 VOLUMINA 95 FRANCIS GALLICIS.

EXCUDEBATUR ET VENIT APUD J.-P. MIGNE EDITOREM,
IN VIA DICTA *D'AMBOISE*, OLIM PROPE PORTAM LUTETIÆ PARISIORUM VULGO *D'ENFER* NOMINATAM, SEU *PETIT-MONTROUGE*, NUNC VERO INTRA MŒNIA PARISINA.

1862

*SÆCULUM III. ANNUS* 253.

# ELENCHUS

## OPERUM QUÆ IN HOC TOMO XVI CONTINENTUR.

### ORIGENES.





Parisiis. — Ex Typis J.-P. MIGNE.

# HEXAPLORUM

QUÆ SUPERSUNT

# LIBER II REGUM

SECUNDUM HEBRÆOS

## II SAMUELIS.

# LIBER II REGUM.

## CAPUT I LIB. II REGUM.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 מהכות | 1. | 1. Πλήσσων. |
| 2 ואדמה על־ראשו | 2. | 2. |
| 6 הנער | 6. | 6. Ὁ παῖς. |
| הדביקהו | | Ἐκόλλησαν. |
| 7 הנני | 7. | 7. |
| 9 השבץ | 9. | 9. Ὁ σφιγκτήρ. |
| 10 הנזר | 10. | 10. Ἀφόρισμα. |
| ואצעדה | | Καὶ χλάνιον. |
| 13 גר | 13. | 13. Προσηλύτου. |
| 15 גש פגע־בו ויכהו וימת | 15. | 15. |
| 16 על־ראשך | 16. | 16. |
| 18 ללמד בני־יהודה קשת הנה כתובה על־ספר הישר | 18. | 18. Τοῦ διδάξαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδα ※ τόξον ⁏ Ἰδοὺ γέγραπται ἐπὶ βιβλίου τοῦ εὐθοῦς. |
| 19 הצבי ישראל ע׳־במותיך חלל איך נפלו גבורים | 19. | 19. Καὶ εἶπεν, ἀκρίβασαι Ἰσραὴλ περὶ τῶν τεθνηκότων σου τραυματιῶν. Πῶς ἔπεσον δυνατοί; |
| על־במותיך | | |
| 20 בחוצת | 20. | 20. |
| פן־תעלזנה | | |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. A cædendo. | 1. A cæde. | 1. Percutiens. |
| 2. Et humus super caput ejus. | 2. Et pulvere conspersus caput. | 2. |
| 6. Puer. | 6. Adolescens. | 6. Puer. |
| Persequebantur eum. | Appropinquabant ei. | Adhæserunt. |
| 7. Ecce ego. | 7. Adsum. | 7. |
| 9. Tremor. | 9. Angustiæ. | 9. Stringens. |
| 10. Coronam. | 10. Diadema. | 10. Segregationem. |
| Et armillam. | Armillam. | Et brachiarium. |
| 13. Peregrini. | 13. Advenæ. | 13. Advenæ. |
| 15. Accede, occurre in eum : et percussit eum, et mortuus est. | 15. Accedens irrue in eum. Qui percussit illum, et mortuus est. | 15. |
| 16. Super caput tuum. | 16. Super caput tuum. | 16. |
| 18. Ut docerent filios Juda arcum. Ecce scriptum super libro Jasar. | 18. Ut docerent filios Juda arcum : sicut scriptum est in libro justorum. Et ait : Considera Israel, pro his qui mortui sunt super excelsa tua vulnerati. | 18. Ad docendum filios Israel et Juda ※ arcum ⁏ Ecce scriptum est in libro recti. |
| 19. O decor Israel, super excelsis tuis vulneratus est. Quomodo ceciderunt potentes ? | 19. Inclyti Israel super montes tuos interfecti sunt : quomodo ceciderunt fortes ? | 19. Et dixit : Sollicite age, Israel, circa mortuos tuos vulneratos. Quomodo ceciderunt potentes ? |
| Super excelsis tuis. | Super montes tuos. | |
| 20. In plateis. | 20. In compitis. | 20. |
| Ne forte exaltent se. | Ne exsultent. | |

# LIBER II REGUM.

—

## CAPUT I LIB. II REGUM.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 1. | 1. Τύπτων. | 1. |
| 2. Κεκονιασμένος. | 2. Καὶ γῆ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ. | 2. |
| 6. Ὁ νεανίσκος. | 6. Τὸ παιδάριον. | 6. |
| Κατέλαβον αὐτόν. | Συνῆψαν αὐτῷ. *Ἄλλος*, ἐκολλήθησαν αὐτῷ. | |
| 7. Πάρειμι. | 7. Ἰδοὺ ἐγώ. | 7. |
| 9. | 9. Σκότος δεινόν. | 9. |
| 10. Διάδημα. | 10. Βασίλειον. | 10. Διάδημα. |
| Βραχιάριον. | Χλιδόνα. *Ἄλλος*, βραχιάλιον. | Βραχιάριον. |
| 13. | 13. Παροίκου. | 13. |
| 15. Ἔπελθε αὐτῷ. | 15. Προσελθὼν ἀπάντησον αὐτῷ, καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν, καὶ ἀπέθανε. *Ἄλλος*, προσάγαγε αὐτῷ καὶ ἅψασθε αὐτοῦ, καὶ ἐπάταξαν αὐτὸν, καὶ ἔβαλον αὐτὸν ἐπὶ τὴν γῆν. | 15. Ἅψαι αὐτῷ. |
| 16. Κατὰ τῆς κεφαλῆς σου. | 16. Ἐπὶ τὴν κεφαλήν σου. | 16. |
| 18. | 18. Τοῦ διδάξαι τοὺς υἱοὺς Ἰούδα. Ἰδοὺ γέγραπται ἐπὶ βιβλίου τοῦ εὐθοῦς. | 18. |
| 19. | 19. Στήλωσον, Ἰσραὴλ, ὑπὲρ τῶν τεθνηκότων ἐπὶ τὰ ὕψη σου τραυματιῶν. Πῶς ἔπεσον δυνατοί; | 19. |
| Ἐπὶ τὰ ὑψηλά σου. | Ἐπὶ τὰ ὕψη σου. | Ἐπὶ τὰ ὑψηλά σου. |
| 20. Ἀμφόδοις. | 20. Ἐν ταῖς ἐξόδοις. | 20. |
| | Μήποτε ἀγαλλιάσωνται. *Ἄλλος*, μηδὲ γαυριάσωνται. *Οἱ λοιποὶ*, γαυριάσωσιν. | |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 1. | 1. Cædens. | 1. |
| 2. Pulvere conspersus. | 2. Et terra super caput ejus. | 2. |
| 6. Adolescens. | 6. Puerulus. | 6. |
| Comprehenderunt eum. | Attingebant eum. *Alius*, hærebant ei. | |
| 7. Adsum. | 7. Ecce ego. | 7. |
| 9. | 9. Tenebræ graves. | 9. |
| 10. Diadema. | 10. Regale. | 10. Diadema. |
| Brachiarium. | Armillam. *Al.*, brachialium. | Brachiarium. |
| 13. | 13. Incolæ. | 13. |
| 15. Irrue in eum. | 15. Accedens occurre ei: et percussit eum, et mortuus est. *Alius*, accede ei, et attingite eum: et percusserunt eum, et projecerunt eum in terram. | 15. Tange eum. |
| 16. Contra caput tuum. | 16. Super caput tuum. | 16. |
| 18. | 18. Ad docendum filios Juda. Ecce scriptum est in libro recti. | 18. |
| 19. | 19. Signum erige, Israel, super mortuos in excelsis tuis vulneratos. Quomodo ceciderunt potentes? | 19. |
| Super excelsa tua. | In excelsis tuis. | Super excelsa tua. |
| 20. In biviis. | 20. In exitibus. | 20. |
| | Nequando exsultent. *Alius*, neque jactent se. *Reliqui*, jactent se. | |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 21 אל־טל ואל־מטר עליכם ושדי תרומות כי שם נגעל מגן גבורים | 21. | 21. |
| תרומות | | Ἀφαιρέματος. |
| נגעל | | Ἀπεβλήθη. |
| גבורים | | |
| משיח | | Ἠλειμμένος. |
| 22 חללים | 22. | 22. Ἀνῃρημένων. |
| ריקם | | |
| 23 גבריו | 23. | 23. Δυνατοί. |
| 24 עדנים | 24. | 24. Τρυφῆς. |
| 25 על־במותיך חלל | 25. | 25. |
| 27 מלחמה | 27. | 27. Ἐπιθυμητά. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 21. Ne ros, neque pluvia super vos : et agri elevationum, quia ibi projectus est clypeus fortium. | 21. Nec ros nec pluvia veniant super vos, neque sint agri primitiarum : quia ibi abjectus est clypeus fortium. | 21. |
| Elevationum. | Primitiarum. | Separationis. |
| Projectus est. | Abjectus est. | Abjectus est. |
| Fortium. | Fortium. | |
| Unctus. | Unctus. | Unctus. |
| 22. Interfectorum. | 22. Interfectorum. | 22. Interfectorum. |
| Inanis. | Inanis. | |
| 23. Roborati sunt. | 23. Fortiores. | 23. Potentes. |
| 24. Deliciis. | 24. Deliciis. | 24. Voluptate. |
| 25. Super excelsis tuis occisus est. | 25. In excelsis tuis occisus est. | 25. |
| 27. Belli. | 27. Bellica. | 27. Desiderabilia. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. I lib. II Regum.

V. 1. Ἀ., πλήσσων. Coislin. 2.

V. 2. Σ., κεκονιασμένος. Reg. Coislin. vero 2, κεκονισμένος.

V. 6. Ἀ., ὁ παῖς. Σ., ὁ νεαν-. Coislin. 2.

Ibid. Ἀ., ἐκόλλησαν, melius ἐκολλήθησαν. Σ., κατέλαβον αὐτόν. Sed Regius, Ἀ., κατέλαβον αὐτόν. Reg. et Drusius, *Ἄλλος*, ἐκολλήθησαν αὐτῷ.

V. 7. Σ., πάρειμι. Coislin. 2.

V. 9. Ἀ., ὁ σφιγκτήρ. Coislin. 2.

V. 10. Ἀ., ἀφόρισμα. Coislin. 2. Σ., Θ., διάδημα. Ita Reg. Hanc vero lectionem sequitur Vulgata.

Ibidem. Ἀ., καὶ κλάνιον. Cod. Coisl. 2, qui addit, Σ., Θ., βραχιάριον. Codex vero Regius, et Procop. post Theodoretum, Aquilæ ascribunt βραχιάριον. *Χλιδὼν* κόσμος ἐστὶ χρυσοῦς, ἢ τοῖς βραχίοσι περιτιθέμενος, ἢ τοῖς καρποῖς τῶν χειρῶν. Ὁ δὲ Ἀκύλας *βραχιάριον* αὐτὸν κέκληκεν. I. e. « *Armilla* est ornamentum aureum, quod vel brachiis, vel manuum juncturis circumponitur. Aquila *brachiarium* appellavit. » Drusius habet, Ἀ., βραχιάλιον. Coisliniani lectio fortasse sincerior videatur.

V. 13. Ἀ., προσηλύτου. Coislin. 2.

V. 15. Σ., ἔπελθε αὐτῷ. Θ., ἅψαι αὐτῷ. *Ἄλλος*, προσάγαγε αὐτῷ etc. Reg. et Coislin. 2

V. 16. Σ., κατὰ τῆς κεφαλῆς σου. Coislin. 2.

V. 18 et 19. Ἀ., τοῦ διδάξαι, et καὶ εἶπεν etc. Reg. cod. Hujus loci vocem unicam ἀκρίβασον, pro ἀκρίβασαι, affert Drusius nomine Aquilæ, cujus est tota clausula. Coislin. vero cum asterisco, Ἀ., λο.

## CAPUT II LIB. II REGUM.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 3 אשר־עמו העלה דוד | 3. | 3. |
| 6 אעשה אתכם הטובה | 6. | 6. |
| הדבר הזה | | |
| 7 תחזקנה | 7. | 7. Ἐνισχυέσθωσαν. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 3. Quos secum ascendere fecit David. | 3. Qui erant cum eo duxit David. | 3. |
| 6. Faciam vobiscum bonum. | 6. Reddam gratiam. | 6. |
| Rem hanc. | Verbum istud. | |
| 7. Confortentur. | 7. Confortentur. | 7. Confortentur. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 21. | 21. Μὴ καταβάτω δρόσος, καὶ μὴ ὑετὸς ἐφ' ὑμᾶς, καὶ ἀγροὶ ἀπαρχῶν, ὅτι ἐκεῖ προσωχθίσθη θυρεὸς δυνατῶν. | 21. Μὴ πέσοι ἐφ' ὑμᾶς δρόσος, μήτε ὑετὸς ἐπὶ τὰ ὕψη σου, ὄρη θανάτου, ὅτι ἐκεῖ ἐξήρθη σκέπη δυναστῶν. |
| | Ἀπαρχῶν. | Θανάτου. |
| | Προσωχθίσθη. | |
| | Δυνατῶν. *Ἄλλος*, μαχητῶν. | |
| | Ἐχρίσθη. | |
| 22. Ἀνῃρημένων. | 22. Τραυματιῶν. | 22. |
| Διακενῆς. | Κενή. | |
| 23. | 23. Ἐκραταιώθησαν. | 23. Δυνατοί. |
| 24. Τρυφῆς. | 24. Κόσμου. | 24. |
| 25. | 25. Εἰς θάνατον ἐτραυματίσθης. | 25. Ἐπὶ τὰ ὕψη σου τραυματίας. |
| 27. | 27. Πολεμικά. | 27. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 21. | 21. Non descendat ros, et non pluvia super vos: et agri primitiarum, quoniam ibi projectus est clypeus potentium. | 21. Ne cadat super vos ros, neque pluvia super excelsa tua, montes mortis, quia ibi sublatum est tegumentum potentium. |
| | Primitiarum. | Mortis. |
| | Projectus est. | |
| | Potentium. *Alius*, pugnatorum. | |
| | Est unctus | |
| 22. Interfectorum. | 22. Vulneratorum. | 22. |
| Vane. | Inanis. | |
| 23. | 23. Roborati sunt. | 23. Potentes. |
| 24. Voluptate. | 24. Ornatu. | 24. |
| 25. | 25. In mortem vulneratus es. | 25. Super excelsis tuis vulneratus. |
| 27. | 27. Bellica. | 27. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. I lib. II Regum.

τόξον. I. e. « Aquila et reliqui, *arcum.* »

Ibid. Σ., Θ., ἐπὶ τὰ ὑψηλά σου. Coislin. 2.

V. 20. Σ., ἀμφόδοις. Coislin. 2.

Ibid. *Ἄλλος*, μηδὲ γαυριάσωνται. Reg. *Οἱ λοιποί*, γαυριάσωσιν. Coislin. 2.

V. 21. Θ., μὴ πέσοι etc. Reg.

Ibid. Ἀ., ἀφαιρέματος. Θ., θανάτου. Reg. et Coisl. 2. Legit haud dubie Theodot. vocem תרומות in duas separatam sic, הרי מות, ὄρη θανάτου, *montes mortis*. Ad Aquilam Drusius habet ἀφαιρεμάτων.

Ibid. Ἀ., ἀπεβλήθη. Reg. et Coislin. 2.

Ibid. *Ἄλλος*, μαχητῶν. Reg.

Ibid. Ἀ., ἠλειμμένος. Reg.

V. 22. Ἀ., Σ., ἀνῃρημένων. Coislin. 2. Reg. item, sed sine interpretum nomine.

Ibid. Σ., διακενῆς. Coislin. 2.

V. 23. Ἀ., Θ., δυνατοί. Coislin. 2.

V. 24. Ἀ., Σ., τρυφῆς. Coislin. 2.

V. 25. Εἰς θάνατον ἐτραυματίσθης. Sic Coislin. in textu. Lectio autem τῆς κοινῆς ita se habet ut eam locat Coislin. ad marg., scil., ἐπὶ τὰ ὕψη σου τραυματίας, additque idem codex: Θ, τὸ ἔσω, ut indicet Theodotionem ea quæ in textu LXX sunt habere. Sciendum quoque editionem Rom. habere τραυματίαι pro τραυματίας codicum Coislin. et Alexandrini.

V. 27. Ἀ., ἐπιθυμητά. Reg. Quæ lectio sane suspecta videtur, nisi aliud legerit Aquila, puta, מחמדות pro מלחמה. Coislin. habet, Θ., ἐπιθυμητά.

## CAPUT II LIB. II REGUM.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 3. | 3. *Vacat.* | 3. ⋇ Οὓς ἀνήγαγε Δαυΐδ. |
| 6. Ἀμείψομαι ὑμᾶς τὴν χάριν ταύτην. | 6. Ποιήσω μεθ' ὑμῶν τὸ ἀγαθόν | 6. |
| | Τὸ ῥῆμα τοῦτο. *Ἄλλος*, τὸν λόγον τοῦτον. | |
| | 7. Κραταιούσθωσαν. | 7. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 3. | 3. *Vacat.* | 3. ⋇ Quos reduxit David. |
| 6. Reddam vobis gratiam hanc. | 6. Faciam vobiscum bonum. | 6. |
| | Verbum istud. *Alius*, id. | |
| 7. | 7. Roborentur. | 7. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| חיל | | Εὐπορίας. |
| 8 ויעברהו מחנים | 8. | 8. Ἐκ παρεμβολῆς βουνοῦ. |
| 12 ועבדי | 12. | 12. Καὶ οἱ δοῦλοι. |
| ממחנים גבעונה | | |
| 13 על־ברכת | 13. | 13. Ἐπὶ τῆς κολυμβήθρας. |
| יחדו | | Ὁμοῦ. |
| 16 וחרבו | 16 | 16. |
| חלקת הצרים | | Κλῆρος τῶν στερεῶν. |
| 17 עד־מאד | 17. | 17. Ἕως σφόδρα. |
| וינגף | | |
| 19 נטה | 19. | 19. |
| 20 האתה | 20. | 20. Μὴ σύ. |
| 21 מאחריו | 21. | 21. |
| 23 אל־החמש | 23. | 23. Πρὸς τὸν ἐνοπλισμόν. |
| תחתו | | |
| 24 גבעת אמה | 24. | 24. |
| על־פני־גיח דרך | | |
| גבעון | | |
| 25 לאגדה | 25. | 25. Εἰς δεσμόν. |
| 26 ועד־מתי | 26. | 26. |
| 27 מאחרי | 27. | 27. |
| 29 בערבה | 29. | 29. Ἐν ὁμαλῇ. |
| הבתרון | | Βεθωρών. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| Virtutis. | Fortitudinis. | Abundantiæ. |
| 8. Et transire fecit eum castra. | 8. Et circumduxit eum per castra. | 8. Ex castris collis. |
| 12. Et servi. | 12. Et pueri. | 12. Et servi. |
| De castris in Gabaon. | De castris in Gabaon. | |
| 13. Super piscinam. | 13. Juxta piscinam. | 13. Super piscinam. |
| Pariter. | In unum. | Simul. |
| 16. Et gladius ejus. | 16. Defixit gladium. | 16. |
| Helcath Hassurim. | Ager robustorum. | Sors solidorum. |
| 17. Usque valde. | 17. Satis. | 17. Usque valde. |
| Et cæsus est. | Fugatusque est. | |
| 19. Declinavit. | 19. Declinavit. | 19. |
| 20. Num tu ? | 20. Tu ne ? | 20. Num tu ? |
| 21. A posterioribus ejus. | 21. Quin urgeret eum. | 21. |
| 23. Ad quintam. | 23. In inguine. | 23. Ad armaturam. |
| Sub se. | In eodem loco. | |
| 24. Gabaath Amma. | 24. Collem aquæductus. | 24. |
| Super facies Giah via. | Ex adverso vallis itineris. | |
| Gabaon. | Gabaon. | |
| 25. In globum. | 25. In unum cuneum. | 25. In vinculum. |
| 26. Et usquequo. | 26. Et usquequo. | 26. |
| 27. A posterioribus. | 27. Persequi. | 27. |
| 29. In solitudine. | 29. Per campestria. | 29. In planitie. |
| Bethoron. | Bethoron. | Bethoron. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο′. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| Γενναῖοι. | Δυνατούς. | |
| 8. Περιήγαγεν αὐτὸν εἰς Μαναείμ. | 8. Καὶ ἀνεβίβασεν αὐτὸν ἐκ τῆς παρεμβολῆς εἰς Μαναέμ. | 8. |
| 12. | 12. Καὶ οἱ παῖδες. | 12. Καὶ οἱ δοῦλοι. |
| | Ἐκ Μαναὲμ εἰς Γαβαών. *Ἄλλος*, ἐκ τῆς παρεμβολῆς βουνοῦ. | Ἐκ παρεμβολῶν βουνοῦ. |
| 13. | 13. Ἐπὶ τὴν κρήνην. | 13. Ἐπὶ τῆς κολυμβήθρας. |
| Ὁμοῦ. | Ἐπὶ τὸ αὐτό. | |
| 16. ⋇ Ἐνέπηξαν. | 16. Καὶ μάχαιρα αὐτοῦ. | 16. |
| Κλῆρος τῶν στερεῶν. | Μερὶς τῶν ἐπιβούλων. | |
| 17. Ἕως σφόδρα. | 17. Ὥστε λίαν. | 17. |
| Καὶ ἐτροπώθη. | Καὶ ἔπταισεν. | |
| 19. Παρήλασεν. | 19. Ἐξέκλινε. | 19. |
| 20. Μὴ σύ. | 20. Εἰ σύ. | 20. |
| 21. Ἀκολουθῶν αὐτῷ. | 21. Ἐκ τῶν ὄπισθεν αὐτοῦ. | 21. |
| 23. | 23. Ἐπὶ τὴν ψόαν. | 23. |
| | Ὑποκάτω αὐτοῦ. *Ἄλλος*, ἐπὶ τοῦ τόπου. | |
| 24. Νάπης. | 24. Τοῦ βουνοῦ Ἐμμάτ. | 24. Ὑδραγωγοῦ. |
| Φάραγγος. | Ἐπὶ προσώπου Γαὶ ὁδόν. *Ἄλλ.*, Γάγ. *Ἄλλος*, τοῦ κατὰ πρόσωπον Γιὲζ τῆς ὁδοῦ. | Φάραγγος. |
| Αὐτοῦ σπηλαίου. | Γαβαών. | Τοῦ βουνοῦ. |
| 25. Εἰς συστροφήν. | 25. Εἰς συνάντησιν. *Ἄλλος*, εἰς συναγωγήν. | 25. |
| 26. | 26. Καὶ ἕως πότε. *Ἄλλος*, καὶ ἕως ἐσχάτου. | 26. |
| 27. ⋇ Διώκων. | 27. Κατόπισθε. | 27. |
| 29. Διὰ πεδιάδος. | 29. Εἰς δυσμάς. | 29. Ἐν ὁμαλῇ. |
| | Παρατείνουσαν. | |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| Strenui. | Potentes. | |
| 8. Circumduxit eos in Manaim. | 8. Et ascendere fecit eum ex castris in Manaem. | 8. |
| 12. | 12. Et pueri. | 12. Et servi. |
| | Ex Menaem in Gabaon. *Alius*, ex castris collis. | Ex castris collis. |
| 13. | 13. Super fontem. | 13. Super piscinam. |
| Simul. | In idipsum. | |
| 16. ⋇ Defixerunt. | 16. Et gladius ejus. | 16. |
| Sors solidorum. | Portio insidiantium. | |
| 17. Usque valde. | 17. Ut cum maxime. | 17. |
| Fugatusque est. | Et cecidit. | |
| 19. Præterivit. | 19. Declinavit. | 19. |
| 20. Num tu? | 20. Si tu? | 20. |
| 21. Sequens eum. | 21. De post ipsum. | 21. |
| 23. | 23. In inguine. | 23. |
| | Sub se. *Alius*, in loco. | |
| 24. Saltus. | 24. Collem Emmat. | 24. (Collem) aquæductus. |
| Vallis. | Super faciem Gai viam. *Al.*, Gag. *Alius*, e regione Giez viæ. | Vallis. |
| Ipsius speluncæ. | Gabaon. | Collis. |
| 25. In cuneum. | 25. In concursum. *Alius*, in synagogam. | 25. |
| 26. | 26. Et usquequo. *Alius*, et usque ad extremum. | 26. |
| 27. ⋇ Persequens. | 27. Post. | 27. |
| 29. Per campestre. | 29. In occidente. | 29. In planitie. |
| | Porrectum. | |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| מחנים | | |
| 30 ויפקדו | 30. | 30. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| Ad castra. | Ad castra. | |
| 30. Et numerati sunt. | 30. Defuerunt. | 30. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. II lib. II Regum.

V. 3. Θ., cum asterisco, οὓς ἀνηγ-. Coislin. 2, hæc nempe desunt in Ο'.
V. 6. Σ., ἀμείψ-. Coislin. 2.
Ibid. Ἄλλος, τὸν λόγον τοῦτον. Reg.
V. 7. Ἀ., ἐνισχ-. Coislin. 2.
Ibid. Ἀ., εὐπορίας. Σ., γενναῖοι. Idem.
V. 8. Ἀ., ἐκ παρεμβολῆς βουνοῦ. Reg. Σ., περιήγαγεν etc. Coislin. 2.
V. 12. Ἀ., Θ., καὶ οἱ δοῦλοι. Coislin. 2.
Ibid. Θ., ἐκ παρεμβολῶν βουνοῦ. Drusius et Reg., et Coislin. 2.
V. 13. Ἀ., Θ., ἐπὶ τῆς κολυμβήθρας. Reg. Vide infra, cap. IV, v. 12.
Ibid. Ἀ., Σ., ὁμοῦ. Coislin. 2.
V. 16. Σ., ἐνέπηξαν, cum asterisco. Coislin. 2.
Ibid. Ἀ., Σ., κλῆρος τῶν στερεῶν. Reg. et Coislin. 2.
V. 17. Ἀ., Σ., ἕως σφόδρα. Coislin. 2.
Ibid. Σ., καὶ ἐτροπώθη. Reg. et Coislin. 2.
V. 19. Σ., παρήλασεν. Coislin. 2.
V. 20. Ἀ., Σ., μὴ σύ. Idem.

## CAPUT III LIB. II REGUM.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 ארכה | 1. | 1. |
| ודלים | | Καὶ ἀραιούμενος. |
| 3 כלאב | 3. | 3. |
| 4 אדניה | 4. | 4. Ἀδωνίας. |
| 6 מתחזק | 6. | 6. Ἐνισχύων. |
| 7 ושמה | 7. | 7. |
| 8 איש־בשת | 8. | 8. |
| הראש כלב | | |
| אל־אחיו ואל־מרעהו | | |
| 9 כה | 9. | 9. |
| אעשה | | |
| 12 תחתו | 12. | 12. Παραχρῆμα. |
| 14 ארשתי | 14. | 14. Ἐμνηστευσάμην. |
| 15 לוש | 15. | 15. Λαῖς. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Longum. | 1. Longa concertatio. | 1. |
| Et tenues. | Decrescens. | Et tenuis. |
| 3. Cheleab. | 3. Cheleab. | 3. |
| 4. Adonia. | 4. Adonias. | 4. Adonias. |
| 6. Roborans se. | 6. Regebat. | 6. Prævalens. |
| 7. Et nomen ejus. | 7. Nomine. | 7. |
| 8. Isboseth. | 8. Isboseth. | 8. |
| Numquid caput canis? | Numquid caput canis? | |
| Ad fratres ejus et ad socios ejus. | Et super fratres et proximos ejus. | |
| 9. Sic. | 9. Hæc. | 9. |
| Faciam. | Faciam. | |
| 12. Pro se. | 12. Pro se. | 12. Statim |
| 14. Despondi. | 14. Despondi. | 14. Despondi. |
| 15. Lais. | 15. Lais. | 15. Lais. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| Μαναΐμ. | Εἰς τὴν παρεμβολήν. *Ἄλλος*, εἰς τὴν παρεμβολὴν Μαδιάμ. | |
| 30. Διαπεφωνήκασι. | 30. Καὶ ἀπεσκέπησαν. | 30. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| Manaim. | In castra. *Alius*, in castra Madiam. | |
| 30. Defuerunt. | 30. Et numerati sunt. | 30. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. II lib. II Regum.

V. 21. Σ., ἀκολουθῶν αὐτῷ. Idem.

V. 23. Ἀ., πρὸς τὸν ἐνοπλ. Coislin. 2. Ἐπὶ τὴν ψόαν. Coislin., ψύαν.

Ibid. *Ἄλλος*, ἐπὶ τοῦ τόπου. Idem.

V. 24. Σ., νάπης. Θ., ὑδραγωγοῦ. Reg. Coislin. habet, Ἀ., ὑδραγωγοῦ. Τοῦ βουνοῦ Ἐμμάτ. Sic. Edit. Rom., Ἀμμάν.

Ibid. Σ., Θ., φάραγγος. Hæ et sequentes lectiones ex Reg. et Coislin. 2 prodeunt.

Ibid. Σ., αὐτοῦ σπηλαίου. Θ., τοῦ βουνοῦ. Reg.

V. 25. Ἀ., εἰς δεσμὸν etc. Reg. Coislin. aliter, δεσμήν.

V. 26. *Ἄλλος*, καὶ ἕως ἐσχάτου. Coislin. 2.

V. 27. Σ., διώκων, cum asterisco. Coislin. 2.

V. 29. Ἀ., Θ., ἐν ὁμαλῇ. Coislin. 2. Σ., διὰ πεδιάδος. Idem.

Ibid. Ἀ., Βεθωρών. Idem.

Ibid. Σ., Μ..ναΐμ. *Ἄλλος*, εἰς τὴν παρεμβολὴν Μαδιάμ. Reg. mendose.

V. 30. Σ., διαπεφωνήκασι. Coislin. 2. Ἀπεσκέπησαν. Edit. Rom., ἐπεσκέπησαν.

## CAPUT III LIB. II REGUM.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 1. Μακρός. | 1. Ἐπὶ πολύ. | 1. |
| Καὶ ἡλαττοῦτο. | Καὶ ἠσθένει. | |
| 3. | 3. Δαλουΐα. *Οἱ λοιποί*, Ἀβιά. | 3. |
| 4. Ἀδωνίας. | 4. Ὀρνία. | 4. |
| 6. Κραταιούμενος; | 6. Κρατῶν. | 6. |
| 7. | 7. *Vacat*. *Λοιπ.*, ⋇ καὶ ὄνομα αὐτῇ. | 7. |
| 8. | 8. Ἰεβοσθέ. *Οἱ λοιποί*, Ἰεσβαάλ. | 8. |
| Μὴ κυνοκέφαλος. | Μὴ κεφαλὴ κυνός. | |
| | Περὶ ἀδελφῶν σου καὶ περὶ γνωρίμων. *Ἄλλος*, πρὸς τοὺς ἀδελφούς σου καὶ πρὸς ἑταίρους. | |
| 9. Οὕτως. | 9. Τάδε. | 9. |
| Συμπράξω. | Ποιήσω. | |
| 12. Ἀνθ' ἑαυτοῦ. | 12. Εἰς Θαιλὰμ, οὗ ἦν, παραχρῆμα. | 12. |
| 14. | 14. Ἔλαβον. | 14. |
| 15. | 15. Σελλήμ. *Ἀλλ.*, Σελλῆς. | 15. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 1. Longum. | 1. Ad multum. | 1. |
| Et minuebatur. | Et infirmabatur. | |
| 3. | 3. Daluia. *Reliqui*, Abia. | 3. |
| 4. Adonias. | 4. Ornia. | 4. |
| 6. Roborans se. | 6. Tenens. | 6. |
| 7. | 7. *Vacat*. *Reliqui*, ⋇ et nomen ei. | 7. |
| 8. | 8. Iebosthe. *Reliqui*, Iesbaal. | 8. |
| Numquid Cynocephalus? | Numquid caput canis? | |
| | Pro fratribus tuis et pro notis. *Alius*, ad fratres tuos et ad amicos. | |
| 9. Sic. | 9. Hæc. | 9. |
| Simul agam. | Faciam. | |
| 12. Pro se. | 12. In Thælam, ubi erat, subito. | 12. |
| 14. | 14. Accepi. | 14. |
| 15. | 15. Sellem. *Al.*, Selles. | 15. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 16 וילך | 16. | 16. |
| 21 ויכרת | 21. | 21. |
| 22 והנה | 22. | 22. |
| מהגדוד | | Ἀπὸ τοῦ Γεδδοὺρ μονοζώνου. |
| 25 ידעת את־אבנר | 25. | 25. |
| 26 ויצא | 26. | 26. |
| מבור הסרה | | Ἀπὸ τοῦ λάκκου τῆς ἀποστάσεως. |
| 27 ויטהו | 27. | 27. |
| החמש | | Εἰς τὸν ἐνοπλισμόν. |
| 28 נקי | 28. | 28. |
| 29 יחלו | 29. | 29. |
| זב | | Τυφλός. |
| בפלך | | Ἄτρακτον. |
| וחסר | | |
| 30 הרגו | 30. | 30. Ἀπέκτειναν. |
| 33 הכמות נבל | 33. | 33. |
| 34 כנפול | 34. | 34. |
| ויספו | | |
| 35 להברות | 35. | 35. |
| 36 בעיני כל־העם טוב | 36. | 36. ※ Ἀγαθόν. |
| 39 רך ומשוח | 39. | 39. Ἁπαλὸς καὶ κεχρισμένος. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 16. Abiit. | 16. Sequebatur. | 16. |
| 21. Et percutient. | 21. Ineam. | 21. |
| 22. Et ecce. | 22. Statim. | 22. |
| Ex agmine. | Cæsis latronibus. | A Geddur expedito. |
| 25. Nosti Abner. | 25. Ignoras Abner. | 25. |
| 26. Et egressus est. | 26. Egressus itaque. | 26. |
| A cisterna Sira. | A cisterna Sira. | A lacu defectionis. |
| 27. Et divertere fecit eum. | 27. Seorsum adduxit. | 27. |
| In costa quinta. | In inguine. | In armaturam. |
| 28. Innocens. | 28. Mundus. | 28. |
| 29. Maneant. | 29. Et veniat. | 29. |
| Fluens. | Fluxum seminis sustinens. | Cæcus. |
| In scipionem. | Fusum. | Fusum. |
| Et indigens. | Et indigens. | |
| 30. Interfecerunt. | 30. Interfecerunt. | 30. Interfecerunt. |
| 33. Num secundum mortem vilis? | 33. Nequaquam ut mori solent ignavi. | 33. |
| 34. Ut cadere. | 34. Cadere. | 34. |
| Et addiderunt. | Congeminansque. | |
| 35. Ad cibandum. | 35. Cibum capere. | 35. |
| 36. In oculis omnis populi bonum. | 36. In conspectu totius populi. | 36. ※ Bonum. |
| 39. Tener et unctus. | 39. Delicatus et unctus. | 39. Tener et unctus. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. III lib. II Regum.

V. 1. Σ., μακρός. Coislin. 2.
Ibid. Ἀ., καὶ ἀραιούμενος etc. Idem.
V. 3. *Οἱ λοιποὶ*, Ἀβιά. Idem. Neutra lectio Græca cum Hebræo consonat.
V. 4. Ἀ., Σ., Ἀδωνίας. Reg. et Coislin. 2. LXX legerunt אורניה qui scribunt Ὀρνία.
V. 6. Ἀ., ἐνισχύων. Σ., κραταιούμενος. Coisl. 2.
V. 7. *Λοιποὶ*, καὶ ὄνομα αὐτῇ, cum asterisco. Coislin. 2.
V. 8. *Οἱ λοιποὶ*, Ἰεσβαάλ. Reg.
Ibid. Σ., μὴ κυνοκέφαλος. Reg. et Coislin. 2.
Ibid. Ἄλλος, πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς etc. Coislin. 2.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 16. Ἠκολούθει. | 16. Ἐπορεύετο. | 16. |
| 21. Καὶ συνθῶνται. | 21. Καὶ διαθήσομαι. | 21. |
| 22. Εὐθύς. | 22. Καὶ ἰδού. | 22. |
| | Ἐκ τῆς ἐξοδίας. | |
| 25. Οἶδας τὸν Ἀβεννήρ. | 25. Οἶδας τὴν κακίαν Ἀβεννήρ. | 25. |
| 26. | 26. Καὶ ἀνέστρεψε. *Ἄλλος*, ἐξῆλθεν. | 26. |
| | Ἀπὸ τοῦ φρέατος τοῦ Σεειράμ. | |
| 27. Καὶ παρήγαγεν. | 27. Καὶ ἐξέκλινεν. | 27. |
| Κατὰ τῆς λαγόνος. | Εἰς τὴν ψόαν. | |
| 28. Καθαρός. | 28. Ἀθῶος. | 28. |
| 29. Ἐλθέτωσαν. | 29. Καταντησάτωσαν. | 29. |
| | Γονοῤῥυής. | |
| | Σκυτάλην. | |
| Καὶ ἐνδεής. | Καὶ ἐλασσούμενος. | |
| 30. Ἀπέκτειναν. | 30. Διαπαρετηροῦντο. | 30. |
| 33. | 33. Εἰ κατὰ τὸν θάνατον Νάβαλ. *Ἄλλος*, μὴ ὡς ἀποθνήσκει ἄφρων. | 33. |
| 34. | 34. Ὡς νάφαλ. | 34. Ὡς νάφαλ. |
| | Καὶ συνήχθη. *Ἄλλ.*, προσέθετο. *Ἄλλος*, συνῆλθε. | |
| 35. Τοῦ μεταλαβεῖν. | 35. Περιδειπνῆσαι. | 35. |
| 36. | 36. Ἐνώπιον τοῦ λαοῦ ※ ἀγαθόν. | 36. ※ Ἀγαθόν. |
| 39. Ἁπαλὸς καὶ κεχρισμένος. | 39. Συγγενὴς καὶ καθιστάμενος. | 39. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 16. Sequebatur. | 16. Ibat. | 16. |
| 21. Et paciscentur. | 21. Et disponam. | 21. |
| 22. Statim. | 22. Et ecce. | 22. |
| | Ab excursione. | |
| 25. Nosti Abenner. | 25. Nosti malitiam Abenner. | 25. |
| 26. | 26. Et revertit. *Alius*, exiit. | 26. |
| | A puteo Seiram. | |
| 27. Et seorsum adduxit. | 27. Et divertere fecit. | 27. |
| Ad latus. | In inguine. | |
| 28. Mundus. | 28. Innocens. | 28. |
| 29. Veniant. | 29. Incurrant. | 29. |
| | Seminifluus. | |
| | Scytalam. | |
| Et indigens. | Et egens. | |
| 30. Interfecerunt. | 30. Captabant. | 30. |
| 33. | 33. Si juxta mortem Nabal. *Alius*, numquid ut moritur stultus? | 33. |
| 34. | 34. Sicut naphal. | 34. Sicut naphal. |
| | Et congregatus est. *Al.*, addidit se. *Alius*, convenit. | |
| 35. Ad cibum sumendum. | 35. Ad cibandum. | 35. |
| 36. | 36. Coram populo ※ bonum. | 36. ※ Bonum. |
| 39. Tener et unctus. | 39. Propinquus et constitutus. | 39. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. III lib. II Regum.

V. 9. Σ., οὕτως. Coislin. 2.
Ibid. Σ., συμπράξω. Reg.
V. 12. Ἀ., παραχρῆμα. Σ., ἀνθ' ἑαυτοῦ. Reg. Euseb *De locis Hebraicis*, p. 490. Sed. Coislin. 2. Ἀ., Σ., ἀνθ' ἑαυτοῦ. Θ., παραχρῆμα.
V. 14. Ἀ., ἐμνηστευσάμην. Coislin. 2.
V. 15. Ἀ., Λαΐς. Reg.
V. 16. Σ., ἠκολούθει. Coislin. 2.
V. 21. Σ., καὶ συνθῶνται. Coislin. 2.
V. 22. Σ., εὐθύς. Coislin. 2.
Ibid. Ἀ., ἀπὸ τοῦ Γεδδοὺρ μονοζώνου. Procop. atque Reg. At Coislin. 2, Ἀ., ἀπὸ τοῦ εὐζώνου ·

Σ., λόχου, quæ lectiones sinceriores videntur.
V. 25. Σ., οἶδας τὸν Ἀβεννήρ. Coislin. 2.
V. 26. Ἄλλος, ἐξῆλθεν. Reg.
Ibid. Ἀ., ἀπὸ τοῦ λάκκου τῆς ἀποστάσεως. Reg.
V. 27. Σ., καὶ παρήγαγεν. Coislin. 2.
Ibid. Ἀ., εἰς τὸν ἐνοπλισμόν. Reg. Σ., κατὰ τῆς λαγ-. Coislin. 2. Εἰς τὴν ψόαν. Aliter, ψύαν.
V. 28. Σ., καθαρός. Coislin. 2.
V. 29. Σ., ἐλθέτωσαν. Idem.

Ibid. Ἀ., τυφλός. Ita Reg. et Procop., cum hac nota in hanc et sequentem lectionem : Ἀκύλας, *ἄτρακτον*, τουτέστι βακτηρίαν εἰς τὸ ἐπιστηρίζεσθαι. Γονοῤῥυὴς μὲν καὶ λεπρὸς κατὰ νόμον ἀκάθαρτοι, καὶ τῆς κοινῆς πολιτείας κεχωρισμένοι. Σκυτάλῃ δὲ χρῶνται οἱ τὸ σῶμα πεπηρωμένοι· ὅθεν Ἀκύλας *τυφλὸν* τὸν τοιοῦτον ἐξέδωκε. I. e. « Aquila, *atracton*, id est, baculum ad sustentaculum. Semini-

## CAPUT IV LIB. II REGUM.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| וירפו 1 | 1. | 1. Καὶ παρείθησαν. |
| נבהלו | | Κατεσπουδάσθησαν. |
| שרי־גדודים 2 | 2. | 2. Εὔζωνοι. |
| בחפזה 4 | 4. | 4. |
| מפי.שת | | |
| והוא־שכב 5 | 5. | 5. |
| הערבה 7 | 7. | 7. Τῆς ὁμαλῆς. |
| נקמות 8 | 8. | 8. |
| אשר־פדה 9 | 9. | 9. |
| אף כי 11 | 11. | 11. |
| צדיק | | |
| ויקצצו 12 | 12. | 12. Καὶ κόπτουσι. |
| על־הברכה | | Ἐπὶ τῆς κολυμβήθρας. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Et remissæ sunt. | 1. Et dissolutæ sunt. | 1. Et remissæ sunt |
| Territi sunt. | Perturbatus est. | Soliciti fuerunt. |
| 2. Principes agminum. | 2. Principes latronum. | 2. Accincti. |
| 4. In festinando. | 4. Cumque festinaret. | 4. |
| Miphiboseth | Miphiboseth. | |
| 5. Et ipse recumbens. | 5. Qui dormiebat. | 5. |
| 7. Solitudinis. | 7. Deserti. | 7. Planitiei. |
| 8. Ultiones. | 8. Ultionem. | 8. |
| 9. Qui redemit. | 9. Qui eruit. | 9. |
| 11. Etiam quia. | 11. Quanto magis. | 11. |
| Justum. | Innoxium. | |
| 12. Et præciderunt. | 12. Præcidentesque. | 12. Et cædunt. |
| Super piscinam. | Super piscinam. | Super piscinam. |

### Notæ et variæ lectiones ad cap. IV lib. II Regum.

V. 1. Ἀ., Σ., καὶ παρείθησαν. Coislin. 2.
Ibid. Ἀ., κατεσπουδάσθησαν. Trium lectiones habet Coislin. 2.
V. 2. Ἀ., εὔζωνοι. Σ., λοχαγοί. Reg. et Coisl. 2.
V. 4. Σ., θορυβεῖσθαι. Coislin. 2.
Ibid. Ἄλλος, Μεμφιβαάλ. Reg.
V. 5. Ἄλλος, ὕπνωσε. Reg.
V. 7. Ἀ., τῆς ὁμαλῆς. Σ., πεδιάδος. Coislin. 2.

## CAPUT V LIB. II REGUM.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| גם־אתמול גם־שלשום 2 | 2. | 2. |
| לאמר לא־תבוא הנה כי אם־ 6 הסירך העורים והפסחים | 6. | 6. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 2. Etiam heri etiam nudiustertius. | 2. Et heri et nudiustertius. | 2. |
| 6. Dicendo : Non ingredieris huc, nisi removeas cæcos et claudos. | 6. Dictumque est David ab eis : Non ingredieris huc, nisi abstuleris cæcos et claudos. | 6. |

fluus quidem et leprosus secundum legem immundi sunt, et a communi consortio separantur : baculo autem utuntur qui mutilo sunt corpore. Quare Aquila hujusmodi hominem *cæcum* exposuit. »Aquilam vero secutus Vulgatus interpres ἄτρακτον vertit *fusum*. Coislinianus codex habet, 'Α., Σ., ἄτρακτον. Σκυτάλην. Edit. Rom., σκυτάλης.

Ibid. Σ, καὶ ἐνδεής. Coisl. 2.

V. 30. 'Α., Σ., ἀπέκτειναν. Coislin. 2.

V. 33. Ἄλλος, μὴ ὡς etc. Coislin. 2.

V. 34. Ο', Θ., ὡς νάφαλ etc. Coisl. 2, qui habet hoc scholion : Ἡμάρτηται τὰ ἔχοντα Νάβαλ. I. e., Vitiata sunt quæ habent *Nabal*. »

Ibid. Ἄλλος, προσέθετο. Ἄλλος, συνῆλθε. Reg.

V. 35. Σ., τοῦ μεταλαβεῖν. Coislin. 2.

V. 36. Ο', 'Α., Θ., ἀγαθόν, cum asterisco. Coisl. 2.

V. 59. 'Α., Σ., ἁπαλὸς καὶ κεχρισμένος. Reg

## CAPUT IV LIB. II REGUM.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 1. Καὶ παρείθησαν. | 1. Καὶ ἐξελύθησαν. | 1. |
| Ἐθορυβήθησαν. | Παρείθησαν. | Ἐξέστησαν. |
| 2. Λοχαγοί. | 2. Ἡγούμενοι συστρεμμάτων. | 2. |
| 4. Θορυβεῖσθαι. | 4. Σπεύδειν. | 4. |
| | Μεμφιβοσθέ. Ἄλλος, Μεμφιβαάλ. | |
| 5. | 5. Καὶ αὐτὸς ἐκάθευδε. Ἄλλος, ὕπνωσε. | 5. |
| 7. Πεδιάδος. | 7. Κατὰ δυσμάς. | 7. |
| 8. | 8. Ἐκδίκησιν. Ἄλλος, τιμωρίαν. | 8. |
| 9. Ὁ ῥυσάμενος. | 9. Ὃς ἐλυτρώσατο. | 9. |
| 11. Πόσῳ μᾶλλον. | 11. Καὶ νῦν. | 11. |
| Ἀναίτιον. | Δίκαιον. | |
| 12. | 12. Καὶ κολοβοῦσι. | 12. |
| Ἐπὶ τῆς κολυμβήθρας. | Ἐπὶ τῆς κρήνης. | |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 1. Et remissæ sunt. | 1. Et dissolutæ sunt. | 1. |
| Turbati sunt. | Demissi sunt. | Perculsi sunt. |
| 2. Manipularii. | 2. Principes agminum. | 2. |
| 4. Cum turbaretur. | 4. In festinando. | 4. |
| | Memphibosthe. *Alius*, Memphibaal. | |
| 5. | 5. Et ipse dormiebat. *Alius*, dormivit. | 5. |
| 7. Campestris. | 7. Ad occidentem. | 7. |
| 8. | 8. Vindictam. *Alius*, ultionem. | 8. |
| 9. Qui eruit. | 9. Qui redemit. | 9. |
| 11. Quanto magis. | 11. Et nunc. | 11. |
| Innoxium. | Justum. | |
| 12. | 12. Et truncant. | 12. |
| Super piscinam. | Super fontem. | |

### Notæ et variæ lectiones ad cap. IV lib. II Regum.

V. 8. Ἄλλος, τιμωρίαν. Idem.

V. 9. Σ., ὁ ῥυσάμενος. Idem.

V. 11. Σ., πόσῳ μᾶλλον. Reg.

Ibid. Σ., ἀναίτιον. Idem.

V. 12. 'Α., καὶ κόπτουσι. Reg. Sed Coislin. 2, 'Α., ἀπέκοψαν.

Ibid. 'Α., Σ., ἐπὶ τῆς κολυμβήθρας. Idem.

## CAPUT V LIB. II REGUM.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 2. Ἀλλὰ καὶ πρίν. | 2. Καὶ ἐχθὲς, καὶ τρίτην. | 2. |
| 6. Λέγοντες· Οὐκ εἰσελεύσῃ ὧδε ἐὰν μὴ ἐπὶ τῷ ἆραι τοὺς τυφλοὺς καὶ τοὺς χωλούς. | 6. Καὶ ἐῤῥέθη τῷ Δαυΐδ. Οὐκ εἰσελεύσῃ ὧδε, ὅτι ἀντέστησαν οἱ τυφλοὶ καὶ οἱ χωλοί. | 6. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 2. Sed et prius. | 2. Et heri et nudiustertius. | 2. |
| 6. Dicentes : Non ingredieris huc, nisi in removendo cæcos et claudos. | 6. Et dictum est Davidi : Non ingredieris huc, quia obstiterunt cæci et claudi. | 6. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 7 את מצדת | 7. | 7. Τὸ ὀχύρωμα. |
| 8 כל־מכה יבוסי ויגע בצנור | 8. | 8. Πᾶς πατάσσων Ἰεβουσαῖον καὶ ἅψεται ἐν κρουνισμῷ. |
| אל־הבית | | |
| 9 וישב דוד במצדה ויקרא־לה עיר דוד | 9. | 9. |
| מן־המלוא וביתה | | Ἀπὸ πληρώματος. |
| 10 וגדול | 10. | 10. Ἐπὶ τὸ μεῖζον. |
| צבאות | | Στρατιῶν. |
| 12 הכינו | 12. | 12. |
| 15. 16 ויבחר ואלישוע ונפג ויפיע ואלישמע ואלידע ואליפלט | 15, 16. | 15, 16. |
| 17 אל־המצודה | 17. | 17. Εἰς τὸ ὀχύρωμα. |
| 18 רפאים | 18. | 18. Ῥαφαείμ. |
| 20 בבעל־פרצים | 20. | 20. Ἔχων διακοπάς. |
| 21 עצביהם | 21. | 21. Τὰ διαπονήματα αὐτῶν. |
| 22 וינטשו | 22. | 22. Καὶ ἐπῆλθον. |
| רפאים | | Ῥαφαείμ. |
| 23 הסב אל־אחריהם | 23. | 23. |
| ממול בכאים | | Ἐξεναντίας τῶν ἀπίων. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 7. Munitionem. | 7. Arcem. | 7. Munimentum. |
| 8. Omnis percutiens Jebusæum, et attinget in fistulam. | 8. Qui percussisset Jebusæum, et tetigisset domatum fistulas. | 8. Omnis percutiens Jebusæum, et attinget in scatebram. |
| In domum. | In templum. | |
| 9. Et habitavit David in munitione, vocavitque eam, civitatem David. | 9. Habitavit autem David in arce, et vocavit eam, civitatem David. | 9. |
| A Mello et intra domum. | A Mello et intrinsecus. | A plenitudine. |
| 10. Et grandis evadendo. | 10. Atque succrescens. | 10. In melius. |
| Exercituum. | Exercituum. | Exercituum. |
| 12. Confirmasset eum. | 12. Confirmasset eum. | 12. |
| 15, 16. Et Jebaar, et Elisue, et Nepheg, et Jephia, et Elisama, et Eliada, et Eliphalath. | 15, 16. Et Jebahar, et Elisua, et Nepheg, et Japhia, et Elisama, et Elioda, et Eliphaleth. | 15, 16. |
| 17. In munitionem. | 17. In præsidium. | 17. In munimentum. |
| 18. Raphaim. | 18. Raphaim. | 18. Raphaim. |
| 20. In Baal-Pherasim. | 20. Baal Pharasim. | 20. Habens diruptiones. |
| 21. Dolores suos. | 21. Sculptilia sua. | 21. Labores suos. |
| 22. Et diffuderunt se. | 22. Et diffusi sunt. | 22. Et supervenerunt. |
| Raphaim. | Raphaim. | Raphaim. |
| 23. Gyra post tergum eorum. | 23. Gyra post tergum eorum. | 23. |
| Ex adverso mororum. | Ex adverso pyrorum. | Ex adverso pyrorum. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 7. Τὸ ὀχύρωμα. | 7. Περιοχήν. | 7. |
| 8. Ὃς ἂν τύψῃ Ἰεβουσαῖον, καὶ κατακρατήσῃ ἐπάλξεως. | 8. Πᾶς τύπτων Ἰεβουσαῖον ἁπτέσθω ἐν παραξιφίδι. | 8. |
| | Εἰς οἶκον. *Ἄλλος*, εἰς ἐκκλησίαν. | |
| 9. Καὶ διέτριβε Δαυὶδ ἐν τῷ ὀχυρώματι, καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸ πόλιν Δαυίδ. | 9. Καὶ ἐκάθισε Δαυὶδ ἐν τῇ περιοχῇ, καὶ ἐκλήθη αὕτη ἡ πόλις Δαυίδ. | 9. |
| Ἀπὸ προσθέματος, καὶ ἔσω. | Ἀπὸ τῆς ἄκρας, καὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ. | |
| 10. | 10. Καὶ μεγαλυνόμενος. | 10. |
| Δυνάμεων. | Παντοκράτωρ. | |
| 12. Ἥδρασεν αὐτόν. | 12. Ἡτοίμασεν αὐτόν. | 12. |
| 15, 16. | 15, 16. Καὶ Ἐβεάρ, καὶ Ἐλισουὲ, καὶ Ναφὲκ καὶ Ἰεφιὲς, καὶ Ἐλισαμὰ, καὶ Ἐλιδαὲ, καὶ Ἐλιφαλὰθ, Σαμαὲ, Ἰεσσιβὰθ, Νάθαν, Γαλαμαὰν, Ἰεβαὰρ, Θεησοῦς, Ἐλιφαλὰτ, Ναγὲδ, Ναφὲκ, Ἰωναθὰν, Λεασαμὺς, Βααλιμὰθ, Ἐλιφαάθ. *Ἄλλος*, καὶ Ἰεβαάρ, καὶ Ἐλισουὲ, καὶ Ἐλφαλὰθ, Ναγαὶβ, καὶ Ἰεφιὲ, καὶ Ἐλισαμὰς, καὶ Ἐλιδαὲ, καὶ Ἐλιφαλάθ. | 15, 16. |
| 17. | 17. Εἰς τὴν περιοχήν. | 17. |
| 18. Ῥαφαείμ. | 18. Τιτάνων. | 18. |
| 20. | 20. Ἐπάνω διακοπῶν. | 20. |
| 21. Τὰ γλυπτὰ αὐτῶν. | 21. Τοὺς θεοὺς αὐτῶν. | 21. |
| 22. Καὶ ἐπῆλθον. | 22. Καὶ συνέπεσαν. | 22. |
| Ῥαφαείμ. | Τιτάνων. | |
| 23. Κύκλευσον κατόπιν αὐτῶν. | 23. Ἀποστρέφου ἀπ' αὐτῶν. | 23. |
| | Ἐξ ἐναντίας τοῦ κλαυθμῶνος. | |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 7. Munimentum. | 7. Munitionem. | 7. |
| 8. Quisquis percusserit Jebusæum, et occupaverit propugnaculum. | 8. Omnis percutiens Jebusæum, tangat in pugione. | 8. |
| | In domum. *Al.*, in ecclesiam. | |
| 9. Et mansit David in munimento, et vocavit illud civitatem David. | 9. Et sedit David in munitione, et vocata est hæc, civitas David. | 9. |
| Ab additamento et intus. | A summo, et domum suam. | |
| 10. | 10. Et magnificatus. | 10. |
| Virtutum. | Omnipotens. | |
| 12. Confirmasset eum. | 12. Paravit eum. | 12. |
| 15, 16. | 15, 16. Et Ebear, et Elisue, et Naphec, et Jephies, et Elisama, et Elidae, et Eliphalath, Samae, Jessibath, Nathan, Galamaan, Jebaar, Theesus, Eliphalat, Naged, Naphec, Jonathan, Leasamys, Baalimath, Eliphaath. *Alius*, et Jebaar, et Elisue, et Elphalath, Nagaib, et Jephie, et Elisamas, et Elidae, et Eliphalath. | 15, 16. |
| 17. | 17. In munitionem. | 17. |
| 18. Raphaim. | 18. Titanum. | 18. |
| 20. | 20. Supra diruptiones. | 20. |
| 21. Sculptilia sua. | 21. Deos suos. | 21. |
| 22. Et supervenerunt. | 22. Et concurrerunt. | 22. |
| Raphaim. | Titanum. | |
| 23. Gyra post tergum eorum. | 23. Avertere ab eis. | 23. |
| | Ex adverso planctus. | |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 24 את־קול צעדה בראשי הבכאים | 24. | 24. Ψόφον διαβήματος ἐν κεφαλαῖς τῶν φρουρήσεων. |
| תחרץ | | Συντεμεῖς. |
| להכות | | |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 24. Vocem incessus in capitibus mororum. | 24. Sonitum gradientis in cacumine pyrorum. | 24. Strepitum incessus in capitibus præsidiorum. |
| Movebis te. | Inibis prælium. | Concides. |
| Ad percutiendum. | Ut percutiat. | |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. V lib. II Regum.

V. 2. Σ., ἀλλὰ καὶ πρίν. Coislin. 2.

V. 6. Σ., λέγοντες etc. Coislinianus codex 1.

V. 7. Ἀ, Σ., τὸ ὀχύρωμα. Reg. Sic solent ambo vertere.

V. 8. Hasce Aquilæ et Symmachi lectiones exhibent Procopius et codex Reg. ex Theodoreto.

V. 9. Σ., καὶ διέτριβε etc. Coislin. 2.

Ibid. Ἀ., ἀπὸ πληρώματος. Σ., ἀπὸ προσθέματος καὶ ἔσω. Ita Reg. Eusebius vero *De locis Hebraicis*, cujus versionem Latinam tantum hoc loco habemus ex Hieron. « Mello, civitas quam ædificavit Salomon. Porro Symmachus et Theodotio *adimpletionem* transtulerunt. »

V. 10. Ἀ., ἐπὶ τὸ μεῖζον. Reg.

Ibid. Ἀ., στρατιῶν etc. Coislin. 2.

V. 12. Σ., ἥδρασεν αὐτόν. Idem.

V. 15 et 16. Ἄλλος, καὶ Ἰεβαάρ, καὶ Ἐλισοὺε etc. In LXX vero hæc nomina repetuntur et multiplicantur.

V. 17. Ἀ., εἰς τὸ ὀχύρωμα. De more Reg et

## CAPUT VI LIB. II REGUM.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 3 מבעלי | 2 | 2. Ἐχόντων. |
| ארון | | Γλωσσόκομον. |
| צבאות | | |
| 3 וירכבו | 3. | 3. |
| 5 בכל עצי | 5. | 5. |
| ובמנענעים | | Καὶ ἐν σείστροις. |
| 6 עד־גרן נכון | 6. | 6. Ἕως ἅλωνος ἑτοίμης. |
| ויאחז | | |
| 7 ויכהו | 7. | 7. Καὶ ἔπληξεν αὐτόν. |
| על־השל | | Ἐπὶ τῇ ἐκνοίᾳ. |
| 8 ויחר לדוד | 8. | 8. |
| 10 להסיר | 10. | 10. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 2. De dominis. | 2. De viris. | 2. De habentibus. |
| Arcam. | Arcam. | Scrinium. |
| Exercituum. | Exercituum. | |
| 3. Et equitare fecerunt. | 3. Imposuerunt. | 3. |
| 5. In omnibus lignis. | 5. In omnibus lignis. | 5. |
| Et in sistris. | Sistris. | Et in sistris. |
| 6. Usque ad aream Nachon. | 6. Ad aream Nachon. | 6. Usque ad aream paratam. |
| Et apprehendit. | Tenuit. | |
| 7. Et percussit eum. | 7. Et percussit eum. | 7. Et percussit eum. |
| Super errore. | Super temeritate. | Super insania. |
| 8. Et ira fuit Davidi. | 8. Contristatus est autem David. | 8. |
| 10. Divertere. | 10. Divertere. | 10. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 24. Ψόφον διαβήματος ἐν κεφαλαῖς τῶν φρουρήσεων. | 24. Τὴν φωνὴν τοῦ συγκλεισμοῦ ἀπὸ τοῦ ἄλσους τοῦ κλαυθμῶνος. | 24. |
| Συντεμεῖς. | Καταβήσῃ. | |
| | Κόπτειν. *Ἄλλος*, τύπτειν. | |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 24. Strepitum incessus in capitibus præsidiorum. | 24. Vocem constrictionis a nemore fletus. | 24. |
| Concides. | Descendes. | |
| | Ad cædendum. *Alius*, ad verberandum. | |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. V lib. II Regum.

Coislin. 2.

V. 18 'Α., Σ., 'Ραφαεὶμ. Reg. et Coislin. 2, itemque v. 22.

V. 20. 'Α., ἔχων διακοπάς. Reg.

V. 21. 'Α., τὰ διαπονήματα αὐτῶν. Σ., τὰ γλυπτά. Coislin. 2.

V. 22. 'Α., καὶ ἐπῆλθον. Reg. et Coislin. 2, qui Symmacho tribuit.

V. 23. Σ., κύκλευσον etc. Coislin. 2.

*Ibid.* 'Α., ἐξεναντίας τῶν ἀπίων. Ita Procop. et Regius codex. Ibid. Coislin. 2 ad marginem, κατεναντίον etc.

Ibid. Ἐξ ἐναντίας τοῦ κλαυθμῶνος. Edit. Rom., πλησίον τοῦ κλαυθμῶνος. Coislin. 2, κατεναντίον ἐν ταῖς φρουρήσεσι.

V. 24. 'Α., Σ., ψόφον διαβήματος etc. Coislin. 2

Ibid. Τὴν φωνὴν τοῦ συγκλεισμοῦ. Alii, συσσεισμοῦ, *commotionis*. Sic mss. et ed. Complut. et A'.

Ibid. 'Α., Σ., συντεμεῖς. Coislin. 2.

Ibid. *Ἄλλος*, τύπτειν. Reg.

## CAPUT VI LIB. II REGUM.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 2. Ἐχόντων. | 2. Ἀπὸ τῶν ἀρχόντων. | 2. |
| | Κιβωτόν. | |
| | Τῶν δυνάμεων. *Ἄλλος*, Σαβαώθ. | |
| 3. Ἐπέθηκαν. | 3. Ἐπεβίβασαν. | 3. |
| 5. Ἐν παντοίοις ξύλοις. | 5. Ἐν ὀργάνοις ἡρμοσμένοις. | 5. |
| Καὶ ἐν σείστροις. | Ἐν κυμβάλοις. | |
| 6. | 6. Ἕως ἅλω Ναχώρ. *Ἄλλος*, ἕως ἅλωνος Ἀχώρ. *Ἄλλος*, ἕως τῆς ἅλω Ἐρνὰ τοῦ Ἰεβουσαίου. | 6. |
| | Ἐκράτησεν. *Ἄλλος*, ἐκραταίωσεν. | |
| 7. | 7. Καὶ ἔπαισεν αὐτόν. *Ἄλλος*, καὶ ἐπάταξεν αὐτόν. | 7. |
| | ※ Ἐπὶ τῇ προπετείᾳ. | |
| 8. Ὀργίλον τῷ Δαυίδ. | 8. Ἠθύμησε Δαυίδ. *Οἱ λοιπ.*, ἐλυπήθη Δαυίδ. | 8. |
| 10. Παραγαγεῖν. | 10. Ἐκκλῖναι. | 10. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 2. De habentibus. | 2. De principibus. | 2. |
| | Arcam. | |
| | Virtutum. *Alius*, Sabaoth. | |
| 3. Imposuerunt. | 3. Ascendere fecerunt. | 3. |
| 5. In omnimodis lignis. | 5. In organis modulatis. | 5. |
| Et in sistris. | In cymbalis. | |
| 6. | 6. Usque ad aream Nachor. *Alius*, usque ad aream Achor. *Alius* usque ad aream Erna Jebusæi. | 6. |
| | Tenuit. *Alius*, firmavit. | |
| 7. | 7. Et percussit eum. *Alius*, *id*. | 7. |
| | ※ Super temeritate. | |
| 8. Et ira fuit Davidi. | 8. Contristatus est David. *Reliqui*, *id*. | 8. |
| 10. Adducere. | 10. Divertere. | 10. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ 'Ελληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 13, 14 ויהי כי צעדו נשאי ארון יהוה ששה צעדים ויזבח שור ומריא ודוד מכרכר בכל־עז לפני יהוה | 13, 14. | 13, 14. Καὶ ἐγένετο ὅταν διεβημάτισαν αἴροντες τὸ γλωσσόκομον ἕξ βήματα, καὶ ἐθυσίασε βοῦν καὶ σιτευτόν. Καὶ Δαυὶδ ὀρχούμενος ἐν παντὶ κράτει πρὸ προσώπου Κυρίου. |
| אפוד בד | | 'Επένδυμα ἐξαίρετον. |
| 15 בתרועה | 15. | 15. |
| 16 מפזז ומכרכר | 16. | 16. Διατιναssόμενον καὶ καρχαρούμενον. |
| ותבז | | |
| 17 עלות | 17. | 17. |
| 18 בשם | 18. | 18. |
| 19 ואשפר | 19. | 19. Καὶ ἀμυρίτην. |
| 20 מה־נכבד | 20. | 20. |
| הרקים | | Κενῶν· |
| 21 לצות אתי | 21. | 21. 'Εντειλασθαί μοι. |
| 22 ונקלתי עוד מזאת והייתי שפל | 22. | 22. Καὶ ἀτιμασθήσομαι ἔτι ὑπὲρ τοῦτο, καὶ ἔσομαι ταπεινός. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 13, 14. Et erat cum incederent portantes arcam Domini sex passus, et immolabat bovem et crassum. Et David saltabat in omni robore ad facies Domini. | 13, 14. Cumque transcendissent qui portabant arcam Domini sex passus, immolabat bovem et arietem. Et David saltabat totis viribus ante Dominum. | 13, 14. Et factum est cum incederent portantes scrinium sex passus, et immolavit bovem et saginatum. Et David saltans in omni robore ante faciem Domini. |
| Ephod lineo. | Ephod lineo. | Superindumentum eximium. |
| 15. In jubilatione. | 15. In jubilo. | 15. |
| 16. Viriliter agentem, et saltantem. | 16. Subsilientem atque saltantem. | 16. Quatientem se et saltantem. |
| Et despexit. | Despexit. | |
| 17. Holocausta. | 17. Holocausta. | |
| 18. In nomine. | 18. In nomine. | 18. |
| 19. Et partem carnis. | 19. Et assaturam bubulæ carnis. | 19. Et amyritem. |
| 20. Quam gloriosus fuit. | 20. Quam gloriosus fuit. | 20. |
| Inanium. | De scurris. | Inanium. |
| 21. Præcipiendo mihi. | 21. Et præcepit mihi. | 21. Præcipiendo mihi. |
| 22. Et levis ero amplius præ hoc, et ero humilis. | 22. Et vilior fiam plus quam factus sum : et ero humilis. | 22. Et inhonorabor amplius super hoc, et ero humilis. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. VI lib. II Regum.

V. 2. 'Α., Σ., ἐχόντων. Coislin. 2. Aliæ efferuntur lectiones, ἀπὸ τῶν ἱερέων, Procopius. Reg. vero, ἀπὸ τῶν ἁγίων. Cur autem בעלי ἁγίων et ἱερέων verterit nescio; nam hæc vox significat κυρίων, dominorum, et ἐχόντων, habentium, ut alibi vertunt 'Α. et Σ., quare præstare videtur Coisliniani lectio.

Ibid. 'Α., γλωσσόκομον. Coislin. 2. Sic solet vertere Aquila.

Ibid. Ἄλλος, Σαβαώθ. Reg.

V. 3. Σ., ἐπέθηκαν. Coislin. 2.

V. 5. Σ., ἐν παντοίοις ξύλοις. Idem.

Ibid. 'Α., Σ., ἐν σείστροις. Reg

V. 6. 'Α., ἕως ἅλωνος ἑτοίμης. Hæc interpretatio, et sequentes, quæ a versione τῶν Ο' differunt, partim ex codice Regio eruuntur, partim ex Eusebio *De locis Hebraicis*, qui sic habet: Ναχὼν, ἅλωνος Ναχὼν, 'Α., ἅλωνος ἑτοίμης. In edito Α. excidit ante ἅλωνος ἑτοίμης, nempe ob repetitionem litteræ Α, ut ex Hieronymi versione arguitur, quæ sic habet: *Nachon, area Nachon : pro quo Aquila interpretatur, area præparata.*

Ibid. Ἄλλος, ἐκραταίωσεν. Reg.

V. 7. 'Α., ἔπληξεν αὐτόν. Coislin. 2. Ἄλλος, ἐπάταξεν αὐτόν. Reg.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 13, 14. Ὡς καὶ διέβησαν οἱ βαστάζοντες ἓξ βήματα, ἐθυσίασε βοῦν καὶ πρόβατον. Δαυὶδ δὲ ἦν ἐν τιάρᾳ ἔμπροσθεν Κυρίου. | 13, 14. Καὶ ἦσαν μετ' αὐτοῦ αἴροντες τὴν κιβωτὸν ἑπτὰ χοροὶ, καὶ θῦμα, μόσχος καὶ ἄρνες. Καὶ Δαυὶδ ἀνεκρούετο ἐν ὀργάνοις ἡρμοσμένοις ἐνώπιον Κυρίου. | 13, 14. |
| Ἐπένδυμα λινοῦν. | Στολὴν ἔξαλλον. *Ἄλλος*, ἐφοὺδ βύσσινον. | |
| 15. | 15. Μετὰ κραυγῆς. *Ἄλλος*, ἀλαλαγμοῦ. | 15. |
| 16. Σκιρτῶντα καὶ καγχάζοντα. | 16. Ὀρχούμενον καὶ ἀνακρουόμενον. | 16. |
| Ἐξευτέλισεν. | Ἐξουδένωσεν. | |
| 17. Ἀναφοράς. | 17. Ὁλοκαυτώματα. | 17. |
| 18. Διὰ τοῦ ὀνόματος. | 18. Ἐν ὀνόματι. | 18. |
| 19. Καὶ ἀμυρίτην. | 19. Καὶ ἐσχαρίτην. | 19. |
| 20. | 20. Τί δεδόξασται. *Ἄλλος*, τί ἔντιμος ἦν. | 20. |
| Εἰκαίων. | Ὀρχουμένων. | |
| 21. Ἐντείλασθαί μοι. | 21. Καταστῆσαί με. | 21. |
| 22. Καὶ εὐτελέστερος ἔσομαι καὶ ταπεινότερος. | 22. Καὶ ἀποκαλυφθήσομαι ἔτι οὕτως, καὶ ἔσομαι ἀχρεῖος. | 22. Ἔσομαι ἀχρεῖος. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 13, 14. Ut autem pertransierunt gestantes sex gradus, immolavit bovem et ovem. David autem erat in tiara ante Dominum. | 13, 14. Et erant cum eo portantes arcam septem chori : et victima, vitulus et agni. Et David pulsabat in organis modulatis coram Domino. | 13, 14. |
| Superindumentum lineum. | Stolam eximiam. *Alius*, ephud lineum. | |
| 15. | 15. Cum clamore. *Alius*, jubilatione. | 15. |
| 16. Saltantem et effuse ridentem. | 16. Saltantem et pulsantem. | 16. |
| Vilipendit. | Sprevit. | |
| 17. Oblationes. | 17. Holocausta. | 17. |
| 18. Per nomen. | 18. In nomine. | 18. |
| 19. Et amyriten. | 19. Et assaturam. | 19. |
| 20. | 20. Quam glorificatus est. *Alius*, quam honoratus fuit. | 20. |
| Vilium. | Saltantium. | |
| 21. Præcipiendo mihi. | 21. Constituendo me. | 21. |
| 22. Et vilior ero et humilior. | 22. Et discooperiar ultra sic, et ero inutilis. | 22. Ero inutilis. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. VI lib. II Regum.

Ibid. ※ επι τῇ προπετείᾳ. Ἀ., ἐπὶ τῇ ἐκνοίᾳ. Coislin. 2.

V. 8. *Οἱ λοιποὶ*, ἐλυπήθη Δαυίδ. Σ., ὀργίλον etc. Idem.

V. 10. Σ., παραγαγεῖν. Idem.

V. 13 et 14. Hasce et Symmachi lectiones effert Coislin. 2.

Ibid. Ἀ., ἐπένδυμα etc. Hæ lectiones ex Procopio et cod. Reg. prodeunt, sed pleniores ex Coislin. 2. Vide supra, 1 Reg. II, 18.

V. 15. *Ἄλλος*, ἀλαλαγμοῦ. Coislin. 2.

V. 16. Ἀ., διατιναστόμενον καὶ καρκαρούμενον. Σ., σκιρτῶντα καὶ καγχάζοντα. Reg. et Coislin. 2.

Ibid. Σ., ἐξευτέλισεν. Coislin. 2.

V. 17. Σ., ἀναφοράς. Coislin. 2.

V. 18. Σ., δια του ὀνόματος. Coislin. 2.

V. 19. Ἀ., Σ., καὶ ἀμυρίτην. Coisl. 2, forte ἀμυλίτην ex ἄμυλος.

V. 20. *Ἄλλος*, τί ἔντιμος ἦν. Reg.

Ibid. Ἀ., κενῶν. Σ., εἰκαίων. Coislin. 2.

V. 21. Ἀ., Σ., ἐντείλασθαί μοι. Coislin. 2.

V. 22. Ἀ., καὶ ἀτισμασθήσομαι etc. Hasce Aquilæ et Symmachi lectiones exhibet Procopius. Coislin. vero 2 Symmachi tantum lectionem effert.

## CAPUT VII LIB. II REGUM.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 הניח־לו | 1. | 1. |
| 2 בתוך היריעה 'Εβρ., ἐν μέσῳ δέῤῥεως. | 2. | 2. |
| 6 ואהיה | 6. | 6. |
| באהל | | Ἐν σκέπῃ. |
| 8 מן־הנוה | 8. | 8. Ἐκ τῆς ὡραιότητος. |
| מאחר | | Ἀπὸ ὄπισθεν. |
| 10 ושכן תחתיו | 10. | 10. |
| ירגז | | Κλονηθήσεται. |
| לענותו | | Κακουχῆσαι αὐτόν. |
| 11 ועשה | 11. | 11. |
| 12 ממעיך | 12. | 12. |
| והכינתי | | |
| 13 וכננתי | 13. | 13. |
| 15 כאשר הסרתי מעם שאול | 15. | 15. |
| 16 ביתך וממלכתך | 16. | 16. Ὁ οἶκός σου, καὶ ἡ βασιλεία σου. |
| נכון | | |
| 18 הביאתני | 18. | 18. Ἤγαγές με. |
| 19 ותקטן עוד זאת | 19. | 19. |
| 21 בעבור דברך | 21. | 21. |
| 22 על־כן גדלת | 22. | 22. Ἐπὶ τοῦτο ἐμεγαλύνθης. |
| 23 ולשום לו | 23. | 23. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1 Dedisset ei requiem. | 1. Dedisset ei requiem. | 1. |
| 2. In medio cortinæ. *Hebr. int.*, In medio pellis. | 2. In medio pellium. | 2. |
| 6. Et fui. | 6. Sed ambulabam. | 6. |
| In tentorio. | In tabernaculo. | In tentorio. |
| 8. E tugurio. | 8. De pascuis. | 8. E specie. |
| De post. | Sequentem. | De post. |
| 10. Et habitabit sub se. | 10. Et habitabit sub eo. | 10. |
| Movebitur. | Turbabitur. | Movebitur. |
| Ad affligendum eum. | Ut affligant eum. | Ad affligendum eum. |
| 11. Faciet. | 11. Faciat. | 11. |
| 12. De visceribus tuis. | 12. De utero tuo. | 12. |
| Et firmabo. | Et firmabo. | |
| 13. Et firmabo. | 13. Et stabiliam. | 13. |
| 15. Quemadmodum recedere feci a Saul. | 15. Sicut abstuli a Saul. | 15. |
| 16. Domus tua et regnum tuum. | 16. Domus tua et regnum tuum. | 16. Domus tua et regnum tuum. |
| Firmus. | Firmus. | |
| 18. Deduxisti me. | 18. Adduxisti me. | 18. Duxisti me. |
| 19. Et parum fuit adhuc hoc. | 19. Sed et hoc parum visum est. | 19. |
| 21. Propter verbum tuum. | 21. Propter verbum tuum. | 21. |
| 22. Idcirco magnificatus es. | 22. Idcirco magnificatus es. | 22. Super hoc magnificatus es. |
| 23. Et ad ponendum sibi. | 23. Et poneret sibi. | 23. |

## CAPUT VII LIB. II REGUM.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 1. | 1. Κατεκληρονόμησεν αὐτόν. *Ἄλλος*, κατέπαυσεν αὐτῷ. | 1. |
| 2. | 2. Ἐν μέσῳ τῆς σκηνῆς. | 2. |
| 6. Ἀλλ' ἤμην. | 6. Καὶ ἤμην. | 6. |
| Ἐν σκέπῃ. | Ἐν καταλύματι. | |
| 8. Ἐκ τῆς νομῆς. | 8. Ἐκ τῆς μάνδρας. | 8. |
| | *Vacat.* | |
| 10. Ἀναπαύσεται ἐπὶ τοῦ τόπου αὐτοῦ. | 10. Καὶ κατασκηνώσει καθ' ἑαυτόν. | 10. |
| Μετασταθήσεται. | Μεριμνήσει. | |
| | Ταπεινῶσαι αὐτόν. *Ἄλλος*, μετακινῆσαι αὐτόν. | |
| 11. Ποιήσει. | 11. Οἰκοδομήσεις. | 11. |
| 12. Ἐκ τῶν ἐγκάτων σου. | 12. Ἐκ τῆς κοιλίας σου. | 12. |
| Καὶ ἑδράσω. | Καὶ ἑτοιμάσω. | |
| 13. Καὶ ἑδράσω. | 13. Καὶ ἀνορθώσω. | 13. |
| 15. Καθὼς ἀφεῖλον παρὰ Σαοὺλ. | 15. Καθὼς ἀπέστησα ἀφ' ὧν ἀπέστησα. | 15. |
| 16. Ὁ οἶκός σου, καὶ ἡ βασιλεία σου. | 16. Ὁ οἶκος αὐτοῦ, καὶ ἡ βασιλεία αὐτοῦ. | 16. Ὁ οἶκός σου, καὶ ἡ βασιλεία σου. |
| Ἡδρασμένος. | Ἀνωρθωμένος. | |
| 18. Ἤγαγές με. | 18. Ἠγάπησάς με. | 18. |
| 19. | 19. Καὶ κατεσμικρύνθην μικρόν. *Ἄλλος*, κατεσμίκρυνται τὰ μικρὰ ταῦτα. | 19. |
| 21. | 21. Διὰ τὸν δοῦλόν σου. *Ἄλλος*, κατὰ τὸν λόγον σου. | 21. |
| 22. Διὸ μέγας εἶ. | 22. Ἕνεκεν τοῦ μεγαλῦναί σε. | 22. |
| 23. Ἵνα τάξῃ ἑαυτῷ. | 23. Τοῦ θέσθαι σε. | 23. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 1. | 1. Hæreditare fecit eum. *Alius*, dedit requiem ei. | 1. |
| 2. | 2. In medio tabernaculi. | 2. |
| 6. Sed eram. | 6 Et eram (inambulans). | 6. |
| In tentorio. | In tentorio. | |
| 8. E pascuo. | 8. Ex mandra. | 8. |
| | *Vacat.* | |
| 10. Requiescet super loco suo. | 10. Et habitabit per se. | 10. |
| Transferetur. | Erit solicitus. | |
| | Ad humiliandum eum. *Alius*, ad transmovendum eum. | |
| 11. Faciet. | 11. Ædificabis. | 11. |
| 12. De visceribus tuis. | 12. Ex ventre tuo. | 12. |
| Et firmabo | Et parabo. | |
| 13. Et firmabo. | 13. Et erigam. | 13. |
| 15. Sicut abstuli a Saul. | 15. Sicut removi ab iis a quibus removi. | 15. |
| 16. Domus tua et regnum tuum. | 16. Domus ejus et regnum ejus. | 16. Domus tua et regnum tuum. |
| Firmatus. | Erectus. | |
| 18. Duxisti me. | 18. Dilexisti me. | 18. |
| 19. | 19. Et factus sum parvus parum. *Al.*, et parva facta sunt exigua hæc. | 19. |
| 21. | 21. Propter servum tuum. *Alius*, secundum verbum tuum. | 21. |
| 22. Propterea magnus es. | 22. Ut magnificares te. | 22. |
| 23. Ut statueret sibi. | 23. Ad ponendum te. | 23. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| ונוראות | | Καὶ ἐπίφοβα. |
| ותכונן 24 | 24. | 24. |
| ועשה 25 | 25. | 25. ⋇ Καὶ ποίησον. |
| נכון 26 | 26. | 26. |
| גליתה 27 | 27. | 27. |
| לבו | | |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| Et horribilia. | Et horribilia. | Et horribilia. |
| 24 Et firmasti. | 24. Firmasti. | 24. |
| 25. Et fac. | 25. Et fac. | 25. ⋇ Et fac. |
| 26. Firma. | 26. Stabilita. | 26. |
| 27. Revelasti. | 27. Revelasti. | 27. |
| Cor suum. | Cor suum. | |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. VII lib. II Regum.

V. 1. Ἄλλος, κατέπαυσεν αὐτῷ. Reg.
V. 2. Τὸ Ἑβραϊκὸν, ἐν μέσῳ δέῤῥεως. Sic Reg. atque ita legitur in editione Complutensi, et apud Eusebium in Psalm. LXXXVIII.
V. 6. Σ., ἀλλ' ἧμην. Coislin. 2.
Ibid. Ἀ., Σ., ἐν σκέπῃ. Idem.
V. 8. Ἀ., ἐκ τῆς ὡραιότητος. Σ., ἐκ τῆς νομῆς. Idem
Ibid. Ἀ., ἀπὸ ὄπισθεν. Reg. et Coislin. 2.
V. 10. Σ., ἀναπαύσεται etc. Coislin. 2.
Ibid. Ἀ., κλονηθήσεται. Σ., μετασταθήσεται. Idem.
Ibid. Ἀ., κακουχῆσαι αὐτόν. Ἄλλος, μετακινῆσαι αὐτόν. Reg.
V. 11. Σ., ποιήσει. Coislin. 2.

## CAPUT VIII LIB. II REGUM.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| ויכניעם 1 | 1. | 1. Καὶ ἐκόλασεν αὐτούς. |
| את־מתג האמה | | Τὸν χαλινὸν τοῦ ὑδραγωγίου. |
| וימדדם בחבל השכב אותם 2 ארצה וימדד שני־חבלים להמית ומלא החבל להחיות | 2. | 2. |
| נשאי מנחה | | |
| בלכתו להשיב ידו 3 | 3. | 3. |
| וילכד 4 | 4. | 4. |
| יעקר | | Ἐξώρησεν. |
| ארם דמשק 5 | 5. | 5. |
| נציבים 6 | 6. | 6. Ἐστηλωμένους. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Et depressit eos. | 1. Et humiliavit eos. | 1. Et punivit eos. |
| Metheg Haama. | Frænum tributi. | Frænum aquæductus |
| 2. Et est eos mensus in funiculo, jacere faciendo eos ad terram. Et mensus est duos funiculos ad mortificandum, et plenitudinem funiculi ad vivificandum. | 2. Et mensus est eos funiculo coæquans terræ. Mensus est autem duos funiculos, unum ad occidendum, et unum ad vivificandum. | 2. |
| Portantes munus. | Sub tributo. | |
| 3. In eundo ipsum ad convertendum manum suam. | 3. Quando profectus est ut dominaretur. | 3. |
| 4. Et cepit. | 4. Et captis. | 4. |
| Et subnervavit. | Subnervavit. | Exterminavit, *vel*, expulit |
| 5. Aram Damesec. | 5. Syria Damasci. | 5. |
| 6. Præsidiarios. | 6. Præsidium. | 6. Constitutos. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|---|
| Καὶ ὑπερμεγέθη. | Καὶ ἐπιφάνειαν. | | |
| 24. Ἥδρασας. | 24. Ἡτοίμασας. | 24. | |
| 25. ⋇ Καὶ ποίησον. | 25. *Deest.* | 25. | |
| 26. Ἡδρασμένος. | 26. Ἀνωρθωμένος. | 26. | |
| 27. Ἀκουστὸν ἐποίησας. | 27. Ἀπεκάλυψας. | 27. | |
| Διάνοιαν ἑαυτοῦ. | Καρδίαν ἑαυτοῦ. | | |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | | THEODOTIO. |
|---|---|---|---|
| Et permagna. | Et claritatem. | | |
| 24. Firmasti. | 24. Parasti. | 24. | |
| 25. ⋇ Et fac. | 25. *Deest.* | 25. | |
| 26. Firmata. | 26. Erecta. | 26. | |
| 27. Auditum fecisti. | 27. Revelasti. | 27. | |
| Mentem suam. | Cor suum. | | |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. VII lib. II Regum.

V. 12. Σ., ἐκ τῶν ἐγκάτων σου. Idem.
Ibid. Σ., καὶ ἑδράσω. Reg. Καὶ ἑτοιμάσω. Sic etiam Alius.
V. 13. Σ., καὶ ἑδράσω. Coislin. 2.
V. 15. Σ., καθὼς ἀφεῖλον etc. Idem.
V. 16. Οἱ Γ', ὁ οἶκός σου etc. Idem.
Ibid. Σ., ἡδρασμένος, Coislin. 2.
V. 18. Ἀ., Σ., ἤγαγές με. Idem.
V. 19. Ἄλλος, κατεσμίκρυνται etc. Reg.
V. 21. Ἄλλος, κατὰ τὸν λόγον σου. Reg.
V. 22. Ἀ., ἐπὶ τοῦτο etc. Coislin. 2, a quo etiam cæteræ lectiones usque ad finem capitis.
V. 26. Ἀνωρθωμένος. Coislin. In edit. Rom. hæc variant.

## CAPUT VIII LIB. II REGUM.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|---|
| 1. Καὶ κατῄσχυνεν αὐτούς. | 1. Καὶ ἐτροπώσατο αὐτούς. | 1. | |
| Τὴν ἐξουσίαν τοῦ φόρου. | Τὴν ἀφωρισμένην. | | |
| 2. Καὶ διεμέτρησεν αὐτοὺς ἐν σχοινίοις, βαλὼν αὐτοὺς εἰς γῆν. Ἐμέτρησε δὲ δύο σχοινία εἰς τὸ θανατῶσαι, ἓν δὲ εἰς τὸ περισῶσαι. | 2. Καὶ διεμέτρησεν αὐτοὺς ἐν σχοινίοις, κοιμίσας αὐτοὺς ἐπὶ τὴν γῆν. Καὶ ἐγένετο τὰ δύο σχοινίσματα τοῦ θανατῶσαι, καὶ τὰ δύο σχοινίσματα ἐζώγρησεν. *Ἄλλος*, καὶ τὸ σχοίνισμα τοῦ πληρώματος ἐζώγρησε. *Ἄλλος*, καὶ τὸ πλήρωμα τοῦ τρίτου σχοινίσματος ἐζώγρησε. | 2. | |
| Ὑπὸ φόρον. | Φέροντας ξένια. | | |
| 3. Ὅτε ἐπορεύετο στῆσαι τρόπαιον ἑαυτοῦ. | 3. Πορευομένου αὐτοῦ ἐπιστῆσαι τὴν χεῖρα αὐτοῦ. | 3. | |
| 4. Καὶ συνέλαβεν. | 4. Καὶ προκατελάβετο. | 4. | |
| Ἐνευροκόπησε. | Παρέλυσε. | | |
| 5. | 5. Συρία Δαμασκοῦ. *Ἄλλος*, ὁ Σύρος ἐκ Δαμασκοῦ. | 5. | |
| 6. Φρουρούς. | 6. Φρουράν. | 6. | |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | | THEODOTIO. |
|---|---|---|---|
| 1. Et confudit eos. | 1. Et fugavit eos. | 1. | |
| Potestatem tributi. | Segregatam. | | |
| 2. Et dimensus est eos in funiculis, conjiciens eos in terram. Dimensus est autem duos funiculos ad occidendum, unum autem ad conservandum. | 2. Et mensus est eos in funiculis, sternens eos super terram. Et fuerunt duo funiculi ad occidendum, et duos funiculos vivificavit. *Alius*, et funiculum plenitudinis vivificavit. *Alius*, et plenitudinem tertii funiculi vivificavit. | 2. | |
| Sub tributo. | Ferentes xenia. | | |
| 3. Cum iret constituere tropæum sibi. | 3. Eunte illo constituere manum suam. | 3. | |
| 4. Et accepit. | 4. Et præoccupavit. | 4. | |
| Subnervavit. | Dissolvit. | | |
| 5. | 5. Syria Damasci. *Alius*, Syrus ex Damasco. | 5. | |
| 6. Præsidiarios. | 6. Præsidium. | 6. | |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| הלך | | |
| 7 ויקח דוד את שלטי הזהב אשר היו אל עבדי הדדעזר ויביא ירושלם | 7. | 7. Καὶ ἔλαβε Δαυὶδ τοὺς κλοιοὺς χρυσοῦς. Ἄλλος, βραχιάρια χρυσᾶ. |
| שלטי הזהב | | Πανοπλίας. |
| 9 חיל | 9. | 9. Τὴν ἐπιφάνειαν. |
| 10 לשאל | 10. | 10. |
| איש מלחמות | | Πολεμῶν. |
| 11 כבש | 11. | 11. Ὑπέταξεν. |
| 13, 14 מהכותו את־ארם בגיא־מלח שמנה עשר אלף וישם באדם נצבים בכל־אדום שם נצבים | 13, 14. | 13, 14. Ἐν φάραγγι τῶν ἁλῶν. |
| 16 מזכיר | 16. | 16. Ὁ ἀναμιμνήσκων. |
| 17 ואחימלך | 17. | 17. Καὶ Ἀειμέλεχ. |
| ושריה | | |
| 18 והכרתי והפלתי | 18. | 18. |
| כהנים | | Ἱερεῖς. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| Ivit. | Profectus est. | |
| 7. Cepitque David scuta auri quæ erant ad servos Adadezer, et adduxit ea in Jerusalem. | 7. Et tulit David arma aurea, quæ habebant servi Adarezer, et detulit ea in Jerusalem. | 7. Cepitque David torques aureos. *Alius*, brachiaria aurea. |
| Scuta auri. | | Omnes armaturas. |
| 9. Virtutem. | 9. Robur. | 9. Apparatum. |
| 10. Ad optandum. | 10. Ut salutaret. | 10. |
| Vir bellorum. | Hostis. | Bellans. |
| 11. Subegerat. | 11. Subegerat. | 11. Subegerat. |
| 13, 14. A cædendo ipsum Aram in valle salis octodecim millia. Et posuit in Edom præsides, in omni Edom posuit præsides. | 13, 14. Cum reverteretur capta Syria in valle salinarum, cæsis decem et octo millibus. Et posuit in Idumæa custodes, statuitque præsidium. | 13, 14. In valle salis. |
| 16. Commemorans. | 16. A commentariis. | 16. Commemorans. |
| 17. Et Achimelech. | 17. Et Achimelech. | 17. Et Aimelech. |
| Et Saraia. | Et Saraias. | |
| 18. Et Cerethi et Phelethi. | 18. Et Cerethi et Phelethi. | 18. |
| Sacerdotes. | Sacerdotes. | Sacerdotes. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. VIII lib. II Regum.

V. 1. Ἀ., ἐχόλ. Σ., κατῆσχ. Coislin. 2.

Ibid. Ἀ., τὸν χαλινὸν τοῦ ὑδραγωγίου. Reg. Hic vero Coislinianus 2 qui hanc Aquilæ lectionem affert, alteram ejusdem Aquilæ exhibet cum versione item Symmachi, ut sæpe jam observatum est, et infra occurret; scil.: Ἀ., τὸν χαλινὸν τοῦ πήχεος, *frænum cubiti*.

V. 2. Σ., καὶ διεμέτρησεν etc. Coislin. 2.

Ibid. Καὶ τὰ δύο σχοινίσματα ἐζώγρησεν. Coislin. ad marg., καὶ τὸ ἓν σχοίνισμα ἐζώγρησεν. I. e. Et unum funiculum vivificavit.

Ibid. Ἄλλος, καὶ τὸ σχοίνισμα etc. Has duas versiones sine interpretum nomine affert Reg. quibus adnectitur altera Coisliniani 2.

Ibid. Σ., ὑπὸ φόρον, quem sequitur vulgata. Ex Coislin. 2.

V. 3. Σ., ὅτε ἐπορεύετο στῆσαι τρόπαιον ἑαυτοῦ. Reg. et Coislin. 2.

V. 4. Σ., καὶ συνέλαβεν. Reg. et Coislin. 2.

Ibid. Ἀ., ἐξόρησεν. Sic Coislin. 2, quæ lectio suspecta. Σ., ἐνευροχόπησε. Reg.

V. 5. Ἄλλος, ὁ Σύρος ἐκ Δαμασκοῦ. Reg.

V. 6. Ἀ., ἐστηλωμένους. Σ., φρουρούς. Coisl. 2.

Ibid. Ἄλλος, ἐφέρετο. Reg.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| | Ἐπορεύετο. *Ἄλλος*, ἐφέρετο. | |
| 7. | 7. Καὶ ἔλαβε Δαυὶδ τοὺς χλιδῶνας τοὺς χρυσοῦς, οἳ ἦσαν ἐπὶ τῶν παίδων τῶν Ἀδρaαζὰρ βασιλέως Σοβὰ, καὶ ἤνεγκεν αὐτὰ εἰς Ἱερουσαλήμ. *Ἄλλος*, τὰ ὅπλα τὰ χρυσᾶ καὶ τὰ δόρατα, καὶ ἤνεγκεν αὐτὰ εἰς Ἱερουσαλήμ. | 7. |
| Φαρέτρας χρυσᾶς. | | |
| 9. | 9. Τὴν δύναμιν. | 9. |
| 10. Ἀσπάσασθαι. | 10. Ἐρωτῆσαι. | 10. |
| Πολεμῶν | Ἀντικείμενος. | |
| 11. Ὑπέταξεν. | 11. Κατεδυνάστευσεν. | 11. |
| 13, 14. Ἐν φάραγγι τῶν ἁλῶν. Ἔταξεν φρουρὰν ἢ κάστρα ἐγκαθέτους. | 13, 14. Ἐπάταξε τὴν Ἰδουμαίαν ἐν Γεδελὲμ εἰς ὀκτωκαίδεκα χιλιάδας. Καὶ ἔθετο ἐν τῇ Ἰδουμαίᾳ φρουρὰν ἐν πάσῃ τῇ Ἰδουμαίᾳ. *Ἄλλος*, ἐπάταξε τὴν Ἰδουμαίαν καὶ Γέμελ Ἀχείς. Καὶ ἔθηκε Δαυὶδ ἐν τῇ Ἰδουμαίᾳ φρουρὰς ἐν πάσῃ τῇ Ἰδουμαίᾳ. | 13, 14. |
| 16. Ἐπὶ τῆς μνήμης. | 16. Ἐπὶ τῶν ὑπομνημάτων. | 16. |
| 17. | 17. Καὶ Ἀχιμέλεχ. | 17. |
| | Καὶ Σασά. *Ἄλλος*, Σαρά. | |
| 18. | 18. Καὶ ὁ Χερηθὶ καὶ ὁ Φελεττί. | 18. |
| Σχολάζοντες. | Αὐλάρχαι. | |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| | Ibat. *Alius*, ferebatur. | |
| 7. | 7. Et cepit David armillas aureas, quæ erant super pueros Adraazar regis Soba, et adduxit eas in Jerusalem. *Alius*, arma aurea et hastas, et attulit ea in Jerusalem. | 7. |
| Pharetras aureas. | | |
| 9. | 9. Virtutem. | 9. |
| 10. Ad salutandum. | 10. Interrogare. | 10. |
| Bellans. | Adversarius. | |
| 11. Subegerat. | 11. Subjecerat. | 11. |
| 13, 14. In valle salis. Constituit præsidium, aut castra, præsidiarios. | 13, 14. Percussit Idumæam in Gebelem in octodecim millia. Et posuit in Idumæa custodiam in omni Idumæa. *Alius*, percussit Idumæam et Gemel Achis. Et posuit David in Idumæa custodias, in omni Idumæa. | 13, 14. |
| 16. Super memoriale. | 16. Super commentarios. | 16. |
| 17. | 17. Et Achimelech. | 17. |
| | Et Sasa. *Alius*, Sara. | |
| 18. | 18. Et Cherethi et Pheletthi. | 18. |
| Vacantes. | Principes aulæ: | |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. VIII lib. II Regum.

V. 7. Ἀ., καὶ ἔλαβε Δαυὶδ etc. Hanc Aquilæ versionem et alteram sine nomine interpretis mutuamur ex eodem Regio cod. Postea sequuntur ex Coislin. 2 Aquilæ et Symmachi lectiones; nempe, Aq., πανοπλίας, *omnes armaturas*; Sym., φαρέτρας χρυσᾶς, *pharetras aureas*.

Hic observes velim tres hoc loco vocis שלטי Aquilæ versiones varias afferri, nempe κλοιοὺς, βραχιάρια, et πανοπλίας. Duas vero postremas pro eadem voce alibi usurpat idem interpres, primam vero nuspiam alibi.

Ibid. Ο', βασιλέως Σοβά. Ed. Rom., Σουβά.

V. 9. Ἀ., τὴν ἐπιφάνειαν. Reg.

V. 10. Σ., ἀσπάσασθαι. Coislin. 2.

Ibid. Ἀ., Σ., πολεμῶν. Idem.

V. 11. Ἀ., Σ., ὑπέταξεν. Idem.

V. 13 et 14. *Ἄλλος*, ἐπάταξε τὴν Ἰδουμαίαν καὶ Γεμὲλ Ἀχείς. Καὶ ἔθηκε Δαυὶδ ἐν τῇ Ἰδουμαίᾳ φρουρὰς etc., ex cod. Regio. Lectionem cum asterisco, necnon Symmachi subjunctam habet Coislinianus 2, hoc modo: ※ καὶ ἔθηκεν ἐστηλωμένην (*et posuit præsidium*). Postea fert: Σ., ἔταξεν etc.

Ibid. Ἀ., Σ., ἐν φάραγγι ἁλῶν. Eusebius *De locis Hebraicis*, Γημελὰ, χώρα Ἐδὼμ, ἐν δὲ Βασιλείαις

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| | Ἐπορεύετο. Ἄλλος, ἐφέρετο. | |
| 7. | 7. Καὶ ἔλαβε Δαυὶδ τοὺς χλιδῶνας τοὺς χρυσοῦς, οἳ ἦσαν ἐπὶ τῶν παίδων τῶν Ἀδρααζὰρ βασιλέως Σοβὰ, καὶ ἤνεγκεν αὐτὰ εἰς Ἱερουσαλήμ. Ἄλλος, τὰ ὅπλα τὰ χρυσᾶ καὶ τὰ δόρατα, καὶ ἤνεγκεν αὐτὰ εἰς Ἱερουσαλήμ. | 7. |
| Φαρέτρας χρυσᾶς. | | |
| 9. | 9. Τὴν δύναμιν. | 9. |
| 10. Ἀσπάσασθαι. | 10. Ἐρωτῆσαι. | 10. |
| Πολεμῶν | Ἀντικείμενος. | |
| 11. Ὑπέταξεν. | 11. Κατεδυνάστευσεν. | 11. |
| 13, 14. Ἐν φάραγγι τῶν ἁλῶν. Ἔταξεν φρουρὰν ἢ κάστρα ἐγκαθέτους. | 13, 14. Ἐπάταξε τὴν Ἰδουμαίαν ἐν Γεβελὲμ εἰς ὀκτωκαίδεκα χιλιάδας. Καὶ ἔθετο ἐν τῇ Ἰδουμαίᾳ φρουρὰν ἐν πάσῃ τῇ Ἰδουμαίᾳ. Ἄλλος, ἐπάταξε τὴν Ἰδουμαίαν καὶ Γέμελ Ἀχείς. Καὶ ἔθηκε Δαυὶδ ἐν τῇ Ἰδουμαίᾳ φρουρὰς ἐν πάσῃ τῇ Ἰδουμαίᾳ. | 13, 14. |
| 16. Ἐπὶ τῆς μνήμης. | 16. Ἐπὶ τῶν ὑπομνημάτων. | 16. |
| 17. | 17. Καὶ Ἀχιμέλεχ. | 17. |
| | Καὶ Σασά. Ἄλλος, Σαρᾶ. | |
| 18. | 18. Καὶ ὁ Χερηθὶ καὶ ὁ Φελετθί. | 18. |
| Σχολάζοντες. | Αὐλάρχαι. | |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| | Ibat. *Alius*, ferebatur. | |
| 7. | 7. Et cepit David armillas aureas, quæ erant super pueros Adraazar regis Soba, et adduxit eas in Jerusalem. *Alius*, arma aurea et hastas, et attulit ea in Jerusalem. | 7. |
| Pharetras aureas. | | |
| 9. | 9. Virtutem. | 9. |
| 10. Ad salutandum. | 10. Interrogare. | 10. |
| Bellans. | Adversarius. | |
| 11. Subegerat. | 11. Subjecerat. | 11. |
| 13, 14. In valle salis. Constituit præsidium, aut castra, præsidiarios. | 13, 14. Percussit Idumæam in Gebelem in octodecim millia. Et posuit in Idumæa custodiam in omni Idumæa. *Alius*, percussit Idumæam et Gemel Achis. Et posuit David in Idumæa custodias, in omni Idumæa. | 13, 14. |
| 16. Super memoriale. | 16. Super commentarios. | 16. |
| 17. | 17. Et Achimelech. | 17. |
| | Et Sasa. *Alius*, Sara. | |
| 18. | 18. Et Cherethi et Phelelthi. | 18. |
| Vacantes. | Principes aulæ: | |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. VIII lib. II Regum.

V. 7. Ἀ., καὶ ἔλαβε Δαυὶδ etc. Hanc Aquilæ versionem et alteram sine nomine interpretis mutuamur ex eodem Regio cod. Postea sequuntur ex Coislin. 2 Aquilæ et Symmachi lectiones; nempe, Aq., πανοπλίας, *omnes armaturas*; Sym., φαρέτρας χρυσᾶς, *pharetras aureas*.

Hic observes velim tres hoc loco vocis שלטי Aquilæ versiones varias afferri, nempe χλοιοὺς, βραχιάρια, et πανοπλίας. Duas vero postremas pro eadem voce alibi usurpat idem interpres, primam vero nuspiam alibi.

Ibid. Ο', βασιλέως Σοβά. Ed. Rom., Σουβά.

V. 9. Ἀ., τὴν ἐπιφάνειαν. Reg.

V. 10. Σ., ἀσπάσασθαι. Coislin. 2.

Ibid. Ἀ., Σ., πολεμῶν. Idem.

V. 11. Ἀ., Σ., ὑπέταξεν. Idem.

V. 13 et 14. Ἄλλος, ἐπάταξε τὴν Ἰδουμαίαν καὶ Γεμὲλ Ἀχείς. Καὶ ἔθηκε Δαυὶδ ἐν τῇ Ἰδουμαίᾳ φρουρὰς etc., ex cod. Regio. Lectionem cum asterisco, necnon Symmachi subjunctam habet Coislinianus 2, hoc modo: ※ καὶ ἔθηκεν ἐστηλωμένην (*et posuit præsidium*). Postea fert: Σ., ἔταξεν etc.

Ibid. Ἀ., Σ., ἐν φάραγγι ἁλῶν. Eusebius *De locis Hebraicis*, Γημελὰ, χώρα Ἐδώμ, ἐν δὲ Βασιλείαις

['Α., Σ.] φάραγγα ἀλῶν. 'Α., |Σ. manifeste exciderunt, ut liquet ex versione Hieronymi, quæ sic habet : *Gemala, regio Idumæorum : pro qua Aquila et Symmachus interpretantur, vallem Salis.*

V. 16. 'Α., ὁ ἀναμιμνήσκων. Reg. et Procop. et Coislin. 2, qui postremus solus Symmachi versionem exhibet.

V. 17. 'Α., καὶ 'Αειμέλεχ. Drusius, qui hanc notam adjicit : *Quod scribendum Latine, Ahimelech. Similis varietas in Rachab et Rahab, quod scribunt* 'Ραάϐ. *Schol. ad hunc locum :* ἐνταῦθα οἶμαι γραφικὸν εἶναι ἁμάρτημα. *Si ita putas, falleris ;* οὐ γὰρ 'Αχιμέλεχ υἱὸς 'Αϐιάθαρ. 'Αλλ' 'Αϐιάθαρ υἱὸς 'Αχιμέλεχ. *Hoc partim verum, partim falsum est. Verum est, Abiathar fuisse filium Achimelech. I Sam.*

## CAPUT IX LIB. II REGUM.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 2 עבד | 2. | 2. Δοῦλος. |
| 3 האפס עוד | 3. | 3. |
| 6 מפיבשת | 6. | 6. |
| 10 ועבדת | 10. | 10. Ὑπουργήσεις. |
| והבאת והיה לבן־אדניך לחם | | |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 2. Servus. | 2. Servus. | 2. Servus. |
| 3. Numquid non adhuc. | 3. Numquid superest. | 3. |
| 6. Miphiboseth. | 6. Miphiboseth. | 6. |
| 10. Et coles. | 10. Operare. | 10. Subiges. |
| Et adduces, et erit filio domini tui panis. | Et inferes filio domini tui cibos ut alatur. | |

### Notæ et variæ lectiones ad cap. IX lib. II Regum.

V. 2. 'Α., δοῦλος. Reg.

V. 3. Σ., ἆρα etc. Coislin. 2.

V. 6. *Ἄλλος*, Μεμφιϐαάλ. Reg. Coislin. vero notat : Μεμφιϐοσθὲ κεῖται ἐν τῷ Ἑξαπλῷ παρὰ πᾶσιν.

## CAPUT X LIB. II REGUM.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 2 חסד | 2. | 2. |
| לנחמו | | |
| 3 המכבד דוד את־אביך בעיניך כי־שלח לך מנחמים הלוא בעבור חקר את־העיר ולרגלה | 3. | 3. Ἆρα τιμᾷν. |
| ולהפכה | | Χιτῶνας αὐτῶν. |
| 4 את־חצי זקנם | 4. | 4. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 2. Misericordiam. | 2. Misericordiam. | 2. |
| Ad consolandum eum. | Consolans eum. | |
| 3. Num honorans David patrem tuum in oculis tuis, quia misit ad te consolatores, nonne pro explorанda urbe et investiganda illa? | 3. Putas quod propter honorem patris tui, miserit David ad te consolatores? et non ideo ut investigaret et exploraret civitatem? | 3. Num honorare. |
| Et evertenda illa. | Et everteret eam. | Tunicas eorum. |
| 4. Dimidium barbæ eorum. | 4. Dimidiam partem barbæ eorum. | 4. |

xxii, 27; *falsum est, Abimelech non fuisse filium Abiathar. Hic Achimelech I Paralip.* xviii, 16, *Abimelech vocatur.* Hactenus Drusius.

Ibid. Ἄλλος, καὶ Σαρᾶ. Reg.

V. 18. Ο', καὶ ὁ Χερηθὶ καὶ ὁ Φελεθί. Hanc notam habent Regius et Procopius : τοὺς σφενδονητὰς καὶ τοὺς τοξότας οὕτω καλεῖ. I. e. *Fundibularios et sagittarios hoc nomine vocat.*

Ibid. Ἀ., ἱερεῖς. Σ., σχολάζοντες. Coislin. qui addit ex Theodoreto, τὴν κατάστασιν ἔχοντες τῆς βασιλικῆς οἰκίας, ἐν δὲ ταῖς Παραλειπομέναις φησὶ δομέστικοι. I. e. *Regiæ domus præfecturam habentes. In Paralipomenis vero dicit* (Theodoretus) *domestici.*

## CAPUT IX LIB. II REGUM.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 2. | 2. Παῖς. | 2. |
| 3. Ἄρα οὐκ ἔστιν οὐκέτι. | 3. Εἰ ὑπολέλειπται. | 3. |
| 6. | 6. Μεμφιβοσθέ. Ἄλλος, Μεμφιβαάλ. | 6. |
| 10. Γεωργήσεις. | 10. Ἐργᾶ. | 10 |
| | Καὶ εἰσοίσεις τῷ υἱῷ τοῦ κυρίου σου ἄρτους. Ἄλλος, καὶ εἰσοίσεις εἰς τὸν οἶκον τοῦ κυρίου σου ἄρτους. | |

| SYMMACHUS | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 2. | 2. Puer. | 2. |
| 3. Num non est amplius. | 3. Si residuus est. | 3. |
| 6. | 6. Memphibosthe. *Alius*, Memphibaal. | 6. |
| 10. Exarabis. | 10. Operare. | 10. |
| | Et inferes filio domini tui panes. *Alius*, et inferes in domum domini tui panes. | |

### Notæ et variæ lectiones ad cap. IX lib. II Regum.

Ἐν ἄλλῳ δὲ Μεμφιβαάλ.

V. 10. Ἀ. ὑπουργήσεις. Σ., γεωργήσεις. Coisl. 2.

Ibid. Ἄλλος, καὶ εἰσοίσεις εἰς τὸν οἶκον etc. Reg.

## CAPUT X LIB. II REGUM.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 2. Χάριν. | 2. Ἔλεος. | 2. |
| Παραμυθούμενος αὐτόν. | Παρακαλέσαι αὐτόν. | |
| 3. Ἄρα τιμῶν. | 3. Μὴ παρὰ τὸ δοξάζειν Δαυὶδ τὸν πατέρα σου ἐνώπιόν σου, ὅτι ἀπέστειλέ σοι παρακαλοῦντας; οὐχ ἵνα ἐρευνήσωσι τὴν πόλιν, καὶ κατασκοπήσωσιν αὐτήν; Ἄλλος, οὐχὶ δοξάζων Δαυὶδ τὸν πατέρα σου ἐνώπιόν σου, ἀπέσταλκέ σοι παρακαλοῦντας· ἀλλ' ὅπως ἐρευνήσωσι τὴν πόλιν, καὶ κατασκοπήσωσιν αὐτήν. | 3. |
| | Κατασκέψασθαι αὐτήν. Ἄλλος, καταστρέψαι. | |
| 4. | 4. ⋇ Τὸ ἥμισυ τοῦ πώγωνος αὐτῶν. | 4. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 2. Gratiam. | 2. Misericordiam. | 2. |
| Consolans eum. | Ad consolandum eum. | |
| 3. Num honorans. | 3. Numquid eo quod David glorificet patrem tuum coram te, quia misit tibi consolatores? Nonne ut scrutarentur urbem, et explorarent illam? *Alius*, non ut honoret David patrem tuum coram te, misit tibi consolatores; sed ut scrutentur urbem et explorent eam. | 3. |
| | Ut scrutentur eam. *Alius*, ut evertant. | |
| 4. | 4. ⋇ Dimidium barbæ eorum. | 4. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| | Μανδύας αὐτῶν. | |
| 5. Αἰσχροί. | 5. Ἠτιμωμένοι. | 5. |
| | Καὶ ἐπιστραφήσεσθε. Ἄλλος, καὶ ἀνακάμψατε. | |
| 6. Ἐκακούργησαν πρὸς Δαυΐδ. | 6. Κατῃσχύνθησαν ὁ λαὸς Δαυΐδ. | 6. |
| | Τὴν Συρίαν Σουβά. Ἄλλος, τὸν Σύρον Σουβά. | |
| | Ἀμαλήκ. Ἄλλος, Μαχά. | |
| 7. | 7. Δύναμιν καὶ τοὺς δυνατούς. *Οἱ λοιποὶ*, τὴν στρατιὰν τῶν δυνατῶν. | 7. |
| 8, 9. | 8, 9. Συρίας Σουβὰ, καὶ Ῥοὼβ, καὶ Ἰστὼβ, καὶ Ἀμαλὴκ μόνοι ἐν ἀγρῷ. Καὶ εἶδεν Ἰωὰβ ὅτι ἐγενήθη πρὸς αὐτὸν ἀντιπρόσωπον τοῦ πολέμου ἐκ τοῦ κατὰ πρόσωπον ἐξεναντίας καὶ ἐκ τοῦ ὄπισθεν. Ἄλλος, καὶ ὁ Σύρος Σοβὰ, καὶ Ἰστὼβ, καὶ Μαχὰ καθ' ἑαυτοὺς ἐν τῷ πεδίῳ, καὶ εἶδεν αὐτοὺς Ἰωὰβ ὅτι γεγόνασιν ἀντιπρόσωπον τοῦ πολέμου πρὸς αὐτὸν ἐξ ἐναντίας καὶ ὄπισθεν. | 8, 9. |
| 16. Καὶ ἐξήγαγεν τοὺς Σύρους τοὺς πέραν τοῦ ποταμοῦ, καὶ ἤγαγον τὴν δύναμιν ἑαυτῶν. | 16. Καὶ ἐξήγαγον τὴν Συρίαν τὴν ἐν τῷ πέραν τοῦ ποταμοῦ, καὶ παρεγένετο Αἰλάμ. | 16. Καὶ ἐξήγαγε τὸν Σύρον τὸν ἐν τῷ πέραν τοῦ ποταμοῦ Χαλαμὰ, καὶ παρεγένοντο Αἰλάμ. |
| 19. | 19. Καὶ ἐφοβήθη Συρία τοῦ σῶσαι ἔτι τοὺς υἱοὺς Ἀμμών. Ἄλλος, καὶ ἐφοβήθησαν οἱ Σύροι τοῦ διασῶσαι τοὺς υἱοὺς Ἀμμὼν ἔτι. | 19. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| | Mantella eorum. | |
| 5. Turpes. | 5. Inhonorati. | 5. |
| | Et revertemini. *Alius*, et revertite. | |
| 6. Maligne egerant in David. | 6. Ignominia affecti erant populus David. | 6. |
| | Syriam Suba. *Al.*, Syrum Suba. | |
| | Amalec. *Alius*, Maacha. | |
| 7. | 7. Virtutem et potentes. *Reliqui*, exercitum potentium. | 7. |
| 8, 9. | 8, 9. Syriæ Suba, et Roob, et Istob, et Amalec, soli in agro. Et vidit Joab quia erat ad se contraria facies prælii e regione contra, et a tergo. *Alius*, et Syrus Soba, et Istob, et Macha, seorsim in campo. Et vidit eos Joab, quia facti sunt contraria facie prælii ad se e regione et a tergo. | 8, 9. |
| 16. Et eduxit Syros qui trans flumen: et adduxerunt virtutem suam. | 16. Et eduxerunt Syriam, quæ trans flumen: et advenit Ælam. | 16. Et eduxit Syrum qui trans flumen Chalama: et advenerunt Ælam. |
| 19. | 19. Et timuit Syria salvare ultra filios Ammon. *Alius*, et timuerunt Syri salvare filios Ammon ultra. | 19. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. X lib. II Regum.

Ibid. Ἠτιμωμένοι. Edit. Rom., ἠτιμασμένοι.
Ibid. Ἄλλος, καὶ ἀνακάμψατε. Reg.
V. 6. Σ., ἐκακούργησαν etc. Coislin. 2.
Ibid. Ἄλλος, τὸν Σύρον Σουβά. Reg.
Ibid. Ἄλλος, Μαχά. Idem.
V. 8 et 9. Ἄλλος, καὶ ὁ Σύρος Σοβά etc. Reg.
V. 16. Ἀ., ἀπὸ πέραν. Σ., ἐξεναντίας. Ο', Θ., ἐκ τοῦ πέραν. Ita Eusebius *De locis Hebraicis*. Lectiones pleniores Aquilæ et Symmachi affert Coislin. 2, ubi ad Symmachum τοὺς πέραν, non ἐξεναντίας, ut indicat Eusebius. Verum lectiones illæ, quas ipse affert in libro *De locis Hebraicis*, non semper nec ad singula loca fortassis usurpabantur ab Aquila, Symmacho et Theodotione.
V. 19. Ἄλλος, καὶ ἐφοβήθησαν οἱ Σύροι etc. Reg.

## CAPUT XI LIB. II REGUM.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 3. Περιειργάσατο. | 3. Ἐζήτησε. | 3. |
| 4. | 4. Ἁγιαζομένη. | 4. |
| Ἀπὸ μιασμοῦ αὐτῆς. | Ἀπὸ ἀκαθαρσίας αὐτῆς. | Ἀπὸ ἀφέδρου αὐτῆς. |
| 7. Περὶ τῆς σωτηρίας. | 7. Καὶ εἰς εἰρήνην τοῦ πολέμου. | 7. Εἰ ὑγιαίνει ὁ πόλεμος. |
| 8. | 8. Ἐξ οἴκου τοῦ βασιλέως. *Ἄλλος*, ἐκ προσώπου τοῦ βασιλέως. | 8. |
| | Ὀπίσω αὐτοῦ ἄρσις τοῦ βασιλέως. *Ἄλλος*, ὀπίσω αὐτῶν τῶν παρεστηκότων τῷ βασιλεῖ. | |
| 11. | 11. Πῶς; ζῇ ἡ ψυχή σου, εἰ ποιήσω τὸ ῥῆμα τοῦτο. *Ἄλλος*, μὰ τὴν ζωήν σου, καὶ μὰ τὴν ζωὴν τῆς ψυχῆς σου· οὐ μὴ ποιήσω τὸ πρᾶγμα τοῦτο. | 11. |
| 18. | 18. Πάντας τοὺς λόγους τοῦ πολέμου. *Ἄλλος*, πάντα τὰ ῥήματα τοῦ πολέμου. | 18. |
| 25. | 25. Καὶ κατάσπασον αὐτήν. *Ἄλλος*, κατάσκαψον αὐτήν. | 25. |
| 27. | 27. Συνήγαγεν αὐτήν. *Ἄλλος*, ἔλαβεν αὐτήν. | 27. |
| | Καὶ πονηρὸν ἐφάνη τὸ ῥῆμα. *Ἄλλος*, καὶ ἐφάνη πονηρὸν πρᾶγμα. | |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 3. Curiose requisivit. | 3. Quæsivit. | 3. |
| 4. | 4. Sanctificata. | 4. |
| A pollutione sua. | Ab immunditia sua. | A menstruo suo. |
| 7. De salute. | 7. Et in pacem belli. | 7. Si bene habet bellum. |
| 8 | 8. E domo regis. *Alius*, ex facie regis. | 8. |
| | Post eum aemensum regis. *Alius*, post eos, qui adstabant regi. | |
| 11. | 11. Quomodo? vivit anima tua, si faciam verbum hoc. *Alius*, per vitam tuam, et per vitam animæ tuæ, non faciam rem hanc. | 11. |
| 18. | 18. Omnia verba prælii. *Alius*, *id. aliis verbis.* | 18. |
| 25. | 25. Et destrue eam. *Alius*, suffodito eam. | 25. |
| 27. | 27. Conduxit eam. *Alius*, accepit eam. | 27. |
| | Et malum apparuit verbum. *Alius*, et apparuit mala res. | |

### Notæ et variæ lectiones ad cap. XI lib. II Regum

Ibid. *Ἄλλ.*, ὀπίσω αὐτῶν etc. Reg.
V. 11. *Ἄλλ.*, μὰ τὴν ζωὴν etc. Reg. et ita Compl.
V. 18. *Ἄλλ.*, πάντα τὰ ῥήματα etc. Reg.
V. 25. *Ἄλλ.*, κατάσκαψον αὐτήν. Reg.
V. 27. *Ἄλλ.*, ἔλαβεν αὐτήν. Reg.
Ibid. *Ἄλλ.*, καὶ ἐφάνη πονηρὸν πρᾶγμα. Reg.

## CAPUT XII LIB. II REGUM.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ |
|---|---|---|
| 3. | 3. Καὶ ἡδρύνθη. *Ἄλλος*, καὶ συνετράφη. | 3. |
| 4. Ἐλθόντος δὲ ξένου τῷ πλουσίῳ. | 4. Καὶ ἦλθε πάροδος τῷ ἀνδρὶ τῷ πλουσίῳ. | 4. Καὶ ἦλθεν ὁδοιπόρος πρὸς τὸν πλουσίον. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 3 | 3. Et creverat. *Alius*, et nutrita fuerat. | 3. |
| 4. Veniente autem peregrino, diviti. | 4. Et venit viator viro diviti. | 4. Et venit viator ad divitem. |

## ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

5, 6. Ὅτι ἄξιος θανάτου ὁ ἀνὴρ ὁ ποιήσας τοῦτο, καὶ τὴν ἀμνάδα ἀποτίσει τετραπλασίως.

7.

8. Καὶ εἰ ὀλίγον ἐστὶ προσθήσω σοι πολλαπλασίως.

9.

10.

12.

13.

14. Πλὴν ὅτι βλασφημῆσαι ἐποίησας τοὺς ἐχθροὺς Κυρίου διὰ τοῦ πράγματος τούτου.

15. Καὶ ἐπάταξε.

16.

17.

## Ο'.

5, 6. Ὅτι υἱὸς θανάτου ὁ ἀνὴρ ὁ ποιήσας τοῦτο, καὶ τὴν ἀμνάδα ἀποτίσει ἑπταπλασίονα.

7. Ἐῤῥυσάμην σε. *Ἄλλος*, ὁ ῥυσάμενός σε.

8. Καὶ εἰ μικρόν ἐστι προσθήσω σοι κατὰ ταῦτα.

9. Καὶ τί ὅτι ἐφαύλισας τὸν λόγον Κυρίου τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ;

10. Καὶ νῦν οὐκ ἀποστήσεται ῥομφαία ἐκ τοῦ οἴκου σου ἕως αἰῶνος, ἀνθ' ὧν ὅτι ἐξουδένωσάς με.

12. Ὅτι σὺ ἐποίησας κρυβῆ, κἀγὼ ποιήσω τὸ ῥῆμα τοῦτο ἐναντίον παντὸς Ἰσραὴλ, καὶ ἀπέναντι τοῦ ἡλίου τούτου.

13. Παρεβίβασε. *Ἄλλος*, ἀφεῖλε.

14. Πλὴν ὅτι παροξύνων παρώξυνας τοὺς ἐχθροὺς Κυρίου ἐν τῷ ῥήματι τούτῳ.

15. Καὶ ἔθραυσε.

16. Ἐζήτησε. *Ἄλλος*, ἠξίου.

Καὶ ηὐλίσθη ἐπὶ τῆς γῆς. *Ἄλλος*, ηὐλίσθη καὶ ἐκοιμήθη ἐν σάκκῳ ἐπὶ τῆς γῆς.

17. Καὶ ἀνέστησαν. *Ἄλλος*, προσῆλθον.

Καὶ οὐ συνέφαγεν αὐτοῖς ἄρτον. *Ἄλλος*, οὐδὲ συνεδείπνησεν ἄρτον μετ' αὐτῶν.

## ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

5, 6. Καὶ τὴν ἀμνάδα ἀποτίσει τετραπλάσιον.

7.

8. Καὶ εἰ ὀλίγα σοί ἐστι, προσθήσω σοι καθὼς ταῦτα.

9. Καὶ τί ὅτι ἐξουδένωσας τὸν Κύριον τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐνώπιον αὐτοῦ;

10. Καὶ νῦν οὐκ ἀποστήσεται ῥομφαία ἐκ τοῦ οἴκου σου τὸν αἰῶνα ἕνεκεν τούτου ὅτι ἐξουδένωσάς με.

12. Ὅτι σὺ ἐποίησας ἐν κρυπτῷ. Ἐγὼ δὲ ποιήσω τὸ ῥῆμα τοῦτο ἐνώπιον παντὸς τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ἐνώπιον τοῦ ἡλίου.

13.

14. Πλὴν ὅτι παροργίζων παρώργισας τοὺς ἐναντίους Κυρίου.

15.

16.

17.

## SYMMACHUS.

5, 6. Quia dignus morte vir qui fecit hoc: et agnam solvet quadruplo.

7.

8. Et si parum est, adjiciam tibi multipliciter.

9.

10.

12.

13.

14. Verumtamen quia blasphemare fecisti inimicos Domini propter rem hanc.

15. Et percussit.

16.

17.

## LXX INTERPRETES.

5, 6. Quia filius mortis est vir qui fecit hoc, et agnam restituet septulo.

7. Erui te. *Alius*, qui erui te.

8. Et si parum est adjiciam tibi secundum hæc.

9. Et quid quod vilipendisti verbum Domini, faciendo malum in oculis ejus?

10. Et nunc non recedet gladius de domo tua usque in sæculum, pro eo quod sprevisti me.

12. Quoniam tu fecisti in occulto, et ego faciam verbum hoc coram universo Israel, et coram sole hoc.

13. Transire fecit. *Alius*, abstulit.

14. Verumtamen quia excitans excitasti inimicos Domini in verbo hoc.

15. Et percussit.

16. Quæsivit. *Alius*, deprecatus est.

Et mansit super terram. *Alius*, mansit et dormivit in sacco super terram.

17. Et surrexerunt. *Alius*, accesserunt.

Et non manducavit panem cum eis. *Alius*, neque manducavit panem cum eis.

## THEODOTIO.

5, 6. Et agnam restituet quadruplo.

7.

8. Et si pauca tibi sunt, adjiciam tibi secundum hæc.

9. Quid quod despexisti Dominum, ut faceres malum coram eo?

10. Et nunc non recedet gladius de domo tua æternum, propter hoc quia contempsisti me.

12. Quia tu fecisti in abscondito, ego autem faciam verbum hoc coram universo Israel, et coram sole

13.

14. Verumtamen quia irritans irritasti adversarios Domini.

15.

16.

17.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 19 וירא | 19. | 19. |
| 25 ויקרא את־שמו ידידיה בעבור יהוה | 25 | 25. Καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰεδιδία ἕνεκεν Κυρίου. |
| 31 וישם במגרה ובחרצי הברזל ובמגזרת הברזל והעביר אותם במלבן | 31. | 31. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 19. Et vidit. | 19. Cum ergo David vidisset. | 19 |
| 25. Et vocavit nomen ejus Jedidia propter Dominum. | 25. Et vocavit nomen ejus, Amabilis Domino, eo quod diligeret eum Dominus. | 25. Et vocavit nomen ejus Jedidia propter Dominum. |
| 31. Et posuit in serra et in trahis ferreis, et in securibus ferreis : et transire fecit eos in Malben. | 31. Serravit, et circumegit super eos ferrata carpenta : divisitque cultris, et traduxit in typo laterum. | 31. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XII lib. II Regum.

V. 3. Ἄλλ., καὶ συνετράφη. Reg.

V. 4. Hasce trium lectiones exhibet Coislin. 2.

V. 5, 6. Ἀ., ὅτι ἄξιος etc. Hasce pariter trium lectiones exhibet Coislin. 2.

V. 7. Ἄλλος, ὁ ῥυσάμενος. Reg.

V. 8. Ἀ., καὶ εἰ ὀλίγον etc. Reg. et Coislin.

V. 9, 10, 12. Theodotionis lectiones adfert Coisl. 2

V. 13. Ἄλλος, ἀφεῖλε. Idem.

V. 14. Ἀ., ὅτι διασύρων etc. Has lectiones effert Coislin. 2, quæ in Regio codice mire perplexæ sunt.

Ibid. Πλὴν ὅτι παροξύνων etc. Ed. autem Rom. : Πλὴν ὅτι παροργίζων παρώργισας τοὺς ἐχθροὺς Κυρίου ἐν τῷ ῥήματι τούτῳ. *Verumtamen quia provocans provocasti inimicos Domini in verbo hoc*

V. 15. Σ., καὶ ἐπάταξε. Reg.

V. 16. Ἄλλ., ἠξίου. Reg.

## CAPUT XIII LIB. II REGUM.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 2 ויפלא בעיני | 2. | 2. |
| 3 חכם | 3. | 3. |
| 4 ככה דל | 4. | 4. |
| 5 והתחל | 5. | 5. |
| 7 הבריה | 7. | 7. |
| 8 שכב | 8 | 8. |
| את־הבצק | | |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 2. Et mirabile erat in oculis. | 2. Difficile ei videbatur. | 2 |
| 3. Sapiens. | 3. Prudens. | 3. |
| 4. Sic tenuis. | 4. Sic attenuaris macie. | 4. |
| 5. Et ostende te ægrum. | 5. Languorem simula. | 5. |
| 7. Cibum. | 7. Pulmentum. | 7. |
| 8. Jacens. | 8. Jacebat. | 8. |
| Conspersionem. | Farinam. | |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 19. | 19. Καὶ συνῆκε. Ἄλλος, καὶ εἶδε. Ἄλλος, καὶ ᾔσθετο. | 19. |
| 25. Καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἀγαπητὸν Κυρίου, ἕνεκεν Κυρίου. | 25. Καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰεδδεδὶ, ἕνεκεν Κυρίου. | 25. Καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰεδιδία ἐν λόγῳ Κυρίου. |
| 31. | 31. Καὶ ἔθηκεν ἐν τῷ πρίονι, καὶ ἐν τοῖς τριβόλοις τοῖς σιδηροῖς καὶ ὑποτομεῦσι σιδηροῖς, καὶ διήγαγεν αὐτοὺς διὰ τοῦ πλινθίου. Ἄλλος, καὶ διέπρισεν ἐν πρίοσι καὶ σκεπάρνοις σιδηροῖς, καὶ περιήγαγεν αὐτοὺς ἐν Μαδδεββάς. | 31. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 19. | 19. Et intellexit. *Alius*, et vidit. *Alius*, et sensit. | 19. |
| 25. Et vocavit nomen ejus dilectum Domini, propter Dominum. | 25. Et vocavit nomen ejus Jeddedi, propter Dominum. | 25. Et vocavit nomen ejus Jedidia in verbo Domini. |
| 31. | 31. Et posuit in serra, et in tribulis ferreis, et in securibus ferreis, et transire fecit eos per fornacem. *Alius*, et serravit in serris, et in dolabris ferreis, et circumduxit eos in Maddebbas. | 31. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XII lib. II Regum.

Ibid. Ἄλλ., ηὐλίσθη καὶ ἐκοιμήθη etc. Reg.

V. 17. Ἄλλ., προσῆλθον. Reg.

Ibid. Ἄλλ., οὐδὲ συνεδείπνησεν etc. Hæc lectio Complutensis est haud dubie alterius interpretis.

V. 19. Ἄλλ., καὶ εἶδε. Ἄλλ., καὶ ᾔσθετο. Reg.

V. 25. Ἀ., καὶ ἐκάλεσε etc. Has lectiones affert Coislin. 2. Eædem imperfectæ afferuntur in Regio, ubi ad Symmachum legitur, εἰς βασιλέα ἀφωρισμένον, quod scholion esse videtur, non autem versio vocis ידידיה.

V. 31. Ἄλλ., καὶ διέπρισεν ἐν πρίοσι etc. Reg. מגרה vertit infra Aquila πρίων, III Reg. VII, 9, cujus est fortassis hæc interpretatio. מלבן sic legebatur olim, ut liquet ex LXX, ex Vulgata, et ex altero interprete Græco; in hodiernis vero Bibliis Hebraicis legitur מלכן, altera posita ad marginem lectione.

## CAPUT XIII LIB. II REGUM.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 2. | 2. Καὶ ὑπέρογκον ἐν ὀφθαλμοῖς. Ἄλλος, καὶ ἠδυνάτει ἐν ὀφθαλμοῖς. | 2. |
| 3. | 3. Σοφός. Ἄλλ., φρόνιμος. | 3. |
| 4. | 4. Ὅτι σὺ οὕτως ἀσθενής. Ἄλλος, ὅτι συντέτηκας. | 4. |
| 5. | 5. Καὶ μαλακίσθητι. Ἄλλος, προσποιοῦ ἐνοχλεῖσθαι. | 5. |
| 7. | 7. Βρῶμα. Ἄλλος, δεῖπνον. | 7. |
| 8. | 8. Κοιμώμενος. Ἄλλος, ἐκάθευδεν. | 8. |
| | Σταῖς. Ἄλλος, στέαρ. | |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 2. | 2. Et difficile in oculis. *Alius*, et impossibile erat in oculis. | 7. |
| 3. | 3. Sapiens. *Alius*, prudens. | 3. |
| 4. | 4. Quia tu sic infirmus. *Alius*, quia tabefactus es. | 4. |
| 5. | 5. Et languesce. *Alius*, simula te exagitari. | 5 |
| 7. | 7. Cibum. *Alius*, cœnam. | 7. |
| 8. | 8. Cubans. *Alius*, dormiebat. | 8. |
| | Pastam. *Alius*, adipem. | |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 15, 16 ויאמר־לה אמנון קומי לכי ותאמר לו אל־אודת הרעה הגדולה הזאת מאחרת אשר־עשית עמי | 15, 16. | 15, 16. |
| 18 ועליה כתנת פסים | 18. | 18. Καὶ ἐπ' αὐτῆς ἦν χιτὼν καρπωτός. |
| 19 וכתנת הפסים | 19. | 19. Καὶ τὸν χιτῶνα τὸν καρπωτόν. |
| 20 החרישי | 20. | 20. |
| אל־תשיתי את־לבך לדבר | | |
| 23 לשנתים ימים | 23. | 23. |
| 24 עם־עבדך | 24. | 24. |
| 25 ולא־אבה | 25. | 25 |
| 28 כטוב לב | 28. | 28 |
| 29 וירכבו איש על־פרדו | 29. | 29. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 5, 16. Dixitque ei Amnon, Surge, vade. Dixitque illi: Ne flant occasiones magni mali hujus præ alio, quod fecisti mecum. | 15, 16. Dixitque ei Amnon, Surge et vade. Quæ respondit ei: Majus est hoc malum, quod nunc agis adversum me, quam quod ante fecisti. | 15, 16. |
| 18. Et super eam tunica multorum colorum. | 18. Quæ induta erat talari tunica. | 18. Et super eam erat tunica intexta fructibus, *vel* manicata. |
| 19. Et tunicam multorum colorum. | 19. Talari tunica. | 19. Et tunicam intextam fructibus, *vel* manicatam. |
| 20. Tace. | 20. Tace. | 20. |
| Ne ponas cor tuum ad verbum. | Neque affligas cor tuum pro hac re. | |
| 23. Ad duos annos dierum. | 23. Post tempus biennii. | 23. |
| 24. Cum servo tuo. | 24. Ad servum suum. | 24. |
| 25. Et noluit. | 25. Et noluisset. | 25. |
| 28. Quando bonum cor. | 28. Cum temulentus fuerit Amnon. | 28. |
| 29. Et equitaverunt vir super mulum suum. | 29. Ascenderunt singuli mulas suas. | 29. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 15, 16. | 15, 16. Ὅτι μείζων ἡ κακία ἡ ἐσχάτη ἢ ἡ πρώτη. Καὶ εἶπεν αὐτῇ Ἀμνὼν, Ἀνάστηθι, καὶ πορεύου. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Θημὰρ περὶ τῆς κακίας τῆς μεγάλης ταύτης ὑπὲρ ἑτέραν ἣν ἐποίησας μετ' ἐμοῦ. Ἄλλος, καὶ εἶπεν Ἀμνὼν, Ἀνάστηθι, πορεύου. Καὶ εἶπεν αὐτῷ Θαμὰρ, Μὴ ἀδελφὲ, ὅτι μεγάλη ἡ κακία ἡ ἐσχάτη ὑπὲρ τὴν πρώτην ἣν πεποίηκας μετ' ἐμοῦ. | 15, 16. |
| 18. | 18. Καὶ ἐπ' αὐτῆς ἦν χιτὼν καρπωτός. Ἄλλος, καὶ ἐπ' αὐτὴν ἦν χιτὼν ἀστραγαλωτός. | 18. |
| 19. Χιτῶνα χειριδωτόν. | 19. Καὶ τὸν χιτῶνα τὸν καρπωτόν. Ἄλλος, χιτῶνα ἀστραγαλωτόν. | 19. |
| 20. | 20. Κώφευσον. Ἄλλος, σιώπησον. | 20. |
| | Μὴ θῇς τὴν καρδίαν σου τοῦ λαλῆσαι. Ἄλλος, μὴ προσποιοῦ ἐν τῇ καρδίᾳ σου τοῦ λαλῆσαι. | |
| 23. | 23. Εἰς διετηρίδα ἡμερῶν. Ἄλλος, μετὰ δύο ἔτη ἡμερῶν. | 23. |
| 24. | 24. Μετὰ τοῦ δούλου σου. Ἄλλος, πρὸς τὸν δοῦλον αὐτοῦ. | 24. |
| 25. | 25. Καὶ οὐκ ἠθέλησε. Ἄλλος, καὶ οὐκ ἐβούλετο. | 25. |
| 28. | 28. Ὡς ἂν ἀγαθυνθῇ ἡ καρδία. Ἄλλος, ὅταν εὖ ἔχῃ ἡ καρδία. | 28. |
| 29. | 29. Καὶ ἐπεκάθισαν ἀνὴρ ἐπὶ τὴν ἡμίονον αὐτοῦ. Ἄλλος, καὶ ἐπέβησαν ἕκαστος ἐπὶ τὴν ἡμίονον αὐτοῦ. | 29. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 15, 16. | 15, 16. Quoniam majus malum ultimum, quam primum. Et dixit ei Amnon, Surge, et vade. Et dixit ei Themar circa malitiam magnam hanc, super alteram, quam fecisti mecum. *Alius*, et dixit Amnon, Surge, vade. Dixitque ei Thamar, Nequaquam frater, quia magnum malum ultimum super primum, quod fecisti mecum. | 15, 16. |
| 18. | 18. Et super eam erat tunica intexta fructibus, *vel* manicata. *Alius*, et super eam erat tunica talaris. | 18. |
| 19. Tunicam manicatam. | 19. Et tunicam intextam fructibus, *vel* manicatam. *Alius*, tunicam talarem. | 19. |
| 20. | 20. Obmutesce. *Alius*, tace. | 20. |
| | Ne posueris cor tuum ad loquendum. *Alius*, ne simules in corde tuo, ut loquaris. | |
| 23. | 23. In biennium dierum. *Alius*, post duos annos dierum. | 23. |
| 24 | 24. Cum servo tuo. *Alius*, ad servum suum. | 24 |
| 25. | 25. Et noluit. *Alius*, et nolebat. | 25. |
| 28. | 28. Cum bonum factum fuerit cor. *Alius*, cum bene habuerit cor. | 28. |
| 29. | 29. Et insederunt vir super mulam suam. *Alius*, et inscenderunt quisque super mulam suam. | 29. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
| --- | --- | --- |
| 31. | 31. Καὶ ἐκοιμήθη ἐπὶ τὴν γῆν. Ἄλλος, καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τῆς γῆς. | 31. |
| 32. | 32. Ἐθανάτωσεν, ὅτι Ἀμνών. Ἄλλος, τεθνήκασι, διότι ἀλλ' ἢ Ἀμνών. | 32. |
| Ὅτι ἐν ὀργῇ ἦν αὐτῷ Ἀβεσσαλὼμ ἀπὸ τῆς ἡμέρας. | Ὅτι ἐπὶ στόματος Ἀβεσσαλὼμ ἦν κείμενος ἀπὸ τῆς ἡμέρας. | |
| 39. | 39. Ἐπὶ Ἀμνὼν, ὅτι ἀπέθανεν. Ἄλλος, ὑπὲρ Ἀμνὼν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ τοῦ τεθνηκότος. | 39. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
| --- | --- | --- |
| 31. | 31. Et cubuit super terram. *Alius*, et sedit super terram. | 31. |
| 32. | 32. Interfecit, quoniam Amnon. *Alius*, mortui sunt, quia nonnisi Amnon. | 32. |
| Quia in ira erat ipsi Abessalom a die. | Quoniam super os Abessalom erat positus a die. | |
| 39. | 39. Super Amnon, quia mortuus erat. *Alius*, super Amnon filium suum mortuum. | 39. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XIII lib. II Regum.

nominat. » Drusius in hunc locum, καρπωτόν, *manuleatam. Notum ut* καρπός *pro manu usurpetur. Unde*, πόνοι τῶν καρπῶν σου, *quod male reddunt*, labores fructuum tuorum. Hactenus Drusius, cui mallem adstipulari, quam Procopio, qui vult significari intextam fructibus.

V. 20. Ἀλλ., σιώπησον. Reg.

Ibid. Ἀλλ., μὴ προσποιοῦ ἐν τῇ καρδίᾳ σου τοῦ λαλῆσαι. Reg.

V. 23. Ἀλλ., μετὰ δύο ἔτη ἡμερῶν. Reg.

V. 24. Ἀλλ., πρὸς τὸν δοῦλον αὐτοῦ. Reg.

V. 25. Ἀλλ., καὶ οὐκ ἐβούλετο. Reg.

V. 28. Ἀλλ., ὅταν εὖ ἔχῃ ἡ καρδία. Reg.

V. 29. Ἀλλ., καὶ ἐπέβησαν etc. Reg.

V. 31. Ἀλλ., καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τῆς γῆς. Reg

V. 32. Ἀλλ., τεθνήκασιν, διότι ἀλλ' ἢ Ἀμνών. Reg.

Ibid. Α., Σ., ὅτι ἐν ὀργῇ etc. Reg. Vix tamen crediderim hanc versionem, quæ paraphrasim sapit, esse Aquilæ, interpretis litteræ servientis.

V. 39. Ἀλλ., ὑπὲρ Ἀμνὼν τοῦ etc. Reg.

## CAPUT XIV LIB. II REGUM

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο' | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
| --- | --- | --- |
| 2. | 2. Σοφήν. Ἄλλος, φρόνιμον. | 2. |
| 5. | 5. Μάλα. Ἄλλος, ὄντως. | 5. |
| 6. | 6. Καὶ ἔπαισεν. Ἄλλος, ἐπάταξεν. | 6. |
| 7. | 7. Καὶ σβέσουσι τὸν ἄνθρακά μου, τὸν καταλειφθέντα, ὥστε μὴ θέσθαι τῷ ἀνδρί μου κατάλειμμα καὶ ὄνομα ἐπὶ προσώπου τῆς γῆς. Ἄλλος, καὶ σβεσθήσεται ὁ σπινθὴρ ὁ ὑπολελειμμένος μοι τοῦ μὴ ὑπάρξαι τῷ ἀνδρί μου ὄνομα καὶ λεῖμμα ἐπὶ πρόσωπον τῆς γῆς. | 7. |
| 10. | 10. Τίς ὁ λαλῶν πρὸς σὲ, καὶ ἄξεις αὐτὸν πρὸς ἐμὲ, καὶ οὐ προσθήσει ἔτι ἅψασθαι αὐτοῦ. Ἄλλος, | 10. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
| --- | --- | --- |
| 2. | 2. Sapientem. *Alius*, prudentem. | 2 |
| 5. | 5. Valde. *Alius*, revera. | 5. |
| 6. | 6. Et percussit. *Alius*, feriit. | 6. |
| 7. | 7. Et extinguent prunam meam residuam, ita ut non ponatur viro meo reliquum et nomen super faciem terræ. *Alius*, et extinguetur scintilla relicta mihi, ut non supersit viro meo nomen et residuum super faciem terræ. | 7. |
| 10 | 10. Qui loquitur ad te, et duces eum ad me, et non adjiciet ultra tangere eum. *Alius*, loquentem ad | 10. |

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON! Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛAΣ. |
|---|---|---|
| 11 יזכר־נא המלך את־יהוה אלהיך מהרבית גאל הדם לשחת ולא ישמידו את־בני | 11. | 11. |
| 13 ולמה חשבתה כזאת על־עם אלהים ומדבר המלך הדבר הזה כאשם לבלתי השיב המלך את־נדחו | 13. | 13. |
| 14 כי־מות נמות וכמים הנגרים ארצה אשר לא יאספו ולא־ישא אלהים נפש | 14. | 14. |
| 15 ועתה אשר־באתי לדבר | 15. | 15. |
| 16 כי ישמע המלך להציל את־אמתו | 16. | 16. |
| 20 לבעבור סבב את־פני הדבר עשה עבדך | 20. | 20. |
| חכם כחכמת | | |

| ERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 11. Recordetur nunc rex Domini Dei sui a multiplicando redemptionem sanguinis ad corrumpendum, et non disperdant filium meum. | 11. Recordetur rex Domini Dei sui, ut non multiplicentur proximi sanguinis ad ulciscendum, et nequaquam interficiant filium meum. | 11. |
| 13. Et ad quid cogitasti sicut hoc super populum Dei, et loquens rex verbum hoc tanquam delinquens, ut non reducat rex expulsum suum. | 13. Quare cogitasti hujuscemodi rem contra populum Dei, et locutus est rex verbum istud, ut peccet, et non reducat ejectum suum? | 13. |
| 14. Quia moriendo morimur, et sicut aquæ effusæ in terram, quæ non congregabuntur, et non tollet Deus animam. | 14. Omnes morimur, et quasi aquæ dilabimur in terram, quæ non revertuntur: nec vult Deus perire animam. | 14. |
| 15. Et nunc quod venerim ad loquendum. | 15. Nunc igitur veni, ut loquar. | 15 |
| 16. Quia audiet rex ad liberandam famulam suam. | 16. Et audivit rex, ut liberaret ancillam suam. | 16. |
| 20. Ut vertatur facies verbi, fecit servus tuus. | 20. Ut verterem figuram sermonis hujus, servus tuus Joab præcepit. | 20. |
| Sapiens secundum sapientiam. | Sapiens es, sicut habet sapientiam. | |

## ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

11.

13. Καὶ διατί ἐλογίσω τοιοῦτο κατὰ λαοῦ τοῦ Θεοῦ, καὶ λογίζεται ὁ βασιλεὺς τὸν λογισμὸν τοῦτον ὡς πλημμέλειαν, ἵνα μὴ ἀνατρέψῃ ὁ βασιλεὺς τὸν ἐξωσμένον αὐτοῦ

14. Πάντως γὰρ θανάτῳ ἀποθανούμεθα, καὶ ὡς τὸ ὕδωρ τὸ κατασυρόμενον ἐπὶ γῆν, ὃ οὐ συναχθήσεται, καὶ οὐ μὴ ἄρῃ ὁ Θεὸς ψυχήν.

15.

16. Ὅτι ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς, ὥστε ἐξελεῖν τὴν δούλην αὐτοῦ.

20. Ὑπὲρ τοῦ περιαγαγεῖν τὴν προσωποποιΐαν τοῦ ῥήματος τούτου εὖ ἐποίησεν.

## Ο'.

τὸν λαλοῦντα πρὸς σὲ ῥῆμα, ἄγαγε αὐτὸν πρὸς μὲ, καὶ οὐ μὴ προσθήσῃ ἅψασθαί σου.

11. Μνημονευσάτω δὴ ὁ βασιλεὺς τὸν Κύριον Θεὸν αὐτοῦ πληθυνθῆναι ἀγχιστέα τοῦ αἵματος τοῦ διαφθεῖραι, καὶ οὐ μὴ ἐξάρωσι τὸν υἱόν μου. *Ἄλλος*, μνησθήτω δὴ ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς τοῦ Κυρίου Θεοῦ. Ὅτι ἐὰν πληθύνωσιν οἱ ἀγχιστεύοντες τὸ αἷμα ἐν τοῖς γειώραις, καὶ οὐκ ἐξάξεις τὸν υἱόν μου.

13. Ἵνα τί ἐλογίσω τοιοῦτο ἐπὶ λαὸν Θεοῦ; Ἢ ἐκ στόματος τοῦ βασιλέως ὁ λόγος οὗτος ὡς πλημμέλεια, τοῦ μὴ ἐπιστρέψαι τὸν βασιλέα τὸν ἐξωσμένον αὐτοῦ;

14. Ὅτι θανάτῳ ἀποθανούμεθα, καὶ ὥσπερ τὸ ὕδωρ τὸ καταφερόμενον ἐπὶ τῆς γῆς, ὃ οὐ συναχθήσεται, καὶ λήψεται ὁ Θεὸς ψυχήν.

15. Καὶ νῦν ὃ ἦλθον λαλῆσαι. *Ἄλλος*, καὶ νῦν ὑπὲρ ὧν ἥκω λαλῆσαι.

16. Ὅτι ἀκούσεται ὁ βασιλεὺς, καὶ ἐξελεῖται τὴν δούλην αὐτοῦ. *Ἄλλως*, ὅτι ἀκούσει ὁ βασιλεὺς ῥύσασθαι τὴν δούλην αὐτοῦ.

20. Ἕνεκεν τοῦ περιελθεῖν τὸ πρόσωπον τοῦ ῥήματος τούτου ὃ ἐποίησεν ὁ δοῦλός σου. *Ἄλλος*, ὅπως κυκλώσῃ τὸ πρόσωπον τοῦ λόγου τούτου.

Σοφὸς καθὼς σοφία. *Ἄλλος*, φρόνιμος κατὰ τὴν φρόνησιν.

## ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

11.

13. Ἵνα τί ἐλογίσθη οὕτως ἐπὶ λαὸν Κυρίου, καὶ ἐκ τοῦ παρελθεῖν τοῦ βασιλέως τὸν λόγον τοῦτον. τοῦ ἐγκρατεύσασθαι τοῦ μὴ ἐπιστρέψαι τὸν βασιλέα τὸν ἀπωσμένον ἀπ' αὐτοῦ;

14. Ὅτι τέθνηκεν ὁ υἱός σου, καὶ ὡς ὕδωρ τὸ ἐκχυνόμενον ἐπὶ γῆν, ὃ οὐ συναχθήσεται, καὶ οὐκ ἐλπίζει ἐπ' αὐτῷ ψυχή.

15.

16.

20.

## SYMMACHUS.

11.

13. Et ut quid cogitasti tale contra populum Dei, et cogitat rex cogitationem hanc tanquam delictum, ut non reducat rex expulsum suum?

14. Omnino enim morte moriemur, et sicut aqua demissa super terram, quæ non congregabitur: et non tollet Deus animam.

15

16. Quia audivit rex, ut liberet famulam suam.

20. Ad circumducendam prosopopœiam sermonis hujus bene fecit.

## LXX INTERPRETES.

te verbum, adduc eum ad me, et non adjiciet tangere te.

11. Recordetur nunc rex Domini Dei sui, multiplicando redemptorem sanguinis ad disperdendum: et non tollant filium meum. *Alius*, recordetur, quæso, dominus meus rex Domini Dei: quia si multiplicentur redimentes sanguinem in advenis, et non educes filium meum.

13. Ut quid cogitasti tale super populum Dei? Numquid ex ore regis verbum hoc tanquam delictum, ut non redire faciat rex ejectum suum?

14. Quoniam morte moriemur, et tanquam aqua delabens super terram, quæ non colligetur, et accipiet Deus animam.

15. Et nunc quod venerim loqui. *Alius*, et nunc super quibus venio loqui.

16. Quia audiet rex, et liberabit famulam suam. *Aliter*, quia audiet rex ut eruat famulam suam.

20. Ut verterem faciem verbi hujus quod fecit servus tuus. *Al.*, ut circumiret faciem verbi hujus.

Sapiens sicut sapientia. *Alius*, prudens secundum prudentiam.

## THEODOTIO

11.

13. Ut quid cogitatum est sic super populum Domini, et ex eo quod prætereat regis verbum hoc, ut firmetur non reducere regem ejectum a se?

14. Quia mortuus est filius tuus, et sicut aqua effusa super terram, quæ non congregabitur: et non sperat in eo anima.

15.

16.

20.

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 26 ובגלחו | 26. | 26. |
| מאתים שקלים באבן | Μααθαειμ. | |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 26. Et in tondendo eum. | 26. Et quando tondebat capillum. | 26. |
| Ducentis siclis in lapide. | Ducentis siclis, pondere publico. | |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XIV lib. II Regum.

V. 2. Ἀλλ., φρόνιμον; Reg.
V. 5. Ἀλλ., ὄντως. Reg.
V. 6. Ἀλλ., ἐπάταξεν. Reg.
V. 7. Ἀλλ., καὶ σϐεσθήσεται etc. Reg.
V. 10. Ἀλλ., τὸν λαλοῦντα πρὸς σὲ ῥῆμα etc. Reg.
V. 11. Ἀλλ., μνησθήτω δὴ ὁ κύριος etc. Reg.

V. 13. Σ., καὶ διατί etc. Lectiones Symmachi et Theodotionis exhibet Coislin. 2.

V. 14. Σ., πάντως γὰρ etc. Lectiones Symmachi et Theodotionis exhibet Coislin. 2. In editione Romana, postrema verba sic habent, καὶ λήψεται ὁ Θεὸς ψυχήν.

## CAPUT XV LIB. II REGUM.

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 3 ראה דבריך טובים ונכחים ושמע אין־לך מאת המלך | 3. | 3. |
| 7 ארבעים | 7. Αδραειμ. | 7. Τεσσαράκοντα. |
| 12 וישלח אבשלום את־אחיתפל הגילני | 12. | 12. |
| ויהי הקשר אמץ והעם הולך ורב את־אבשלום | | |
| 16 ברגליו | 16. | 16. |
| 21 חי־יהוה וחי אדני המלך | 21. | 21. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 3. Vide, sermones tui boni et recti, et non est audiens te a rege. | 3. Videntur mihi sermones tui boni et justi. Sed non est qui te audiat, constitutus a rege. | 3. |
| . Quadraginta. | 7. Quadraginta. | 7. Quadraginta. |
| 12. Misitque Absalom ad Achithophel Gilonitam. | 12. Accersivit quoque Absalom Achitophel Gilonitem. | 12. |
| Fuitque colligatio valida, et populus vadens et multus cum Absalom. | Facta est conjuratio valida, populusque concurrens augebatur cum Absalom. | |
| 16. In pedibus suis. | 16. Pedibus suis. | 16. |
| 21. Vivit Dominus, et vivit dominus meus rex | 21. Vivit Dominus, et vivit dominus meus rex. | 21. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
| --- | --- | --- |
| 26. | 26. Καὶ ἐν τῷ κείρεσθαι αὐτόν. *Ἄλλος*, καὶ ὅταν ἐκείρετο. | 26. |
| | Διακοσίους σίκλους ἐν τῷ σίκλῳ. *Ἄλλος*, καὶ ἦν ἑκατὸν σίκλων ἐν τῷ σταθμῷ. | |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
| --- | --- | --- |
| 26. | 26. Et in tondendo eum. *Alius*, et cum tonderetur. | 26. |
| | Ducentos siclos in siclo. *Alius*, et erat centum siclorum in pondere. | |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XIV lib. II Regum.

V. 15. *Ἀλλ.*, καὶ νῦν ὑπὲρ ὧν ἦκω λαλῆσαι. Reg.
V. 16. Σ., ὅτι ἤκουσεν etc. Coislin. 2. Postrema vero lectio LXX Int. est editionis Romanæ.
V. 20. Σ., ὑπὲρ τοῦ περιαγαγεῖν etc. Sic Coisl. 2. Alius vero mendose habet, ὑπὲρ τοῦ παραγαγεῖν τὸ πρόσωπον ἂν etc.
Ibid. *Ἀλλ.*, φρόνιμος κατὰ τὴν φρόνησιν. Reg.
V. 26. *Ἀλλ.*, καὶ ὅταν ἐκείρετο. Reg.
Ibid. *Ἀλλ.*, καὶ ἦν ἑκατὸν σίκλων ἐν τῷ σταθμῷ. Idem. Ms. Coislinianus hic habet, *Μααθαεὶμ* ἔχει τὸ Ἑβραϊκὸν, ὅ ἐστι Σ. I. e. « *Maathaim* habet Hebraicum, quod est ducenti. »

## CAPUT XV LIB. II REGUM.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
| --- | --- | --- |
| 3. | 3. Ἰδοὺ οἱ λόγοι σου ἀγαθοὶ καὶ εὔκολοι, καὶ ὁ ἀκούων οὐκ ἔστι σοι παρὰ τοῦ βασιλέως. *Ἄλλος*, ἰδοὺ οἱ λόγοι σου καλοὶ καὶ κατευθύνοντες, καὶ ὁ ἀκουσόμενος οὐχ ὑπάρχει σοι παρὰ τοῦ βασιλέως. | 3. |
| 7. Τεσσαράκοντα. | 7. Τεσσαράκοντα. | 7. Τεσσαράκοντα. |
| 12. | 12. Καὶ ἀπέστειλεν ὁ Ἀβεσσαλὼμ τῷ Ἀχιτόφελ τῷ Θεκωνί. *Ἄλλος*, καὶ ἐκάλεσε τὸν Ἀχιτόφελ τὸν Γαλαμωναῖον. *Ἄλλος*, Γελμωναῖον. | 12. |
| | Καὶ ἐγένετο σύντριμμα ἰσχυρὸν, καὶ ὁ λαὸς ὁ πορευόμενος καὶ πολὺς μετὰ Ἀβεσσαλώμ. *Ἄλλος*, καὶ ἦν τὸ διαβούλιον πορευόμενον καὶ στερεούμενον, καὶ ὁ λαὸς ἐπορεύετο καὶ ἐπληθύνετο μετὰ Ἀβεσσαλώμ. | |
| 16. | 16. Τοῖς ποσὶν αὐτῶν. *Ἄλλος*, πεζοί. | 16. |
| 21. Ζῇ Κύριος, καὶ νὴ τὴν ζωὴν τῆς ψυχῆς σου. | 21. Ζῇ Κύριος, καὶ ζῇ ὁ κύριός μου ὁ βασιλεύς μου. | 21. Ζῇ γὰρ, φησὶ, Κύριος, καὶ ζῇ ἡ ψυχή σου, κύριέ μου βασιλεῦ. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES | THEODOTIO. |
| --- | --- | --- |
| 3. | 3. Ecce verba tua bona et facilia : et qui audiat non est tibi a rege. *Alius*, ecce sermones tui boni et recti, et qui audiat non est tibi a rege. | 3. |
| 7. Quadraginta. | 7. Quadraginta. | 7. Quadraginta. |
| 12. | 12. Et misit Abessalom ad Achitophel Theconi. *Alius*, et vocavit Achitophel Galamonæum. *Al.*, Gelmonæum. | 12 |
| | Et facta est coitio fortis, et populus pergens et multus cum Abessalom. *Alius*, et erat consultatio vadens et firmata, et populus ibat et augebatur cum Abessalom. | |
| 16. | 16. Pedibus suis. *Alius*, pedites. | 16. |
| 21. Vivit Dominus, et per vitam animæ tuæ. | 21. Vivit Dominus, et vivit dominus meus rex meus. | 21. Vivit enim, inquit, Dominus, et vivit anima tua, domine mi rex. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 23 על־פני דרך את־המדבר | 23. | 23. |
| 25, 26 השב את־ארון האלהים העיר אם־אמצא חן בעיני יהוה והשבני והראני אתו ואת־נוהו ואם כה יאמר לא חפצתי בך הנני יעשה־לי כאשר טוב בעיניו | 25, 26. | 25, 26. |
| 27 הרואה אתה שוב | 27. | 27. |
| 28 מתמהמה | 28. | 28. Μέλλω. |
| בערבות | | |
| 31 סכל | 31. | 31. Ἀφρόνησον. |
| 32 עד־הראש | 32. | 32. Ἕως τῆς ἄκρας. |
| 33, 34 אם עברת אתי והית עלי למשא ואם־העיר תשוב | 33, 34. | 33, 34. Φορτίον. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 23. Super facies viæ ad desertum. | 23. Contra viam, quæ respicit ad desertum. | 23. |
| 25, 26. Reduc arcam Domini in urbem : si invenero gratiam in oculis Domini, et reducet me, et videre me faciet eam et domicilium ejus. Et si sic dixerit : Non complacui in te : ecce ego, faciat mihi sicut bonum in oculis ejus. | 25, 26. Reporta arcam Dei in urbem : si invenero gratiam in oculis Domini, reducet me, et ostendet mihi eam, et tabernaculum suum. Si autem dixerit mihi, Non places : præsto sum, faciat quod bonum est coram se. | 25, 26. |
| 27. Nonne videns tu ? revertere. | 27. O videns revertere | 27. |
| 28. Morans. | 28. Abscondar. | 28. Tardo. |
| In solitudine. | In campestribus. | |
| 31. Infatua. | 31. Infatua. | 31. Infatua. |
| 32. Usque ad caput. | 32. Summitatem. | 32. Usque ad verticem. |
| 33, 34. Si transieris mecum, et eris super me in onus ; et si in civitatem reverteris. | 33, 34. Si veneris mecum, eris mihi oneri. Si autem in civitatem revertaris. | 33, 34. Sarcinam. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XV lib. II Regum.

V. 3. Ἄλλ., ἰδοὺ οἱ λόγοι σου καλοὶ etc. Reg.

V. 7. Coislin. 2 habet hanc notam : Ἐν τῷ ἐξαπλῷ, *τεσσαράκοντα* κεῖται παρὰ πᾶσιν, ἐν τῷ Ἑβραίῳ, ἀρβαείμ. I. e. « In hexaplo, *quadraginta* jacet apud omnes, in Hebræo autem, *arbaim*. »

V. 12. Ἄλλ., καὶ ἐκάλεσε τὸν Ἀχιτόφελ etc. Reg.

Ibid. Ο', σύντριμμα. Aliter, σύστρεμμα.

Ibid. Ἄλλ., καὶ ἦν τὸ διαβούλιον etc. Reg.

V. 16. Ἄλλ., πεζοί. Reg.

V. 21. Σ., ζῇ Κύριος etc. Has Symmachi et Theodotionis lectiones adfert Coislin. 2.

V. 23. Ἄλλ., κατὰ τὴν ὁδὸν ἐλαίας etc. Reg.

V. 25, 26. Ἄλλ., καὶ καθισάτω εἰς τὸν τόπον etc. Reg. Extremam vero hujus lectionis partem Theodotioni adscribit Coislin. 2.

V. 27. Ἄλλ., βλέπε, σὺ ἀνάστρεψε. Reg.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 23. | 23. Ἐπὶ πρόσωπον ὁδοῦ τὴν ἔρημον. *Ἄλλος*, κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς ἐλαίας τῆς ἐν τῇ ἐρήμῳ. | 23. |
| 25, 26. | 25, 26. Ἀπόστρεψον τὴν κιβωτὸν τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν πόλιν· ἐὰν εὕρω χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου, καὶ ἐπιστρέψει με, καὶ δείξει μοι αὐτὴν, καὶ τὴν εὐπρέπειαν αὐτῆς. Καὶ ἐὰν εἴπῃ οὕτως, Οὐκ ἠθέληκα ἐν σοὶ, ἰδοὺ ἐγώ εἰμι, ποιείτω μοι κατὰ τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ. *Ἄλλος*, καὶ καθισάτω εἰς τὸν τόπον αὐτῆς· ἐὰν εὕρω χάριν ἐνώπιον Κυρίου, καὶ ἐπιστρέψῃ με, ὄψομαι αὐτὴν καὶ τὴν εὐπρέπειαν αὐτῆς. Καὶ ἐὰν εἴπῃ μοι, ὅτι οὐ τεθέληκά σε, ἰδοὺ ἐγώ. | 25, 26. Ποιείτω μοι τὸ ἀρεστὸν ἐνώπιον αὐτοῦ. |
| 27. | 27. Ἴδετε, σὺ ἐπιστρέφεις. *Ἄλλος*, βλέπε, σὺ ἀνάστρεφε. | 27. |
| 28. Κρυβήσομαι. | 28. Στρατεύομαι. *Ἄλλος*, αὐλίζομαι. | 28. Προσδέχομαι ὑμᾶς. |
| Ἐν ταῖς πεδιάσι. | Ἐν Ἀραβώθ. *Ἄλλος*, ἐπὶ τῆς ἐλαίας. | |
| 31. Ἀσύνετον ποίησον. | 31. Διασκέδασον. *Ἄλλος*, ματαίωσον. | 31. Ματαίωσον. |
| 32. Ἕως τῆς ἄκρας. | 32. Ἕως τοῦ Ῥοός. | 32. |
| 33, 34. Βάρος. | 33, 34. Ἐὰν μὲν διαβῇς μετ' ἐμοῦ, καὶ ἔσῃ ἐπ' ἐμὲ εἰς βάσταγμα, καὶ ἐὰν ἐπιστρέψῃς ἐπὶ τὴν πόλιν. *Ἄλλος*, ἐὰν διελθῇς μετ' ἐμοῦ, ἔσῃ ἐπ' ἐμὲ φορτίας· ἐὰν δὲ εἰς τὴν πόλιν ἀναστρέψῃς. | 33, 34. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 23. | 23. Ad faciem viæ in desertum. *Alius*, secundum viam olivæ, quæ est in deserto | 23. |
| 25, 26 | 25, 26. Reduc arcam Dei in civitatem : si invenero gratiam in oculis Domini, et reducet me, et ostendet mihi eam, et decorem ejus. Et si dixerit sic, Non volui in te, ecce ego sum : faciat mihi juxta id quod bonum in oculis suis. *Alius*, et sedeat in loco suo. Si invenero gratiam ante Dominum, et reducat me, videbo eam et decorem ejus. Et si dixerit mihi, quoniam non volui te, ecce ego. | 25, 26. Faciat mihi quod placitum in conspectu ejus. |
| 27. | 27. Videte, tu reverteris. *Alius*, vide, tu revertere. | 27. |
| 28. Abscondar. | 28. Castrametor. *Alius*, maneo. | 28. Excipio vos. |
| In campestribus. | In Araboth. *Alius*, in olea. | |
| 31. Insipientem fac. | 31. Dissipa. *Alius*, vanum fac. | 31. Vanum fac. |
| 32. Usque ad verticem. | 32. Usque Roos. | 32. |
| 33, 34. Pondus. | 33, 34. Si quidem transieris mecum, et eris super me in onus, et si reverteris in civitatem. *Alius*, si transieris mecum, eris super me sarcinæ ; si autem in civitatem revertaris. | 33, 34. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XV lib. II Regum.

V. 28. Ἀ., μέλλω. Σ., κρυβήσομαι. Coislin. 2. *Ἄλλ.*, αὐλίζομαι etc. Sic quædam exemplaria.

Ibid. Σ., ἐν ταῖς πεδιάσι. Coislin. 1. Hodie legitur עברות.

V. 31. Ἀ., ἀφρόνησον. Drusius. *Ἄλλ.*, ματαίωσον. Reg. Sed diversam adfert lectionem Aquilæ Coislin. 2; nimirum, κακοφρόνησον, *malam mentem da*. Ex eod. cod. deprompsimus lectiones Symmachi Theodotionisque hujus versus.

V. 32. Ἀ., Σ., ἕως τῆς ἄκρας. Eusebius *De locis Hebraicis*, ad vocem Ῥαώς. Coislin. vero 2, Σ., εἰς τὴν ἄκραν.

Ibid. Ἕως τοῦ Ῥοός. Ed. Rom., Ῥώς.

V. 33, 34. Ἀ., φορτίον etc. Coislin. 1.

Ibid. *Ἄλλ.*, ἐὰν διελθῇς μετ' ἐμοῦ. Reg.

## CAPUT XVI LIB. II REGUM.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 מעט מהראש ונבל | 1. | 1. Ὀλίγον ἀπὸ τῆς ἄκρας. |
| 2 החמורים לבית־המלך לרכב ולהלחם והקיץ | 2. | 2. |
| 8 והנך ברעתך | 8. | 8. |
| 10 כי יקלל | 10. | 10. |
| 11 ואף כי־עתה בן־הימיני | 11. | 11. Καί γε ὅτι νῦν ὁ υἱὸς τοῦ Ἰεμιναίου. |
| 12 אולי יראה יהוה בעיני והשיב יהוה לי טובה תחת קללתו | 12 | 12. |
| 13 בצלע | 13. | 13. |
| 20 הבו לכם עצה | 20. | 20. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Paululum a capite. Et nebel. | 1. Paululum montis verticem. Utre. | 1. Paulum a vertice. |
| 2. Asini domui regis ad equitandum, et ad panes, et fructus. | 2. Asini domesticis regis ut sedeant : panes et palathæ. | 2. |
| 8. Et ecce tu in malo tuo. | 8. Et ecce premunt te mala tua. | 8. |
| 10. Quod maledicat. | 10. Ut maledicat. | 10. |
| 11. Et etiam quia nunc filius Jemini. | 11. Quanto magis nunc filius Jemini ? | 11. Et utique quia nunc filius Jeminæi. |
| 12. Forsitan respiciet Dominus in afflictionem meam : et reddet mihi Dominus bonum pro maledictione ejus. | 12. Si forte respiciat Dominus afflictionem meam : et reddat mihi Dominus bonum pro maledictione hac. | 12. |
| 13. In costa. | 13. Ex latere. | 13. |
| 20. Date vobis consilium. | 20. Inite consilium. | 20. |

### Notæ et variæ lectiones ad cap. XVI lib. II Regum.

V. 1. Ἀ., Σ., ὀλίγον etc. Coislin. 1.
Ibid. Ἄλλος, κεράμιον. Sic unus.
V. 2. Ἄλλος, ὄνοι οἱ σεσαγμένοι etc. Reg.
V. 8. Ἄλλος, καὶ ἔδειξέ μοι τὴν κακίαν σου. Reg.
V. 10. Θ., διότι καταρᾶταί με. Coislin. 2.

## CAPUT XVII LIB. II REGUM.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 6 אם־אין אתה דבר | 6. | 6. |
| 7 בפעם הזאת | 7. | 7. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 6. Annon ? tu loquere. | 6. Annon ? Quod das consilium | |
| 7. In vice hac. | 7. Hac vice. | 7. |

## CAPUT XVI LIB. II REGUM.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 1. Ὀλίγον ἀπὸ τῆς ἄκρας. | 1. Βραχύ τι ἀπὸ τῆς Ῥώς. Καὶ νέβελ. *Ἄλλος*, κεράμιον. | 1. |
| 2. | 2. Τὰ ὑποζύγια τῇ οἰκίᾳ τοῦ βασιλέως τοῦ ἐπικαθῆσθαι, καὶ οἱ ἄρτοι, καὶ οἱ φοίνικες. *Ἄλλος*, ὄνοι οἱ σεσαγμένοι τῷ οἴκῳ τοῦ βασιλέως ἐπιβαίνειν, καὶ οἱ ἄρτοι, καὶ αἱ παλάθαι, καὶ αἱ σταφίδες. | 2. |
| 8. | 8. Καὶ ἰδοὺ σὺ ἐν τῇ κακίᾳ σου. *Ἄλλος*, καὶ ἔδειξέ μοι τὴν κακίαν σου. | 8. |
| 10. | 10. Καὶ οὕτως καταράσθω. | 10. Διότι καταρᾶταί με. |
| 11. Πόσῳ μᾶλλον νῦν ὁ υἱὸς τοῦ Ἰεμιναίου. | 11. Καὶ προσέτι νῦν ὁ υἱὸς τοῦ Ἰεμινί. | 11. |
| 12. | 12. Εἴπως ἴδοι Κύριος ἐν τῇ ταπεινώσει μου, καὶ ἐπιστρέψει μοι ἀγαθὰ ἀντὶ τῆς κατάρας αὐτοῦ. *Ἄλλος*, ὅπως ἴδοι τὴν ταπείνωσίν μου, καὶ ἀνταποδώσει Κύριος ἀγαθὰ ἀντὶ τῆς κατάρας. | 12. |
| 13. | 13. Ἐκ πλευρᾶς. *Ἄλλος*, κατὰ τὸ κλίτος. | 13. |
| 20. | 20. Φέρετε ἑαυτοῖς βουλήν. *Ἄλλος*, δότε αὐτοῖς βουλήν. | 20. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 1. Paulum a vertice. | 1. Paululum quid a Ros. Et nebel. *Alius*, vasculum. | 1. |
| 2. | 2. Subjugalia domui regis ad insidendum, et panes, et palmulæ. *Alius*, asini instrati domui regis ad inscendendum, et panes, et palathæ, et uvæ. | 2. |
| 8. | 8. Et ecce tu in malo tuo. *Alius*, et ostendit mihi malum tuum. | 8. |
| 10. | 10. Et sic maledicat. | 10. Quoniam maledicit me. |
| 11. Quanto magis nunc filius Jeminæi? | 11. Et insuper nunc filius Jemini. | 11. |
| 12. | 12. Si forte inspiciat Dominus in humilitatem meam, et redire faciet mihi bona pro maledictione illius. *Alius*, ut videat humilitatem meam, et retribuet Dominus bona pro maledictione. | 12. |
| 13. | 13. Ex latere. *Alius*, secundum latus. | 13. |
| 20. | 20. Ferte vobis consilium. *Alius*, date vobis ipsis consilium. | 20. |

### Notæ et variæ lectiones ad cap. XVI lib. II Regum.

V. 11. Ἀ., καί γε ὅτι νῦν etc. Coislin.

V. 12. *Ἄλλος*, ὅπως ἴδοι τὴν ταπείνωσίν μου etc. Reg.

V. 13. *Ἄλλ.*, κατὰ τὸ κλίτος. Sic quædam exempl.

V. 20. *Ἄλλος*, δότε αὐτοῖς βουλήν. Reg.

## CAPUT XVII LIB. II REGUM

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 6. | 6. Εἰ δὲ μή, σὺ λάλησον. *Ἄλλος*, ἢ πῶς σὺ λαλεῖς; | 6. |
| 7. | 7. Τὸ ἅπαξ τοῦτο. *Ἄλλος*, νυνὶ ταύτην. | 7. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 6. | 6. Sin minus, tu loquere. *Alius*, aut quomodo tu loqueris? | 6. |
| 7. | 7. Vice hac. *Alius*, nunc hoc consilium | 7. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο΄. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 8. | 8. Ὡς ἄρκτος ἠτεκνωμένη ἐν ἀγρῷ. Ἄλλος, ὡς ἄρκοι παροιστρῶσαι ἐν ἀγρῷ. | 8. |
| 9. | 9. Βουνῶν. Ἄλλος, αὐλώνων. | 9. |
| | Θραῦσις. Ἄλλος, πτῶσις. | |
| 14. Τὴν συμφέρουσαν. | 14. Τὴν ἀγαθήν. | 14. |
| 16. | 16. Μὴ αὐλισθῇς τὴν νύκτα ἐν Ἀραβὼθ τῆς ἐρήμου, καί γε διαβαίνων σπεῦσον, μήποτε καταπίεση τὸν βασιλέα, καὶ πάντα τὸν λαὸν τὸν μετ' αὐτοῦ. Ἄλλος, μὴ αὐλισθῇς τὴν νύκτα κατὰ δυσμὰς τῆς ἐρήμου· καίγε διαβαίνων διάβηθι τὰ ὕδατα, ὅπως μὴ καταποθῇ ὁ βασιλεὺς καὶ πᾶς ὁ λαὸς μετ' αὐτοῦ. | 16. |
| 19. Πτισάνας. | 19. Ἀραφώθ. | 19. Παλάθας. |
| 20. | 20. Παρῆλθον μικρὸν τοῦ ὕδατος· καὶ ἐζήτησαν, καὶ οὐχ εὗρον, καὶ ἀνέστρεψαν εἰς Ἱερουσαλήμ. Ἄλλος, διεληλύθασι σπεύδοντες· καὶ ἐζήτουν καὶ οὐχ εὕρισκον αὐτούς· καὶ ἀναστρέφουσιν εἰς Ἱερουσαλήμ. | 20. |
| 22. | 22. Ἕως τοῦ φωτὸς τοῦ πρωΐ, ἕως ἑνὸς οὐκ ἔλαθεν ὃς οὐ διῆλθε τὸν Ἰορδάνην. Ἄλλος, ἕως διέφαυσε τὸ πρωΐ, ἕως τοῦ μὴ ἀποκαλυφθῆναι τὸν λόγον· οὕτως διέβησαν τὸν Ἰορδάνην. | 22. |
| 24 et 27. | 24 et 27. Εἰς Μαναΐμ. | 24 et 27. Εἰς παρεμβολάς. |
| 25. | 25. Ἐπὶ τῆς δυνάμεως. Ἄλλος, ἐπὶ τῆς στρατιᾶς. | 25. |
| 28. Ὑποστίμματα. | 28. Ἀμφιτάπους. | 28. |
| Καὶ φρυκτόν. | Καὶ ἄλφιτον. | |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 8. | 8. Tanquam ursa orbata filiis in agro. *Alius*, tanquam ursæ furiosæ in agro. | 8. |
| 9. | 9. Collium. *Alius*, canalium. | 9. |
| | Percussio. *Alius*, ruina. | |
| 14. Utile. | 14. Bonum. | 14. |
| 16. | 16. Ne maneas nocte in Araboth deserti, etiam transiens festina, ne forte absorbeat regem et omnem populum, qui cum eo. *Alius*, ne maneas nocte ad occidentem deserti: etiam transiens transi aquas, ut ne absorbeatur rex et omnis populus cum eo. | 16. |
| 19. Ptisanas. | 19. Araphoth. | 19. Palathas. |
| 20. | 20. Prætererunt pusillum aquæ: et quæsierunt, et non invenerunt, et reversi sunt in Jerusalem. *Alius*, pertransierunt festinantes: et quæsierunt, et non inveniebant eos: et revertuntur in Jerusalem. | 20. |
| 22. | 22. Usque ad lucem matutinam, usque ad unum non latuit, qui non transierit Jordanem. *Alius*, usquequo illuxit matutinum, donec non revelaretur verbum; sic pertransierunt Jordanem. | 22. |
| 24 et 27. | 24 et 27. In Manaim. | 24 et 27. In castra. |
| 25. | 25. Super virtutem. *Alius*, super exercitum. | 25. |
| 28. Hypostimmata. | 28. Tapetia. | 28. |
| Et tostum. | Et polentam. | |

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 29 ושפות בקר | 29. | 29. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 29. Et coagulationes bovis. | 29. Et pingues vitulos. | 29. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XVII lib. II Regum.

V. 6. Ἄλλ., ἢ πῶς σὺ λαλεῖς. Reg.

V. 7. Ἄλλ., νυνὶ ταύτην. Reg.

V. 8. Ἄλλ., ὡς ἄρκοι παροιστρῶσαι etc. Reg.

V. 9. Ἄλλ., αὐλώνων. Reg.

Ibid. Ἄλλ., ἡ πτῶσις. Reg.

V. 14. Σ., τὴν συμφέρουσαν. Reg. et Coislin. 2.

V. 16. Ο', καταπείση. Aliter, καταπίῃ.

Ibid. Ἄλλ., μὴ αὐλισθῇς τὴν νύκτα κατὰ δυσμὰς etc. Reg. Hic interpres legit haud dubie בערבות videturque esse Theodotion, qui illam vocem ערבות solet vertere, δυσμάς.

V. 19. Ἀ., Σ., πτισάνας. Ἄλλ., παλάθας. Ita

## CAPUT XVIII LIB. II REGUM.

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 2 והשלשית | 2. | 2. |
| 3 לא־ישימו אלינו לב | 3. | 3. |
| כי־עתה כמנו עשרה אלפים | | Ὅτι νῦν ὅμοιος ἡμῖν δέκα χιλιάδας. |
| ועתה טוב כי־תהיה־לנו מעיר לעזיר | | |
| 6 השדה | 6. | 6. |
| 7 וינגפו המגפה | 7. | 7. Ἐθραύσθη. |
| 8 החרב | 8. | 8. |
| 10 תלוי באלה | 10. | 10. |
| 13 או־עשיתי בנפשו שקר | 13. | 13. |
| 20 לא איש בשרה אתה | 20. | 20. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 2. Et tertiam partem. | 2. Et tertiam partem. | 2 |
| 3. Non ponent ad nos cor. | 3. Non magnopere ad eos de nobis pertinebit. | 3. |
| Quia nunc sicut nos decem millia. | Quia tu unus pro decem millibus computaris. | Quia nunc similis nobis decem millia. |
| Et nunc bonum quia eris nobis a civitate ad auxiliandum. | Melius est igitur ut sis nobis in urbe præsidio. | |
| 6. In agrum. | 6. In campum. | 6. |
| 7. Et cæsi sunt. Plaga. | 7. Cæsus est. Plaga. | 7. Confractus est. |
| 8. Gladius. | 8. Gladius. | 8. |
| 10. Pendentem in quercu. | 10. Pendere de quercu. | 10. |
| 13. Aut fecissem in animam ejus mendacium. | 13. Sed et si fecissem contra animam meam audacter. | 13. |
| 20. Non vir boni nuntii tu. | 20. Non eris nuntius. | 20. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 23 ויהי־מה ארוץ | 23. | 23. |
| דרך הככר ויעבר את־הכושי | | Τὴν διατέμνουσαν. |
| 29 ראית ההמון הגדול לשלח את־עבד המלך יואב ואת־עבדך ולא ידעתי מה | 29. | 29. |
| 30 התיצב | 30. | 30. |
| 31 הקמים עליך | 31. | 31. |
| 32 השלום לנער | 32. | 32. |
| 33 וירגז בלכתו | 33. | 33. Καὶ ἐκλονήθη. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 23. Et sit quidquid, curram. | 23. Quid enim si cucurrero? | 23. |
| Via planiciei, et transivit ipsum Chusi. | Per viam compendii, transivit Chusi. | Dividentem, *vel* compendiosam. |
| 29. Vidi tumultum magnum in mittendo servum regis Joab, et servum tuum: et non novi aliquid. | 29. Vidi tumultum magnum, cum mitteret Joab servus tuus, o rex, me servum tuum: nescio aliud. | 29. |
| 30. Sta. | 30. Sta. | 30. |
| 31. Insurgentium super te. | 31. Qui surrexerunt contra te. | 31. |
| 32. Num pax puero. | 32. Estne pax puero? | 32. |
| 33. Et conturbatus est. In eundo ipsum. | 33. Contristatus itaque. Vadens. | 33. Et commotus est. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XVIII lib. II Regum.

V. 2. Ἄλλος, καὶ ἐτρίσσευσεν. Reg.
V. 3. Ἄλλος, οὐ στήσεται ἐν ἡμῖν καρδία. Reg.
Ibid. Σ., καὶ σὺ ὡς ἡμεῖς δέκα χιλιάσιν. Sic ex Theodoreto Drusius. Θ., καὶ νῦν ἀφαιρεθήσεται etc. Ita Coislin. Regius autem sine interpretis nomine.
Ibid. Ἀ., ὅτι νῦν etc. Coislin. 2 qui hanc alteram Symmachi affert lectionem: Σὺ γὰρ χιλιοπλασίων ἡμῶν. *Tu enim millies potior es nobis.*

Ibid. Ἄλλος, καὶ νῦν καλὸν etc. Reg.
V. 6. Ἄλλος, εἰς τὸ πεδίον. Reg.
V. 7. Ἀ., ἐθραύσθη. Coislin. 2.
Ibid. Ἄλλος, πληγή. Reg.
V. 8. Ἄλλος, ῥομφαία. Reg.
V. 10. Ἄλλος, καὶ ἀνεκρεμάσθη ἐν τῷ δένδρῳ. Reg.
V. 13. Ἄλλος, καὶ πῶς ποιήσω ἐν τῇ ψυχῇ μου

## CAPUT XIX LIB. II REGUM.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 3 ויתגנב | 3. | 3. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 3. Et furatus est. | 3. Et declinavit. | 3. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Οʹ. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 23. | 23. Τί γὰρ ἐὰν δραμῶ; Ἄλλος, καὶ τί ἐὰν δραμῶ ὀπίσω τοῦ Χουσί; | 23. |
| Τὴν διατέμνουσαν. | Τὴν ὁδὸν τὴν τοῦ Κεχὰρ, καὶ ὑπερέβη τὸν Χουσί. Ἄλλος, τὴν ὁδὸν τὴν διατεταγμένην, καὶ παρῆλθε τὸν Χουσί. | Τὴν διατέμνουσαν. |
| 29. | 29. Εἶδον τὸ πλῆθος τὸ μέγα τοῦ ἀποστεῖλαι τὸν δοῦλον τοῦ βασιλέως Ἰωὰβ, καὶ τὸν δοῦλόν σου, καὶ οὐκ ἔγνων τί ἐκεῖ. Ἄλλος, ἤκουσα ἦχον μέγαν ὀπίσω μου ἐν τῷ ἀποστεῖλαι Ἰωὰβ τὸν παῖδα τοῦ βασιλέως τὸν δοῦλόν σου, καὶ οὐκ ἔγνων τί ἐκεῖ. | 29. |
| 30. | 30. Στηλώθητι. Ἄλλος, παράστηθι. | 30. |
| 31. | 31. Ἐπεγειρομένων ἐπὶ σέ. Ἄλλος, ἀνθεστηκότων σοι. | 31. |
| 32. | 32. Εἰ εἰρήνη τῷ παιδαρίῳ. Ἄλλος, εἰ ὑγιαίνει τὸ παιδάριον. | 32. |
| 33. | 33. Καὶ ἐταράχθη. | 33. Ἐδάκρυσεν. |
| | Ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτόν. Ἄλλος, ἐν τῷ κλαίειν αὐτόν. | |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 23. | 23. Quid enim si cucurrero? *Alius*, et quid si curram post Chusi? | 23. |
| Dividentem, *vel* compendiosam. | Viam quæ Cechar, et transgressus est ipsum Chusi. *Alius*, viam constitutam, et prætergressus est Chusi. | Dividentem, *vel* compendiosam. |
| 29. | 29. Vidi multitudinem magnam in mittendo servum regis Joab et servum tuum: et non novi quid illic. *Alius*, audivi sonitum magnum post me, in mittendo Joab puerum regis servum tuum: et non novi quid illic. | 29. |
| 30. | 30. Sta. *Alius*, adsta. | 30. |
| 31. | 31. Insurgentium super te. *Alius*, adversantium tibi. | 31. |
| 32. | 32. Si pax puero. *Alius*, si salvus est puer. | 32. |
| 33. | 33. Et conturbatus est. | 33. Lacrymatus est. |
| | Dum ipse iret. *Alius*, dum ipse fleret. | |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XVIII lib. II Regum.

ἄδικον. Hic legit בנפשי ut et interpres Vulgatæ. LXX legerunt בנפשו ut hodieque legitur in Bibliis. Sed cum nota, בנפשי קרי.

V. 20. Ἄλλος, οὐκ ἀνὴρ εὐαγγελισμοῦ εἶ σύ. Reg.

V. 23. Ἄλλος, καὶ τί ἐὰν δραμῶ etc. Idem.

Ibid. Ἄλλος, τὴν ὁδὸν τὴν διατεταγμένην etc. Reg.

V. 29. Ἄλλος, ἤκουσα ἦχον μέγαν etc. Reg.

V. 30. Ἄλλος, παράστηθι. Reg.

V. 31. Ἄλλος, ἀνθεστηκότων σοι. Reg.

V. 32. Ἄλλος, εἰ ὑγιαίνει τὸ παιδάριον. Reg.

V. 33. Ἀ., καὶ ἐκλονήθη. Reg. et Coislin. 2, qui postremus habet, Θ., ἐδάκρυσεν. Regius vero sine interpretis nomine hanc versionem effert.

Ibid. Ἄλλος, ἐν τῷ κλαίειν αὐτόν. Reg. Qui autem sic vertit, legit haud dubie בבכתו, mutato ל in ב.

## CAPUT XIX LIB. II REGUM.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Οʹ. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 3. | 3. Καὶ διεκλέπτετο. Ἄλλος, καὶ διεστέλλετο. | 3. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 3. | 3. Et suffuratus est se. *Alius*, et diduxit se. | 3. |

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| באשר יתגנב העם הנכלמים בנוסם | | |
| 6 כי ידעתי היום כי לא אבשלום חי | 6. | 6. |
| 7 כי־אינך יוצא אם־ילין איש אתך הלילה ורעה לך זאת | 7. | 7. |
| 9 נדון | 9. | 9. |
| 10 על נו | 10. | 10. |
| מחרשים | | |
| 13 אם־לא שר צבא תהיה | 13. | 13. |
| 14 וכל־עבדך | 14. | 14. |
| 17 וצלחו הירדן לפני המלך | 17. | 17. |
| 22 לשטן | 22. | 22. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| Quemadmodum suffuraretur se populus erubescentes in fugiendo ipsos. | Quomodo declinare solet populus versus et fugiens de prælio. | |
| 6. Quia novi hodie, quia si Absalom vivens. | 6. Et vere cognovi modo, quia si Absalom viveret. | 6. |
| 7. Quia non tu egrediens, si pernoctabit vir tecum nocte: et malum erit tibi hoc. | 7. Quod si non exieris, ne unus quidem remansurus sit tecum nocte hac: et pejus erit hoc tibi. | 7. |
| 9. Certabat. | 9. Certabat. | 9. |
| 10. Super nos. | 10. Super nos. | 10. |
| Siletis. | Siletis. | |
| 13. Si non princeps exercitus fueris. | 13. Si non magister militiæ fueris. | 13. |
| 14. Et omnes servi tui. | 14. Et omnes servi tui. | 14. |
| 17. Et prospere transierant Jordanem ad facies regis. | 17. Et irrumpentes Jordanem ante regem. | 17. |
| 22. In adversarium. | 22. In Satan. | 22. |

ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο΄. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

Καθὼς διακλέπτεται ὁ λαὸς οἱ αἰσχυνόμενοι ἐν τῷ αὐτοὺς φεύγειν. *Ἄλλος*, καθὼς ὑποστέλλεται λαὸς ἡττημένος ἠτιμωμένος ἐν τῇ φυγῇ αὐτῶν.

6. 6. Ὅτι ἔγνωκα σήμερον, ὅτι εἰ Ἀβεσσαλὼμ ἔζη. *Ἄλλος*, οἶδας εἰ Ἀβεσσαλὼμ ἔζη σήμερον. 6.

7. 7. Ὅτι εἰ μὴ ἐκπορεύσῃ σήμερον, εἰ αὐλισθήσεται ἀνὴρ μετὰ σοῦ τὴν νύκτα ταύτην. Καὶ ἐπίγνωθι σεαυτῷ, καὶ κακόν σοι τοῦτο. *Ἄλλος*, ὅτι εἰ μὴ σὺ ἐξελεύσῃ εἰς ἀπάντησιν τοῦ λαοῦ, εἰ ὑπνώσει τις μετὰ σοῦ τὴν νύκτα ταύτην, καὶ ἐπιγνώσῃ τοῦτο σεαυτῷ, ὅτι χεῖρόν σοι ἔσται τοῦτο. 7.

9. 9. Διακρινόμενος. *Ἄλλος*, γογγύζων. 9.

10. 10. Ἐφ' ἡμῶν. *Ἄλλος*, ἐφ' ἑαυτοὺς εἰς βασιλέα. 10.

Κωφεύετε. *Ἄλλος*, σιωπᾶτε.

13. 13. Εἰ μὴ ἄρχων δυνάμεως ἔσῃ. *Ἄλλος*, εἰ μὴ ἀρχιστρατηγὸς ἔσῃ μοι. 13.

14. 14. Καὶ πάντες οἱ δοῦλοί σου. *Ἄλλος*, καὶ πάντες οἱ παῖδές σου. 14.

17. 17. Καὶ κατεύθυναν τὸν Ἰορδάνην ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως. *Ἄλλος*, καὶ ἀποστέλλουσιν ἐπὶ τὸν Ἰορδάνην ἐνώπιον τοῦ βασιλέως. 17.

22. 22. Εἰς ἐπίβουλον. *Ἄλλος*, εἰς σατάν. 22.

SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO.

Quemadmodum suffuratur se populus, qui confunduntur in fugiendo. *Alius*, quemadmodum subtrahit se populus victus, inhonoratus in fuga sua.

6. 6. Quoniam novi hodie, quia si Abessalom viveret. *Alius*, nosti si Abessalom viveret hodie. 6.

7. 7. Quia nisi egrediaris hodie: si manebit vir tecum nocte hac. Et scito tibi, et malum tibi hoc. *Alius*, quoniam nisi tu egrediaris in occursum populi, si dormierit quis tecum hac nocte, et scias hoc tibimetipsi, quoniam pejus tibi erit hoc. 7.

9. 9. Disceptans. *Alius*, murmurans. 9.

10. 10. Super nos. *Alius*, super nosmetipsos in regem. 10.

Obmutescitis. *Alius*, siletis.

13. 13. Si non princeps virtutis fueris. *Alius*, si non princeps exercitus fueris mihi. 13.

14. 14. Et omnes servi tui. *Alius*, et omnes pueri tui. 14.

17. 17. Et direxerunt Jordanem ante regem. *Alius*, et mittunt ad Jordanem in conspectu regis. 17.

22. 22. In insidiatorem. *Alius*, in satan. 22. [illegible]

| TO ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 24 ומפיבשת | 24. | 24. |
| ולא־עשה | | |
| 26 רמני | 26. | 26. |
| 27 וירגל בעבדך | 27 | 27. |
| 28 ומה־יש־לי עוד צדקה ולזעק עוד אל־המלך | 28. | 28. |
| 32 בשיבתו במחנים | 32. | 32. |
| 36 כמעט | 36. | 36. |
| 37 ישב־נא | 37. | 37. |
| טוב | | |
| 38 וכל אשר־תבחר עלי | 38. | 38. |
| 42 כי־קרוב המלך אלי | 42. | 42. |
| נשאת | | |
| 43 ולא־היה דברי ראשון לי להשיב את־מלכי | 43. | 43. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 24. Et Miphiboseth. | 24. Miphiboseth quoque. | 24. |
| Et non fecerat. | Intonsa barba. | |
| 26. Decepit me. | 26. Contempsit me. | 26. |
| 27. Et detraxit in servum tuum. | 27. Insuper et accusavit me servum tuum. | 27. |
| 28. Et quid est mihi ultra justitia, et ad clamandum ultra ad regem? | 28. Quid ergo habeo justæ querelæ? aut quid possum ultra vociferari ad regem? | 28. |
| 32. In conversione ejus in Mahanaim. | 32. Cum moraretur in castris. | 32. |
| 36. Quasi paululum. | 36. Paululum. | 36. |
| 37. Revertatur, obsecro. | 37. Sed obsecro ut revertar. | 37. |
| Bonum. | Bonum. | |
| 38. Et omne quod elegeris super me. | 38. Omne quod petieris a me. | 38. |
| 42. Quia propinquus rex ad me. | 42. Quia mihi propior est rex. | 42. |
| Donativum. | Munera. | |
| 43. Et non fuit verbum meum primum mihi ad reducendum regem meum. | 43. Et non mihi nuntiatum est priori, ut reducerem regem meum. | 43. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 24. | 24. Καὶ Μεμφιβοσθέ. Ἄλλος, Μεμφιβαάλ. | 24. |
| Καὶ οὐκ ἐκείρατο. | Καὶ οὐκ ἐποίησε. | |
| 26. | 26. Παρελογίσατό με. Ἄλλος, ἀπέῤῥιψέ με. | 26. |
| 27. | 27. Καὶ μεθώδευσεν ἐν τῷ δούλῳ σου. Ἄλλος, καὶ κατηγορήκασι τὸν δοῦλόν σου. | 27. |
| 28. | 28. Καὶ τί ἐστι μοὶ ἔτι δικαίωμα, καὶ τοῦ κεκραγέναι με ἔτι πρὸς τὸν βασιλέα; Ἄλλος, ἐκ χειρὸς τίνος ἐστι μοι ἔτι δικαιοσύνη; καὶ ἐβόησεν ἔτι πρὸς τὸν βασιλέα. | 28. |
| 32. | 32. Ἐν τῷ οἰκεῖν αὐτὸν ἐν Μαναΐμ. Ἄλλος, ἐν τῷ καθῆσθαι ἐν παρεμβολαῖς. | 32. |
| 36. | 36. Ὡς βραχύ. Ἄλλος, ὅτι ὀλίγον. | 36. |
| 37. | 37. Καθισάτω δή. Ἄλλος, ἀποστρεψάτω. | 37. |
| | Ἀγαθόν. Ἄλλος, ἀρεστόν. | |
| 38. | 38. Πάντα ὅσα ἂν ἐκλέξῃ ἐπ' ἐμοί. Ἄλλος, καὶ ὃ ἂν ἐπιτάξῃς μοι. | 38. |
| 42. | 42. Διότι ἐγγίζει πρὸς μὲ ὁ βασιλεύς. Ἄλλος, ὅτι ἐγγίζει ἡμῖν ὁ βασιλεύς. | 42. |
| | Ἄρσιν. Ἄλλος, προσφύγιον. | |
| 43. | 43. Καὶ οὐκ ἐλογίσθη ὁ λόγος μου πρῶτός μοι τοῦ Ἰούδα, ἐπιστρέψαι τὸν βασιλέα ἐμοί. Ἄλλος, καὶ οὐκ ἐγένετο ῥῆμά μου πρότερον τοῦ ἐπιστρέψαι τὸν βασιλέα μου. | .3. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 24. | 24. Et Memphibosthe. *Alius*, Memphibaal. | 24. |
| Et non totonderat. | Et non fecerat. | |
| 26. | 26 Decepit me. *Alius*, projecit me. | 26. |
| 27. | 27. Et fallaciter egit in servo tuo. *Alius*, et accusaverunt servum tuum. | 27. |
| 28. | 28. Et quæ est mihi ultra justificatio, et ut ego vociferer ultra ad regem? *Alius*, de manu cujusnam est mihi ultra justitia? et clamavit ultra ad regem. | 28. |
| 32. | 32. Cum ille habitaret in Manaim. *Alius*, cum ille sederet in castris. | 32. |
| 36. | 36. Perparum. *Alius*, quia modicum. | 36. |
| 37. | 37. Sedeat, quæso. *Alius*, redeat. | 37. |
| | Bonum. *Alius*, placitum. | |
| 38. | 38. Omnia quæcumque elegerit super me. *Alius*, et quodcumque præceperis mihi. | 38. |
| 42. | 42. Quoniam appropinquat ad me rex. *Alius*, quia appropinquat nobis rex. | 42. |
| | Tributum. *Alius*, refugium. | |
| 43. | 43. Et non est reputatum verbum meum primum mihi a Juda, ad reducendum regem meum. *Al.*, et non factum est verbum meum primum ad reducendum regem meum. | 43. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XIX lib. II Regum.

Ibid. Σ., καὶ οὐκ ἐκείρατο. Reg. et Coislin. 2.

V. 26. *Ἄλλος*, ἀπέῤῥιψέ με. Reg.

V. 27. *Ἄλλος*, καὶ κατηγορήκασι τὸν δοῦλόν σου. Reg.

V. 28. *Ἄλλος*, ἐκ χειρὸς τίνος ἔστι μοι etc. Reg.

V. 32. *Ἄλλος*, ἐν τῷ καθῆσθαι ἐν παρεμβολαῖς. Hæc versio videtur esse Theodotionis, qui vocem מחנים vertere solet παρεμβολάς.

V. 36. *Ἄλλος*, ὅτι ὀλίγον. Reg.

V. 37. *Ἄλλος*, ἀποστρεψάτω. Reg.

Ibid. *Ἄλλος*, ἀρεστόν. Reg.

V. 38. *Ἄλλος*, καὶ ὃ ἂν ἐπιτάξῃς μοι. Reg.

V. 42. *Ἄλλος*, ὅτι ἐγγίζει ἡμῖν ὁ βασιλεύς. Reg.

Ibid. *Ἄλλος*, προσφύγιον. Reg.

V. 43. *Ἄλλος*, καὶ οὐκ ἐγένετο ῥῆμά μου etc. Reg

## CAPUT XX LIB. II REGUM.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
| --- | --- | --- |
| 1. | 1. Καὶ ἐκεῖ ἐπικαλούμενος υἱὸς παράνομος. *Ἄλλος*, καὶ ἐκεῖ ἀπήντα ἀνὴρ υἱὸς λοιμός. | 1. |
| 2. | 2. Καὶ ἀνὴρ Ἰούδα ἐκολλήθη τῷ βασιλεῖ αὐτῶν. *Ἄλλος*, οἱ δὲ ἄνδρες Ἰούδα προσεχώρησαν περὶ τὸν βασιλέα αὐτῶν. | 2. |
| 4. | 4. Αὐτοῦ. *Ἄλλος*, ἐνταῦθα. | 4. |
| 5. | 5. Καὶ ἐχρόνισεν ἀπὸ τοῦ καιροῦ, οὗ ἐτάξατο αὐτῷ Δαυΐδ. *Ἄλλος*, καὶ ὑστέρησε τῆς διατάξεως, ἧς διετάξατο αὐτῷ Δαυΐδ. | 5. |
| 6. | 6. Καὶ σκιάσει τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμῶν. *Ἄλλος*, καὶ σκεπασθῇ ἀφ' ἡμῶν. | 6 |
| 8. | 8. Ἐν Γαβαών. *Ἄλλος*, ἐπὶ τοῦ βουνοῦ. | 8. |
| | Καὶ Ἀμεσσαῒ εἰσῆλθεν ἔμπροσθεν αὐτῶν. *Ἄλλος*, καὶ Ἀμεσσαῒ παρεγένετο κατὰ πρόσωπον αὐτῶν. | |
| | Ἐζευγμένην. *Ἄλλος*, ἀμφιμήκη. | |
| 11. | 11. Καὶ ἀνὴρ ἔστη ἐπ' αὐτόν. *Ἄλλος*, καὶ ἀνὴρ ἐπέστη αὐτῷ τῷ Ἀμεσσαΐ. | 11. |
| 15. | 15. Καὶ παρεγενήθησαν καὶ ἐπολιόρκουν ἐπ' αὐτὸν ἐν Ἀβὲλ καὶ Φερμαχὰ, καὶ ἐξέχεαν πρόσχωμα πρὸς τὴν πόλιν. *Ἄλλος*, καὶ παρ- | 15 |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
| --- | --- | --- |
| 1. | 1. Et ibi advocatus filius iniquus. *Alius*, et illic occurrebat vir filius pestilens. | 1. |
| 2. | 2. Et vir Juda adhæsit regi suo. *Alius*, viri autem Juda accesserunt circa regem suum. | 2. |
| 4. | 4. Hic. *Alius*, *idem*. | 4. |
| 5 | 5. Et tardavit a tempore, quo constituerat ei David. *Alius*, et procrastinavit a præcepto, quod præceperat ei David. | 5. |
| 6. | 6. Et teget oculos nostros. *Alius*, et se obtegat a nobis. | 6. |
| 8. | 8. In Gabaon. *Alius*, super collem. | 8. |
| | Et Amessai intravit ante eos. *Alius*, et Amessai advenit ante faciem eorum. | |
| | Conjuncto. *Alius*, oblongo. | |
| 11. | 11. Et vir stetit super eum. *Alius*, et vir institit ipsi Amessai. | 11. |
| 15. | 15. Et advenerunt, et obsederunt super eum in Abel et Phermacha : et effuderunt aggerem ad civitatem. *Alius*, et advenerunt, et circumsederunt eum in Ebel et | 15. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| | εγένοντο καὶ περιεκάθισαν αὐτὸν ἐν τῇ Ἐβὲλ καὶ Βαιμαχὰ, καὶ ἔβαλον χάρακα ἐπὶ τὴν πόλιν. | |
| 21. | 21. Ἀπάνωθεν τῆς πόλεως. *Ἄλλος*, ἀπὸ τῆς πόλεως. | 21. |
| 23, 24. Ἐπὶ τῶν Χερηθαίων, καὶ ἐπὶ τῶν Φεληθαίων. | 23, 24 Καὶ Ἰωὰβ πρὸς πάσῃ τῇ δυνάμει Ἰσραὴλ, καὶ Βαναίας υἱὸς Ἰωδαὲ ἐπὶ τοῦ Χερηθὶ, καὶ ἐπὶ τοῦ Φελεθὶ, καὶ Ἀδωνιρὰμ ἐπὶ τοῦ φόρου. *Ἄλλος*, καὶ Ἰωὰβ ἦν ἐπὶ πᾶσαν τὴν στρατηγίαν Ἰσραὴλ, καὶ Βαναίας υἱὸς Ἰωδαὲ ἐπὶ τοῦ πλινθίου, καὶ ἐπὶ τοὺς δυνάστας, καὶ Ἀδωρὰμ ἐπὶ τοῦ φόρου. | 23, 24. Ἐπὶ τοῦ πλινθίου καὶ ἐπὶ τοὺς δυνατούς. |
| 26. Εἴρας δὲ ὁ Ελαρίτης ἦν ἱερεὺς τῷ Δαυίδ. | 26. Καίγε Ἰρὰς ὁ Ἰαρὶν, ἦν ἱερεὺς τῷ Δαυίδ. *Ἄλλος*, καὶ Ἰωδαὲ ὁ Ἰέθερ ἦν ἱερεὺς τῷ Δαυίδ. | 26. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| | Bæmacha, et fecerunt vallum super civitatem. | |
| 21. | 21. Desuper civitate. *Alius*, a civitate. | 21. |
| 23, 24. Super Cherethæos et Phelethæos. | 23, 24. Et Joab ad omnem virtutem Israel, et Banæas filius Jodae super Cherethi, et super Phelethi, et Adoniram super tributum. *Alius*, et Joab erat super omnem exercitum Israel, et Banæas filius Jodae, super lateritium, et super dynastas, et Adoram super tributum. | 23, 24. Super lateritium et super potentes. |
| 26. Iras autem Iarites erat sacerdos Davidi. | 26. Et etiam Iras, qui Jarin, erat sacerdos Davidi. *Alius*, et Jodae, qui Iether, erat sacerdos Davidi. | 26. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XX lib. II Regum.

V. 15. *Ἄλλος*, καὶ παρεγένοντο, καὶ περιεκάθισαν etc. Reg.

V. 21. *Ἄλλος*, ἀπὸ τῆς πόλεως. Reg.

V. 23, 24. Ἀ., ἐπὶ τοῦ Χερηθὶ etc. Hasce trium lectiones exhibet Coislin. 2.

Ibid. *Ἄλλος*, καὶ Ἰωὰβ ἦν ἐπὶ πᾶσαν τὴν στρατηγίαν etc. Reg. De Cerethi et Phelethi vide supra, cap. VIII, 19. Coislin. 1 habet, Θ., ἐπὶ τῶν δυνατῶν.

V. 26. Σ., Εἴρας δὲ etc. Coislin. 2.

## CAPUT XXI LIB. II REGUM.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 2. | 2. Ἐκ τοῦ ἐλλείμματος. *Ἄλλος*, ἐκ τοῦ αἵματος. *Ἄλλος*, ἐκ τῶν καταλοίπων. | 2. |
| Τῶν δὲ υἱῶν Ἰσραὴλ ὀμωσάντων αὐτοῖς, ἐπεχείρησε Σαοὺλ πατάξαι αὐτοὺς, ζηλώσας ὑπὲρ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδα. | Καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ὤμοσαν αὐτοῖς, καὶ ἐζήτησε Σαοὺλ πατάξαι αὐτοὺς ἐν τῷ ζηλῶσαι αὐτὸν τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδα. | Καὶ ἔστησε Σαοὺλ συντελέσαι αὐτοὺς ἐν τῷ ζηλῶσαι υἱοὺς Ἰσραὴλ καὶ Ἰούδα. |
| 4. | 4. Λέγετε. *Ἄλλος*, θέλετε. | 4. |
| 5. | 5. Τοῦ μὴ ἑστάναι. *Ἄλλος*, τοῦ μὴ ἀντικαθίστασθαι. | 5. |
| 6. Ἵνα κρεμάσωμεν αὐτοὺς ἐπὶ τοῦ Κυρίου. | 6. Καὶ ἐξηλιάσωμεν αὐτοὺς τῷ Κυρίῳ. | 6. Καὶ ἐξηλιάσωμεν αὐτοὺς τῷ Κυρίῳ. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 2. | 2. Ex reliquiis. *Alius*, de sanguine. *Alius*, de reliquiis. | 2. |
| Cum autem filii Israel jurassent eis, tentavit Saul percutere eos, zelans super filios Israel et Juda. | Et filii Israel juraverant eis : et quæsivit Saul percutere eos, cum ipse zelaret filios Israel et Juda. | Et statuit Saul conficere eos, cum ipse zelaret filios Israel et Juda. |
| 4. | 4. Dicitis. *Alius*, vultis. | 4. |
| 5. | 5. Ut non stet. *Alius*, ut non obsistat. | 5. |
| 6. Ut suspendamus eos in Domino. | 6. Et exponamus ad solem eos Domino. | 6. Exponamus ad solem eos Domino. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| Ἐν Γαβαὼν Σαούλ. | Ἐν Γαβαὼν Σαούλ. | Ἐν τῷ βουνῷ Σαούλ. |
| 7. | 7. Καὶ ἐφείσατο ὁ βασιλεὺς ἐπὶ Μεμφιβοσθέ. Ἄλλος, καὶ περιεποιήσατο ὁ βασιλεὺς τὸν Μεμφιβοσθέ. | 7. |
| 9. | 9. Καὶ ἐξηλίασαν αὐτούς. | 9. |
| 10. | 10. Οὐκ ἔδωκε τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καταπαῦσαι. Ἄλλος, οὐκ ἀφῆκε τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καθίσαι. | 10 |
| 15. Πρεσβύτης γὰρ ἦν. | 15. Ἐπορεύθη. Ἄλλ., ἐξελύθη. | 15. |
| 16. | 16. Σίκλων. Ἄλλος, σταθμῶν. | 16. |
| Μάχαιραν. | Κορύνην. | Παραζώνην. |
| 17. | 17. Καὶ οὐ μὴ σβέσῃς τὸν λύχνον Ἰσραήλ. Ἄλλος, καὶ οὐ μὴ σκεδάσῃς τὴν λυχνίαν Ἰσραήλ. | 17. |
| 20. Ἀνὴρ πρόμετρος. | 20. Ἀνὴρ Μαδών. Ἄλλος, ἀνὴρ ἐκ Μαδών. | 20. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| In Gabaon Saul. | In Gabaon Saul. | In colle Saul. |
| 7. | 7. Et pepercit rex super Memphibosthe. *Alius*, et conservavit rex Memphibosthe. | 7. |
| 9. | 9. Et ad solem exposuerunt eos. | 9. |
| 10. | 10. Non dedit volucres cœli requiescere. *Alius*, non permisit volucres cœli sedere. | 10. |
| 15. Senex enim erat. | 15. Iverat. *Alius*, resolutus erat. | 15. |
| 16. | 16. Siclorum. *Alius*, ponderum. | 16. |
| Gladio. | Clava. | Parazona. |
| 17. | 17. Et non extingues lucernam Israel. *Alius*, et ne dissipes lucernam Israel. | 17. |
| 20. Vir procerus. | 20. Vir Madon. *Alius*, vir ex Madon. | 20. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XXI lib. II Regum.

V. 10. Ἄλλος, οὐκ ἀφῆκε τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καθίσαι. Reg.
V. 15. Σ., πρεσβ. etc. Coislin. 2.
Ibid. Ἄλλος, ἐξελύθη. Coislin. in texto.
V. 16. Ἄλλος, σταθμῶν. Idem.
Ibid. Ἀ., καινὴν etc. Coislin. 2, qui habet ad Aquilam κενὴν, mendose.

V. 17. Ἄλλος, καὶ οὐ μὴ σκεδάσῃς etc. Reg.
V. 20. Hæ lectiones prodeunt ex codice Reg. Postrema, quæ Theodotionis esse videtur, sic fortasse primitus habuerit, ἀνὴρ ἐκ Δών. Postea vero Δὼν in Μαδὼν ex LXX mutatum fuerit. Frequens est commutatio τοῦ ו in ז, ut ignorat nemo.

## CAPUT XXII LIB. II REGUM.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 6. | 6. Ὠδῖνες θανάτου ἐκύκλωσάν με, προέφθασάν με σκληρότητες θανάτου. Ἄλλος, σχοινία ᾅδου ἐκύκλωσάν με, καὶ προέφθασάν με πέδαι θανάτου. | 6. |
| 16. | 16. Καὶ ὤφθησαν ἀφέσεις θαλάσσης. Ἄλλος, καὶ ὤφθησαν αἱ πηγαὶ τῶν ὑδάτων. | 16. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 6. | 6. Dolores mortis circumdederunt me: prævenerunt me asperitates mortis. *Alius*, funes inferi circumdederunt me, et prævenerunt me compedes mortis. | 6. |
| 16. | 16. Et apparuerunt emissiones maris. *Alius*, et apparuerunt fontes aquarum. | 16. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο΄. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 26. | 26. Καὶ μετὰ ἀνδρὸς τελείου τελειωθήσῃ. Ἄλλος, μετὰ ἀνδρὸς ἀθώου ἀθῶος ἔσῃ. | 26. |
| 28. | 28. Ἐπὶ μετεώρων. Ἄλλος, ἐπὶ ὑπερηφάνων. | 28. |
| 29. | 29. Καὶ Κύριος ἐκλάμψει μοι τὸ σκότος μου. Ἄλλος, καὶ ὁ Κύριός μου ἀναλάμψει μοι ἐν σκότει μου. | 29. |
| 44. | 44. Ἐκ μάχης λαῶν. Ἄλλος, ἐξ ἀντιλογιῶν λαοῦ μου. Ἄλλος, ἐξ ἀντιλογίας. | 44. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 26. | 26. Et cum viro perfecto perfectus eris. *Alius*, cum viro innocente innocens eris. | 26. |
| 28. | 28. Super sublimes. *Alius*, in superbos. | 28. |
| 29. | 29. Et Dominus illuminabit mihi tenebras meas. *Alius* et Dominus meus illucebit mihi in tenebris meis. | 29. |
| 44. | 44. De pugna populorum. *Alius*, a contradictionibus populi mei. *Alius*, a contradictione. | 44. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XXII lib. II Regum.

V. 28. Ἄλλ., ἐπὶ ὑπερηφάνων. Reg.

V. 29. Ἄλλ., καὶ ὁ Κύριός μου ἀναλάμψει μοι ἐν σκότει μου. Reg.

V. 44. Ἄλλ., ἐξ ἀντιλογιῶν λαοῦ μου. Ἄλλ., ἐξ ἀντιλογίας. Reg.

## CAPUT XXIII LIB. II REGUM.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο΄. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 1. | 1. Καὶ εὐπρεπεῖς ψαλμοί. Ἄλλος, ὡραῖοι οἱ ψαλμοί. | 1. |
| 4. | 4. Οὐ παρῆλθεν ἐκ φέγγους. Ἄλλος, οὐκ ἐσκότασεν ἐκ φέγγους. Ἄλλ., οὐ σκοτάσει. | 4. |
| 8. | 8. Ἄρχων τοῦ τρίτου ἐστίν. | 8. Πρῶτος τῶν Γ΄ οὗτος. |
| 10. | 10. Ἐκάθησεν. Ἄλλος, ἐπέστρεψεν. Ἐκδιδύσκειν. Ἄλλος, σκυλεύειν. | 10. |
| 13. | 13. Ῥαφαΐν. Ἄλλος, τῶν Τιτάνων. | 13. |
| 14. | 14. Καὶ τὸ ὑπόστεμα. Ἄλλος, καὶ τὸ σύστεμα. | 14. |
| 18, 19. Ἦν δὲ αὐτῷ ὄνομα ἐν τοῖς τρισὶ, τῶν τριῶν ὄντος ἐνδοξο- | 18, 19. Καὶ αὐτῷ ὄνομα ἐν τοῖς τρισὶν, ἐκ τῶν τριῶν ἐκείνων ἔνδο- | 18, 19. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 1. | 1. Et decori psalmi. *Alius*, speciosi psalmi. | 1. |
| 4. | 4. Non transivit a splendore. *Alius*, non obtenebratus est a splendore. *Alius*, non obtenebrabitur. | 4. |
| 8. | 8. Princeps tertii est. | 8. Primus trium hic. |
| 10. | 10. Sedebat. *Alius*, reversus est. Ad spoliandum. *Alius*, *idem*. | 10. |
| 13. | 13. Raphain. *Alius*, Titanum. | 13. |
| 14. | 14. Et statio. *Alius*, *id*. | 14. |
| 18, 19. Erat autem ei nomen in tribus, quod esset trium gloriosis- | 18, 19. Et ipsi nomen in tribus, ex tribus illis gloriosus, et fuit illis | 18, 19. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| השלשה הכי נכבד ויהי להם לשר ועד-השלשה לא-בא | | καὶ ἐγένετο αὐτοῖς εἰς ἄρχοντα καὶ ἕως τῶν τριῶν οὐκ ἦλθεν. |
| 20 אראל | 20. | 20. Λέοντα Θεοῦ. |
| 23 אל-משמעתו | 23. | 23. Ἐπὶ ὑπακοὴν αὐτοῦ. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| erat eis in principem : et usque ad tres non pervenit. | princeps, sed usque ad tres pri mos non pervenerat. | in principem, et usque ad tres non venit. |
| 20. Ariel. | 20. Duos leones. | 20. Leonem Dei. |
| 23. Ad auditum suum. | 23. Auricularium, a secreto. | 23. Ad obsequentiam ipsius. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIII lib. I Regum.

V. 1. Ἄλλος, ὡραῖοι etc. Complut.

V. 4. Ἄλλος, οὐκ ἐσκότασεν ἐκ φέγγους. Ἀλλ., οὐ σκοτάσει. Reg. Edit. vero Rom., Ο', οὐ Κύριος παρῆλθεν ἐκ φέγγους.

V. 8. Θ., πρῶτος etc. Coislin.

V. 10. Ἄλλος, ἐπέστρεψεν. Reg.

Ibid. Ἄλλος, σκυλεύειν. Reg.

## CAPUT XXIV LIB. II REGUM.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 ויסף אף-יהוה לחרות בישׂ אל לך | 1. | 1. |
| 6 ואל-ארץ תחתים חדשי | 6. | 6. |
| 7 מבצר-צר | 7. | 7. Εἰς φράγμα Τύρου. |
| 9 שמנה מאות חמש-מאות | 9. | 9. |
| 10 חטאתי מאד אשר עשיתי ועתה יהוה העבר-נא את-עון עבדך כי נסכלתי מאד | 10. | 10. |
| 16 וינחם רב עתה | 16. | 16. Παρεκλήθη. |
| 22 וכלי הבקר | 22. | 22. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Et addidit ira Domini ardere in Israel. | 1. Et addidit furor Domini irasci contra Israel. | 1. |
| Vade. | Vade. | |
| 6. Et in terram Thahathim Hadsi. | 6. In terram inferiorem Hodsi. | 6. |
| 7. Munitionem Tyri. | 7. Prope mœnia Tyri. | 7. In munitionem Tyri. |
| 9. Octingenta. | 9. Octingenta. | 9. |
| Quingenta. | Quingenta. | |
| 10. Peccavi valde quod feci : et nunc Domine, transire fac, quæso, iniquitatem servi tui : quia stulte egi valde. | 10. Peccavi valde in hoc facto : sed precor, Domine, ut transferas iniquitatem servi tui, quia stulte egi nimis. | 10. |
| 16. Et pœnituit. | 16. Misertus est Dominus super afflictione. | 16. Revocavit se. |
| Multum nunc. | Sufficit. | |
| 22. Et vasa bovis. | 22. Juga boum. | 22. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| τάτου, καὶ ἦν αὐτῶν ἄρχων, ἀλλ ἕως τῶν τριῶν οὐκ ἦλθεν. | ξος, καὶ ἐγένετο αὐτοῖς εἰς ἄρχοντα, καὶ ἕως τῶν τριῶν οὐκ ἦλθε. *Ἄλλος*, καὶ οὗτος ἦν ὀνομαστὸς ἐν τοῖς τρισὶν, ὑπὲρ τοὺς δύο ἔνδοξος. | |
| 20. Λέοντα Θεοῦ. | 20. Ἀριήλ. | 20. |
| 23. Ἐπὶ τῶν ὑπηκόων αὐτοῦ. | 23. Πρὸς τὰς ἀκοὰς αὐτοῦ. | 23. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| simus : et erat eorum princeps : sed usque ad tres non venit. | in principem, et usque ad tres non venit. *Alius*, et hic erat nominatus in tribus, super duos gloriosus. | |
| 20. Leonem Dei. | 20. Ariel. | 20. |
| 23. Super subditos suos, *vel*, obsequentes suos. | 23. Ad auditiones suas. | 23. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIII lib. II Regum.

V. 13. *Ἄλλος*, τῶν τιτάνων. Complut.
V. 14. *Ἄλλος*, καὶ τὸ σύστεμα. Reg. (*).
V. 18, 19. Lectio Ἀ., Σ. ex Coislin. 2.
Ibid. *Ἄλλος*, καὶ οὗτος ἦν ὀνομαστὸς etc. Reg.
V. 20. Ἀ., Σ., λέοντα Θεοῦ. Drusius, *leonem Dei*.
V. 23. Lectio Ἀ., Σ. ex Coislin. 2.

(*) In cod. Vatic. et apud incertum legitur hoc loco, ὑπόστεμα et σύστεμα, scil. ε pro η, ex dialecto Ægyptia, ut ἀνάστεμα, σύστεμα aliaque similia. Sic I Paral. XI, 16 mss. Alex. et Cantabrig. habent ὑπόστεμα, cod. vero Vatic., σύστεμα. Videsis Sturzium *de dial. Maced. et Alex.* p. 119. Drach.

## CAPUT XXIV LIB. II REGUM.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 1. | 1. Καὶ προσέθετο ὀργὴν Κύριος ἐκκαῆσαι ἐν Ἰσραήλ. | 1. Καὶ προσέθετο ὀργὴ Θεοῦ τοῦ θυμωθῆναι ἐν Ἰσραήλ. |
| | Βάδιζε. *Ἄλλος*, πορεύθητι. | |
| 6. Καὶ εἰς τὴν κατωτέραν ὁδόν. | 6. Καὶ εἰς γῆν Ἐθαών. *Ἄλλως*, εἰς γῆν Θαβασών, ἥ ἐστιν Ἀδασαΐ. | 6. |
| 7. Εἰς φράγμα Τύρου. | 7. Μάψαρ Τύρου. | 7. |
| 9. | 9. Ὀκτακόσιαι. | 9. |
| | Πεντακόσιαι. | |
| 10. | 10. Ἥμαρτον σφόδρα ὃ ἐποίησα νῦν, Κύριε· παραβίβασον δὴ τὴν ἀνομίαν τοῦ δούλου σου, ὅτι ἐμωράνθην σφόδρα. *Ἄλλος*, ἡμάρτηκα σφόδρα ποιήσας τὸ ῥῆμα τοῦτο. Καὶ νῦν, Κύριε, περίελε τὴν κακίαν τοῦ δούλου σου, ὅτι ἐματαιώθην σφόδρα. | 10. |
| 16. Παρεκλήθη. | 16. Παρεκλήθη. | 16. Μετεμελήθη Κύριος ἐπὶ τῇ κακίᾳ. |
| | Πολὺ νῦν. *Ἄλλος*, ἱκανόν. | |
| 22. | 22. Καὶ σκεύη τῶν βοῶν. *Ἄλλος*, καὶ τὰ ἄροτρα. | 22. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 1. | 1. Et addidit iram Dominus accendere in Israel. | 1. Et adjecit ira Domini furere in Israel. |
| | Vade. *Alius*, ito. | |
| 6. Et in inferiorem viam. | 6. Et in terram Ethaon. *Aliter*, in terram Thabason, quæ est Adasai. | 6. |
| 7. In munitionem Tyri. | 7. Mapsar Tyri. | 7. |
| 9. | 9. Octingenta. | 9. |
| | Quingenta. | |
| 10. | 10. Peccavi valde, quod feci nunc, Domine : transfer nunc iniquitatem servi tui : quoniam desipui valde. *Alius*, peccavi valde faciens verbum hoc. Et nunc, Domine, aufer malitiam servi tui, quia desipui valde. | 10. |
| 16. Revocavit se. | 16. Revocavit se. | 16. Pœnituit Dominus super malitia. |
| | Multum nunc. *Alius*, sufficit. | |
| 22. | 22. Et vasa boum. *Alius*, et aratra. | 22. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIV lib. II Regum.

V. 1. Θ., καὶ προσέθετο etc. Coislin. 2.

Ibid. Ἄλλος, πορεύθητι. Coislin. 2.

V. 6. Σ., καὶ εἰς τὴν κατωτέραν ὁδόν. Ο', καὶ εἰς γῆν Ἐθαών. Sic legit Eusebius *De locis Hebraicis*, Ἀμειθθά, ἢ Ἀδασαΐ, σημαίνη τὴν κατωτέραν ὁδόν. Ubi vox Ἀμειθθά corrupta haud dubie est, nec cum versione Hieronymi consonat. Σημαίνη vero positum est pro Σύμμαχος, ut annotavit Martianæus: et liquet ex versione Hieronymi : *Æthon Adasai : pro quo Symmachus posuit, inferiorem viam*. Editio Romana habet : εἰς γῆν Θαβασών· ἥ ἐστιν Ἀδασαΐ.

Ibid. Ἀ., Σ., εἰς φράγμα Τύρου. Reg. Euseb. vero *De locis Hebraicis* sic habet : Μαψὰρ Τύρου, Ἀ., ἅρμα Τύρου. Hic nomen Symmachi excidit, et ἅρμα pro φράγμα positum est, ut liquet ex versione Hieronymi, quæ sic habet : *Mabsar Tyri : pro quo Aquila et Symmachus interpretantur, munitam Tyrum.*

V. 9. Ὀκτακόσιαι. Coislin. 2 adnotat : ※ ὀκτακοσίας ἔχει ἐν τῷ ἑξαπλῷ, παρὰ δὲ Θ. ἐννακοσίας. I. e. « *Octingenta* habet in hexaplo, apud Theodotionem autem, *nongenta*. »

Ibid. Πεντακόσιαι. Cod. idem, *πεντακόσιαι κεῖται* ἐν τῷ ἑξαπλῷ, παρὰ μόνῳ δὲ Θ. *τετρακόσιαι*. I. e. « *Quingenta* jacet in hexaplo, sed apud solum Theodotionem, *quadringenta* (*). »

V. 10. Ἄλλος, ἡμάρτηκα σφόδρα etc. Reg. Pro τὴν κακίαν alii habent, τὴν ἀδικίαν.

V. 16. Ἀ., Σ., Ο', παρεκλήθη. Θ., μετεμελήθη. Coislin. 2.

Ibid. Ἄλλος, ἱκανόν. Coislin. 2.

V. 22. Ἄλλος, καὶ τὰ ἄροτρα. Idem

(*) Schleusnerus, in *opusculis criticis*, emendat Theodoretum pro Theodotionem; et recte quidem : Montfauconius enim compendium scripturæ Θ. male intellexit. Drach.

---

# LIBER TERTIUS REGUM.

## CAPUT I LIB. III REGUM.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 4 יפה עד־מאד | 4. | 4. |
| ותהי למלך סכנת | | |
| 5 ואדניה | 5. | 5. |
| 6 עצבו | 6. | 6. |
| 9 עם אבן הזחלת אשר־אצל עין רגל Ὁ Σύρος, πηγήν. | 9. | 9. Παρὰ τὸν λίθον τὸν Ζωελὲθ τὸν πλησίον τῆς πηγῆς Ῥογήλ. |
| 35 ועליתם אחריו ובא | 35. | 35. |
| 44 והכרתי והפלתי | 44. | 44. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 4. Pulchra-admodum. | 4. Pulchra nimis. | 4. |
| Et erat regi accubans. | Dormiebatque cum rege. | |
| 5. Et Adonia. | 5. Adonias. | 5. |
| 6. Dolore affecit eum. | 6. Corripuit eum. | 6. |
| 9. Cum lapide Zoheleth, qui apud fontem Rogel. *Syrus*, fontem. | 9. Juxta lapidem Zoeleth, qui erat vicinus fonti Rogel. | 9. Apud lapidem Zoeleth, qui prope fontem Rogel. |
| 35. Et ascendetis post eum, et veniet. | 35. Et ascendetis post eum, et veniet. | 35. |
| 44. Et Cerethi, et Phelethi. | 44. Et Cerethi, et Phelethi. | 44. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. I lib. III Regum.

V. 4. Ἄλλος, καλὴ τῷ εἴδει σφόδρα. Reg.

Ibid. Ἄλλος, καὶ ἦν τῷ βασιλεῖ σύγκοιτος. Ita legit Procopius. Hanc item Drusius interpretationem adfert.

V. 5. Ἄλλος, Ὀρνίας. Reg. Et sic legit Theodoretus. Procopius ait διώνυμον, *binominen*, fuisse; sed ex similitudine litterarum ד et ר factum, ut modo Adonias, modo Ornias dicatur, quod alibi sæpe observatur.

V. 6. Ἄλλος, ἐπετίμησεν. Sic quædam exemplaria, et Complut.

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIV lib. II Regum.

In fine libri II Regum, post hæc verba, καὶ ἐπήκουσε Κύριος τῇ γῇ, καὶ συνεσχέθη ἡ θραῦσις ἐπάνωθεν Ἰσραὴλ habetur in Regio codice nota quæ sequitur :

Ἐν τῷ ἑξαπλῷ καὶ τοῖς ἀκριβεστέροις τῶν ἀντιγράφων ἕως ὧδε πληροῦται ἡ δευτέρα τῶν Βασιλειῶν. Διόδωρος δὲ συνάπτει ταύτῃ τὰ ἕως τῆς τοῦ Δαυὶδ τελευτῆς ὁμοίως Θεοδωρήτῳ. I. e. In hexaplo et in accuratioribus exemplaribus huc desinit liber secundus Regnorum. Diodorus autem huic conjungit ea quæ sequuntur usque ad mortem Davidis : similiterque Theodoretus.

Codex vero Coislinianus 2 notam Regii codicis fusius explicat his verbis : Ἐν τῷ ἑξαπλῷ καὶ τοῖς ἀκριβεστέροις τῶν ἀντιγράφων, ἡ μὲν δευτέρα τῶν Βασιλειῶν πληροῦται ἐν τῇ κατὰ τὴν θραῦσιν τοῦ λαοῦ διηγήσει, καὶ τῇ τῆς ἅλω τοῦ Ὀρνᾶ διαπράσει. Ἡ δὲ τρίτη τῶν Βασιλειῶν ἄρχεται ἔκ τε τῆς κατὰ τὴν Ἀβισὰγ τὴν Σουναμῖτιν ἱστορίας, καὶ ἐκ τῶν κατὰ τὸν Ἀδωνία, καὶ τὴν αὐτοῦ τυραννίδα. Διόδωρος δὲ τῇ δευτέρα τῶν Βασιλειῶν συνάπτει καὶ ταῦτα ἕως τῆς τοῦ Δαυὶδ τελευτῆς ὁμοίως Θεοδωρήτῳ. I. e. In hexaplo et in accuratioribus exemplaribus, secundus Regnorum liber desinit in narratione de plaga populi, et in emptionem areæ Ornæ. Tertius autem Regnorum liber init ab historia de Abisag Sunamitide, et de Adonia, ejusque tyrannide. Diodorus vero secundo Regnorum libro hæc etiam conjungit usque ad mortem Davidis, similiterque Theodoretus.

# LIBER TERTIUS REGUM.

## CAPUT I LIB. III REGUM.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 4. | 4. Καλὴ ἕως σφόδρα. Ἄλλος, καλὴ τῷ εἴδει σφόδρα. | 4. |
| | Καὶ ἦν θάλπουσα βασιλέα. Ἄλλος, καὶ ἦν τῷ βασιλεῖ σύγκοιτος. | |
| 5. | 5. Ἀδωνίας. Ἄλλος, Ὀρνίας. | 5. |
| 6. | 6. Ἀπεκώλυσεν αὐτόν. Ἄλλος, ἐπετίμησεν. | 6. |
| 9. Παρὰ τὸν λίθον τὸν Ζωελὲθ τὸν πλησίον τῆς πηγῆς Ῥογήλ. | 9. Μετὰ Αἰθῆ τοῦ Ζωελεθὶ, ὃς ἦν ἐχόμενα τῆς Ῥωγήλ. Ἄλλος, τὸν ἐχόμενον Ἄϊν Ῥωγήλ. | 9. Παρὰ τὸν λίθον Ζωελὰθ τὸν ἐχόμενον Ἀὶν τοῦ Ῥογήλ. |
| 35. | 35. *Vacat.* Ἄλλος, καὶ ἀναβήσεσθε ὀπίσω αὐτοῦ, καὶ εἰσελεύσεται. | 35. |
| 44. | 44. Καὶ τὸν Χερεθὶ, καὶ τὸν Φελεθί. | 44. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 4. | 4. Pulchra usque valde. *Alius*, pulchra forma valde. | 4 |
| | Et erat fovens regem. *Alius*, et erat regi lecti consors. | |
| 5. | 5. Adonias. *Alius*, Ornias. | 5. |
| 6. | 6. Prohibuit eum. *Alius*, increpavit. | 6. |
| 9. Apud lapidem Zoeleth, qui prope fontem Rogel. | 9. Cum Æthe Zoelethi qui erat juxta Rogel. *Alius*, juxta Ain Rogel. | 9. Apud lapidem Zoelath, qui juxta Ain Rogel. |
| 35. | 35. *Vacat. Alius*, et ascendetis post eum, et ingredietur. | 35. |
| 44. | 44. Et Cherethi, et Phelethi. | 44. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. I lib. II Regum.

V. 9. Trium interpretum lectiones exhibet Coislin. Symmachi alia lectio est : ἐχόμενον τῆς πηγῆς Ῥωγήλ. Sic Drusius, cod. Regius, et Theodoretus qui etiam ait Syrum posuisse Αἰνά.

Ibid. Ἄλλος, τὸν ἐχόμενον etc. Reg.

V. 35. Ἄλλος, καὶ ἀναβήσεσθε etc. Reg.

V. 44. Ο', καὶ τὸν Χερεθὶ, καὶ τὸν Φελεθί. Regius notat, τοὺς σφενδονήτας καὶ τοὺς τοξότας, *fundibularios et sagittarios*. Sic etiam supra, II Reg. VIII, 19.

## CAPUT II LIB. III REGUM.

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛAΣ. |
|---|---|---|
| 1 ויצו | 1. | 1. |
| 2 חזקת והיית לאיש | 2. | 2. |
| 3 ללכת בדרכיו לשמר חקתיו מצותיו ומשפטיו ועדותיו | 3. | 3. |
| למען תשכיל את כל־אשר תעשה ואת כל־אשר תפנה שם | | |
| 4 בכל־לבבם | 4. | 4. |
| 6 ולא־תורד שיבתו בשלם שאל | 6. | 6. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Præcepitque. | 1. Præcepitque. | 1. |
| 2. Et confortaberis, et eris in virum. | 2. Confortare, et esto vir. | 2. |
| 3. Ad ambulandum in viis ejus, ad custodiendum decreta ejus, præcepta ejus, et judicia ejus, et testimonia ejus. | 3. Ut ambules in viis ejus, ut custodias ceremonias ejus, et præcepta ejus, et judicia et testimonia. | 3. |
| Ut prudenter agas omnia quæ feceris, et omnia ad quæ respexeris. | Ut intelligas universa quæ facis, et quocunque te verteris. | |
| 4. In toto corde suo. | 4. In omni corde suo. | 4. |
| 6. Et non descendere facies canitiem ejus in pace in sepulchrum. | 6. Et non deduces canitiem ejus pacifice ad inferos. | 6. |

### Notæ et variæ lectiones ad cap. II lib. III Regum.

V. 1. Ἄλλος, κα. ἐνετείλατο. Reg.
V. 2. Σ., ἀσφαλίζου etc. Ἄλλος, καὶ κραταιωθήσῃ. Coislin. 2. Ἄλλος, εἰς ἄνδρα δυνάμεως. Reg.
V. 3. Ἄλλος, τοῦ πορεύεσθαι etc. Coislin. 2.
Ibid. Ἄλλος, ἀκριβάσματα. Sic Theodoretus et Coislin. 2. Hæc autem versio familiaris est Aquilæ, ut sæpe dictum est.

## CAPUT III LIB. III REGUM.

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛAΣ. |
|---|---|---|
| 2 מזבחים בבמות | 2. | 2. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 2. Immolantes in excelsis. | 2. Immolabat in excelsis. | 2. |

## CAPUT II LIB. III REGUM.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 1. | 1. Καὶ ἀπεκρίνατο. *Ἄλλος*, καὶ ἐνετείλατο. | 1. |
| 2. Ἀσφαλίζου καὶ ἔσο εἰς ἄνδρα. | 2. Καὶ ἰσχύσεις, καὶ ἔσῃ εἰς ἄνδρα. *Ἄλλος*, εἰς ἄνδρα δυνάμεως. *Ἄλλος*, καὶ κραταιωθήσῃ. | 2. |
| 3. | 3. Τοῦ πορεύεσθαι ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ, φυλάσσειν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ, καὶ τὰ δικαιώματα, καὶ τὰ κρίματα. *Ἄλλος*, τοῦ πορεύεσθαι ἐνώπιον αὐτοῦ, φυλάσσειν τὴν ὁδὸν αὐτοῦ, καὶ τὰ προστάγματα αὐτοῦ, καὶ τὰ κρίματα αὐτοῦ, ἐντολὰς αὐτοῦ, καὶ τὰ μαρτύρια αὐτοῦ. *Ἄλλος*, τὰ ἀκριβάσματα αὐτοῦ. | 3. |
| | Ἵνα συνήσῃς ἃ ποιήσεις κατὰ πάντα ὅσα ἂν ἐντείλωμαί σοι. *Ἄλλος*, ὅπως εὐοδωθῇ πάντα ἃ ποιήσεις, καὶ πανταχῇ οὗ ἐὰν ἐπιβλέψῃς ἐκεῖ. | |
| 4. | 4. Ἐν ὅλῃ καρδίᾳ αὐτῶν. *Ἄλλος*, ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ αὐτῶν. | 4. |
| 6. | 6. Καὶ οὐ κατάξεις τὴν πολιὰν αὐτοῦ ἐν εἰρήνῃ εἰς ᾅδου. *Ἄλλος*, καὶ κατάξεις τὴν πολιὰν αὐτοῦ ἐν αἵματι εἰς ᾅδου. | 6. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 1. | 1. Et respondit. *Alius*, præcepitque. | 1. |
| 2. Confortare et esto in virum. | 2. Et confortaberis, et eris in virum. *Alius*, in virum virtutis *Alius*, roboraberis. | 2. |
| 3. | 3. Ad ambulandum in viis ejus, custodiendo mandata ejus, et justificationes, et judicia. *Alius*, ad ambulandum in conspectu ejus, custodiendo viam ejus, et præcepta ejus, et judicia ejus, mandata ejus, et testimonia ejus. *Alius*, accurata statuta ejus. | 3. |
| | Ut intelligas quæ facies secundum omnia quæcunque mandavero tibi. *Alius*, ut prosperent omnia quæ feceris, et quocunque respexeris illuc. | |
| 4. | 4. In toto corde suo. *Alius*, in tota anima sua. | 4. |
| 6. | 6. Et non deduces canitiem ejus in pace in infernum. *Alius*, et deduces canitiem ejus in sanguine in infernum. | 6. |

### Notæ et variæ lectiones ad cap. II lib. III Regum.

Ibid. *Ἄλλος*, ὅπως εὐοδωθῇ etc. Coislin. 2. ubi LXX vacant.

V. 4. *Ἄλλος*, ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ αὐτῶν. Reg. et mss. Alex. quæ videntur respondere sequentibus,

V. 6. *Ἄλλος*, καὶ κατάξεις τὴν πολιὰν αὐτοῦ ἐν αἵματι εἰς ᾅδου. Reg.

## CAPUT III LIB. III REGUM.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 2. | 2. Ἦσαν θυμιῶντες ἐπὶ τοῖς ὑψηλοῖς. *Ἄλλος*, ἐθυμίων ἐπὶ τοῖς ὑψηλοτάτοις. | 2. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 2. | 2. Erant adolentes in excelsis. *Alius*, adolebant in excelsissimis. | 2. |

Notæ.

V. 2. Ἄλλος, θυμιῶν ἐπὶ τοῖς ὑψηλοτάτοις: Reg. atque ita legit Procopius. In hoc vero capite

## CAPUT IV LIB. III REGUM

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 12 מעבר | 12. | 12. Ἀπὸ πέραν. |
| 22 ויהי לחם־שלמה ליום אחד שלשים כר סלת | 22. | 22. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 12. A transitu. | 12. E regione. | 12. De trans. |
| 22. Et erat panis Salomo in diem unum, triginta cori similæ. | 22. Erat autem cibus Salomonis per dies singulos, triginta cori similæ. | 22. |

### Notæ et variæ lectiones ad cap. IV lib. III Regum.

V. 12. Ἀ., ἀπὸ πέραν. Σ., ἐξεναντίας, ut supra non semel.

Ibid. Μεεβέρ. Edit. Rom., Μάεβέρ.

V. 22. Ἄλλος, καὶ ταῦτα τὰ δέοντα etc. Reg. Et hæc est lectio edit. Rom. Prior autem est in textu Regii; posterior ad marg. Hoc capite Hebraica Bi-

## CAPUT V LIB. III REGUM.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1, 2 וישלח חירם מלך־צור את־עבדיו אל־שלמה כי שמע כי אתו משחו למלך תחת אביהו כי אהב היה חירם לדוד כל־הימים וישלח שלמה אל־חירם | 1, 2. | 1, 2. Καὶ ἀπέστειλε Χειρὰμ βασιλεὺς Τύρου τοὺς δούλους αὐτοῦ πρὸς Σολομῶν, ὅτι ἤκουσε ὅτι αὐτὸν ἤλειψαν εἰς βασιλέα ἀντὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ· ὅτι ἀγαπῶν ἦν Χειρὰμ τὸν Δαυὶδ, *καὶ τὰ ἑξῆς*. |
| 4 פגע רע | 4. | |
| 11 ושלמה נתן לחירם עשרים אלף כר חטים מכלת לביתו ועשרים כר שמן | 11. | 11. Καὶ Σολομῶν ἔδωκε τῷ Χειρὰμ εἴκοσι χιλιάδας κόρων πυροῦ διατροφὴν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ. |
| 16 הרדים בעם העשים | 16. | 16. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1, 2. Et misit Hiram rex Tyri servos suos ad Salomo, quia audierat, quod ipsum unxissent in regem pro patre ejus quia amabat Hiram Davidem omnibus diebus Et misit Salomo ad Hiram. | 1, 2. Misit quoque Hiram rex Tyri servos suos ad Salomonem. Audivit enim quod ipsum unxissent in regem pro patre ejus: quia amicus fuerat Hiram David omni tempore. Misit autem Salomon ad Hiram. | 1, 2. Et misit Chiram rex Tyri servos suos ad Solomon, quia audierat quod ipsum unxerant in regem pro patre ejus; quia amans erat Chiram Davidem, *et cætera*. |
| 4. Occursus malus. | 4. Occursus malus. | 4. |
| 11. Et Salomo dedit Hiram viginti mille coros tritici, cibum domui ejus, et viginti coros olei. | 11. Salomon autem præbebat Hiram coros tritici viginti millia, in cibum domui ejus, et viginti coros purissimi olei. | 11. Et Solomon dedit Chiram viginti mille coros tritici, alimentum domui suæ. |
| 16. Dominantes in populum, qui faciebant. | 16. Præcipientium populo, et his qui faciebant opus. | 16. |

### Notæ et variæ lectiones ad cap. V lib. III Regum.

V. 1. Ἀπέστειλε Χειρὰμ βασιλεὺς etc. Ita textus hexaplorum. Edit. autem Rom. sic se habet: Καὶ ἀπέστειλε Χιρὰμ βασιλεὺς Τύρου τοὺς παῖδας αὐτοῦ χρῖσαι τὸν Σαλωμὼν ἀντὶ Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ὅτι ἀγαπῶν ἦν Χιρὰμ τὸν Δαυὶδ πάσας τὰς ἡμέρας. Καὶ ἀπέστειλε Σαλωμὼν πρὸς Χιράμ. I. e. « Et misit Chiram rex Tyri pueros suos ad ungendum Salomonem pro David patre suo: quia amabat Chiram David omnes dies. Et misit Salomon ad Chiram. »

Coislinianus 2 omnes hujus loci versiones perspicue distinguit, et hanc notam habet in margine. Τοῦτο ἐν τῷ ἑξαπλῷ μετὰ πᾶσαν τοῦ ναοῦ τὴν οἰκοδομὴν, καὶ μετὰ τὴν προσευχὴν Σολομῶντος, καὶ τὴν τοῦ

Nota.

mnia confunduntur in LXX.

## CAPUT IV LIB. III REGUM.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
| --- | --- | --- |
| 12. Ἐξεναντίας. | 12. Μεεβέρ. | 12. |
| 22. | 22. Καὶ τοῦτο τὸ ἄριστον τῷ Σαλωμὼν τριάκοντα κόροι σεμιδάλεως. *Ἄλλος*, καὶ ταῦτα τὰ δέοντα τῷ Σαλωμὼν ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ λ' κόροι σεμιδάλεως. | 22. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
| --- | --- | --- |
| 12. E regione. | 12. Meeber. | 12. |
| 22. | 22. Et hoc prandium Salomoni, triginta cori similæ. *Alius*, et hæc erant necessaria Salomoni in una die, triginta cori similæ. | 22. |

### Notæ et variæ lectiones ad cap. IV lib. III Regum.

blia variant in numero versuum, et caput sequens ineunt a versu, qui est in Vulgata vigesimus primus cap. IV. In Coisliniano autem 2 omnia inversa sunt hoc capite.

## CAPUT V LIB. III REGUM.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
| --- | --- | --- |
| 1, 2. Καὶ ἀπέστειλε Χειρὰμ βασιλεὺς Τύρου τοὺς δούλους ἑαυτοῦ πρὸς Σολομῶν, ἤκουσε γὰρ ὅτι αὐτὸν ἔχρισαν εἰς βασιλέα ἀντὶ Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. Φίλος γὰρ ἦν Χειρὰμ τῷ Δαυὶδ πάσας τὰς ἡμέρας. Ἀπέστειλεν οὖν Σολομῶν πρὸς Χειρὰμ, *καὶ τὰ ἑξῆς*. | 1, 2. Ἀπέστειλε Χειρὰμ βασιλεὺς Τύρου τοὺς παῖδας αὐτοῦ πρὸς Σολομῶν, ἤκουσε γὰρ ὅτι αὐτὸν ἔχρισαν εἰς βασιλέα ἀντὶ Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. Φίλος γὰρ ἦν Χειρὰμ τῷ Δαυὶδ πάσας τὰς ἡμέρας. Ἀπέστειλεν οὖν Σολομῶν πρὸς Χειρὰμ, *καὶ τὰ ἑξῆς*. | 1, 2. Καὶ ἀπέστειλε Χειρὰμ βασιλεὺς Τύρου τοὺς δούλους ἑαυτοῦ πρὸς Σολομῶν, ἤκουσε γὰρ ὅτι αὐτὸν ἔχρισαν εἰς βασιλέα ἀντὶ Δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. Φίλος γὰρ ἦν Χειρὰμ τῷ Δαυὶδ πάσας τὰς ἡμέρας. Ἀπέστειλεν οὖν Σολομῶν πρὸς Χειρὰμ, *καὶ τὰ ἑξῆς*. |
| 4. | 4. Ἁμάρτημα πονηρόν. *Ἄλλος*, ἀπάντημα πονηρόν. | 4. |
| 11. Εἴκοσι χιλιάδας κόρων σίτου εἰς τροφὴν τῆς οἰκίας αὐτοῦ, καὶ εἴκοσι χιλιάδας βάτων ἐλαίου. | 11. Καὶ Σαλωμὼν ἔδωκε τῷ Χιρὰμ εἴκοσι χιλιάδας κόρους πυροῦ, καὶ μαχεὶρ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ εἴκοσι χιλιάδας βαὶθ ἐλαίου. *Οἱ ἄλλοι*, βάτων ἐλαίου. | 11. |
| 16. | 16. Ἐπιστάται οἱ ποιοῦντες. *Ἄλλος*, ἐπιστάται τοῦ λαοῦ τῶν ποιούντων. | 16. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
| --- | --- | --- |
| 1, 2. Et misit Chiram rex Tyri servos suos ad Solomon: audierat enim quod ipsum unxissent in regem pro David patre ejus. Amicus enim erat Chiram Davidi omnibus diebus. Misit igitur Solomon ad Chiram, *et cætera*. | 1, 2. Et misit Chiram rex Tyri pueros suos ad Solomon: audierat enim quod ipsum unxissent in regem pro David patre ejus. Amicus enim erat Chiram Davidi omnibus diebus. Misit igitur Solomon ad Chiram, *et cætera*. | 1, 2. Et misit Chiram rex Tyri servos suos ad Solomon: audierat enim quod ipsum unxissent in regem pro David patre ejus. Amicus enim erat Chiram Davidi omnibus diebus. Misit igitur Solomon ad Chiram, *et cætera*. |
| 4. | 4. Peccatum malum. *Alius*, occursus malus. | 4. |
| 11. Viginti mille coros frumenti in escam domui suæ, et viginti mille batos olei. | 11. Et Salomon dedit Chiram viginti mille coros frumenti, et machir domui ejus, et viginti mille bæth olei. *Alii*, batos olei. | 11. |
| 16. | 16. Præfecti facientes. *Alius*, præfecti populi, qui faciebant. | 16. |

### Notæ et variæ lectiones ad cap. V lib. III Regum.

Θεοῦ πρὸς αὐτὸν ἐπιφάνειαν, ὡς κατ' ἐκεῖνον τὸν τόπον σεσημειωμένον εὑρήσεις. I. e. *Hic locus in hexaplo post totam peractam templi constructionem, et post orationem, Solomonis, et Dei ad eum adventum locatur: ut etiam illo loco notatum reperies.*

V. 4 *Ἄλλος*, ἀπάντημα πονηρόν. Drusius.

V. 11. [Ita ed. Rom., quæ effert Σαλωμὼν et Χιράμ. DRACH.] In cod. Reg. in hunc versum hæc nota legitur. Τὸ μεχὶρ μέτρον ἑρμηνεύεται. Τὸ δὲ βαὶθ οἱ ἄλλοι βάτον ἡρμήνευσαν. Ἔστι δὲ μέτρον Παλαιστινὸν ο' ξέστας καὶ χοεῖς χωρῶν τέσσαρας, ὡς Ἰώσηπος ἔφη· ὁ δὲ κόρος ἐστὶ μόδιοι λ', ὡς εἶναι ἀρτάβας ι'. Id est, « Mechir *mensuram* interpretantur. Bæth autem alii *batum* interpretati sunt. Est au-

tem mensura Palæstinæ, quæ LXX sextarios capit et quatuor choas, ut Josephus ait. Corus autem est modiorum triginta, ita ut sint artabæ decem. » Sic nota. Lectiones autem μεχίρ, item βαίθ et βάτον vitiatæ videntur, nec ad Hebræum quadrant. Μαλχάλ autem ponitur pro μαχαλά, מכלת. Hujus porro versus lectiones pleniores adfert Coislin. 2, ut nos exhibemus.

## CAPUT VI LIB. III REGUM.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| בשמונים 1 | 1. βασεμονειμ. | 1. Ὀγδοηκοστῷ. |
| ששים 2 | 2. | 2. |
| והאולם 3 | 3. | 3. |
| חלוני שקפים אטמים 4 | 4. | 4. Θυρίδας ἀποβλεπούσας βεδυσμένας. |
| יצוע 5 | 5. | 5. |
| ולדביר | | Καὶ χρηματιστηρίου. |
| ויספן 9 | 9. | 9. Καὶ ὀρόφωσεν. |
| ויבן את־היצוע על־כל־הבית 10 חמש אמות קומתו | 10. | 10. Καὶ ᾠκοδόμησε τὸ στρῶμα ἐπὶ πάντα τὸν οἶκον πέντε πηχῶν ἀνάστεμα αὐτοῦ. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Octogesimo. | 1. Octogesimo. | 1. Octogesimo. |
| 2. Sexaginta. | 2. Sexaginta. | 2. |
| 3. Et porticus. | 3. Et porticus. | 3. |
| 4. Fenestras prospectivas occlusas. | 4. Fenestras obliquas. | 4. Fenestras ad prospectum obturatas. |
| 5. Thalamum. | 5. Tabulata. | 5. |
| Et ad oraculum. | Et oraculi. | Et oraculi. |
| 9. Et texit. | 9. Et texit. | 9. Et texit. |
| 10. Et ædificavit thalamum super omni domo, quinque cubitorum altitudo ejus | 10. Et ædificavit tabulatum super omnem domum, quinque cubitis altitudinis. | 10. Et ædificavit tabulatum super totam domum, quinque cubitorum altitudo ejus. |

14-11 ויהי דבר־יהוה אל־שלמה לאמר : הבית הזה אשר־אתה בנה אם־תלך בחקתי ואת־משפטי תעשה ושמרת את־כל־מצותי ללכת בהם והקמתי את־דברי אתך אשר דברתי אל־דוד אביך : ושכנתי בתוך בני ישראל ולא אעזב את־עמי ישראל : ויבן שלמה את־הבית ויכלהו *Ἄλλοι*, καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς Σαλωμὼν λέγων· Ὁ οἶκος οὗτος, ὃν σὺ οἰκοδομεῖς, ἐὰν ὁδεύῃς τοῖς προστάγμασί μου, καὶ τὰ κρίματά μου ποιῇς, καὶ φυλάσσῃς πάσας τὰς ἐντολάς μου, ἀναστρέφεσθαι ἐν αὐταῖς, στήσω τὸν λόγον μου ὃν ἐλάλησα πρὸς Δαυὶδ τὸν πατέρα σου. Καὶ κατασκηνώσω ἐν μέσῳ υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ οὐκ ἐγκαταλείψω τὸν λαόν μου Ἰσραήλ. Καὶ ᾠκοδόμησε Σαλωμὼν τὸν οἶκον, καὶ συνετέλεσεν αὐτόν.

11-14. *Hebr.* Et fuit verbum Domini ad Salomo dicendo: Domus ista, quam tu ædificas, si ambulaveris in decretis meis, et judicia mea feceris, et custodieris omnia præcepta mea, ambulando in eis, et statuam verbum meum tecum, quod locutus sum ad David patrem tuum: et habitabo in

הספן 15 Α. Σ. Θ. Ἕως τοῦ οἴκου. Ο'. Ἕως τῶν δοκῶν.

ויבן לו מבית לדביר לקדש הקדשים 16 Α. Καὶ ᾠκοδόμησεν αὐτῷ ἔσωθεν τοῦ χρηματιστηρίου ἡγιασμένου τῶν ἡγιασμένων. Σ. Καὶ ᾠκοδόμησεν αὐτῷ ἐσώτερον τοῦ χρηματιστηρίου, εἰς ἅγιον ἁγίων. Ο'. Καὶ ἐποίησεν ἐκ τοῦ Δαβὶρ εἰς τὸ ἅγιον τῶν ἁγίων. Θ. Καὶ ἐποίησεν αὐτῷ ἔσωθεν τοῦ Δαβεὶρ εἰς τὸ ἅγιον τῶν ἁγίων.

16. *H.* Et ædificavit sibi intra oraculum in san-

20-17 וארבעים באמה היה הבית הוא היכל לפני : וארז אל־הבית פנימה מקלעת פקעים ופטורי צצים הכל ארז אין אבן נראה : ודביר בתוך הבית מפנימה הכין לתתן שם את־ארון ברית יהוה : ולפני הדביר עשרים אמה ארך ועשרים אמה רחב ועשרים אמה קומתו ויצפהו זהב סגור Ἀ. Θ. Καὶ τεσσαράκοντα πηχῶν ἦν ὁ οἶκος, αὐτὸς ὁ ναὸς τῇ εὐσχολίᾳ. Καὶ κέδρος πρὸς τὸν οἶκον ἔνδον, διατετορευμένα ξυστρωτὰ καὶ περίγλυφα ἐκπίπτοντα, τὰ πάντα κέδρος, οὐκ ἦν λίθος βλεπόμενος. Καὶ χρηματιστήριον ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου ἔνδοθεν ἡτοίμασε, τοῦ δοθῆναι ἐκεῖ γλωσσόκομον συνθήκης Κυρίου. Καὶ εἰς πρόσωπον τοῦ χρηματιστηρίου εἴ-

17-20. *H.* Et quadraginta in cubito erat domus ipsa, templum ad facies ejus. Et cedrus ad domum intrinsecus: sculptura instar fundæ colocyntarum, et apertiones florum: omnia cedrus, nec lapis apparebat. Et oraculum in medio domus intrinsecus parare fecit ad dandum ibi arcam fœderis Domini. Et faciebus ipsius oraculi viginti cubitorum longitudo, et viginti cubitorum latitudo, et viginti cubitorum statura ejus. Et operuit illud auro concluso. *A. Th.* Et quadraginta cubitorum erat domus: ipsum templum in otii abundantia. Et cedrus ad domum intus, tornata complanata, et circumsculpta excidentia, omnia cedrus: non erat lapis qui vide-

V. 16. *Ἄλλος*, ἐπιστάται τοῦ λαοῦ τῶν ποιούντων. Drusius, qui in hasce capitis v lectiones hæc notat : *Quæ adduxi ex isto capite, habentur in libris quibusdam editionis Vulgatæ, et quamquam credibile sit ea descripta fuisse ex aliqua editione vetusta, tamen id pro certo affirmare non possumus. Dies nos, spero, docebit quod nunc ignoramus.*

# CAPUT VI LIB. III REGUM.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 1. Ὀγδοηκοστῷ. | 1. Τεσσαρακοστῷ. | 1. |
| 2. | 2. Τεσσαράκοντα. *Ἄλλοι*, ἑξήκοντα. | 2. |
| 3. Πρόπυλον. | 3. Τὸ αἰλάμ. | 3. |
| 4. Θυρίδας καὶ ἐκθέτας ἐπισκέποντας. | 4. Θυρίδας διακυπτομένας κρυπτάς. | 4. Θυρίδας διακυπτομένας κρυπτάς. |
| 5. Καταστρώματα. | 5. Μέλαθρα. | 5. |
| Καὶ χρηματιστηρίου. | Καὶ τῷ Δαβίρ. | |
| 9. | 9. Καὶ ἐκοιλοστάθμησεν. | 9. |
| 10. Καὶ ᾠκοδόμησε τὸ κατάστρωμα. | 10. Καὶ ᾠκοδόμησε τοὺς ἐνδέσμους δι' ὅλου τοῦ οἴκου πέντε ἐν πήχει τὸ ὕψος αὐτοῦ. | 10. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 1. Octogesimo. | 1. Quadragesimo. | 1. |
| 2. | 2. Quadraginta. *Alii*, sexaginta. | 2. |
| 3. Vestibulum. | 3. Ælam. | 3. |
| 4. Fenestras et ecthetas ad prospectum. | 4. Fenestras prospicientes, occultas. | 4. Fenestras prospicientes, occultas. |
| 5. Tabulata. | 5. Melathra. | 5. |
| Et oraculi. | Et ipsi Dabir. | |
| 9. | 9. Texit quoque laquearibus. | 9. |
| 10. Et ædificavit tabulatum. | 10. Et ædificavit ligamenta super totam domum, quinque cubitorum altitudo ejus. | 10. |

medio filiorum Israel : et non derelinquam populum meum Israel. Et ædificavit Salomo domum et perfecit eam. *Alii*, et factum est verbum Domini ad Salomonem dicens : Domus hæc, quam tu ædificas, si ambulaveris in mandatis meis, et judicia mea feceris, et custodieris omnia præcepta mea, ad versandum in eis ; statuam sermonem meum quem locutus sum ad David patrem tuum. Et habitabo in medio filiorum Israel, et non derelinquam populum meum Israel. Et ædificavit Salomon domum, et consummavit eam. *Vulg.* Et factus est sermo Domini ad Salomonem dicens : Domus hæc, quam ædificas, si ambulaveris in præceptis meis, et judicia mea feceris, et custodieris omnia mandata mea, gradiens per ea ; firmabo sermonem meum tibi, quem locutus sum ad David patrem tuum. Et habitabo in medio filiorum Israel, et non derelinquam populum meum Israel. Igitur ædificavit Salomon domum, et consummavit eam.

15. *H.* Contignationis. *A. S. Th.* usque ad domum. *LXX.* usque ad trabes. *Vulg.* usque ad laquearia.

citatem sanctitatum. *A. S.* Et ædificavit sibi intra oraculum (*S.* interius oraculi) sanctificati sanctificatorum. (*S.* In sanctum sanctorum). *LXX.* Et fecit a Dabir in sanctum sanctorum. *Th.* Et fecit sibi intra Dabir in sanctum sanctorum. *Vulg.* Et fecit interiorem domum oraculi in sanctum sanctorum.

κοσι πηχῶν μῆκος, καὶ εἴκοσι πηχῶν πλάτος, καὶ εἴκοσι πηχῶν ἀνάστημα αὐτοῦ, καὶ περιεπήλισεν αὐτὸ χρυσίῳ ἀποκλείστῳ. Σ. μ' πηχῶν ἦν ὁ οἶκος αὐτὸς ὁ ναὸς ὁ ἐσώτατος, καὶ διὰ κέδρου πρὸς τὸν οἶκον ἔσω πλοκήν, ἐπανάστασις καὶ πέταλα καὶ ἀνάγλυφα πάντα κέδρινα, οὐκ ἐφαίνετο λίθος· καὶ χρηματιστήριον ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου ἔσω ἡτοίμασεν, ὥστε τεθῆναι ἐκεῖ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης Κυρίου· καὶ ἔμπροσθεν τοῦ χρηματιστηρίου κ' πηχῶν μῆκος, κ' δὲ πηχῶν πλάτος, καὶ κ' πηχῶν ὕψος, καὶ περιεπήλισεν αὐτὸ χρυσίῳ δοκιμίῳ. Ο'. Καὶ μ' ἦν πήχεων ὁ οἶκος αὐτὸς, ὁ ναὸς ὁ ἐσώτατος, καὶ διὰ κέδρου πρὸς τὸν οἶκον ἔσω πλοκήν, ἐπανάστασις, καὶ πέταλα καὶ

retur. Et oraculum in medio domus intrinsecus paravit, ad dandam ibi arcam fœderis Domini. Et ad faciem oraculi viginti cubitorum longitudo, et viginti cubitorum latitudo, et viginti cubitorum altitudo ejus : et obduxit illud auro incluso. *S.* Quadraginta cubitorum erat domus ipsum templum intimum : et ex cedro ad domum intimam complicationem · altitudo, et laminæ, et sculpturæ omnes cedrinæ, non apparebat lapis : et oraculum in medio domus interioris paravit, ut poneretur ibi arca testamenti Domini, et ante oraculum, XX cubitorum longitudo, XX cubitorum latitudo, et viginti cubitorum altitudo, et circumlinivit illud auro pro-

ἀνάγλυφα πάντα κέδρινα· οὐκ ἐφαίνετο λίθος κατὰ πρόσωπον τοῦ Δαβείρ. Ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου ἔσωθεν ἡτοίμασεν δοῦναι ἐκεῖ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης Κυρίου, καὶ εἰς πρόσωπον τοῦ Δαβεὶρ, κ′ πήχεις μῆκος, καὶ κ′ πήχεις πλάτος. Καὶ κ′ πήχεις τὸ ὕψος

balo. *LXX*. Et quadraginta cubitorum erat domus ipsa, templum intimum, et ex cedro ad domum intimam, complicationem : altitudo, et laminæ, et sculpturæ, omnia cedrina. Non apparebat lapis ante faciem Dabir. In medio domus intus præparavit ad statuendam ibi arcam testamenti Domini, et ad faciem Dabir XX cubiti longitudo, et XX cubiti latitudo, et XX cubiti altitudo ejus : et circumdedit ipsum auro concluso. *Alius*, et circumlinivit Salomon domum interiorem auro concluso, et traduxit in fixuris auri ante faciem Dabir. *Vul.* Porro

שני כרובים עצי־שמן עשר אמות 23 Ο′. Δύο χερουβὶμ δέκα πήχεων. Ἄλλος, δύο χερουβὶμ ξύλων κυπαρισσίνων δέκα πήχεων.

23. *Hebr.* Duos cherubim lignis olei decem cu-

'33-31 מזוזות חמשית : ושתי דלתות עצי־שמן וקלע עליהם מקלעות כרובים ותמרת ופטורי צצים וצפה זהב וירד על־הכרובים ועל־התמרות את־הזהב : וכן עשה לפתח ההיכל מזוזות עצי־שמן Ἄλλος, καὶ φλιὰς πενταπλᾶς, καὶ δύο θύρας ξύλων πευκίνων· καὶ ἐγκολαπτὰ ἐπ' αὐτῶν ἐγ-

31-33. *Hebr.* Postes, pentagona. Et duæ fores lignis oleæ : et cælavit super eis cælaturas cherubim et palmarum, et apertiones florum : et texit auro, et extendit super cherubim et super palmas aurum. Et sic fecit ostio templi, postes lignorum oleæ. *Alius*, et postes quintuplices, et duas januas lignorum piceorum, et cælaturas super eis cælatas cherubim, et palmis, et laminis extensis : et circum-

## Notæ et variæ lectiones ad cap. VI lib. III Regum.

V. 1. Ἀ., Σ., ὀγδοηκοστῷ. Sic Coisl. 1, ubi hæc nota legitur, Ὁμοίως κατὰ τὸ Ἑβραϊκὸν Βασεμονεὶμ ἔχει. I. e. *Similiter secundum Hebraicum Basemonim habet.*

V. 2. Τεσσαράκοντα. Ἄλλοι, ἑξήκοντα. Quidam manuscripti atque editi habent ἑξήκοντα, Hebraicum sequentes ששים, pro quo LXX Interpretes τεσσαράκοντα legunt. Qua de re hanc notam habet Coislin. 2. Ἐν τισι μὲν τῶν ἀντιγράφων μ′ κεῖται· ἐν δὲ τῷ Ἑξαπλῷ καὶ τοῖς ἀκριβεστέροις ξ′· τοῦ δὲ ὕψους ἔνια μὲν κε′ πήχεις ἔχει, τῷ δὲ Ἑξαπλῷ λ′.

V. 3. Σ., πρόπυλον. Coislin.

V. 4. Lectiones Aquilæ, Symmachi et Theodotionis exhibet Coislin. 2.

Ibid. Θυρίδας διακυπτομένας. Edit. Rom., Θ., παρακυπτομένας, *fenestras oblique prospicientes.* Coislin. 2, Θ., δεδικτυωμένας, f. cancellatas.

V. 5. Σ., καταστρώματα. Coislin. 1.

Ibid. Ἀ., Σ., καὶ χρηματιστηρίου. Idem.

V. 9. Ἀ., καὶ ὀρόφωσεν. Idem. Legendum ὠρόφωσεν.

V. 10. Lectiones Aquilæ et Symm. effert Coislin. 2, qui ad Aquilam habet ἐν πηχῶν mendose pro ε′ πηχῶν (*).

V. 11-14. Ἄλλοι, καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς Σαλωμὼν λέγων· ὁ οἶκος οὗτος etc. Hæc prætermittuntur in τοῖς Ο′ editionis Romanæ, ubi omnia sus deque versa et admodum perplexa sunt.

Ibid. Post hæc verba, τῶν Ο′, v. 15. ἕως τοῦ οἴκου ἐν πλευραῖς πευκίναις. Sic ms. (sed referendum ad versum 10, ξύλων κεδρίνων, edit. Rom., ξύλοις κεδρίνοις) in Coislin. 2 notatur ad marg. : *Ἰστέον ὡς πρὸς τῶν ῥητῶν τούτων φέρεται ἐν τῷ Ἑξαπλῷ καὶ τοῖς ἀκριβέσι τῶν ἀντιγράφων καὶ ταῦτα·* καὶ ἐγένετο λόγος Κυρίου πρὸς τὸν Σαλωμὼν λέγων· ὁ οἶκος οὗτος ὃν σὺ οἰκοδομεῖς, ἐὰν ὁδεύεις τοῖς προστάγμασί μου, καὶ τὰ κρίματα μου ποιεῖς, καὶ φυλάσσεις πάσας τὰς ἐντολάς μου ἀναστρέφεσθαι ἐν αὐταῖς· στήσω τὸν λόγον μου σὺν σοί, ὃν ἐλάλησα πρὸς Δαυὶδ τὸν πατέρα σου. Καὶ κατασκηνώσω ἐν μέσῳ υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ οὐκ ἐγκαταλείψομαι τὸν λαόν μου Ἰσραήλ. *Ἐν τισι μέντοι τῶν ἀντιγράφων ταῦτα οὐ κεῖται· οἷς οἶμαι καὶ Θεοδώρητον ἀκολουθοῦντα ταῦτα μὴ τεθηκέναι.* I. e. *Sciendum est ad hæc verba, in Hexaplo et in accuratioribus exemplaribus, hæc adjici.* Et factum est verbum Domini ad Salomon dicens : Domus hæc, quam tu ædificas, si ambules in præceptis meis, et judicia mea facias, et custodias omnia mandata mea, versando in eis ; statuam verbum meum tecum, quod locutus sum

(*) Recte statuit Kreussigius, in *Symbol. ad Bielii Thes. phil. part.* III, p. 7, in lectione Aquilæ reponendum esse ἀνάστημα, quod etiam infra in ejusdem interpretatione, v. 17-20, occurrit. Forma autem ipsa ἀνάστεμα ex dialecto est Ægyptia ut adnotavimus ad cap, XXIII lib. II Regum. DRACH.

## CAPUT VII LIB. III REGUM.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| ושקפים 4 | 4. | 4. Ἀποβλέπτας. |
| אולם 6 | 6. | 6. Πρόδομον. |
| ואולם הכסא אשר־ישפט־שם 7 אלם המשפט | 7. | 7. Καὶ πρόδομον τοῦ θρόνου, οὗ κρινεῖ ἐκεῖ, πρόδομον τῆς κρίσεως |
| מגררות במגרה 9 הטפחות | 9. | 9. Πεπρισμένων ἐν πριστῆρι. Τῶν παλαιστωμάτων. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 4. Et fenestellarum. | 4. Contra se invicem positas. | 4. Conspicilla. |
| 6. Porticum. | 6. Porticum. | 6. Porticum. |
| 7. Et porticum solii, quo judicaret ibi, porticum judicii. | 7. Porticum quoque solii, in qua tribunal est, fecit. | 7. Et porticum throni, quo judicabit ibi, porticum judicii. |
| 9. Serratis in serra. | 9. Serrati erant. | 9. Serratis serra. |
| Lapides palmares. | Summitatem parietum. | Palmarium. |

αὐτοῦ· καὶ περιέσχεν αὐτὸ χρυσίῳ συγκεκλεισμένῳ. Ἀλλ., καὶ περιεπήλισε Σαλομῶν τὸν οἶκον ἔνδοθεν χρυσίῳ ἀποκλείστῳ, καὶ παρήγαγεν ἐν καθηλώμασι χρυσίου κατὰ πρόσωπον τοῦ Δαβείρ.

quadraginta cubitorum erat ipsum templum pro foribus oraculi. Et cedro omnis domus intrinsecus vestiebatur, habens tornaturas et juncturas suas fabrefactas, et cælaturas eminentes : omnia cedrinis tabulis vestiebantur : nec omnino lapis apparere poterat in pariete. Oraculum autem in medio domus, in interiore parte fecerat, ut poneret ibi arcam fœderis Domini. Porro oraculum habebat viginti cubitos longitudinis, et viginti cubitos latitudinis, et viginti cubitos altitudinis : et operuit illud atque vestivit auro purissimo.

bitorum. *LXX*. Duos cherubim decem cubitorum. *Alius*, duos cherubim ex lignis cypressinis decem cubitorum. *Vulg*. Duos cherubim de lignis olivarum decem cubitorum altitudinis.

κεκολαμμένα χερουβὶμ, καὶ φοίνικας, πέταλα διαπεπετασμένα. Καὶ περιέσχε χρυσίῳ. Καὶ κατέβαινεν ἐπὶ τὰ χερουβὶμ, καὶ ἐπὶ τοὺς φοίνικας τὸ χρυσίον. Καὶ οὕτως ἐποίησε τῷ πυλῶνι τοῦ ναοῦ· φλιαὶ ξύλων ἀρκεύθου.

obduxit auro. Et descendit super cherubim et super palmas aurum. Et sic fecit ostio templi : postes lignorum juniperi. *Vulg*. Postesque angulorum quinque. Et duo ostia de lignis olivarum : et sculpsit in eis picturam cherubim, et palmarum species, et anaglypha valde prominentia : et texit ea auro : et operuit tam cherubim quam palmas, et cætera, auro. Fecitque in introitu templi postes de lignis olivarum.

## Notæ et variæ lectiones ad cap. VI lib. III Regum.

ad David patrem tuum : et habitabo in medio filiorum Israel, et non derelinquam populum meum Israel. *In quibusdam igitur exemplaribus hæc non exstant, quæ, puto, secutum Theodoretum hæc non posuisse.*

Hujus notæ lectio Hexaplorum, parum differt a superiore.

V. 15. Οἱ Γ', ἕως τοῦ οἴκου. Sic Coislinianus 2. Hæc vero, necnon lectio τῶν Ο', ἕως τῶν δοκῶν, qui quadrare possint ad lectionem Hebraicam הספן non video.

V. 16. Ἀ., Σ., καὶ ᾠκοδ-. Lectiones Aquilæ et Symm. itemque Theodotionis, ex eodem Coislin. 2 prodeunt.

V. 17-20 Ἀ., Θ., καὶ τεσσαράκοντα πηχῶν ἦν ὁ οἶκος etc. Ita Drusius ex editionis Romanæ notis. דביר χρηματιστήριον, sic Aquila et Symmachus vertunt Psalm. xxvii, 2. Γλωσσόκομον, Aquila ita vertere solet vocem ארון. Τῇ εὐσχολίᾳ, Drusius, *in otii abundantia*. Et de lectione Græca, et de versionis accuratione dubius sum. Lectio Aquilæ habetur item in Coisliniano 2, ubi legitur ἐν πήχει pro πηχῶν, et bis κέδρος, ubi notæ edit. Rom. habent κέδρου. Hic vero Coisliniani lectionem retinemus. Symmachi item lectio cum Hexaplari τῶν Ο' ex eodem Coisliniano prodit.

In Coislin. 2 ad vocem ἔσω annotatur, ἐν τισι τῶν ἁπλῶν ἀντιγράφων, ὡς γέγραπται ἔσω κεῖται, καὶ ἐν τούτοις, καὶ ἐν τοῖς ἄνω.

Ibid. Καὶ ἐποίησεν ἐκ τοῦ Δαβίρ. Coislin. addit, τὸν τοῖχον, *murum*

V. 20. Καὶ μ' ἦν πήχεων etc. Ita fert textus Hexaplorum. Edit. autem Rom. multo aliter. Καὶ τεσσαράκοντα πήχεων ἦν ὁ ναός. Κατὰ πρόσωπον τοῦ Δαβὶρ ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου ἔσωθεν, δοῦναι ἐκεῖ τὴν κιβωτὸν διαθήκης Κυρίου. Εἴκοσι πήχεις μῆκος, καὶ εἴκοσι πήχεις πλάτος, καὶ εἴκοσι πήχεις τὸ ὕψος αὐτοῦ· καὶ περιέσχεν αὐτὸ χρυσίῳ συγκεκλεισμένῳ. I. e. Et quadraginta cubitorum erat templum secundum faciem Dabir in medio domus intus, ad dandum ibi arcam testamenti Domini : viginti cubiti longitudo, et viginti cubiti latitudo, et viginti cubiti altitudo ejus : et circumobduxit illud auro concluso.

V. 23. Ἄλλος, δύο χερουβὶμ ξύλων κυπαρισσίνων δέκα πήχεων. Sic quidam editi et mss. In edit. autem Rom. hæc, ξύλων κυπαρισσίνων, prætermittuntur.

V. 31-33. Ἄλλος, καὶ φλιάς, πενταπλᾶς etc. Hic etiam vacant οἱ Ο'.

## CAPUT VII LIB. III REGUM.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 4. Παρακύψεις. | 4. Μέλαθρα. | 4. |
| 6. Τὸ πρόπυλον. | 6. Τὸ αἰλάμ. | 6. |
| 7. Καὶ βασιλικὴν τοῦ θρόνου, ὅπου δικάσει ἐκεῖ, πρόπυλον κρίσεως. | 7. Καὶ τὸ αἰλὰμ τῶν θρόνων οὗ κρινεῖ ἐκεῖ, αἰλὰμ τοῦ κριτηρίου. | 7. |
| 9. Πεπρισμένων πρίονι. | 9. Κεκολαμμένα ἐκ διαστήματος. | 9. |
| Τῶν ἀπαρτισμάτων. | Τῶν γεισῶν. | |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 4. Conspicilla. | 4. Melathra. | 4. |
| 6. Vestibulum. | 6. Ælam. | 6. |
| 7. Et regiam throni, quo judicabit ibi, vestibulum judicii. | 7. Et ælam thronorum, quo judicabit ibi, ælam tribunalis. | 7. |
| 9. Serratis serra. | 9. Cælata ex intervallo. | 9. |
| Summitatum. | Summitatem parietum. | |

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛAΣ. |
|---|---|---|
| ושתי כתרות עשה לתת על־ראשי העמודים 16 | 16. | 16. Καὶ κεφαλίδες ἐπὶ δύο τῶν στύλων. |
| המכנות 27 | 27. | 27. Ὑποθέματα. |
| ויעש עשרה כירות נחשת ארבעים בת יכיל ו הכיור 38 | 38. | 38. |
| נגב 39 | 39. | 39. Νότου. |
| היעים 40 | 40. | 40. Ἄγγιστρα. |
| והכפית 50 | 50. | 50. Τὰς ὑδρίας. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 16. Et duo coronamenta fecit ad dandum super capita columnarum. | 16. Duo quoque capitella fecit, quæ ponerentur super capita columnarum. | 16. Et capitella super duas columnarum. |
| 27. Fulcimenta. | 27. Bases. | 27. Fulcimenta. |
| 38. Et fecit decem conchas æreas, quadraginta batos capiebat concha una. | 38. Fecit quoque decem luteres æneos : quadraginta batos capiebat luter unus. | 38. |
| 39. Meridiei. | 39. Ad meridiem. | 39. Austri. |
| 40. Scopas. | 40. Scutras. | 40. Vascula. |
| 50. Et scyphos. | 50. Hydrias. | 50. Hydrias. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. VII lib. III Regum.

V. 4. A., ἀποβ- etc. Coislin. 1.

V. 6. 'A., πρόδομον etc. Coislin. 1 et 2.

V. 7. 'A., καὶ πρόδομον etc. Has lectiones exhibet Coislin. 2.

V. 9. 'A., πεπρισμένων ἐν πριστῆρι. Σ., πεπρ-. Coislin. 2. Vide supra, II Reg. XII, 31.

Ibid. 'A., τῶν παλεστωμάτων, (sic in ms., ε loco αι, ut nos restituimus.) Σ., τῶν ἀπαρτισμάτων. Coisl. 1, cum hac nota, οἱ δὲ ἐπιχώριοι τῇ οἰκείᾳ γλώσσῃ τὸ γισσὸς, τρίγχος ὀνομάζουσιν. I. e. « Incolæ autem lingua sua gissum vocant, *Trinchon*.

V. 16. Sic Coislin. 2 varias interpretationes adfert cum hac nota. Ἐν τῷ Ἑξαπλῷ πρὸ τούτων κεῖται ἡ οἰκοδομὴ τοῦ οἴκου δρυμοῦ τοῦ Λιβάνου. Ἐν τισι δὲ τῶν ἁπλῶν, ὡς τέθεικε Θεοδώρητος. I. e. « In Hexaplo ante hæc exstat constructio domus saltus Libani. In quibusdam vero ex simplicibus exemplaribus, ut posuit Theodoretus. Ἁπλῶν hic

## CAPUT VIII LIB. III REGUM.

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛAΣ. |
|---|---|---|
| האתנים 2 | 2. | 2. |
| ויעמד 22 | 22. | 22. |
| ותדבר בפיך ובידך מלאת כיום הזה 24 | 24. | 24. Ἃ ἐλάλησας ἐν τῷ στόματί σου, καὶ ἐν χειρί σου ἐπλήρωσας κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην. |
| לשמע אל־הרנה ואל־התפלה 28 | 28. | 28. |
| דבר־יום ביומו 59 | 59. | 59. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 2. Fortium. | 2. Ethanim. | 2. |
| 22. Et stetit. | 22. Stetit autem. | 22. |
| 24. Et locutus es in ore tuo, et in manu tua implevisti secundum diem hanc. | 24. Ore locutus es, et manibus perfecisti, ut hæc dies probat. | 24. Quæ locutus es in ore tuo, et in manu tua implevisti secundum diem hanc. |
| 28. Ad audiendum præconium et orationem. | 28. Audi hymnum et orationem. | 28. |
| 59. Verbum diei in die suo. | 59. Per singulos dies. | 59. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. VIII lib. III Regum.

V. 2. Σ., τῷ ἀρχαίῳ. Coislin. 1.

V. 22. Ἄλλ., καὶ ἔστη. Sic ms. Alex.

V. 24. 'A., ἃ ἐλάλησας etc. Aquilæ et Symm. lectionem effert Coislin. 2.

V. 28. Ἄλλ., ἀκούειν etc. Sic quidam editi et mss.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 16. Καὶ ἐπιστύλιον πάλιν ἐπάνω τῶν στύλων. | 16. Καὶ μέλαθρον ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν στύλων. | 16. Καὶ μέλαθρον ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν στύλων. |
| 27. Βάσεις. | 27. Μεχωνώθ. | 27. |
| 38. Καὶ ἐποίησε δέκα λουτῆρας χαλκοῦς, τεσσαράκοντα βατοὺς χωροῦντας τὸν λουτῦρα. | 38. Καὶ ἐποίησε δέκα χυτροκαύλους χαλκοῦς τεσσαράκοντα χοεῖς χωροῦντα τὸν ἕνα χυτρόκαυλον. | 38. |
| 39. Μεσημβρίας. | 39. Νότου. | 39. |
| 40. Ἄγγιστρα. | 40. Θερμαστρεῖς. | 40. |
| 50. Τὰς ὑδρίας. | 50. Πρόθυρα. | 50. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 16. Et epistylium rursus supra columnas. | 16. Et contignationem super utramque columnam. | 16. Et contignationem super utramque columnam. |
| 27. bases. | 27. Mechonoth. | 27. |
| 38. Et fecit decem luteres æreos, quadraginta batos capientes luteres singulos. | 38. Et fecit decem chytrocaulos æreos, quadraginta choas capientem unum chytrocaulum. | 38. |
| 39. Meridiei. | 39. Austri. | 39. |
| 40. Vascula. | 40. Calfactoria. | 40. |
| 50. Hydrias. | 50. Vestibula. | 50. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. VII lib. III Regum.

vocantur exemplaria quæ solum simplicemque textum τῶν Ο' habebant, ad discrimen τῶν Ἑξαπλῶν, ubi etiam aliæ versiones cum Hebraico textu continebantur. Edit. Rom. aliter sonat. Καὶ δύο ἐπιθέματα ἐποίησε δοῦναι ἐπὶ τὰς κεφαλὰς τῶν στύλων. Et duo coronamenta fecit ad dandum super capita columnarum.

V. 27. Ἀ., ὑποθ. Σ., βάσεις. Coislin. 2.

V. 38. Versionem aliam asterisco notatam, et Symmachi sequentem adfert Coislin. 2. ※ Καὶ ※ ἐποίησε δέκα λουτῆρας · χαλκοῦς τεσσαράκοντα ※ βατοὺς ὑπέφερε λουτήρ. Et fecit decem luteres ær os : quadraginta batos sustinebat luter.

V. 39. Ἀ., Ο', νότου etc. Vide supra, I Reg. xx, 41.

V. 41. Ἀ., Σ., ἄγγιστρα. Coislin. 1.

V. 50. Ἀ., Σ., τὰς ὑδρίας. Idem.

## CAPUT VIII LIB. III REGUM.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 2. Τῷ ἀρχαίῳ. | 2. Ἀθανίν. | 2. |
| 22. | 22. Καὶ ἀνέστη. Ἄλλ., καὶ ἔστη. | 22. |
| 24. Ἃ ἐλάλησας ἐν τῷ στόματί σου καὶ ταῖς χερσί σου ἐπετέλεσας ὥσπερ ἐστὶ σήμερον. | 24. Καὶ γὰρ ἐλάλησας ἐν τῷ στόματί σου, καὶ ἐν χερσί σου ἐπλήρωσας ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη. | 24. |
| 28. | 28. Ἀκούειν τῆς προσευχῆς. Ἄλλος, ἀκούειν τῆς τέρψεως καὶ τῆς προσευχῆς. | 28. |
| 59. | 59. Ἐν ἡμέρᾳ ἐνιαυτοῦ. *Ἄλλος*, ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ. | 59. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 2. Prisco (mense). | 2. Athanin. | 2. |
| 22. | 22. Et surrexit. *Alius*, et stetit. | 22. |
| 24. Quæ locutus es in ore tuo, et manibus tuis perfecisti, ut est hodie. | 24. Nam locutus es in ore tuo, et manibus tuis implevisti, sicut dies hæc. | 24. |
| 28. | 28. Ad audiendam orationem. *Alius*, ad audiendam delectationem et orationem. | 28. |
| 59. | 59. In die anni. *Alius*, in die suo. | 59. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. VIII lib. III Regum.

V. 53. In hæc verba τότε ἐλάλησε etc., usque ad ἐν βιβλίῳ τῆς ᾠδῆς, Coislin. 2 hæc notat. Ταῦτα ἐν τῷ Ἑξαπλῷ παρὰ μόνοις φέρεται τοῖς Ο'. I. e. «Hæc in Hexaplo apud solos LXX feruntur.»

V. 59. Ἄλλ., ἐν τῇ ἡμέρα αὐτοῦ. Sic quidam edit. et ms. Alex.

## CAPUT IX LIB. III REGUM.

**ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.**

15 המלוא
16 פרעה מלך־מצרים עלה וילכד את־גזר וישרפה באש ואת־הכנעני הישב בעיר הרג ויתנה שלחים לבתו אשת שלמה

**ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.**

15.
16.

**ΑΚΥΛΑΣ.**

15. [Καὶ πλήρωμα.]
16.

**VERSIO HEBRAICI TEXT.**

15. Mello.
16. Pharao rex Ægypti ascendit et cepit Gazer, et succendit eam in igne : et Chananæum habitantem in civitate interfecit : et tradidit eam missiones filiæ suæ uxori Salomo.

**VULGATA LATINA.**

15. Mello.
16. Pharao rex Ægypti ascendit, et cepit Gazer, succenditque eam igni : et Chananæum, qui habitabat in civitate, interfecit, et dedit eam in dotem filiæ suæ uxori Salomonis.

**AQUILA.**

15. Et adimpletionem.
16.

### Notæ et variæ lectiones ad cap. IX lib. III Regum.

V. 15. Ἀ., Σ. [καὶ πλήρωμα] locum Eusebii *De locis Hebraicis* hic mutilum sic ex Latina Hieronymi interpretatione restituimus, qui habet *A. S. et adimpletionem*. Eamdem porro vocem מלוא πλήρωμα vertit Aquila supra, II Reg. v, 9.

Ibid. Μελώ. Ex cod. Alex. In Rom. edit. vacat.

V. 16. Ἄλλ., Φαραὼ βασιλεὺς etc. Ita Drusius. Hæc vero desunt in edit. Rom. τῶν Ο'.

In hunc porro locum τῶν Ο', καὶ ναῦν ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς Σαλωμὼν ἐν Γασίων Γάβερ, τὴν οὖσαν ἐχομένην Αἰλὼθ, ἐπὶ τοῦ χείλους τῆς ἐσχάτης θαλάσσης ἐν γῇ Ἐδώμ, hæc nota adfertur in edit. Rom. et in Coislin. 2, πρὸ τούτων κεῖται ἐν τῷ Ἑξαπλῷ σὺν ἄλλοις τισὶν καὶ τὰ κατὰ τὴν Φαραὼ βασιλέα Αἰγύ-

## CAPUT X LIB. III REGUM.

**ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.**

11 אלמגים
15 ומסחר הרכלים

**ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. Ἑλληνικοῖς γράμμασι.**

11.
15.

**ΑΚΥΛΑΣ.**

11. Σούχινα.
15.

**VERSIO HEBRAICI TEXT.**

11. Almugim.
15. Et negotiationem aromatariorum.

**VULGATA LATINA.**

11. Thyina.
15. Negotiatores universique scruta vendentes.

**AQUILA.**

11. Suchina.
15.

### Notæ et variæ lectiones ad cap. X lib. III Regum.

V. 11. Aq. et Sym. lectiones ex Coislin. 2 adferimus, qui in textu LXX pro πελεκητά habet ἀπελέ-

## CAPUT XI LIB. III REGUM.

**ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.**

8 מקטירות ומזבחות לאלהיהן
14 ויקם יהוה שטן לשלמה את הדד האדמי
36 למען היות־ניר לדויד־עבדי כל־הימים לפני

**ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι.**

8.
14.
36.

**ΑΚΥΛΑΣ.**

8. Θυμιώσαις καὶ θυσιαζούσαις.
14. Καὶ ἀνέστησε Κύριος ἀντικείμενον τῷ Σολομῶν τὸν Ἀδὰδ τὸν Ἰδουμαῖον.
36. Ἕνεκα τοῦ εἶναι λύχνον τῷ Δαυὶδ δούλῳ μου πάσας τὰς ἡμέρας ἔμπροσθέν μου.

**VERSIO HEBRAICI TEXT.**

8. Suffientibus et immolantibus diis suis.
14. Et suscitavit Dominus adversarium ipsi Salomo Hadad Idumæum.
36. Ut sit lucerna David servo meo omnibus diebus coram me.

**VULGATA LATINA.**

8. Quæ adolebant thura, et immolebant diis suis.
14. Suscitavit autem Dominus adversarium Salomoni Adad Idumæum.
36. Ut remaneat lucerna David servo meo cunctis diebus coram me.

**AQUILA.**

8. Adolentibus et immolantibus.
14. Et excitavit Dominus adversarium ipsi Solomon Adad Idumæum.
36. Ut sit lucerna David servo meo omnibus diebus coram me.

### Notæ et variæ lectiones ad cap. XI lib. III Regum.

V. 8. Ἀ., Σ., θυμι- etc. Coislin. 2. Θ' καὶ οἱ ἄλλοι, αἳ ἐθυμίων καὶ ἔθυον etc. Ita sæpe laudatus Regius codex.

V. 14. Ἀ., καὶ ἀνέστησε etc. Aquilæ et Symm. lectiones effert Coislin. 2.

## CAPUT XII LIB. III REGUM.

### TO EBPAIKON.

קטני עבה ממתני אבי 10 *Σύρος καὶ Ἰώσηπος*, ὁ βραχύτατός μου δάκτυλος, παχύτερος τῆς ὀσφύος τοῦ πατρός μου ἐστίν.

### TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

10.

### AKYΛΑΣ.

10.

### VERSIO HEBRAICI TEXT.

10. Parvus meus grossus præ lumbis patris mei. *Syrus et Josephus*, brevissimus meus digitus crassior est lumbo patris mei.

### VULGATA LATINA.

10. Minimus digitus meus grossior est dorso patris mei.

### AQUILA.

10.

**Nota.**

V. 10. Σ., τὸ σμικρότατόν μου etc. Has lectiones pleniores, quam apud Drusium, e cod. Regio de-

## CAPUT XIII LIB. III REGUM.

26, 27 ויתנהו יהוה לאריה וישברהו וימתהו כדבר יהוה אשר דבר־לו וידבר אל־בניו לאמר חבשו־לי את־החמור ויחבשו *Ἄλλος*, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν ὁ Κύ-

26, 27. *Hebr.* Et tradidit eum Dominus leoni, et confregit eum, et occidit eum, juxta verbum Domini, quod locutus fuerat ei. Et locutus est ad filios suos dicendo, Sternite mihi asinum, et straverunt. *Alius*, Et dedit eum Dominus leoni, et contrivit eum, et occidit eum, secundum verbum Domini, quod locutus fuerat ei. Et locutus est ad filios suos,

**Nota.**

V. 26-27. *Ἄλλος*, καὶ ἔδωκεν αὐτὸν etc. Hæc in LXX Romanæ editionis desunt, ac ex Reg. et Alex.

## CAPUT XIV LIB. III REGUM.

1 בעת ההיא חלה אביה בן־ירבעם Ο'. *Ἑξαπλ.* ※ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἠῤῥώστησεν Ἀβιὰ υἱὸς Ἱερο- ※ βοάμ. *Ἄλλως*, καὶ ἠῤῥώστησε τὸ παιδάριον αὐτοῦ ἀῤῥωστίᾳ κραταιᾷ σφόδρα, καὶ ἐπορεύθη Ἱεροβοὰμ ἐρωτῆσαι περὶ τοῦ παιδαρίου. *Ἄλλως*, καὶ

1. *Hebr.* In tempore illo ægrotavit Abiah filius Jeroboam. *LXX. Hexaplorum* ※ In tempore illo ægrotavit Abia filius Jeroboam. *Aliter*, et ægrotavit puer ejus ægrotatione valida valde. Et ivit Jeroboam interrogare de puero.

2 ויאמר ירבעם לאשתו קומי נא והשתנית ולא ידעו כי־אתי אשת ירבעם והלכת שלה הנה־שם אחיה הנביא הוא־דבר עלי למלך על־העם הזה Ο'. *Ἑξαπλ.* ※ καὶ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ εἶπεν Ἱεροβοάμ, Ἀνάστηθι, ※ καὶ ἀλλοιωθήσῃ, καὶ οὐ γνώσονται ὅτι σὺ γυνὴ ※ Ἱεροβοάμ. Καὶ πορεύθητι εἰς Σηλώ. Ἰδοὺ ἐκεῖ ※ Ἀχιὰ ὁ προφήτης. Αὐτὸς ἐλάλησεν ἐπ' ἐμὲ τοῦ

2. *Heb.* Et dixit Jeroboam ad uxorem suam: Surge nunc, et muta te, et non cognoscent quod tu uxor Jeroboam; et ibis Siloh. Ecce ibi Achiah propheta, ipse locutus est super me in regem super populum hunc. *LXX. Hexap.* ※ Et uxori suæ dixit Jeroboam: Surge, et immutaberis, et ne co- ※ gnoscant quod tu uxor Jeroboam : et abi in ※ Selo : ecce ibi Achia propheta. Ipse locutus est super me, regnaturum me super populum hunc.

3 ולקחת בידך עשרה לחם ונקדים ובקבק דבש ובאת אליו הוא יגיד לך מה־יהיה לנער Ο'. *Ἑξαπλ.* ※ καὶ λάβε εἰς τὴν χεῖρά σου τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ Θεοῦ ※ ἄρτους, καὶ κολλύρια τοῖς τέκνοις αὐτοῦ, καὶ στα- ※ φίδας, στάμνον μέλιτος, καὶ ἐλεύσῃ πρὸς αὐτόν·

3. *Heb.* Et tolles in manu tua decem panes, et collyridas et vas mellis : et venies ad eum : ipse indicabit tibi, quid erit puero. *LXX. Hexapl.* ※ Et accipe in manu tua homini Dei panes, et colly- ※ ridas filiis ejus, et uvas passas, et vas mellis, ※ et vades ad eum : ipse annuntiabit tibi quid futurum sit puero. *Aliter*, et dixit Jeroboam

4 ותעש כן אשת ירבעם ותקם ותלך שלה ותבא בית אחיה ואחיהו לא־יכל לראות כי קמו עיניו משיבו Ο'. *Ἑξαπλ.* ※ καὶ ἐποίησεν οὕτω ἡ γυνὴ Ἱερο- ※ βοάμ, καὶ ἀνέστη, καὶ ἐπορεύθη εἰς Σηλώ. Καὶ ※ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον Ἀχιά. Καὶ ὁ ἄνθρωπος ※ πρεσβύτερος τοῦ ἰδεῖν, καὶ ἠμβλυώπουν οἱ ὀφθαλ-

4. *Hebr.* Et fecit sic uxor Jeroboam, et surrexit, et abiit Siloh : et venit domum Achiah, et Achiahu non poterat videre, quia caligabant oculi ejus præ senectute ejus. *LXX. Hexapl.* ※ Fecitque sic uxor ※ Jeroboam, et surrexit, et profecta est in Selo, et ※ ingressa est in domum Achia. Et homo senex ※ ad videndum, et caligabant oculi ejus præ senio ejus. *Aliter*, et surrexit mulier, et sum-

5 ויהוה אמר אל־אחיהו הנה אשת ירבעם באה לדרש דבר מעמך אל־בנה כי־חלה הוא כזה וכזה תדבר אליה ויהי כבאה והיא מתנכרה Ο'. *Ἑξαπλ.* ※ καὶ εἶπε Κύριος πρὸς Ἀχιά· Ἰδοὺ ἡ γυνὴ Ἱερο- ※ βοὰμ εἰσέρχεται τοῦ ἐκζητῆσαι ῥῆμα παρὰ σοῦ ※ ὑπὲρ υἱοῦ αὐτοῦ, ὅτι ἄῤῥωστός ἐστι· κατὰ τοῦτο

5. *Hebr.* Et Dominus dixit ad Achiahu : Ecce uxor Jeroboam venit ad quærendum verbum a tecum super filio suo, quia ægrotans ipse, secundum hoc et secundum hoc loqueris ad eam. Et fuit cum intraret ipsa, et ipsa præferebat se aliam. *LXX. Hexapl.* ※ Et dixit Dominus ad Achia : Ecce uxor ※ Jeroboam ingreditur ad exquirendum verbum a te super filio suo, quoniam ægrotus est : secun- ※ dum hoc et secundum hoc loqueris ad eam. Et factum est cum ingrederetur, et ipsa se pere-

## CAPUT XII LIB. III REGUM.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Θ'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 10. Τὸ σμικρότατόν μου μέλος παχύτερον τῆς ὀσφύος τοῦ πατρός μου. | 10. Η μικρότης μου παχυτέρα τῆς ὀσφύος τοῦ πατρός μου. | 10. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 10. Minimum membrum meum grossius est lumbo patris mei. | 10. Parvitas mea crassior lumoo patris mei. | 10. |

Nota.

sumptas exhibemus.

## CAPUT XIII LIB. III REGUM.

ριος τῷ λέοντι, καὶ συνέτριψεν αὐτὸν, καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν, κατὰ τὸ ῥῆμα Κυρίου, ὃ ἐλάλησεν αὐτῷ. Καὶ ἐλάλησε πρὸς υἱοὺς αὐτοῦ. Ἐπισάξατέ μοι τὸν ὄνον. Καὶ ἐπέσαξαν.

Sternite mihi asinum : et straverunt. *Vul.* Et tradidit eum Dominus leoni, et confregit eum, et occidit eum, juxta verbum Domini, quod locutus est ei. Dixitque ad filios suos, Sternite mihi asinum. Qui cum stravissent.

Nota.

desumuntur.

## CAPUT XIV LIB. III REGUM.

ἠῤῥώστησε τὸ παιδάριον Ἱεροβοάμ, καὶ Ἀχιὰ ἦν ἐν Σηλὼ, υἱὸς ξ' ἐτῶν, καὶ ῥῆμα Κυρίου μετ' αὐτοῦ· καὶ ὁ ἄνθρωπος πρεσβύτερος, καὶ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἠμβλυώπουν.

*Aliter*, et ægrotavit puer Jeroboam, et Achia erat in Selo, filius sexaginta annorum, et verbum Domini cum eo : et homo senior, et oculi ejus caligabant. *Vulg.* In tempore illo ægrotavit Abia filius Jeroboam.

※ βασιλεῦσαι ἐπὶ τὸν λαὸν τοῦτον. Ἄλλως, καὶ εἶπε πρὸς Ἀνὼ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ· Ἀνάστηθι, πορεύου, ἐπερώτησον τὸν Θεὸν περὶ τοῦ παιδαρίου, εἰ ζήσεται ἐκ τῆς ἀῤῥωστίας αὐτοῦ. Καὶ ἄνθρωπος ἦν ἐν Σηλὼμ, καὶ ὄνομα αὐτῷ Ἀχιὰ, καὶ οὗτος ἦν υἱὸς ἑξήκοντα ἐτῶν, καὶ ῥῆμα Κυρίου μετ' αὐτοῦ.

*Aliter*, et dixit ad Ano uxorem suam : Surge, vade, interroga Deum circa puerum, si vivet ex infirmitate sua. Et homo erat in Selom, et nomen ei Achia, et hic erat filius sexaginta annorum, et verbum Domini cum eo. *Vulg.* Dixitque Jeroboam uxori suæ : Surge, et commuta habitum, ne cognoscaris quod sis uxor Jeroboam : et vade in Silo, ubi est Ahias propheta, qui locutus est mihi, quod regnaturus essem super populum hunc.

※ αὐτὸς ἀναγγελεῖ σοι τί ἔσται τῷ παιδίῳ. Ἄλλως, καὶ εἶπεν Ἱεροβοὰμ πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ· Ἀνάστηθι, καὶ λάβε εἰς τὴν χεῖρά σου τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ Θεοῦ ἄρτους, καὶ κολλύρια τοῖς τέκνοις αὐτοῦ· καὶ σταφυλὴν καὶ στάμνον μέλιτος.

ad uxorem suam : Surge, et accipe in manu tua homini Dei panes, et collyridas filiis ejus, et uvam, et vas mellis. *Vulg.* Tolle quoque in manu tua decem panes, et crustulam, et vas mellis, et vade ad illum : ipse enim indicabit tibi, quid eventurum sit puero huic.

※ μοὶ αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ γήρως αὐτοῦ. Ἄλλως, καὶ ἀνέστη ἡ γυνὴ, καὶ ἔλαβεν εἰς τὴν χεῖρα αὐτῆς ἄρτους καὶ δύο κολλύρια, καὶ σταφυλὴν, καὶ στάμνον μέλιτος τῷ Ἀχιά. Καὶ ὁ ἄνθρωπος πρεσβύτερος, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἠμβλυώπουν τοῦ ἰδεῖν. Καὶ ἀνέστη ἐκ Σαριρὰ, καὶ πορεύεται.

psit in manu sua panes, et duas collyridas, et uvam, et vas mellis ipsi Achia : et homo senior, et oculi ejus caligabant ad videndum. Et surrexit de Sarira, et vadit. *Vulg.* Fecit, ut dixerat, uxor Jeroboam : et consurgens abiit in Silo, et venit in domum Ahiæ : at ille non poterat videre, quia caligaverant oculi ejus præ senectute.

※ καὶ κατὰ τοῦτο λαλήσεις πρὸς αὐτήν. Καὶ ἐγένετο ※ ἐν τῷ εἰσέρχεσθαι αὐτὴν, καὶ αὐτὴ ἀπεξενοῦτο. Ἄλλως, καὶ ἐγένετο ἐλθούσης αὐτῆς εἰς τὴν πόλιν πρὸς Ἀχιὰ τὸν Σηλωνίτην, καὶ εἶπεν Ἀχιὰ τῷ παιδαρίῳ αὐτοῦ, Ἔξελθε δὴ εἰς ἀπαντὴν Ἀνὼ τῇ γυναικὶ Ἱεροβοὰμ, καὶ ἐρεῖς αὐτῇ· Εἴσελθε καὶ μὴ στῇς.

※ grinam simulabat. *Aliter*, et factum est ingrediente ipsa in urbem ad Achia Selonitem, et dixit Achia puero suo, Egredere in occursum Ano uxori Jeroboam, et dices ipsi : Ingredere, et ne steteris. *Vul.* Dixit autem Dominus ad Ahiam, Ecce uxor Jeroboam ingreditur ut consulat te super filio suo, qui ægrotat : hæc et hæc loqueris ei. Cum ergo illa intraret, et dissimularet se esse quæ erat.

6 ויהי כשמע אחיהו את־קול רגליה באה בפתח ויאמר באי אשת ירבעם למה זה את מתנכרה ואנכי שלוח אליך קשה O'. *Ἑξαπλ.* ※ καὶ ἐγένετο ὡς ※ ἤκουσεν Ἀχιὰ τὴν φωνὴν τῶν ποδῶν αὐτῆς, εἰσ- ※ ερχομένης αὐτῆς ἐν τῷ ἀνοίγματι· καὶ εἶπεν, ※ Εἴσελθε, γυνὴ Ἱεροβοὰμ, ἵνα τι τοῦτο σὺ ἀποξε-

6. *Hebr.* Et fuit, cum audivit Achiahu vocem pedum ejus venientis ad ostium, et dixit, Ingredere, uxor Jeroboam: cur hoc tu aliam præ te ferens, et ego missus ad te dura nuntiaturus. *LXX. Hexapl.* ※ Et ※ factum est, ut audivit Achia vocem pedum ejus, ※ ingrediente ipsa ostium, et dixit, Ingredere, uxor ※ Jeroboam, ut quid ita tu peregrinam te simulas? et ego sum nuncius ad te durus. *Aliter*, quia hæc dicit Dominus,

7 לכי אמרי לירבעם כה־אמר יהוה אלהי ישראל יען אשר הרמתיך מתוך העם ואתנך נגיד על עמי ישראל O'. *Ἑξαπλ.* ※ πορευθεῖσα εἶπον τῷ Ἱερο-

7. *Hebr.* Vade, dic ad Jeroboam, sic dixit Dominus Deus Israel, pro eo quod exaltavi te de medio populi, et dedi te ducem super populum meum Israel. *LXX. Hexaplon.* ※ Abiens dic Jeroboam: Hæc dicit Dominus Deus Israel, Propterea quod

8 ואקרע את־הממלכה מבית דוד ואתנה לך ולא היית כעבדי דוד אשר שמר מצותי ואשר הלך אחרי בכל־לבבו לעשות רק הישר בעיני O'. *Ἑξαπλ.* ※ καὶ ἔρρηξα τὸ βασίλειον ἀπὸ οἴκου Δαυὶδ, καὶ

8. *H.* Et scidi regnum a domo David, et dedi illud tibi, et non fuisti sicut servus meus David, qui custodivit præcepta mea, et qui ambulavit post me in toto corde suo ad faciendum tantum rectum in oculis meis. *LXX. Hexapl.* ※ Et scidi regnum a domo David, et dedi illud tibi, et non fuisti sic-

9 ותרע לעשות מכל אשר־היו לפניך ותלך ותעשה לך אלהים אחרים ומסכות להכעיסני ואתי השלכת אחרי גוך O'. *Ἑξαπλ.* ※ καὶ ἐπονηρεύσω τοῦ ποι- ※ ῆσαι παρὰ πάντας ὅσοι ἐγένοντο εἰς πρόσωπόν

9. *H.* Et male fecisti faciendo præ omnibus qui fuerunt ante te. Et ivisti, et fecisti tibi deos alienos et conflatiles ad irritandum me, et me projecisti post tergum tuum. *LXX. Hexapl.* ※ Et male egisti ※ faciendo supra omnes quotquot fuerunt ante te; et ivisti, et fecisti tibi deos alienos et conflatilia ad irritan-

10 לכן הנני מביא רעה אל־בית ירבעם והכרתי לירבעם משתין בקיר עצור ועזוב בישראל ובערתי אחרי בית־ירבעם כאשר יבער הגלל עד־תמו O'. *Ἑξαπλ.* ※ διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ ἄγω κακίαν πρὸς ※ οἶκον Ἱεροβοὰμ, καὶ ἐξολοθρεύσω τοῦ Ἱεροβοὰμ

10. *Heb.* Idcirco, ecce ego adducens malum in domum Jeroboam: et excidam ipsi Jeroboam mingentem ad parietem, clausum et derelictum in Israel: et succidam posteriores domus Jeroboam, sicut succideretur stercus usque ad consummationem ejus. *LXX. Hexapl.* ※ Propterea ecce ego adduco malum in domum Jeroboam, et disper- ※ dam ipsius Jeroboam mingentem ad parientem, detentum et derelictum in Israel: et colligam

11 המת לירבעם בעיר יאכלו הכלבים והמת בשדה יאכלו עוף השמים כי־יהוה דבר O'. *Ἑξαπλ.* ※ τὸν ※ τεθνηκότα τοῦ Ἱεροβοὰμ ἐν τῇ πόλει καταφάγον-

11. *Heb.* Mortuum ipsi Jeroboam in civitate comedent canes, et mortuum in agro comedent volucres cœli, quia Dominus locutus est. *LXX. Hexapl.* ※ Mortuum ipsius Jeroboam in urbe comedent canes, et mortuum in agro comedent

12 ואת קומי לכי לביתך בבאה רגליך העירה ומת הילד O'. *Ἑξαπλ.* ※ καὶ σὺ ἀναστᾶσα πορεύθητι

12. *Heb.* Et tu, surge vade in domum tuam: in ingrediendo pedes tuos urbem, et morietur puer. *LXX. Hexapl.* ※ Et tu surgens vade in domum tuam: cum intraverint pedes tui civitatem, mo-

13 וספדו־לו כל־ישראל וקברו אתו כי־זה לבדו יבא לירבעם אל־קבר יען נמצא־בו דבר טוב אל־יהוה אלהי ישראל בבית ירבעם O'. *Ἑξαπλ.* ※ καὶ κό- ※ ψονται αὐτὸν πᾶς Ἰσραὴλ, καὶ θάψουσιν αὐτόν.

13. *Heb.* Et plangent eum omnis Israel, et sepelient eum, quia hic solus ingredietur ipsi Jeroboam in sepulcrum, quia inventum est in eo verbum bonum erga Dominum Deum Israel in domo Jeroboam. *LXX. Hexapl.* ※ Et plangent eum omnis Israel et sepelient eum, quia hic solus ingredie- ※ tur ipsi Jeroboam in sepulchrum, quoniam inventum est in eo verbum bonum circa Dominum

14 והקים יהוה לו מלך על־ישראל אשר יכרית את־בית ירבעם זה היום ומה גם־עתה O'. *Ἑξαπλ.* ※ καὶ ἀναστήσει Κύριος ἑαυτῷ βασιλέα ἐπὶ Ἰσραὴλ,

14. *Heb.* Et statuet Dominus sibi regem super Israel, qui excidet domum Jeroboam illa die, et quid etiam nunc? *LXX. Hexapl.* ※ Et excitabit Domi- ※ nus sibi regem super Israel, qui percutiet domum Jeroboam hac die, et adhuc etiam nunc.

15 והכה יהוה את־ישראל כאשר ינוד הקנה במים ונתש את־ישראל מעל האדמה הטובה הזאת אשר נתן לאבותיהם וזרם מעבר לנהר יען אשר עשו את־אשריהם מכעיסים את־יהוה O'. *Ἑξαπλ.* ※ καὶ πλή- ※ ξει Κύριος τὸν Ἰσραὴλ καθὰ κινεῖται ὁ κάλαμος

15. *Heb.* Et percutiet Dominus Israel sicut movetur arundo in aquis, et evellet Israel de super terra bona hac, quam dedit patribus eorum, et disperget eos trans flumen, eo quod fecerunt lucos suos irritantes Dominum. *LXX. Hexapl.* ※ Et per- ※ cutiet Dominus Israel sicut movetur calamus in aqua: et evellet Israel de super terra bona hac, quam

⋇ νοῦσα ; καὶ ἐγώ εἰμι ἀπόστολος πρὸς σὲ σκληρός. Ἄλλως, ὅτι τάδε λέγει Κύριος, Σκληρὰ ἐγὼ ἐπαποστέλλω ἐπὶ σέ. Καὶ εἰσῆλθεν Ἀνὼ πρὸς τὸν ἄνθρωπον τοῦ Θεοῦ, καὶ εἶπεν αὐτῇ Ἀχιὰ, Ἱνατί ἐνήνοχάς μοι ἄρτους, καὶ σταφυλὴν, καὶ κολλύρια, καὶ στάμνον μέλιτος ;

Dura ego immitto super te. Et ingressa est Ano ad hominem Dei, et dixit ei Achia : Ut quid attulisti mihi panes et uvam, et collyridas, et vas mellis ? *Vul*. Audivit Abias sonitum pedum ejus introeuntis per ostium, et ait : Ingredere, uxor Jeroboam : quare aliam te esse simulas? ego autem missus sum ad te durus nuntius.

⋇ βοάμ· Τάδε λέγει Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ· Ἀνθ'
⋇ οὗ ὅσον ὕψωσά σε ἀπὸ μέσου τοῦ λαοῦ, καὶ ἔδωκά
⋇ σε ἡγούμενον ἐπὶ τὸν λαὸν Ἰσραήλ.

⋇ extuli te e medio populi, et dedi te ducem su-
⋇ per populum Israel. *Vul*. Vade, et dic Jeroboam : Hæc dicit Dominus Deus Israel : Quia exaltavi te de medio populi, et dedi te ducem super populum meum Israel.

⋇ ἔδωκα αὐτό σοι, καὶ οὐκ ἐγένου ὡς δοῦλός μου
⋇ Δαυὶδ, ὃς ἐφύλαξε τὰς ἐντολάς μου, καὶ ὃς ἐπο-
⋇ ρεύθη ὀπίσω μου ἐν πάσῃ καρδίᾳ αὐτοῦ τοῦ ποι-
⋇ ῆσαι τὸ εὐθὲς ἐν ὀφθαλμοῖς μου.

⋇ ut servus meus David, qui custodivit mandata
⋇ mea, et qui ambulavit post me in toto corde suo,
⋇ faciendo rectum in oculis meis. *Vulg*. Et scidi regnum domus David et dedi illud tibi, et non fuisti sicut servus meus David, qui custodivit mandata mea, et secutus est me in toto corde suo, faciens quod placitum esset in conspectu meo.

⋇ σου· καὶ ἐπορεύθης, καὶ ἐποίησας σεαυτῷ θεοὺς
⋇ ἑτέρους καὶ χωνευτὰ τοῦ παροργίσαι με, καὶ ἐμὲ
⋇ ἔῤῥιψας ὀπίσω σου.

⋇ dum me, et me projecisti post te. *Vulg*. Sed operatus es mala super omnes qui fuerunt ante te, et fecisti tibi deos alienos et conflatiles, ut me ad iracundiam provocares, me autem projecisti post corpus tuum.

⋇ οὐροῦντα πρὸς τοῖχον, ἐπεχόμενον καὶ καταλε-
⋇ λειμμένον ἐν Ἰσραὴλ, καὶ ἐπιλέξω ἐπὶ οἴκου Ἱε-
⋇ ροβοὰμ καθὼς ἐπιλέγεται ἡ κόπρος, ἕως τελειω-
⋇ θῆναι αὐτόν.

⋇ super domum Jeroboam, sicut colligitur stercus,
⋇ donec consumptus fuerit. *Vulg*. Idcirco ecce ego inducam mala super domum Jeroboam, et percutiam de Jeroboam mingentem ad parietem et clausum, et novissimum in Israel : et mundabo reliquias domus Jeroboam sicut mundari solet fimus usque ad purum.

⋇ ται οἱ κύνες, καὶ τὸν τεθνηκότα ἐν τῷ ἀγρῷ κα-
⋇ ταφάγεται τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ· ὅτι Κύριος
⋇ ἐλάλησε

⋇ aves cœli, quia Dominus locutus est. *Vulg*. Qui mortui fuerint de Jeroboam in civitate, comedent eos canes : qui autem mortui fuerint in agro, vorabunt eos aves cœli : quia Dominus locutus est.

⋇ εἰς οἶκόν σου. Ἐν τῷ εἰσέρχεσθαι τοὺς πόδας σου
⋇ τὴν πόλιν ἀποθανεῖται τὸ παιδάριον.

⋇ rietur puerulus. *Vulg*. Tu igitur surge, et vade in domum tuam : et in ipso introitu pedum tuorum in urbem, morietur puer.

⋇ Ὅτι οὗτος μόνος εἰσελεύσεται τῷ Ἱεροβοὰμ πρὸς
⋇ τάφον, ὅτι εὑρέθη ἐν αὐτῷ ῥῆμα καλὸν περὶ τοῦ
⋇ Κυρίου Θεοῦ Ἰσραὴλ ἐν οἴκῳ Ἱεροβοάμ.

⋇ Deum Israel in domo Jeroboam. *Vulg*. Et planget eum omnis Israel, et sepeliet : iste enim solus inferetur de Jeroboam in sepulcrum, quia inventus est super eo sermo bonus a Domino Deo Israel, in domo Jeroboam.

⋇ ὃς πλήξει τὸν οἶκον Ἱεροβοὰμ ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ,
⋇ καὶ ἔτι καίγε νῦν.

*Vulg*. Constituit autem sibi Dominus regem super Israel, qui percutiet domum Jeroboam in hac die, et in hoc tempore

⋇ ἐν ὕδατι, καὶ ἐκτιλεῖ τὸν Ἰσραὴλ ἀπὸ ἄνω τῆς
⋇ χθόνος τῆς ἀγαθῆς ταύτης, ἧς ἔδωκε τοῖς πατρά-
⋇ σιν αὐτῶν, καὶ λικμήσει αὐτοὺς ἀπὸ πέραν τοῦ
⋇ ποταμοῦ ἀνθ' οὗ ὅσον ἐποίησαν τὰ ἄλση αὐτῶν
⋇ παροργίσαντες τὸν Κύριον.

⋇ dedit patribus eorum, et ventilabit eos de trans flu-
⋇ men, propterea quod fecerunt lucos suos, pro-
⋇ vocantes Dominum. *Vulg*. Et percutiet Dominus Deus Israel, sicut moveri solet arundo in aqua : et evellet Israel de terra bona hac, quam dedit patribus eorum, et ventilabit eos trans flumen : quia fecerunt sibi lucos, ut irritarent Dominum.

16 ויתן את־ישראל בגלל חטאות ירבעם אשר חטא ואשר החטיא את־ישראל O'. Ἑξαπλ. ※ καὶ δώσει

16. Heb. Et tradet Israel propter peccata Jeroboam, Qui peccavit, et qui peccare fecit Israel.

LXX. Hexapl. ※ Et dabit Dominus Israel propter peccata Jeroboam, qui peccavit, et qui peccare

17 ותקם אשת ירבעם ותלך ותבא תרצתה היא באה בסף־הבית והנער מת O'. Ἑξαπλ. ※ καὶ ἀνέστη ἡ ※ γυνὴ Ἱεροβοάμ, καὶ ἐπορεύθη εἰς Σαριρὰ (Θερ-

17. Heb. Et surrexit uxor Jeroboam, et abiit, et venit in Thersa : ipsa ingrediente in limen domus, et puer mortuus est. LXX. Hexapl. ※ Et surrexit

※ uxor Jeroboam, et abiit in Sarira (Thersatha). Et factum est cum ingrederetur in vestibulo

18 ויקברו אתו ויספדו־לו כל־ישראל כדבר יהוה אשר דבר ביד־עבדו אחיהו הנביא O'. Ἑξαπλ. ※ καὶ ※ ἔθαψαν αὐτὸ, καὶ ἐκόψαντο αὐτὸ πᾶς Ἰσραὴλ κατὰ

18. H. Et sepelierunt eum, et planxerunt eum omnis Israel, secundum verbum Domini, quod locutus fuerat in manu servi sui Achiahu prophetæ.

LXX. Hexapl. ※ Et sepelierunt eum, et planxerunt eum omnis Israel, secundum verbum Do-

19 ויתר דברי ירבעם אשר נלחם ואשר מלך הנם כתובים על־ספר דברי הימים למלכי ישראל O'. Ἑξαπλ. ※ καὶ περισσὸν ῥημάτων Ἱεροβοάμ, ὅσα ἐπο-

19. Heb. Et residuum verborum Jeroboam, quibus pugnavit, et quibus regnavit, ecce hæc scripta in libro verborum dierum regum Israel. LXX.

Hexapl. ※ Et reliquum verborum Jeroboam, quantum bellaverit, quantum regnaverit, ecce hæc

20 והימים אשר־מלך ירבעם עשרים ושתים שנה, וישכב עם־אבתיו וימלך נדב בנו תחתיו O'. Ἑξαπλ. ※ καὶ αἱ ἡμέραι, ἃς ἐβασίλευσεν Ἱεροβοάμ, εἴκοσι

20. Hebr. Et dies quibus regnavit Jeroboam, viginti et duo anni, et dormivit cum patribus suis : et regnavit Nadab filius ejus pro eo. LXX. Hexapl.

※ Et dies quibus regnavit Jeroboam, viginti duo anni, et dormivit cum patribus suis ; et regna-

27 על־יד שרי הרצים A. Πρὸς θάλαμον τῶν τρεχόντων. Σ. Εἰς τὸν τόπον ὅπου οἱ παρατρέχοντες. O'.

27. Heb. super manu principum cursorum. A. ad thalamum currentium. S. in locum ubi transcur-

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XIV lib. III Regum.

Hæc historia, quæ maximam capitis xiv partem complectitur, in editione Romana LXX Interp. toto cœlo differt ab Hebraico textu. Primam autem versionem Græcam, quam post Hebraicum locamus, habet editio Romana in notis, habent item codex Alexandrinus aliique. Eratque in Hexaplis, ut indicat scholion editionis Romanæ in fine capitis præcedentis post verba : ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς, ubi sic legitur, μετὰ τοῦτο ἐν τῷ Ἑξαπλῷ κεῖται τὰ κατὰ τὴν νόσον καὶ τὴν τελευτὴν Ἀβιὰ τοῦ υἱοῦ Ἱεροβοὰμ μετὰ ἀστερίσκων. I. e. « Postea in Hexaplo jacent ea, quæ spectant ad ægritudinem et mortem Abiæ filii Jeroboam, cum asteriscis. » Codex vero Regius hanc notam habet : δῆλον ὅτι ἡ κατὰ τοῦ παιδίου ἀπόφασις, ὡς ἐν τῷ Ἑξαπλῷ, καὶ τοῖς ἀκριβεστέροις τῶν ἀντιγράφων κεῖται, μετὰ τὴν ἐπὶ ταῖς δαμάλεσιν ἀσέβειαν γέγονε, et hæc etiam Coislin. 2. Id est, « Manifestum est, sententiam contra puerum latam, ut in Hexaplo et in accuratioribus exemplaribus jacet, post impietatem circa vitulas admissam contigisse. »

V. 1 et sqq. Post Hexaplarem versionem locamus eam, quæ in editione Romana fertur. Deinde aliam quæ exstat in codice Regio, de quo frequenter egimus.

In quinque sequentibus versibus eamdem τῶν O' Romanam subjungimus Hexaplari. A sexto autem versu ita variat Romana, ut non potuerit ad singulos versus distribui : sed huc rejecta est. Τάδε λέ-

## CAPUT XV LIB. III REGUM.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 4 כי למען דוד נתן יהוה אלהיו לו ניר בירושלם להקים את־בנו אחריו | 4. | 4. Ὅτι διὰ Δαυὶδ ἔδωκεν Κύριος ὁ Θεὸς αὐτοῦ λύχνον ἐν Ἰερουσαλὴμ τοῦ ἀναστῆσαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ μετ' αὐτόν. |
| 5, 6 רק בדבר אוריה החתי ומלחמה היתה בין־רחבעם ובין ירבעם כל־ימי חייו | 5, 6. | 5, 6. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 4. Quia propter David dedit Dominus Deus ejus ei lucernam in Jerusalem, ad suscitandum filium ejus post eum. | 4. Sed propter David dedit ei Dominus Deus suus lucernam in Jerusalem, ut suscitaret filium ejus post eum. | 4. Quia propter David dedit Dominus Deus ejus lucernam in Jerusalem, ad suscitandum filium ejus post eum. |
| 5, 6. Tantum in re Uriæ Hethæi. Et bellum fuit inter Roboam et inter Jeroboam, omnibus diebus vitæ ejus. | 5, 6. Excepto sermone Uriæ Hethæi. Attamen bellum fuit inter Roboam et inter Jeroboam, omni tempore vitæ ejus. | 5, 6. |

⋇ Κύριος τὸν Ἰσραὴλ χάριν ἁμαρτιῶν Ἱεροβοὰμ,
⋇ ὃς ἥμαρτε καὶ ὃς ἐξήμαρτεν Ἰσραήλ.

⋇ fecit Israel. *Vulg*. Et tradet Dominus Israel propter peccata Jeroboam, qui peccavit, et peccare fecit Israel.

⋇ σαθά.) Καὶ ἐγένετο ὡς εἰσῆλθεν ἐν τῷ προθύρῳ
⋇ τοῦ οἴκου, καὶ τὸ παιδάριον ἀπέθανε.

⋇ domus, et puerulus mortuus est. *Vulg*. Surrexit itaque uxor Jeroboam, et abiit, et venit in Thersa : cumque illa ingrederetur limen domus, puer mortuus est.

⋇ τὸ ῥῆμα Κυρίου ὃ ἐλάλησεν ἐν χειρὶ δούλου αὐτοῦ
⋇ Ἀχιὰ τοῦ προφήτου.

⋇ mini, quod locutus est in manu servi sui Achiæ
⋇ prophetæ. *Vulg*. Et sepelierunt eum, et planxit eum omnis Israel, juxta sermonem Domini, quem locutus est in manu servi sui Ahiæ prophetæ.

⋇ λέμησεν, οσα ἐβασίλευσεν, ἰδοὺ αὐτὰ γεγραμμένα
⋇ ἐπὶ βιβλίου ῥημάτων τῶν ἡμερῶν βασιλέων Ἰσ-
⋇ ραήλ.

⋇ scripta in libro verborum dierum regum
⋇ Israel. *Vulg*. Reliqua autem verborum Jeroboam, quomodo pugnaverit, et quomodo regnaverit, ecce scripta sunt in libro verborum dierum regum Israel.

⋇ καὶ δύο ἔτη. Καὶ ἐκοιμήθη μετὰ τῶν πατέρων αὐ-
⋇ τοῦ, καὶ ἐβασίλευσε Ναδὰβ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ.

⋇ vit Nadab filius ejus pro eo. *Vulg*. Dies autem quibus regnavit Jeroboam viginti duo anni sunt : et dormivit cum patribus suis : regnavitque Nadab filius ejus pro eo.

Εἰς τὸ Θεκουὲ τῶν παρατρεχόντων. *Ἄλλως*, οἱ ἡγούμενοι τῶν παρατρεχόντων.

rentes. *LXX*. In Thecue transcurrentium. *Aliter*, duces præcursorum. *Vulg*. in manum ducum scutariorum.

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XIV lib. III Regum.

γει Κύριος, Ἰδοὺ σὺ ἀπελεύσῃ ἀπ' ἐμοῦ· καὶ ἔσται εἰσελθούσης σου τὴν πόλιν εἰς Σαριρὰ, καὶ τὰ κοράσιά σου ἐξελεύσονταί σοι εἰς συνάντησιν, καὶ ἐροῦσί σοι, τὸ παιδάριον τέθνηκεν· ὅτι τάδε λέγει Κύριος, Ἰδοὺ ἐγὼ ἐξολοθρεύσω τοῦ Ἱεροβοὰμ οὐροῦντα πρὸς τοῖχον, καὶ ἔσονται οἱ τεθνηκότες τοῦ Ἱεροβοὰμ ἐν τῇ πόλει, καταφάγονται οἱ κύνες, καὶ τὸν τεθνηκότα ἐν τῷ ἀγρῷ καταφάγονται τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ. Καὶ τὸ παιδάριον κόψεται, οὐαὶ Κύριε, ὅτι εὑρέθη ἐν αὐτῷ ῥῆμα καλὸν περὶ τοῦ Κυρίου. Καὶ ἀπῆλθεν ἡ γυνὴ ὡς ἤκουσε. Καὶ ἐγένετο ὡς εἰσῆλθεν εἰς τὴν Σαριρὰ, καὶ τὸ παιδάριον ἀπέθανε· καὶ ἐξῆλθεν ἡ κραυγὴ εἰς ἀπαντήν. Hæc dicit Dominus, Ecce tu abibis a me : et erit ingrediente te civitatem in Sarira, et puellæ tuæ egredientur tibi in occursum, et dicent tibi, Parvulus est mortuus. Quoniam hæc dicit Dominus : Ecce ego exterminabo de Jeroboam mingentem ad parietem : et erunt mortui Jeroboam, in civitate comedent canes : et mortuum in agro comedent volatilia cœli. Et parvulus plangetur, Væ Domine, quia inventum est in eo verbum bonum circa Dominum. Et abiit mulier ut audivit. Et factum est ut intravit in Sarira, et parvulus mortuus est : et exiit clamor in occursum.

V. 27. Ἀ., πρὸς θάλαμον etc. Σ., εἰς τὸν τόπον etc. Ο′, εἰς τὸ θεκουὲ etc. Sic Coislin. 2. *Ἄλλως*, οἱ ἡγούμενοι etc. Sic edit. Rom. Quid porro legerint qui ita verterunt illud, על־יד שרי non ita facile est divinare.

## CAPUT XV LIB. III REGUM.

### ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

4. Ἀλλὰ διὰ Δαυὶδ ἔδωκεν Κύριος ὁ Θεὸς αὐτοῦ λύχνον ἐν Ἱερουσαλὴμ, ὥστε στῆσαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ μετ' αὐτόν.

5, 6.

### Ο′.

4. Ὅτι διὰ Δαυὶδ ἔδωκεν αὐτῷ Κύριος ὁ Θεὸς κατάλειμμα ἐν Ἱερουσαλὴμ, ἵνα στήσῃ τὰ τέκνα αὐτοῦ μετ' αὐτόν.

5, 6. *Vacat*. *Ἄλλος*, ἐκτὸς ἐν ῥήματι Οὐρίου τοῦ Χετταίου. Καὶ πόλεμος ἦν μεταξὺ Ῥοβοὰμ καὶ μεταξὺ Ἱεροβοὰμ, πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ.

### ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

4. Ὅτι διὰ Δαυὶδ ἔδωκεν αὐτῷ Κύριος ὁ Θεὸς κατάλειμμα ἐν Ἱερουσαλὴμ, ἵνα στήσῃ τὰ τέκνα αὐτοῦ μετ' αὐτόν.

5, 6.

### SYMMACHUS.

4. Sed propter David dedit Dominus Deus ejus lucernam in Jerusalem, ut statuat filium eius post eum.

5, 6.

### LXX INTERPRETES.

4. Quia propter David dedit ei Dominus Deus residuum in Jerusalem, ut statuat filios ejus post eum.

5, 6. *Vacat*. *Alius*, præterquam in verbo Uriæ Chetthæi. Et bellum erat inter Roboam et inter Jeroboam omnibus diebus vitæ ejus.

### THEODOTIO.

4. Quia propter David dedit ei Dominus Deus residuum in Jerusalem, ut statuat filios ejus post eum.

5, 6.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 9 ובשנת עשרים | 9. | 9. |
| 12 הקדשים | 12. | 12. Τὰς τελετάς. |
| 13 את־מעכה *Τὸ Ἑβρ.*, καὶ τὴν Μαλχά. | 13. | 13. Καὶ τὴν Μαλχά. |
| 14 והבמות לא־סרו רק לבב־אסא היה שלם עם־יהוה כל־ימיו | 14. | 14. . . . . ἡ καρδία Ἀσὰ ἦν τελεία μετὰ Κυρίου. |
| 18 בן־טברמן בן־חזיון | 18. | 18. |
| 27 ויכהו | 27. | 27. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 9. Et in annc v' esimo. | 9. In anno vigesimo. | 9. |
| 12. Effœminatos | 12. Effœminatos. | 2. Teletas, i. e. initiationes. |
| 13. Maacha. *Hebr. int.*, et Malcha. | 13. Maacham. | 13. Et Malcha |
| 14. Et excelsa non remota sunt: tantum cor Asa erat perfectum cum Domino omnibus diebus suis. | 14. Excelsa autem non abstulit. Verumtamen cor Asa perfectum erat cum Domino cunctis diebus suis. | 14. .... cor Asa erat perfectum cum Domino. |
| 18. Filium Tabremon filii Hezion. | 18. Filium Tabremon filii Hezion. | 18. |
| 27. Et percussit eum. | 27. Et percussit eum. | 27. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XV lib. III Regum.

V. 4. Ἀ., ὅτι διὰ etc. Coislin. 2. Quod autem ibid. dicitur, Ο', Θ., ὁμοίως οἱ Γ, *similiter tres interpretes*, si non est mendum, significat, ut puto, tres interpretes ut LXX vertere, quod sæpe dicitur, ut plerumque vidimus, cum parvum inter interpretes discrimen deprehenditur. Edit. Rom. paulum variat.

V. 5. Ἄλλος, ἐκτὸς ἐν ῥήματι etc. Hæc in textu LXX desiderabantur: et in Romana editione inter notas, inque mss. quibusdam in ipso textu leguntur ex alio interprete, ut videtur, excerpta.

V. 9. Ἄλλος, ἐν ἔτει εἰκοστῷ. Sic quidam mss. et in notis edit. Romanæ. Alex. habet εἰκοστοῦ, mendose.

# CAPUT XVI LIB. III REGUM.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 9 ויקשר עליו עבדו זמרי | 9. | 9. |
| 24 שמרון | 24. | 24. |
| 26 ובחטאתיו | 26. | 26. |
| 33 ויוסף | 33. | 33. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 9. Et conspiravit super eum servus ejus Zamri. | 9. Et rebellavit contra eum servus suus Zambri. | 9. |
| 24. Someron. | 24. Samariæ. | 24. |
| 26. Et in peccatis ejus. | 26. Et in peccatis ejus. | 26. |
| 33. Et addidit. | 33. Et addidit. | 33. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XVI lib. III Regum.

V. 9. Ἄλλος, καὶ συνέστρεψεν ἐφ' ἑαυτὸν etc. In notis edit. Romanæ.

V. 24. Ἄλλος, Σαμαρείας. Ἄλλος, Σομορών. Coislin. 2

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 9. | 9. Ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τετάρτῳ καὶ εἰκοστῷ. Ἄλλος, ἐν ἔτει εἰκοστῷ. | 9. |
| 12. Τὰς τελετάς. | 12. Τὰς τελετάς. Ἄλλ., τὰς στήλας. | 12. Τὰς τελετάς. |
| 13. Καὶ τὴν Μαλχά. | 13. Ἀνά. | 13. Καὶ τὴν Μαλχά |
| 14. Τὰ δὲ ὑψηλὰ οὐ περιῃρέθη· ἡ μέντοι καρδία Ἀσὰ ἦν τελεία. | 14. Τὰ δὲ ὑψηλὰ οὐκ ἐξῆρε· πλὴν ἡ καρδία Ἀσὰ ἦν τελεία μετὰ Κυρίου πάσας τὰς ἡμέρας αὐτοῦ. | 14. Πλὴν ἡ καρδία Ἀσὰ ἦν τελεία μετὰ Κυρίου πάσας τὰς ἡμέρας. |
| 18. | 18. Υἱὸν Ταβερεμὰ υἱοῦ Ἀζίν. Ἄλλος, υἱὸν Τὰβ ἐν Ῥαμὰν υἱοῦ Ἀζαήλ. | 18. |
| 27. | 27. Καὶ ἐχάραξεν αὐτόν. Ἄλλος, καὶ ἐπεχαράκωσεν. Ἄλλος, καὶ ἐπάταξεν αὐτόν. | 27. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| .. | 9. In anno quarto et vigesimo. *Alius*, in anno vigesimo. | 9. |
| 12. Teletas. | 12. Teletas. *Al.*, columnas. | 12. Teletas. |
| 13. Et Malcha. | 13. Ana. | 13. Et Malcha. |
| 14. Excelsa autem non ablata sunt: attamen cor Asa erat perfectum. | 14. Excelsa autem non abstulit: verumtamen cor Asa erat perfectum cum Domino omnibus diebus ipsius. | 14. Verumtamen cor Asa erat perfectum cum Domino omnibus diebus. |
| 18. | 18. Filium Taberema filii Azin. *Alius*, filium Tab in Raman filii Azael. | 18. |
| 27. | 27. Et secavit eum. *Alius*, et circumvallavit. *Alius*, et percussit eum. | 27. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XV lib. III Regum.

V. 12. Ο', τὰς τελετάς· ὁμοίως οἱ Γ'. Coislin. 2. sic. cf. notam vers. 4, supra.'
V. 13. Α., Σ., Θ., καὶ τὴν Μαλχά. Idem. Sed pro Μαλχά lege ubique Μααχά.
V. 14. Ἀ., ἡ καρδία etc. Has lectiones adfert idem.
V. 18. Ἄλλος, υἱὸν Τὰβ ἐν Ῥαμὰν υἱοῦ Ἀζαήλ. In notis editionis Rom. Qui vero sic reddidit videtur legisse בן־טב ברמן.
V. 27. Ἄλλος, καὶ ἐπεχαράκωσεν etc. Has lectiones exhibent notæ editionis Romanæ: ἐπεχαράκωσεν videtur mendose positum. [Si Schleusnerum audias, leges, ἐπεχάραξεν. DRACH.]

## CAPUT XVI LIB. III REGUM.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 9. | 9. Καὶ συνέστρεψεν ἐπ' αὐτὸν Ζαμβρί. Ἄλλος, καὶ συνέστρεψεν ἐφ' ἑαυτὸν τοὺς παῖδας αὐτοῦ, καὶ Ζαμβρὶ ὁ ἄρχων. | 9. |
| 24. | 24. Σεμερών. Ἄλλος, Σαμαρείας. Ἄλλος, Σομορών. | 24. |
| 26. | 26. Καὶ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις αὐτοῦ. Ἄλλος, τοῖς ματαίοις. | 26. |
| 33. | 33. Καὶ προσέθηκεν. Ἄλλος, καὶ ἐπλεόνασεν. | 33. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 9. | 9. Et convertit se super eum Zambri. *Alius*, et convertit in se servos suos, et Zambri princeps. | 9. |
| 24. | 24. Semeron. *Alius*, Samariæ. *Alius*, Somoron. | 24. |
| 26. | 26. Et in peccatis ejus. *Alius*, vanis. | 26. |
| 33. | 33. Et addidit. *Alius*, et superabundavit. | 33. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XVI lib. III Regum.

V. 26. Ἄλλος, τοῖς ματαίοις. Coislin. 2.
V. 33. Ἄλλ., καὶ ἐπλεόνασεν. Sic quædam exempl.

## CAPUT XVII LIB. III REGUM.

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛAΣ. |
|---|---|---|
| 6 והערבים מביאים לו-לחם ובשר בבקר ולחם ובשר בערב | 6. | 6. Καὶ οἱ κόρακες ἔφερον αὐτῷ ἄρτον καὶ κρέας τὸ πρωΐ, καὶ ἄρτον καὶ κρέας τὸ δείλης. |
| 12 בצפחת | 12. | 12. Ἐν τῇ ληκυθίᾳ. |
| 20 יהוה אלהי הגם על-האלמנה אשר-אני מתגורר עמה הרעות להמית את-בנה | 20. | 20. |
| 21 על-הילד | 21. | 21. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 6. Et corvi adferentes ei panem et carnem in mane, et panem et carnem in vespera. | 6. Corvi quoque deferebant ei panem et carnes mane, similiter panem et carnes vesperi. | 6. Et corvi ferebant ei panem et carnem mane, et panem et carnem vespere. |
| 12. In lecytho. | 2. In lecytho. | 12. In lecythia. |
| 20. Domine Deus mi, num etiam super viduam, qua ego hospitans cum ea, malefecisti ad mori faciendum filium ejus? | 20. Domine Deus meus, etiamne viduam apud quam ego utcumque sustentor afflixisti, ut interficeres filium ejus? | 20. |
| 21. Super puerum. | 21. Super puerum. | 21. |

### Notæ et variæ lectiones ad cap. XVII lib. III Regum.

V. 6. Coislin. 2., οἱ Γ', καὶ οἱ κόρακες etc., ut Reg. 'Α., Σ., Θ., ἄρτον καὶ κρέας τὸ πρωΐ, καὶ etc. Hinc vides οἱ Γ' significare 'Α., Σ., Θ.

V. 12. 'Α., ἐν τῇ ληκυθίᾳ. Coislin. 2, 'Α., ἐν τῇ ληκυθίᾳ. Ἄλλος, ἐν καμψάκῃ. Reg.

## CAPUT XVIII LIB. III REGUM.

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛAΣ |
|---|---|---|
| 5 מן-הבהמה | 5. | 5. |
| 21 עד-מתי אתם פסחים על-שתי הסעפים | 21. | 21 |
| 25 בחרו לכם הפר האחד | 25. | 25. Ἐπιλέξασθε ἑαυτοῖς τὸν δάμαλιν τὸν ἕνα. |
| 27 כי-שיח-לו | 27. | 27. Ὅτι ὁμιλία αὐτῷ. |
| 28 כמשפטם | 28. | 28. Κατὰ τὸ κρίμα αὐτῶν. |
| 29 ואין-קול ואין-ענה | 29. | 29. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 5. De animali. | 5. Jumenta. | 5. |
| 21. Usquequo vos claudicantes super duas cogitationes. | 21. Usquequo claudicatis in duas partes. | 21. |
| 25. Eligite vobis juvencum unum. | 25. Eligite vobis bovem unum. | 25. Eligite vobis juvencum unum. |
| 27. Quia meditatio ei. | 27. Forsitan loquitur. | 27. Quia colloquium ipsi. |
| 28. Juxta judicium ipsorum | 28. Juxta ritum suum. | 28. Juxta judicium ipsorum. |
| 29. Et non vox, neque respondens. | 29. Nec audiebatur vox, nec aliquis respondebat. | 29. |

### Notæ et variæ lectiones ad cap. XVIII lib. III REGUM.

V. 5. Ἄλλος, ἀπὸ τῶν κτηνῶν. Sic ex mss. edit. Romana in notis.

V. 21. Σ., ἕως πότε etc. Coislin. 2.

V. 25. 'Α., ἐπιλέξασθε etc. Lectiones Aquilæ et Symm. exhibet Coislin. 2, qui hanc addit notam: Πίονα παρ' οὐδενὶ κεῖται ἐν τῷ Ἑξαπλῷ. I. e. « *Pinguem*, apud neminem exstat in Hexaplo. » Itaque in-

## CAPUT XVII LIB. III REGUM.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 6. Καὶ οἱ κόρακες ἔφερον αὐτῷ ἄρτον καὶ κρέας τὸ πρωῒ, καὶ ἄρτον καὶ κρέας τὸ δείλης. | 6. Καὶ οἱ κόρακες ἔφερον αὐτῷ ἄρτους τοπρωῒ, καὶ κρέα τοδείλης. | 6. Καὶ οἱ κόρακες ἔφερον αὐτῷ ἄρτον καὶ κρέας τὸ πρωῒ, καὶ ἄρτον καὶ κρέας τὸ δείλης. |
| 12. | 12. Ἐν τῷ καψάκῃ. Ἄλλος, καμψάκῃ. | 12. |
| 20. | 20. *Vacat.* Ἄλλος, ὦ Κύριε ὁ Θεός μου, εἰ ἔτι καὶ τὴν χήραν ᾗ παροικῶ ἐκάκωσας, ὥστε ἀνελεῖν τὸν υἱὸν αὐτῆς. | 20. |
| 21. | 21. Τῷ παιδαρίῳ. Ἄλλος, τῷ μειρακίῳ | 21. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 6. Et corvi ferebant ei panem et carnem mane, et panem et carnem vespere. | 6. Et corvi ferebant ei panes mane, et carnes vespere. | 6. Et corvi ferebant ei panem et carnem mane, et panem et carnem vespere. |
| 12. | 12. In capsaca. *Al.*, campsaca. | 12. |
| 20. | 20. *Vacat. Al.*, o Domine Deus mi, si adhuc et viduam apud quam ego hospito afflixisti, ita ut interficeres filium ejus. | 20. |
| 21. | 21. Puerulo. *Alius*, puero. | 21. |

### Notæ et variæ lectiones ad cap. XVII lib. III Regum.

V. 20. Ὦ Κύριε etc. Sic Coislin. 2, sine interpretis nomine.

V. 21. Ἄλλος, τῷ μειρακίῳ. Ita legit Procopius hoc loco.

## CAPUT XVIII LIB. III REGUM.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 5. | 5. Ἀπὸ τῶν σκηνῶν. Ἄλλος, ἀπὸ τῶν κτηνῶν. | 5. |
| 21. Ἕως πότε ὑμεῖς χωλαίνετε ἐπὶ δυσὶν ἀμφιβόλως. | 21. Ἕως πότε ὑμεῖς χωλανεῖτε ἐπ' ἀμφοτέραις ταῖς ἰγνύαις. | 21 |
| 25. Ἐπιλέξασθε ἑαυτοῖς τὸν βοῦν τὸν ἕτερον. | 25. Ἐκλέξασθε ἑαυτοῖς τὸν μόσχον τὸν ἕνα. | 25. |
| 27. Ὅτι ὁμιλεῖ. | 27. Ὅτι ἀδολεσχία αὐτῷ ἐστι. | 27. |
| 28. Καθὼς ἔθος αὐτοῖς. | 28. Κατὰ τὸν ἐθισμὸν αὐτῶν. | 28. |
| 29. | 29. Ἄλλος, καὶ οὐκ ἦν φωνὴ, καὶ οὐκ ἦν ἀκρόασις. | 29. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO |
|---|---|---|
| 5. | 5. De tabernaculis. *Alius*, de jumentis. | 5. |
| 21. Usquequo vos claudicatis super duo dubie. | 21. Usquequo vos claudicabitis in ambobus poplitibus. | 21. |
| 25. Eligite vobis bovem alterum. | 25. Eligite vobis vitulum unum. | 25. |
| 27. Quia colloquitur. | 27. Quia fabulatio ei est. | 27. |
| 28. Secundum morem suum. | 28. Secundum consuetudinem suam. | 28. |
| 29. | 29. *Alius*, et non erat vox, et non erat auditus. | 29. |

### Notæ et variæ lectiones ad cap XVIII lib. III Regum.

dicat in quibusdam exemplaribus haberi. (*)

V. 27. Ἀ., ὅτι ὁμιλία αὐτῷ. Σ., ὅτι ὁμιλεῖ. Reg. et Coislin. 2.

V. 28. Ἀ., κατὰ τὸ κρίμα etc. Coislin. 2.

V. 29 Ἄλλος, καὶ οὐκ ἦν etc. Hæc quæ desiderantur in edit. Romana, in quibusdam mss. et in notis ejusdem edit. feruntur.

(*) Dignum est ut notetur nomen δάμαλις ab Aquila in masculino genere hic usurpari, quia respondet ad hebraicum פר, *juvencus*. DRACH.

## CAPUT XIX LIB. III REGUM.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 5 תחת רתם | 5. | 5. (Ὑποκάτω) ἄρκευθον. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 5. Subtus genistam. | 5. In umbra juniperi. | 5. Sub junipero |

### Nota.

Has Aquilæ et Symmachi lectiones exhibet Eusebius *De locis Hebraicis* apud Hieronymum in voce Ῥεμάθ, his verbis: Ῥεμάθ, Ἀ., ἄρκευθον, Σ., σκέπην. Ubi Hieronymus « Rothem, pro quo Aquila

## CAPUT XX LIB. III REGUM.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 10 לשׁעלים | 10 | 10. |
| 13 את כל־ההמון | 13. | 13. |
| 14 בנערי שׂרי המדינות | 14 | 14. |
| 28 אלהי עמקים | 28. | 28. Θεος κοιλάδων. |
| 31 הנה־נא שׁמענו | 31. | 31. |
| 38 ויתחפשׂ באפר על־עיניו | 38. | 38. Καὶ ἐσκαλεύσατο ἐν σποδῷ ἐπὶ ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ. |
| 40 כן משׁפטך | 40. | 40. |
| 43 סר וזעף | 43. | 43. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 10. Pugillis. | 10. Pugillis. | 10. |
| 13. Omnem turbam. | 13. Omnem multitudinem. | 13. |
| 14. In pueris principum provinciarum. | 14. Per pedissequos principum provinciarum. | 14. |
| 28. Deus vallium. | 28. Deus vallium. | 28. Deus vallium. |
| 31. Ecce, obsecro, audivimus. | 31. Ecce, audivimus. | 31. |
| 38. Et mutavit se in velo super oculos suos. | 38. Et mutavit aspersione pulveris os et oculos suos. | 38. Et conspersit se in cinere super oculos suos |
| 40. Sic judicium tuum. | 40. Hoc est judicium tuum. | 40. |
| 43. Contumax et sævus. | 43. Contemnens et furibundus. | 43. |

### Notæ et variæ lectiones ad cap. XX lib. III Regum.

Hoc cap. in editione Rom. inverso ordine post sequens jacet. Hujus vero præposteri ordinis occasione in Regio codice legitur: ταῦτα ἐν τῷ Ἑξαπλῷ πρὸ τῆς κατὰ τὸν Ναβουθαὶ ἱστορίας κεῖται. I. e. *Hæc in Hexaplo ante historiam Nabuthæ jacent.* Nimirum historia obsessæ a Syris Samariæ ante historiam Naboth in Hebraico et in Hexaplis jacebat, secus quam in LXX Interpretibus, ubi præposterus ordo.

V. 10. Ἄλλος, ταῖς δραξί. Sic in mss. et in notis ad edit. Rom.

V. 13. Ἄλλος, πάντα τὸν ἦχον. Indidem.

## CAPUT XXI LIB. III REGUM.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ |
|---|---|---|
| 4 ויבא אחאב אל־ביתו סר וזעף על־הדבר אשׁר־דבר אליו נבות | 4. | 4. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 4. Venitque Achab in domum suam, recedens et sævus super verbum quod locutus fuerat ei Naboth Jezraelita, et dixerat, Non | 4. Venit ergo Achab in domum suam indignans, et frendens super verbo, quod locutus fuerat ad eum Naboth Jesraelites, dicens: Non | 4. |

## CAPUT XIX LIB. III REGUM.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο΄. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 5. (Ὑποκάτω) σκέπην. | 5. Ὑπὸ φυτόν. Ἄλλος, ὑποκάτω Ῥαθμέν. | 5. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 5. Sub umbraculo. | 5. Sublus plantam. *Alius*, sub Rathmen. | 5. |

Nota.

interpretatur ἄρκευθον, id est, *juniperum* : Symmachus, *umbraculum*.

## CAPUT XX LIB. III REGUM.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο΄. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 10. | 10. Ἀλώπεξι. Ἄλλος, ταῖς δραξί. | 10. |
| 13. | 13. Τὸν ὄχλον. Ἄλλος, πάντα τὸν ἦχον. | 13. |
| 14. Διὰ παιδαρίων τῶν ἀρχοντων της πόλεως. | 14. Ἐν τοῖς παιδαρίοις τῶν ἀρχόντων τῶν χωρῶν. | 14. |
| 28. Θεὸς κοιλάδων. | 28. Θεὸς κοιλάδων. | 28. Θεὸς κοιλάδων. |
| 31. | 31. Οἶδα. Ἄλλος, ἰδοὺ δὴ οἴδαμεν. | 31. |
| 38. Καταπασαμενος σποδῷ κατὰ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ. | 38. Καὶ κατεδήσατο ἐν τελαμῶνι τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ. | 38. |
| 40. | 40. Ἰδοὺ καὶ τὰ ἔνεδρα. Ἄλλος, ἰδοὺ σὺ δικαστής. | 40. |
| 43. Διατεταραγμένος και σκυθρωπάζων. | 43. Συγκεχυμένος καὶ ἐκλελυμένος. | 43. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 10. | 10. Vulpibus. *Alius*, pugillis. | 10. |
| 13. | 13. Turbam. *Alius*, omnem sonitum. | 13. |
| 14. Per pueros principum urbis. | 14. In pueris principum regionum. | 14. |
| 28. Deus vallium. | 28. Deus vallium. | 28. Deus vallium. |
| 31 | 31. Novi. *Alius*, ecce profecto vidimus. | 31. |
| 38. Aspersus pulvere contra oculos suos. | 38. Et colligavit in vitta oculos suos. | 38. |
| 40. | 40. Ecce et insidiæ. *Alius*, ecce tu judex. | 40. |
| 43. Conturbatus et tristis. | 43. Confusus et contristatus. | 43. |

### Notæ et variæ lectiones ad cap. XX lib. III Regum.

V. 14. Σ., διὰ παιδαρίων etc. Coislin. 2.

V. 28. Ἀ., Σ., Ο΄, Θ., Θεὸς κοιλάδων. Ex Eusebio *De locis Hebraicis*.

V. 31. Ἄλλος, ἰδοὺ δὴ οἴδαμεν. Ex notis edit. Rom.

V 38. Ἀ., καὶ ἐσκαλεύσατο etc. Has Aquilæ et Symmachi lectiones mutuamur ex cod. Reg. et ex Coislin. 2.

V. 40. Ἄλλος, ἰδοὺ σὺ δικαστής. In notis edit. Rom.

V. 43. Σ., διατεταρ-. etc. Coislin.

## CAPUT XXI LIB III REGUM.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο΄. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 4. | 4. Ἄλλος, καὶ ἦλθεν Ἀχαὰβ εἰς οἶκον αὐτοῦ συγκεχυμένος καὶ | 4. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO |
|---|---|---|
| 4 | 4. *Alius*, et venit Achaab in domum suam confusus, et solutus super verbo, quod locutus fuerat ad eum Nabuthæ Jesraelita : et | 4. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| היזרעאלי ויאמר לא־אתן לך את־ נחלת אבותי | | |
| 7 תעשה מלוכה על־ישראל | 7. | 7. |
| 27 ויהלך א | 27. | 27. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| dabo tibi hæreditatem patrum meorum. | dabo tibi hæreditatem patrum meorum. | |
| 7. Facies regnum super Israel. | 7. Regis regnum Israel. | 7. |
| 27. Et ambulavit sensim. | 27. Et ambulavit demisso capite. | 27. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XXI lib. III Regum

V. 14. Ἄλλος, καὶ ἦλθεν Ἀχαὰβ etc. Sic in notis ad edit. Rom. Hic LXX deficiunt

V. 7. Ἄλλος, ποιεῖς βασιλεὺς Ἰσραήλ. In notis ad edit. Rom.

## CAPUT XXII LIB. III REGUM.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 16 עד־כמה פעמים אני משביעך | 16. | 16. Ἕως πόσων καθόδων ἐγὼ ὁρκίζω σε. |
| 35 דם־המכה | 35. | 35. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 16. Usque ad tot vices ego adjuravi te. | 16. Iterum atque iterum adjuro te. | 16. Usque ad quot vices ego adjuro te. |
| 35. Sanguis plagæ. | 35. Sanguis plagæ. | 35. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XXII lib. III Regum.

V. 16. Ἀ., ἕως πόσων etc. Lectiones Aquilæ et Symm. exhibet Coislin. 2. Aliam, Regius.

---

# LIBER QUARTUS REGUM.

## CAPUT I LIB. IV REGUM.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 2 ויפל אחזיה בעד השבכה בעליתו | 2. | 2. Καὶ ἔπεσεν Ἀαζία περὶ τὴν κιγκλιδωτὸν ἐν τῷ ὑπερῴῳ αὐτοῦ. |
| לכו דרשו בבעל זבוב אלהי עקרון | Βαβαλ Ζεβουβ ελωη Εκρων. | Πορευθέντες ἐκζητήσατε ἐν Βαὰλ Ζεβοὺβ θεῷ Ἀκκαρών. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 2. Et cecidit Achazia per cancellum in cœnaculum suum. | 2. Ceciditque Ochozias per cancellos cœnaculi sui. | 2. Et cecidit Aazia per cancellatum in cœnaculo suo. |
| Ite, inquirite in Baalzebub deum Ecron. | Ite, consulite Beelzebub deum Accaron. | Euntes exquirite in Baal Zebub, deo Accaron. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. I lib. IV Regum.

V. 2. Ἀ., καὶ ἔπεσεν etc. Ita Reg. qui hoc scholion addit, ἔστι δὲ οἶκος ὥρᾳ θέρους ἐπιτήδειος. I. e. « Est autem domus æstatis tempore commoda. » Lectionem Aquilæ pleniorem habet Coislin. 2 et Symmachi adjicit ut nos edimus.

Ibid. Lectionem Hebraicarum vocum Græce, item Aquilæ, ex eodem Coislin. 2 exscripsimus. Reg. Hebraici solum et Symmachi minus sinceras

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| | ἐκλελυμένος ἐπὶ τῷ λόγῳ, ᾧ ἐλάλησε πρὸς αὐτὸν Ναβουθαὶ ὁ Ἰεζραηλίτης, καὶ εἶπεν, Οὐ δώσω σοι τὴν κληρονομίαν τῶν πατέρων μου. | |
| 7. | 7. Ποιεῖς βασιλέα ἐπὶ Ἰσραήλ. *Ἄλλος*, ποιεῖς βασιλεὺς Ἰσραήλ. | 7 |
| 27. | 27. Καὶ ἐπορεύθη. *Ἄλλος*, καὶ ἐπορεύθη κεκλιμένος. | 27. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| | dixit, Non dabo tibi hæreditatem patrum meorum. | |
| | 7. Facis regem super Israel. *Alius*, facis rex Israel. | 7. |
| 27. | 27. Et ambulavit. *Alius*, et ambulavit reclinatus. | 27. |

### Notæ et variæ lectiones ad cap. XXI lib. III Regum.

V. 7. *Ἄλλος*, καὶ ἐπορεύθη κεκλιμένος. Ibid. Edit. Complut. habet κεκυφώς.

## CAPUT XXII LIB. III REGUM.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 16. Ποσάκις ἐγὼ ὁρκίζω σε. | 16. Ποσάκις ἐγὼ ὁρκίζω σε. *Ἄλλως*, ἔτι δὶς ἐγὼ ὁρκίζω σε. | 16. |
| 35. | 35. Τὸ αἷμα τῆς τροπῆς. *Ἄλλος*, τὸ αἷμα ἐκ τῆς τρυπῆς. | 35. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 16. Quoties ego adjuro te. | 16. Quoties ego adjuro te. *Aliter*, adhuc bis ego adjuro te. | 16. |
| 35. | 35. Sanguis stragis. *Alius*, sanguis vulneris. | 35. |

### Notæ et variæ lectiones ad cap. XXII lib. III Regum.

V. 35. Sic mss. quidam, et in notis edit. Rom. In textu autem, τὸ αἷμα ἀπὸ τῆς πληγῆς.

# LIBER QUARTUS REGUM.

## CAPUT I LIB. IV REGUM.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 2. Καὶ ἔπεσεν Ὀχοζίας δι' ἐξώστρας αὐτοῦ οὔσης ἐν τῷ ὑπερῴῳ αὐτοῦ. | 2. Καὶ ἔπεσεν Ὀχοζίας διὰ τοῦ δικτυωτοῦ τοῦ ἐν τῷ ὑπερῴῳ αὐτοῦ. | 2 |
| Ἀπελθόντες πύθεσθε παρὰ τοῦ Βεελζεβοὺλ θεοῦ Ἐκρών. | Δεῦτε καὶ ἐπιζητήσατε ἐν τῷ Βαὰλ μυῖαν θεὸν Ἀκκαρών. | |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 2. Et cecidit Ochozias per exostram suam, quæ erat in cœnaculo suo. | 2. Et cecidit Ochozias per cancellum, qui in cœnaculo suo. | 2. |
| Abeuntes interrogate apud Beelzebul deum Ecron. | Ite, et inquirite in Baal muscam deum Accaron. | |

### Notæ et variæ lectiones ad cap. I lib. IV Regum.

exhibet.

Coislin. 2, Σ., καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· Δεῦτε καὶ ἀναζητήσατε ἐν Βαὰλ μυῖαν θεὸν Ἀκκαρών, εἰ ζήσομαι. I. e. « Et misit nuntios, et dixit ad eos : Ite, et inquirite in Baal muscam deum Accaron, si vivam. » Hæc Symmachi interpretatio planior est ea quam in ipso textu dedimus, desumptam, ut videtur, ex Coisliniana lectione.

## CAPUT II LIB. IV REGUM.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 9 ויהי נא פי־שנים ברוחך אלי | 9. | 9. |
| 14 איה יהוה אלהי אליהו אף־הוא | 14. | 14. Ποῦ Κύριος ὁ Θεὸς Ἠλία, καίπερ αὐτός; |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 9. Et sit, obsecro, os duorum in spiritu tuo ad me. | 9. Obsecro ut fiat in me duplex spiritus tuus. | 9. |
| 14. Ubi Dominus Deus Eliahu etiam ipse? | 14. Ubi est Deus Eliæ etiam nunc? | 14. Ubi Dominus Deus Eliæ utique ipse? |

### Notæ et variæ lectiones ad cap. II lib. IV Regum.

V. 9. Ἄλλος, γεννηθήτω τὸ πνεῦμα etc. Ita Reg., tacito interpretis nomine.

V. 14. Ἀ., ποῦ Κύριος etc. Aquilæ et Symmachi lectiones adfert Coislin. 2.

Ibid. Ἄλλοι, κρύφιος. Ex Theodoreto, qui sic habet, ἀφφὼ, ὁ κρύφιος ἑρμηνεύεται, κατὰ τὴν ἔκδοσιν τῶν ἄλλων ἑρμηνευτῶν. His adjicit Drusius « Quid de hoc loco dicam? Suspectum mihi est. ὁ κρύφιος, id sonat, *occultus*, *latens*. Usurpatur au-

## CAP. III LIB. IV REGUM.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 4 נקד | 4. | 4. Ἦν ποιμνιοτρόφος. |
| 14 אני נשא | 14. | 14. |
| 21 ומעלה | 21. | 21. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 4. Pecuarius. | 4. Nutriebat pecora multa. | 4. Erat pastor gregis. |
| 14. Ego suscipiens. | 14. Erubescerem. | 14. |
| 21. Et supra. | 21. Desuper. | 21. |

### Notæ et variæ lectiones ad cap. III lib. IV Regum.

V. 4. Ἀ., ἦν ποιμνιοτρόφος. Σ., ἦν τρέφων βοσκ-. Coislin. 2. Theodoretus, οἱ ἄλλοι ἑρμηνευταὶ τὸ νωκὴδ *ἀρχιποιμένα* ἡρμήνευσαν. Quinam vero sunt illi alii interpretes? Non certe Aquila, nec Symmachus nisi fortasse variæ eorum editiones varias interpretationes exhibuerint

## CAPUT IV LIB. IV REGUM.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 34 וכפיו על־כפו ויגהר עליו | 34. | 34. |
| 35 ויגהר עליו Τὸ Ἑβραϊκὸν, ἐνεγύωσεν (Al. ἐνεγυίωσεν) ἐπ' αὐτόν. | 35. Εγααδ. Coisl. 2, ουιεγαρ. | 35. Ἐνέπνευσεν ἐπ' αὐτόν. |
| 39 ארת | 39. | 39. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 34. Et volas suas super volas ejus: et prostravit se super eum. | 34. Et manus suas super manus ejus: et incurvavit se super eum. | 34. |
| 35. Et prostravit se super eum. *Hebr. int.*, membra imposuit super eum. | 35. Incubuit super eum. | 35. Inspiravit super eum. |
| 39. Erucas. | 39. Herbas agrestes. | 39. |

## CAPUT II LIB. IV REGUM.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 9 | 9. Γενηθήτω δὴ διπλᾶ ἐν πνεύματί σου ἐπ' ἐμέ. Ἄλλος, γενηθήτω τὸ πνεῦμα τὸ ἐπὶ σοὶ δισσῶς ἐπ' ἐμέ. | 9. |
| 14. Ποῦ Κύριος ὁ Θεὸς Ἡλίου καὶ νῦν; | 14. Ποῦ ὁ Θεὸς Ἡλιοὺ ἀφφώ; Ἄλλοι, κρύφιος. | 14. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 9. | 9. Fiant, quæso, duplicia in spiritu tuo super me. *Alius*, fiat spiritus, qui super te, dupliciter super me. | 9. |
| 14. Ubi Dominus Deus Eliæ etiam nunc? | 14. Ubi Deus Eliu aphpho? *Alii*, absconditus. | 14. |

### Notæ et variæ lectiones ad cap. II lib. IV Regum.

tem eo sensu quo Græci dicunt, ὁ δεῖνα. Itaque Ruth. IV ad פלני אלמני quædam editiones habent, κρύφα. » Vidimus Aquilam et Symmachum longe diversa interpretatione usos esse. (*)

(*) Quid sit ἀφφώ multum disputarunt interpretes. Miror neminem illorum advertisse voces hebraicas אף הוא propter obscuritatem a LXX retentas esse, ut non raro alibi, frequentissime vero his in Regum libris, quasi in omnibus capitibus. DRACH.

## CAPUT III LIB. IV REGUM.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 4. Ἦν τρέφων βοσκήματα. | 4. Νωκήδ. Ἄλλοι, ἀρχιποίμην. | 4. |
| 14. | 14. Ἐγὼ λαμβάνω. Ἄλλος, ἐγὼ ἐδυσωπούμην. | 14. |
| 21. | 21. Καὶ εἶπον, ὤ. Ἄλλος, καὶ ἐπάνω. | 21. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 4. Erat nutriens pecora. | 4. Noced. *Alii*, princeps pastorum. | 4. |
| 14. | 14. Ego susciperem. *Alius*, ego erubescerem. | 14. |
| 21. | 21. Et dixerunt, Hem. *Alius*, et supra. | 21. |

### Notæ et variæ lectiones ad cap. III lib. IV Regum.

V. 14. Ἄλλος, ἐγὼ ἐδυσωπούμην. Regius, tacito interprete, quem sequitur Vulgata.

V. 21. Ο', καὶ εἶπον, ὤ. Ἄλλος, καὶ ἐπάνω. Sic edit. Rom. in notis, recte. Nam prior lectio εἶπον ὤ, vitio facta videtur ex ἐπάνω.

## CAPUT IV LIB. IV REGUM.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 34. | 34. Καὶ τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐπὶ τὰς χεῖρας αὐτοῦ, καὶ διέκαμψεν ἐπ' αὐτόν. Ἄλλος, καὶ τὰ ἴχνη αὐτοῦ ἐπὶ τὰ ἴχνη αὐτοῦ, καὶ ἐνεφύσησεν εἰς αὐτόν. | 34. |
| 35. Ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτόν. | 35. Συνέκαμψεν ἐπ' αὐτόν. Ἄλλος, ἐνεφύσησεν ἐπ' αὐτόν. Ἄλλος, συνέκυψεν ἐπ' αὐτόν. Ἄλλος, διέκαμψεν ἐπ' αὐτόν. Ἄλλος, συνεκάλυψεν αὐτόν. | 35. |
| 39. | 39. Ἀριώθ. Ἄλλος, ἀγριολάχανα. | 39. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 34. | 34. Et manus suas super manus ejus: et incurvavit se super eum. *Alius*, et vestigia sua super vestigia ejus, et insufflavit in eum. | 34. |
| 35. Prostravit se super eum. | 35. Concurvavit se super eum. *Alius*, insufflavit super eum. *Alius*, procubuit super eo. *Alius*, inclinavit se super eum. *Alius*, cooperuit eum. | 35. |
| 39. | 39. Arioth. *Alius*, herbas agrestes. | 39. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| פקעה | | Βοτάνην ἀγρίαν. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| Colocynthidas. | Colocynthidas. | Olus agreste. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. IV lib. IV Regum.

V. 34. Ἄλλος, καὶ τὰ ἴχνη αὐτοῦ etc. Sic Reg.

V. 35. Has lectiones exhibet codex Reg. his verbis: Ἀ., ἐνέπνευσεν, Σ., ἐπέπεσεν. Ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ ἐστιν Ἐγλαὰδ (l. Ἐγαὰδ) ἐπ' αὐτόν· ἀντὶ τοῦ, ἐνεφύσησεν εἰς αὐτόν. Τὸ δὲ διέκαμψεν ἐπ' αὐτὸν, ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ ἐνεγύωσεν ἐπ' αὐτὸν, ἀντὶ τοῦ συνέκαμψεν οἱ ἄλλοι εἰρήκασιν. Quæ postrema verba vitio laborant. Idem vero ad vocem συνέκαμψεν, συνέκοψεν supra scribit. Ubi notes vocem יגהר eodem loco bis legi, versu nempe 34 et 35, ac in textu codicis Regii primo ἐνεφύσησεν, secundo συνέκαμψεν redditur: quæ igitur in nota feruntur usque ad hæc verba, τὸ δὲ, διέκαμψεν, ad primam lectionem respiciunt; ab his deinde verbis, ad secundam. In hæc autem loca hæc notat Drusius:

34. ויגהר, *alii*, ἐνεφύσησεν, *insufflavit. Theodoretus*, τὸ ἀγαὰρ (ita leg. vel certe τὸ ἐγαὰδ) οἱ ἄλλοι ἑρμηνευταὶ *ἐνεφύσησεν* εἰρήκασιν. *Editio*

## CAPUT V LIB. IV REGUM.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 שר־צבא | 1. | 1. |
| 2 וארם יצאו גדודים | 2. | 2. |
| 7 האלהים | 7. | 7. |
| 17 משא צמד־פרדים | 17. | 17. |
| 18 והשתחויתי בית רמן | 18. | 18. |
| 19 כברת ארץ | 19. | 19. |
| 26 בגדים וזיתים | 26. | 26. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Princeps militiæ. | 1. Princeps militiæ. | 1. |
| 2. Et Aram egressi fuerant agmina. | 2. Porro de Syria egressi fuerant latrunculi. | 2. |
| 7 Num Deus? | 7. Numquid Deus. | 7. |
| 17. Onus paris mulorum. | 17. Onus duorum burdonum. | 17. |
| 18. Et incurvavero me in domo Remmon. | 18. Si adoravero in templo Remmon. | 18. |
| 19. Milliare terræ. | 19. Electo terræ tempore. | 19. |
| 26. Vestes et oliveta. | 26. Vestes ut emas oliveta. | 26. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. V lib. IV Regum.

V. 1. Ἄλλος, ἀρχιστράτηγος. Aliquot exemplaria, et Complut.

V. 2. Ἄλλος, ἐκ Συρίας ἐξῆλθον μονόζωνοι. Ἄλλος, καὶ Συρία etc. Ex notis ad edit. Rom.

V. 7. Ἄλλος, μὴ Θεός; Sic mss. quidam in notis ad edit. Rom.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| | Τολύπην ἀγρίαν. *Ἄλλος*, κολοκυνθίδα. | |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| | Colocynthidam agrestem. *Alius*, colocynthida. | |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. IV lib. IV Regum.

*Vulgata*, et incurvavit se. *Arias*, prostravit se. 35. ויגהר. *Alii*, συνέκαμψεν. *Alibi*, συνεκάλυψεν. *Prius hodie legitur in edit. Romana. Sed Theodoretus videtur habuisse* ἐνέπνευσεν. *Hæc enim adfert*, τὸ δὲ *ἐνέπνευσεν* ἐπ' αὐτὸν, *συνεκάλυψεν* οἱ ἄλλοι εἰρήκασιν. *In alio scholio*, τὸ δὲ *ἐνεγύωσεν* ἐπ' αὐτὸν, *συνέκαμψεν* οἱ ἄλλοι εἰρήκασι. *Vide si placet edit. Romanam, unde ista habeo.* Hactenus Drusius.

Postremo Ἀ., Σ. et Ο' lectiones in Coisliniano hujusmodi sunt: Ἀ., ἐνέπνευσεν, *inspiravit*. Σ., ἐπέπεσεν, *prostravit se*. Ο' in textu, διέκαμψεν, *procubuit*, et marg., συνέχυψεν, *inclinavit se*. Cæterum tanta interpretationum diversitas, vel ex variis interpretum versionibus prodit, vel ex scholiis posterioris ævi.

V. 39. *Ἄλλος*, ἀγριολάχανα. Drusius.

Ibid. Ἀ., βοτάνην ἀγρίαν. Coislin. 2. *Ἄλλος*, κολοκυνθίδα. Reg.

## CAPUT V LIB. IV REGUM.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 1. | 1. Ἄρχων. *Ἄλλος*, ἀρχιστράτηγος. | 1 |
| 2. | 2. Καὶ Συρία ἐξῆλθον μονόζωνοι. *Ἄλλος*, ἐκ Συρίας ἐξῆλθον μονόζωνοι πειρατήριον. *Ἄλλος*, καὶ Συρία ἐξῆλθε μονόζωνοι πειρατήριον. | 2. |
| 7. | 7. Ὁ Θεός; *Ἄλλος*, μὴ Θεός; | 7. |
| 17. | 17. Γόμος, ζεῦγος ἡμιόνων. *Ἄλλος*, γόμορ ζεύγους ἡμιόνων. | 17. |
| 18. | 18. Καὶ προσκυνήσω ἐν οἴκῳ Ῥεμμάν. *Ἄλλος*, καὶ προσκυνήσω ἅμα αὐτῷ Κυρίῳ τῷ Θεῷ. | 18. |
| 19. | 19. Δεβραθὰ τῆς γῆς. *Ἄλλοι*, Χαβραθὰ τῆς γῆς. | 19. |
| 26. | 26. Τὰ ἱμάτια καὶ ἐλαιῶνας. *Ἄλλοι*, τὰ ἱμάτια, ἵνα κτήσῃ ἐλαιῶνας. *Ἄλλος*, τὰ ἱμάτια, καὶ λήψῃ ἐν αὐτοῖς κήπους καὶ ἐλαιῶνας. | 26. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 1. | 1. Princeps. *Alius*, princeps militiæ. | 1. |
| 2. | 2. Et Syria exierunt accincti. *Alius*, ex Syria exierunt accincti, prædatorum manus. *Alius*, et Syria egressa est, accincti, prædatorum manus. | 2. |
| 7. | 7. Deus? *Alius*, Num Deus? | 7. |
| 17. | 17. Onus, par mulorum. *Alius*, gomor paris mulorum. | 17. |
| 18. | 18. Et adorabo in domo Remman. *Alius*, et adorabo simul ipsi Domino Deo. | 18. |
| 19. | 19. Debratha terræ. *Alii*, Chabratha terræ. | 19. |
| 26. | 26. Vestimenta et oliveta. *Alii*, vestimenta, ut emas oliveta. *Alius*, vestimenta, et accipies cum eis hortos et oliveta. | 26. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. V lib. IV Regum.

V. 17. *Ἄλλος*, γόμορ ζεύγους ἡμιόνων. Ex ms. Alex. exque notis ad edit. Rom.

V. 18. *Ἄλλος*, καὶ προσκυνήσω ἅμα etc. Reg.

V. 19. *Ἄλλοι*, Χαβραθὰ τῆς γῆς. Sic mss. in notis ad edit. Rom.

V. 26. *Ἄλλοι*, τὰ ἱμάτια etc. Ibid.

## CAPUT VI LIB. IV REGUM.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 5 שאול | 5. | 5. |
| 8 אל־מקום פלני אלמני | 8. | 8. Εἰς τὸν τόπον τὸν δεῖνα. |
| 32 הראיתם | 32. | 32. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 5. Petitum. | 5. Mutuo acceperam. | 5. |
| 8. In loco abscondito, incelebri. | 8. In loco illo et illo. | 8. In locum hunc vel illum. |
| 32. Num vidistis? | 32. Numquid scitis? | 32. |

### Notæ et variæ lectiones ad cap. VI lib. IV Regum.

V. 5. Ἄλλος, κεχρησμένον. Ἄλλος, κεχρημένον. Drusius, et notæ editionis Romanæ.

V. 8. Hæ lectiones prodeunt ex Eusebio *De locis Hebraicis* apud Hieronymum. Qua de re vide quæ diximus I Reg. XXI, 22, ubi lectionem ad Aquilam et Theodotionem unam eamdemque posuimus, Eusebium et Hieronymum secuti, ut legitur in libro *De nom. Hebraicis*. Hic autem Theodotionis lectionem aliam adferimus, quæ notatur ibidem ad vocem Felmoni : quia nimirum varie eamdem vocem interpretatus est Theodotio. Regius codex in textu sic habet, εἰς τὸν τόπον τόνδε τινὰ Ἐλμωνί, ubi ad illud τόνδε τινά, supra scribitur Φελμωνί. Ad marg. vero legitur : ἐν ἑτέροις βιβλίοις γράφεται, εἰς τὸν τόπον Φελμουνί. Drusius hanc notam habet : פלני אלמני. *In aliqua editione*, Φελωνὶ ἀλμωνί

## CAPUT VIII LIB. IV REGUM.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 קומי ולכי אתי וביתך וגורי באשר תגורי | 1. | 1. Ἀνάστηθι καὶ πορεύθητι σὺ καὶ ὁ οἶκός σου, καὶ παροίκησον οὗ παροικήσεις. |
| 7 ובן־הדד מלך־ארם | 7. | 7. Καὶ ὁ υἱὸς Ἀδὰδ βασιλεὺς Συρίας. |
| 11 וישם עד־בש | 11. | 11. |
| 15 ויקח המכבר | 15. | 15. Καὶ ἔλαβε τὸ στρῶμα. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Surge, et vade tu et domus tua, et peregrinare in quo peregrinaberis. | 1. Surge, vade tu et domus tua, et peregrinare ubicumque repereris. | 1. Surge et vade tu et domus tua, et habita ubi habitaveris |
| 7. Et Ben Hadad rex Syriæ. | 7. Et Benadad rex Syriæ. | 7. Et filius Adad rex Syriæ. |
| 11. Et posuit usque ad pudefieri. | 11. Et conturbatus est usque ad suffusionem vultus. | 11. |
| 15. Et tulit stragulum. | 15. Tulit stragulum. | 15. Et accepit stragulum. |

### Notæ et variæ lectiones ad cap. VIII lib. IV Regum.

V. 1. Ἀ., ἀνάστηθι etc. Has omnes lectiones exhibet Coislin. 2. Ο' edit. Rom., ἀνάστηθι καὶ δεῦρο σὺ καὶ ὁ οἶκός σου, καὶ παροίκει οὗ ἐὰν παροικήσῃς. Surge, et vade tu et domus tua, et incole ubicunque incolueris.

V. 7. Ἀ., Σ., Ο', Θ., καὶ ὁ υἱὸς Ἀδὰδ etc. Idem

## CAPUT IX LIB. IV REGUM.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 13 וימהרו ויקחו איש בגדו וישימו תחתיו אל־גרם המעלות | 13. | 13. Καὶ ἔλαβεν ἀνὴρ ἱμάτιον αὐτοῦ, καὶ ἔθηκαν ὑποκάτω αὐτοῦ πρὸς ὀστῶδες τῶν ἀναβαθμῶν. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 13. Et festinaverunt, et tulerunt vir vestimentum suum, et posuerunt subter eum ad os graduum. | 13. Festinaverunt itaque, et unusquisque tollens pallium suum posuerunt sub pedibus ejus, in similitudinem tribunalis. | 13. Et accepit vir vestimentum suum, et posuerunt subter eum ad osseum graduum. |

## CAPUT VI LIB. IV REGUM.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 5. | 5. Κεχρυμμένον. *Ἄλλος*, κεχρησμένον. *Ἄλλος*, κεχρημένον. | 5. |
| 8. Εἰς τὸν τόπον οὐκ οἶδά τινα. | 8. Εἰς τὸν τόπον τόνδε τινὰ Ἐλμωνί. *Ἄλλως*, εἰς τὸν τόπον Φελωνὶ Ἐλμωνί. | 8. Εἰς τὸν τόπον Ἐλμωνί. |
| 32. | 32. Εἰ εἴδετε. *Ἄλλος*, μὴ οἴδατε | 32. |
| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
| 5. | 5. Absconditum. *Alius*, mutuo acceptum. *Alius, id. aliter.* | 5. |
| 8. In locum nescio quem. | 8. In loco illo quodam Elmoni. *Aliter*, in loco Pheloni Elmoni. | 8. In locum Elmoni. |
| 32. | 32. Si vidistis. *Alius*, num nostis? | 32. |

### Notæ et variæ lectiones ad cap. VI lib. IV Regum.

*Sic loquuntur cum certum aliquem hominem significant, quem tamen nominare nolunt, ut Ruth* IV, 1. Sed hic Pheloni Almoni : *quod Græce reddes eleganter*, κάθισον.ὧδε ὦ δεῖνα. *Sic quod Matthæus* XXVI, 18, πρὸς τὸν δεῖνα, *Ebraice convertes* אל פלני אלמני πρὸς Φελωνὶ ἀλμωνί. Hactenus Drusius.

His subjicimus lectiones quales apud Coislin. 2 habentur, quæ cum Eusebio non prorsus consonant. Sunt autem hujusmodi : Ἀ., πρὸς τὸν τόπον δεῖνα τόνδε τινά. *Ad locum quemdam hunc aliquem.* Σ., κατὰ τόπον τόνδε. *Ad locum hunc.* Ο', εἰς τὸν τόπον τόνδε τινὰ, Ἐλμωνί. *Ad hunc locum quemdam Elmoni.*

V. 32. *Ἄλλος*, μὴ οἴδατε; Sic quædam exemplaria.

## CAPUT VIII LIB. IV REGUM.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 1. Ἀναστᾶσα ἄπελθε σὺ καὶ ὁ οἶκός σου, καὶ παροίκει οὗ ἂν εὕρῃς παροικεῖν. | 1. *Ἑξαπλ.* Καὶ πορεύου σὺ καὶ οἶκός σου, καὶ παροίκει οὗ ἐὰν παροικήσῃς. | 1. Ἀνάστηθι, δεῦρο σὺ καὶ ὁ οἶκός σου, καὶ παροίκει οὗ ἐὰν παροικεῖς. |
| 7. Καὶ ὁ υἱὸς Ἀδὰδ βασιλεὺς Συρίας. | 7. Καὶ ὁ υἱὸς Ἀδὰδ βασιλεὺς Συρίας. | 7. Καὶ ὁ υἱὸς Ἀδὰδ βασιλεὺς Συρίας. |
| 11. | 11. Καὶ ἔθηκεν ἕως αἰσχύνης. *Ἄλλος*, καὶ ἔκειτο τὰ δῶρα ἕως οὗ ἐσάπρησαν. | 11. |
| 15. Καὶ ἔλαβε τὸ στρῶμα. | 15. Καὶ ἔλαβε τὸ μαχβάρ. | 15. Καὶ ἔλαβε το μαχβάρ. |
| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
| 1. Surgens vade tu et domus tua, et habita ubi habitandum repereris. | 1. *Hexapl.* Et vade tu et domus tua, et habita ubicumoue habitaveris. | 1. Surge, vade tu et domus tua, et incole ubicumque incolueris. |
| 7. Et filius Adad rex Syriæ. | 7. Et filius Adad rex Syriæ. | 7. Et filius Adad rex Syriæ |
| 11. | 11. Et posuit usque ad confusionem. *Alius*, et jacebant dona donec putruerunt. | 11. |
| 15. Et accepit stragulum. | 15. Et accepit machbar. | 15. Et accepit machbar. |

### Notæ et variæ lectiones ad cap. VIII lib. IV Regum.

Ο' edit. Rom., καὶ ὁ υἱὸς Ἀδὲρ βασιλεὺς Συρίας. Et filius Ader rex Syriæ.

V. 11. *Ἄλλος*, καὶ ἔκειτο τὰ δῶρα etc. Ita Reg.(*)

V. 15. Has lectiones exhibet Coislin. 2.

(*) Recte monet schleusnerus pro ἐσάπρησαν legendum esse ἐσάπρισαν. DRACH.

## CAPUT IX LIB. IV REGUM.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 13. Ταχύναντες δὲ ἔλαβον ἕκαστος τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, καὶ ἔθηκαν ἐπ' αὐτὸν, ἐφ' ἕνα τῶν ἀναβαθμῶν. | 13. Καὶ ἔλαβεν ἕκαστος τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, καὶ ἔθηκαν ὑποκάτω αὐτοῦ ἐπὶ γαρεὶμ ἕνα τῶν ἀναβαθμῶν. | 13. Καὶ ἔλαβεν ἕκαστος τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, καὶ ἔθηκαν ὑποκάτω αὐτοῦ ἐπὶ γαρεὶμ ἕνα τῶν ἀναβαθμῶν. |
| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
| 13. Festinantes autem acceperunt unusquisque vestimentum suum, et posuerunt super eum super unum graduum. | 13. Et accepit unusquisque vestimentum suum, et posuerunt sub eo super garim unum graduum. | 13. Et accepit unusquisque vestimentum suum, et posuerunt sub eo super garim unum graduum. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 20 והמנהג כמנהג יהוא בן־נמשי כי בשגעון ינהג | 20. | 20. Καὶ ἡ ἔλασις ὡς ἔλασις Ἰηοῦ υἱοῦ Ναμεσὶ ὅτι ἐν παραπληξίᾳ ἐλαύνει. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 20. Et ductus sicut ductus Jehu filii Namesi, quia in temeritate ducit. | 20. Est autem incessus quasi incessus Jehu filii Namsi, præceps enim graditur. | 20. Et incessus ut incessus Jeu filii Namesi, quia in stoliditate ducit. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. IX lib. IV Regum.

V. 13. Has omnes lectiones exhibet Coislin. 2. In edit. Rom. deest ἕνα.

## CAPUT X LIB. IV REGUM.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 10 דעו אפוא כי לא יפל | 10. | 10. Γνῶτε καίπερ ὅτι οὐ πεσεῖται. |
| 11 ומידעיו | 11. | 11. |
| 12 בית־עקד | 12. | 12. Οἴκῳ κάμψεως. |
| 15 וימצא את־יהונדב בן־רכב לקראתו ויברכהו | 15. | 15. |
| 27 למהראות | 27. | 27. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 10. Scitote nunc quod non cadet. | 10. Videte ergo nunc quoniam non cecidit. | 10. Scitote utique quod non cadet. |
| 11. Et notos ejus. | 11. Notos. | 11. |
| 12. Domum ligationis. | 12. Cameram. | 12. In domo curvationis. |
| 15. Et invenit Jonadab filium Rechab in occursum sibi, et benedixit ei. | 15. Invenit Jonadab filium Rechab in occursum sibi, et benedixit ei. | 15. |
| 27. In latrinas. | 27. Latrinas. | 27. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. X lib. IV Regum.

V. 10. Ἀ., γνῶτε etc. Has lectiones exhibet Coislin. 2. (*)

V. 11. Ἄλλος, καὶ τοὺς γνώστας αὐτοῦ. In notis ad edit. Rom. et apud Drus. Sic vertit Aquila Levit. XX, 6, Symm. Deut. XVIII, 11, A. Th. Prov. VII, 4. Γνώστας autem ait Theodoretus esse divinos, qui futura prænuntiant. [Hoc vero in loco idem est ac γνώστους. Vide Schleusnerum. Drach.]

V. 12. Ἀ., οἴκῳ κάμψεως etc. Ex Eusebio *De locis Hebraicis* apud Hieron. ubi legitur ad vocem Bethacad : Βαιθακὰθ, τῆς Σαμαρείας, ἔνθα ἦλθεν Ἰούδας, τῆς λεγομένης ἀπέχουσα σημείοις ιε' ἐν τῷ

(*) Etiam hic in LXX ἀφφώ nihil aliud est quam אפא hebraici textus. Drach.

## CAPUT XI LIB. IV REGUM.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 4 ובשנה השביעית שלח יהוידע ויקח את־שרי המאיות לכרי ולרצים ויבא אתם אליו בית יהוה | 4. | 4. Καὶ ἔλαβε τοὺς ἄρχοντας τῶν ἑκατοντάδων καὶ τοὺς τρέχοντας, καὶ εἰσήγαγεν αὐτοὺς πρὸς οἶκον Κυρίου. |
| 6 את־משמרת הבית מסח | 6. | 6. Ἐν τῷ οἴκῳ Μεσσαε. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 4. Et in anno septimo misit Joiada, et tulit principes centuriarum duces et cursores : et introduxit eos ad se domum Domini. | 4. Anno autem septimo misit Joiada, et assumens centuriones et milites, introduxit ad se in templum Domini. | 4. Et accepit principes centuriarum et cursores, et introduxit eos ad domum Domini. |
| 6. Custodiam domus sepositionis. | 6. Excubias domus Messa. | 6. In domo Messæ. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 20. Καὶ ἡ ἀγωγὴ ὡς ἀγωγὴ Ἰηοῦ Ναμεσῆ, ὅτι ἀτάκτως ἄγει. | 20. Καὶ ὁ ἄγων ἦγεν τὸν Ἰηοῦ υἱὸν Ναμεσὶ, ὅτι ἐν παραλλαγῇ ἦγεν. | 20. Καὶ ἡ ἀγωγὴ ἀγωγὴ Ἰηοῦ Ναμεσσὶ ὅτι ἐν παραλλαγῇ ἦγεν. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 20. Et ductus ut ductus Jeu Namese, quia inordinate ducit. | 20. Et ducens ducebat Jeu filium Namesi, quia in commutatione ducebat. | 20. Et ductus ductus Jeu Namessi, quia in commutatione ducebat. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. IX lib. IV Regum.

V. 20. Hæ item omnes ex Coislin. 2. Edit. Rom. pro ἦγεν habet ἐγένετο, *factus est.*

## CAPUT X LIB. IV REGUM.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 10. Ἴδετε οὖν νῦν ὅτι οὐ πεσεῖται. | 10. Ἴδετε ἀφφὼ ὅτι οὐ πεσεῖται. | 10. |
| 11 | 11. Καὶ τοὺς γνώστους αὐτοῦ. *Ἄλλος*, καὶ γνώστας αὐτοῦ. | 11. |
| 12. Οἴκῳ ἑκάστων. | 12. Ἐν Βαιθαχάθ. | 12. |
| 15. Εὗρε τὸν Ἰωναδὰβ υἱὸν Ῥιχὰβ ἀπαντῶντα αὐτὸν, (f. αὐτῷ, ) ἵνα εὐλογήσῃ αὐτόν. | 15. Καὶ εὗρε τὸν Ἰωναδὰβ υἱὸν Ῥηχὰβ εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ, καὶ εὐλόγησεν αὐτόν. | 15. |
| 27. | 27. Εἰς λουτρῶνα. *Ἄλλος*, εἰς κοπρῶνα. *Ἄλλος*, εἰς λουτρῶνας. | 27. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 10. Videte igitur nunc, quia non cadet. | 10. Videte aphpho quia non cadet. | 10. |
| 11. | 11. Et notos ejus. *Alius*, *id.* | 11. |
| 12. In domo singulorum. | 12. In Bæthacath. | 12. |
| 15. Invenit Jonadab filium Richab occurrentem sibi, ut benediceret ei. | 15. Et invenit Jonadab filium Rechab in occursum suum, et benedixit eum. | 15. |
| 27. | 27. In latrinam. *Alius*, in stercorarium. *Alius*, in latrinas. | 27. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. X lib. IV Regum.

μεγάλῳ πεδίῳ· Ἀκύλας, οἴκῳ· Σύμμαχος, κάμψεως οἴκῳ ἑκάστων. Hæc quæ corruptissima sunt, ex Hieronymi versione sic restituenda sunt, ut indicat Martianæus noster. Βαιθαχὰθ, τῆς Σαμαρείας, ἔνθα ἦλθεν Ἰ..οὺ, τῆς Λεγεῶνος ἀπέχουσα σημείοις ιε' ἐν τῷ μεγάλῳ πεδίῳ· Ἀκύλας, οἴκῳ κάμψεως. Σ., οἴκῳ ἑκάστων. Et sic quadrabunt ad versionem Hieronymi, quæ sic habet: *Bethacath, vicus Samariæ, ad quem venit Jeu rex Israel: qui in latissimo campo situs, non amplius quindecim millibus a Legionis oppido separatur: pro quo Aquila interpretatus est,* domum curvantium: *Symmachus*, domum singulorum.

V. 15. Σ., εὗρε τὸν Ἰων-. Coislin. 2.

V. 27. *Ἄλλος*, εἰς κοπρῶνα. *Ἄλλος*, εἰς λουτρῶνας. Reg.

## CAPUT XI LIB. IV REGUM.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 4. Τῷ δὲ ἔτει ἑβδόμῳ ἀπέστειλε Ἰωδαὲ καὶ ἔλαβε τοὺς ἑκατοντάρχους, καὶ τοὺς παρατρέχοντας. | 4. Καὶ ἔλαβεν τοὺς ἑκατοντάρχους τὸν Χορρὶ καὶ τὸν Ῥασεὶμ, καὶ εἰσήγαγεν αὐτοὺς εἰς οἶκον Κυρίου. | 4. Καὶ ἔλαβεν τοὺς ἑκατοντάρχους τὸν Χορρὶ καὶ τὸν Ῥασεὶμ, καὶ εἰσήγαγεν αὐτοὺς εἰς οἶκον Κυρίου. |
| 6. | 6. Τὴν φυλακὴν τοῦ οἴκου. *Ἄλλος*, τὸν οἶκον τοῦ Μεσαί. *Οἱ λοιποὶ*, ἀπὸ τῆς διαφθορᾶς. | 6. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 4. Anno autem septimo misit Jodae, et accepit centuriones et cursores. | 4. Et sumpsit centuriones Chorri et Rasim, et introduxit eos in domum Domini. | 4. Et sumpsit centuriones Chorri et Rasim, et introduxit eos in domum Domini. |
| 6. | 6. Custodiam domus. *Alius*, domum Mesae. *Reliqui*, a corruptione. | 6. |

## CAPUT XIII LIB. IV REGUM.

4, 5 ויחל יהואחז את־פני יהוה וישמע אליו יהוה
כי ראה את־לחץ ישראל כי־לחץ אתם מלך ארם
ויתן יהוה לישראל מושיע ויצאו מתחת יד־ארם
Theodoret. πῶς νοητέον τὸ, καὶ μετεμελήθη Κύριος, καὶ ᾤκτειρεν αὐτοὺς διὰ τὴν διαθήκην αὐτοῦ τὴν πρὸς Ἀβραὰμ, καὶ Ἰσαὰκ, καὶ Ἰακώβ. Coislin. 2, in margine, Ταῦτα οὐ κεῖται οὔτε ἐν τῷ Ἑξαπλῷ παρὰ τοῖς Ο', οὔτε ἐν ἄλλῃ ἐκδόσει· ἀλλ' οὕτως φέρεται. Καὶ ἐδεήθη Ἰωάχαζ τοῦ προσώπου Κυρίου, καὶ ἐπήκουσεν αὐτὸν (Ed. R. αὐτοῦ,) Κύριος, ὅτι

4, 5. *Hebr.* Et deprecatus est Joachaz facies Domini, et exaudivit eum Dominus, quia vidit oppressionem Israel; quia oppressit eos rex Aram. Et dedit Dominus Israeli servatorem, et egressi sunt de sub manu Aram. *Theodoret. Quomodo intelligendum illud*, et pœnituit Dominum, et miseratus est eos propter testamentum suum ad Abraham, et Isaac, et Jacob. *Coislin.* 2. *in margine, Hæc non extant in Hexaplo, in LXX, neque in alia quapiam editione; sed ita legitur.* Et deprecatus est Joachaz faciem

### Nota

V. 4, 5. Hæc adfert Coislin. 2 docetque Theodoretum in exemplari suo post versum 3 hujus capitis ea legisse quæ vers. 23 habentur, et editionem τῶν Ο' Hexaplarem sic habere ut ipse refert. In

## CAPUT XIV LIB. IV REGUM.

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛAΣ. |
|---|---|---|
| 7 ותפש | 7. | 7. |
| יקתאל | | |
| 10 לבך הכבד | 10. | 10. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 7. Et cepit. | 7. Et apprehendit. | 7. |
| Joctheel. | Jectehel. | |
| 10. Cor tuum : gloriare. | 10. Cor tuum: contentus esto gloria. | 10. |

### Notæ et variæ lectiones ad cap. XIV lib. IV Regum.

V. 7. Ἄλλος, καὶ συνεσπάσατο. Reg.
Ibid. Ἄλλος, ἐξολόθρευμα. Reg.
V. 10. Ἄλλος, ἡ καρδία σου ἡ βαρεῖα. Drusius cum hac nota: « In commentariis Græcis legitur ἡ καρδία σου ἡ βαρεῖα, ἐνδοξάσθητι. Sunt autem duæ interpretationes vocis הכבד, quæ bene ita red-

## CAPUT XV LIB. IV REGUM.

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛAΣ. |
|---|---|---|
| 1 עזריה | 1. | 1. |
| 2 בירושלם | 2. | 2. Ἐξ Ἱερουσαλήμ. |
| 5 וישב בבית החפשית | 5. | 5. Καὶ ἐκάθητο ἐν οἴκῳ ἐλευθερίας. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Azaria. | 1. Azarias. | 1. |
| 2. De Jerusalem. | 2. De Jerusalem. | 2. De Jerusalem. |
| 5. Et habitavit in domo libera. | 5. Et habitabat in domo libera seorsum. | 5. Et sedebat in domo libertatis. |

### Notæ et variæ lectiones ad cap. XV lib. IV Regum.

V. 1. Coislin. 2, οὗτος ἐν ταῖς βασιλείαις ποτὲ μὲν Ἀζαρίας, ποτὲ δὲ παρὰ τοῖς ἄλλοις ἑρμηνευταῖς Ζαχαρίας ὀνομάζεται.

V. 2. Ἀ., Ο', ἐξ Ἱερουσαλήμ. Reg.

V. 5. Ἀ., καὶ ἐκάθητο ἐν οἴκῳ ἐλευθερίας etc. Sic Coislin. Aquilæ et Symm. lectiones adfert. In LXX, pro Ἀφφουσώθ, habet Coislin. 2, Ἀοφσίθ. Apud Eusebium *De locis Hebraicis* sic legitur. Ἀοφσὶφ,

## CAPUT XVI LIB. IV REGUM.

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛAΣ. |
|---|---|---|
| 17 את־המסגרות המכנות | 17. | 17. Τὰ διαπήγματα μεχωνώθ, βάσεις αὗται. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 17. Clausuras fulcimentorum. | 17. Cælatas bases. | 17. Diapegmata mechonoth, bases istæ. |

### Nota.

V. 17. Ἀ., τὰ διαπήγματα etc. Reg. Videtur, hæc miscuisse lib[illegible]rarium, et fortasse μεχωνώθ ex

## CAPUT XVII LIB. IV REGUM.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 3 מנחה | 3. | 3. Δῶρον. |
| 10 ואשרים | 10. | 10. |
| 11 ויעשו דברים רעים להכעיס את־יהוה | 11. | 11. Καὶ ἐποίησαν ῥήματα κακὰ τοῦ παροργίσαι τὸν Κύριον. |
| 16 ויעשו אשירה | 16. | 16. Καὶ ἐποίησαν ἀλσῶνα, καὶ ἐποίησαν ἄλσος περιδώμιον. |
| צבא | | |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 3. Munus. | 3. Tributa. | 3. Donum. |
| 10. Et lucos. | 10. Et lucos. | 10. |
| 11. Et fecerunt verba mala ad irritandum Dominum. | 11. Feceruntque verba pessima irritantes Dominum. | 11. Et fecerunt verba mala ad irritandum Dominum. |
| 16. Et fecerunt lucum. | 16. Et lucos. | 16. Et fecerunt lucum, et fecerunt lucum circa aram. |
| Militiæ. | Militiam. | |

### Notæ et variæ lectiones ad cap. XVII lib. IV Regum.

V. 3. Ἀ., δῶρον. Σ., φόρον. Ita Reg. Drusius vero sic habet, *Οἱ λοιποὶ*, δῶρα, cum hac nota. *Theodoretus*, μαναὰ, *δῶρα* ἡρμήνευσαν οἱ λοιποί. *Id est*, dona *sive* munera. *Hanc vocem multi cum* μαννά *confundunt, sed inscite imperiteque. Exponitur etiam sacrificium. Suidas*, μαναὰ, θυσία, σπονδή, sacrificium, libamen; *ita legendum*, *vulgo male* μαννά. *Nam* μαννά *id est* מן. Hactenus Drusius ex Theodoreto. Longe melius Regius codex et Coislin. 2 qui habent, Ἀ., δῶρον. Σ., φόρον.

## CAPUT XVIII LIB. IV REGUM.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 4 נחשתן | 4. Νοοσθαμ. | 4. Νaασθάμ. |
| 9, 10 ויצר עליה וילכדה בקצה שלש שנים | 9, 10. | 9, 10. |
| 34 הנע ועוה | 34. | 34. (Ἀνὲ καὶ Γαυά.) |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 4. Nehustan. | 4. Nohestan. | 4. Naastham. |
| 9, 10. Et obsedit eam, et cepit eam a fine trium annorum. | 9, 10. Et oppugnavit eam, et cepit. Nam post annos tres. | 9, 10. |
| 34. Hana et Ava. | 34. Ana et Ava. | 34. Ane et Gava. |

### Notæ et variæ lectiones ad cap. XVIII lib. IV Regum.

V. 4. Ἄλλως, νεεσθάν. Ἄλλος, χαλκός. Reg. At trium interpretum et Hebraici lectionem clare effert Coislin. 2.

V. 9, 10. Σ., καὶ πολιορκίσας etc. Coislin. 2.

V. 34. [A., Ἀνὲ καὶ Γαυά.] Σ., ἀνεστάτωσεν etc. Euseb. *De locis Hebraicis*, ubi sic legitur. Ἀναθουσαῦ, ἐν Ἡσαΐᾳ. Ἀ., ἀνεστάτωσεν καὶ ἐταπείνωσεν, καὶ ἐν βασιλείαις. Ubi legendum, Ἀναγουγάνα,

## CAPUT XIX LIB. IV REGUM.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 23 קצה יער | 23. | 23. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 23. Finis ejus: saltum. | 23. Usque ad terminos ejus, et saltum. | 23. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ 'Ελληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 25 הלא־שמעת למרחוק אתה עשיתי לימי קדם ויצרתיה | 25. | 25. |
| 37 אררט | 37. | 37. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 25. Numquid non audisti a longe? Illud feci a diebus quondam, et plasmavi illud. | 25. Numquid non audisti quid ab initio fecerim? Ex diebus antiquis plasmavi illud. | 25. |
| 37. Ararat. | 37. Armeniorum. | 37. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XIX lib. IV Regum.

V. 23. Ἄλλος, εἰς μέλος δρυμοῦ etc. In notis edit. Rom. ubi legitur εἰς μέλον.

V. 25. Ἄλλος, μὴ οὐκ ἤκουσας; etc. Ibid. Hæc vero desunt in textu τῶν Ο'.

## CAPUT XX LIB. IV REGUM.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ 'Ελληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 12 ספרים ומנחה | 12. | 12. |
| 18 יקח | 18. | 18. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 12. Litteras et munus. | 12. Litteras et munera. | 12. |
| 18. Tollent. | 18. Tollentur. | 18. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XX lib. IV Regum.

V. 12. Ἄλλος, ἐπιστολὰς καὶ δῶρα. Sic quædam exemplaria, et Complut.

## CAPUT XXI LIB. IV REGUM.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ 'Ελληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 5 בשתי חצרות | 5. | 5. |
| 6 ועשה אוב | 6. | 6. Καὶ ἐποίησε θελητήν. |
| וידענים | | |
| 7 וישם את־פסל האשרה אשר עשה בבית | 7. | 7. |
| 16 פה לפה | 16. | 16. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 5. In duobus atriis. | 5. In duobus atriis. | 5. |
| 6. Et fecit Pythonem. | 6. Et fecit Pythones. | 6. Et fecit voluntarium |
| Et divinos. | Aruspices. | |
| 7. Et posuit sculptile luci, quod fecerat in domo. | 7. Posuit quoque idolum luci, quem fecerat, in templo. | 7. |
| 16. Os ad os. | 16. Usque ad os. | 16. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XXI lib. IV Regum.

V. 5. Σ., Ο', ἐν ταῖς δυσὶν etc. Coisl. 2, qui etiam lectionem sequentem adfert.

V. 6. Ἀ. καὶ ἐποίησε θελητήν. Videtur esse versio Aquilæ, qui sic vertit אוב Levit. XX, 6, et alibi. Ibid. Καὶ γνώστας. Γνώστας δὲ οἶμαι, inquit Theodoretus, τοὺς δι' ἥπατος μαντευομένους κλη-

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 25. | 25. *Ἄλλος*, μὴ οὐκ ἤκουσας; Εἰς ἀπο μακρόθεν αὐτὴν ἐποίησα, εἰς ἀπὸ ἡμερῶν ἀρχῆθεν ἔπλασα. | 25. |
| 37. | 37. Ἀραράτ. [*Οἱ λοιποὶ*, Ἀρμενίας.] | 37. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 25. | 25. *Alius*, annon audisti a longe? Ipsam feci, a diebus primitus plasmavi. | 25. |
| 37. | 37. Ararat. *Reliqui*, Armeniæ. | 37. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XIX lib. IV Regum.

V. 37. Vide in Genesi cap. 8.

## CAPUT XX LIB. IV REGUM.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 12. | 12. Βιβλία καὶ μαναά. *Ἄλλος*, ἐπιστολὰς καὶ δῶρα. | 12. |
| 18. | 18. Λήψεται. *Ἄλλος*, ληφθήσονται. *Ἄλλος*, λήψονται. | 18. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 12. | 12. Libros et manaa. *Alius*, epistolas et munera. | 12. |
| 18. | 18. Capiet. *Alius*, capientur. *Alius*, capient. | 18. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XX lib. IV Regum.

V. 18. In notis edit. Rom. Videntur autem esse variæ ejusdem interpretis lectiones.

## CAPUT XXI LIB. IV REGUM.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 5. Ἐν ταῖς δυσὶν αὐλαῖς. | 5. Ἐν ταῖς δυσὶν αὐλαῖς. *Ἄλλως*, ἐν πάσαις αὐλαῖς. | 5. |
| 6. | 6. Καὶ ἐποίησε τεμένη. *Ἄλλος*, ἐγγαστριμύθους. | 6. |
| | Καὶ γνώστας. *Ἄλλος*, *id.* | |
| 7. Καὶ ἔθηκεν γλυπτὸν ἐν τῷ (sic) τὸ περιβώμιον ὃ ἐποίησεν ἐν τῷ οἴκῳ. | 7. Καὶ ἔθηκε τὸ γλυπτὸν τοῦ ἄλσους ἐν τῷ οἴκῳ. | 7. |
| 16. Ὥσπερ ἀγγεῖον ἄχρι στόματος. | 16. Στόμα εἰς στόμα. | 16. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 5. In duabus aulis. | 5. In duabus aulis. *Aliter*, in omnibus aulis. | 5. |
| 6. | 6. Et fecit delubra. *Alius*, ventriloquos. | 6. |
| | Et hariolos. *Alius*, *id.* | |
| 7. Et posuit sculptile peribomium, quod fecit in domo. | 7. Et posuit sculptile luci, in domo. | 7. |
| 16. Quasi vas usque ad os. | 16. Os ad os. | 16. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XXI lib. IV Regum.

θῆναι. I. e. *Hariolos puto vocari eos qui a jecore vaticinabantur.*

V. 7. Σ., καὶ ἔθηκεν γλ- Coislin. 2.

V. 16. Σ., ὥσπερ ἀγγεῖον etc. Reg. et Coislin. 2.

## CAPUT XXII LIB. IV REGUM.

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 4 ויתם | 4. | 4. |
| 14 אשת ׀ שלם | 14. | 14. |
| 20 לכן הנני בשלום | 20. | 20. Ἐν εἰρήνῃ. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 4. Et consummet. | 4. Ut confletur. | 4. |
| 14. Uxorem Sellum. | 14. Uxorem Sellum. | 14. |
| 20. Idcirco, ecce ego. In pace. | 20. Idcirco. In pace. | 20. In pace. |

### Notæ et variæ lectiones ad cap. XXII lib. IV Regum.

V. 4. Ἄλλος, χωνεύσατε. Sic quædam exemplaria, et Complut. editio.

V. 14. Ἄλλ., γυναῖκα Σελλήμ. In notis ed. Rom.

V. 20. Σ., διὰ τοῦτο ἰδού. Coislin. 2.

Ibid. *Οἱ τρεῖς*, ἐν εἰρήνῃ. Reg. et sic etiam Coislin. 2. Adjecit vero Regius codex, Σύμμαχος δὲ, ἐν

## CAPUT XXIII LIB. IV REGUM.

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 4 לבעל ולאשרה ולכל צבא השמים | 4. | 4. Τῷ Βαὰλ καὶ τῷ ἀλσώματι. |
| בשדמות קדרון | | Ἐν ἀρούραις Κέδρων. |
| 5 ולמזלות | 5. | 5. |
| 6 את־האשרה | 6. | 6. |
| 7 ויתץ את־בתי הקדשים אשר בבית יהוה אשר הנשים ארגות שם בתים לאשרה | 7. Ακκοδασιμ. | 7. Καὶ κατέλυσε τοὺς οἴκους ἐνδιηλλαγμένων οἳ ἐν οἴκῳ Κυρίου· οὗ αἱ γυναῖκες ὕφαινον ἐκεῖ οἴκους τοῦ ἀλσώματος. |
| 10 וטמא את־התפת אשר בגי בני־הנם לבלתי להעביר איש את־בנו ואת־בתו באש למלך | 10. | 10. |
| 11 בפרורים | 11. | 11. |
| 13 המשחית | 13. | 13. |
| 35 אך העריך את־הארץ | 35. | 35. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 4. Ipsi Baal et luco, et universæ militiæ cœlorum. | 4. Baal, et in luco, et universæ militiæ cœli. | 4. Ipsi Baal et luco. |
| In campestribus Cedron. | In convalle Cedron. | In arvis Cedron. |
| 5. Et influentiis. | 5. Duodecim signis. | 5. |
| 6. Lucum. | 6. Lucum. | 6. |
| 7. Et diruit domos prostitutorum qui in domo Domini, ubi mulieres texentes ibi domos luco. | 7. Destruxit quoque ædiculas effœminatorum, quæ erant in domo Domini, pro quibus mulieres texebant quasi domunculas luci. | 7. Et diruit domos prostitutorum qui in domo Domini: ubi mulieres texebant domos luci. |
| 10. Et polluit Topheth quod in valle filii Ennom, ut non traduceret vir filium suum et filiam suam per ignem ipsi Moloch. | 10. Contaminavit quoque Topheth, quod est in convalle filii Ennom: ut nemo consecraret filium suum aut filiam per ignem, Moloch. | 10. |
| 11. In suburbanis. | 11. In Pharurim. | 11. |
| 13. Destructionis. | 13. Offensionis. | 13. |
| 35. Verumtamen æstimari fecit terram. | 35. Cum indixisset terræ per singulos. | 35. |

### Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIII lib. IV Regum.

V. 4. 'A., τῷ Βαὰλ etc. Has lectiones exhibet Coislin. 2.

Ibid. 'A., ἐν ἀρούρ- Coislin. 2, Σ., Θ., ἐν τῇ φάραγγι Κέδρων. Reg. et Coislin. 2.

V. 5. Καὶ τοῖς μαζουρώθ. Drusius. « *Alibi est* מזרות *unde* μαζουρώθ. *Interpres vetus*, et duodecim signis. *Hieronymus de veste sacerdotali*, et zodiaco circulo. *In libro Nominum Ebraicorum*, Mazaroth, ζώδιον, quæ 12 signa mathematici asserunt. *Veteres glossæ*, ζωδιακόν, qui est circulus, in quo 12 signa : *et alibi*, *Mazaroth*, ζώδιον, i. e. signa horoscopi per 12 horas. *Theodoretus ad hunc locum*, τὸ μαζουρώθ ἀστέρος οἶμαι ὄνομα εἶναι, καὶ τοπάζω τὸν ἑωσφόρον οὕτως ὠνομάσθαι · *nomen puto esse stellæ, conjicicque Luciferum sic nominari.* »

V. 6. *Οἱ λοιποὶ*, 'Ασιρὼθ ἢ 'Ασταρώθ. Sic Reg. codex cum hac nota : Τὸ δὲ ἄλσος, ὡς εἴρηται, οἱ λοιποὶ, '*Ασιρὼθ*, ἢ '*Ασταρὼθ* ἑρμηνεύουσιν, ὃ τὴν

## CAPUT XXIV LIB. IV REGUM.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ 'Ελληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 17 דדו | 17. | 17. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 17. Patruum ejus. | 17. Patruum ejus. | 17. |

### Nota.

V. 17. *Ἄλλος*, ἀδελφὸν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. Reg.

## CAPUT XXV LIB. IV REGUM.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ 'Ελληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 12 ולגבים | 12. | 12. |
| 14 ואת־היעים | 14. | 14. Καὶ τὰ ἄγκιστρα. |
| 17 וכותרת השבכה | 17. | 17. Καὶ ἡ κεφαλίς. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 12. Et in agricolas. | 12. Agricolas. | 12. |
| 14. Et scopas. | 14. Et trullas. | 14. Et hamos. |
| 17. Et coronamentum. Retiaculum. | 17. Capitellum Retiaculum. | 17. Et capitellum. |

### Notæ et variæ lectiones ad cap. XXV lib. IV Regum.

V. 12. *Ἄλλος*, εἰς βοθυνώτας. Reg. et Coislin. 2.

V. 14. 'A., καὶ τὰ ἄγκιστρα. Σ., καὶ τὰς ἀναλη-πτῆρας. Coislin. 2. Forcipes vertimus divinando, horum enim vasorum formam nonnisi conjectura

---

# LIBER PRIMUS PARALIPOMENON.

## CAPUT PRIMUM.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ 'Ελληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 11 ומצרים ילד את־לודיים ואת־ענמים ואת־להבים ואת־נפתחים | 11 | 11. |
| 12 ואת־פתרסים ואת־כסלחים אשר יצאו משם פלשתים ואת־כפתרים | 12. | 12 |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 11. Et Misraim genuit Ludiim, et Anamim, et Lahabim, et Naphthuhim. | 11. Mesraim vero genuit Ludim, et Anamim, et Laabim, et Nephthuim. | 11. |
| 12. Et Petrusim, et Casluhim, quibus egressi sunt inde Philistim et Caphthorim. | 12. Phetrusim quoque et Casluim : de quibus egressi sunt Philisthiim et Caphtorim. | 12. |

### Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIII lib. IV Regum.

'Αστάρτην δηλοῖ, ἤτοι τὴν 'Αφροδίτην, ἧς τὸ ξόανον ἔνδον ἔστησαν ἐν τῷ θείῳ ναῷ. I. e. *Lucus, ut dictum est. Reliqui* Asiroth, *vel* Astaroth *interpretantur, quod Astartem significat, seu Venerem, cujus sculptam statuam intra divinum templum erexerunt.*

V. 7. 'Α., καὶ κατέλυσε etc. Has lectiones habet Coislin. 2, longe pleniores quam Reg. et Procop.

V. 10. Σ., καὶ ἐμόλυναν τὸν Ταφὲθ etc. Drus. Sed et Coislin. 2, qui pro ἄνδρα fert μηδένα. Id. in O' pro Ταφέθ habet Θοφόθ, et loco τῷ M. εν πυρί, habet διὰ πυρὸς τῷ M., *per ignem ipsi M.*

V. 11. Σ., τοῦ φρουροῦ. Drusius ex Theodoreto, qui hæc habet : τὸ δὲ Φαρουρὶμ, τοῦ φρουροῦ οἱ περὶ τὸν Σύμμαχον ἡρμήνευσαν. Sed Coislin. 2 habet Φαρουρὶμ παρὰ πᾶσι, Pharurim *apud omnes*. Potuit ergo Symmachus ita habuisse in altera edit.

V. 13. *"Αλλος*, ἀφανισμοῦ. Reg.

V. 35. *"Αλλος*, τότε ἤρξατο etc. Coislin. 2.

### CAPUT XXIV LIB. IV REGUM.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 17. | 17. Υἱὸν αὐτοῦ. *"Αλλος*, ἀδελφὸν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ. | 17. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 17. | 17. Filium ejus. *Alius*, patruum ejus. | 17. |

### CAPUT XXV LIB. IV REGUM.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 12. | 12. Εἰς Γαβίν. *"Αλλος*, εἰς βοθυνῶτας. | 12. |
| 14. Καὶ τὰς ἀναληπτῆρας. | 14. Καὶ τὰ Ἰαμίν. | 14. |
| 17. Καὶ τὸ ἀκρογωνιαῖον. | 17. Καὶ τὸ χωθάρ. | 17. |
| Ἐπίθεμα. | Σαβαχά. | |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 12. | 12. In Gabin. *Alius*, in fossores. | 12. |
| 14. Et forcipes. | 14. Et lamin. | 14. |
| 17. Et angulare. | 17. Et chothar. | 17. |
| Coronamentum. | Sabacha. | |

### Notæ et variæ lectiones ad cap. XXV lib. IV Regum.

assequi possumus.

V. 17. 'Α., καὶ ἡ κεφαλίς. Σ., καὶ τὸ ἀκρογ. Idem Coislin 2, qui in textu τῶν Ο' habet, καὶ τὸ χωθάρθ. Ibid. Σ, ἐπίθεμα. Coislin. 2.

---

# LIBER PRIMUS PARALIPOMENON.

## CAPUT PRIMUM.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 11. | 11. *"Αλλ.*, καὶ Μεσραῒμ ἐγέννησε τοὺς Λουδιεὶμ, καὶ τοὺς 'Αναμὶμ, καὶ τοὺς Λααβὶμ, καὶ τοὺς Νεφθωίμ. | 11. |
| 12. | 12. *"Αλλ.*, καὶ τοὺς Φοροσιεὶμ, καὶ τοὺς Χασλωεὶμ, ὅθεν ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν Φυλιστιεὶμ, καὶ τοὺς Καφθωριείμ. | 12. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 11. | 11. *Al.*, et Mesraim genuit Ludiim, et Anamim, et Laabim, et Nephthoim. | 11. |
| 12. | 12. *Al.*, et Phorosiim, et Casloim, unde egressi sunt inde Phylistiim. et ipsos Caphthoriim. | |

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON 'Ελληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 43 אשר מלכו בארץ אדום לפני מלך־מלך לבני ישראל | 43. | 43. |
| 50 ושם אשתו מהיטבאל בת־מטרד בת מי זהב וימת הדד ויהיו | 50. | 50. |
| 54 עירם | 54. | 54. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 43. Qui regnaverunt in terra Edom, antequam regnaret rex in filios Israel. | 43. Qui imperaverunt in terra Edom, antequam esset rex super filios Israel. | 43. |
| 50. Et nomen uxoris ejus Mehetabeel filia Matred, filiæ Mezaab. Et mortuus est Hadad : et fuerunt. | 50. Et appellata est uxor ejus Meetabel filia Matred, filiæ Mezaab. Adad autem mortuo. | 50. |
| 54. Hiram. | 54. Hiram. | 54. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. I lib. I Paralipom.

V. 11. Ἄλλος, καὶ Μεσραΐμ ἐγέννησε τοὺς Λουδιεὶμ etc. Ita Reg. cujus lectiones et nomina sinceriora sunt iis quæ in notis editionis Romanæ feruntur, atque paucis admodum exceptis cum Hebræo consonant. Hæc porro desiderantur in ed. τῶν O' Rom.

[V. 18 et 19. Ἔβερ, cum spiritu leni. Sic in omnibus optimæ notæ editionibus hic et Luc. III. In Genesi x autem omnes habent Ἔβερ. DRACH.]

## CAPUT II LIB. I PARALIP.

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON 'Ελληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 14 רדי | 14. | 14. |
| 25 וארן ואצם | 25. | 25. |
| 31 ישעי | 31 | 31. |
| 34 ירחע | 34. | 34. |
| 53 והאשתאלי | 53. | 53. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 14. Raddai. | 14. Raddai. | 14. |
| 25. Et Aran et Asom. | 25. Et Aram et Asom. | 25. |
| 31. Isei. | 31. Jesi. | 31. |
| 34. Jeraa. | 34. Jeraa. | 34. |
| 53. Et Esthaolitæus. | 53. Esthaolitæ. | 53. |

### Nota.

Variæ hujus capitis lectiones fere eædem habentur in Reg., Alex. et in notis Romanæ edit.

## CAPUT III LIB. I PARALIP.

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON 'Ελληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 23 אליועיני | 23. | 23. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 23. Elioenai. | 23. Elioenai. | 23. |

### Nota.

V. 23. In notis Romanæ edit.

## CAPUT IV LIB. I PARALIP.

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON 'Ελληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 3 הצללפוני | 3. | 3 |
| 5 חלאה ונערה | 5. | 5. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 3. Asalelphoni. | 3. Asalelphoni. | 3. |
| 5. Halaa et Naara. | 5. Halaa et Naara. | 5. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 43. | 43. *Ἄλλος*, οἱ βασιλεύσαντες ἐν Ἐδὼμ πρὸ τοῦ βασιλεῦσαι βασιλέα ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραήλ. | 43. |
| 50. | 50. *Ἄλλος*, καὶ ὄνομα τῇ γυναικὶ αὐτοῦ Μεταβὲλ, θυγάτηρ Ματρὲδ, θυγάτηρ Μεζαὰδ. Καὶ ἀπέθανεν Ἀδὰδ, καὶ ἐγένοντο. | 50. |
| 54. | 54. Ζαφωΐν. *Ἄλλοι*, Ἡράμ. | 54. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 43. | 43. *Alius*, qui regnaverunt in Edom, antequam regnaret rex in filiis Israel. | 43. |
| 50. | 50 *Alius*, et nomen uxori ejus Metabel, filia Matred, filia Mezaad. Et mortuus est Adad: et facti sunt. | 50. |
| 54. | 54. Zaphoin. *Alii*, Eram. | 54. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. I lib. I Paralipom.

V. 26. *Ἄλλος*, Ἄβραμ, αὐτὸς Ἀβραάμ. Reg., Alex. et alii (*).

V. 43. *Ἄλλος*, οἱ βασιλεύσαντες ἐν Ἐδὼμ πρὸ τοῦ etc. Reg., Alex. et alii in notis Rom. edit.

V. 50. *Ἄλλος*, καὶ ὄνομα τῇ γυναικὶ αὐτοῦ Μεταβέλ. Iidem. Sed Reg. plenius habet θυγάτηρ Ματρέδ, θυγάτηρ Μεζαὰδ etc.

V. 54. *Ἄλλοι*, Ἡράμ. Idem.

(*) Nota in Græca V. T. versione Ἁβραάμ semper spiritu aspero scribi. Ita Georg. Pasor in Etymasi nominum propr. N. T. DRACH.

## CAPUT II LIB. I PARALIP.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 14. | 14. Ζαβδαΐ. *Ἄλλος*, Ῥηδι. | 14. |
| 25. | 25. Καὶ Ἀρὰμ καὶ Ἀσάν. *Ἄλλος*, Ἀχιὰν καὶ Ἀσόμ. | 25. |
| 31. | 31. Ἰσεμιήλ. *Ἄλλοι*, Ἰεσί. | 31. |
| 34. | 34. Ἰωχήλ. *Ἄλλοι*, Ἰεραά. | 34. |
| 53. | 53. Καὶ υἱοὶ Ἐσθάαμ. *Ἄλλοι*, καὶ οἱ Ἐσθαωλαῖοι. | 53. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO |
|---|---|---|
| 14. | 14. Zabdai. *Alius*, Redi. | 14. |
| 25. | 25. Et Aram et Asan. *Alius*, Achian et Asom. | 25. |
| 31. | 31. Isemiel. *Alii*, Jesi. | 31. |
| 34 | 34. Jochel. *Alii*, Jeraa. | 34. |
| 53. | 53. Et filii Esthaam. *Alii*, et Esthaolæi. | 53. |

## CAPUT III LIB. I PARALIP.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 23. | 23. Ἐλιθενάν. *Ἄλλοι*, Ἐλιωναΐ. | 23. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 23. | 23. Elithenan. *Alii*, Elionai. | 23. |

## CAPUT IV LIB. I PARALIP.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 3. | 3. Ἐσηλεββών. *Ἄλλοι*, Ἐσκαδεσφών. | 3. |
| 5. | 5. Ἀωδὰ, καὶ Θοαδά. *Ἄλλοι*, Χαλὰ, καὶ Μααρά. | 5. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 3. | 3. Eselebbon. *Alii*, Escadesphon. | 3. |
| 5. | 5. Aoda, et Thoada. *Alii*, Chala et Maara. | 5. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 9 יעבץ<br>קראה שמו יעבץ | 9. | 9. |
| 18 יקותיאל אבי זנוח | 18. | 18. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 9. Iabes.<br>Vocavit nomen illius Iabes. | 9. Jabes.<br>Vocavit nomen illius Jabes. | 9. |
| 18. Jecuthiel patrem Zanoe. | 18. Icuthiel patrem Zanoe. | 18 |

Nota.

Hæ item lectiones ex iisdem desumptæ sunt. In versu 3, Reg., Ἐσηαδεσφών.

## CAPUT V LIB. I PARALIP.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 4–6 בנו גוג בנו שמעי בנו מיכ<br>בנו ראיה בנו בעל בנו בארה בני | 4-6. | 4-6. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 4-6. Filius ejus, Gog filius ejus, Semei filius ejus, Micha filius ejus, Reia filius ejus, Baal filius ejus, Beera filius ejus. | 4-6. Gog filius ejus, Semei filius ejus, Micha filius ejus, Reia filius ejus, Baal filius ejus, Beera filius ejus. | 4-6. |

Nota.

Hanc lectionem habent Reg. et editio Romana in notis.

## CAPUT VI LIB. I PARALIP.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 15 בהגלות יהוה | 15. | 15. |
| 54 לטירותם | 54. | 54. |
| 78 למזרח | 78. | 78. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 15. In transportando Domino. | 15. Quando transtulit Dominus. | 15. |
| 54. In pagis eorum. | 54. Per vicos. | 54. |
| 78. Ad orientem. | 78. Contra orientem. | 78. |

Notæ et variæ lectiones ad cap. VI lib. I Paralip.

V. 15. Ἄλλος, ἐν τῇ μετοικίᾳ Κυρίου. In notis editionis Romanæ.

V. 54. Ἄλλος, ἐπαύλεσιν. Sic quædam exemplaria, et Complut. Et sic infra.

## CAPUT VII LIB. I PARALIP.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 26, 27 לעדן בנו עמיהוד בנו<br>אלישמע בנו נון בנו יהושע בנו | 26, 27. | 26, 27. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 26, 27. Laadan filius ejus, Ammiud filius ejus, Elisama filius ejus, Nun filius ejus, Josue filius ejus. | 26, 27. Qui genuit Laadan. Hujus quoque filius Ammiud, qui genuit Elisama, de quo ortus est Nun, qui habuit filium Josue. | 26, 27. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 9. | 9. Ἰγαβῆς. Ἄλλοι, Ἰαβῆς. Καὶ ἐκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰγαβῆς. Ἄλλοι, ἐν διαπτώσει· καὶ ἐπεκαλέσατο Ἰαχβῆς. | 9. |
| 18 | 18. Χετιήλ. Ἄλλος, Ἰεχεθιήλ, πατέρα Ζανωΐ. | 18. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 9. | 9. Igabes. *Alii*, Iabes. Et vocavit nomen ejus Igabes. *Alii*, in ruina: et vocatus est Jacbes. | 9. |
| 18. | 18. Chetiel. *Alius*, Jechethiel, patrem Zanoi. | 18. |

## CAPUT V LIB. I PARALIP.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 4-6. | 4-6. Υἱοὶ Γοὺγ υἱοῦ Σεμεῒ, υἱὸς αὐτοῦ Μιχά. Ἄλλοι, καὶ υἱοὶ Γὼγ, Σεμεῒ υἱὸς αὐτοῦ, Μιχὰ υἱὸς αὐτοῦ, Ῥησὶν υἱὸς αὐτοῦ, καὶ Βεηρὰ υἱὸς αὐτοῦ, ὃν κατῴκισε etc. | 4-6. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 4-6. | 4-6. Filii Goug filii Semei, filius ejus Micha. *Alii*, et filii Gog, Semei filius ejus, Micha filius ejus, Resin filius ejus, et Beera filius ejus, quem transtulit etc. | 4-6. |

## CAPUT VI LIB. I PARALIP.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 15. | 15. Ἐν τῇ μετοικίᾳ. Ἄλλος, ἐν τῇ μετοικίᾳ Κυρίου. | 15. |
| 54. | 54. Ἐν ταῖς κώμαις αὐτῶν. Ἄλλος, ἐπαύλεσιν. | 54 |
| 78. | 78. Κατὰ δυσμάς. Ἄλλος, κατ' ἀνατολάς. | 78. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 15. | 15. In transmigratione. *Alius*, in transmigratione Domini. | 15. |
| 54. | 54. In pagis eorum. *Alius*, villis. | 54. |
| 78. | 78. Ad occidentem. *Al.*, ad orientem. | 78. |

### Notæ et variæ lectiones ad cap. VI lib. I Paralip.

V. 78. Ἄλλος, κατ' ἀνατολάς. In notis editionis Romanæ.

## CAPUT VII LIB. I PARALIP.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 26, 27. | 26, 27. Τῷ Λααδὰν υἱῷ αὐτοῦ, υἱὸς Ἀμιοὺδ, υἱὸς Ἐλισαμαῒ, υἱὸς Νοὺν, υἱὸς Ἰησουὲ, υἱοὶ αὐτοῦ. Ἄλλοι, τῷ Λαδὰν υἱὸς Ἀμιοὺδ, υἱὸς Ἐλισαμὶ, υἱὸς αὐτοῦ Νοὺν, υἱὸς αὐτοῦ Ἰησοῦς. | 26, 27. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 26, 27. | 26, 27. Ipsi Laadan filio ejus, filius Amiud, filius Elisamai, filius Nun, filius Jesue, filii ejus. *Alii*, ipsi Ladan filius Amiud, filius Elisami, filius ejus Nun, filius ejus Jesus. | 26, 27. |

Nota.

V. 26. Ex edit. Rom. Reg. vero sic habet, υἱὸς αὐτοῦ Νοῦν, υἱὸς αὐτοῦ Ἰησοῦ.

## CAPUT IX LIB. I PARALIP.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 31 החבתים | 31. | 31. |
| 33 בלשכת פט·רים כי־יומם ולילה עליהם במלאכה | 33. | 33. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 31. Sartaginum. | 31. Eorum quæ in sartagine frigebantur. | 31. |
| 33. In cubiculis soluti, quia die et nocte super eos in opere. | 33. Qui in exedris morabantur, ut die ac nocte jugiter suo ministerio deservirent. | 33. |

Notæ et variæ lectiones ad cap. IX lib. I Paralip.

V. 31. Ἄλλος, τῶν τηγανιστῶν. Quædam exemplaria.

## CAPUT XI LIB. I PARALIP.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 5 ויאמרו ישבי. יבוס לדויד | 5. | 5. |
| 8 מן־המלוא ועד־הסביב ויואב יחיה את־שאר העיר | 8. | 8. |
| 11 ישבעם | 11. | 11. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 5. Dixeruntque habitatores Jebus ad David. | 5. Dixeruntque qui habitabant in Jebus ad David. | 5. |
| 8. A Mello et ad usque gyrum. Et Joab vivificavit residuum urbis. | 8. A Mello usque ad gyrum. Joab autem reliqua urbis exstruxit. | 8. |
| 11. Jesebaam. | 11. Jesbaam | 11. |

Notæ et variæ lectiones ad cap. XI lib. I Paralip.

V. 5. Ἄλλος, εἶπον δὲ etc. Ita Reg. codex et in notis edit. Rom.;

V. 8. Ἄλλοι, ἀπὸ τῆς Μααλὼ etc. Ibid. Reg vero habet ἀπὸ τῆς Μαλὼ etc.

## CAPUT XII LIB. I PARALIP.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 2 נשקי קשת מימינים ומשמאלים באבנים ובחצים בקשת | 2 | 2. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 2. Armati arcu dextrantes et sinistrantes, in lapidibus et in sagittis, in arcu. | 2. Tendentes arcum, et utraque manu fundis saxa jacientes, et dirigentes sagittas. | 2. |

Nota

V. 2. Ἄλλος, ἐκτείνοντες etc. Hæc prodeunt ex quibusdam exemplaribus, et ex Complut.

## CAPUT IX LIB. I PARALIP.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 31. | 31. Τοῦ τηγάνου. *Ἄλλος*, τῶν τηγανιστῶν. | 31. |
| 33. | 33. Διατεταγμέναι ἐφημερίαι, ὅτι ἡμέρα καὶ νὺξ ἐπ' αὐτοῖς ἐν τοῖς ἔργοις. *Ἄλλοι*, ἐν τῷ παστοφορίῳ διατεταγμένοι εἰς ἐφημερίαν. | 33. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 31. | 31. Sartaginis. *Alius*, frigentium in sartagine. | 31. |
| 33. | 33. Ordinatæ vices, quoniam dies ac nox super eos in operibus. *Alii*, in pastophorio constituti per vices in diurnam operam. | 33. |

### Notæ et variæ lectiones ad cap. IX lib. I Paralip.

V. 33. *Ἄλλοι*, ἐν τῷ παστοφορίῳ etc. Ex notis edit. Rom.

## CAPUT XI LIB. I PARALIP.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 5. | 5. Εἶπον τῷ Δαυίδ. *Ἄλλος*, εἶπον δὲ οἱ κατοικοῦντες τὴν Ἰεβὴς τῷ Δαυίδ. | 5. |
| 8. | 8. *Ἄλλος*, ἀπὸ τῆς Μααλῶ, καὶ ἕως τοῦ κύκλου. Καὶ Ἰωὰβ περιεποιήσατο τὸ λοιπὸν τῆς πόλεως, καὶ ἐπολέμησε, καὶ ἔλαβε τὴν πόλιν. *Ἄλλοι*, ἀπὸ τῆς ἄκρας. | 8. |
| 11. | 11. Ἰεσεβαδά. *Ἄλλοι*, Ἰεσεβαάλ. | 11. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 5. | 5. Dixerunt Davidi. *Alius*, dixerunt autem habitantes Jebes Davidi. | 5. |
| 8. | 8. *Alius*, a Maalo, usque ad circuitum. Et Joab conservavit residuum urbis: et bellavit, et cepit urbem. *Alii*, ab arce. | 8. |
| 11. | 11. Jesebada. *Alii*, Jesebaal. | 11. |

### Notæ et variæ lectiones ad cap. XI lib. I Paralip.

Ibid. *Ἄλλοι*, ἀπὸ τῆς ἄκρας. In notis ad edit. Rom.

V. 11. *Ἄλλοι*, Ἰεσεβαάλ. Ibid. ut in Regio cod. pro Ἰεσεβαάμ.

## CAPUT XII LIB. I PARALIP.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 2. | 2. Καὶ τόξῳ ἐκ δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν, καὶ σφενδονῆται ἐν λίθοις καὶ τόξοις. *Ἄλλος*, ἐκτείνοντες τόξον δεξιάζοντες καὶ ἀριστερεύοντες, καὶ σφενδονῆται ἐν λίθοις, καὶ ἐν βέλεσι καὶ τόξῳ. | 2. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 2. | 2. Et arcu a dextris et a sinistris, et funditores in lapidibus et arcubus. *Alius*, tendentes arcum, utentes dextra et sinistra, et funditores in lapidibus, et in jaculis et arc | 2. |

## CAPUT XV LIB. I PARALIP.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 27 אפוד בד | 27. | 27. Ἐπένδυμα. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 27. Ephod lineum. | 27. Ephod lineo. | 27. Superindumentum |

### Nota.

V. 27. Ἀ., ἐπένδυμα etc. Has lectiones exhibet cod. Reg.

## CAPUT XVI LIB. I PARALIP.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 ושלמים | 1. | 1. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | ULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Et pacifica. | 1. Et pacifica. | 1. |

### Nota.

V. 1. Ἄλλος, εἰρηνικά. Sic in edit. Rom. Videtur autem esse versio A. S. Th. qui sic frequenter

## CAPUT XVII LIB. I PARALIP.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ |
|---|---|---|
| 5 מאהל אל-אהל וממשכן | 5. | 5. |
| 19 וכלבך עשית את כל-הגדולה הזאת | 19. | 19. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 5. De tentorio in teutorium, et oe tabernaculo. | 5. Mutans loca tabernaculi, et iu tentorio. | 5. |
| 19. Et secundum cor tuum fecisti omnem magnitudinem hanc. | 19. Juxta cor tuum fecisti omnem magnificentiam hanc. | 19. |

### Notæ et variæ lectiones ad cap. XVII lib. I Paralip.

V. 5. Sic Reg. et notæ edit. Rom. Reg. habet ἐν καταλύματι.

## CAPUT XXI LIB. I PARALIP.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ: | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 6 נתעב דבר המלך את-יואב | 6. | 6. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 6. Abominabile fuit verbum regis ipsi Joab. | 6. Eo quod Joab invitus exsequeretur regis imperium. | 6. |

### Nota.

V. 6. Ἄλλος προσώχθισεν ὁ λόγος. In notis edit. Rom. Reg. vero sic, τὸ δὲ ῥῆμα τοῦ βασιλέως etc.

## CAPUT XV LIB. I PARALIP.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|---|
| Ἐπωμίδα. | 27. Στολῇ βυσσίνῃ. Ἄλλος, ἐπὶ Δαυὶδ ἐφοὺδ κοινόν. | 27. | |
| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | | THEODOTIO. |
| 27. Superhumerale. | 27. Stola byssina. *Alius*, super David ephud commune. | 27. | |

## CAPUT XVI LIB. I PARALIP.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|---|
| 1. | 1. Καὶ σωτηρίου. Ἄλλος, και εἰρηνικά. Ἄλλος, καὶ τὰς εἰρηνικάς. | 1. | |
| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | | THEODOTIO. |
| 1. | 1. Et salutaris. *Alius*, et pacifica. *Alius*, et pacificas. | 1. | |

reddunt in Levitico.

## CAPUT XVII LIB. I PARALIP.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|---|
| | 5. Ἐν σκηνῇ καὶ ἐν καλύμματι. Ἄλλος, ἐν σκηνῇ εἰς σκέπην, καὶ ἐν καλύμματι. Ἄλλ., ἐν καταλύματι. | 5. | |
| 19. | 19. Ἄλλος, ταύτην κατὰ τὴν καρδίαν σου, τοῦ γνωρίσαι πάντα τὰ μεγαλεῖά σου, Κύριε. | 19 | |
| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | | THEODOTIO. |
| 5. | 5. In tabernaculo et in tegmine. *Alius*, in tabernaculo in tentorium, et in tegmine. *Alius*, in diversorio. | 5. | |
| 19. | 19. *Alius*, hanc secundum cor tuum, ad declarandas omnes magnificentias tuas, Domine. | 19. | |

### Notæ et variæ lectiones ad cap. XVII lib. I Paralip.

V. 19. Ita Reg. Hæc vero desiderantur in textu τῶν Ο'.

## CAPUT XXI LIB. I PARALIP.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|---|
| 6. | 6. Κατίσχυσε λόγος. Ἄλλος, προσώχθισεν ὁ λόγος. Ἄλλος, τὸ δὲ ῥῆμα τοῦ βασιλέως ἴσχυσεν ἐπὶ Ἰωάβ. | 6. | |
| SYMMACHUS | LXX INTERPRETES. | | THEODOTIO |
| 6. | 6. Prævaluit verbum. *Alius*, molestum fuit verbum. *Alius*, verbum autem regis invaluit super Joab. | 6. | |

## CAPUT XXII LIB. I PARALIP.

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛAΣ. |
|---|---|---|
| 15 ועמך לרב | 15. | 15. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 15. Et tecum in multitudine. | 15. Habes quoque plurimos artifices. | 15. |

### Nota.

V. 15. Ἄλλος, καὶ μετὰ σοῦ Κυριος etc. In Reg. et in notis edit. Rom.

## CAPUT XXIV LIB. I PARALIP.

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛAΣ. |
|---|---|---|
| 1 ולבני אהרן מחלקותם בני אהרן | 1. | 1. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Et filiis Aaron partitiones. filii Aaron. | 1. Porro filiorum Aaron hæ partitiones erant: filii Aaron. | 1. |

### Nota.

V. 1. Ἄλλος, Ἀαρών. και αι etc. Reg. et in notis edit. Rom.

## CAPUT XXV LIB. I PARALIP.

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛAΣ. |
|---|---|---|
| 1 הנביאים בכנרות | 1. | 1. Τῶν προφητῶν. |
| 3 בכנור הנבא | 3 | 3. Κιθάρᾳ προφητεύων. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Prophetantes in citharis. | 1. Qui prophetarent in citharis. | 1. Prophetarum. |
| 3. In cithara prophetantis. | 3. Qui in cithara prophetabat. | 3. Cithara prophetans. |

### Notæ et variæ lectiones ad cap. XXV lib. I Paralip.

V. 1. Ἀ., τῶν προφητῶν etc. Codex Reg. V. 3. Ἀ., κιθάρᾳ προφητεύων etc. Idem Reg. Vc

## CAPUT XXVI LIB. I PARALIP.

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛAΣ. |
|---|---|---|
| 27 מן־המלחמות | 27. | 27. |
| 29 לשטרים ולשפטים | 29. | 29. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 27. De bellis. | 27. De bellis. | 27. |
| 29. In præfectos et judices. | 29. Ad docendum et judicandum. | 29. |

### Notæ.

V. 27. Ἄλλοι, ἐκ πολέμων. In notis edit. Rom.

## CAPUT XXVII LIB. I PARALIP.

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛAΣ. |
|---|---|---|
| 27 ועל־הכרמים | 27. | 27. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA |
|---|---|---|
| 27. Et super vineas. | 27. Vinearumque cultoribus. | 27. |

### Nota.

V. 27. Ἄλλος, καὶ ἐπὶ τῶν ἀμπελώνων. In notis edit. Rom. Reg. habet, καὶ ἐπὶ τῶν χωρίων, quod

## CAPUT XXII LIB. I PARALIP.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 15. | 15. Καὶ μετὰ σοῦ πρόσθες εἰς πλῆθος. *Ἄλλοι*, καὶ μετὰ σοῦ Κύριος· πρόσθες εἰς πλῆθος. | 15. |
| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
| 15. | 15. Et tecum adde in multitudine. *Alii*, et tecum Dominus: adde in multitudine. | 15. |

## CAPUT XXIV LIB. I PARALIP.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 1. | 1. Καὶ τοὺς υἱοὺς Ἀαρὼν διαιρέσει. *Ἄλλος*, Ἀαρὼν, καὶ αἱ διαιρέσεις υἱῶν Ἀαρών. | 1. |
| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
| 1. | 1. Et filios Aaron distributione. *Alius*, Aaron, et distributiones filiorum Aaron. | 1. |

## CAPUT XXV LIB. I PARALIP.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 1. Τῶν προφητευσάντων διὰ λύρας. | 1. Τοὺς ἀποφθεγγομένους ἐν κινύραις. | 1. |
| 3. Διὰ λύρας τοῦ προφητεύοντος. | 3. Ἐν κινύρᾳ ἀνακρουόμενοι. | 3. |
| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
| 1. Prophetantium per lyram. | 1. Pronuntiantes in citharis. | 1. |
| 3. Per lyram prophetantis. | 3. In cithara pulsantes. | 3. |

### Notæ et variæ lectiones ad cap. XXV lib. I Paralip.

eem כנור uterque, Aquila videlicet et Symmachus, modo κιθάρα, modo λύρα vertunt.

## CAPUT XXVI LIB. I PARALIP.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 27. | 27. Ἐκ πόλεων. *Ἄλλοι*, ἐκ πολέμων. | 27. |
| 29. Εἰς παιδευτὰς καὶ κριτάς. | 29. Τοῦ γραμματεύειν καὶ διακρίνειν. | 29. |
| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
| 27. | 27. Ex civitatibus. *Al.*, de bellis. | 27. |
| 29. In præceptores et judices. | 29. Ad scribendum et dijudicandum. | 29. |

### Notæ.

V. 29. Σ., εἰς παιδευτὰς καὶ κριτάς. Reg.

## CAPUT XXVII LIB. I PARALIP.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 7. | 27. Καὶ ἐπὶ τῶν χωρίων. *Ἄλλος*, καὶ ἐπὶ τῶν ἀμπελώνων. | 27. |
| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
| 27 | 27. Et super agros. *Alius*, et super vineas. | 27 |

### Nota

aliqui reddunt, *et super cellas.*

## CAPUT XXIX LIB. I PARALIP.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1, 2 כי לא לאדם הבירה כי ליהוה אלהים ובכל־כחי | 1, 2. | 1, 2. |
| שהם | | |
| 6 ולשרי מלאכת המלך | 6. | 6. |
| 11 וההוד לך יהוה הממלכה והמתנשא לכל ׀ לראש | 11. | 11. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1, 2. Quia non homini ædes, sed Domino Deo. Et in omni fortitudine mea. | 1, 2. Neque enim homini præparatur habitatio, sed Deo. | 1, 2. |
| Sohem. | Onychinos. | |
| 6. Et in principes operis regis. | 6. Et principes possessionum regis. | 6. |
| 11. Et decor. | 11. Et tibi laus. | 11. |
| Tibi, Domine, regnum et exaltatus ad omne caput. | Tuum, Domine, regnum, et tu es super omnes principes. | |

### Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIX lib. I Paralip.

V. 1, 2. Ἄλλοι, ὅτι οὐχ ἀνθρώπῳ, ἀλλ' ἢ Κυρίῳ etc. In notis edit. Rom. Ἄλλος, ὅτι οὐχ ἀνθρώπῳ ἡ οἰκοδομὴ etc. Reg.

Ibid. Ἄλλος, ὄνυχος. Reg. Vide quæ diximus Gen. II, v. 12.

V. 6. Ἄλλος, καὶ οἱ οἰκονόμοι τοῦ βασιλέως. Ex

# LIBER SECUNDUS PARALIPOMENON.

## CAPUT SECUNDUM.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 13 לחורם אבי | 13. | 13. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 13. Huram-Abi. | 13. Hiram patrem meum. | 13 |

### Nota.

V. 13. Ἄλλος, Χιρὰμ τὸν παῖδά μου. In Regio codice et notis edit. Rom.

## CAPUT IV LIB. II PARALIP.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 2 שלשים באמה יסב אתו סביב | 2. | 2. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 2. Triginta in cubito circumdabat illud circum. | 2. Triginta cubitorum ambiebat gyrum ejus. | 2 |

## CAPUT XXIX LIB. I PARALIP.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 1, 2. | 1, 2. Ὅτι οὐκ ἀνθρώπῳ, ἀλλ' ἢ Κυρίῳ Θεῷ, κατὰ πᾶσαν τὴν δύναμιν. *Ἄλλοι*, ὅτι οὐκ ἀνθρώπῳ, ἀλλ' ἢ Κυρίῳ τῷ Θεῷ οἰκοδομεῖς. Καὶ ἐγὼ κατὰ πᾶσαν. *Ἄλλοι*, ὅτι οὐκ ἀνθρώπῳ ἡ οἰκοδομὴ, ἀλλ' ἢ Κυρίῳ τῷ Θεῷ. | 1, 2. |
| | Σοάμ. *Ἄλλως*, σώμ. *Ἄλλος*, ὄνυχος. | |
| 6. | 6. Καὶ οἱ οἰκοδόμοι τοῦ βασιλέως. *Ἄλλος*, καὶ οἱ οἰκονόμοι τοῦ βασιλέως | 6. |
| 11. | 11. *Vacat*. *Ἄλλος*, καὶ ἡ ἐξομολόγησις. | 11. |
| | *Vacat*. *Ἄλλοι*, σοὶ, Κύριε, ἡ βασιλεία, καὶ ἡ ἔπαρσις εἰς πάντα, καὶ εἰς πᾶσαν ἀρχήν. | |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 1, 2. | 1, 2. Quia non homini, sed Domino Deo, secundum omnem virtutem. *Alii*, quia non homini, sed Domino Deo ædificas. Et ego secundum omnem. *Alii*, quia non homini ædificatio, sed Domino Deo. | 1, 2. |
| | Soam. *Aliter*, som. *Alius*, onychis. | |
| 6. | 6. Et ædificatores regis. *Alius*, et œconomi regis. | 6. |
| 11. | 11. *Vacat*. *Alius*, et confessio. | 11. |
| | *Vacat*. *Alii*, tibi, Domine, regnum et elevatio super omnia, et in omne imperium. | |

### Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIX lib. I Paralip.

edit. Rom.
V. 11. *Ἄλλος*, καὶ ἡ ἐξομολογησις. Ex notis edit. Rom.

Ibid. *Ἄλλοι*, σοὶ, Κύριε, ἡ βασιλεία etc. In notis edit. Rom.

---

# LIBER SECUNDUS PARALIPOMENON.

## CAPUT SECUNDUM.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 13. | 13. Χιράμ τὸν πατέρα μου. *Ἄλλος*, Χιράμ τὸν παῖδά μου. | 13. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 13. | 13. Chiram patrem meum. *Alius*, Chiram puerum meum. | 13. |

## CAPUT IV LIB. II PARALIP.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 2. | 2. Τριάκοντα πήχεων. *Ἄλλος*, τριάκοντα πήχεων ἐκύκλουν αὐτὴν κύκλῳ. | 2. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 2. | 2. Triginta cubitorum. *Alius*, triginta cubitorum circumdabant illud in circuitu. | 2. |

Nota.

V. 2. Ἄλλος, τριάκοντα πήχεων etc. Ita Reg.

## CAPUT V LIB. II PARALIP.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 7 אל־דביר הבית | 7. | 7. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 7. Ad oraculum domus. | 7. Ad oraculum templi. | 7. |

Nota.

V. 7. Ἄλλος, εἰς τὸ χρηματιστήριον τοῦ οἴκου. Codex Regius. Vocem דביר sic vertunt A, Th.

## CAPUT VIII LIB. II PARALIP.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 3 חמת צובה | 3. | 3. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 3. Emath Soba. | 3. Emath Soba. | 3. |

Nota.

V. 3. Ἄλλος, εἰς Αἱμὰθ Σωβά. In Reg. et notis edit. Rom.

## CAPUT X LIB. II PARALIP.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 10 קטני | 10. | 10. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 10. Parvus meus. | 10. Minimus digitus meus. | 10. |

Nota.

V. 10. Ἄλλος, ὁ βραχύτατος δάκτυλός μου. Reg. Vide supra, III Reg. XII.

## CAPUT XII LIB. II PARALIP.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 7 נכנעו | 7. | 7. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 7. Humiliati sunt. | 7. Humiliati essent. | 7. |

Nota.

V. 7. Σ., ἐγνωσιμάχησαν. Reg. cum hac nota : Διὸ καὶ Θεὸς μετέβαλε τὴν ὀργὴν τοῦ μὴ πανολεθρίαν

## CAPUT XIII LIB. II PARALIP.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 7 ויתאמצו על־רחבעם | 7. | 7. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 7. Et roboraverunt se contra Roboam. | 7. Prævaluerunt contra Roboam. | 7. |

Nota.

V. 7. Ἄλλος, ἀνέστη. Ἄλλος, ἐνίσχυσεν ἐπὶ Ῥοβοάμ. In notis editionis Romanæ. Hæc postrema

## CAPUT V LIB. II PARALIP.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 7. | 7. Εἰς τὸ δαβὶρ τοῦ οἴκου. Ἄλλος, εἰς τὸ χρηματιστήριον τοῦ οἴκου. | 7. |
| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
| 7. | 7. In dabir domus. *Alius*, in oraculum domus. | 7. |

Nota.

III Reg. vi, 19, et A., S., Psalm. xxvii, 2.

## CAPUT VIII LIB. II PARALIP.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 3. | 3. Εἰς Βαισωβά. Ἄλλος, εἰς Αἱμὰθ Σωβά. | 3. |
| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
| 3. | 3. In Bæsoba. *Alius*, in Æmath Soba. | 3. |

## CAPUT X LIB. II PARALIP.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 10. | 10. Ὁ μικρὸς δάκτυλός μου. Ἄλλος, ὁ βραχύτατος δάκτυλός μου. | 10 |
| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
| 10. | 10. Parvus digitus meus. *Alius*, brevissimus digitus meus. | 10. |

## CAPUT XII LIB. II PARALIP.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 7. Ἐγνωσιμάχησαν. | 7. Ἐνετράπησαν. | 7. |
| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
| 7. Resipuerunt. | 7. Confusi sunt. | 7. |

Nota.

αὐτοῖς ἐπενεγκεῖν. I. e. *Quapropter Deus iram avertit, ne ipsis extremam perniciem inferret.*

## CAPUT XIII LIB. II PARALIP

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| | 7. Ἀνέστη πρὸς Ῥοβοάμ. Ἄλλ., ἀντέστη. Ἄλλος, ἐνίσχυσεν ἐπὶ Ῥοβοάμ. | 7. |
| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
| 7. | 7. Surrexit adversus Roboam. *Alius*, restitit. *Alius*, invaluit su per Roboam. | 7. |

Nota.

lectio videtur esse alterius interpretis.

## CAPUT XIV LIB. II PARALIP.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 7 עדנו הארץ לפנינו | 7. | 7. |
| 15 אהלי מקנה | 15. | 15. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 7. Adhuc ipsa terra ad facies nostras. | 7. Donec a bellis quieta sunt omnia. | 7. |
| 15. Tentoria acquisitionis. | 15. Caulas ovium. | 15. |

### Notæ et variæ lectiones ad cap. XIV lib. II Paralip.

V. 7. Ἄλλος, ἐν ᾧ τῆς γῆς κυριεύσομεν. Reg. et notæ edit. Rom.

V. 15. Ἄλλος, κτηνῶν. Ibid. Reg. habet κτήσεων. Ibid. Ἄλλοι, Ἀμαζονεῖς. Ibid. Quid legerint qui

## CAPUT XV LIB. II PARALIP.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 עודד | 1. | 1. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Oded. | 1. Oded. | 1. |

### Nota.

V. 1. Ἄλλος, Ἀδάδ, et sic habet Reg. Ἄλλος, Ἀδδώ. In notis edit. Rom.

## CAPUT XVII LIB. II PARALIP.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 11 תישים שבעת אלפים ושבע מאות | 11. | 11. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 11. Et hircos septem mille septingentos. | 11. Et hircorum totidem. | 11. |

### Nota.

V. 11. Hæ lectiones in notis edit. Rom. habentur. Reg. habet τράγους ἑπταχισχιλίους ἑπτακοσίους.

## CAPUT XXI LIB. II PARALIP.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 17 יהואחז | 17. | 17. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 17. Joachaz. | 17. Joachaz. | 17. |

### Nota.

V. 17. Sic notæ editionis Romanæ et Regius codex, qui hanc notam habet in margine : Οἶμαι Ὀχο-

## CAPUT XXII LIB. II PARALIP.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 למחנה | 1. | 1. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Ad castrametationem. | 1. Qui irruerant in castra. | 1. |

## CAPUT XIV LIB. II PARALIP.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 7. | 7. Ἐνώπιον τῆς γῆς κυριεύσομεν. Ἄλλος, ἐν ᾧ τῆς γῆς κυριεύσομεν. | 7. |
| 15. | 15. Σκηνὰς κτήσεων καὶ Ἀλιμαζονεῖς. Ἄλλος, κτηνῶν. Ἄλλοι, Ἀμαζονεῖς. | 15. |
| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
| 7. | 7. Coram terra dominabimur. *Alius*, in quo terræ dominabimur. | 7. |
| 15. | 15. Tabernacula possessionum et Alimazones. *Alius*, pecorum. *Alii*, Amazones. | 15. |

### Notæ et variæ lectiones ad cap. XIV lib. II Paralip.

ita verterunt, non satis video. LXX duplicem versionem exhibent τοῦ אהלי מקנה nempe σκηνὰς κτήσεων et Ἀλιμαζονεῖς.

## CAPUT XV LIB. II PARALIP.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 1. | 1. Ὠδήδ. Ἄλλος, Ἀδάδ. Ἄλλος, Ἀδδώ. | 1. |
| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
| 1. | 1. Oded. *Alius*, Adad. *Alius*, Addo. | 1. |

## CAPUT XVII LIB. II PARALIP.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 11. | 11. Ἑπτακοσίους. Ἄλλος, τράγους ἑπτακισχιλίους ἑπτακοσίους. Ἄλλος, ἑπτακισχιλίους πεντακοσίους. | 11. |
| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES | THEODOTIO. |
| 11. | 11. Septingentos. *Alius*, hircos septem mille septingentos. *Alius*, septem mille quingentos. | 11. |

## CAPUT XXI LIB. II PARALIP.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 17. | 17. Ὀχοζίας. Ἄλλος, Ἰωάχαζ. | 17. |
| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
| 17. | 17. Ochozias *Alius*, Joachaz. | 17. |

### Nota.

ζίαν, ὡς ἐν τοῖς ἑξῆς εὑρίσκεται I. e. *Puto Ochoziam, ut in sequentibus reperitur.*

## CAPUT XXII LIB. II PARALIP.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 1. | 1. Ἀλιμαζονεῖς. Ἄλλος, Ἀμαζονεῖς. | 1. |
| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
| 1. | 1. Alimazones. *Alius*, Amazones. | 1. |

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛAΣ. |
|---|---|---|
| ארבעים ושתים שנה 2 | 2. | 2. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 2. Quadraginta duorum annorum. | 2. Quadraginta duorum annorum. | 2. |

Nota.

V. 1. Ἄλλος, Ἀμαζονεῖς. V. supra. Reg. habet hoc loco, Ἀμαζονίμ.

## CAPUT XXIII LIB. II PARALIP.

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛAΣ. |
|---|---|---|
| השביעית 1 | 1. | 1. |
| ויתן יהוידע הכהן לשרי המאות 9 את־החניתים | 9. | 9. |
| קשר קשר 13 | 13. | 13. |
| להעלות 18 | 18. | 18. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. [anno] septimo. | 1. [anno] septimo. | 1. |
| 9. Et dedit Joiada sacerdos principibus centuriarum lanceas. | 9. Deditque Joiada sacerdos centurionibus lanceas. | 9. |
| 13. Conjuratio, conjuratio. | 13. Insidiæ, insidiæ. | 13. |
| 18. Ad ascendere faciendum. | 18. Ut offerrent. | 18. |

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIII lib. II Paralip.

V. 1. Ἄλλος, ἔτει ἑβδόμῳ. Regius et notæ edit. Rom.
V. 9. Ἄλλος, καὶ ἔδωκεν Ἰωδαὲ etc. Ibid.

## CAPUT XXIV LIB. II PARALIP.

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛAΣ. |
|---|---|---|
| לבשה את־זכריה 20 | 20. | 20. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 20. Induit Zachariam. | 20. Induit Zachariam. | 20. |

Nota.

V. 20. Ἄλλος, ἐνέδυσε τὸν Ζαχαρίαν. In notis edit. Rom.

## CAPUT XXVI LIB. II PARALIP.

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛAΣ. |
|---|---|---|
| המבין בראת האלהים 5 | 5. | 5. |
| הצליחו האלהים | | |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 5. Intelligentis in visionibus Dei. | 5. Intelligentis et videntis Deum. | 5. |
| Prosperare fecit eum Deus. | Direxit eum in omnibus. | |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 2. | 2. Ἐτῶν εἴκοσι. Ἀλλ., εἴκοσι καὶ δύο. Ἄλλος, τεσσαράκοντα καὶ δύο. | 2. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 2. | 2. Annorum viginti. *Alius*, viginti duorum. *Alius*, quadraginta duorum. | 2. |

Nota.

V. 2. Hanc numerorum varietatem exhibent notæ edit. Rom. Reg. habet εἴκοσι tantum.

## CAPUT XXIII LIB. II PARALIP.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 1. | 1. [Ἔτει] τῷ ὀγδόῳ. Ἄλλος, ἔτει ἑβδόμῳ. | 1. |
| 9. | 9. Καὶ ἔδωκεν Ἰωδαὲ τὰς μαχαίρας. Ἄλλος, καὶ ἔδωκεν Ἰωδαὲ ὁ ἱερεὺς τοὺς ἑκατοντάρχους τεταγμένους, καὶ τὰς μαχαίρας. | 9. |
| 13. | 13. Ἐπιτιθέμενοι ἐπιτίθεσθε. Ἄλλος, σύνδεσμος, σύνδεσμος. | 13. |
| 18. | 18. Καὶ ἀνενέγκαι. Ἄλλος, καὶ αὐτὸς ἀνήνεγκεν. | 18. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 1. | 1. [Anno] octavo. *Al.* anno septimo. | 1. |
| 9. | 9. Et dedit Jodae gladios. *Alius*, et dedit Jodae sacerdos centuriones constitutos, et gladios. | 9. |
| 13. | 13. Conjurantes conjuratis. *Alius*, colligatio, colligatio. | 13. |
| 18. | 18. Et ad offerendum. *Alius*, et ipse obtulit. | 18. |

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIII lib. II Paralip.

V. 13. Ἄλλος, σύνδεσμος, σύνδεσμος. Sic quædam exemplaria et Complut.
V. 18. Ἄλλος, καὶ αὐτὸς ἀνήνεγκεν. Ibid.

## CAPUT XXIV LIB. II PARALIP.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ |
|---|---|---|
| 20. | 20. Ἐνέδυσε τὸν Ἀζαρίαν. Ἄλλος, ἐνέδυσε τὸν Ζαχαρίαν. | 20. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 20. | 20. Induit Azariam. *Alius*, induit Zachariam. | 20. |

## CAPUT XXVI LIB. II PARALIP.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 5. | 5. Τοῦ συνιόντος ἐν φόβῳ Κυρίου. Ἄλλος, τοῦ συνόντος ἐν ὁράσει Κυρίου. Ἄλλος, συνιέντος ἐν ὁράσει Θεοῦ.<br>Εὐώδωσεν αὐτῷ Κύριος. Ἄλλος, κατηύθυνεν αὐτὸν ὁ Θεός. | 5. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO |
|---|---|---|
| 5. | 5. Intelligentis in timore Domini. *Alius*, conversantis in visione Domini. *Alius*, intelligentis in visione Dei.<br>Prospere agere ipsi fecit Dominus. *Alius*, direxit eum Deus. | 5. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 6 ויפרץ | 6. | 6. |
| 10 כי־אהב אדמה היה | 10. | 10. |
| 21 החפשית | 21. | 21. |
| נגזר | | |
| 23 בשדה | 23. | 23. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 6. Et rupit. | 6. Destruxit. | 6. |
| 10. Quia diligens terram erat. | 10. Erat quippe homo agriculturæ deditus. | 10. |
| 21. Libera. | 21. In domo separata. | 21. |
| Excisus fuerat. | Ejectus fuerat. | |
| 23. In agro. | 23. In agro. | 23. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVI lib. II Paralip

V. 5. Ἄλλος, τοῦ συνόντος etc. Ita Reg.

Ibid. Ἄλλος, κατηύθυνεν αὐτὸν ὁ Θεός. Sic Theodoretus, et edit. Complut. Hebraicum verbum צלח κατευθύνειν vertit Aquila.

V. 6. Ἄλλος, καθεῖλε. In notis edit. Rom.

V. 10. Ἄλλος, φιλογέωργος. Ita Reg. Ἄλλος,

## CAPUT XXVII LIB. II PARALIP.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 3 ובחומת העפל בנה לרב | 3. | 3. |
| 4 בירניות | 4. | 4. |
| 5 נלחם עם־מלך | 5. | 5. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 3. Et in muro Ophel ædificavit multum. | 3. Et in muro Ophel multa construxit. | 3. |
| 4. Palatia. | 4. Castella. | 4. |
| 5. Pugnavit cum rege. | 5. Pugnavit contra regem. | 5. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVII lib. II Paralip.

V. 3. Ἄλλος, καὶ ἐν τῷ τείχει etc. Ita Reg. Aliæ lectiones in notis edit. Rom.

V. 4. Ἄλλος, βάρεις. Sic edit. Complut. Vide scholion ad Amos I, 12.

## CAPUT XXVIII LIB. II PARALIP.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 2 עשה לבעלים | 2. | 2. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 2. Fecit ipsis Baalim. | 2. Statuas fudit Baalim. | 2. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 6. | 6. Κατέσπασε. *Ἄλλος*, καθεῖλε. | 6. |
| 10. | 10. Ὅτι γεωργὸς ἦν. *Ἄλλος*, φιλογέωργος. *Ἄλλος*, ἀνὴρ φιλογέωργος. | 10. |
| 21. | 21. Ἀπφουσώθ. *Ἄλλος*, κρυφίως ἐγκεκλεισμένος. *Οἱ λοιποὶ*, κρυφαίως. | 21. |
| | Ἀπεσχίσθη. *Ἄλλος*, ἐξώσθη. | |
| 23. | 23. Ἐν τῷ πεδίῳ. *Ἄλλος*, ἐν ἀγρῷ. | 23. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 6. | 6. Demolitus est. *Alius*, abstulit. | 6. |
| 10. | 10. Quia agricola erat. *Alius*, amans agriculturæ. *Alius*, vir amans agriculturæ. | 10. |
| 21. | 21. Apphusoth. *Alius*, clam inclusus. *Reliqui*, clam | 21. |
| | Abscissus fuerat. *Alius*, expulsus fuerat. | |
| 23. | 23. In campo. *Alius*, in agro. | 23. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVI lib. II Paralip

ἀνὴρ φιλογέωργος. In notis edit. Rom.
V. 21. *Οἱ λοιποὶ*, κρυφαίως. Regius codex has lectiones exhibet.
Ibid. *Ἄλλος*, ἐξώσθη. Sic Aldina.
V. 23. *Ἄλλος*, ἐν ἀγρῷ. In notis edit. Rom.

## CAPUT XXVII LIB. II PARALIP.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 3. | 3. Καὶ ἐν τείχει Ὀπὲλ ᾠκοδόμησε πολλά. *Ἄλλ.*, καὶ ἐν τῷ τείχει αὐτῆς ἀπέθετο ὅπλα, καὶ ᾠκοδόμησε πόλεις. *Ἄλλος*, καὶ ἐν τῷ τείχει τοῦ Ὠφὲλ ᾠκοδόμησεν εἰς πλῆθος. | 3. |
| 4. | 4. Οἰκήσεις. *Ἄλλος*, βάρεις. | 4. |
| 5. | 5. Ἐμαχέσατο πρὸς βασιλέα. *Ἄλλος*, ἐπολέμησε μετὰ τοῦ βασιλέως. | 5. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 3. | 3. Et in muro Opel ædificavit multa. *Alius*, et in muro ejus deposuit arma, et ædificavit urbes. *Alius*, et in muro Ophel ædificavit quam plurimum. | 3. |
| 4. | 4. Habitationes. *Alius*, magnas domos. | 4. |
| 5. | 5. Pugnavit adversus regem. *Alius*, pugnavit cum rege. | 5. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVII lib. II Paralip.

V. 5. *Ἄλλος*, ἐπολέμησε etc. In notis edit. Rom.

## CAPUT XXVIII LIB. II PARALIP.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 2. | 2. Καὶ τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν. *Ἄλλος*, ἐποίησε τοῖς Βααλείμ. | 2. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 2. | 2. Et idolis eorum. *Alius*, fecit ipsis Baalim. | 2. |

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛAΣ. |
| --- | --- | --- |
| 3 בגיא בן־הנם | 3. | 3. |
| אשר הריש | | |
| 8 מאתים אלף | 8. | 8. |
| 12 עזריהו בן־יהוחנן | 12. | 12. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
| --- | --- | --- |
| 3. In valle Benennom. | 3. In valle Benennom. | 3. |
| Quas expulit. | Quas interfecit. | |
| 8. Ducenta millia | 8. Ducenta millia. | 8. |
| 12. Azariahu filius Johanan. | 12. Azarias filius Johanan. | 12. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVIII lib. II Paralip.

V. 2. Ἄλλος, ἐποίησε τοῖς Βααλείμ. In notis edit. Rom.

V. 3. Has lectiones præferunt notæ edit. Rom. et edit. Complut. Reg. habet, ἐν γῇ Ἐννόμ.

Ibid. Ἄλλος, ὧν ἐξῆρε. In notis edit. Rom. Sed Reg,. ἃ ἐξωλόθρευσε.

## CAPUT XXIX LIB. II PARALIP.

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛAΣ. |
| --- | --- | --- |
| 9, 10 בשבי על־זאת עתה עם־לבבי לכרית ברית ליהוה אלהי ישראל | 9, 10. | 9, 10. |
| 17 ששה עשר | 17. | 17. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
| --- | --- | --- |
| 9, 10. In captivitatem super hoc. Nunc cum corde meo pangere fœdus Domino Deo Israel. | 9, 10. Propter hoc scelus. Nunc ergo placet mihi ut ineamus fœdus cum Domino Deo Israel. | 9, 10. |
| 17. Sextadecima. | 17. Sextadecima. | 17. |

## Notæ.

V. 9, 10. Ἄλλοι, καὶ νῦν εἰσιν etc. In Reg. et in notis edit. Rom.

## CAPUT XXX LIB. II PARALIP.

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛAΣ. |
| --- | --- | --- |
| 8 ערפכם | 8. | 8. |
| 15 ויתקדשו | 15. | 15. |
| 25 מישראל | 25. | 25. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA | AQUILA. |
| --- | --- | --- |
| 8. Cervicem vestram. | 8. Cervices vestras. | 8. |
| 15. Et sanctificaverunt se. | 15. Tandem sanctificati. | 15. |
| 25. Ex Israel. | 25. Ex Israel. | 25. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
| --- | --- | --- |
| 3. | 3. Ἐν Γὲ Βενεννόμ. *Ἄλλος*, ἐν γῇ Ἐννόμ. *Ἄλλος*, ἐν φάραγγι Βενεννόμ. | 3. |
| 8. | Ὧν ἐξωλόθρευσε. *Ἄλλος*, ὧν ἐξῇρε. | |
| | 8. Τριακοσίας χιλιάδας. *Ἄλλος*, ὀκτακοσίας χιλιάδας. *Ἄλλος*, διακοσίας χιλιάδας. | 8. |
| 12. | 12. Οὐδείας ὁ τοῦ Ἰωανοῦ. *Ἄλλος*, Ἀζαρίας ὁ τοῦ Ἰωανάν. | 12. |

| SYMMACHUS | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
| --- | --- | --- |
| 3 | 3. In Ge Benennom. *Alius*, in terra Ennom. *Alius*, in valle Benennom. | 3. |
| | Quas exterminaverat. *Alius*, quas abstulerat. | |
| 8. | 8. Trecenta millia. *Alius*, octingenta millia. *Alius*, ducenta millia. | 8. |
| 12. | 12. Udias filius Joani. *Alius*, Azarias filius Joanan. | 12. |

Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVIII lib. II Paralip.

V. 8. *Ἄλλος*, ὀκταχοσίας χιλ- etc: Ita Reg et notæ edit. Rom.

V. 12. *Ἄλλος*, Ἀζαρίας ὁ τοῦ Ἰωανάν. Reg. et alii.

## CAPUT XXIX LIB. II PARALIP.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
| --- | --- | --- |
| 9, 10. | 9, 10. Ὃ καὶ νῦν ἐστιν. Ἐπὶ τούτοις νῦν ἐστιν ἐπὶ καρδίας διαθέσθαι διαθήκην μου, διαθήκην Κυρίου Θεοῦ Ἰσραήλ. *Ἄλλοι*, καὶ νῦν εἰσιν ἐπὶ τούτοις. Νῦν οὖν θέσθε ἐπὶ καρδίας ὑμῶν, τοῦ διαθέσθαι διαθήκην μετὰ Κυρίου Θεοῦ Ἰσραήλ. | 9, 10. |
| 17. | 17. Τρισκαιδεκάτῃ. *Ἄλλος*, ἐκκαιδεκάτῃ. | 17. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
| --- | --- | --- |
| 9, 10 | 9, 10. Quod et nunc est. Pro his nunc est super cor disponere testamentum meum, testamentum Domini Dei Israel. *Alii*, et nunc sunt super his. Nunc igitur ponite super cor vestrum, disponere testamentum cum Domino Deo Israel. | 9, 10. |
| 17. | 17. Tertiadecima. *Alius*, sextadecima. | 17. |

Notæ.

V. 17. *Ἄλλος*, ἐκκαιδεκάτῃ. Reg.

## CAPUT XXX LIB. II PARALIP.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
| --- | --- | --- |
| 8. | 8. Καρδίας ὑμῶν. *Ἄλλοι*, τοὺς τραχήλους ὑμῶν. | 8. |
| 15. | 15. Ἥγνισαν. *Ἄλλος*, ἡγνίσθησαν. *Ἄλλος*, ἡγιάσθησαν. | 15. |
| 25. | 25. Ἐξ Ἱερουσαλήμ. *Ἄλλος*, ἐξ Ἰσραήλ. | 25. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
| --- | --- | --- |
| 8. | 8. Corda vestra. *Alii*, colla vestra. | 8. |
| 15. | 15. Purificaverunt. *Alius*, purificati sunt. *Alius*, sanctificati sunt. | 15. |
| 25. | 25. De Jerusalem. *Alius*, ex Israel. | 25. |

Notæ.

V. 8. *Ἄλλοι*, τοὺς τραχήλους ὑμῶν. Ita Reg. et alii in notis edit. Rom.
V. 15. *Ἄλλος*, ἡγνίσθησαν, et sic Reg. *Ἄλλος*, ἡγιάσθησαν. In notis edit. Rom.

## CAPUT XXXII LIB. II PARALIP.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 5 ויחזק את־המלא | 5. | 5. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 5. Et munivit Mello. | 5. Instauravitque Mello. | 5. |

Nota.

V. 5. *Ἄλλος*, καὶ ᾠκοδόμησε τὸ ἀνάλημμα. Utramque lectionem adfert Regius codex.

## CAPUT XXXIV LIB. II PARALIP.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 22 שמר הבגדים | 22. | 22. |
| במשנה | | |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 22. Custodis vestium. | 22. Custodis vestium. | 22. |
| In secunda. | In secunda. | |

Notæ.

V. 22. *Ἄλλος*, ἱματιοφύλαχος. In notis edit. Rom. Ο', φυλάσσουσαν τὰς ἐντολάς, corrupte pro, φυλάσσοντος τὰς στολάς.

---

# IN LIBRUM JOB MONITUM.

—

*In colligendis libri Job variis interpretationibus et lectionibus hi nobis codices manuscripti et editi auxilio fuere:*

*Codex Colbertinus num. 1952 recens quidem, sed ad antiqui et egregii exemplaris fidem descriptus, qui plura nobis suppeditavit quam cæteri omnes mss. Ibi asterisci et obeli notantur.*

*Codex Regius num. 1896. memb. XI. sæculi.*

*Codex Reg. 2434. membranaceus X. sæculi, ubi omnia, quæ possunt pictura exprimi, depictis imaginibus repræsentantur.*

## CAPUT PRIMUM.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 איש היה בארץ־עוץ | 1. | 1. Ἀνὴρ ἦν ἐν γῇ Οὔς. |
| תם וישר וירא אלהים | | Ἁπλοῦς καὶ εὐθὺς καὶ φοβούμενος τὸν Θεόν. |
| 3 ועבדה רבה מאד גדול מכל־בני־קדם | 3. | 3. Καὶ δουλεία πολλὴ σφόδρα. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Vir erat in terra Hus. | 1. Vir erat in terra Hus. | 1. Vir erat in terra Us. |
| Perfectus, et rectus, et timens Deum. | Simplex, et rectus, ac timens Deum. | Simplex, et rectus, ac timens Deum. |
| 3. Et famulitium multum valde. | 3. Ac familia multa nimis. | 3. Et servitus multa valde. |
| Magnus præ omnibus filiis orientis. | Magnus inter orientales. | |

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON 'Ελληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛAΣ. |
|---|---|---|
| 4 איש יומו | 4. | 4. |
| 5 הקיפו | 5. | 5. |
| אולי חטאו בני וברכו אלהים בלבבם | | Εἴπως ἥμαρτον οἱ υἱοί μου, καὶ ηὐλόγησαν Θεὸν ἐπὶ καρδίας αὐτῶν |
| 6 בני האלהים | 6. | 6. |
| ויבוא גם־השטן בתוכם | | Καίγε Σατὰν ἐν μέσῳ αὐτῶν. |
| 8 על־עבדי | 8. | 8. Ἐπὶ τὸν δοῦλόν μου. |
| איש תם וישר ירא אלהים | | Ἀνὴρ ἁπλοῦς καὶ εὐθὺς καὶ φοβούμενος τὸν Θεόν. |
| 9 החנם ירא איוב אלהים | 9. | 9. [Μὴ δωρεὰν] φοβεῖται τὸν Θεόν; |
| 11 אם־לא על־פניך יברכך | 11. | 11. Ἢ οὐκ εἰς πρόσωπόν σου εὐλογήσει σε. |
| 13 אכלים ושתים יין | 13. | 13. |
| 14 ומלאך בא אל־איוב | 14. | 14. Καὶ ἰδοὺ ἄγγελος ἦλθε πρὸς Ἰώβ. |
| 15 ותפל שבא Ὁ Ἑβραῖος, ἐπέπεσον οἱ Σαββαῖται. | 15. | 15. Ἐπέπεσε Σαβά. |
| ואמלטה רק־אני לבדי להגיד לך Ὁ Ἑβραῖος, ἐσώθην τοῦ ἀπαγγεῖλαί σοι. | | |
| 16 עוד זה מדבר וזה בא | 16. | 16. Ἔτι οὗτος ἐλάλει, καὶ οὗτος ἦλθε. |
| אש אלהים נפלה מן־השמים | | Πῦρ Θεοῦ. |
| ותאכלם | | |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 4. Vir die suo. | 4. Unusquisque in die suo. | 4. |
| 5. Circuierunt. | 5. In orbem transissent. | 5. |
| Forsitan peccaverunt filii mei, et benedixerunt Deum in corde suo. | Ne forte peccaverint filii mei, et benedixerint Deo in cordibus suis. | Si forte peccaverunt filii mei, et benedixerunt Deum in corde suo. |
| 6. Filii Dei. | 6. Filii Dei. | 6. |
| Et venit etiam Satan in medium eorum. | Affuit inter eos etiam Satan. | Et etiam Satan in medio eorum. |
| 8. Super servum meum. | 8. Servum meum. | 8. Super servum meum. |
| Vir perfectus, et rectus, timens Deum. | Homo simplex et rectus, ac timens Deum. | Vir simplex, et rectus, et timens Deum. |
| 9. Numquid gratis timet Job Deum? | 9. Numquid Job frustra timet Deum? | 9. Num gratis timet Deum? |
| 11. Si non super facies tuas benedixerit tibi. | 11. Nisi in faciem benedixerit tibi. | 11. Annon in faciem tuam benedicet te. |
| 13. Comedentes et bibentes vinum. | 13. Cum..... comederent et biberent vinum. | 13. |
| 14. Et nuntius venit ad Job. | 14. Nuntius venit ad Job. | 14. Et ecce nuntius venit ad Job. |
| 15. Et delapsus est Saba. *Hebr.*, inciderunt Sabbaitæ. | 15. Et irruerunt Sabæi. | 15. Incidit Saba. |
| Et evasi tantum ego, solus ego ad nuntiandum tibi. *Hebræus*, salvatus autem sum ad annuntiandum tibi. | Et evasi ego solus ut nuntiarem tibi. | |
| 16. Adhuc illo loquente et hic venit. | 16. Cumque adhuc ille loqueretur, venit alter. | 16. Adhuc hic loquebatur, et hic venit. |
| Ignis Dei cecidit de cœlo. | Ignis Dei cecidit de cœlo. | Ignis Dei. |
| Et devoravit eos. | Consumpsit. | |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 4. | 4. Καθ' ἑκάστην ἡμέραν. *Ἄλλος*, ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ ἡμέραν. | 4. |
| 5. | 5. Συνετελέσθησαν. *Ἄλλος*, ἤρξαντο. | 5. |
| | Μήποτε οἱ υἱοί μου ἐν τῇ διανοίᾳ αὐτῶν κακὰ ἐνενόησαν πρὸς Θεόν. | |
| 6. | 6. Οἱ ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ. *Ἄλλος*, οἱ υἱοὶ Θεοῦ. | 6. |
| | Καὶ ὁ διάβολος ἦλθε μετ' αὐτῶν. | Ἀντικείμενος ἐν μέσῳ αὐτῶν. |
| 8. Ἐπὶ τὸν δοῦλόν μου. | 8. Κατὰ τοῦ παιδός μου. | 8. Ἐπὶ τὸν δοῦλόν μου. |
| | Ἄνθρωπος ἄμεμπτος, ἀληθινὸς, θεοσεβής. | Ἀνὴρ ἁπλοῦς καὶ εὐθὺς καὶ φοβούμενος τὸν Θεόν. |
| 9. | 9. Μὴ δωρεὰν Ἰὼβ σέβεται τὸν Κύριον; | 9. |
| 11. | 11. Ἦ μὴν εἰς πρόσωπόν σε εὐλογήσει. | 11 |
| 13. | 13. ※ Ἔφαγον : καὶ ἔπινον οἶνον. | 13. |
| 14. | 14. Καὶ ἰδοὺ ἄγγελος ἦλθε πρὸς Ἰώβ. | 14. |
| 15. | 15. Καὶ ἐλθόντες οἱ αἰχμαλωτεύοντες. | 15. |
| | Σωθεὶς δὲ ἐγὼ μόνος ἦλθον τοῦ ἀπαγγεῖλαί σοι. | |
| 16. | 16. Ἔτι τούτου λαλοῦντος ἦλθεν ἕτερος. | 16. Ἔτι οὗτος ἐλάλει, καὶ οὗτος ἦλθε. |
| | Πῦρ ἔπεσεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ. *Ἄλλος*, πῦρ παρὰ τοῦ Θεοῦ κατηνέχθη. | Πῦρ Θεοῦ. |
| Ἀπέκτεινεν. | Κατέφαγεν. | |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO |
|---|---|---|
| 4. | 4. Per singulos dies. *Alius*, unusquisque diem suum. | 4. |
| 5. | 5. Consummati fuissent. *Alius*, cœpissent. | 5. |
| | Ne forte filii mei in mente sua mala cogitaverint adversus Deum. | |
| 6. | 6. Angeli Dei. *Alius*, filii Dei. | 6. |
| | Et diabolus venit cum eis. | Adversarius in medio eorum. |
| 8. Super servum meum. | 8. Super puerum meum. | 8. Super servum meum. |
| | Homo sine crimine, verax, colens Deum. | Vir simplex, et rectus, et timens Deum. |
| 9. | 9. Num gratis Job colit Dominum ? | 9. |
| 11. | 11. Certe in faciem te benedicet. | 11. |
| 13. | 13. ※ Comedebant : et bibebant vinum. | 13. |
| 14. | 14. Et ecce nuntius venit ad Job. | 14. |
| 15. | 15. Et venientes prædones. | 15. |
| | Salvatus autem ego solus veni ad annuntiandum tibi. | |
| 16. | 16. Adhuc isto loquente venit alius. | 16. Adhuc hic loquebatur, et hic venit. |
| | Ignis cecidit de cœlo. *Alius*, ignis a Deo delapsus est. | Ignis Dei. |
| Occidit. | Devoravit. | |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 17 כשדים שמו ׀ שלשה ראשים | 17. | 17. Οἱ Χαλδαῖοι ἐπέθηκαν τρεῖς ἀρχάς. |
| 19 רוח גדלה | 19. | 19. Ἄνεμος μέγας. |
| 20 את-מעלו | 20. | 20. Ἔνδυμα αὐτοῦ. |
| 21 | 21. | 21. |
| 22 ולא-נתן תפלה לאלהים Ὁ *Ἑβραῖος*, οὐκ ἐμέμψατο τῷ Θεῷ. | 22. | 22. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 17. Chasdim posuerunt tria capita. | 17. Chaldæi fecerunt tres turmas. | 17. Chaldæi imposuerunt tres principatus, *vel* tres turmas. |
| 19. Ventus magnus. | 19. Ventus vehemens. | 19. Ventus magnus. |
| 20. Pallium suum. | 20. Vestimenta sua. | 20. Indumentum suum. |
| 21. | 21. Sicut Domino placuit, ita factum est. | 21. |
| 22. Et non dedit insulsum Deo. *Hebræus*, non conviliatus est Deo. | 22. Neque stultum quid contra Deum locutus est. | 22. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. I Job.

V. 1. Ἀ., Θ., ἀνὴρ ἦν ἐν γῇ Οὖς. Sic Colbertinus codex, ubi Οὖς cum tenui spiritu. Drusius vero Aquilam unum sic vertisse notat. Idem vero adjicit τὸ Οὖς perperam aspiratum præferri contra veterum morem, qui υ non aspirabant. Ea vero de re agitur in præliminaribus hujusce editionis col. 50. Priora verba, ἀνὴρ ἦν, secundum Aquilam et Theodotionem, ut versu 8.

Ibid. Ἀ., Θ. ἁπλοῦς, Σ., ἄμωμος. Ita, præter Drusium, Orat. et unus Regius. Et quod alii plenius habent, interprete non indicato: ἁπλοῦς, καὶ εὐθὺς, καὶ φοβ-, non dubitamus esse Aquilæ et Theodotionis, ut infra, v. 8.

V. 3. Ita lectiones Aquilæ et Symmachi pleniores habent Orat. et unus Regius, quam Drusius, qui legit, Ἀ., δουλεία. Σ., οἰκετεία.

Ibid. Σ., μέγιστος πάντων τῶν ἀνατολικῶν. Sic Orat. et unus Reg.

V. 4. Ἄλλος, ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ ἡμέραν. Sic Regius unus cum Drusio.

V. 5. Ἄλλος, ἤρξαντο. Drusius cum hac nota: *Id est*, החלו. *Hujus contrarium in LXX*, ὡς ἂν συνετελέσθησαν. *Noster habet, « cum in orbem transissent, » et melius.*

Ibid. Ἀ., εἴπως ἥμαρτον etc. Drusius. Ηὐλόγησαν ibi ponitur pro κατηράσαντο, id est, *benedixerunt* pro *maledixerunt*: nam ברך utrumque significat, quemadmodum Latine, *sacer*, sanctum, et exsecrandum sibi vult.

V. 6. Ἄλλος, οἱ υἱοὶ Θεοῦ. Ita Drusius et mss. Hæc porro videtur esse lectio reliquorum interpretum: nam id littera Hebraice sonat. LXX, ἄγγελοι Θεοῦ, et sic etiam Deut. XXXII, 43.

Ibid. Ἀ., καίγε Σατὰν etc. Lectionem Aquilæ et Theodotionis habent Drusius et mss. שטן porro Σατάν reddit Aquila Num. XXII, 22.

V. 8. Ἀ., Σ., Θ., ἐπὶ τὸν δοῦλόν μου. Sic Reg. unus et Colbertinus bombycinus.

Ibid. Ἀ., Θ., ἀνὴρ ἁπλοῦς etc. Drusius. Hæc versio videtur esse Aquilæ et Theodotionis, qui supra v. 1 תם verterunt ἁπλοῦς.

V. 9. Ἀ., φοβεῖται τὸν Θεόν. Hæc interpretatio quasi scholium adfertur a Drusio. Sed Reg. unus et Colb. Aquilæ tribuunt.

V. 11. Ἀ., ἢ οὐκ εἰς πρόσωπόν σου εὐλογήσει σε. Sic Colb. et Reg. unus. Drusius non habet ἤ.

## CAPUT II JOB.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 בני האלהים | 1. | 1. |
| על-יהוה | | Ἐναντίον τοῦ Κυρίου. |
| 2 ויאמר | 2. | 2. |
| 3 ועדנו מחזיק בתמתו Ὁ *Ἑβραῖος*, καὶ ἔτι ἔχεται τῆς ἑαυτοῦ τελειότητος. | 3. | 3. |
| ותסיתני בו לבלעו הנם | | Καὶ ἀνέσεισάς με ἐπ' αὐτῷ τοῦ καταποντίσαι αὐτὸν δωρεάν. |

| | | |
|---|---|---|
| 1. Filii Dei. | 1. Filii Dei. | 1. |
| Coram Domino. | In conspectu ejus. | Coram Domino. |
| 2. Et dixit. | 2. Qui respondens ait. | 2. |
| 3. Et adhuc ipse insistens in perfectione sua. *Hebræus*, et adhuc hæret suæ perfectioni. | 3. Et adhuc retinens innocentiam. | 3. |
| Et incitasti me in eum ad deglutiendum eum gratis. | Tu autem commovisti me adversus eum, ut affligerem eum frustra. | Et incitasti me super ipso ad præcipitandum eum gratis. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 17. | 17. Ἱππεῖς ἐποίησαν ἡμῖν κεφαλὰς τρεῖς. *Ἄλλος*, τάγματα τρία. | 17. |
| 19. | 19. Πνεῦμα μέγα. | 19. |
| 20. Ἐφεστρίδα αὐτοῦ. | 20. Ἱμάτια ἑαυτοῦ. | 20. Τὸν ἐπενδύτην αὐτοῦ. |
| 21. | 21. ÷ Ὡς τῷ Κυρίῳ ἔδοξεν, οὕτως ἐγένετο : | 21. |
| 22. Οὐδὲ ἠφρονεύσατο πρὸς τὸν Θεόν. | 22. Οὐκ ἔδωκεν ἀφροσύνην τῷ Θεῷ. | 22. |

| SIMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 17. | 17. Equites fecerunt nobis capita tria. *Alius*, ordines tres. | 17. |
| 19. | 19. Spiritus magnus. | 19. |
| 20. Sagum suum. | 20. Vestimenta sua. | 20. Ependyten suum. |
| 21. | 21. ÷ Sicut Domino placuit, ita factum est : | 21. |
| 22. Non stulte egit adversus Deum. | 22. Non dedit insipientiam Deo. | 22. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. I Job.

V. 13. Hæc vox ἔφαγον, asterisco notabatur, ut videre est in edit. Job Latina apud Hieron. t. I.

V. 14. Ἀ., καὶ ἰδοὺ ἄγγελος etc. Colb.

V. 15. *Ὁ Ἑβραῖος*, ἐπέπεσον οἱ Σαββαῖται. Sic Reg. unus et Colb. Sed prior pleniorem lectionem habet, et notam sequentem. Ἀντὶ μέν τοι τοῦ, ἐλθόντες οἱ αἰχμαλωτεύσαντες, ἐπέπεσον οἱ Σαββαῖται ἔχει τὸ Ἑβραϊκὸν (Colb. ὁ Ἑβραῖος,) εἶτουν οἱ Σαρακηνοί· τὸ δὲ, ἐσώθην ἐγὼ μόνος, καὶ ἦλθον ἀπαγγεῖλαί σοι, ὁ Ἑβραῖος, ἐσώθην, ἔχει, τοῦ ἀπαγγεῖλαί σοι. Colbertinus vero sic habet, Ἀχ., καὶ ἐπέπεσε. Ὁ δὲ Ἑβραῖος, οἱ Σαββαῖται, ἔχει, ἀντὶ τοῦ, οἱ Σαρακηνοί. Uterque igitur dicit Sabaitas esse eosdem qui Saraceni. Quis autem sit Hebræus ille, cujus lectiones adfert uterque, in præliminaribus disquirimus.

V. 16. Ἀ., Θ., ἔτι οὗτος ἐλάλει etc. Sic Colbert. Drusius hanc lectionem quasi scholion adfert.

Ibid. Ἀ., Θ., πῦρ Θεοῦ. Idem Colb. *Ἄλλος*, πῦρ παρὰ τοῦ Θεοῦ κατηνέχθη. Drusius. Videtur autem esse interpretatio Symmachi. Illud Θεοῦ, asterisco notabatur, quia deerat in LXX, ut videre est in edito Job Latino, de quo supra.

Ibid. Σ, ἀπέκτεινεν. Colbert.

V. 17. Ἀ., οἱ Χαλδαῖοι etc. Sic Colbert. Hanc vero interpretationem Drusius sine interpretis nomine et quasi scholion adfert. Aliam vero, τάγματα τρία, Aquilæ tribuit edit. Rom.

Ibid. Ἀ., ἄνεμος μέγας. Ita Colbert. et Reg. 1, itemque Drusius.

V. 20. Ἀ., ἔνδυμα αὐτοῦ. Σ., ἐφεστρίδα αὐτοῦ. Θ., τὸν ἐπενδύτην αὐτοῦ. Ex Colbert. et Reg. 1. Drusius vero, schol., ἔνδυμα. Ἀ., ἐφεστρίδα. Θ., τὸν ἐπενδύτην. Lectio nostra asseritur ex Levit. VIII, 7, ubi Aquila מעיל vertit ἔνδυμα, et ex I Reg. II, 19, ubi Symmachus eamdem vocem vertit, ἐφεστρίς.

V. 21. Ὡς τῷ etc. Ad hæc addit Colbertinus codex : οὐ κεῖται ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ. Hæc igitur verba, ὡς τῷ Κυρίῳ ἔδοξεν, οὕτως ἐγένετο, *non jacent in Hebræo*, utpote quæ ab Hebraico abessent, obelo notabantur in Hexaplari τῶν Ο' editione, ut videre est in editione Job Latina, de qua supra.

V. 22. Priorem lectionem Hebræi interpretis habent cum Drusio Colbertinus codex et Regii duo. Alteram Symmachi Regius unus cum Drusio.

## CAPUT II JOB.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 1. | 1. Οἱ ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ. *Ἄλλοι*, οἱ υἱοὶ τοῦ Θεοῦ | 1. |
| | Ἐναντίον τοῦ Κυρίου. | Ἐναντίον τοῦ Κυρίου. |
| 2. | 2. Τότε εἶπεν. *Οἱ λοιποί*, καὶ εἶπεν. | 2. |
| 3. | 3. Ἔτι δὲ ἔχεται ἀκακίας. | 3. |
| | Σὺ δὲ εἶπας ὑπάρχοντα αὐτοῦ διακενῆς ἀπολέσαι. | |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 1. | 1. Angeli Dei. *Alii*, filii Dei. | 1. |
| | Coram Domino. | Coram Domino. |
| 2. | 2. Tunc dixit. *Reliqui*, et dixit. | 2. |
| 3. | 3. Adhuc autem hæret innocentiæ. | 3. |
| | Tu vero dixisti substantiam ejus frustra perdere. | |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 4 עור בעד עור וכל אשר לאיש יתן בעד נפשו | 4. | 4. |
| 5 אם־לא אל־פניך יברכך 'Ο Ἑβρ., εἰ οὐκ εἰς πρόσωπόν σου εὐλογήσει σε. | 5. | 5. Εἰ οὐκ εἰς πρόσωπόν σου εὐλογήσει σε. |
| 6 את־נפשו שמר | 6. | 6. |
| 7 בשחין רע | 7. | 7 |
| 8 להתגרד בו 'Ο Ἑβραῖος, τὸ κνᾶσθαι ἐν αὐτῷ. | 8. | 8. |
| בתוך־האפר | | Ἐντὸς τῆς σποδοῦ. |
| 9 | 9. | 9. |
| ותאמר לו אשתו | | Καὶ εἶπεν αὐτῷ ἡ γυνὴ αὐτοῦ. |
| עדך מחזיק בתמתך | | |
| ברך אלהים | | |
| 10 הנבלות | 10 | 10. Ἀποῤῥεουσῶν. |
| 11 התימני | 11. | 11. |
| השוחי | | |
| הנעמתי | | |
| ויועדו יחדו לבוא לנוד־לו ולנחמו | | |
| 12 השמימה | 12. | 12. |
| 13 וישבו אתו לארץ 'Ο Ἑβραῖος, καὶ ἐκάθισαν παρ' αὐτὸν ἐπὶ τῆς γῆς. | 13. | 13. |
| ואין־דבר אליו דבר | | |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 4. Pellem pro pelle, et cuncta, quæ viro, dabit pro anima sua. | 4. Pellem pro pelle, et cuncta quæ habet homo, dabit pro anima sua. | 4. |
| 5. Si non ad facies tuas benedicet tibi. *Hebræus*, si non in faciem tuam blasphemabit te. | 5. Quod in faciem benedicat tibi. | 5. Si non in faciem tuam benedicet te. |
| 6. Animam ejus serva. | 6. Animam illius serva. | 6. |
| 7. In inflammatione mala. | 7. Ulcere pessimo. | 7. |
| 8. Ad scalpendum se in ea. *Hebræus*, ad scalpendum se in eo. | 8. Saniem radebat. | 8. |
| In medio cineris. | In sterquilinio. | Intra cinerem. |
| 9. | 9. | 9. |
| Et dixit ei uxor sua. | Dixit autem illi uxor sua. | Et dixit ei uxor sua. |
| Adhuc tu insistens in perfectione tua. | Adhuc tu permanes in simplicitate tua. | |
| Benedic Deo. | Benedic Deo. | |
| 10. Fatuarum. | 10. De stultis. | 10. Defluentium. |
| 11. Themanites. | 11. Themanites. | 11. |
| Suhites. | Suhites. | |
| Naamathites. | Naamathites. | |
| Convenerunt enim simul ad veniendum ad condolendum ei, et ad consolandum eum. | Condixerant enim, ut pariter venientes visitarent eum et consolarentur. | |
| 12. In cœlum. | 12. In cœlum. | 12. |
| 13. Et sederunt cum eo in terra. *Hebræus*, et sederunt juxta eum super terram. | 13. Et sederunt cum eo in terra. | 13. |
| Et non loquens ad eum verbum. | Et nemo loquebatur ei verbum. | |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 4. Χρῶτα ὑπὲρ χρωτὸς, καὶ πάντα ὅσα ἔχει (ἀνὴρ) προήσεται ὑπὲρ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ. | 4. Δέρμα ὑπὲρ δέρματος, ὅσα ὑπάρχει ἀνθρώπῳ ὑπὲρ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ ἐκτίσει. | 4 |
| 5. | 5. Ἦ μὴν εἰς πρόσωπόν σε εὐλογήσει. | |
| 6. Τῆς ψυχῆς αὐτοῦ οὐχ ἅψῃ. | 6. Τὴν ψυχὴν αὐτοῦ διαφύλαξον. | 6. Τῆς ψυχῆς αὐτοῦ οὐχ ἅψῃ. |
| 7. | 7. Ἕλκει πονηρῷ. *Ἄλλος*, ἐλέφαντι. | 7. |
| 8. | 8. Ἵνα τὸν ἰχῶρα ξύῃ. | 8. |
| Ἐπὶ σποδοῦ. | Ἐπὶ τῆς κοπρίας. | |
| 9. | 9. ÷ Χρόνου δὲ πολλοῦ προβεβηκότος ⁚ | 9. |
| | Εἶπεν αὐτῷ ἡ γυνὴ αὐτοῦ. | Καὶ εἶπεν αὐτῷ ἡ γυνὴ αὐτοῦ. |
| Ἔτι ἐμμένῃς τῇ ἁπλότητί σου. | Μέχρι τίνος καρτερήσεις; | |
| | Εἶπόν τι ῥῆμα εἰς Κύριον. *Ἄλλος*, κατάρασον τὸν Θεόν. Δ', εὐλόγησον Θεόν. | |
| 10. | 10. Ἀφρόνων. | 10. |
| 11. Ὁ Θαιμανίτης. | 11. Θαιμανῶν βασιλεύς. | 11. |
| | Σαυχέων τύραννος. | Σωΐτης. |
| Ναμαθίτης. | Μιναίων βασιλεύς. | Νωμαθίτης. |
| Συνετάξαντο γὰρ ὁμοῦ ἐλθόντες συμπαθῆσαι αὐτῷ καὶ παραμυθήσασθαι αὐτόν. | Καὶ παρεγένοντο πρὸς αὐτὸν ὁμοθυμαδὸν, τοῦ παρακαλέσαι καὶ ἐπισκέψασθαι αὐτόν. | |
| 12. | 12. ⋇ Εἰς τὸν οὐρανόν. | 12. |
| 13. | 13. Παρεκάθισαν αὐτῷ ⋇ εἰς τὴν γῆν. | 13. |
| Καὶ οὐδεὶς ἐλάλησεν πρὸς αὐτὸν λόγον. | Καὶ οὐδεὶς αὐτῶν ἐλάλησεν. | Καὶ οὐδεὶς ἐλάλησεν πρὸς αὐτὸν λόγον. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 4. Pellem pro pelle, et omnia quæcumque habet (vir) largietur pro anima sua. | 4. Pellem pro pelle, quæcumque sunt homini, pro anima sua pendet. | 4. |
| 5. | 5. Certe in faciem te benedicet. | 5. |
| 6. Animæ ejus ne tangas. | 6. Animam ejus custodi. | 6. Animæ ejus ne tangas. |
| 7. | 7. Ulcere maligno. *Alius*, elephantiasi. | 7. |
| 8. | 8. Ut saniem raderet. | 8. |
| Supra cinerem. | Supra sterquilinium. | |
| 9 | 9. ÷ Tempore autem multo transacto ⁚ | 9. |
| | Dixit ei uxor sua. | Et dixit ei uxor sua. |
| Adhuc maneas in simplicitate tua. | Usquequo perseverabis? | |
| | Dic aliquod verbum in Dominum. *Alius*, maledic Deum. *Tetrapl.*, benedic Deum. | |
| 10. | 10. Insipientium. | 10. |
| 11. Thæmanites. | 11. Thæmanorum rex. | 11. |
| | Sauchæorum tyrannus. | Soites. |
| Namathites. | Minæorum rex. | Nomathites. |
| Constituerunt enim simul congressi condolere illi et consolari eum. | Et accesserunt ad eum unanimiter ad consolandum et ad visitandum eum. | |
| 12. | 12. ⋇ In cœlum. | 12. |
| 13. | 13. Assederunt ei ⋇ in terram. | 13. |
| Et nemo locutus est ad eum verbum. | Et nemo eorum locutus est. | Et nemo locutus est ad eum verbum. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. II Job.

V. 1. *"Αλλοι*, οἱ υἱοὶ τοῦ Θεοῦ. Est haud dubie versio reliquorum interpretum. In versione Latina libri Job, quæ ad LXX interpretum fidem concinnata est (de qua superius) legitur, *filii Dei*.

Ibid. 'A., O', Θ., ἐναντίον τοῦ Κυρίου. Hæc bis leguntur eodem versu, ac postremo notantur asterisco in versione Latina sic ※ *ut staret coram Domino*. In codice autem Colbertino in hæc verba, ἐναντίον Κυρίου, hæc leguntur, 'A., Θ., ὅσα ἠστέρισται οὐκ ἔστι τῶν ἑβδομήκοντα, ἀλλ' ἀφ' ἑτέρας ἐκδόσεως ἐπεισήχθη, ὡς δὴ τοῦ Ἑβραϊκοῦ οὕτως ἔχοντος. I. e. A., Th., *quæcunque asterisco notantur, non sunt LXX Interpretum : sed ab altera editione inducta sunt, quia nempe Hebraicum sic habet.*

V. 2. *Οἱ λοιποί*, καὶ εἶπεν. Colbert.

V. 3. *'O 'Εβραῖος*, καὶ ἔτι etc. Sic in Colbertino Apollinarius Hebræi interpretis versionem adfert; atque in Regio et Oratoriensi Polychronius.

Ibid. 'A., καὶ ἀνέσεισας etc. Sic omnes mss. Colbert. autem et Regius unus habent, ἐπ' αὐτῷ τοῦ καταποντίσαι αὐτόν. In hæc verba Drusius :

*Ad præcipitandum eum, in mare videlicet calamitatum, ad demergendum eum : aut potius*, ut præcipitarem, ut demergerem. *Psalm.* LV, 10, בלע LXX, καταπόντισον, *Hieron. præcipita. Thren.* II, 5, בלע LXX, κατεπόντισεν. *Hieron. præcipitavit. Cohel.* X, 12, תבלענו καταποντιοῦσιν αὐτόν, *præcipitabunt eum. Hæc loca faciunt ut suspicer Aquilam edidisse* ἀπολέσαι, ad perdendum, *quod nunc in editione Vulgata, et LXX*, καταποντίσαι, ut præcipitarem : *tamen non adsevero. Volo ut sit arbitrarium, non certum.*

Hactenus Drusius, et modeste quidem. Verum Aquilæ et LXX lectiones nimia veterum codicum auctoritate nituntur, quam ut alias proponere liceat. Et alioquin Aquila vocem בלע solet vertere καταποντίζειν. Quare huic omnino standum lectioni.

V. 4. Σ., χρῶτα ὑπὲρ χρωτὸς etc. Sic Regius unus et Oratoriensis atque Drusius.

V. 5. 'A., εἰ οὐκ εἰς πρόσωπόν σου εὐλογήσει σε. Colbertinus. *'O 'Εβραῖος*, εἰ οὐκ εἰς πρόσωπόν σου βλασφημήσει σε. Regius unus.

V. 6. Σ., Θ., τῆς ψυχῆς αὐτοῦ οὐχ ἅψῃ. Hanc lectionem ut Symmachi adfert Drusius. Regii autem duo ut Theodotionis.

V. 7. *"Αλλος*, ἐλέφαντι. Colbert. Hanc vero lectionem notat infra scholion ejusdem codicis, ubi de Job, extra urbem super fimo sedente dicitur, Οὐκ ἐῶνται γὰρ ἐν πόλεσιν ὁμοδίαιτοι τοῖς ἄλλοις, οἱ ἐλεφαντιῶντες. *Non sinuntur enim in urbibus cum aliis vivere, ii qui elephantiasis morbo laborant.*

V. 8. *'O 'Εβραῖος*, τὸ κνᾶσθαι ἐν αὐτῷ. Sic Colbert. ex Apollinario, et Orat.

Ibid. 'A., ἐντὸς τῆς σποδοῦ. Drusius. Σ., ἐπὶ σποδοῦ. Colbert. et Regius unus Drusius vero, Σ., ἐπὶ

## CAPUT III JOB.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| ויקלל 1 | 1. | 1. |
| והלילה אמר הרה גבר 3<br>*'O 'Εβραῖος*, καὶ ἡ νὺξ ἐν ᾗ ἐκυήθη ἄνθρωπος. | 3. | 3. |
| היום ההוא 4<br>אל־ידרשהו | 4. | 4. |
| יגאלהו 5<br>חשך<br>יבעתהו כמרירי יום | 5. | 5. Μολύναι αὐτήν.<br>Νέφωσις.<br>Καὶ ἐκθαμβήσαισαν αὐτὴν ὡς πικραμμοί. |
| יקחהו אפל 6<br>אל־יחד | 6. | 6. Σκοτουργία. |
| גלמוד 7 *'O 'Εβραῖος*, μεμονωμένη. | 7 | 7. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Et maledixit. | 1. Maledixit. | 1. |
| 3. Et nox dixit : Conceptus est vir. *Hebræus*, et nox in qua conceptus est homo. | 3. Et nox in qua dictum est : Conceptus est homo. | 3. |
| 4. Dies illa. | 4. Dies ille. | 4. |
| Ne requirat eam. | Non requirat eum. | |
| 5. Polluant eam. | 5. Obscurent eum. | 5. Polluat eam. |
| Obscuritas. | Tenebræ. | Obnubilatio. |
| Terreant illam tamquam amari diei. | Et involvatur amaritudine. | Et expavere faciant eam quasi amaritudines. |
| 6. Tollat eam caligo. | 6. Noctem illam tenebrosus turbo possideat. | 6. Nox illunis. |
| Ne adunetur. | Non computetur. | |
| 7. Solitaria. *Hebræus*, sola relicta. | 7. Solitaria. | 7. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. II Job.

τῆς σποδοῦ. Nec prætermittendum est ibidem in hæc verba τῶν Ο', καὶ αὐτὸς ἐκάθητο, in Colbertino notari ad marginem, οὗτος ἦν πολύς, quæ verba quorsum spectent, non satis assequimur.

V. 9. Hæc abesse ab Hebræo sic notat Colbertinus : οὐ κεῖται ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ, *non exstat in Hebraico.*

Ibid. Ἀ., Θ., καὶ εἶπεν etc. Colbert.

Ibid. Σ., ἔτι ἐμμένης τῇ ἁπλότητί σου. Sic Colb. et Regius unus. Quæ sequuntur autem in LXX ab his verbis, λέγων, ἰδοὺ ἀναμένω χρόνον ἔτι μικρόν, usque ad hæc verba, αἳ μὲ νῦν συνέχουσιν, in Hebræo desunt, et obelis notantur in versione Latina. Origenes Epist. ad African. ait, πλεῖονα δὲ ἐν τοῖς ἡμετέροις παρὰ τὰ Ἑβραϊκά. *Plura sunt in nostris exemplaribus, quam in Hebraicis.*

Ibid. In Colbertino sic habetur Δ* γρ. εὐλόγησον Θεόν. Illud vero Δ* ni fallor, significat Tetrapla, ubi sic scriptum habebatur. *Ἄλλος*, κατάρασον τὸν Θεόν. Drusius. Videtur autem esse scholion.

V. 10. Ἀ., ἀποῤῥεουσῶν. Sic Colbertinus. Vocem נבל Aquila vertere solet ἀποῤῥέων.

V. 11. Σ., ὁ Θαιμανίτης. Sic Colbert. qui hoc scholion habet, ἔθνος περὶ Σινά. I. e. *Gens circa montem Sina.*

Ibid. Θ., Σωΐτης. Colbert. qui notat etymon hoc modo : Σαυχαίων, ἀδολεσχία αὐτῶν. Et infra, Ἐλιφάζ, Θεός με διέσπειρεν, ἢ Θεός μου φαυλισμός. Θαιμᾶν, ἔκλειψις αὐτῶν. Βαλδάδ, παλαίωσις ἡ ἐπίδοξος. Θαιμᾶν πόλις Ἰδουμαίας, ὡς φησὶ καὶ ὁ προφήτης Ἀμώς. Ὁ δὲ Ἐλιφὰζ υἱὸς Θεμᾶν, τοῦ Ἡσαῦ, ἀφ' οὗ ἡ χώρα καὶ ἡ κώμη Θεμᾶν, ἀπέχουσα Πετρῶν δεκαπέντε σημεῖα. Τὴν Σαυχόπολιν εἶναι φασὶ Μωαβιτῶν. Τούτων ἦν βασιλεὺς ὁ Βαλδάδ· τὸ γὰρ τύραννος ἐνταῦθα ἀντὶ τοῦ βασιλέως κεῖται. I. e. *Sauchæorum, i. e. exercitatio, sive meditatio eorum.* Et infra : *Eliphaz, Deus me dissipavit, sive Deus meus contemptio : Thæman, deliquium eorum : Baldad, vetustas gloriosa. Thæman est urbs Idumææ, ut ait etiam propheta Amos. Eliphaz vero filius Theman, filii Esau, a quo Theman habuere nomen regio et vicus qui est decimo quinto a Petris lapide. Sauchopolim dicunt esse Moabitarum. Horum rex erat Baldad : nam tyrannus hic pro rege usurpatur.*

Ibid. Σ., Ναμαθίτης. Θ., Νωμαθίτης. Colbert.

Ibid. Σ., συνετάξαντο γὰρ etc. Drusius.

V. 12. Hæc quæ asteriscis notantur hic et in edit. Latina Hieronymi, desunt in LXX. Polychronius vero dicit, τινὰ τῶν ἀντιγράφων ἔχει, καὶ ἀναβλέψαντες εἰς τὸν οὐρανόν. I. e. *Quædam exemplaria habent*, et suspicientes in cœlum.

V. 13. *Ὁ Ἑβραῖος*, καὶ ἐκάθισαν etc. Orat. et Drusius, itemque Nicetæ catena edita.

Ibid. Σ., Θ., καὶ οὐδεὶς etc. Colbert.

## CAPUT III JOB.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 1. | 1. Κατηράσατο. *Ἄλλος*, ἐλοιδόρησεν. | 1. |
| 3. Καὶ ἡ νὺξ ἐν ᾗ ἐκυήθη ἄνθρωπος. | 3. Καὶ ἡ νὺξ ἐκείνη, ᾗ εἶπαν, Ἰδοὺ ἄρσεν. | 3. |
| 4. Ἡ ἡμέρα ἐκείνη. | 4. Ἡ νὺξ ἐκείνη. | 4. Ἡ ἡμέρα ἐκείνη. |
| Μὴ ἀντιποιήσαιτο αὐτῆς. | Μὴ ἀναζητήσαι αὐτήν. *Ἄλλος*, μὴ γένοιτο ἐν καταλόγῳ νυκτῶν. | |
| 5. | 5. Ἐκλάβοι δὲ αὐτήν. | 5. Ἀγχιστευσάτω αὐτήν. |
| Ἀχλύς. | Σκότος. | Συννέφεια. |
| | Καταραθείη ἡ ἡμέρα. *Ἄλλος*, καταραχθείη ἡ ἡμέρα. *Ἄλλος*, καὶ ταραχθείη. | |
| 6. | 6. Ἀπενέγκοιτο αὐτὴν σκότος. *Ἄλλος*, ἀνατεῖλαι ἐπ' αὐτὴν (σκότος.) | 6. |
| Μηδὲ συναφθείη. | Μὴ εἴη. | |
| 7. Ἔκβλητος. | 7. Ὀδύνη. | 7. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 1. | 1. Maledixit. *Alius*, convitiatus est. | 1. |
| 3. Et nox in qua conceptus est homo. | 3. Et nox illa, qua dixerunt, Ecce masculus. | 3. |
| 4. Dies illa. | 4. Nox illa. | 4. Dies illa. |
| Ne sibi vindicet eam. | Ne requirat eam. *Alius*, ne sit in catalogo noctium. | |
| 5. | 5. Excipiat autem eam. | 5. Jure propinquitatis redimat illam. |
| Caligo. | Tenebræ. | Nubium coactio. |
| | Maledicta sit dies. *Alius*, perfringatur dies. *Alius*, et turbetur. | |
| 6. | 6. Auferant eam tenebræ. *Alius*, oriantur super eam (tenebræ). | 6. |
| Neque conjungatur. | Ne sit. | |
| 7. Ejecta. | 7. Dolor. | 7. |

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| רננה | | |
| 8 העתידים ערר לויתן | 8. | 8. Οἱ παρεσκευασμένοι ἐξεγεῖραι Λευιαθάν. |
| 9 יקו־לאור ואין ואל־יראה בעפעפי | 9. | 9. |
| 12 ומה־שדים כי אינק | 12. | 12. |
| 15 הממלאים בתיהם כסף | 15. | 15. |
| 16 כנפל | 16. | 16. |
| כעללים לא ראו אור | | |
| 17 חדלו רגז | 17. | 17. Ἐπαύσαντο κλονήσεως. |
| כח | | |
| 18 יחד אסירים שאננו לא שמעו קול נגש | 18. | 18. Ἅμα δέσμιοι εὐθύνησαν, οὐκ ἤκουσαν φωνὴν εἰσπράσσοντος. |
| 19 חפשי מאדניו | 19. | 19. |
| 23 אשר דרכו נסתרה | 23. | 23. |
| ויסך אלוה בעדו | | |
| 24 כי־לפני לחמי אנחתי תבא | 24. | 24. Ὅτι εἰς πρόσωπον ἄρτου μου στεναγμός μοι ἐλεύσεται. |
| ויתכו כמים שאגתי | | |
| 26 לא שלותי | 26. | 26. Οὐκ εὐπάθησα. |
| רגז | | Κλόνησις. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| Canticum. | Laude digna. | |
| 8. Parati suscitare Leviathan. | 8. Qui parati sunt suscitare Leviathan. | 8. Qui præparati sunt ad excitandum Leviathan. |
| 9. Exspectet ad lucem, et non : nec videat in palpebris. | 9. Expectet lucem, et non videat, nec ortum surgentis auroræ. | 9. |
| 12. Et cur ubera, quod sugerem. | 12. Cur lactatus uberibus. | 12. |
| 15. Implentibus domos suas argento. | 15. Et replent domos suas argento. | 15. |
| 16. Sicut abortivus. | 16. Abortivum. | 16. |
| Sicut parvuli non viderunt lucem. | Vel qui concepti non viderunt lucem. | |
| 17. Cessaverunt terrorem. | 17. Cessaverunt a tumultu. | 17. Cessaverunt a commotione. |
| Robore. | Robore. | |
| 18. Pariter vincti pacati fuerunt, non audierunt vocem exactoris. | 18. Et quondam vincti pariter sine molestia, non audierunt vocem exactoris. | 18. Simul vincti abundarunt, non audierunt vocem exactoris. |
| 19. Manumissus a domino suo. | 19. Et servus liber a domino suo. | 19. |
| 23. Cujus via abscondita est. | 23. Cujus abscondita est via. | 23. |
| Et texit Deus circa eum. | Et circumdedit eum Deus tenebris. | |
| 24. Quia ad facies panis mei suspirium meum veniet. | 24. Antequam comedam suspiro. | 24. Quia in faciem panis mei suspirium mihi veniet. |
| Et effusi sunt sicut aqua rugitus mei. | Et tamquam inundantes aquæ, sic rugitus meus. | |
| 26. Non tranquillus fui. | 26. Nonne dissimulavi ? | 26. Non bene fuit mihi. |
| Tremor. | Indignatio. | Commotio. |

## ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

8. Οἱ μέλλοντες διεγείρειν τον Λευιαθάν.

9. Προσδοκηθείη φῶς καὶ μὴ εἴη ὑπομεῖναι ἐν σκότῳ.

12.

15. Οἰκοδομησάντων ἐρείπια ἑαυτοῖς.

16. Κατορυγέν.

17. Ἐπαύσαντο σείοντες.

18. Ὁμοῦ δεσμῶται ἀόχλητοι, οὐκ ἤκουσαν φωνὴν ἐπαναγκάστου.

19.

23.

Ἀπέφραξεν ὁ Θεὸς κατ' αὐτου.

24.

26.

## Ο'.

Εὐφροσύνη. *Ἄλλος*, ἀγαλλίαμα.

8. Ὁ μέλλων τὸ μέγα κῆτος χειρώσασθαι.

9. Ὑπομεῖναι, καὶ εἰς φωτισμὸν μὴ ἔλθοι, καὶ μὴ ἴδοι ἑωσφόρον ἀνατέλλοντα.

12. Ἵνα τί δὲ μαστοὺς ἐθήλασα. *Ἄλλος*, τὴν κακίαν ηὔξησα.

15. Οἳ ἔπλησαν τοὺς οἴκους αὐτῶν ἀργυρίου.

16. Ἔκτρωμα.

Ὥσπερ νήπιοι οἳ οὐκ εἶδον φῶς.

17. Ἐξέκαυσαν θυμὸν ὀργῆς.

Σώματι. *Οἱ λοιποί*, ἰσχύϊ.

18. Ὁμοθυμαδὸν δὲ οἱ αἰώνιοι οὐκ ἤκουσαν φωνὴν φορολόγου.

19. Καὶ θεράπων οὐ δεδοικὼς τὸν κύριον ἑαυτοῦ. *Οἱ λοιποί*, ἐλεύθερος ἀπὸ τῶν κυρίων ἑαυτοῦ.

23.

Συνέκλεισε γὰρ ὁ Θεὸς κατ' αὐτοῦ.

24. Πρὸ γὰρ τῶν σίτων μου στεναγμὸς ἥκει.

Δακρύω δὲ ἐγὼ συνεχόμενος φόβῳ. *Ἄλλος*, καὶ χυθήσεται ὡς ὕδατα βρυχήματά μου.

26. Οὔτε εἰρήνευσα.

Ὀργή.

## ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

8. Οἱ ἕτοιμοι ἐξυπνίσαι δράκοντα.

9.

12.

15.

16.

Ἔμβρυον μὴ ἰδὼν φῶς.

17. Ἐκόπασαν ὀργῆς θυμόν.

18.

19.

23. ⋇ Οὗ ἡ ὁδὸς ἀπεκρύβη ἀπ' αὐτοῦ.

24.

26.

## SYMMACHUS.

8. Qui excitaturi sunt Leviathan.

9. Expectetur lux, et non sit ad manendum in tenebris.

12.

15. Qui ædificaverunt structuras sibi.

16. Abortivum.

17. Cessaverunt concitantes.

18. Simul vincti vacui a turbis, non audierunt vocem coactoris.

19

23.

Obstruxit Deus contra eum.

24.

26.

## LXX INTERPRETES.

Lætitia: *Alius*, exsultatio.

8. Qui magnum cetum capturus est.

9. Permaneat, et in lucem non veniat, nec videat Luciferum exorientem.

12. Quare autem ubera suxi. *Alius*, malitiam auxi.

15. Qui repleverunt domos suas argento.

16. Abortivum.

Sicut infantes qui non viderun lucem.

17. Accenderunt furorem Iræ.

Corpore. *Reliqui*, fortitudine.

18. Pariter autem sæculares non audierunt vocem exactoris.

19. Et servus non timens dominum suum. *Reliqui*, liber a dominis suis.

23.

Conclusit enim Deus contra eum.

24. Ante cibum enim meum gemitus venit.

Et fleo ego coarctatus timore. *Alius*, et effundentur ut aquæ rugitus mei.

26. Neque in pace fui.

Ira.

## THEODOTIO.

8. Qui parati sunt excitare draconem.

9.

12.

15.

16.

Fetus non videns lucem.

17. Sedaverunt iræ furorem.

18.

19

23. ⋇ Cujus via abscondita est ab eo,

24.

26.

## Notæ et variæ lectiones ad cap. III Job.

V. 1. In Colbert. sic Δ'. ἐλοιδόρησεν. Vide in notis ad cap. II, v. 9.

V. 2. Ὁ Ἑβραῖος καὶ ὁ Σ., καὶ ἡ νὺξ etc. Sic Regius unus. Hanc autem versionem Drusius uni Symmacho tribuit.

V. 4. Σ., Θ., ἡ ἡμέρα ἐκείνη. Colbert. et Regius unus.

Ibid. Σ., μὴ ἀντιποιήσαιτο αὐτῆς. Colbert. et Regius unus. Drusius autem hanc lectionem in sequenti versu mutilam reposuerat. Ibid. Ἄλλος, μὴ γένοιτο etc. Colbert. est forte scholion.

V. 5. Ἀ., μολύναι αὐτήν. Θ., ἀγχιστευσάτω αὐτήν. Drusius.

Ibid. Ἀ., νέφωσις etc. Sic Drusius et Nicetas cum Oratoriensi, qui duo postremi ad Θ. habent συννέφεια. Drusius, συννεφία.

Ibid. Ἀ., καὶ ἐκθαμβήσαισαν etc. Drusius. Ἀλλ., καταραχθείη ἡ ἡμέρα. Colbert. qui habet, ἐν ἄλλῳ ἀντιγράφῳ, καταραχθείη. Ἀλλ., καὶ ταραχθείη. In edit. Job Latina hæc cum asterisco leguntur, *et conturbent eam quasi amaritudines diei.*

V. 6. Ἀ., σκοτομηνία. Nicetas et Drusius. Ibid. Colbert. Δ'. γρ. ἀνατεῖλαι ἐπ' αὐτὴν σκότος. Vide in notis ad cap. II, v. 9.

Ibid. Colbert., Orat. et Drusius. Σ., μηδὲ συναφθείη.

V. 7. Ὁ Ἑβραῖος, μεμονωμένη. Colbert., Regius unus et Nicetas. Σ., ἔκβλητος. Regius unus et Colbert., hic postremus cum asterisco.

Ibid. Ἀλλ., ἀγαλλίαμα. Drusius.

V. 8. Ἀ., οἱ παρεσκευασμένοι etc. Has lectiones exhibet Drusius.

V. 9. Σ., προσδοκηθείη φῶς etc. Sic lectionem plenam exhibent Oratoriensis et Nicetas. Partem

## CAPUT IV JOB.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 2 הנסה דבר אליך תלאה | 2. | 2. Μήτι ἐπαροῦμεν λαλῆσαι πρὸς σέ; |
| 4 כשל | 4. | 4. |
| 5 ותבהל | 5. | 5. |
| 6 תקותך ותם דרכך | 6. | 6. Ἡ ὑπομονή σου, καὶ ἁπλότης τῶν ὁδῶν σου. |
| 8 און | 8. | 8. Ἀνωφελές. |
| 11 ליש אבד מבלי-טרף | 11. | 11. Λὶς ὤλετο παρὰ τὸ μὴ ἔχειν θήραν. |
| 12 ואלי דבר יגנב | 12. | 12. |
| ותקח אזני שמץ מנהו | | |
| 13 בשעפים מחזינות לילה | 13. | 13. Ἐν παραλλαγαῖς ἀπὸ ὁραματισμῶν νυκτός. |
| 15 על-פני | 5. | 15. |
| יחלף | | Ὤχετο. |
| תסמר שערת בשרי Ὁ Ἑβραῖος, καὶ ἔφριξαν αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς μου. | | |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 2. Numquid tentabimus verbum ad te? Moleste feres. | 2. Si cœperimus loqui tibi, forsitan moleste accipies. | 2. Numquid assumemus loqui ad te? |
| 4. Labantem. | 4. Vacillantes. | 4. |
| 5. Et territus es. | 5. Conturbatus es. | 5. |
| 6. Exspectatio tua, et integritas viarum tuarum. | 6. Patientia tua, et perfectio viarum tuarum. | 6. Patientia tua, et simplicitas viarum tuarum. |
| 8. Iniquitatem. | 8. Iniquitatem. | 8. Inutile. |
| 11. Leo major periit absque præda. | 11. Tigris periit eo quod non haberet prædam. | 11. Leo periit eo quod non haberet venationem. |
| 12. Et ad me verbum furtive dictum est. | 12. Porro ad me dictum est verbum absconditum. | 12. |
| Et suscepit auris mea pusillum de eo. | Et quasi furtive suscepit auris mea venas susurri ejus. | |
| 13. In ramusculis a visionibus noctis. | 13. In horrore visionis nocturnæ. | 13. In alterationibus a visionibus noctis. |
| 15. Super facies meas. | 15. Me præsente. | 15. |
| Transibit. | Transiret. | Abiit. |
| Horripilare faciet crinem carnis meæ. *Hebræus*, et inhorruerunt crines capitis mei. | Inhorruerunt pili carnis meæ. | |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. III Job.

vero solam postremam adfert Colbert., καὶ μὴ εἴη ὑπομεῖναι ἐν σκότῳ.

V. 12. Ἄλλ., τὴν κακίαν ηὔξησα. Colbert. Videtur esse scholion.

V. 15. Σ., οἰκοδομησάντων ἐρίπια (sic, pro ἐρείπια) ἑαυτοῖς. Regius unus. Colbert. autem et Regius alter, οἰκοδομήσαντο. *

V. 16. Σ., κατορυγέν. Colbert.

Ibid. Θ., ἔμβρυον μὴ ἰδὼν (sic, pro ἰδὸν) φῶς. Colbert.

V. 17. Ἀ., ἐπαύσαντο κλονήσεως. Sic Colbert. et Regius unus. Drusius, κλονῆσαι. Symmachi et Theodotionis lectionem exhibent iidem codd. Drusius omnia inverterat.

Ibid. *Οἱ λοιποὶ*, ἰσχύϊ. Colbert.

V. 18. Ἀ., ἅμα δέσμιοι etc. Sic lectiones plenas ex Colbert. et aliis mutuamur. In edit. Job Latina pro εὐθύνησαν, quod habet Aquila, legitur, *abundaverunt*, cum asterisco.

V. 19. *Οἱ λοιποὶ*, ἐλεύθερος etc. Ita Colbert. et Regius unus. In LXX, οὐ ante δεδοικώς deest in edit. Rom.

V. 23. Θ., οὗ ἡ ὁδὸς etc. Ita Colbert., cum asterisco. Hic vero LXX vacant, sed in quibusdam Bibliis hæc adjuncta sunt, ut notat ibidem Colbert., τινὰ δὲ τῶν βιβλίων ἔχει ἐν τῷ μεταξὺ, οὗ ἡ ὁδὸς ἀπεκρύβη ἀπ' αὐτοῦ.

Ibid. Σ., ἀπέφραξεν etc. Orat. et Regius unus cum Drusio.

V. 24. Ἀ., ὅτι εἰς πρόσωπον etc. Colb. et Drus.

Ibid. Ἄλλ., καὶ χυθήσεται etc. Drusius. Videtur autem esse Aquilæ, qui שאגה βρύχημα vertere solet.

V. 26. Ἀ., οὐχ εὐπάθησα. Drusius.

Ibid. Ἀ., κλόνησις. Colbert. Drusius vero hic vocem κλόνος, quasi scholion adfert.

*Perperam retulit huc Montf. hanc Symmachi versionem quæ pertinet ad alteram versus 14 partem : הבנים חרבות למו; *qui ædificant solitudines sibi*. Drach.

## CAPUT IV JOB.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 2. Ἐὰν ἀναλαβῶμεν λόγον μοχθήσεις. | 2. Μὴ πολλάκις σοι λελάληται ἐν κόπῳ; | 2. Εἰ λῃψόμεθα λαλῆσαι πρὸς σὲ κοπιάσεις. |
| 4. Σφαλέντας. | 4. Ἀσθενοῦντας. | 4. |
| 5. | 5. Ἐσπούδασας. Ἄλ., ἐθορυβήθης. | 5. |
| 6. | 6. Ἐλπίς σου, καὶ ἡ κακία [l. ἀκακία] τῆς ὁδοῦ σου. | 6. Ἡ ὑπομονή σου, καὶ ἁπλότης τῶν ὁδῶν σου. |
| 8. | 8. Τὰ ἄτοπα. | 8. |
| 11. Ἀνυπόστατος λέων ἀπώλετο. | 11. Μυρμηκολέων ὤλετο παρὰ τὸ μὴ ἔχειν βοράν. | 11. Θήραν. |
| 12. Πρὸς ἐμὲ δὲ ἐλαλήθη λαθραίως ὡς ἐν κλοπῇ. | 12. Εἰ δέ τι ῥῆμα ἀληθινὸν ἐγεγόνει ἐν λόγοις σου. | 12. |
| Καὶ ἐδέξατο τὸ οὖς μου ψιθυρισμὸν παρ' αὐτοῦ. | Πότερον οὐ δέξεταί μου τὸ οὖς ἐξαίσια παρ' αὐτοῦ; | |
| 13. Ἐν ἐκπλήξει ἀπὸ ὁραμάτων νυκτερινῶν. | 13. Φόβῳ δὲ καὶ ἤχῳ νυκτερινῇ. | 13. |
| 15. | 15. Ἐπὶ πρόσωπόν μου. Ἄλλος, διὰ τοῦ προσώπου μου. | 15. |
| | Ἐπῆλθεν. | |
| | Ἔφριξαν δέ μου τρίχες, καὶ σάρκες. Ἄλλος, ἀντιπνέει μοι ὁ φόβος. | |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 2. Si assumamus sermonem moleste feres. | 2. Num sæpe sermo tibi habitus est in molestia ? | 2. Si assumamus loqui ad te, laborabis. |
| 4. Lapsos. | 4. Infirmantes. | 4. |
| 5. | 5. Festinasti. *Alius*, conturbatus es. | 5. |
| 6. | 6. Spes tua, et simplicitas viæ tuæ. | 6. Patientia tua, et simplicitas viarum tuarum. |
| 8. | 8. Absurda. | 8. |
| 11. Subsistere non potens leo periit. | 11. Myrmecoleon periit eo quod non haberet escam. | 11. Venationem. |
| 12. Ad me vero sermo factus est clam quasi furtim. | 12. Si quod autem verbum verax fuisset in sermonibus tuis. | 12. |
| Et suscepit auris mea susurrationem ab eo | Numquid non capiet auris mea ab eo magnifica ? | |
| 13. In terrore a visionibus nocturnis | 13. Timore autem et sonitu nocturno. | 13. |
| 15 | 15. In faciem meam. *Alius*, per faciem meam. | 15. |
| | Incurrit. | |
| | Horruerunt autem pili mei et carnes. *Alius*, ex opposito spirat mihi terror. | |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 16 יעמד ו ולא-אכיר מראהו | 16 | 16. |
| דממה וקול אשמע | | |
| 18 הן בעבדיו לא יאמין ובמלאכיו ישים תהלה | 18. | 18 |
| 19 אף ו שכני בתי-חמר | 19. | 9. |
| אשר-בעפר יסודם | | Ὧν γήϊνος ὁ θεμέλιος. |
| 21 הלא-נסע-יתרם בם | 21. | 21. |
| ולא | | |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 16. Stabit, et non agnoscam aspectum ejus. | 16. Stetit quidam, cujus non agnoscebam vultum. | 16. |
| Murmur silens et vocem audiam. | Et vocem quasi auræ lenis audivi. | |
| 18. Ecce in servis suis non credet, et in angelis suis ponet vesaniam. | 18. Ecce qui serviunt ei, non sunt stabiles, et in angelis suis reperit pravitatem. | 18. |
| 19. Etiam habitantes domos luti. | 19. Quanto magis hi qui habitant domos luteas. | 19. |
| Quorum in pulvere fundamentum. | Qui terrenum habent fundamentum. | Quorum terrenum est fundamentum. |
| 21. Nonne profecta est dignitas eorum in eis. | 21. Qui autem reliqui fuerint, auferentur ex eis. | 21. |
| Et non. | Et non. | |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. IV Job.

V. 2. Sic omnes mss. Drusius vero lectiones Symmachi et Theodotionis permixtas et truncas refert sic : εἰ ληψόμεθα λαλῆσαι πρὸς σὲ, ἐὰν ἀναλάβωμεν λόγον.

V. 4. Σ., σφαλέντας. Ita Colbert. et Regius unus

V. 5. Ἄλλος, ἐθορυβήθης. Sic Drusius. Colbertinus autem hoc scholion adjicit : σπεύδεις ἀποῤῥίψαι μὴ φέρων αὐτόν.

V. 6. Ἀ., Θ., ἡ ὑπομονή σου etc. Pergit Reg. unus, μάταιον πλέκει συλλογισμόν, quæ postrema verba scholion haud dubie sunt. Interpretationem autem illam, ἡ ὑπομονή σου etc. Oratoriensis codex et Drusius Aquilæ tribuunt. Colbertinus autem et Regius unus, Theodotioni. Utriusque putamus esse.

V. 8. Ἀ., ἀνωφελές. Colbert. et Regius unus. Sic vocem און vertere solet Aquila. Addit Colb. Δ= γρ. ἄτοπα. I. e., *in Tetraplis scriptum*, absurda. Vide in notis cap. II, v. 9.

V. 11. Ἀ., λὶς ὤλετο etc. Sic Drusius, et Regius unus, qui habet, λεὶς (*). Colbertinus autem, εἰσώ-

(*) Λίς. Sic sine vocis discrimine, iisdemque litteris, reddit Aquila vocem ליש fontis Hebraici. Verum non raro et apud profanos occurrit hoc vocabulum, sed accentu signatum circumflexo. Hesiod. Scut. 172, μέγας λῖς. Theocritus sæpe. Hom., λῖν σίντην et λῖς ἠϋγένειος. Iliad. Λ', 480, Ο', 275. Necnon alii quos longius foret nominare. Drach.

## CAPUT V JOB.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 2 כי לאויל יהרג-כעש | 2. | 2. |
| ופתה | | Θελγόμενον. |
| 3 ואקוב נוהו פתאם | 3. | 3. Καὶ κατηρασάμην τὴν εὐπρέπειαν αὐτοῦ παραχρῆμα. |
| 4 וידכאו | 4. | 4. Καὶ ἐπιτριβήσονται. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 2. Quia stultum occidet iracundia. | 2. Vere stultum interficit iracundia. | 2. |
| Et ardelionem. | Parvulum. | Eum qui demulcetur. |
| 3. Et imprecatus sum habitaculo ejus statim. | 3. Et maledixi pulchritudini ejus statim. | 3. Et maledixi decori ejus statim. |
| 4. Et conterentur. | 4. Et conterentur. | 4. Et conterentur. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 16. Ἔστη τις ὃν (l. ου) οὐκ ἐγνώρισα τὸ εἶδος. | 16. Εἶδον καὶ οὐκ ἦν μορφὴ πρὸ ὀφθαλμῶν μου. | 16. |
| Ἠρεμίας φωνῆς ἤκουον. | Ἀλλ' ἢ αὖραν καὶ φωνὴν ἤκουον. | |
| 18. Ὅρα ἐν δούλοις αὐτοῦ ἀβεβαιότης, καὶ ἐν ἀγγέλοις αὐτοῦ εὑρήσει ματαιότητα. | 18. Εἰ κατὰ παίδων αὐτοῦ οὐ πιστεύει, κατὰ δὲ ἀγγέλων αὐτοῦ σκολιόν τι ἐπενόησε. | 18. |
| 19. Πόσῳ μᾶλλον εν τοις κατασκηνοῦσιν οἰκίας πηλίνας. | 19. Τοὺς δὲ κατοικοῦντας οἰκίας πηλίνας. | 19. |
| Ὧν γήϊνος ὁ θεμέλιος. | Ἐξ ὧν καὶ αὐτοὶ ἐκ τοῦ αὐτοῦ πηλοῦ ἐσμεν. | |
| 21 | 21. Ἐνεφύσησε γὰρ αὐτοῖς καὶ ἐξηράνθησαν. Ἄλλος, συνεξῆρεν τὸ ὑπόλειμμα αὐτῶν ἐν αὐτοῖς, ἐξέλιπον. | 21. |
| | Παρὰ τὸ μὴ ἔχειν. *Τετραπλ.*, διὰ τὸ μὴ ἔχειν. | |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 16. Stetit quidam, cujus non agnovi speciem. | 16. Vidi, et non erat figura ante oculos meos. | 16. |
| Quietam vocem audivi. | Sed auram et vocem audiebam. | |
| 18. Vide, in servis suis inconstantia, et in angelis suis inveniet vanitatem. | 18. Si contra pueros suos non credit, adversus angelos autem suos pravum quid cogitavit. | 18. |
| 19. Quanto magis in habitantibus domos luteas. | 19. Habitantes autem domos luteas. | 19. |
| Quorum terrenum est fundamentum. | Ex quibus et ipsi de eodem luto sumus. | |
| 21 | 21. Insufflavit enim eis, et exaruerunt. *Alius*, una abstulit residuum illorum in ipsis: defecerunt. | 21. |
| | Quia non habebant. *Tetrapl.*, propterea quod non habebant. | |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. IV Job.

λετο mendose. Σ., ἀνυπόστατος λέων ἀπώλετο. Sic Colb. et Regius unus, qui habet, ἀπόλλυται. Colb. ibidem, Θ., θήραν, cum hoc scholio subjuncto, καὶ οἱ δυνατοὶ οὐκ εἰς διαδοχὰς παραπέμπονται.

V. 12. Σ., πρὸς ἐμὲ δὲ etc. Ita Regius unus et Colbert. Regius alter habet πρὸς ἐμὲ διελαλήθη. Apud Drus. et Orat. deest ὡς post λαθραίως, male.

Ibid. Σ., καὶ ἐδέξατο etc. Colbert., Regii duo. et Drusius, qui omittit illud παρ' αὐτοῦ.

V. 13. Ἀ., ἐν παραλλαγαῖς etc. Drusius. Σ., ἐν ἐκπλήξει etc. Sic Colbert. et Regius unus. Drusius vero sic habet, ἐν ἐκπλήξει ἀπὸ ὁράματός μου νυκτερινοῦ.

V. 15. Ἀλλ., διὰ τοῦ προσώπου μου. Drusius.

Ibid. Ἀ., ᾤχετο. Colbert.

Ibid. Ὁ Ἑβραῖος, καὶ ἔφριξαν etc. Colbert.

V. 16. Σ., ἔστη τις etc. Sic Regius et Colbert. Apud Drusium perperam legitur, *Symm.*, ἔστην καὶ οὐκ ἐπιγνώσομαι.

V. 18. Σ., ὅρα ἐν δούλοις αὐτοῦ. Colbert. Apud Drusium autem deest, ὅρα.

V. 19. Σ., πόσῳ μᾶλλον etc. Sic Colbertinus, Regius unus, Nicetas, et Drusius, in quo postremo deest ἐν.

Ibid. Ἀ., Σ., ὧν γήϊνος ὁ θεμέλιος. Nicetas et Drusius Aquilæ tribuunt. Colbert. et Regius unus Symmacho. Puto esse utriusque.

V. 21. Ἀλλ., συνεξῆρεν etc. Drusius. Colbertinus autem sic habet Δ*. ἐξέλιπον.

Ibid. Δ*., διὰ τὸ μὴ ἔχειν.

## CAPUT V JOB.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 2. | 2. Καὶ γὰρ ἄφρονα ἀναιρεῖ ὀργή. | 2. Τὸν γὰρ ἄφρονα ἀναιρεῖ ὀργή· |
| Νήπιον. | Πεπλανημένον. | |
| 3. | 3. Ἀλλ' εὐθέως ἐβρώθη αὐτῶν ※ δίαιτα. | 3. |
| 4. Καὶ ταπεινωθήσονται. | 4. Κολαβρισθείησαν. | 4. Καὶ κατεκλάσθησαν. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 2. | 2. Etenim stultum perimit ira. | 2. Stultum enim occidit ira. |
| Infantem. | Errantem. | |
| 3. | 3. Sed statim absumpta est illorum habitatio. | 3. |
| 4. Et humiliabuntur. | 4. Conterantur. | 4. Et confracti sunt. |

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 5 אשר קצירו | 5. | 5. |
| רעב יאכל | | Πεινῶν φάγεται. |
| ואל־מצנים יקחהו | | Αὐτὸς δὲ πρὸς ἐνόπλων ἀρθήσεται. |
| ושאף צמים חילם | | Ἀφειλκύσαντο διψῶντες εὐπορίαν αὐτοῦ. |
| 6 כי לא־יצא מעפר און | 6. | 6. |
| 7 ובני רשף יגביהו עוף | 7. | 7. Καὶ υἱοὶ πτήνους. |
| 10 על־פני חוצות | 10. | 10. Ἐπὶ πρόσωπον ἐξωτάτων. |
| 11 ישע | 11. | 11. |
| 12 מפר | 12 | 12. Ἀχυροῦντα. |
| 13 ועצת נפתלים נמהרה | 13. | 13. |
| 16 לדל | 16. | 16. Ἀτόνῳ. |
| 18 ויחבש | 18. | 18. Καὶ μοτώσει. |
| 19 בשש צרות יצילך | 19. | 19. Ἐν ἓξ θλίψεσι ῥύσεταί σε. |
| ובשבע | | Καὶ ἐν ἑπτά. |
| 21 בשוט לשון תחבא | 21. | 21. |
| משוד כי יבוא | | Ἀπὸ προνομῆς ἐπερχομένων. |
| 23 כי עם־אבני השדה בריתך | 23. | 23. |
| 24 ופקדת נוך ולא תחטא | 24. | 24. Καὶ ἐπισκέψῃ ὡραιότητά σου, καὶ οὐ μὴ ἁμαρτήσῃ. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 5. Cujus messem. | 5. Cujus messem. | 5. |
| Famelicus comedet. | Famelicus comedet. | Esuriens comedit. |
| Et de spinis capiet eam. | Et ipsum rapiet armatus. | Ipse autem ab armatis tolletur. |
| Et absorbebunt sitibundi virtutem eorum | Et bibent sitientes divitias ejus. | Abstraxerunt sitientes opulentiam ejus. |
| 6. Quia non egredietur de pulvere iniquitas. | 6. Et de humo non oritur dolor. | 6. |
| 7. Et filii pennæ elevabunt volatum. | 7. Et avis ad volatum. | 7. Et filii volucris. |
| 10. Super facies platearum. | 10. Universa. | 10. Super faciem extimarum. |
| 11. Salute. | 11. Sospitate. | 11. |
| 12. Et facientem irritas. | 12. Qui dissipat. | 12. Abrogantem. |
| 13. Et consilium pravorum præcipitatur. | 13. Et consilium pravorum dissipat. | 13. |
| 16. Tenui. | 16. Egeno. | 16. Invalido. |
| 18. Et fasciabit. | 18. Medetur. | 18. Et curabit. |
| 19. In sex angustiis eruet te. | 19. In sex tribulationibus liberabit te. | 19. In sex tribulationibus liberabit te. |
| Et in septima. | Et in septima. | Et in septem. |
| 21. In flagello linguæ absconde te. | 21. A flagello linguæ absconderis. | 21. |
| A vastitate cum veniet. | Calamitatem, cum venerit. | A direptione invadentium. |
| 23. Quia cum lapidibus agri fœdus tuum. | 23 Sed cum lapidibus regionum pactum tuum. | 23. |
| 24. Et visitabis habitaculum tuum, et non peccabis. | 24. Et visitans speciem tuam, non peccabis. | 24. Et visitabis decorem tuum, et non peccabis. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 5. | 5. Ἃ γὰρ ἐκεῖνοι συνήγαγον. *Ἄλλος*, ἐθέρισαν. | 5. |
| Πεινῶντες φάγονται. | Δίκαιοι ἔδονται. | |
| Αὐτοὶ δὲ πρὸς ἐνόπλων ἀρθήσονται. | Αὐτοὶ δὲ ἐκ κακῶν οὐκ ἐξαίρετοι ἔσονται. | |
| Ἀναῤῥοφῆσαι διψῶν τὴν δύναμιν αὐτῶν. | Ἐκσιφωνισθείη αὐτῶν ἡ ἰσχύς. | |
| 6. Οὐ γὰρ ἐξελεύσεται ἀπὸ κόνεως ὀδύνη. | 6. Οὐ γὰρ μὴ ἐξέλθῃ ἐκ τῆς γῆς κόπος. | 6. |
| 7. Τὰ τέκνα τῶν πετεινῶν ὑψοῦσι πτερά. | 7. Νεοσσοὶ δὲ γυπὸς τὰ ὑψηλὰ πέτονται. *Ἄλλος*, νεοσσοὶ δὲ ἀετῶν τὰ ὑψηλὰ πέτανται. | 7. |
| 10. | 10. Ἐπὶ τὴν ὑπ' οὐρανόν. | 10. |
| 11. | 11. ⋇ Ἐν σωτηρίᾳ. | 11 |
| 12. Διαλύσει. | 12. Διαλλάσσοντα. | 12. Διασκεδάσει. |
| 13. Βουλὴ δὲ σκολιὰ ταραχθήσεται. | 13. Βουλὴν δὲ πολυπλόκων ἐξέστησεν. | 13. |
| 16. Πτωχῷ. | 16. Ἀδυνάτῳ. | 16. |
| 18. Ἐπιδήσει. | 18. Πάλιν ἀποκαθίστησιν. | 18. |
| 19. | 19. Ἑξάκις ἐξ ἀναγκῶν σε ἐξελεῖται. | 19. |
| | Ἐν δὲ τῷ ἑβδόμῳ. | Καὶ ἐν ἑπτά. |
| 21. | 21. Ἀπὸ μάστιγος γλώσσης σε κρύψει. *Ἄλλος*, σκεπάσεις γὰρ αὐτοὺς ἀπὸ ἀντιλογίας γλώσσης. *Ἄλλος*, ἀπὸ συκοφαντίας. | 21. |
| | Ἀπὸ κακῶν ἐρχομένων. | |
| 23. | 23. ⋇ Ὅτι μετὰ λίθων ἀγροῦ συνθήκη σου. | 23. |
| 24. Οὐ δυσπραγήσῃ. | 24. Ἡ δὲ δίαιτα τῆς σκηνῆς σου οὐ μὴ ἁμάρτῃ. | 24. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 5 | 5. Quæ enim illi congregaverunt. *Alius*, messuerunt. | 5. |
| Esurientes comedunt. | Justi comedent. | |
| Ipsi autem ab armatis tollentur. | Ipsi vero de malis non liberabuntur. | |
| Absorbeat sitiens virtutem eorum. | Exhauriatur fortitudo eorum. | |
| 6. Non enim egredietur de pulvere dolor. | 6. Non enim prodiet de terra labor. | 6. |
| 7. Filii volatilium extollunt alas. | 7. Pulli autem vulturis alte volant. *Alius*, pulli autem aquilarum alte volant. | 7. |
| 10. | 10. Super eam quæ sub cœlo. | 10. |
| 11. | 11. ⋇ In salutem. | 11. |
| 12. Dissolvet. | 12. Qui avertit. | 12. Dissipabit. |
| 13. Consilium autem tortuosum turbabitur. | 13. Consilium autem astutorum disjecit. | 13. |
| 16. Pauperi. | 16. Infirmo. | 16. |
| 18. Obligabit. | 18. Rursus restituit. | 18. |
| 19. | 19. Sexies de necessitatibus te eruet. | 19. |
| | In septimo autem. | Et in septem. |
| 21. | 21. A flagello linguæ abscondet te. *Alius*, teges enim eos a contradictione linguæ. *Alius*, a calumnia. | 21. |
| | A malis venientibus. | |
| 23. | 23. ⋇ Quia cum lapidibus agri fœdus tuum. | 23. |
| 24. Non infeliciter ages. | 24. Conversatio autem tabernaculi tui non peccabit. | 24. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| גדיש 26 | 26. | 26. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 26. Acervus tritici. | 26. Acervus tritici. | 26. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. V Job.

V. 2. Θ., τὸν γὰρ etc. Sic unus cod.

Ibid. Drusius. 'Α., θελγόμενον. Σ., νήπιον, bene. Colbertinus vero, 'Α., θελγόμενον καὶ νήπιον. Unus Regius, 'Α., θελγόμεθα. Præstat lectio Drusii.

V. 3. 'Α., καὶ κατηρασάμην τὴν εὐπρέπειαν αὐτοῦ παραχρῆμα. Omnes præter Drusium habent αὐτῶν pro αὐτοῦ, quæ postrema lectio cum Hebraico consonat. Nicetas unus hunc locum Symmacho tribuit: cæteri, Aquilæ.

V. 4. 'Α., καὶ ἐπιτριβήσονται. Sic omnes. Σ., καὶ ταπεινωθήσονται. Hanc lectionem omnes Symmacho tribuunt præter Drusium. Estque vere Symmachi. Sed Olympiodorus apud Nicetam, et cod. Oratoriensis, καὶ ταπεινωθήτωσαν, *et humilientur*, legunt. Θ., καὶ κατεκλάσθησαν. Omnes præter Drusium, qui Symmacho καὶ κατεκλάσθησαν, et Theodotioni καὶ ταπεινωθήσονται tribuit.

V. 5. Ἄλλος, ἐθέρισαν. Drusius.

Ibid. 'Α., πεινῶν φάγεται. Drusius. Σ., πεινῶντες φάγονται. Regius unus cum Drusio. Colbertinus autem, πεινῶντες, φαγόντες.

Ibid. 'Α., αὐτὸς δὲ πρὸς ἐνόπλων ἀρθήσεται. Sic Regius unus et Colbert. qui habet ἔνοπλον. Symmachi vero lectionem adfert Drusius.

Ibid. 'Α., ἀφειλκύσαντο etc. Drusius. Σ., ἀναῤῥοφῆσαι διψῶν τὴν δύναμιν αὐτῶν. Colbert. pro δύναμιν, διάνοιαν habet male. Ad Aquilam videtur legendum αὐτῶν pro αὐτοῦ.

V. 6. Σ., οὐ γὰρ ἐξελεύσεται etc. Sic omnes.

V. 7. Σ., τὰ τέκνα τῶν πετεινῶν ὑψοῦσι πτερά. 'Α., καὶ υἱοὶ πτήνους. Sic Drusius. Colbert. autem, 'Α., πτήνου οἷον γυμνός. Lege πτήνους οἷον γυπός. *Avis, quasi vulturis*. Idem Colbert. aliam lectionem adfert, νεοσσοὶ δὲ ἀετῶν τὰ ὑψηλὰ πέτανται.

## CAPUT VI JOB.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| לו שקול ישקל כעשי 2 | 2. | 2. |
| על-כן דברי לעו 3 | 3 | 3. Ἐπὶ τοῦτο ῥήματά μου κατεπατήθησαν. |
| שדי 4 *Τὸ Ἑβραϊκὸν, Σαδδαΐ.* | 4. | 4. Τοῦ ἱκανοῦ |
| רוחי | | Πνεῦμά μου. |
| הינהק פרא עלי-דשא 5 | 5. | 5. |
| אם יגעה | | |
| היאכל תפל מבלי-מלח 6 | 6. | 6. |
| ותקותי 8 | 8. | 8. Ὑπομονήν. |
| יתר ידו 9 | 9. | 9. Ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα. |
| ותהי-עוד ו נחמתי 10 | 10. | 10. Καὶ ἔσται ἔτι παράκλησίς μου. |
| ומה-קצי כי-אאריך נפשי 11 | 11. | 11. Καὶ τί τὸ τέλος μου, ὅτι μακροθυμήσω; |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 2. Utinam appendendo appenderetur mea ira. | 2. Utinam appenderentur peccata mea, quibus iram merui. | 2. |
| 3. Ideo verba mea absorpta sunt. | 3. Unde et verba mea dolore sunt plena. | 3. Super hoc verba mea conculcata sunt. |
| 4. Saddai. *Hebræus, id.* | 4. Domini. | 4. Potentis. |
| Spiritus meus. | Spiritum meum. | Spiritus meus. |
| 5. Numquid rudet onager super gramen? | 5. Numquid rugiet onager, cum habuerit herbam? | 5. |
| An mugiet? | Aut mugiet? | |
| 6. Numquid comedetur insipidum absque sale? | 6. Aut poterit comedi insulsum, quod non est sale conditum? | 6. |
| 8. Et exspectationem meam. | 8. Quod exspecto. | 8. Patientiam. |
| 9. Solvat manum suam. | 9. Solvat manum suam. | 9. Cum injecerit manum. |
| 10. Et erit adhuc consolatio mea. | 10. Et hæc mihi sit consolatio. | 10. Et erit adhuc consolatio mea. |
| 11. Et quis finis meus, ut prolongem animam meam? | 11. Aut quis finis meus, ut patienter agam? | 11. Et quis finis meus, quia longanimis ero? |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 26. | 26. Θημωνία. *Ἄλλος*, σωρός. | 26. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 26. | 26. Acervus. *Alius*, cumulus. | 26. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. V Job.

V. 10. Ἀ., ἐπὶ πρόσωπον ἐξωτάτων. Colbert. et Reg. unus. Drusius vero id quasi scholion adfert.

V. 11. Ἐν σωτηρίᾳ. Sic Colbert. cum asterisco. In versione Latina legitur, *in salutem*, cum asterisco item, quia omissum fuerat in LXX Interpret.

V. 12. Ἀ., ἀκυροῦντα. Σ., διαλύσει. Θ., διασκεδάσει. Sic Colbert. et Regius unus. At Drusius et Nicetas ex Olympiodoro, Ἀ., ἀκυροῦντα. Σ., διαλύοντα, διασκεδάζοντα. Postremas vero Symmachi et Theodotionis lectiones sic retulisse videtur Olympiodorus, ut cum Aquilæ lectione consonarent. Colbertinus fide dignior est, quia exscriptus ex alio qui ad Tetrapla ipsa adornatus fuerat.

V. 13. Σ., βουλὴ δὲ σκολιὰ ταραχθήσεται. Nicetas, et Drusius, et Colbertinus, qui postremus interpretis nomen tacet.

V. 16. Ἀ., ἀτόνῳ. Σ., πτωχῷ. Drusius. Colbert. vero habet πτωχῷ tantum, sine interpretis nomine.

V. 18. Ἀ., καὶ μοτώσει. Σ., ἐπιδήσει. Drusius.

V. 19. Ἀ., ἐν ἕξ etc. Drusius. Videtur Theodotionis quoque esse, ut sequens lectio.

Ibid. Ἀ., Θ., καὶ ἐν ἑπτά. Drusius.

V. 21. *Ἄλλος*, σκεπάσεις γὰρ etc. Colbertinus. Suspicor desumptum ex alio loco. *Ἄλλος*, ἀπὸ συκοφαντίας. Idem Colbert.

Ibid. Ἀ., ἀπὸ προνομῆς ἐπερχομένων. Sic omnes.

V. 23. Hunc versiculum cum asterisco adfert editio libri Job Latina, quia in LXX non legitur.

V. 24. Ἀ., καὶ ἐπισκέψῃ ὡραιότητά σου, καὶ οὐ μὴ ἁμαρτήσῃ. Drusius et Regius unus, qui postremus habet καὶ οὐ διαμαρτήσῃ. Σ., οὐ δυσπραγήσῃ. Drusius.

V. 26. *Ἄλλος*, σωρός. Regius unus.

## CAPUT VI JOB.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 2. Ὡς εἴθε ἐσταθμίζετό μου ἡ ὀργή. | 2. Εἰ γάρ τις ἱστῶν στήσαι μου τὴν ὀργήν. | 2. |
| 3. ˙Διὰ τοῦτο οἱ λόγοι μου κατάπικροι. | 3. Ἀλλ' ὡς ἔοικε τὰ ῥήματά μου ἐστὶ φαῦλα. | 3. Ἔγκοποι. |
| 4. Σαδδαΐ. | 4. Κυρίου. | 4. |
| Ἀναπνοή μου. | Θυμός. *Ἄλλος*, χόλος. | |
| 5. Μὴ στένει λιμῷ ὄναγρος παρούσης χλόης; | 5. Τί γάρ; μὴ διακενῆς κεκράξεται ὄνος ἄγριος, ἀλλ' ἢ τὰ σῖτα ζητῶν; | 5. |
| Ἢ μηκήσεται˙; | Εἰ δὲ καὶ ῥήξει; | |
| 6. Μήτι βρωθήσεται ἀνάρτυτον, τῷ μὴ ἔχειν ἅλας; | 6. Εἰ βρωθήσεται ἄρτος ἄνευ ἁλός; | 6. |
| 8. | 8. Ἐλπίδα. | 8. |
| 9. Ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα. | 9. Εἰς τέλος δέ. | 9. |
| 10. | 10. Εἴη δέ μου πόλις τάφος. | 10. Καὶ ἔσται ἔτι παράκλησί μου. |
| 11. | 11. Τίς μου ὁ χρόνος, ὅτι ἀνέχεταί μου ἡ ψυχή; | 11. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 2. Utinam appenderetur ira mea. | 2. Si enim quis appendens appenderet iram meam. | 2. |
| 3. Ideo sermones mei peramari | 3. Sed ut videtur verba mea sunt mala. | 3. Laboriosa. |
| 4. Saddai. | 4. Domini. | 4. |
| Respiratio mea. | Furor. *Alius*, ira. | |
| 5. Num gemet fame onager, præsente gramine? | 5. Quid enim? Numquid frustra onager clamabit, nisi escas requiens? | 5. |
| Aut mugiet? | Numquid et erumpet? | |
| 6. Numquid comedetur insipidum, quod non habeat salem? | 6. Si comedetur panis absque sale? | 6. |
| 8. | 8. Spem. | 8. |
| 9. Cum injecerit manum. | 9. In finem autem. | 9. |
| 10. | 10. Sit autem mea civitas sepulcrum. | 10. Et erit adhuc consolatio mea. |
| 11. | 11. Quod tempus meum, ut sustineat anima mea? | 11. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| אחי 15 | 15. | 15. |
| ממקומם 17 | 17. | 17. |
| הביטו ארחות תמא הליכות שבא קוו־למו 19 | 19. | 19 |
| כי־עתה 21 | 21. | 21. Ὅτι νῦν. |
| מה־נמרצו אמרי־ישר 25 | 25. | 25. Τί ἐμοχθηρώθησαν λόγοι εὐθοῦς. |
| פנו־בי 28 | 28. | 28. |
| שבו נא אל־תהי עולה 29 | 29. | 29. Μὴ γίνησθε παρανομία. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 15. Fratres mei. | 15. Fratres mei. | 15. |
| 17. De loco suo. | 17. De loco suo. | 17. |
| 19. Respexerunt semitas Thema: itinera Saba exspectaverunt sibi. | 19. Considerate semitas Thema, itinera Saba, et exspectate paulisper. | 19. |
| 21. Quia nunc. | 21. Nunc. | 21. Quia nunc. |
| 25. Quam roborata sunt eloquia rectitudinis. | 25. Quare detraxistis sermonibus veritatis. | 25. Quam improbi fuerunt sermones recti. |
| 28. Respicite in me. | 28. Præbete aurem. | 28. |
| 29. Convertimini nunc ne sit iniquitas. | 29. Respondete, obsecro, absque contentione. | 29. Ne sitis iniquitas. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. VI Job.

V. 2. Σ., ὡς εἴθε etc. Drusius.

V. 3. Ἀ., ἐπὶ τοῦτο ῥήματά μου κατεπατήθησαν. Drusius, qui hanc notam adjicit : κατεπατήθησαν, *proculcata fuerunt, i. e. spreta et contempta vehementer. Fieri potest ut fallar. Inclino ut credam hunc interpretem edidisse*, κατεπόθησαν, *id est, absorpta fuerunt. Quod verbum Hebræum* לעו *potius denotat.* Drusii conjecturæ libenter adstipulor : cum maxime facillima sit hujusmodi vocum commutatio. Σ., διὰ τοῦτο οἱ λόγοι μου κατάπικροι. Ita omnes mss. Apud Drusium deest illud, διὰ τοῦτο. Th., ἔγκοποι. Sic Colbert, Regius unus, et Drusius.

V. 4. Ἀ., τοῦ ἱκανοῦ. Τὸ Ἑβρ., Σ., σαδδαΐ. Caveat eruditus lector ne hic illud τὸ Ἑβραϊκόν confundat cum interprete Hebræo, qui passim affertur hoc libro : nam hic agitur de voce Hebraica σαδδαΐ Græcis litteris reddita, ut in Hexaplis erat. Id vero notat Scholiastes codicis Colbertini, qui sic habet, ἀντὶ τοῦ Κυρίου, σαδδαΐ κεῖται ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ, ὃ ἑρμηνεύεται, *ἱκανόν*. Drusius ad vocem τοῦ ἱκανοῦ hæc notat :

« *Suspicor, non affirmo, Aquilæ esse. In edit. Romana Symm.*, Σαδδαΐ. *Schol.*, ἀντὶ τοῦ, *ἱκανοῦ. Suspicionem meam juvat, vel potius roborat, quod Exod.* v, 3, באל שדי, *A.*, ἐν Θεῷ ἱκανῷ. *Hieron. in Comment. Ezech.* I. Saddai, Aquila, Symmachus, Theodotio ἱκανόν transtulerunt, quod fortem potentemque significat. *Idem Epist.* 136. Saddai Aquila interpretatur, ἄλκιμον, quod nos *robustum*, et *sufficientem ad omnia perpetranda* possumus dicere. *Hoc nomen Dei non certe percepit Philo Byblius in historia Phœnicum, quam Sanchuniato composuit lingua patria, cum* Saddai *Græce redderet, dicens significare* ἀγρόν *aut* ἀγρότην. *Nam perspicue confundit* שדי

## CAPUT VII JOB.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| הלא־צבא לאנוש על־ארץ 1 | 1. | 1. Μήτι οὐ στρατεία τῶν ἀνθρώπων ἐπὶ τῆς γῆς; |
| מתי אקים 4 | 4. | 4. Πότε ἀναστήσομαι. |
| ימי 6 | 6. | 6. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Nonne militia homini super terram ? | 1. Militia est vita hominis super terram. | 1. Numquid non militia hominum super terram ? |
| 4. Quando surgam. | 4. Quando consurgam. | 4. Quando surgam. |
| 6. Dies mei. | 6. Dies mei. | 6. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 15. | 15. Ἐγγύτατοί μου. *Ἄλλος*, ἀδελφοί μου. | 15. |
| 17. | 17. Ὅπερ ἦν. *Ἄλλος*, ὅπου ἦν. | 17. |
| 19. | 19. Ἴδετε ὁδοὺς Θαιμανῶν, ἀτραποὺς Σαβῶν οἱ διορῶντες. *Ἄλλος*, ἀποβλέπουσιν εἰς ὁδοὺς Θαιμὰν, ὁδοιπορίας Σαβὰ προσδοκῶσιν ἑαυτοῖς. | 19. |
| 21. | 21. Ἀτὰρ δέ. | 21. Ἀλλὰ μήν. |
| 25. | 25. Ἀλλ' ὡς ἔοικε φαῦλα ἀληθινοῦ ῥήματα. *Ἄλλος*, λυπηρά. | 25. |
| 28. | 28. ※ Σχολάσατέ μοι. | 28. |
| 29. | 29. Καθίσατε δὴ, καὶ μὴ εἴη ἄδικον. | 29. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 15. | 15. Proximi mei. *Alius*, fratres mei. | 15. |
| 17. | 17. Quod erat. *Alius*, ubi erat. | 17. |
| 19. | 19. Videte vias Themanorum, semitas Sabæorum intuentes. *Alius*, respiciunt in vias Thæman, itinera Saba expectant sibi. | 19. |
| 21. | 21. Nunc autem. | 21. Sed quidem. |
| 25. | 25. Sed ut videntur vilia veracis verba. *Alius*, tristia. | 25. |
| 28. | 28. ※ Vacate mihi. | 28. |
| 29. | 29. Sedete utique, et ne sit iniquum. | 29. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. VI Job.

*cum* ניר, *quæ vox posterior agrum denotat, qui et* ניר *dicitur.* »

Ibid. Ἀ., πνεῦμα. Σ., ἀναπνοή. *Ἄλλος*, χόλος. Colbert. et Regius unus.

V. 5. Σ., μὴ στένει λιμῷ etc. Omnes mss. et Drusius.

Ibid. Σ., ἢ μηκήσεται. Regius unus et Colbert.

V. 6. Σ., μήτι βρωθήσεται etc. Omnes mss. et Drusius.

V. 8. Ἀ., ὑπομονήν. Colbert. Regius unus habet ἀπομονήν, minus recte.

V. 9. Ἀ., Σ., ἐπιβαλὼν τὴν χεῖρα. Omnes mss. et Drusius.

V. 10. Ἀ., Θ., καὶ ἔσται ἔτι παράκλησίς μου. Omnes mss. et Drusius. Ubi vocem עוד *adhuc*, עיר legerunt LXX, qui verterunt πόλις. Mutatio τοῦ ו in י et ד in ר admodum frequens est.

V. 11. Ἀ., καὶ τί τὸ τέλος etc. Colbert. et Orat. Apud Drusium καὶ desideratur.

V. 15. *Ἀλλ.*, ἀδελφοί μου. Colbert. Videtur esse reliquorum interpretum.

V. 17. *Ἄλλος*, ὅπου ἦν. Colbert.

V. 19. *Ἄλλος*, ἀποβλέπουσιν εἰς ὁδοὺς etc. Sic mss. et Drusius. Regius unus ait ex altero interprete desumptum esse, ἕτερος τῶν ἑρμηνευτῶν.

V. 21. Ἀ., ὅτι νῦν. Θ., ἀλλὰ μήν. Sic mss.

V. 25. *Ἄλλος*, λυπηρά. Colbert.

Ibid. Ἀ., τί ἐμοχθηρώθησαν etc. Drus. et Colb.

V. 28. Hæc cum asterisco erant in Hexaplis. In editione Latina legitur *vacate mihi*, cum asterisco.

V. 29. Ἀ., μὴ γίνησθε παρανομία. Drusius

## CAPUT VII JOB.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 1. | 1. Πότερον οὐχὶ πειρατήριόν ἐστιν ὁ βίος ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς; | 1. |
| 4. | 4. Πότε ἡμέρα, ὡς δ' ἂν ἀναστῶ; | 4. Πότε ἀναστήσομαι. |
| 6. | 6. Ὁ δὲ βίος μου. *Οἱ λοιποὶ*, αἱ ἡμέραι μου. | 6. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 1. | 1. Numquid non tentatio est vita hominis super terram? | 1. |
| 4. | 4. Quando dies, ut resurgam? | 4. Quando surgam. |
| 6. | 6. Vita autem mea. *Reliqui*, dies mei. | 6. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| קלו מני־ארג | | |
| ויכלו באפס תקוה | | |
| 8 לא־תשורני עין ראי | 8. | 8. ※ Ου περιβλέψεται ὁ ὀφθαλ- ※ μὸς ὁρῶντός με; |
| עיניך בי ואינני | | |
| 9 כלה ענן וילך | 9. | 9. |
| 11 גם אשיחה במר נפשי | 11. | 11. Τοιγαροῦν. |
| 12 אם־תנין משמר Ὁ Ἑβραῖος, πόνους. | 12. | 12. |
| 13 תנחמני ישא בשיחי משכבי | 13. | 13. |
| 15 ותבחר מחנק נפשי | 15. | 15. Καὶ αἱρεῖται ἀγχόνην ἡ ψυχή μου. |
| מות מעצמותי | | |
| 16 מאסתי כי הבל ימי | 16. | 10. Ὅτι ματαιότης αἱ ἡμέραι μου. |
| 18 ותפקדנו לבקרים | 18. | 18. |
| לרגעים תבחננו | | |
| 20 מה אפעל Ὁ Ἑβραῖος, τί σε ἔβλαψα ; | 20. | 20. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| Fuerunt veloces præ radio texentis. | Velocius transierunt, quam a texente tela succiditur. | |
| Et defecerunt in fine expectationis. | Et consumpti sunt absque ulla spe. | |
| 8. Non intuebitur me oculus videntis me. | 8. Nec aspiciet me visus hominis. | 8. ※ Nonne cognoscit oculus vi ※ dentis me? |
| Oculi tui in me, et non ego. | Oculi tui in me, et non subsistam. | |
| 9. Defecit nubes et abiit. | 9. Sicut consumitur nubes et pertransit. | 9. |
| 11. Etiam. | 11. Quapropter. | 11. Quapropter. |
| Confabulabor in amaritudine animæ meæ. | Confabulabor cum amaritudine animæ meæ. | |
| 12. Aut cetus. | 12. Aut cetus. | 12. |
| Custodiam. *Hebræus*, labores. | Carcere. | |
| 13. Consolabitur me. | 13. Consolabitur me. | 13. |
| Se tollet in eloquio meo meum cubile. | Et revelabor loquens mecum in strato meo. | |
| 15. Et elegit strangulationem anima mea. | 15. Elegit suspendium anima mea. | 15. Et eligit laqueum anima mea. |
| Mortem ab ossibus meis. | Et mortem ossa mea. | |
| 16. Recusavi. | 16. Desperavi. | 16. |
| Quia vanitas dies mei | Nihil enim sunt dies mei. | Quia vanitas dies mei. |
| 18. Et visites eum in matutinis. | 18. Visitas eum diluculo. | 18. |
| Ad momenta probabis eum. | Subito probas illum. | |
| 20. Quid faciam? *Hebræus*, quid te læsi? | 20. Quid faciam? | 20. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| Ταχυτέρα ὑφάσματος. | Ἐλαφρότερος λαλιᾶς. *Τετρ.*, δρομέως. | |
| Αἱ ἡμέραι μου ἀνηλώθησαν, μὴ οὔσης ἐλπίδος. | Ἀπόλωλε δὲ ἐν κενῇ ἐλπίδι. | |
| 8. | 8. ⋇ Οὐ περιβλέψεται ὁ ὀφθαλ-⋇ μὸς ὁρῶντός με. | 8. ⋇ Οὐ περιβλέψεται ὁ ὀφθαλ-⋇ μὸς ὁρῶντός με. |
| | ⋇ Οἱ ὀφθαλμοί σου ἐν ἐμοὶ, καὶ ⋇ οὐκέτι εἰμί. | |
| 9. Καθάπερ ἀναλωθεῖσα νεφέλη ἀπαλλαγήσεται. | 9. Ὥσπερ νέφος ἀποκαθαρθὲν ἀπ' οὐρανοῦ. | 9. |
| 11 | 11. Ἀτὰρ οὖν. | 11. Τοιγαροῦν. |
| Διαλεχθήσομαι τῷ παραπικρασμῷ τῆς ψυχῆς μου. | Ἀνοίξω πικρίαν ψυχῆς μου. | |
| 12. | 12. Ἢ δράκων. *Ἄλλος*, ἢ κῆτος. | 12. |
| | Φυλακήν. | |
| 13. Παρηγορήσει με. | 13. Παρακαλέσει με. | 13. |
| | Ἀνοίσω δὲ πρὸς ἐμαυτὸν ἰδίᾳ λόγον τῇ κοίτῃ μου. | Συμβαστάσει με ἐν τῇ ἀδολεσχίᾳ μου ἡ κοίτη μου. |
| 15. | 15. Ἀπαλλάξεις ἀπὸ πνεύματός μου τὴν ψυχήν μου. | 15. |
| Καὶ θάνατον διὰ τῶν ὀστέων μου. | Ἀπὸ δὲ θανάτου τὰ ὀστᾶ μου. | |
| 16. | 16. ⋇ (Ἀπωσάμην.) | 16. |
| Ὅτι ματαιότης αἱ ἡμέραι μου. | Κενὸς γάρ μου ὁ βίος. *Ἄλλος*, ἀτμὸς γὰρ αἱ ἡμέραι μου. | |
| 18. | 18. Ἢ ἐπισκοπὴν αὐτοῦ ποιήσῃ ἕως τὸ πρωΐ. *Ἄλλος*, καὶ ἐπισκέπτῃ αὐτὸν πρωΐας. | 18. |
| Αἰφνιδίως ἐκδοκιμάζεις αὐτόν. | Καὶ εἰς ἀνάπαυσιν αὐτὸν κρινεῖς. | |
| 20. | 20. Τί δυνήσομαί σοι πρᾶξαι· | 20. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| Velocior textura. | Exilior est quam loquela. *Tetrapl.*, cursore. | |
| Dies mei consumpti sunt, non existente spe. | Periit autem in vana spe. | |
| 8. | 8. ⋇ Non cognoscit oculus vi-⋇ dentis me. | 8. ⋇ Non cognoscit oculus vi-⋇ dentis me. |
| | ⋇ Oculi tui in me, et non sub-⋇ sisto. | |
| 9. Ut consumpta nubes abibit. | 9 Tamquam nubes expurgata de cœlo. | 9. |
| 11. | 11. Propterea itaque. | 11. Quapropter. |
| Colloquar cum amaritudine animæ meæ. | Aperiam amaritudinem animæ meæ. | |
| 12. | 12. Aut draco. *Alius*, aut cetus. | 12. |
| | Custodiam. | |
| 13. Consolabitur me. | 13. Solabitur me. | 13. |
| | Et referam ad me ipsum privatim sermonem lecto meo. | Simul portabit me in meditatione mea lectus meus. |
| 15. | 15. Absolves a spiritu meo animam meam. | 15. |
| Et mortem per ossa mea. | A morte autem ossa mea. | |
| 16. | 16. ⋇ Repuli. | 16. |
| Quia vanitas dies mei. | Vana est enim vita mea. *Alius*, vapor enim dies mei. | |
| 18. | 18. Certe visitationem ejus facies usque mane. *Alius*, et visites eum mane. | 18. |
| Subito probas illum. | Et in requie judicabis eum. | |
| 20. | 20: Quid potero tibi facere ? | 20. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| למפגע | | |
| למשא | | |
| 21 ושחרתני ואינני | 21. | 21. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| In occursum. | Contrarium. | |
| In onus. | Gravis. | |
| 21. Et quæres me mane, et non ego. | 21. Et si mane me quæsieris, non subsistam. | 21. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. VII Job.

V. 1. Ἀ., μήτι οὐ [ἀ]στρατεία etc. Colbert. et Regius unus.

V. 4. Ἀ., Θ., πότε ἀναστήσομαι. Sic omnes.

V. 6. *Οἱ λοιποί*, αἱ ἡμέραι μου. Colbertinus.

Ibid. Σ., ταχυτέρα ὑφάσματος. Δ* γρ. δρομέως. Sic Colbertinus post Symmachi versionem, indicans, ut putamus, in Tetraplis legi δρομέως pro ὑφάσματος. Hæc autem lectio δρομέως, videtur huc translata ex cap. IX, v. 24. Coislinianus bombycinus XIV sæculi, qui incipit a fine capitis VI habet, *οἱ λοιπ.*, δρομέως.

Ibid. Σ., αἱ ἡμέραι etc. Sic Reg. unus et Drusius. Suspicor autem, illud αἱ ἡμέραι, non a Symmacho repetitum, sed postea, ut sententia quadraret, additum.

V. 8. Ἀ., Θ., οὐ περιβλέψεται etc. Hæc asterisco notantur in cod. Colbertino, ut indicetur hæc quæ olim in τοῖς Ο' desiderabantur, ex Aquila et Theodotione desumpta fuisse. Asterisco etiam notantur in versione Latina de qua sæpe agimus. In Tetraplis legebatur, οὐκ ἀτενιεῖ, *non perspiciet*, ut notat Colb.

Ibid. Οἱ ὀφθαλμοί σου etc. Hæc item asterisco signantur in Colbert. et in edit. Latina.

V. 9. Σ., καθάπερ etc. Sic tres mss., Nicetas et Drusius.

V. 11. Ἀ., Θ., τοιγαροῦν. Colb. et Regius unus.

Ibid. Σ., διαλεχθήσομαι etc. Sic quatuor mss. Nicetas et Drusius.

## CAPUT VIII JOB.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| ורוח כביר | 2. | 2. |
| 3 יעות | 3. | 3. Σκελίσαι. |
| יעות־צדק | | |
| 6 נות | 6. | 6. |
| 9 ימינו | 9. | 9. |
| 11 ישגא־אחו | 11. | 11. Ἢ πληθυνθήσεται ἕλος. |
| 12 עדנו באבו לא יקטף | 12. | 12. Ἔτι αὐτοῦ ἐν ὥρᾳ αὐτοῦ οὐ περικλασθήσεται. |
| 14 ובית עכביש מבטחו | 14. | 14. Οἶκος ἀράχνης ἡ πεποίθησις αὐτοῦ. |
| 15 ישען על־ביתו ולא יעמד | 15. | 15. |
| 16 רטב הוא לפני־שמש | 16. | 16. Ἐνικμός ἐστιν εἰς πρόσωπον ἡλίου. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 2. Et spiritus validus. | 2. Spiritus multiplex. | 2. |
| 3. Pervertet. | 3. Supplantat. | 3. Supplantabit. |
| Pervertet justitiam. | Subvertit quod justum est. | |
| 6. Habitaculum. | 6. Habitaculum. | 6. |
| 9. Dies nostri. | 9. Dies nostri. | 9. |
| 11. Crescet pratum. | 11. Aut crescere carectum. | 11. Aut crescet palus. |
| 12. Adhuc eo in virore suo, non succidetur. | 12. Cum adhuc sit in flore, nec carpatur manu. | 12. Adhuc eo in specie sua existente, non perfringetur. |
| 14. Domus araneæ fiducia ejus. | 14. Et sicut tela aranearum fiducia ejus. | 14. Domus araneæ fiducia ejus |
| 15. Innitetur super domum suam, et non stabit. | 15. Innitetur super domum suam, et non stabit. | 15. |
| 16. Humidus ipse ad facies solis. | 16. Humectus videtur, antequam veniat sol. | 16. Humidus est coram sole. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| | Κατεντευχτήν σου; Ἄλλος, ἐναντιοῦσθαι; | |
| | Φορτίον. Ἄλλος, φορτικός. | |
| 21. Καὶ ζητήσεις με, καὶ οὐκέτι ὑπάρξω. | 21. Ὀρθρίζων δὲ οὐκέτι εἰμί. | 21. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| | Ut loquerer adversum te? *Alius*, ad adversandum? | |
| | Pondus. *Alius*, molestus. | |
| 21. Et quæres me, et non ultra existam. | 21. Mane autem surgens ultra non ero. | 21 |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. VII Job.

V. 12. *Ἄλλος*, ἢ κῆτος. Colbert. Vocem תנין κῆτος vertunt Symmachus psalm. LXXIII, 13, et Aquila Isai. XXVII, 1.

Ibid. *Ὁ Ἑβραῖος*, πόνους. Sic omnes.

V. 13. Σ., παρηγορήσει με. Sic omnes mss. Drusius vero perperam κατηγόρησε.

Ibid. Θ., συμβαστάσει με etc. Sic mss. et Drus.

V. 15. Ἀ., καὶ αἱρεῖται etc. Sic Oratoriensis, Regius unus, Nicetas et Drusius.

Ibid. Σ., καὶ θάνατον etc. Sic omnes.

V. 16. In versione Latina, *repuli* cum asterisco legitur, quia deest in LXX. Græca conjectando dedimus.

Ibid. Ἀ., Σ., ὅτι ματαιότης αἱ ἡμέραι μου. Hic variant mss. Colbert. et Oratoriensis locum hunc Aquilæ tribuunt; Regius unus, Nicetas, et Drusius, Symmacho. Ibid. *Ἄλλ.*, ἀτμὸς γὰρ αἱ ἡμέραι μου. Duo mss. et Drus. Prior lectio est forte Aquilæ; posterior vero Symmachi.

V. 18. *Ἄλλ.*, καὶ ἐπισκέπτῃ etc. Regius unus et Drusius.

Ibid. Σ., αἰφνιδίως ἐκδοκιμάζεις αὐτόν. Sic duo mss. Drusius, ἐκδοκιμάσεις.

V. 20. *Ὁ Ἑβραῖος*, τί σε ἔβλαψα. Sic Colbertinus, Regius unus et Drusius.

Ibid. *Ἄλλ.*, ἐναντιοῦσθαι. Drusius.

Ibid. *Ἄλλ.*, φορτικός. Drusius, qui ut scholion adfert : sed videtur esse varia lectio.

V. 21. Σ., καὶ ζητήσεις με etc. Sic Regius unus.

## CAPUT VIII JOB.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 2. | 2. Πνεῦμα πολυῤῥῆμον. | 2. Πνεῦμα βαρύτατον. |
| 3. | 3. Ἀδικήσει. | 3. |
| Εἰς ἄδικον μεταστρέψεται τὸ δίκαιον. | Ταράξει τὸ δίκαιον. | |
| 6. | 6. Δίαιταν. | 6. Εὐπρέπειαν. |
| 9. | 9. Ὁ βίος ἡμῶν. *Οἱ λοιποί*, αἱ ἡμέραι ἡμῶν. | 9. |
| 11. Ἢ πληθυνθήσεται ἕλος. | 11. Ἢ ὑψωθήσεται βούτομον | 11. Ἀχί. |
| 21. | 12. Ἔτι ὂν ἐπὶ ῥίζης, καὶ οὐ μὴ θερισθῇ. | 12. |
| 14. Οἶκος ἀράχνης ἡ πεποίθησις αὐτοῦ. | 14. Ἀράχνη δὲ αὐτοῦ ἀποβήσεται ἡ σκηνή. | 14. |
| 15. Ἐρεισθήσεται ἐπ' οἶκον καὶ οὐ στήσεται. | 15. Ἐὰν ὑπερείσῃ τὴν οἰκίαν αὐτοῦ, οὐ μὴ στῇ | 15. |
| 16. | 16. Ὑγρὸς γάρ ἐστιν ὑπὸ ἡλίου. | 16. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 2. | 2. Spiritus multiloquus. | 2. Spiritus gravissimus. |
| 3. | 3. Injuste aget. | 3. |
| In id quod injustum est pervertet quod justum est. | Turbabit quod justum est. | |
| 6. | 6. Habitationem. | 6. Decorem |
| 9. | 9. Vita nostra. *Reliqui*, dies nostri. | 9. |
| 11. Aut crescet palus. | 11. Aut exaltabitur pratum? | 11. Achi. |
| 12. | 12. Adhuc in sua radice consistit, et non metetur. | 12. |
| 14. Domus araneæ fiducia ejus. | 14. Aranea autem evadet ejus tabernaculum. | 14. |
| 15. Innitetur super domum suam, et non stabit. | 15. Si suffulserit domum suam, non stabit. | 15. |
| 16. | 16. Humidus enim est sub sole. | 16. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| יונקתו | | Ἔμπροσθεν αὐτοῦ. |
| 17 על-גל שרשיו | 17 | 17. |
| יחזה | | |
| 20 הן-אל לא ימאס-תם | 20. | 20. |
| ולא יחזיק ביד-מרעים | | |
| 21 שחוק | 21. | 21. |
| תרועה | | Ἀλαλαγμοῦ. |
| 22 ואהל | 22. | 22. Καὶ σκέπη. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| Ramus ejus tener. | Germen ejus. | In conspectu ejus. |
| 17. Super fontem radices ejus. | 17. Super acervum petrarum radices ejus. | 17. |
| Aspiciet. | Commorabitur. | |
| 20. Ecce Deus non reprobabit perfectum. | 20. Deus non projiciet simplicem. | 20. |
| Nec apprehendet in manu malignorum. | Nec porriget manum malignis. | |
| 21. Risu. | 21. Risu. | 21. |
| Jubilatione. | Jubilo. | Jubilatione. |
| 22. Et tentorium. | 22. Et tabernaculum. | 22. Et tentorium. |

Notæ et variæ lectiones ad cap. VIII Job.

V. 2. Θ., πνεῦμα βαρύτατον. Tres mss. et Drus.

V. 3. Ἀ., σκελίσει. Sic Colbert. et Reg. unus.

Ibid. Σ., εἰς ἄδικον etc. Drusius.

V. 6. Θ., εὐπρέπειαν. Colbert. et Reg. unus.

V. 9. *Οἱ λοιποὶ*, αἱ ἡμέραι ἡμῶν. Colbert. et Reg.

V. 11. Ἀ., Σ., ἢ πληθυνθήσεται ἕλος. Colbert. Drusius vero uni Symmacho tribuit. Θ., Ἀχί. Sic Colbert. Vide quæ diximus Gen. XLI, 2.

V. 12. Ἀ., ἔτι αὐτοῦ etc. Colbert.

V. 14. Ἀ., Σ., οἶκος ἀράχνης ἡ πεποίθησις αὐτοῦ. Ex Colbertino qui sic habet, Ἀ., Σ., ἡ πεποίθησις. Drusius locum totum adfert, sed quasi scholion.

V. 15. Σ., ἐρεισθήσεται etc. Sic omnes mss., Nicetas et Drusius.

V. 16. Ἀ., ἔνικμος etc. Sic omnes mss., Nicetas et Drusius. Colbertinus tamen, Oratoriensis et Regius unus habent ἄνικμος. Regius alter, Nicetas et Drusius, ἔνικμος, quæ lectio præstare videtur.

Ibid. Ἀ., ἔμπροσθεν αὐτοῦ. Sic Colbertinus : quid vero legerit Aquila, ignoro. Symmachi et Theodotionis lectionem adferunt duo mss. et Drus.

V. 17. Θ., ἐπὶ βουνὸν ῥίζαι αὐτοῦ. Drusius, qui conjectando tantum Theodotioni tribuit, et hanc notam adjicit : « *Hieron.*, super acervum petrarum.

## CAPUT IX JOB.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 3 לא יעננו | 3. | 3. |
| אלף | | |
| 4 ויִשלם | 4. | 4. Εἰρήνευσεν. |
| 5 המעתיק הרים ולא ידעו | 5. | 5. |
| 6 יתפלצון | 6. | 6. |
| 9 וכימה וחדרי תמן *Ὁ Ἑβραῖος*, καὶ πάντα τὰ ἄστρα τὰ κυκλοῦντα νότον. | 9. | 9. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 3. Non respondebit ei. | 3. Non poterit ei respondere. | 3. |
| Mille. | Mille. | |
| 4. Pacem habuit. | 4. Pacem habuit. | 4. Pacem habuit. |
| 5. Transferens montes, et non cognoverunt. | 5. Qui transtulit montes, et nescierunt. | 5. |
| 6. Contremiscent. | 6. Concutiuntur. | 6. |
| 9. Et Chima, et penetralia austri. *Hebræus*, et omnia astra circumdantia austrum. | 9. Et Hyadas, et interiora austri. | 9. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
| --- | --- | --- |
| Κλάδος αὐτοῦ. | Ῥάδαμνος αὐτοῦ. | Παραφυὰς αὐτοῦ. |
| 17. | 17. Ἐπὶ συναγωγὴν λίθων κοιμᾶται. | 17. Ἐπὶ βουνὸν ῥίζαι αὐτοῦ. |
| | Ζήσεται. *Ἄλλος*, συμπλακήσεται. | |
| 20. | 20. Ὁ γὰρ Κύριος οὐ μὴ ἀποποιήσεται τὸν ἄκακον. *Ἄλλος*, παρὰ τὸν ἀσεβῆ εἴη ἂν ὁ εὐσεβής. | 20. Οὐκ ἀπώσεται. |
| Οὐδὲ ὀρέξει χεῖρα κακούργοις. | Πᾶν δὲ δῶρον ἀσεβοῦς οὐ δέξεται. | |
| 21. | 21. Γέλωτος. | 21. |
| | Ἐξομολογήσεως. | Ἀλαλαγμοῦ. |
| 22. Καὶ σκηνή. | 22. Δίαιτα δέ. | 22. Καὶ σκηνή. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
| --- | --- | --- |
| Ramus ejus. | Germen ejus. | Fruticatio ejus. |
| 17. | 17. In congregatione lapidum dormit. | 17. Super collem radices ejus. |
| | Vivet. *Alius*, complicabitur. | |
| 20. | 20. Dominus enim non improbabit innocentem. *Alius*, præ impio fuerit certe pius. | 20. Non repellet. |
| Nec porriget manum malignis. | Nec ullum munus impii accipiet. | |
| 21. | 21. Risu. | 21. |
| | Confessione. | Jubilatione. |
| 22. Et tabernaculum. | 22. Habitatio autem. | 22. Et tabernaculum. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. VIII Job.

*Alibi* גל *idem reddit* acervus lapidum : *Aquila*, λιθύριον *vel* λιθόριον. *Hoseæ* XII, גלים. *Hieronymus*, acervus. *Et in Comment. dicit proprie significare* θῖνας. I. e. *ex arena tumulos congregatos, qui maxime in deserto et in littoribus flante vento, vel augentur, vel minuuntur. LXX ibi transferunt*, χελῶνας, testudines : *Symm.*, lapidum acervos : *Theodotio*, colles. Et revera, *inquit*, si θῖνας respicias, habent similitudinem magnarum testudinum in deserto agro, vel in ripis atque littoribus paullulum humo eminentium. »

Ibid. *Ἄλλος*, συμπλακήσεται. Reg. unus.

V. 20. Θ., οὐκ ἀπώσεται. *Ἄλλος*, παρὰ τὸν ἀσεβῆ etc. Sic Regius. Sed hoc postremum videtur esse scholion.

Ibid. Σ., οὐδὲ ὀρέξει etc. Colbert.

V. 21. Colbertinus habet ad verbum γέλωτος. Δ*. γρ. ἀγαλλιάσεως. I. e., *Tetrapla habent scriptum*, exultatione.

Ibid. Ἀ., Θ., ἀλαλαγμοῦ. Sic Colbert. et Reg Hanc vero interpretationem Drusius ut scholion adfert.

V. 22. Ἀ., καὶ σκέπη. Σ., Θ., καὶ σκηνη. Colbert et Reg. unus.

## CAPUT IX JOB.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
| --- | --- | --- |
| 3. ※ Οὐ μὴ ὑπακούσῃ αὐτῷ. | 3. Ἵνα μὴ ἀντείπῃ. | 3. ※ Οὐ μὴ ὑπακούσῃ αὐτῷ. |
| Χιλίων. | Χιλίων. | |
| 4. Διετέλεσεν. | 4. Ὑπέμεινεν. | 4. |
| 5. Ἐξαιρῶν ὄρη καὶ ἀδηλοποιῶν αὐτά. | 5. Ὁ παλαιῶν ὄρη, καὶ οὐκ οἴδασι. | 5. |
| 6. | 6. Σαλεύονται. *Οἱ λοιποί*, περιτραπήσονται. | 6. |
| 9. | Καὶ Ἀρκτοῦρον, καὶ ταμεῖα νότου. | 9. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
| --- | --- | --- |
| 3. ※ Non respondebit ei. | 3. Ut non contradicat. | 3. ※ Non respondebit ei |
| Mille. | Mille. | |
| 4. Perseveravit. | 4. Sustinuit. | 4. |
| 5. Qui aufert montes, et occultos reddit eos. | 5. Qui in vetustatem perducit montes, et nesciunt. | 5. |
| 6. | 6. Quatiuntur. *Reliqui*, subvertentur | 6. |
| 9. | 9. Et Arcturum, et penetralia austri. | 9. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 10 ונפלאות | 10. | 10. Θαυμάσια. |
| 11 ולא-אבין | 11. | 11. |
| 12 הן יחתף | 12. | 12. |
| 13 אלוה לא-ישיב אפו | 13. | 13. |
| תחתו שחחו עזרי רהב Ὁ Ἑβρ., ὑπ' αὐτοῦ πάντα ἀπόλλυται. | | Μετ' αὐτοῦ. |
| 15 אשר אם-צדקתי לא אענה | 15. | 15. |
| למשפטי אתחנן | | |
| 17 בשערה | 17. | 17. |
| חנם | | Καὶ δωρεάν. |
| 19 אם-לכח אמיץ | 19. | 19. |
| 20 אם-אצדק פי ירשיעני | 20. | 20. |
| תם-אני ויעקשני | | |
| 23 פתאם למסת נקים | 23. | 23. |
| 24 ארץ ׀ נתנה ביד-רשע פני-שפטיה יכסה אם-לא אפו מי-הוא | 24. | 24. |
| 25 וימי קלו מני רץ | 25. | 25. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 10. Et mirabilia. | 10. Et mirabilia. | 10. Admiranda. |
| 11. Et non intelligam. | 11. Non intelligam. | 11. |
| 12. En rapiet. | 12. Si repente interroget. | 12. |
| 13. Deus non avertet iram suam. | 13. Deus, cujus iræ nemo resistere potest. | 13. |
| Sub eo incurvaverunt se adjutores superbiæ. *Hebræus*, sub eo omnia pereunt. | Sub quo curvantur qui portant orbem. | Cum eo. |
| 15. Qui si justus fuero, non respondebo. | 15. Qui etiam si habuero quidpiam justum, non respondebo. | 15. |
| Ad facientem judicare me deprecabor. | Sed meum judicem deprecabor. | |
| 17. In turbine. | 17. In turbine. | 17. |
| Gratis. | Sine causa. | Et gratis. |
| 19. Si ad potentiam robustus. | 19. Si fortitudo quæritur, robustissimus est. | 19 |
| 20. Si justificavero me, os meum condemnabit me. | 20. Si justificare me voluero, os meum condemnabit me. | 20. |
| Integer ego, et perversum faciet me. | Si innocentem ostendero, pravum me comprobabit. | |
| 23. Subito ad tentationem innocentium. | 23. Et non de pœnis innocentium. | 23. |
| 24. Terra data est in manu impii, facies judicum ejus operiet. Si non, ubi, quis ipse? | 24. Terra data est in manus impii, vultum judicum ejus operit: quod si non ille est, quis ergo est? | 24. |
| 25. Et dies mei leves fuerunt præ cursore. | 25. Dies mei velociores fuerunt cursore. | 25 |

## ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

10.

11.

12. Ἰδοὺ ἀναρπάσει.

13. Ὁ Θεὸς οὐ ἀναπόστρεπτος ἡ ὀργή.

Ὑποκάτω δὲ αὐτοῦ καμφθήσονται οἱ ἐπερειδόμενοι ἀλαζονείᾳ.

15.

17. Διὰ καταιγίδος.

19. Ἐν τῇ ἰσχύϊ κραταιός ἐστι.

20. Ἐὰν δικαιότερος ἀναφανῶ, στόμα μου καταδικάσει με.

23. Ἄφνω δίκαιοι.

24. Καὶ νῦν τίς ἐστιν

25. Αἱ ἡμέραι μου ἀπέδρασαν, καὶ οὐκ εἶδοσαν.

## Ο'.

10. Ἐξαίσια.

11. Οὐδ' ὡς ἔγνων. *Ἄλλος*, οὐδὲ ἐννοήσω.

12. Ἐὰν ἀπαλλάξῃ.

13. Αὐτὸς γὰρ ἀπέστραπται ὀργήν.

Ὑπ' αὐτοῦ ἐκάμφθησαν κήτη τὰ ὑπ' οὐρανόν.

15. Ἐὰν γὰρ ὦ δίκαιος, οὐκ εἰσακούσεταί μου.

※ Τοῦ κρίματος αὐτοῦ δεηθήσο-
※ μαι.

17. Γνόφῳ.

Διακενῆς. *Ἄλλος*, ἀναιτίως.

19. Ὅτι μὲν γὰρ ἰσχύει κράτει.

20. Ἐὰν γὰρ ὦ δίκαιος, τὸ στόμα μου ἀσεβήσει. *Οἱ λοιποί*, καταδικάσῃ με.

Ἐάν τε ὦ ἄμεμπτος, σκολιὸς ἀποβήσομαι. *Ἄλλος*, κἂν ἀναίτιος ὦ, οὐ γνώσομαι. *Ἄλλος*, ἁπλοῦς ἐγὼ, καὶ ἐστρέβλωσέ με.

23. Ἀλλὰ δίκαιοι.

24. ※ Παραδέδοται ἡ γῆ εἰς χεῖ-
※ ρας ἀσεβῶν, πρόσωπα κριτῶν
※ αὐτῆς συγκαλύπτει. Εἰ δὲ μὴ
※ αὐτὸς, τίς ἐστιν; *Ἄλλοι*, πρόσωπον.

25. ※ Ὁ δὲ βίος μου ἐστὶν ἐλα-
※ φρότερος δρομέως. *Οἱ λοιποί*, αἱ ἡμέραι μου.

## ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

10. Ὑπερμεγέθη.

11.

12.

13.

Μετ' αὐτοῦ.

15. Ὅστις εἰ δικαιωθήσομαι, οὐκ ἀποκριθήσεταί μοι.

※ Τοῦ κρίματος αὐτοῦ δεηθήσο-
※ μαι.

17.

Καὶ δωρεάν.

19.

20.

23. Ἄφνω δίκαιοι.

24. ※ Παραδέδοται ἡ γῆ εἰς χεῖ-
※ ρας ἀσεβῶν, πρόσωπα κριτῶν
※ αὐτῆς συγκαλύπτει. Εἰ δὲ μὴ
※ αὐτὸς, τίς ἐστιν;

25. ※ Ὁ δὲ βίος μου ἐστὶν ἐλα-
※ φρότερος δρομέως.

## SYMMACHUS.

10.

11.

12. Ecce abripiet.

13. Deus cujus ira averti non potest.

Sub illo autem curvabuntur, qui nituntur arrogantia.

15.

17. Per procellam.

19. In robore validus est.

20. Si justior appaream, os meum condemnabit me.

23. Statim justi.

24. Et nunc quis est?

25. Dies mei aufugerunt, et non noverunt.

## LXX INTERPRETES.

10. Admirabilia.

11. Neque sic novi. *Alius*, neque cogitabo.

12. Si removerit.

13. Ipse enim avertit a se iram.

Sub eo incurvati sunt ceti, qui sub cœlo.

15. Si enim fuero justus, non exaudiet me.

※ Judicium ejus rogabo.

17. Caligine.

In vanum. *Alius*, sine causa.

19. Quoniam scilicet valet potentia.

20. Si enim fuero justus, os meum impia loquetur. *Reliqui*, condemnabit me.

Sive fuero sine crimine, pravus evadam. *Alius*, quamvis innoxius fuero, non cognoscam. *Alius*, simplex ego, et depravavit me.

23. Sed justi.

24. ※ Terra tradita est in ma-
※ nus impiorum. Facies judicum
※ ejus operit. Quod si non ipse,
※ quis est? *Alii*, vultum.

25. ※ Vita autem mea levior est
※ cursore. *Reliqui*, dies mei.

## THEODOTIO.

10. Admodum excellentia.

11.

12.

13.

Cum eo.

15. Qui si justificatus fuero, non respondebit mihi.

※ Judicium ejus rogabo.

17.

Et gratis.

19.

20.

23. Statim justi.

24. ※ Terra tradita est in ma-
※ nus impiorum. Facies judicum
※ ejus operit. Quod si non ipse,
※ quis est?

25. ※ Vita autem mea levior est
※ cursore.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| טובה | | |
| 26 חלפו עם־אניות אבה כנשר יטוש עלי־אכל | 26. | 26. |
| 27 שיחי | 27. | 27 |
| 29 למה־זה הבל איגע | 29. | 29. Εἰς τί τοῦτο μάτην κοπιῶ; |
| 31 אז בשחת תטבלני | 31. | 31. Καὶ τότε ἐν διαφθορᾷ βαπτίσεις με. |
| 34 יסר | 34. | 34. |
| ואמתו | | Αὐτοῦ. |
| אל־תבעתני | | Μὴ ἐκθλιβέτω με. |
| 35 כי־לא־כן אנכי עמדי | 35. | 35. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| Bonum. | Bonum. | |
| 26. Transierunt cum navibus Ebeh, sicut aquila volabit ad escam. | 26. Pertransierunt quasi naves poma portantes, sicut aquila volans ad escam. | 26. |
| 27. Eloquii mei. | 27. Loquar. | 27. |
| 29. Utquid jam vane laborabo ? | 29. Quare frustra laboravi? | 29. Ad quid hoc frustra laboro? |
| 31. Tunc in foveam demerges me. | 31. Tamen sordibus intinges me. | 31. Et tunc in corruptionem demerges me. |
| 34. Removeat. | 34. Auferat. | 34. |
| Et terror ejus. | Et pavos ejus. | Ejus. |
| Ne me terreat. | Non me terreat. | Non me atterat. |
| 35. Quia non sic ego apud me. | 35. Neque enim possum metuens respondere. | 35. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. IX Job.

V. 3. Σ., Θ., οὐ μὴ ὑπακούσῃ αὐτῷ. Sic Colbert. cum asterisco. Versio autem Symmachi et Theodot. versioni LXX Interpretum præmissa fuit in Hexaplis; ita ut utraque postea remaneret. LXX vero sic habent, ἵνα μὴ ἀντείπῃ. Interpretationes autem tam Symmachi et Theodotionis, quam LXX quæ ambæ in hodiernis Bibliis habentur, respondent his vocibus Hebraicis לא יעננו. Colbert. notat in Tetraplis legi οὐδ' οὐ μὴ ἀντείπῃ, *non contradicet*, in versione videlicet LXX hac posita nota de more Δ*. γρ. οὐδ' οὐ etc.

Ibid. Σ., Ο', χιλίων. Sic unus codex.

V. 4. 'Α., εἰρήνευσεν. Σ., διετέλεσεν. Sic omnes mss., Nicetas et Drusius.

V. 5. Σ., ἐξαιρῶν ὄρη, καὶ ἀδηλοποιῶν αὐτά. Sic omnes mss., Nicetas et Drusius. [Edit. Rom. effert ἐξαίρων. Drach.]

V. 6. *Οἱ λοιποί*, περιτραπήσονται. Drusius.

V. 9. *Ὁ Ἑβραῖος*, καὶ πάντα etc. Sic Colbert., Nicetas et Drusius.

V. 10. 'Α., θαυμάσια. Θ., ὑπερμεγέθη. Colbert.

V. 11. *Ἄλλος*, οὐδὲ ἐννοήσω. Colbert.

V. 12. Σ., ἰδοὺ ἀναρπάσει. Sic Reg. unus. Colbert. habet ἴδοι ἀναρπάσῃ.

V. 13. Σ., ὁ Θεὸς οὐ ἀναπόστρεπτος ἡ ὀργή. Orat. et Colbert. qui postremus οὖν pro οὐ habet perperam. Hanc versionem exhibent Nicetas et Drusius, qui legunt οὐ.

Ibid. Σ., ὑποκάτω δὲ αὐτοῦ etc. Sic omnes; sed Colbert. et Regius unus habent ἀλαζονείαν male, ut videtur. 'Α., Θ., μετ' αὐτοῦ. Colbert. et Reg. unus. Hebræi vero interpretis lectionem adferunt omnes præter Drusium.

V. 15. Θ., ὅστις εἰ δικαιωθ-. Sic Colbert. et Reg. unus.

Ibid. Θ., τοῦ κρίματος αὐτοῦ δεηθήσομαι. Sic Reg. unus et Colbert. qui postremus habet Θ. cum asterisco, ut notet hæc ex Theodotione in textum LXX Interpretum, qui hic deficiebat, inducta fuisse. Versio item Latina vetus, de qua supra, hæc cum asterisco refert, ut nos edimus.

V. 17. Σ., διὰ καταιγίδος. Colbert. et Reg. unus.

Ibid. 'Α., Θ., καὶ δωρεάν. Sic Colbert. et Reg. unus. Id vero Drusius quasi scholion adfert. *Ἄλλ.*.

## CAPUT X JOB.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 עלי | 1. | 1. Ἐπ' ἐμέ. |
| 2 אל־תרשיעני | 2. | 2. Μὴ καταδικάσῃς με. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Adversum me. | 1. Adversum me. | 1. Super me. |
| 2. Ne condemnes me. | 2. Noli me condemnare. | 2. Ne condemnes me. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
| --- | --- | --- |
| ※ Ἀγαθόν. | ※ Ἀγαθόν. | ※ Ἀγαθόν. |
| 26. Ἀπῆλθον ὁμοίως ναυσὶ σπευδούσαις ὡς ἀετὸς ἱπτάμενος ἐπὶ βοράν. | 26. Ἦ καί ἐστι ναυσὶν ἴχνος ὁδοῦ, ἢ ἀετοῦ πετομένου ζητοῦντος βοράν; | 26. |
| 27. | 27. Λαλῶν. | 27. Ἀδολεσχίας. |
| 29. | 29. Διὰ τί οὐκ ἀπέθανον; | 29. |
| 31. | 31. Ἱκανῶς ἐν ῥύπῳ με ἔβαψας. | 31. |
| 34. | 34. Ἀπαλλαξάτω. *Οἱ λοιποὶ*, ἀποστησάτω. | 34. |
| Αὐτοῦ. | Ὁ δὲ φόβος αὐτοῦ. | Αὐτοῦ. |
| | Μή με στροβείτω. | Μὴ ἐκθλιβέτω με. |
| 35. Οὐ γάρ εἰμι ἐγὼ ὁ αὐτὸς παρ' ἐμαυτῷ. | 35. Οὐ γὰρ οὕτω συνεπίσταμαι. | 35. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
| --- | --- | --- |
| ※ Bonitatem. | ※ Bonitatem. | ※ Bonitatem. |
| 26. Abierunt quemadmodum naves festinantes, ut aquila volans ad cibum. | 26. Numquid est et navibus vestigium viæ, aut aquilæ volantis quærentis escam? | 26. |
| 27. | 27. Loquens. | 27. Confabulationis. |
| 29. | 29. Quare non mortuus sum? | 29. |
| 31. | 31. Satis in sorde me tinxisti. | 31. |
| 34. | 34. Avertat. *Reliqui*, abscedere faciat. | 34. |
| Ejus. | Timor autem ejus. | Ejus. |
| | Non me transversum agat. | Me non alterat. |
| 35. Non enim sum ego ipse apud me ipsum. | 35. Non enim sic conscius sum. | 35. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. IX Job.

ἀναιτίως. Nicetas et Drusius sic habent, *οἱ λοιποὶ*, ἀναιτίως.

V. 19. Σ., ἐν τῇ ἰσχύϊ κραταιός ἐστι. Sic Orator., Reg. unus, Nicetas et Drusius. Reg. vero alter hæc Theodotioni tribuit.

V. 20. Σ., ἐὰν δικαιότερος etc. Drusius. Nicetas autem habet, *οἱ λοιποὶ*, καταδικάσῃ με.

Ibid. *Ἄλλος*, κἂν ἀναίτιος ὦ, οὐ γνώσομαι. Sic Reg. unus; sed illud alio pertinet, nempe ad versum 21, ubi תם אני לא אדע. *Ἄλλος*, ἁπλοῦς ἐγὼ etc. Drusius.

V. 23. Σ., Θ., ἄφνω δίκαιοι. Sic unus codex.

V. 24 et 25. Hosce quatuor στίχους, seu versiculos, asteriscis notat versio Latina Job apud Hieronymum. Duos tantum versiculos notat Colbert., nempe, πρόσωπα κριτῶν αὐτῆς συγκαλύπτει, εἰ δὲ μὴ αὐτὸς, τίς ἐστιν. De quibus ait ἐκ Θ' οἱ β', i. e., *duo versiculi ex Theodotione*. Verum quia versiculos asterisco notatos non raro prætermittit Colbertinus, editionem Latinam Hieronymi sequimur. Notandum autem est in Bibliis τῶν Ο' legi, παραδέδονται γάρ, pro παραδέδοται γῆ, quam postremam lectionem veram esse arguunt tum textus Hebraicus, tum editio illa Latina Hieronymi ad LXX fidem cum obelis et asteriscis concinnata. Unde nos versionem Latinam horum versuum excerpsimus. Σ., αἱ ἡμέραι μου etc. Coislin. bomb. Postrema verba, ἀπέδρασαν, καὶ οὐκ εἴδοσαν, habentur in τοῖς Ο' edit. Rom.

Ibid. *Ἄλλοι*, πρόσωπον. Sic Colbertinus.

Ibid. Σ., καὶ νῦν τίς ἐστιν; Sic omnes.

Ibid. *Οἱ λοιποὶ*, αἱ ἡμέραι μου. Sic Colbert. melius quam Drusius, qui uni Symmacho tribuit.

Ibid. Σ., Θ., ἀγαθὸν cum asterisco. Editio Latina Hieronymiana habet, *bonitatem*, cum asterisco item.

V. 26. Σ., ἀπῆλθον ὁμοίως etc. Sic omnes.

V. 27. Θ., ἀδολεσχίας. Colbertinus.

V. 29. Ἀ., εἰς τί τοῦτο etc. Sic omnes.

V. 31. Ἀ., καὶ τότε etc. Colbert. et Reg. unus.

V. 34. *Οἱ λοιποὶ*, ἀποστησάτω. Colbert. et Reg. unus.

Ibid. Ἀ., Σ., Θ., αὐτοῦ. Iidem.

Ibid. Ἀ., Θ., μὴ ἐκθλιβέτω με. Iidem. Sed Colb. uni Aquilæ tribuit.

V. 35. Σ., οὐ γὰρ εἰμι ἐγὼ etc. Iidem.

## CAPUT X JOB.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
| --- | --- | --- |
| 1. | 1. Ἐπ' αὐτὸν. | 1. Εἰς ἐμαυτόν. |
| 2. | 2. Μή με ἀσεβεῖν δίδασκε. | 2. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
| --- | --- | --- |
| 1. | 1. Super meipsum. | 1. In meipsum. |
| 2. | 2. Ne me esse impium doceas. | 2. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 3 הטוב לך ׀ כי-תעשק | 3. | 3. |
| 4 אם-כראות אנוש תראה | 4. | 4. |
| 5 כימי גבר | 5. | 5. |
| 8 עצבוני | 8. | 8. |
| יחד סביב ותבלעני | | Ἅμα κυκλῳ κατεποντισάς με. |
| 10 תתיכני | 10. | 10. Ἀπέσ |
| תקפיאני | | Ἔπηξας. |
| 11 תשכבני | 11. | 11. |
| 12 עשית עמדי | 12. | 12. Ἐποίησας μετ' ἐμοῦ. |
| 13 בלבבך | 13. | 13. |
| 14 לא תנקני | 14. | 14. Οὐκ ἀθωώσεις με. |
| 15 וצדקתי לא-אשא ראשי | 15. | 15. Καὶ δικαιωθεὶς οὐκ ἀρῶ κ φαλήν. |
| 16 ויגאה כשחל תצודני *Τὸ Ἑβραϊκὸν*, ἐάν τε γὰρ εὐσθενὴς ὦ ὡς λέων, πιάσεις με. | 16. | 16. |
| ותשב תתפלא בי | | Καὶ ἐπιστρέψας ἐθαυμάστωσ ν ἐμοί. |
| 17 עדיך ׀ נגדי ותרב | 17. | 17. |
| וצבא | | Καὶ στρατιάς. |
| 19 אובל | 19. | 19. Οὐκ ἀνηνέχθην. |
| 21 בטרם אלך | 21. | 21. |
| וצלמות | | |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA |
|---|---|---|
| 3. Numquid bonum tibi quod opprimas? | 3. Numquid bonum tibi videtur, si calumnieris me? | 3. |
| 4. Num secundum videre hominis videbis? | 4. Aut sicut videt homo, et tu videbis? | 4. |
| 5. Sicut dies viri? | 5. Sicut humana sunt tempora | 5. |
| 8. Elaboraverunt me. | 8. Plasmaverunt me. | 8. |
| Pariter circum, et degluties me. | Totum in circuitu: et sic repente præcipitas me. | Simul in orbem præcipitas me. |
| 10. Fundes me. | 10. Mulsisti me. | 10. Stillare fecisti me. |
| Coagulabis me. | Me coagulasti. | Coagulasti. |
| 11. Cooperies me. | 11. Compegisti me. | 11. |
| 12. Fecisti mecum. | 12. Tribuisti mihi. | 12. Fecisti mecum. |
| 13. In corde tuo. | 13. In corde tuo. | 13. |
| 14. Non mundes me. | 14. Mundum me esse non pateris. | 14. Non purgabis me. |
| 15. Et si justus fui, non elevabo caput meum. | 15. Et si justus, non levabo caput. | 15. Et justificatus non extolla caput meum. |
| 16. Et multiplicetur sicut leo veneris me. *Hebræus*, si enim robustus fuero sicut leo, apprehendes me. | 16. Et propter superbiam quasi leænam capies me. | 16. |
| Et revertaris, mirabilis sis in me. | reversusque mirabiliter me crucias. | Et reversus mirabilis fuisti i me. |
| 17. Testes tuos coram me et se multiplicet. | 17. Instauras testes tuos contra me. | 17. |
| Et militia. | Et pœnæ militant in me. | Et militias. |
| 19. Deferar. | 19. Translatus. | 19. Non delatus sum. |
| 21. Antequam vadam. | 21. Antequam vadam. | 21. |
| Et umbra mortis. | Opertam mortis caligine. | |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 22 ארץ עפתה ו כמו־אפל Ὁ Ἑβραῖος, εἰς γῆν σκοτεινὴν ὑπὲρ τὸ σκότος. | 22. | 22. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 22. Terram obscuritatis sicut caligo. *Hebræus*, in terram tenebrosam super tenebras. | 22. Terram miseriæ et tenebrarum. | 22 |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. X Job.

V. 1. Ἀ., ἐπ' ἐμέ. Θ., εἰς ἑμαυτόν. Colbert. et Reg. unus.

V. 2. Ἀ., μὴ καταδικάσῃς με. Drusius, qui legit καταδικάσεις : sed melius, καταδικάσῃς.

V. 3. Ἄλλος, μήτι ἀγαθόν σοι ὅτι συκοφαντήσῃς. Drusius; Regius autem unus habet, ὅταν συκοφαντήσῃς

V. 4. Hunc et sequentem versiculum asterisco notat editio Latina Hieronymi. Primus autem versiculus, ἢ καθὼς ὁρᾷ ἄνθρωπος βλέψῃ, exstat in editione Romana et in hodiernis Bibliis, atque ex editione illa Hexaplari et in Vulgatas editiones transiit, ut alia bene multa loca. Secundus versiculus non item; ab hodiernis enim Bibliis abest.

V. 5. In edit. Hieronymiana, *tanquam* ⋇ *dies hominis* ⁝

V. 8. Ἄλλος, ἡτοίμασαν. Ex Drusio.

Ibid. Ἀ., Θ., ἅμα κύκλῳ etc. Sic omnes mss. et Drusius.

V. 10. Ἀ., ἀπέσταξας. Sic Colbert.

Ibid. Ἀ., ἔπηξας. Colbert.

V. 11. Ἄλλος, συνέῤῥαψας. Drusius.

V. 12. Ἀ., Θ., ἐποίησας μετ' ἐμοῦ. Σ., παρέσχες μοι. Colbert.

## CAPUT XI JOB.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 2 הרב דברים לא יענה | 2 | 2. |
| 3 ואין מכלם | 3. | 3. Καὶ οὐκ ἔστιν ἀνατρέπων σε. |
| 4 בעיניך | 4. | 4. |
| 5 ואולם | 5. | 5. |
| ויפתח שפתיו עמך | | |
| 6 תעלמות חכמה מעונך | 6. | 6. Ἀποῤῥήτους σοφίας. |
| 7 החקר אלוה | 7. | 7. Μήτι ἐξιχνιασμὸν Θεοῦ, |
| 8 גבהי שמים מה־תפעל | 8. | 8. |
| 10 ויקהיל | 10. | 10. |
| 12 נבוב ילבב | 12. | 12. |
| 13 ופרשת אליו כפיך | 13. | 13. Ἐκπετάξεις. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 2. Numquid multitudini verborum non respondebitur? | 2. Numquid qui multa loquitur, non et audiet? | 2. |
| 3. Et non est pudefaciens. | 3. A nullo confutaberis. | 3. Et non est qui evertat te. |
| 4. In oculis tuis. | 4. In conspectu tuo. | 4. |
| 5. Et vere. | 5. Atque utinam. | 5. |
| Et aperiret labia sua tecum. | Et aperiret labia sua tibi. | |
| 6. Occulta sapientiæ. | 6. Secreta sapientiæ. | 6. Secretos sapientiæ. |
| De iniquitate tua. | Quam meretur iniquitas tua. | |
| 7. Num investigatione Deum? | 7. Forsitan vestigia Dei. | 7. Numquid investigationem Dei. |
| 8. Altis cœlorum, quid operaberis. | 8. Excelsior cœlo est, et quid facies? | 8. |
| 10. Et congregare fecerit. | 10. Vel in unum coarctaverit. | 10. |
| 12. Concavus cordabitur. | 12. Vir vanus in superbiam erigitur. | 12. |
| 13. Et expanderis ad eum volas tuas. | 13. Et expandisti ad eum manus tuas. | 13. Expandes. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| ואל־תשכן באהליך עולה 14 | 14. | 14. Μὴ σκηνωσάτω ἐν σκέπῃ σου παρανομία. |
| לבטח תשכב 18 | 18. | 18. Ἐν ἐλπίδι κοιμηθήσῃ. |
| ועיני רשעים תכלינה 20 | 20. | 20. |
| ותקותם מפח־נפש | | ⋇ Ἡ γὰρ ἐλπὶς αὐτῶν ἀπώλεια. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 14. Et ne habitare facias in tentoriis tuis iniquitatem. | 14. Et non manserit in tabernaculo tuo injustitia. | 14. Ne habitet in tentorio tuo iniquitas. |
| 18. In fiducia jacebis. | 18. Securus dormies. | 18. In spe dormies. |
| 20. Et oculi impiorum deficient. | 20. Oculi autem impiorum deficient. | 20. |
| Et spes eorum exhalatio animæ. | Et spes illorum abominatio. | ⋇ Spes enim eorum perditio. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XI Job.

V. 2. Σ., μὴ ὁ πολυλάλος etc. Sic omnes mss. præter Colbertinum, qui deficit, ut diximus. Sic item Nicetas et Drusius.

V. 3. Ἀ., καὶ οὐκ ἔστιν etc. Sic Reg. unus.

V. 4. Editio Latina Hieronymi hæc cum asterisco habet, *fui ante eum.*

V. 5. Ἄλλος, ἀλλ' εἴθε ἦν ὅπως ἄν. Drusius.

Ibid. Καὶ ἀνοίξει χείλη αὐτοῦ μετὰ σοῦ. Hujus loci versionem cum asterisco habet editio Latina supra memorata.

V. 6. Ἀ., ἀποῤῥήτους σοφίας. Drusius. Σ., ἀποῤῥήτου σοφίας. Reg. unus.

Ibid. Ἄλλος, παρεωραμένα. Drusius, qui hanc vocem ut scholion adfert.

V. 7. Ἀ., μήτι ἐξιχνιασμὸν Θεοῦ; Reg. unus.

V. 8. Ἄλλος, μετεωρότητας etc. Drusius, qui hæc ut scholion adfert. Sed est revera alicujus interpretis. Symmachi autem versio an huc pertineat, ignoramus. (*)

V. 10. Editio Latina Hieronymi cum asterisco habet illud, *et congregaverit*, quod in LXX prætermittitur.

V. 12. Σ., διακενῆς θρασύνεται. Sic Colbertinus. Drusius vero θρασύνεται solum habet.

(*) Hic Symmachi locus respicit priorem præcedentis commatis partem, החקר אלוה תמצא, *num pervestigationem Dei assequeris?* Sic vero restituendum docet Schleusnerus: πορείας Θεοῦ πῶς ἂν ἐφίκοιο; Drach.

## CAPUT XII JOB.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| ועמכם תמות חכמה 2 | 2. | 2. Καὶ συν ὑμῖν τελειώματα σοφίας. |
| ותרך 7 | 7. | 7. Καὶ φωτίσῃ σοι. |
| או שיח לארץ ותרך 8 ויספרו לך דגי הים | 8. | 8. |
| מי לא־ידע בכל־אלה כי יד יהוה 9 עשתה זאת | 9. | 9. |
| בשר 10 | 10. | 10. ⋇ Κρέως. |
| בישישים חכמה 12 | 12. | 12. Ἐν παλαιοῖς σοφία. |
| על־איש 14 | 14. | 14. Ἐπ' ἄνδρα. |
| ותושיה 16 | 16. | 16. |
| מוליך יועצים שולל 17 | 17. | 17. Ἀπάγων συμβούλους λάφυρα. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 2. Et vobiscum morietur sapientia. | 2. Et vobiscum morietur sapientia. | 2. Et vobiscum perfectiones sapientiæ. |
| 7. Et docebit te. | 7. Et docebunt te. | 7. Et illuminet tibi. |
| 8. Vel loquere terræ, et docebit te. | 8. Loquere terræ, et respondebit tibi. | 8. |
| Et narrabunt tibi pisces maris. | Et narrabunt pisces maris. | |
| 9. Quis non scit in omnibus his, quia manus Domini fecit hæc? | 9. Quis ignorat quod omnia hæc manus Domini fecerit? | 9. |
| 10. Carnis. | 10. Carnis. | 10. ⋇ Carnis. |
| 12. In decrepitis sapientia. | 12. In antiquis est sapientia. | 12. In antiquis sapientia. |
| 14. Super virum. | 14. Hominem. | 14. Super virum. |
| 16. Et persistentia. | 16. Et sapientia. | 16. |
| 17. Abducens consiliarios manubias. | 17. Adducit consiliarios in stultum finem. | 17. Abducens consiliarios manubias. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
| --- | --- | --- |
| Ἐξιστῶν. | Ἐξέστησε. | Ἐξιστῶν. |
| 18. Καὶ περιζωννύων αὐτοὺς σχοινίῳ κατὰ λαγόνων. | 18. ⋇ Καὶ περιέδησε ζώνῃ ὀσφύας αὐτῶν. | 18. |
| 20. Περιτρέπων χείλη ἀπλανήτων. | 20. Διαλλάσσων χείλη πιστῶν. | 20. |
| Καὶ ἐπιστήμην γερόντων ἀφαιρῶν. | Σύνεσιν δὲ πρεσβυτέρων ἔγνω. | |
| 23. | 23. ⋇ Πλανῶν ἔθνη καὶ ἀπολλύων αὐτὰ, ⋇ καταστρωννύων ⋇ ἔθνη, καὶ καθοδηγῶν αὐτά. | 23. ⋇ Πλανῶν ἔθνη καὶ ἀπολλύων αὐτὰ, ⋇ καταστρωννύων ⋇ ἔθνη, καὶ καθοδηγῶν αὐτά. |
| 24. Παρατρέπων. | 24. Διαλλάσσων. | 24. Μεθιστῶν. |
| Δι' ἀνοδίας. | Ἐν ὁδῷ ᾗ οὐκ ᾔδεισαν. | |
| 25. | 25. Ψηλαφήσαισαν. *Ἄλλος*, ψηλαφῶντας. | 25. |
| | Πλανηθείησαν. *Ἄλλος*, πλανωμένους. | |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
| --- | --- | --- |
| In pavorem mittens. | In pavorem misit. | In pavorem mittens. |
| 18. Et circumcingens eos fune circum ilia. | 18. ⋇ Et circumdedit cingulo ⋇ lumbos eorum. | 18. |
| 20. Convertens labia non errantium. | 20. Qui permutat labia fidelium. | 20. |
| Et scientiam senum auferens. | Intelligentiam autem senum novit. | |
| 23. | 23. ⋇ Decipiens gentes, et per⋇ dens eas; sternens gentes, et ⋇ in via deducens eas. | 23. ⋇ Decipiens gentes, et per⋇ dens eas; sternens gentes, et ⋇ et in via deducens eas. |
| 24. Evertens. | 24. Permutans. | 24. Transferens. |
| Per inviam. | In via, quam non noverunt. | |
| 25. | 25. Palpent. *Alius*, palpantes. | 25. |
| | Errent. *Alius*, errantes. | |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XII Job.

V. 16. Θ., καὶ σωτηρία. Colbert. et Reg. unus.

V. 17. Ἀ., ἀπάγων etc. Has Aquilæ et Symmachi lectiones habent Orat., Regii duo et Drusius.

Ibid. Σ., Θ., ἐξιστῶν. Colbert. et Reg. unus.

V. 18. Σ., καὶ περιζωννύων etc. Sic omnes. In editione Latina cum asterisco legitur : *Et circumdedit balteo renes eorum*.

V. 20. Σ., περιτρέπων etc. Sic Orat., Reg. unus, Nicetas et Drusius.

Ibid. Ἀ., λήψεται. Colbert. Σ., καὶ ἐπιστήμην γερόντων ἀφαιρῶν. Orator., Regius unus et Drusius. Psalm. xxxiii, v. 1, vocem טעם vertit Aquila, γεῦμα, *gustum*; Symmachus vero, τρόπον, *modum*.

V. 23. Colbertinus hic habet, ἐκ Θ. οἱ β', id est, hi duo στίχοι, seu versiculi, ex Theodotione desumuntur. Sunt autem hi duo στίχοι :

Πλανῶν ἔθνη καὶ ἀπολλύων αὐτὰ,
Καταστρωννύων ἔθνη καὶ καθοδηγῶν αὐτά.

Editio item Latina hæc asterisco notat.

V. 24. Ἀ., ἀφιστῶν. Σ., παρατρέπων. Θ., μεθιστῶν. Sic Orat., Reg. unus et Nicetas. Colbert. vero ad Aquilam legit, ἀφίστησι. Drusius perperam, Ἀ., Θ., μεθιστῶν.

Ibid. Σ., δι' ἀνοδίας. Reg. unus.

V. 25. *Ἄλλος*, ψηλαφῶντας. Drusius.

Ibid. *Ἄλλος*, πλανωμένους. Drusius.

## CAPUT XIII JOB.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
| --- | --- | --- |
| 2. Καὶ οὐ καταδεέστερός εἰμι ὑμῶν. | 2. ⋇ Καὶ οὐκ ἀσυνετώτερός εἰμι ⋇ ὑμῶν. | 2. |
| 3. | 3. Ἐλέγξω δὲ ἐναντίον αὐτοῦ, ἐὰν βούληται. *Ἄλλος*, ἐὰν θέλοι ἐλέγχω ὑμᾶς. | 3. |
| 4. Προστίθεσθε ψεύσματι, καὶ ἰατροὶ ἐπίπλαστοί μου, κατασκευάζοντες ἄλογα. | 4. Ὑμεῖς δέ ἐστε ἰατροὶ ἄδικοι, καὶ ἰαταὶ κακῶν πάντες. | 4. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
| --- | --- | --- |
| 2. Nec inferior vestri sum. | 2. ⋇ Et quidem ego non sum ⋇ vobis insipientior. | 2. |
| 3. | 3. Et arguam in conspectu ejus, si voluerit. *Alius*, si voluerit, arguam vos. | 3. |
| 4. Adjungimini mendacio, et medici fucati mei, concinnantes absurda. | 4. Vos autem estis medici injusti, et curatores malorum omnes. | 4. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ· | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 5 ותהי לכם לחכמה | 5. | 5. |
| 7 הלאל תדברו | 7. | 7. |
| ולו | | |
| 8 הפניו תשאון Ὁ Ἑβραῖος, δυσωπεῖσθε; | 8. | 8. |
| 9 הטוב כי־יחקר אתכם | 9. | 9. |
| 10 אם־בסתר פנים תשאון | 10. | 10. |
| 11 הלא שאתו תבעת אתכם Ὁ Ἑβραῖος, ἐὰν ἀποστρέψῃ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, ταραχθήσεσθε. | 11. | 11. |
| 12 זכרניכם | 12. | 12. |
| 15 הן | 15. | 15. Ἰδοὺ δή με. |
| 19 כי־עתה אחריש Ὁ Ἑβραῖος, ἵνα μὴ λαλήσω. | 19. | 19. |
| 20 אך־שתים אל־תעש עמדי | 20. | 20. Πλὴν δύο μὴ ποιήσῃς μετ' ἐμοῦ. |
| לא אסתר Ὁ Ἑβραῖος, οὐκ ἐκκλινῶ. | | |
| 21 הרחק | 21. | 21. Μάκρυνον. |
| 22 או אדבר והשיבני | 22. | 22. |
| 25 העלה נדה תערץ | 25. | 23. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 5. Et esset vobis ad sapientiam. | 5. Ut putaremini esse sapientes. | 5. |
| 7. Numquid Deo loquemini? | 7. Numquid Deus indiget vestro mendacio? | 7. |
| Et ei. | Ut pro illo. | |
| 8. Num facies ejus accipietis? *Hebræus*, reveremini? | 8. Numquid faciem ejus accipitis? | 8. |
| 9. Numquid bonum quod inquireret vos? | 9. Aut placebit ei quem celare nihil potest? | 9. |
| 10. Si in abscondito facies acceperitis. | 10. Quoniam in abscondito faciem ejus accipitis. | 10. |
| 11. Nonne celsitudo ejus terrebit vos? *Hebræus*, si averterit faciem suam, turbabimini. | 11. Statim ut se commoverit, turbabit vos. | 11. |
| 12. Memoriæ vestræ. | 12. Memoria vestra. | 12. |
| 15. Ecce. | 15. Etiam si. | 15. Ecce vero me. |
| 19. Quia nunc tacuero. *Hebræus*, ut non loquar. | 19. Quare tacens consumor? | 19. |
| 20. Verumtamen duo ne facias mecum. | 20. Duo tantum ne facias mihi. | 20. Verumtamen duo ne facias mecum. |
| Ne abscondam me. *Hebræus*, non declinabo. | Non abscondar. | |
| 21. Longe fac. | 21. Longe fac. | 21. Longe fac. |
| 22. Aut loquar, et responde mihi. | 22. Aut certe loquar, et tu responde mihi. | 22. |
| 25. Num folium propulsatum confringes? | 25. Contra folium quod vento rapitur, ostendis potentiam tuam. | 23. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 5. Καὶ νομισθήσεσθε φρόνιμοι. | 5. Καὶ ἀποβήσεται ὑμῖν σοφία. *Ἄλλως*, εἰς σοφίαν. | 5. |
| 7. Ἆρα ὑπὲρ τοῦ Θεοῦ λαλεῖτε; | 7. Πότερον οὐκ ἔναντι Κυρίου λαλεῖτε; Ἔναντι δὲ αὐτοῦ. *Ἄλλος*, ἐναντίον τῷ Θεῷ. | 7. |
| 8. Ἆρα δύνασθε κρυψαι αὐτόν; | 8. Ἢ ὑποστελεῖσθε; | 8. Ἢ πρόσωπον αὐτοῦ λαμβάνετε; |
| 9. | 9. Καλὸν γὰρ ἐὰν ἐξιχνιάσῃ ὑμᾶς. *Ἄλλος*, μήτι ἀγαθόν; *Ἄλλος*, συμφέρει μοι γὰρ ἐξετασθῆναι ὑμᾶς. | 9. |
| 10. Μὴ κρύφα πρόσωπον αὐτοῦ δυσωπηθήσεσθε; | 10. Εἰ δὲ καὶ κρυφῇ πρόσωπα θαυμάσεσθε. | 10. |
| 11. Μὴ οὐχὶ ἡ κίνησις αὐτοῦ πτοήσει ὑμᾶς; | 11. Πότερον οὐχ ἡ δῖνα αὐτοῦ στροβήσει ὑμᾶς; | 11. |
| 12. | 12. Ὑμῶν τὸ γαυρίαμα. *Οἱ λοιποί*, μνημόσυνον ὑμῶν. | 12. |
| 15. | 15. Ἐάν με. | 15. |
| 19. | 19. Ὅτι νῦν κωφεύσω. | 19. |
| 20. | 20. Δυεῖν δέ μοι χρήσῃ. Οὐ κρυβήσομαι. | 20. Πλὴν δύο μὴ ποιήσῃς μετ' ἐμοῦ. |
| 21. | 21. Ἀπέχου. | 21. Μάκρυνον. |
| 22. | 22. Ἢ λαλήσεις, ἐγὼ δέ σοι δώσω ἀνταπόκρισιν. *Οἱ λοιποί*, λαλήσω, καὶ ἀποκρίνῃ μοι. | 22. |
| 25. Ἆρα φύλλον ἐκπίπτον σὺ καταδυναστεύεις; | 25. Ἢ ὡς φύλλον κινούμενον ὑπὸ τοῦ ἀνέμου εὐλαβηθήσῃ; | 25. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 5. Et reputabimini prudentes. | 5. Et evadet vobis sapientia. *Aliter*, ad sapientiam. | 5 |
| 7. Numquid pro Deo loquimini? | 7. Numquid non coram Domino loquimini? In conspectu autem ejus. *Alius*, coram Deo. | 7. |
| 8. Num potestis abscondere ipsum? (*f.* abscondi ab eo?) | 8. An subtrahetis? | 8. An faciem ejus accipitis? |
| 9. | 9. Bonum enim si investiget vos. *Alius*, Nonne bonum? *Alius*, convenit enim mihi examinari vos. | 9. |
| 10. Numquid clam faciem ejus reverebimini? | 10 Quod si clam personas mirati fueritis. | 10. |
| 11. Annon commotio ejus terrebit vos? | 11. Nonne commotio ejus versabit vos? | 11. |
| 12. | 12. Elatio vestra. *Reliqui*, memoriale vestrum. | 12. |
| 15. | 15. Si me. | 15. |
| 19. | 19. Quia nunc obmutescam. | 19. |
| 20. | 20. Duo autem mihi præbeas. Non abscondar. | 20. Verumtamen duo ne facias mecum. |
| 21. | 21. Abstine. | 21. Longe fac. |
| 22. | 22. Aut loqueris: ego autem tibi dabo responsum. *Reliqui*, loquar, et respondebis mihi. | 22. |
| 25. Num folium excidens tu dominio subigis? | 25. Numquid quasi folium, quod movetur a vento, tu vereberis? | 25. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| ותשם בסד ׀ רגלי 27 | 27. | 27. Καὶ ἔθηκας ἐν ξυλοπέδῃ τὸν πόδα μου. |
| על־שרשי רגלי תתחקה 'Ο Ἑβραῖος, τὰ δὲ ἴχνη τῶν ποδῶν μου περιχαράττεις. | | |
| והוא כרקב יבלה 28 | 28. | 28. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 27. Et pones in cippo pedes meos. | 27. Posuisti in nervo pedem meum. | 27. Et posuisti in compede pedem meum. |
| Super radices pedum meorum imprimetur. *Hebræus*, vestigia autem pedum meorum circumscribis. | Et vestigia pedum meorum considerasti. | |
| 28. Et ipse ut putredo veterascet | 28. Qui quasi putredo consumendus sum. | 28. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XIII Job.

V. 2. Σ., καὶ οὐ καταδεέστερός εἰμι ὑμῶν. Sic Reg. unus. Versio autem quæ fertur LXX Interpretum, asterisco notatur in edit. Latina Hieronymi, quia est forte Theodotionis.

V. 3. Ἄλλος, ἐὰν θέλοι etc. Colbert. sine interpretis nomine.

V. 4. Σ., προστίθεσθε ψεύσματι etc. Orator., Reg. unus, Nicetas et Drusius. Colbertinus hæc tantum Symmacho tribuit, καὶ ἰατροὶ ἐπίπλαστοι etc., quibus asteriscum præmittit. Drusius suspicatur illud, κατασκευάζοντες ἄλογα, esse Symmachi, vel Theodotionis : sed reclamant omnes mss. et editi.

V. 5. Σ., καὶ νομισθήσεσθε φρόνιμοι. Colbert. et Reg. unus.

V. 7. Σ., ἆρα ὑπὲρ etc. Colbert.

Ibid. Ἄλλος, ἐναντίον τῷ Θεῷ. Colbert.

V. 8. Σ., ἆρα δύνασθε κρύψαι αὐτόν; Colbert. sine Symmachi nota; nam ex conjectura tantum Symmacho adscribitur. Θ., ἢ πρόσωπον αὐτοῦ λαμβάνετε; Colb., Orat., Reg. unus, Nicetas et Drusius. Postea, ὁ Ἑβραῖος, δυσωπεῖσθε. Orat., Reg. unus, Nicetas et Drusius ex Olympiodoro.

V. 9. Ἄλλος, μήτι ἀγαθόν. Ἄλλος, συμφέρει etc. Colb. Hoc postremum videtur esse scholion.

V. 10. Σ., μὴ κρύφα etc. Orat., Nicet. et Drusius.

V. 11. Ὁ Ἑβραῖος, ἐὰν ἀποστρέψῃ etc. Colbert., Orat. et Drusius. Σ., μὴ οὐχὶ etc. Colbert., Orat., Reg. unus, Nicetas et Drusius.

V. 12. Οἱ λοιποί, μνημόσυνον ὑμῶν. Colbert.

V. 15. Ἀ., ἰδοὺ δὴ με. Colbert. Reg. autem unus bis habet, ἰδοὺ λῆ με, mendose.

V. 19. Ὁ Ἑβραῖος, ἵνα μὴ λαλήσω. Reg. unus et Drusius.

V. 20. Ἀ., Θ., πλὴν δύο etc. Colbert., Regii duo,

## CAPUT XIV JOB.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| ושבע־רגז 1 | 1. | 1. Πλήρης κλονήσεως. |
| מי־יתן טהור מטמא 4 | 4. | 4. Τίς δώσει καθαρὸν ἀπὸ μεμιασμένου; |
| אתך 5 | 5. | 5. |
| חקו עשית | | |
| שעה 6 | 6. | 6. |
| ויונקתו 7 | 7. | 7. Καὶ ὁ κορμὸς αὐτοῦ. |
| ובעפר 8 Ὁ Ἑβραῖος, ἐν σποδιᾷ. | 8. | 8. Ἐν χοΐ. |
| ועשה קציר כמו נטע 9 Ὁ Ἑβραῖος, ἀπὸ τοῦ πράγματος ποιήσει καρπόν. | 9. | 9. |
| אזלו־מים מני־ים 11 | 11. | 11. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Et saturus tremore. | 1. Repletur multis miseriis. | 1. Plenus commotionis. |
| 4. Quis dabit mundum ex immundo? | 4. Quis potest facere mundum de immundo conceptum semine? | 4. Quis dabit purum ex polluto. |
| 5. Tecum. | 5. Apud te. | 5. |
| Statuta ejus fecisti. | Constituisti terminos ejus. | |
| 6. Recede. | 6. Recede. | 6. |
| 7. Et rejuvenescentia ejus. | 7. Rami. | 7. Et truncus ejus. |
| 8. Et in pulvere. *Hebræus*, in cinere. | 8. In pulvere. | 8. In pulvere. |
| 9. Et faciet messem sicut plantatio. *Hebræus*, a re faciet fructum. | 9. Et faciet comam quasi cum primum plantatum est. | 9. |
| 11. Abierunt aquæ de mari. | 11. Quomodo si recedant aquæ de mari. | 11 |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 27. Ὑπὸ ξύλον εἱρκτῆς τὸν πόδα μου. | 27. Ἔθου δέ μου τὸν πόδα ἐν κωλύματι. Ἄλλος, ἐν ποδοκάχῃ. Εἰς δὲ ῥίζας τῶν ποδῶν μου ἀφίκου. | 27. Ἐν ταλαιπωρίᾳ τὸν πόδα μου. |
| 28. Τοῦ ὁμοίως σηπεδόνι παλαιουμένου. | 28. Ὃ παλαιοῦται .σα ἀσκῷ. | 28. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 27. Sub ligno carceris pedem meum. | 27. Posuisti pedem meum in impedimento. *Alius*, in pedica. Ad radices autem pedum meorum pervenisti. | 27. In miseria pedem meum. |
| 28. Qui tamquam ulcus putridum veterascit. | 28. Quod veterascit sicut uter. | 28. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XIII Job.

Nicetas et Drusius. Ibid. Colbert. Δ*. γρ., μοι χρεια. *In Tetraplis scriptum*, mihi opus.

Ibid. *Ὁ Ἑβραῖος*, οὐκ ἐκκλινῶ. Colbert., Reg. unus et Drusius.

V. 21. Ἀ., Θ., μάκρυνον. Colbert. et Reg. unus.

V. 25. Σ., ἄρα φύλλον etc. Colbert. et Reg. unus.

V. 27. Ἀ., καὶ ἔθηκας etc. Colbert., Orat., Reg. unus, Nicetas et Drusius. Σ., ὑπὸ ξύλον etc. Colb., Orat., Reg. unus. Θ., ἐν ταλαιπωρίᾳ etc. Colbert. Has lectiones germanas esse non ambigimus. Aliæ proponuntur, sed vitiatæ et mendosæ, nimirum in edit. Romana., Ἀ., ὡς ἀπὸ ξύλου εἱρκτῆς. Σ., ἐν ταλαιπωρίᾳ. Regii duo et Oratoriensis, Ἀκ. δὲ καὶ Σύμμαχος, ὁ μὲν, ἐν ταλαιπωρίᾳ, ὁ δὲ, ὑπὸ ξύλον εἱρκτῆς. Unus tamen Regius habet, ὡς ἀπὸ ξύλου εἱρκτῆς. Nicetas vero ex Polychronio et Olympiodoro: Ἀκ. μὲν καὶ Σύμμ., ὁ μὲν, ἐν ταλαιπωρίᾳ, ὡς ὑπὸ ξύλον εἱρκτῆς· ὁ δὲ, ἐν ξυλοπέδῃ. Ubi notes Oratoriensem, Regium unum, et Nicetam, qui perplexas illas lectiones attulerant, mox veram Aquilæ lectionem, qualem nos adoptavimus, Aquilæ nomine adferre (*).

Ibid. *Ὁ Ἑβραῖος*, τὰ δὲ ἴχνη etc. Orat., Regii duo et Drusius.

V. 28. Σ., τοῦ ὁμοίως etc. Colbert., Reg. unus et Nicetas.

(*) Lectionem incerti vitiose edidit Mont.. εν ποδαχάχῃ, hic et in lexico græco hexaplari. Nos reposuimus ποδοκάχῃ. Cf. Hesychium sub hac voce, necnon Pollucis onomast. VIII, 12. Drach.

## CAPUT XIV JOB.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 1. | 1. Πλήρης ὀργῆς. | 1. |
| 4. | 4. Τίς γὰρ καθαρὸς ἔσται ἀπὸ ῥύπου; | 4. |
| 5. Παρὰ σοί. Ὅρον αὐτοῦ ἔταξας. | 5. Παρ' αὐτοῦ. Ἄλ., παρ' αὐτῷ. Εἰς χρόνον ἔθου. | 5. |
| 6. | 6. Ἀπόστα. | 6. Ἄνες. |
| 7. | 7. Καὶ ὁ ῥάδαμνος αὐτοῦ. | 7. Καὶ ὁ κορμὸς αὐτοῦ. |
| 8. | 8. Ἐν γῇ. | 8. Ἐν χώματι. |
| 9. | 9. Ποιήσει δὲ θερισμὸν ὥσπερ νεόφυτον. | 9. |
| 11. Ὡς ἐκρεῖ ὕδατα ἀπὸ θαλάσσης. | 11. Χρόνῳ γὰρ σπανίζεται θάλασσα. | 11. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 1. | 1. Plenus iracundiæ. | 1. |
| 4. | 4. Quis enim mundus erit a sorde? | 4. |
| 5. Apud te. Terminum ejus constituisti. | 5. Ab eo. *Alius*, apud eum. In tempus posuisti. | 5. |
| 6. | 6. Discede. | 6. Remitte. |
| 7. | 7. Et germen ejus. | 7. Et truncus ejus |
| 8. | 8. In terra. | 8. In aggere. |
| 9. | 9. Faciet autem messem sicut novella plantatio. | 9. |
| 11. Sicut effluunt aquæ a mari. | 11. Tempore enim rarefit mare. | 11. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| | Ποταμὸς δέ. | |
| 12. | 12. Ἕως ἂν ὁ οὐρανὸς ᾖ, οὐ μὴ συῤῥαφῇ, καὶ οὐκ ἐξυπνισθήσονται. | 12. Ἕως παλαιωθῇ ὁ οὐρανὸς οὐκ ἐξεγερθήσονται. |
| | ※ Οὐκ ἐξυπνισθήσεται ἐκ τοῦ ※ ὕπνου αὐτοῦ. | ※ Οὐκ ἐξυπνισθήσεται ἐκ τοῦ ※ ὕπνου αὐτοῦ. |
| 14. | 14. Ζήσεται; | 14. Μήτι ζήσεται; |
| ... ἕως ἂν ἔλθῃ ἡ ἁγία φύσις μου. | Ὑπομενῶ ἕως πάλιν γένωμαι. | Ἐλπιῶ ἕως ἂν ἔλθῃ τὸ ἄλλαγμά μου. |
| 15. | 15. Μὴ ἀποποιοῦ. | 15. Ἐπιποθήσεις. |
| 16. | 16. Μοῦ τὰ ἐπιτηδεύματα. *Οἱ λοιποὶ*, τὰ διαβήματά μου. | 16. |
| 17. Ἐπισωρεύσεις γὰρ τὴν ἀνομίαν μου. | 17. Ἐσφράγισας δέ μου τὰς ἀνομίας ἐν βαλαντίῳ. | 17. |
| 18, 19. Τὰ παραλελειμμένα ... οὕτω προσδοκίαν ἀνδρὸς ἀπολέσεις. | 18, 19. ※ Καὶ πλὴν ὄρος πίπτον<br>※ διαπεσεῖται, καὶ πέτρα παλαιω-<br>※ θήσεται ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς.<br>※ Λίθους ἐλέαναν ὕδατα, καὶ κατ-<br>※ έκλυσεν ὕδατα ὕπτια τοῦ χώμα-<br>※ τος τῆς γῆς· καὶ ὑπομονὴν ἀν-<br>※ θρώπου ἀπώλεσας. | 18, 19. ※ Καὶ πλὴν ὄρος πίπτον<br>※ διαπεσεῖται, καὶ πέτρα παλαιω-<br>※ θήσεται ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς.<br>※ Λίθους ἐλέαναν ὕδατα, καὶ κατ-<br>※ έκλυσεν ὕδατα ὕπτια τοῦ χώμα-<br>※ τος τῆς γῆς· καὶ ὑπομονὴν ἀν-<br>※ θρώπου ἀπώλεσας. |
| 21. | 21. Οὐκ ἐπίσταται ※ περὶ αὐτῶν. | 21. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| | Et fluvius. | |
| 12. | 12. Donec fuerit cœlum, non consuetur, et non evigilabunt. | 12. Donec veterascat cœlum non expergiscentur. |
| | ※ Non suscitabitur de somno ※ suo. | ※ Non suscitabitur de somno ※ suo. |
| 14. | 14. Vivet? | 14. Numquid vivet? |
| ... Donec venerit sancta natura mea. | Sustinebo donec rursus fiam. | Sperabo donec venerit mutatio mea. |
| 15. | 15. Ne repellas. | 15. Desiderabis. |
| 16. | 16. Adinventiones meas. *Reliqui*, gressus meos. | 16. |
| 17. Accumulabis enim iniquitatem meam. | 17. Signasti autem iniquitates meas in sacculo. | 17. |
| 18, 19. Residua... sic expectationem viri perdes. | 18, 19. ※ Equidem mons cadens<br>※ deficiet, et petra veterascet de<br>※ loco suo. Lapides consumun-<br>※ tur aquis, et alluvione frequen-<br>※ tium gurgitum minuitur arena<br>※ terræ: spem vero hominis per-<br>※ didisti. | 18, 19. ※ Equidem mons cadens<br>※ deficiet, et petra veterascet de<br>※ loco suo. Lapides consumuntur<br>※ aquis, et alluvione frequentium<br>※ gurgitum minuitur arena terræ:<br>※ spem vero hominis perdidisti. |
| 21. | 21. Ignorat ※ de iis. | 21. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XIV Job.

Græce prodit ex Colbertino; Latine ex editione Latina Hieronymi.

V. 14. Ἀ., Θ., μήτι ζήσεται; Colbert.

Ibid. Ἀ., Θ., ἐλπιῶ etc. Has A., Th. et sequentem Symmachi lectiones habent omnes mss. et editi. Illud porro Symmachi, ἡ ἁγία φύσις, vitiatum prorsus videtur. An legendum ἡ ἄλλαξις, ut respondeat Hebraicæ voci חליפתי?

V. 15. Θ, ἐπιποθήσεις. Colbert. et Reg. unus.

V. 16. *Οἱ λοιποὶ*, τὰ διαβήματά μου. Colbert. et Reg. unus.

V. 17. Σ., ἐπισωρεύσεις γὰρ etc. Iidem.

V. 18, 19. Notat Colbertinus, hic quinque versiculos ex Theodotione desumptos esse, ἐκ Θ. οἱ ε', i. e., *ex Theodotione quinque versiculi*. Erant autem illi 5 versiculi:

Καὶ πλὴν ὄρος πίπτον διαπεσεῖται,
Καὶ πέτρα παλαιωθήσεται ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς.
Λίθους ἐλέαναν ὕδατα,
Καὶ κατέκλυσεν ὕδατα ὕπτια τοῦ χώματος τῆς γῆς,
Καὶ ὑπομονὴν ἀνθρώπου ἀπώλεσας.

quorum versionem exscripsimus ex edit. Latina Hieron. ubi asteriscis notantur, quemadmodum et in Colbert. Sed Latina a Græcis tantillum differunt.

Ibid. Σ., τὰ παραλελειμμένα. Colb. et Reg. unus.

Ibid. Σ., οὕτω προσδοκίαν ἀνδρὸς ἀπολέσεις. Sic Colbert. Drusius vero, προσδοκίαν ἑκάστου ἀνδρὸς ἀπολέσεις.

V. 21. Περὶ αὐτῶν. Sic Colbert. cum asterisco, et edit. Latina item cum asterisco, *de iis*, quia deest in LXX.

## CAPUT XV JOB.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 2 דעת־רוח | 2. | 2. |
| 4 אף אתה תפר יראה ותגרע שיחה לפני־אל | 4. | 4. |
| 5 ותבחר לשון ערומים | 5. | 5. |
| 7 חוללת Ὁ Ἑβραῖος, συνελήφθης. | 7. | 7. |
| 8 הבסוד אלוה תשמע | 8. | 8. Ἀπόῤῥητα. |
| 10 גם־שב גם־ישיש בנו כביר מאביך ימים | 10. | 10. |
| 12 מה־יקחך לבך ומה־ירזמון עיניך | 12. | 12. |
| 14 מה־אנוש | 14. | 14. |
| וכי יצדק ילוד אשה Ὁ Ἑβραῖος, καὶ πῶς δικαιωθήσεται γέννημα γυναικός; | | Καὶ ὅτι δικαιωθήσεται; |
| 15 הן בקדשו לא יאמין ושמים לא־זכו בעיניו | 15. | 15. |
| 16 אף־כי | 16. | 16. |
| 18 ולא כחדו מאבותם | 18. | 18. |
| 20 מתחולל | 20. | 20. Ἐν ὀδύνῃ. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 2. Scientiam venti. | 2. Quasi in ventum loquens. | 2. |
| 4. Etiam tu dissipabis timorem. | 4. Quantum in te est, evacuasti timorem. | 4. |
| Et imminues loquelam ad facies Dei. | Et tulisti preces coram Deo. | |
| 5. Et eliges linguam versutorum. | 5. Et imitaris linguam blasphemantium. | 5. |
| 7. Es formatus. *Hebræus*, conceptus es. | 7. Formatus. | 7. |
| 8. Aut in secreto Dei audies? | 8. Numquid consilium Dei audisti? | 8. Secreta. |
| 10. Etiam canus, etiam decrepitus inter nos, provectus præ patre tuo diebus. | 10. Et senes et antiqui sunt in nobis, multo vetustiores quam patres tui. | 10. |
| 12. Quid capiet te cor tuum? | 12. Quid te elevat cor tuum? | 12. |
| Et quid connivent oculi tui? | Et quasi magna cogitans, attonitos habes oculos. | |
| 14. Quid homo? | 14. Quid est homo? | 14. |
| Et quod justificet se natus mulieris? *Hebræus*, et quomodo justificabitur proles mulieris? | Et ut justus appareat natus de muliere? | Et quod justificabitur? |
| 15. Ecce in sanctis suis non credet, et cœli non fuerunt mundi in oculis ejus. | 15. Ecce inter sanctos ejus nemo immutabilis, et cœli non sunt mundi in conspectu ejus. | 15. |
| 16. Etiam quia. | 16. Quanto magis. | 16. |
| 18. Et non celarunt a patribus suis. | 18. Et non abscondunt patres suos. | 18. |
| 20. Excrucians se. | 20. Superbit. | 20. In dolore. |

## CAPUT XV JOB.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 2. Περὶ γνώσεως πνεύματος. | 2. Συνέσεως πνεῦμα. | 2. |
| 4. | 4. Οὐ καὶ σὺ ἀπεποιήσω φόβον ; | 4. Οὐ γὰρ σὺ παρῃτήσω φόβον |
| Καὶ ἀναίδην ὡμίλησας εναντία τῷ Θεῷ. | Συνετελέσω δὲ ῥήματα τοιαῦτα ἔναντι τοῦ Κυρίου. | |
| 5. | 5. Οὐδὲ διέκρινας ῥήματα δυναστῶν. | 5. Καὶ ἐξελέξω γλῶσσαν πανοῦργον. |
| 7. | 7. Ἐπάγης. | 7. |
| 8. Ὁμιλίαν. | 8. Ἢ σύνταγμα Κυρίου ἀκήκοας; *Ἄλλος*, ἢ συμβούλῳ σοι ἐχρήσατο ὁ Θεός; | 8. Μυστήοιον. |
| 10. Πολυχρονιώτερος. | 10. ⁜ Καίγε πρεσβύτης καίγε ⁜ παλαιὸς ἐν ἡμῖν βαρύτερος τοῦ ⁜ πατρός σου ἡμέραις. | 10. ⁜ Καίγε πρεσβύτης καίγε ⁜ παλαιὸς ἐν ἡμῖν βαρύτερος τοῦ ⁜ πατρός σου ἡμέραις. |
| 12. Τί ὅτι ἐπῇρέ σε ἡ καρδία σου; | 12. Τί ἐτόλμησεν ἡ καρδία σου; | 12. Τί ὅτι ἐπῆρε σε ἡ καρδία σου ; |
| | Ἢ τί ὑπήνεγκαν (al. ἐπήνεγκαν) οἱ ὀφθαλμοί σου; *Ἄλλος*, ἢ τί ἀνέβλεψαν οἱ ὀφθαλμοί σου ; | |
| 14. | 14. Τίς γὰρ ὢν βροτός; | 14. Τί ἐστιν ἄνθρωπος ; |
| | Ἢ ὡς ἐσόμενος δίκαιος γεννητὸς γυναικός ; | Καὶ ὅτι δικαιωθήσεται ; |
| 15. Ἰδοὺ ἐν ἁγίοις αυτου ουδεὶς ἄτρεπτος, οὐδὲ οὐρανὸς ἄσπιλος, ( πόσῳ μᾶλλον ἄνθρωπος;) | 15. Εἰ κατὰ ἁγίων οὐ πιστεύει, οὐρανὸς δὲ οὐ καθαρὸς ἐναντίον αὐτοῦ. | 15. |
| 16. Πόσῳ μᾶλλον ; | 16. Ἔα δέ. | 16. |
| 18. Καὶ οὐκ ἠρνήσαντο ἀπὸ τῶν πατέρων αὐτῶν. | 18. Καὶ οὐκ ἔκρυψαν πατέρες αὐτῶν. | 18. |
| 20. Ἀλαζονεύεται. | 20. Ἐν φροντίδι. | 20. Ματαιοῦται. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO |
|---|---|---|
| 2. Circa scientiam spiritus. | 2. Scientiæ spiritus. | 2. |
| 4. | 4. Nonne et tu repulisti timorem ? | 4. Non enim tu repudiasti metum. |
| Et impudenter collocutus es contraria Deo. | Consummasti autem verba talia coram Domino. | |
| 5. | 5. Nec dijudicasti verba potentium. | 5. Et elegisti linguam versutam. |
| 7. | 7. Concretus es. | 7. |
| 8. Colloquium. | 8. Aut constitutionem Dei audisti? *Alius*, aut te consiliario usus est Deus ? | 8. Mysterium. |
| 10. Provectior. | 10. ⁜ Sed et senex et decrepi- ⁜ tus in nobis est, gravior patris ⁜ tui diebus. | 10. ⁜ Sed et senex et decrepi- ⁜ tus in nobis est, senior patris ⁜ tui diebus |
| 12. Quid quod extulit te cor tuum? | 12. Quid ausum fuit cor tuum? | 12. Quid quod extulit te cor tuum ? |
| | Aut quid sustinuerunt oculi tui? *Alius*, et quid respexerunt oculi tui? | |
| 14. | 14. Quis enim cum nomo sit ? | 14. Quid est homo? |
| | Aut tamquam futurus justus natus de muliere? | Et quod justificabitur? |
| 15. Ecce in sanctis ejus nemo non mutabilis, neque cœlum est sine macula,(quanto magis homo?) | 15. Si in sanctis non credit, et cœlum non est mundum ante eum. | 15. |
| 16. Quanto magis? | 16. Sine vero. | 16. |
| 18. Et non negarunt a patribus suis. | 18. Et non celaverunt patres eorum. | 18. |
| 20. Arroganter agit. | 20. In solicitudine. | 20. Vanus fit. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| ומספר שנים נצפנו לעריץ | | |
| שודד 21 Ὁ Ἑβραῖος, σκύλευσις. | 21. | 21. |
| וצפו הוא אלי־חרב 22 | 22. | 22. |
| יתגבר 25 | 25. | 25. |
| בעבי גבי מגניו 26 | 26. | 26. |
| כי־כסה פניו בחלבו ויעש 27 פימה עלי־כסל Ὁ Ἑβραῖος, τὴν καρδίαν αὐτοῦ... πιμελὴν καὶ διπλοΐδα. | 27. | 27. |
| לא רעננה 32 | 32. | 32. |
| כי־עדת חנף גלמוד 34 | 34. | 34. Ὅτι συναγωγὴ ὑποκριτοῦ ἄκαρπος. |
| הרה עמל וילד און 35 | 35. | 35. Συνέλαβε (πόνον), καὶ ἔτεκε ἀνωφελές. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| Et numerus annorum absconditi sunt ad timendum. | Et numerus annorum incertus est tyrannidis ejus. | |
| 21. Vastator. *Hebræus*, spoliatio. | 21. Insidias. | 21. |
| 22. Et conspectus ipse ad gladium. | 22. Circumspectans undique gladium. | 22. |
| 25. Se roborabit. | 25. Roboratus est. | 25. |
| 26. In densitate umbonum scutorum ejus. | 26. Et pingui cervice armatus est. | 26. |
| 27. Quia operuit facies suas in adipe suo et fecit lubricum super inguine. *Hebræus*, cor suum.... ..arvinam et diploidem. | 27. Operuit faciem ejus crassitudo, et de lateribus ejus arvina dependet. | 27. |
| 32. Non viruit. | 32. Arescent. | 32. |
| 34. Quia comitium hypocritæ solitarium. | 34. Congregatio enim hypocritæ sterilis. | 34. Quia synagoga hypocritæ infructuosa. |
| 35. Concipere laborem, et parere mendacium. | 35. Concepit dolorem, et peperit iniquitatem. | 35. Concepit laborem et peperit inutile. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XV Job.

V. 2. Σ., περὶ γνώσεως πνεύματος. Colbert.

V. 4. Θ., οὐ γὰρ σὺ παρ-. Colbert., Regii duo, Nicetas et Drusius.

Ibid. Σ., καὶ ἀναίδην etc. Sic omnes mss. et editi. Oratoriensis tamen, Regius unus et editio Rom. habent ἀνέδην. Nicetas et Colbertinus, ἀναίδην. Drusius item habet ἀναίδην, quia in exemplari suo edit. Romanæ ita emendatum calamo fuerat, in nostro item ita correctum est. Utraque lectio quadrare potest.

V. 5. Θ., καὶ ἐξελίξω etc. Colbert., Reg. unus.

V. 7. Ὁ Ἑβραῖος, συνελήφθης. Sic omnes mss. et Nicetas. Drusius vero id quasi scholion adfert.

V. 8. Ἀ., ἀπόῤῥητα etc. Has lectiones eodem modo omnes referunt.

Ibid. Ἄλλος, ἢ συμβούλῳ etc. Colbert. Est fortasse scholion, nisi sit Hebræi interpretis, qui liberiori modo vertere solet.

V. 10. Colbertinus, ἐκ Θ. οἱ β'. I. e. *Ex Theodotione duo versiculi*. Sunt autem hi versiculi,

Καί γε πρεσβύτης, καί γε παλαιὸς ἐν ἡμῖν,
Βαρύτερος τοῦ πατρός σου ἡμέραις.

Versionem exscripsimus ex edit. Latina Hieronym., ubi hæc asteriscis notantur.

Ibid. Σ., πολυχρονιώτερος. Sic omnes.

V. 12. Σ., Θ., τί ὅτι ἐπῆρέ σε etc. Hunc locum Nicetas et Drusius uni Symmacho tribuunt; Colb. et alter codex Theodotioni et Symmacho.

Ibid. Ἄλλος, ἢ τί ἀνέβλεψαν etc. Sic unus codex.

V. 14. Θ., τί ἐστιν ἄνθρωπος; Colbert., Reg. unus et Drusius.

Ibid. Lectiones Hebræi, Aquilæ et Theodotionis habent omnes mss.

V. 15. Σ., ἰδοὺ ἐν ἁγίοις etc. Sic omnes mss. et Drusius. Illud vero, πόσῳ μᾶλλον ἄνθρωπος, habet Drusius tantum, videturque scholion esse; nam

## CAPUT XVI JOB.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| מנחמי עמל כלכם 2 | 2. | 2. Παράκλητοι πόνων. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 2. Consolatores laboris omnes vos. | 2. Consolatores onerosi omnes vos estis. | 2. Consolatores laborum. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| Καὶ ἀριθμὸς ἐτῶν κεκρυμμένος ἰσχυρῷ. | Ἔτη δὲ ἀριθμητὰ δεδομένα δυνάστῃ. *Ἄλλος*, ἐν ὀλίγῳ δυναστεύουσιν. | Καὶ ἀριθμὸς ἐτῶν κεκρυμμένος ἰσχυρῷ. |
| 21. | 21. Καταστροφή. | 21. |
| 22. Προεσκοπεύθη γὰρ εἰς μάχαιραν. | 22. Ἐντέταλται γὰρ ἤδη εἰς χεῖρας σιδήρου. | 22. |
| 25. | 25. Ἐτραχηλίασεν. | 25. Κατισχύσατο. |
| 26. | 26. ※ Ἐν πάχει νώτου ἀσπίδος ※ αὐτοῦ. *Ἄλλος*, θαῤῥῶν τοῖς ἀμυντηρίοις αὐτοῦ. | 26. ※ Ἐν πάχει νώτου ἀσπίδος ※ αὐτοῦ. |
| 27. Ἐπεκαλύφθη γάρ... καὶ ἐπάχυνε πιμελὴν κατὰ ψόας. | 27. ※ Ὅτι ἐκάλυψε τὸ πρόσω- ※ πον αὐτοῦ ἐν στέατι αὐτοῦ, καὶ ※ ἐποίησε περιστόμιον περὶ τῶν ※ μηρίων. | 27. ※ Ὅτι ἐκάλυψε τὸ πρόσωπον ※ αὐτοῦ ἐν στέατι αὐτοῦ, καὶ ἐποί- ※ ησε περιστόμιον περὶ τῶν μη- ※ ρίων. |
| 32. Οὐκ εὐθαλήσει. | 32. Οὐ μὴ πυκάσῃ. | 32. |
| 34. | 34. Μαρτύριον γὰρ ἀσεβοῦς θάνατος. | 34. Ὅτι συναγωγὴ ὑποκριτοῦ ἄκαρπος. |
| 35. | 35. Ἐν γαστρὶ δὲ λήψεται ὀδύνας, ἀποβήσεται δὲ αὐτῷ κενά. | 35. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| Et numerus annorum absconditus est forti. | Anni autem numerati potenti dati sunt. *Alius*, in parvo dominatum habent. | Et numerus annorum absconditus est forti. |
| 21. | 21. Subversio. | 21. |
| 22. Prævisus enim est ad gladium: | 22. Decretus enim est jam in manus ferri. | 22. |
| 25. | 25. Induravit cervicem. | 25. Roboratus est. |
| 26. | 26. ※ In crassa cervice scuti ※ sui. *Alius*, confidens armis ad defensionem suam. | 26. ※ In crassa cervice scuti ※ sui. |
| 27. Opertus est enim... et pinguem reddidit arvinam juxta lumbos. | 27. ※ Quia operuit faciem ejus in ※ adipe suo; et fecit capistrum ※ super femora. | 27. ※ Quia operuit faciem ejus ※ in adipe suo; et fecit capi- ※ strum super femora. |
| 32. Non florebit. | 32. Non condensabitur. | 32. |
| 34. | 34. Testimonium enim impii mors. | 34. Quia synagoga hypocritæ infructuosa. |
| 35. | 35. In ventre enim concipiet dolores, evenient autem ei vana. | 35. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XV Job.

illud ad versum sequentem pertinet.

V. 16. Σ., πόσῳ μᾶλλον. Sic Colb. et Reg. unus.

V. 18. Σ., καὶ οὐκ ἠρνήσαντο etc. Colbert. et Reg. unus.

V. 20. Lectiones A., S., Th. habent omnes.

Ibid. Σ., Θ., καὶ ἀριθμὸς etc. Sic omnes; sed alii Symmacho, alii Theodotioni tribuunt.

V. 21. *Ὁ Ἑβραῖος*, σκύλευσις. Sic tres mss., Nicetas et Drusius.

V. 22. Σ., προεσκοπεύθη etc. Omnes mss. et Drusius.

V. 25. Θ., κατισχύσατο. Colbert.

V. 26. *Ἄλλος*, θαῤῥῶν τοῖς ἀμ-. Colbert. Videtur esse scholion.

Ibid. Colbert., ex Θ. οἱ γ', id est, *tres versiculi ex Theodotione*, cum asteriscis, nimirum:

Ἐν πάχει νώτου ἀσπίδος αὐτοῦ,
Ὅτι ἐκάλυψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐν στέατι αὐτοῦ,
Καὶ ἐποίησε περιστόμιον περὶ τῶν μηρίων.

Versio asteriscis notata ex editione Latina Hieronymi prodit.

V. 27. Σ., ἐπεκαλύφθη γάρ. Omnes. Respondet τῷ כי־כסה.

Ibid. *Ὁ Ἑβραῖος*, τὴν καρδίαν αὐτοῦ. Colbert., Nicetas, et Drusius. Textus habet פניו.

Ibid. *Ὁ Ἑβραῖος*, πιμελὴν καὶ διπλοΐδα. Sic omnes. Textus, פימה.

Ibid. Σ., καὶ ἐπάχυνε πιμελὴν κατὰ ψόας. Sic mss. Unus tamen habet κατὰ ψυχῆς, male. Hebr., ויעש פימה עלי־כסל.

V. 32. Σ., οὐκ εὐθαλήσει. Colbert. et Reg. unus.

V. 34. Ἀ., Θ., ὅτι συναγ- etc. Iidem.

V. 35. Ἀ., συνέλαβε πόνον, καὶ etc. Sic omnes. Vox autem πόνον excidit: sed mox legitur in versione Aquilæ cap. XVI, 2.

## CAPUT XVI JOB.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 2. Παρηγοροῦντες πάντες ἐπαχθεῖς ἐστε. | 2. Παρακλήτορες κακῶν πάντες. | 2. Παράκλητοι κόπων. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 2. Consolatores omnes onerosi estis. | 2. Consolatores malorum omnes. | 2. Consolatores laborum. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 3 הקץ<br>או מה-ימריצך כי תענה | 3. | 3. |
| 4 לו יש נפשכם תחת נפשי אחבירה עליכם במלים ואניעה עליכם במו ראשי | 4. | 4. Ὄφελον. |
| 5 אאמצכם במו-פי | 5. | 5. |
| 6 לא-יחשך כאבי<br>מה מני יהלך<br>7 הלאני<br>השמות כל-עדתי | 6.<br><br>7. | 6.<br><br>7. |
| 8 לעד היה ויקם בי כחשי בפני יענה | 8. | 8. |
| 9 צרי ׀ ילטוש עיניו לי | 9. | 9. |
| 11 ועל ידי רשעים ירטני | 11. | 11. |
| 12 ואחז בערפי ויפצפצני Ὁ Ἑβραῖος, λαβών με τοῦ τένοντος διετίναξεν | 12. | 12. |
| 16 צלמות | 16. | 16. |
| 18 תכסי | 18. | 18. |
| מקום<br>22 כי-שנות מספר | 22. | 22. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 3. Numquid finis ? | 3. Numquid habebunt finem ? | 3. |
| Aut quid roborabit te, si responderis ? | Aut aliquid tibi molestum est, si loquaris ? | |
| 4. Utinam esset anima vestra pro anima mea : adjungerem me super vos in sermonibus, et moverem super vos in caput meum. | 4. Atque utinam esset anima vestra pro anima mea : consolarer et ego vos sermonibus, et moverem caput meum super vos. | 4. Utinam. |
| 5. Roborarem vos in ore meo. | 5. Roborarem vos ore meo. | 5. |
| 6. Non prohibebitur dolor meus. | 6. Non quiescet dolor meus. | 6. |
| Quid a me abibit. | Non recedet a me. | |
| 7. Laborare me fecit. | 7. Oppressit me. | 7. |
| Desolasti omnem conventum meum. | Et in nihilum redacti sunt omnes artus mei. | |
| 8. In testem fuit, et surrexit in me macies mea, in facies meas respondebit. | 8. Et suscitatur falsiloquus adversus faciem meam contradicens mihi. | 8. |
| 9. Hostis meus acuet oculos suos in me. | 9. Hostis meus terribilibus oculis me intuitus est. | 9. |
| 11. Super manus impiorum divertere faciet me. | 11. Et manibus impiorum me tradidit. | 11. |
| 12. Et apprehendit in cervicem meam, et contritum dispersit me. *Hebræus*, prehensa cervice mea discussit me. | 12. Tenuit cervicem meam, confregit me. | 12. |
| 16. Umbra mortis. | 16. Caligaverunt. | 16. |
| 18. Operias. | 18. Operias. | 18. |
| Locus. | Locum. | |
| 22. Quia anni numeri. | 22. Breves anni. | 22. |

## ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

3.

Ἵνα.

4. Εἴθε ὑμεῖς τοῖς ἐμοῖς ὑπέκεισθε πάθεσιν, ἑτέροις προσεγενόμην ἂν ὑμῖν λόγοις, καὶ ἐκίνησα ἂν ἐφ' ὑμῖν τὴν κεφαλήν.

5. Καὶ ἐπέῤῥωσα ἂν ὑμᾶς ἐν τῷ στόματί μου.

6. Οὐκ ἐνδώσει ὁ πόνος μου.

Τί μου ἀποχωρήσει;

7. Ἐκόπωσέ με.

Κατέδησάς με ἀδιαλείπτως ἐν ζυγῷ.

8. Καὶ ἀνέστη μοι καταψευδόμενος, κατὰ ποόσωπόν μου ἀντιλέγων μοι.

9. Οι εναντιον μου ωξυναν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, ἕκαστος εἰς ἐμέ.

11. Εἰς χεῖρας ἀσεβῶν ἐνέβαλέ με.

12.

16.

18.

22.

## Ο'.

3. Τάξις. *Οἱ λοιποὶ*, πέρας.

※ Ἢ τί παρενοχλήσει σοι, ὅτι ※ ἀποκρίνῃ;

4. Εἰ ὑπέκειτό γε ἡ ψυχὴ ὑμῶν ἀντὶ τῆς ἐμῆς. Εἶτ' ἐναλοῦμαι ὑμῖν ῥήμασι, κινήσω δὲ καθ' ὑμῶν κεφαλήν.

5. Εἴη δὲ ἰσχὺς ἐν τῷ στόματί μου.

6. Οὐκ ἀλγήσω τὸ τραῦμα.

Τί ἔλαττον τρωθήσομαι;

7. Κατάκοπόν με πεποίηκε.

※ Καὶ ἐπελάβου με.

8. ※ Καὶ εις μαρτύριον εγεννήθην, ※ καὶ ἀνέστη ἐπ' ἐμὲ τὸ ψεῦδός μου, ※ κατὰ πρόσωπόν μου ※ ἀνταποκριθήσεται.

9. Ἀκίσιν ὀφθαλμῶν ἐνήλατο.

11. Ἐπὶ δὲ ἀσεβέσιν ἔῤῥιψέ με.

12. Λαβών με τῆς κόμης διέτιλε.

16. Σκιά. *Ἄλλοι*, σκιὰ θανάτου.

18. Ἐπικαλύψῃς. *Οἱ λοιποὶ*, προσέχῃ.

Τόπος. *Ἄλλος*, στάσις.

22. Ἔτη δὲ ἀριθμητά. *Ἄλλος*, τὸ πέρας.

## ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

3. ※ Ἢ τί παρενοχλήσει σοι, ὅτι ※ ἀποκρίνῃ;

4.

5.

6.

7.

8.

9.

11.

12.

16.

18.

22.

## SYMMACHUS.

3.

Ut.

4. Utinam vos meis subjiceremini affectibus: aliis collocutus fuissem vobiscum sermonibus, et movissem super vos caput.

5. Et roborassem vos in ore meo.

6. Non minuetur labor meus.

Quid a me abscedet?

7. Laborare me fecit.

Colligasti me indesinenter in jugo.

8. Et insurrexit in me calumnians, ad faciem meam contradicens mihi.

9. Qui contra me sunt acuerunt oculos suos, unusquisque in me.

11. In manus impiorum injecit me.

12.

16.

18.

22.

## LXX INTERPRETES.

3. Ordo. *Reliqui*, terminus.

※ Aut in quo molestum tibi ※ erit, quia respondebis?

4. Si subjecta esset anima vestra pro mea. Deinde insultabo in vos verbis: movebo autem contra vos caput.

5. Sit autem fortitudo in ore meo.

6. Non dolebo vulnus.

Quid minus vulnerabor?

7. Lassatum me fecit.

※ Et apprehendisti me.

8. ※ Et in testimonium factus ※ sum, et surrexit super me ※ mendacium meum: contra fa- ※ ciem meam respondebit.

9. Acie oculorum irruit.

11. Et super impios projecit me.

12. Tenens me coma divulsit.

16. Umbra. *Alii*, umbra mortis.

18. Operias. *Reliqui*, attendas.

Locus. *Alius*, statio.

22. Anni enim dinumerati. *Alius*, terminus.

## THEODOTIO.

3. ※ Aut in quo molestum tibi ※ erit, quia respondebis?

4.

5.

6.

7.

8.

9.

11.

12.

16.

18.

22.

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XVI Job.

V. 2. 'Α., παράκλητοι πόνων etc. Trium lectiones habent omnes mss. et editi sine discrimine.

V. 3. *Οἱ λοιποὶ, πέρας*. Sic Colbert. Idem vero adjicit, Δ*. πάταξις. Sic mendose pro παράταξις, ut liquidum videtur. « *Tetrapla*, acies. »

Ibid. Σ., ἵνα. Colbert.

Ibid. Hæc Theodotionis lectio in textum LXX inducta fuit; ideo asterisco notatur in Colbert. et in editione Latina Hieron. cujus versionem adscripsimus cum asterisco.

V. 4. 'Α., ὄφελον. Sic omnes.

Ibid. Σ., εἴθε ὑμεῖς τοῖς ἐμοῖς etc. Sic omnes mss Symmacho tribuunt. Drusius id quasi incerti attulerat; sed est vere interpretatio Symmachi

V. 5. Σ., καὶ ἐπέῤῥωσα etc. Sic omnes.

V. 6. Σ., οὐκ ἐνδώσει ὁ πόνος μου. Colbert., Reg. unus, Nicetas et Drusius.

Ibid. Σ., τί μου ἀποχωρήσει. Colb. et Reg. unus.

V. 7. Σ., ἐκόπωσέ με. Iidem.

Ibid. Σ., κατέδησάς με etc. Regii duo, Orato-

## CAPUT XVII JOB.

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛAΣ. |
|---|---|---|
| 1 רוחי חבלה | 1. | 1. |
| 2 אם־לא התלים | 2. | 2. |
| 3–5 מי־הוא לידי יתקע : כי־לבם צפנת משכל על־כי לא תרומם : להלק יגיד רעים | 3, 5. | 3, 5. |
| ועיני בניו תכלנה | | |
| 6 למשל | 6. | 6. Παραϐολήν. |
| 7 ותכה | 7. | 7. |
| 8 ונקי על־חנף יתערר | 8. | 8. |
| 9 ויאחז צדיק דרכו | 9. | 9. |
| 10 תשובו | 10. | 10. ※ Ἐπιστράφητε. |
| 12 לילה ליום ישימו אור קרוב מפני־חשך | 12. | 12. |
| 14 לרמה | 14. | 14. Σήπην. |
| 15 תקותי | 15 | 15. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Spiritus meus corruptus est. | 1. Spiritus meus attenuabitur | 1 |
| 2. Si non illusores. | 2. Non peccavi. | 2. |
| 3-5. Quis ipse ad manum meam percutiat se. Quia cor eorum abscondisti ab intelligentia: propterea non exaltabis. Sed partem indicabit amicis. | 3-5. Et cujusvis manus pugnet contra me. Cor eorum longe fecisti a disciplina, propterea non exaltabuntur. Prædam pollicetur sociis. | 3-5. |
| Et oculi filiorum ejus consumentur. | Et oculi filiorum ejus deficient. | |
| 6. In proverbium. | 6. In proverbium. | 6. Parabolam. |
| 7. Et caligavit. | 7. Caligavit. | 7. |
| 8. Et innocens super hypocritam suscitabitur. | 8. Et innocens contra hypocritam suscitabitur. | 8. |
| 9. Et tenebit justus viam suam. | 9. Et tenebit justus viam suam. | 9. |
| 10. Revertimini. | 10. Convertimini. | 10. ※ Convertimini. |
| 12. Noctem in diem ponent: lucem propinquam a facie tenebrarum. | 12. Noctem verterunt in diem, et rursum post tenebras spero lucem. | 12. |
| 14. In vermem. | 14. Vermibus. | 14. Putredinem. |
| 15. Præstolatio mea. | 15. Præstolatio mea. | 15. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XVI Job.

riensis, Nicetas et Drusius. Versio autem τῶν Ο' asterisco notatur in editione Latina Hieronymi, de qua sæpius. Hic vero notat Olympiodorus in Colbertino, *ἕτερα ἀντίγραφα οὕτως ἔχει*, καὶ ἀπελάβετό μου, εἰς μαρτύριον ἐγενήθη.

V. 8. Σ., καὶ ἀνέστη μοι etc. Reg. unus, Oratoriensis, Nicetas et Drusius. Quæ autem asterisco notantur, ex alio interprete in LXX inducta fuere, puta Theodotione, ut alibi passim. Latina item asteriscis notantur, ut in editione Hieronymi, et tantillum discrepant a lectione τῶν Ο' hodierna.

V. 9. Σ., οἱ ἐναντίον μου etc. Sic Regii duo, Nicetas et Drusius.

V. 11. Σ., εἰς χεῖρας etc. Omnes. Drusius vero habet, ἔβαλέ με.

V. 12. *Ὁ Ἑβραῖος*, λαβών με etc. Omnes.

V. 16. *Ἄλλοι*, σκιὰ θανάτου. Colbert. ex Olympiodoro, *ἕτερα ἀντίγραφα*, σκιὰν θανάτου, *ἔχουσιν*.

V. 18. *Οἱ λοιποί*, προσέχῃ. Colbert. et Reg. unus. Ibid. *Ἄλλος*, στάσις. Iidem.

V. 22. *Ἄλλος*, τὸ πέρας. Colbert. Est forte scholion.

## CAPUT XVII JOB.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο' | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 1. | 1. Ὀλέκομαι πνευματι φερόμενος. *Ἄλλος*, φονεύομαι τοῖς λογισμοῖς. | 1. |
| 2. Παραλελόγισμαι. | 2. Λίσσομαι. | 2. |
| 3-5. ⋇ Ὅτι καρδίαν αὐτῶν ἔκρυ- ⋇ ψας ἀπὸ φρονήσεως. Διὰ τοῦτο ⋇ οὐ μὴ ὑψώσῃς αὐτούς· τῇ με- ⋇ ρίδι ἀναγγελεῖ κακίας. | 3-5. ⋇ Τίς ἐστιν οὗτος; Τῇ χειρί ⋇ μου συνδεθήτω· Ὅτι καρδίαν ⋇ αὐτῶν ἔκρυψας ἀπὸ φρονήσεως. ⋇ Διὰ τοῦτο οὐ μὴ ὑψώσῃς αὐ- ⋇ τούς· τῇ μερίδι ἀναγγελεῖ κα- ⋇ κίας. | 3-5. ⋇ Τίς ἐστιν οὗτος; Τῇ χειρί ⋇ μου συνδεθήτω. Ὅτι καρδίαν ⋇ αὐτῶν ἔκρυψας ἀπὸ φρονήσεως. ⋇ Διὰ τοῦτο οὐ μὴ ὑψώσῃς αὐτούς· ⋇ τῇ μερίδι ἀναγγελεῖ κακίας. |
| Ὀφθαλμοὶ δὲ τέκνων αὐτῶν ἐκλείψουσιν. | Ὀφθαλμοὶ δὲ ἐφ' υἱοῖς ἐτάκησαν. | Ὀφθαλμοὶ δὲ τέκνων αὐτῶν ἐκλείψουσιν. |
| 6. Παραβολήν. | 6. Θρύλλημα. | 6. Παραβολήν. |
| 7. | 7. Πεπώρωνται. *Οἱ λοιποί*, ἠμαυρώθησαν. | 7. |
| 8. | 8. Δίκαιος δὲ ἐπὶ παρανόμῳ ἐπαασταίη. | 8. |
| 9. | 9. Σχοίη δὲ πιστὸς τὴν ἑαυτοῦ ὁδόν. | 9. Καὶ ἀνθέξεται δίκαιος τῆς ἑαυτοῦ ὁδοῦ. |
| 10. | 10. Ἐρείδετε καὶ δεῦτε δή. | 10. ⋇ Ἐπιστράφητε. |
| 12. | 12. ⋇ Νύκτα εἰς ἡμέραν ἔθηκα ⋇ (l. ἔθηκαν), φῶς ἐγγὺς ἀπὸ ⋇ προσώπου σκότους. | 12. ⋇ Νὺκτα εἰς ἡμέραν ἔθηκα ⋇ (l. ἔθηκαν), φῶς ἐγγὺς ἀπὸ ⋇ προσώπου σκότους. |
| 14. Σκωληκίασιν. | 14. Σαπρίαν. | 14. Σκωληκίασιν. |
| 15. | 15. Ἡ ἐλπίς μου. *Οἱ λοιποί*, ἡ ὑπομονή μου. | 15. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 1. | 1. Pereo spiritu agitatus. *Alius*, interimor cogitationibus. | 1. |
| 2. Circumventus sum. | 2. Supplico. | 2. |
| 3-5. ⋇ Quia cor eorum abscon- ⋇ disti a prudentia. Propter hoc ⋇ non exaltabis eos. Parti an- ⋇ nuntiabit mala. | 3-5. ⋇ Quis est iste? Ad manum ⋇ meam ligetur; quia cor eorum ⋇ abscondisti a prudentia. Pro- ⋇ pter hoc non exaltabis eos. ⋇ Parti annuntiabit mala. | 3-5. ⋇ Quis est iste? Ad manum ⋇ meam ligetur; quia cor eorum ⋇ abscondisti a prudentia. Pro- ⋇ pter hoc non exaltabis eos. ⋇ Parti annuntiabit mala. |
| Oculi autem filiorum eorum deficient. | Oculi autem super filios tabuerunt. | Oculi autem filiorum eorum deficient. |
| 6. Parabolam. | 6. Fabulam. | 6. Parabolam. |
| 7. | 7. Excæcati sunt. *Reliqui*, obscurati sunt. | 7. |
| 8. | 8. Justus autem super iniquum consurgat. | 8. |
| 9. | 9. Teneat autem fidelis viam suam. | 9. Et retinebit justus viam suam. |
| 10. | 10. Incumbite et venite, quæso. | 10. ⋇ Convertimini. |
| 12. | 12. ⋇ Noctem in diem posue- ⋇ runt. Lux prope faciem tene- ⋇ brarum. | 12. ⋇ Noctem in diem posue- ⋇ runt. Lux prope faciem tene- ⋇ brarum. |
| 14. Vermiculationem. | 14. Tabem. | 14. Vermiculationem. |
| 15. | 15. Spes mea. *Reliqui*, patientia mea. | 15. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| ותקותי מי ישורנה | | |
| 16 אם־יחד על־עפר נחת | 16. | 16. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| Et præstolationem meam quis intuebitur eam ? | Et patientiam meam quis considerat? | |
| 16. Num pariter super pulverem requies ? | 16. Putasne saltem ibi erit requies mihi ? | 16. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XVII Job.

V. 1. Ἄλλος, φονεύομαι τοῖς λογισμοῖς. Colbert.
V. 2. Σ., παραλελόγισμαι. Colbert.
V. 3. Colbertinus habet, ἐκ Θ. οἱ δ', id est, *quatuor versiculi*, στίχοι, *ex Theodotione*. Notat postea post primum versiculum, Symmachum deinde cum Theodotione concurrere. Itaque sic quatuor versiculi erant in Hexaplari τῶν Ο' editione :

※ Θ. τίς ἐστιν οὗτος ; τῇ χειρί μου συνδεθήτω,
※ Σ. Θ. ὅτι καρδίαν αὐτῶν ἔκρυψαν (l. ἔκρυψας) ἀπὸ φρονήσεως
※ Διὰ τοῦτο οὐ μὴ ὑψώσῃς αὐτούς.
※ Τῇ μερίδι ἀναγγέλλει (l. ἀναγγελεῖ) κακίας.

Hos item versus asteriscis notat editio Latina, ut nos edimus. In codice Colbertino post illud ἐκ Θ. οἱ δ' subjicitur μο πρ ā, quo significatur, ut puto, solum Theodotionem in primo versiculo haberi μόνος πρὸς ā. Symmachum deinde indicat pro secundo, tertio et quarto, hoc modo, ※C ※ ※ ※. (*)

(*) Certo certius est alterum siglum, πρ non πρός sed Θεοδοτίων significare : sic vero enodantur omnes difficultates e quibus se non potuit expedire ill. hexaplorum instaurator, ut ingenue fatetur in

## CAPUT XVIII JOB.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 3 מדוע | 3. | 3. |
| 4 טרף נפשו באפו | 4. | 4. |
| 5 ולא־יגה שביב אשו | 5. | 5. |
| 6 אור חשך באהלו | 6. | 6. |
| עליו | | |
| 7 ותשליכהו עצתו | 7. | 7. |
| 9 יחזק עליו צמים | 9. | 9. |
| 10 ומלכדתו עלי־נתיב | 10. | 10. |
| 11, 12 לרגליו יהי רעב אנו | 11, 12. | 11, 12. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 3. Quare. | 3. Quare. | 3. |
| 4. Rapiens animam suam in furore suo. | 4. Qui perdis animam tuam in furore tuo. | 4. |
| 5. Et non splendebit scintilla ignis ejus. | 5. Nec splendebit flamma ignis ejus. | 5. |
| 6. Lux tenebrescit in tabernaculo ejus. | 6. Lux obtenebrescet in tabernaculo illius. | 6. |
| Super eum. | Super eum. | |
| 7. Et projiciet eum consilium suum. | 7. Et præcipitabit eum consilium suum. | 7. |
| 9. Roborabit super eum sitibundos. | 9. Et exardescet contra eum sitis. | 9. |
| 10. Et decipula ejus super semitam. | 10. Et decipula illius super semitam. | 10. |
| 11, 12. In pedibus ejus. Erit famelicum robur ejus. | 11, 12. Et involvent pedes ejus. Attenuetur fame robur ejus. | 11, 12. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| | Ἢ τὰ ἀγαθά μου ὄψομαι; | Καὶ τὴν ἐλπίδα μου τίς προνοήσει; |
| 16. | 16. ※ Ἢ ομοθυμαδὸν ἐπὶ χώ- ※ ματος καταδησόμεθα; | 16. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| | Aut bona mea videbo? | Et spem meam quis prævidebit? |
| 16. | 16. ※ Aut pariter in cinerem descendemus? | 16. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XVII Job.[1]

V. 5. Σ., Θ., ὀφθαλμοὶ δὲ etc. Colb. et Reg. unus.

V. 6. Ἀ., Σ., Θ., παραβολήν. Colbert. legit Ἀ., Θ. Orat. et Reg. unus, Σ., Θ. Drusius, *οἱ λοιποί*.

V. 7. *Οἱ λοιποί*, ἠμαυρώθησαν. Colbert. et Reg. unus.

V. 8. Colbertinus sic habet, Δ*. δικαίῳ παρόνομος ἐπανέστη. « *Tetrapla*, justo iniquus insurrexit. »

V. 9. Θ., καὶ ἀνθέξεται etc. Sic mss. et Drusius.

V. 10. Ἀ., Θ., ἐπιστράφητε. Colbertinus cum asterisco.

V. 11. Colbert. ἐκ Θ. οἱ β', id est, *hi duo versiculi ex Theodotione.*

Νύκτα εἰς ἡμέραν ἔθηκα,
Φῶς ἐγγὺς ἀπὸ προσώπου σκότους.

In versione tamen Latina non notantur asteriscis, quia quædam hujusmodi prætermittuntur.

V. 14. Ἀ., σήπην. Reg. et Colbert. Σ., Θ., σκωληκίασιν. Iidem. Sed Reg. Theodotioni, Colbert. Symmacho tribuit.

V. 15. *Οἱ λοιποί*, ἡ ὑπομονή. Iidem.

Ibid. Θ., καὶ τὴν ἐλπίδα etc. Iidem.

V. 16. Hæc notantur asterisco in edit. Latina.

Præliminaribus necnon in nota ad XXI, 21 hujus libri. Cf. infra XX, 23, et XXI, 21, 28. DRACH.

## CAPUT XVIII JOB.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 3. | 3. Διατί δέ; *Ἄλλος*, ἵνα τί δέ; | 3. |
| 4. | 4. Κέχρηταί σοι ὀργή. | 4. Διαρπάζων ψυχὴν αὐτοῦ ἐν θυμῷ αὐτοῦ. |
| 5. Μέντοιγε καὶ οὐκ ἀποβήσεται αὐτῶν ἡ φλόξ. | 5. Καὶ οὐκ ἀποβήσεται αὐτῶν ἡ φλόξ. | 5. Οὐ λάμψει τὸ φῶς αὐτοῦ. |
| 6. | 6. Τὸ φῶς αὐτοῦ σκότος ἐν διαίτῃ. *Ἄλλος*, τὸ δὲ φῶς οὐ μακράν μοι σκότους. | 6. |
| | Ἐπ' αὐτῷ. *Οἱ λοιποί*, αὐτοῦ. | |
| 7. | 7. Σφάλαι δὲ αὐτοῦ ἡ βουλή. | 7. Καταῤῥάξει αὐτὸν ἡ βουλὴ αὐτοῦ. |
| 9. | 9. ※ Κατισχύσει ἐπ' αὐτὸν δι- ※ ψῶντας. | 9. |
| 10. | 10. ※ Καὶ ἡ σύλληψις αὐτοῦ ἐπὶ ※ τρίβους. | 10. |
| 11, 12. | 11, 12. Πολλοὶ δὲ περὶ πόδα αὐτοῦ ἔλθοισαν ἐν λιμῷ στενῷ. *Ἄλλ.*, πολλοὶ περὶ πόδας αὐτοῦ ἐν λιμῷ | 11, 12. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 3. | 3. Cur autem? *Alius*, ut quid autem? | 3. |
| 4. | 4. Usa est te ira. | 4. Diripiens animam suam in furore suo. |
| 5. Si quidem et non procedet eorum flamma. | 5. Et non procedet flamma eorum. | 5. Non splendebit lumen ejus. |
| 6. | 6. Lux ejus tenebræ in habitaculo. *Alius*, lux autem non procul mihi tenebris. | 6. |
| | Super eum. *Reliqui*, ejus. | |
| 7. | 7. Erret autem ejus consilium. | 7. Cum impetu deturbabit eum consilium suum. |
| 9. | 9. ※ Confortabit super eum sitientes. | 9. |
| 10. | 10. ※ Et captio ejus in semitis. | 10. |
| 11, 12. | 11, 12. Multi autem circa pedes ejus veniant, in angustia fa- | 11, 12. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 13 בכור מות | 13. | 13. |
| 14 מאהלו | 14. | 14. |
| ותצעידהו למלך בלהות | | Καὶ ἐπιβήσεται αὐτῷ τοῦ βασιλέως ἀνυπαρξία. |
| 15 תשכן באהלו מבלי-לו Ὁ Ἑβραῖος, κατασκηνώσει ἐν σκηναῖς οὐκ αὐτοῦ. | 15. | 15. |
| יזרה על-נוהו גפרית | | |
| 16 קצירו | 16. | 16. |
| 17 זכרו | 17. | 17. |
| ולא-שם לו על-פני-חוץ | | |
| 19 לא נין לו ולא-נכד בעמו | 19. | 19. Οὐ γονεῖς αὐτῷ, καὶ οὐκ ἔγγονοι ἐν τῷ λαῷ αὐτοῦ. |
| 20 על-יומו נשמו אחרנים | 20. | 20. Ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτῶν ἀδημονήσουσιν ὕστερον. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 13. Primogenitus mortis. | 13. Primogenita mors. | 13. |
| 14. De tabernaculo ejus. | 14. De tabernaculo suo. | 14. |
| Et incedere faciet eum ad regem terrorum. | Et calcet super eum, quasi rex, interitus. | Et invadet eum regis interitus. |
| 15. Habitabit in tabernaculo ejus sine illo. *Heb. int.*, habitabit in tabernaculis non suis. | 15. Habitent in tabernaculo illius socii ejus, qui non est. | 15. |
| Spargetur super habitaculum ejus sulphur. | Aspergatur in tabernaculo ejus sulphur. | |
| 16. Messis ejus. | 16. Messis ejus. | 16. |
| 17. Memoria illius. | 17. Memoria illius. | 17. |
| Et non nomen ei super faciebus plateæ. | Et non celebretur nomen ejus in plateis. | |
| 19. Non filius ei, et non nepos in populo ejus. | 19. Non erit semen ejus, neque progenies in populo suo. | 19. Non parentes ei, et non nepotes in populo ejus. |
| 20. Super diem ejus obstupuerunt novissimi. | 20. In die ejus stupebunt novissimi. | 20. In die eorum terrebuntur postea. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XVIII Job.

V. 2. Ἄλλος, ἵνα τί δέ. Colbert.

V. 4. Θ., διαρπάζων etc. Colbert. et Drusius.

V. 5. Σ., μέντοιγε καὶ οὐκ etc. Colbert., Orat. et Reg. unus. Lectionem Theodotionis iidem.

V. 6. Ἄλλος, τὸ δὲ φῶς etc. Reg. unus.

Ibid. Οἱ λοιποί, αὐτοῦ. Colbert.

V. 7. Θ., καταῤῥάξει etc. Omnes.

V. 9 et 10. Hæc asteriscis notantur in edit. Latina Hieronymi.

V. 11, 12. Ἄλλος, πολλοὶ περὶ πόδας etc. Has lectiones mutuamur ex codicibus, et ex Niceta.

V. 13. Σ., Θ., πρώϊμος θάνατος. Sic Reg. unus et Colbert. cum asterisco ad vocem πρώϊμος. In editione Latina Hieronymi legitur, *matura mors*, cum asterisco, ad vocem *matura*.

V. 14. Σ., Θ., ἐκ σκηνῆς αὐτοῦ. Reg. unus Symmacho, Colbert. Theodotioni tribuit.

Ibid. Ἀ., καὶ ἐπιβήσεται etc. Sic omnes mss. et editi.

V. 15. Ὁ Ἑβραῖος, κατασκηνώσει etc. Sic Colb., Reg. unus, Orat., Nicetas et Drusius. Θ., κατασκηνώσει ἐν τῇ σκηνῇ αὐτοῦ ἀνυπαρξία. Nicetas et Drusius. LXX, κατασκηνώσει ἐν τῇ σκηνῇ αὐτοῦ ἐν νυκτὶ αὐτοῦ, *in nocte ejus*, sive ut alia exemplaria habent, ἐν σώματι αὐτοῦ, *in corpore ejus*. Qui verterunt ἐν νυκτὶ αὐτοῦ, legerint oportet conjunctim בלילו. Hactenus quidem omnia quadrant. Verum magnam hic perturbationem adfert Colbertinus codex, qui ad hunc locum notam hujusmodi adfert prætermisso asterisco, ἐκ Θ. οἱ Λ", ubi existimo illud Λ" mendose poni pro Λ", id est λοιποί, et tunc significabit, *ex Theodotione reliqui versiculi*. Quinam vero sint illi reliqui versiculi, non difficile est assequi; scilicet ii qui consequenter ponuntur, antequam commentaria variorum adjiciat, ut facere solet: quod etiam indicat librarius, cum ad ultimum versiculum notulam habet cum asterisco, ut indicet asteriscos huc desinere. Sunt autem illi versiculi

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| | στενῷ. Ἀλλ., πολλῶν δὲ περὶ πόδας ἔλθοι ἐν λιμῷ στενῷ. | |
| 13. ※ Πρώϊμος ⁚ θάνατος. | 13. ※ Πρώϊμος ⁚ θάνατος. Ἄλλως, αὐτοῦ τὰ ὡραῖα θάνατος. | 13. ※ Πρώϊμος ⁚ θάνατος. |
| 14. Ἐκ σκηνῆς αὐτοῦ. | 14. Ἐκ διαίτης αὐτοῦ. | 14. Ἐκ σκηνῆς αὐτου. |
| | Σχοίη δὲ αὐτὸν ἀνάγκη αἰτίᾳ βασιλικῇ. | |
| 15. | 15. Κατασκηνώσει ἐν τῇ σκηνῇ αὐτοῦ ἐν νυκτὶ αὐτοῦ. Ἄλλοι, ἐν σώματι αὐτοῦ. | 15. Κατασκηνώσει ἐν τῇ σκηνῇ αὐτοῦ ἀνυπαρξίᾳ. |
| | Κατασπαρήσονται τὰ εὐπρεπῆ αὐτοῦ θείῳ. | ※ Λικμηθήσεται ἐπὶ ὡραιότητι ※ αὐτοῦ θεῖον. |
| 16. Ἡ χαίτη. | 16. Θερισμὸς αὐτοῦ. | 16. |
| 17. | 17. Τὸ μνημόσυνον αὐτοῦ. Ἄλλοι, οἱ παῖδες αὐτοῦ. | 17. |
| Καὶ οὐκ ἔσται ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ πρόσωπον ἀγορᾶς. | ※ Καὶ ὑπάρξει ὄνομα αὐτῷ ἐπὶ προσώπῳ ἐξωτέρω. Ἄλλος, καὶ ὑπάρχει. | ※ Καὶ ὑπάρξει ὄνομα αὐτῷ ἐπὶ ※ προσώπῳ ἐξωτέρω. |
| 19. | 19. Οὐκ ἔσται ἐπίγνωστος ἐν λαῷ αὐτοῦ. | 19. |
| 20. | 20. Ἐπ' αὐτῷ ἐστέναξον ἔσχατοι. | 20. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| | mis. *Al.*, multi circa pedes ejus in angustia famis. *Al.*, multorum autem circa pedes veniat in angustia famis. | |
| 13. ※ Matura ⁚ mors. | 13. ※ Matura ⁚ mors. *Aliter*, mors speciosa ejus. | 13. ※ Matura ⁚ mors. |
| 14. De tabernaculo ejus, | 14. De habitaculo ejus. | 14. De tabernaculo ejus. |
| | Et teneat eum necessitas causa regali. | |
| 15. | 15. Habitabit in tabernaculo ejus in nocte ejus. *Alii*, in corpore ejus. | 15. Habitabit in tabernaculo ejus interitus. |
| | Aspergentur speciosa ejus sulphure. | ※ Ventilabitur in pulchritudine ※ ejus sulphur. |
| 16. Coma. | 16. Messis ejus. | 16. |
| 17. | 17. Memoriale ejus. *Alii*, pueri ejus. | 17. |
| Et non erit nomen ejus super faciem fori. | ※ Et erit nomen ei super ※ faciem extra. *Alius*, et est. | ※ Et erit nomen ei super faciem extra |
| 19. | 19. Non erit cognominatus in populo suo. | 19. |
| 20. | 20. Super eum gemuerunt ultimi. | 20. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XVIII Job.

tres numero, nempe

Κατασκηνώσει ἐν τῇ σκηνῇ αὐτοῦ ἐν νυκτὶ αὐτοῦ,
Κατασπαρήσονται τὰ εὐπρεπῆ αὐτοῦ ἐν θείῳ,
Ὑποκάτωθεν αἱ ῥίζαι αὐτοῦ ξηρανθήσονται.

His vero tribus versiculis asteriscum unum præmittit editio Latina Hieronymi, quæ sic habet,

*Habitet in tabernaculo ejus in nocte ejus,*
*Aspergentur speciosa ejus sulphure,*
*Subter radices ejus siccabuntur.*

Hinc autem videatur tres illos versiculos ex Theodotione in editionem τῶν O' inductos fuisse de more, quia illa deficiebat. Attamen versus primi versio alia Theodotionis adfertur supra ex Drusio et Niceta, nempe κατασκηνώσει ἐν τῇ σκηνῇ αὐτοῦ ἀνυπαρξίᾳ. Hanc autem versionem nec Colbertinus, nec alii codices habent : unde suspicio oritur illud ἀνυπαρξία, quod jacet pro, ἐν νυκτὶ αὐτοῦ, translatum huc fuisse ex versione Aquilæ præcedentis versus : ac Theodotionem vere transtulisse ἐν νυκτὶ αὐτοῦ, quamobrem hanc difficultatem non tanti esse putamus. Sed altera major oritur ex ipso Colbertino codice, qui postquam notam illam ἐκ Θ. οἱ Λ' posuerat, statim subjicit pro versu sequenti præmisso asterisco, Θ., λικμηθήσεται ἐπὶ ὡραιότητι αὐτοῦ θεῖον, ubi legitur in editione τῶν O' hodierna, κατασπαρήσονται τὰ εὐπρεπῆ αὐτοῦ ἐν θείῳ. Unde sequatur versionem quæ in τοῖς O' legitur, non desumptam fuisse ex Theodotione, secus quam in nota codicis Colbertini dicitur, quandoquidem ipse Colbertinus et reliqui codices aliam Theodotionis adferunt longe diversam ab ea quam præferunt LXX quæ tempore Hieronymi eadem erat, ut videre est in versione Latina supra. Libenter crederem hic Theodotionis nomen substitutum fuisse pro alterius interpretis nomine, quod sane non infrequenter accidit : quia enim prima tantum nominis littera præmittitur, facile est ut in aliam litteram commutetur. Verumtamen non raro accidit ut ejus-

dem interpretis diversæ non modo lectiones, sed etiam interpretationes ferantur : qua de re in Præliminaribus.

V. 16. Σ., ἡ χαίτη. Colbertinus.
V. 17. Ἄλλοι, οἱ παῖδες αὐτοῦ. Idem.
Ibid. Σ., καὶ οὐκ ἔσται etc. Omnes. Reg. tamen

## CAPUT XIX JOB.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 3 זה ׀ עשר פעמים תכלימוני | 3. | 3. |
| 4 משוגתי | 4. | 4. |
| 5 ותוכיחו עלי חרפתי | 5. | 5. Καὶ ἐλέγχετε ἐπ' ἐμὲ ὀνειδισμόν μου. |
| 6 עותני Ὁ Ἑβραῖος, ἔπληξε. | 6. | 6. |
| 7 הן אצעק חמס ולא אענה | 7. | 7. |
| 8 ארחי גדר ולא אעבור | 8. | 8. |
| ועל־נתיבותי | | |
| 12 גדודיו | 12. | 12. |
| ויסלו עלי דרכם ויחנו סביב לאהלי | | |
| 15 נכרי | 15. | 15. Ξένος. |
| 17 וחנותי לבני בטני | 17. | 17. |
| 18 גם־עוילים מאסו בי | 18. | 18. |
| 19 מתי סודי | 19. | 19 |
| 20 בעורי ובבשרי דבקה עצמי | 20. | 20. Ἐν δέρματί μου καὶ ἐν κρέασί μου ἐκολλήθη τὸ ὀστοῦν μου. |
| ואתמלטה בעור שני | | |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 3. Jam decem vicibus pudore affecistis me. | 3. En decies confunditis me. | 3. |
| 4. Error meus. | 4. Ignorantia. | 4. |
| 5. Et argueritis super me opprobrium meum. | 5. Et arguitis me opprobriis meis. | 5. Et arguitis super me opprobrium meum. |
| 6. Pervertit me. *Hebræus*, percussit. | 6. Afflixerit me. | 6. |
| 7. En clamabo injuriam, et non exaudiar. | 7. Ecce clamabo vim patiens, et nemo audiet. | 7. |
| 8. Semitam meam sepsit, et non transibo. | 8. Semitam meam circumsepsit, et transire non possum. | 8. |
| Et super semitis meis. | Et in calle meo. | |
| 12. Exercitus ejus. | 12. Latrones ejus. | 12. |
| Et straverunt super me viam suam, et castrametati sunt circa tabernaculum meum. | Et fecerunt sibi viam per me, et obsederunt in gyro tabernaculum meum. | |
| 15. Extraneus. | 15. Peregrinus. | 15. Peregrinus. |
| 17. Et deprecabor filios uteri mei. | 17. Et orabam filios uteri mei. | 17. |
| 18. Etiam iniqui despexerunt in me. | 18. Stulti quoque despiciebant me. | 18. |
| 19. Viri secreti mei. | 19. Consiliarii mei. | 19. |
| 20. In pelle mea et in carne mea adhæsit os meum. | 20. Pelli meæ, consumptis carnibus, adhæsit os meum. | 20. In pelle mea et in carne mea agglutinatum est os meum. |
| Et evasi in pelle dentium meorum. | Et derelicta sunt tantummodo labia circa dentes meos. | |

unus habet, καὶ οὐκ ἔστι. Ibid. Theodotioni versio τῶν Ο' tribuitur a Colbertino cum asterisco.

V. 19. Ἀ., οὐ γονεῖς αὐτοῦ etc. Tres mss., Nicetas et Drusius.

V. 20. Ἀ., ἐν τῇ ἡμέρᾳ etc. Oratoriensis, Reg. unus et Drusius.

## CAPUT XIX JOB.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ |
|---|---|---|
| 3. Τοῦτο δέκατον κατῃσχύνατέ με. | 3. Καταλαλεῖτέ μου. | 3. Τοῦτο δέκατον κατῃσχύνατέ με. |
| 4. | 4. Πλάνος. *Οἱ λοιποὶ*, ἀγνόημα. | 4. |
| 5. | 5. Ἐνάλλεσθε δέ μοι ὀνείδει. | 5. Καὶ ἐλέγχετε ἐπ' ἐμὲ ὀνειδισμόν μου. |
| 6. | 6. Ὁ ταράξας. | 6. |
| 7. Ἐὰν κραυγάσω ἀδικούμενος, οὐχ εἰσακουσθήσομαι. | 7. Ἰδοὺ γελῶ ὀνείδει, οὐ λαλήσω. | 7. |
| 8. | 8. ⋇ Κύκλῳ περιῳκοδόμημαι, ⋇ καὶ οὐ μὴ διαβῶ. | 8. |
| | Ἐπὶ πρόσωπόν μου. | |
| 12. Λόχοι αυτοῦ. | 12. Πειρατήρια αὐτοῦ. | 12. Μονόζωνοι αὐτοῦ. |
| | ⋇ Καὶ ἐποίησαν δι' ἐμοῦ τὴν ⋇ ὁδὸν αὐτῶν, καὶ περιεκύκλωσαν ⋇ τὴν σκηνήν μου. *Ἄλλως*, ταῖς ὁδοῖς μου ἐκύκλωσαν ἐγκάθετοι. | |
| 15. | 15. Ἀλλογενής. | 15. Ξένος. |
| 17. Καὶ προσεκαλούμην κολακεύων υἱοὺς παίδων μου. | 17. Προσεκαλούμην δὲ κολακεύων υἱοὺς παλλακίδων μου. | 17. |
| 18. | 18. Οἱ δὲ εἰς τὸν αἰῶνά με ἀπεποιήσαντο | 18. Καίγε ἄφρονες ἀπώσαντό με. |
| 19. Οἱ συνόμιλοί μου. | 19. Οἱ ἰδόντες με. | 19. |
| 20. | 20. Ἐν δέρματί μου ἐσάπησαν αἱ σάρκες μου. | 20. |
| Καὶ ἐξέτιλλον τὸ δέρμα μου ὀδοῦσιν ἐμοῖς. | Τὰ δὲ ὀστᾶ μου ἐν ὀδοῦσιν ἔχεται. | |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 3. Jam decies pudore affecistis me. | 3. Loquimini contra me. | 3. Jam decies pudore affecistis me. |
| 4. | 4. Error. *Reliqui*, ignorantia. | 4. |
| 5. | 5. Insultatis autem mihi opprobrio. | 5. Et arguitis super me opprobrium meum. |
| 6. | 6. Qui turbavit. | 6. |
| 7. Si clamavero injuria affectus, non exaudiar. | 7. Ecce ridebo vituperio, non loquar. | 7. |
| 8. | 8. ⋇ Circumseptus sum, nec evado. | 8. |
| | In vultu meo. | |
| 12. Turmæ ejus. | 12. Tentationes ejus. | 12. Accincti ejus. |
| | ⋇ Et fecerunt per me viam ⋇ suam, et circumdederunt ta- ⋇ bernaculum meum. *Aliter*, viis meis in circuitu insederunt insidiantes. | |
| 15. | 15. Alienigena. | 15. Peregrinus. |
| 17. Et advocabam adulans filios puerorum meorum. | 17. Et advocabam adulans filios pellicum mearum. | 17. |
| 18. | 18. Illi vero in sæculum me aversati sunt. | 18. Etiam insipientes repulerunt me. |
| 19. Sodales mei. | 19. Qui videbant me. | 19. |
| 20. | 20. In pelle mea putruerunt carnes meæ. | 20. |
| Et evellebam pellem meam dentibus meis. | Et ossa mea in dentibus hærent. | |

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛAΣ. |
|---|---|---|
| חנני 21 | 21. | 21. |
| בעט־ברזל 24 לעד בצור יחצבון | 24. | 24. |
| גאלי חי ואחרון על־עפר יקום 25 | 25. | 25. |
| כלו כליתי בחקי 27 | 27. | 27. |
| כי תאמרו מה־נרדף־לו ושרש 28 דבר נמצא־בי Ὁ Ἑβραῖος, ..... καὶ ἁμάρτημα λόγου. | 28. | 28. |
| גורו לכם מפני־חרב 29 | 29. | 29. |
| למען תדעון שדין | | Ὅπως γνῶτε ※ ὅτι ἐστὶ κρίσις. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 21. Miseremini mei. | 21. Misereminí mei. | 21. |
| 24. In stylo ferreo. In perpetuum in petra sculpentur. | 24. In stylo ferreo. Vel celte sculpantur in silice. | 24. |
| 25. Redemptor meus vivit, et novissime super pulverem staturus. | 25. Redemptor meus vivit, et in novissimo die de terra surrecturus sum. | 25. |
| 27. Defecerunt renes mei in sinu meo. | 27. Reposita est hæc spes mea in sinu meo. | 27. |
| 28. Quia dicitis, Cur persequimur eum, et radix verbi inventa est in me? *Hebræus*,... et peccatum verbi. | 28. Quare ergo nunc dicitis, Persequamur eum, et radicem verbi inveniamus contra eum? | 28. |
| 29. Timete vobis a faciebus gladii. | 29. Fugite ergo a facie gladii. | 29. |
| Ut sciatis quod judicium. | Et scitote esse judicium. | Ut sciatis ※ quia est judicium. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XIX Job.

V. 1. Σ., Θ., τοῦτο δέκατον κατῃσχύνατέ με. Reg. unus et Nicetas, melius quam cæteri et Drusius qui habent, μοι.

V. 4. *Οἱ λοιποί*, ἀγνόημα. Sic Reg. unus, Nicetas et Drusius.

V. 5. Ἀ., Θ., καὶ ἐλέγχετε etc. Sic duo mss. et Drusius. Colbertinus vero, καὶ ἐλέγχεται ἐπ' ἐμὲ ὀνειδισμῷ.

V. 6. Ὁ *Ἑβραῖος*, ἐπλήξε. Sic Orator., sic item Colbert. ex Polychronio, Nicetas ex Olympiodoro, Drusius ex Origene.

V. 7. Σ., ἐὰν κραυγάσω etc. Sic Colbert., Reg. unus, Nicetas et Drusius; sed Colbert., ἐπακουσθήσομαι.

V. 8. ※ κύκλῳ περιφκοδ-. etc. Hæc notantur asterisco in edit. Latina.

Ibid. Colbertinus, Δ', ἐπὶ δὲ ἀτραπούς μου, *super semitas autem meas*. Reliqui autem mss. et editi, οἱ ἄλλοι, ἐπὶ δὲ ἀτρ-.

V. 12. Σ., λόχοι αὐτοῦ. Θ., μονόζωνοι αὐτοῦ. Omnes.

Ibid. Hæc, *Et fecerunt per me viam suam, et circumdederunt tabernaculum meum*, in Latina Hieronymi editione cum asteriscis jacent, quia nempe in editionem τῶν Ο' Hexaplarem invecta fuerant. Hodie in textu τῶν Ο' non leguntur. Ex Latinis porro non dubia conjectura Græca concinnavimus, qualia erant apud Theodotionem, vel Aquilam, vel apud utrumque.

V. 15. Ἀ., Θ., ξένος. Colbert. et Reg. unus.

## CAPUT XX JOB.

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛAΣ. |
|---|---|---|
| מוסר כלמתי אשמע ורוח 4, 3 מבינתי יענני הזאת ידעת מני־עד מני שים אדם עלי־ארץ | 3, 4. | 3, 4. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 3, 4. Correctionem ignominiæ meæ audiam, et spiritus intelligentiæ meæ respondebit mihi. Non- | 3, 4. Doctrinam, qua me arguis, audiam, et spiritus intelligentiæ meæ respondebit mihi. Hoc scio a | 3, 4. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 21. | 21. Ἐλεήσατέ με. *Ἄλλος*, ἐγγίσατέ μοι. | 21. |
| 24. | 24. ※ Ἐν γραφείῳ σιδηρῷ : | 24. |
| | ※ Εἰς μαρτύριον : ἢ ἐν πέτραις ἐγγλυφῆναι. | |
| 25. | 25. Ἀένναός ἐστιν ὁ ἐκλύειν με μέλλων ἐπὶ γῆς. | 25. Ὁ ἀγχιστεύς μου ζῇ, καὶ ἔσχατον ἐπὶ χώματος ἀναστήσει. |
| 27. | 27. Πάντα δέ μοι συντετέλεσται ἐν κόλπῳ. | 27. Ἐξέλιπον οἱ νέφροι μου ἐν τῷ κόλπῳ μου. |
| 28. Λέγετε δέ· Τί ἐστιν ᾧ διώξομεν αὐτὸν, καὶ ῥίζαν λόγου εὑρήσομεν ἐν αὐτῷ ; | 28. Εἰ δὲ καὶ ἐρεῖτε, Τί ἐροῦμεν ἔναντι αὐτοῦ, καὶ ῥίζαν λόγου εὑρήσομεν ἐν αὐτῷ ; | 28. |
| 29. Εὐλαβεῖσθε ὑπὲρ ἑαυτῶν τὴν μάχαιραν. | 29. Εὐλαβήθητε δὲ καὶ ὑμεῖς ἀπὸ ἐπικαλύμματος. | 29. |
| | Καὶ τότε γνώσονται ποῦ ἐστιν αὐτῶν ἡ ὕλη. *Ἄλλως*, καὶ τότε γνώσετε ※ ὅτι ἐστὶ κρίσις. | Ὅπως γνῶτε ※ ὅτι ἐστὶ κρίσις. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 21. | 21. Misereminì mei. *Alius*, appropinquate mihi. | 21. |
| 24. | 24. ※ In stylo ferreo : | 24. |
| | ※ In testimonium : aut in petris insculpta. | |
| 25. | 25. Perennis est qui soluturus me est super terra. | Propinquus meus vivit, et ultimum e pulvere excitabit. |
| 27. | 27. Omnia vero mihi consummata sunt in sinu. | 27. Defecerunt renes mei in sinu meo. |
| 28. Dicitis autem : Quid est quo persequemur eum, et radicem verbi inveniemus in eo ? | 28. Quod si et dixeritis, Quid dicemus contra eum, et radicem verbi inveniemus in eo ? | 28. |
| 29. Metuite vobis gladium. | 29. Cavete utique et vos a tegmine. | 29. |
| | Et tunc cognoscent, ubi est eorum materia. *Aliter*, et tunc cognoscetis ※ quia est judicium. | Ut sciatis ※ quia est judicium. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XIX Job.

V. 17. Σ., καὶ προσεκαλούμην etc. Sic Colbert. Reg. unus habet προσεποιούμην etc. Editio Latina, ※ *uteri mei.*

V. 18. Θ., καίγε ἄφρονες etc. Sic tres mss. et editi.

V. 19. Σ., οἱ συνόμιλοί μου. Colb. et Reg. unus.

V. 20. Ἀ., ἐν δέρματι etc. Sic omnes mss. et editi.

Ibid. Σ., καὶ ἐξέτιλλον etc. Sic omnes. Hæc perplexa sunt in τοῖς Ο'.

V. 21. *Ἄλλ.*, ἐγγίσατέ μοι. Colb. et Reg. unus.

V. 24. *In stylo ferreo.* Hæc asterisco notantur in edit. Latina. Et infra, εἰς μαρτύριον, apud Colb. In edit. vero Latina *in testimoniis* cum asterisco legitur.

V. 25. Θ., ὁ ἀγχιστεύς μου etc. Sic Colbert., Reg. unus, Drusius et Nicetas.

V. 27. Θ., ἐξέλιπον etc. Omnes.

V. 28. *Ὁ Ἑβραῖος*, καὶ ἁμάρτημα λόγου. Sic omnes. Symmachi vero lectionem sic pleniorem habent Orat. et Reg. unus ; alii non habent illud, καὶ ῥίζαν λόγου etc.

V. 29. Σ., εὐλαβεῖσθε etc. Sic Colb., Reg. unus, Nicetas et Drusius. Versio Latina Hieron., ※ a gladio.

Ibid. Ἀ., Θ., ὅπως γνῶτε ὅτι ἐστὶ κρίσις. Sic Colbert. Cæteri vero, οἱ λοιποί habent. I. e. *Reliqui interpretes.* Illud autem, ὅτι ἐστὶ κρίσις, *quia est judicium*, asterisco notatur in edit. Latina Hieronymi, quia cum in LXX deesset, ex Aquila et Theodotione desumptum fuit. Græca ex eadem Hieronymiana editione restituimus.

## CAPUT XX JOB.

| ΣΥΜΜΑΧΟ | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 3, 4. Ἀπ' αἰῶνος. | 3, 4. ※ Παιδείαν ἐντροπῆς μου ※ ἀκούσομαι, καὶ πνεῦμα ἐκ τῆς ※ συνέσεως ἀποκρίνεταί μοι. Μὴ | 3, 4. ※ Παιδείαν ἐντροπῆς μου ※ ἀκούσομαι, καὶ πνεῦμα ἐκ τῆς ※ συνέσεως ἀποκρίνεταί μοι. Μὴ |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 3, 4. A sæculo. | 3, 4. ※ Eruditionem confusionis meæ audiam, et spiritus ※ sapientiæ respondebit mihi. | 3, 4. ※ Eruditionem confusionis meæ audiam, et spiritus ※ sapientiæ respondebit mihi. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 5 כי רננת רשעים מקרוב Ὁ Ἑβραῖος, ἡ γὰρ ἀγαλλίασις τῶν ἀσεβῶν πρὸς βραχύ. | 5. | 5. |
| ושמחת חנף עדי־רגע Ὁ Ἑβραῖος, καὶ ἡ χαρμοσύνη αὐτῶν πρὸς ῥοπήν. | | Καὶ εὐφροσύνη ὑποκρίτου ἕως ἀθρόου. |
| 6 שיאו | 6. | 6. Ἔπαρμα αὐτοῦ. |
| וראשו | | |
| 10 ירצו | 10. | 10. Ἐπιστρέψουσιν. |
| 11-13 עצמותיו מלאו עלומו ועמו על־עפר תשכב : אם־תמתיק בפיו רעה יכחידנה תחת לשונו : יחמל עליה ולא יעזבנה | 11-13. | 11-13. |
| וימנענה | | |
| 14 מרורת פתנים בקרבו Ὁ Ἑβραῖος, καὶ ἐγένετο ἰὸς ἀσπίδων ἐν ἐγκάτοις αὐτοῦ. | 14. | 14. |
| 15 מבטנו | 15. | 15. |
| 16 ראש פתנים יינק | 16. | 16. |
| 17 נחלי דבש | 17. | 17. |
| 19 בית גזל ולא יבנהו | 19. | 19. |
| 20 בחמודו לא ימלט | 20. | 20. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| ne hæc nosti a sæculo, a quo positus est homo super terram? | principio, ex quo positus est homo super terram. | |
| 5. Quod laus impiorum de propinquo. *Hebræus*, exultatio enim impiorum ad breve. | 5. Quod laus impiorum brevis sit. | 5. |
| Et lætitia hypocritæ ad momentum. *Hebræus*, et lætitia eorum ad momentum. | Et gaudium hypocritæ ad instar puncti. | Et lætitia hypocritæ confertim. |
| 6. Sublimitas ejus. | 6. Superbia ejus. | 6. Elatio ejus. |
| Et caput ejus. | Et caput ejus. | |
| 10. Placabunt. | 10. Atterentur. | 10. Convertent se. |
| 11-13. Ossa ejus repleta sunt occultis ejus, et cum eo super pulverem jacebit. Si dulce fuerit in ore ejus malum, celabit illud sub lingua sua. Parcet super eo, et non derelinquet illud. | 11-13. Ossa ejus implebuntur vitiis adolescentiæ ejus, et cum eo in pulvere dormient. Cum enim dulce fuerit in ore ejus malum, abscondet illud sub lingua sua. Parcet illi, non derelinquet illud. | 11-13. |
| Et prohibebit illud. | Et celabit. | |
| 14. Fel aspidum in interiori ejus. *Hebræus*, et fuit venenum aspidum in intestinis ejus. | 14. In fel aspidum intrinsecus. | 14. |
| 15. De ventre illius. | 15. De ventre illius. | 15. |
| 16. Caput aspidum suget. | 16. Caput aspidum suget. | 16. |
| 17. Torrentes mellis. | 17. Torrentes mellis. | 17. |
| 19. Domum rapuit, et non ædificabit eam. | 19. Domum rapuit, et non ædificavit eam. | 19. |
| 20. In desiderio ejus non evadet. | 20. Et cum habuerit quæ concupierat, possidere non poterit. | 20. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| | ※ ταῦτα ἔγνως ἀπὸ τοῦ ἔτι, ἀφ' ※ οὗ ἐτεθη ἄνθρωπος ἐπὶ τῆς γῆς; | ※ ταῦτα ἔγνως ἀπὸ τοῦ ἔτι, ἀφ' οὗ ※ ἐτέθη ἄνθρωπος ἐπὶ τῆς γῆς; |
| 5. Ὅτι εὐθηνία ἀσεβῶν ἐπ' ὀλίγον. | 5. Εὐφροσύνη δὲ ἀσεβῶν πτῶμα ἐξαίσιον. | 5. |
| | Χαρμονὴ δὲ παρανόμων ἀπώλεια. | |
| 6. Ἔπαρμα αὐτοῦ. | 6. Αὐτοῦ τὰ δῶρα. | 6. Ἔπαρμα αὐτοῦ. |
| | Ἡ δὲ θυσία αὐτοῦ. *Οἱ λοιποί*, καὶ κεφαλὴ αὐτοῦ. | |
| 10. Ἐποίσουσιν. | 10. Ὀλέσαισαν. | 10. |
| 11-13. Παραβάσεως αὐτοῦ. | 11-13. ※ Ὀστᾶ αὐτοῦ ἐνεπλή- ※ σθησαν νεότητος αὐτοῦ, καὶ μετ' ※ αὐτοῦ ἐπὶ χώματος κοιμηθήσε- ※ ται. Ἐὰν γλυκανθῇ ἐν τῷ στό- ※ ματι αὐτοῦ κακία, κρύψει αὐ- ※ τὴν ὑπὸ τὴν γλῶσσαν αὐτοῦ, ※ φείσεται αὐτῆς, καὶ οὐκ ἐγκα- ※ ταλείψει αὐτήν. | 11-13. |
| | Καὶ συνάξει. *Ἄλλος*, καὶ συνέξει. | |
| 14 | 14. ※ Χολὴ ἀσπίδος ἐν γαστρὶ αὐτοῦ | 14. ※ Χολὴ ἀσπίδος ἐν γαστρὶ αὐτοῦ. |
| 15. | 15. Ἐξ οἰκίας αὐτοῦ. *Οἱ λοιποί*, ἐκ γαστρὸς αὐτοῦ. | 15. |
| 16. Χολὴν ἀσπίδων μυζήσεται. | 16. Θυμὸν δὲ δρακόντων θηλάσειεν. *Οἱ λοιποί*, χολὴν ἀσπίδων μυζήσει. | 16. |
| 17. Ῥεῖθρα μέλιτος. | 17. Νομὰς μέλιτος. | 17. |
| 19. Οἰκίαν ἥρπασε, καὶ οὐκ ἀνοικοδομήσει αὐτήν. | 19. Δίαιταν δὲ ἥρπασε, καὶ οὐκ ἔστησεν. | 19. |
| 20. Σχὼν ἃ ἐπεθύμει οὐ διασώσει. | 20. Ἐν ἐπιθυμίᾳ αὐτοῦ οὐ σωθήσεται. | 20. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| | ※ Numquid hæc nosti a sæculis ※ ex quo positus est homo super ※ terram? | ※ Numquid hæc nosti a sæculis ※ ex quo positus est homo super ※ terram? |
| 5. Quoniam prosperitas impiorum brevis. | 5. Lætitia autem impiorum ruina insignis. | 5. |
| | Gaudium vero iniquorum perditio. | |
| 6. Elatio ejus. | 6. Ejus dona. | 6. Elatio ejus. |
| | Sacrificium autem ejus. *Reliqui*, et caput ejus. | |
| 10. Inferent. | 10. Disperdant. | 10. |
| 11-13. Transgressionis ejus. | 11-13. ※ Ossa ejus repleta sunt ※ juventute ejus, et cum illo in ※ cinere dormient, si dulcis fuerit ※ in ore ejus malitia, abscon- ※ det eam sub lingua sua, parcet ※ ei, et non relinquet eam. | 11-13. |
| | Et congregabit. *Al.*, et continebit. | |
| 14. | 14. ※ Fel aspidis in ventre ※ ejus. | 14. Fel aspidis in ventre ejus. |
| 15. | 15. Ex domo ejus. *Reliqui*, de ventre illius. | 15. |
| 16. Fel aspidum suget. | 16. Furorem draconum sugat. *Reliqui*, fel aspidum suget. | 16. |
| 17. Fluenta mellis. | 17. Pabula mellis. | 17. |
| 19. Domum rapuit, et non reædificabit eam. | 19. Et habitaculum diripuit, et non statuit. | 19. |
| 20. Habens quæ desiderabat, non servabit. | 20. In desiderio suo non salvabitur. | 20. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 21 אין־שריד לאכלו | 21. | 21. |
| 23 יהי ׀ למלא בטנו | 23. | 23. |
| וימטר | | |
| 25 וברק ממררתו יהלך עליו | 25. | 25. Καὶ ἀστραπὴ ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ πορεύσεται ἐπ' αὐτόν. |
| 26 טמון לצפוניו | 26. | 26. Ἀποκέκρυπται τοῖς ἐγκεκρυμμένοις αὐτοῦ. |
| אש לא־נפח | | Πῦρ μὴ φυσηθέν. |
| 29 רשע מאלהים | 29. | 29. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 21. Non superstes ad comedendum eum. | 21. Non remansit de cibo ejus. | 21. |
| 23. Fuerit ad replendum ventrem suum. | 23. Utinam impleatur venter ejus. | 23. |
| Et faciet pluere. | Pluat. | |
| 25. Et fulgur de felle ejus ibit super eum. | 25. Et fulgurans in amaritudine sua, vadent et venient super eum. | 25. Et fulgur a facie ejus ibit super eum. |
| 26 Absconditæ in occultis ejus. | 26. Absconditæ sunt in occultis ejus. | 26. Absconditum est occultis ejus. |
| Ignis non sufflatus. | Ignis, qui non succenditur. | Ignis non sufflatus. |
| 29. Impii a Deo. | 29. Impii a Deo. | 29. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XX Job.

V. 3 et 4. Colbertinus, ἐκ Θ. οἱ γ', id est, *hi tres versiculi ex Theodotione desumpti sunt.*

Παιδείαν ἐντροπῆς μου ἀκούσομαι,
Καὶ πνεῦμα ἐκ τῆς συνέσεως ἀποκρίνεταί μοι.
Μὴ ταῦτα ἔγνως ἀπὸ τοῦ ἔτι, ἀφ' οὗ ἐτέθη ἄνθρωπος ἐπὶ τῆς γῆς;

Quæ item asteriscis notantur in editione Hieronymi, unde Latinam versionem decerpsimus.

Ibid. Σ., ἀπ' αἰῶνος. Sic Colb., Orat., Nicetas et Drusius.

V. 5. Hebræi interpretis et Symmachi versiones exhibent Colbert., Reg. unus, Nicetas et Drusius.

Ibid. Χαρμονὴ δὲ παραν-. Iidem. Sed Drusius et Nicetas habent χαρμονή. Colbert. et Reg. unus, χαρμοσύνη.

V. 6. Ἀ., Σ., Θ., ἔπαρμα αὐτοῦ. Colbert.

Ibid. *Οἱ λοιποί*, καὶ κεφαλὴ αὐτοῦ. Colbert.

V. 10. Ἀ., ἐπιστρέψουσιν. Σ., ἐποίσουσιν. Sic omnes.

V. 11, 13. Hi quinque versiculi asteriscis notantur in Colbertino et in versione Latina, quam sequimur.

Ὀστᾶ αὐτοῦ ἐνεπλήσθησαν νεότητος αὐτοῦ,
Καὶ μετ' αὐτοῦ ἐπὶ χώματος κοιμηθήσεται.
Ἐὰν γλυκανθῇ ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ κακία,
Κρύψει αὐτὴν ὑπὸ τὴν γλῶσσαν αὐτοῦ,
Φείσεται αὐτῆς, καὶ οὐκ ἐγκαταλείψει αὐτήν.

In editione τῶν Ο' ad postremum versiculum legitur οὐ φείσεται, quod emendatum fuerat in Hexaplis.

Ibid. Σ., παραβάσεως αὐτοῦ. Ita reddit עלומו.

Ibid. *Ἄλλος*, καὶ συνέξει. Sic Colbert.

V. 14. *Ὁ Ἑβραῖος*, καὶ ἐγένετο etc. Sic Colb., Orat., Nicetas et Drusius. In Colbert. ad versionem LXX habetur hæc nota Θ. cum asterisco, ut indicetur hæc ex Theodotione desumpta esse.

V. 15. Colbert. *Οἱ λοιποί*, ἐκ γαστρὸς αὐτοῦ. Itemque Nicetas et Drusius.

## CAPUT XXI JOB.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ |
|---|---|---|
| 2 ותהי־זאת תנחומתיכם | 2. | 2. |
| 3 שאוני | 3. | 3. |
| ואחר דברי תלעיג | | |
| 4 ואם־מדוע | 4. | 4. |
| 5 והשמו | 5. | 5. Ἐξαπορήθητε. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 2. Et sit hoc consolationes vestræ. | 2. Et agite pœnitentiam. | 2. |
| 3. Ferte me | 3. Sustinete. | 3 |
| Et postea verba mea subsannes. | Et post mea, si videbitur, verba ridete. | |
| 4. Et si cur. | 4. Ut merito. | 4. |
| 5. Et obstupescite. | 5. Obstupescite. | 5. Obstupescite. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 21. Οὐχ ἀπελίμπανεν ἐκ τῆς τροφῆς αὐτοῦ. | 21. ※ Οὐκ ἔστιν ὑπόλειμμα τοῖς ※ βρώμασιν αὐτοῦ. | 21. |
| 23. | 23. Εἴπως εἶ πληρῶσαι γαστέρα αὐτοῦ. | 23. Εἴπως εἶ πληρῶσαι γαστέρα αὐτοῦ. |
| Ἐπιβρέξει. | Νίψαι. | Ἐπιβρέξει. |
| 25. | 25. Ἄστρα δὲ ἐν διαίταις αὐτου περιπατήσαισαν. | 25. Καὶ ἀστραπὴ ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ πορεύσεται ἐπ' αὐτόν. |
| 26. | 26. Πᾶν δὲ σκότος αὐτῷ ὑπομεῖναι. | 26. Ἀποκέκρυπται τοῖς ἐγκεκρυμμένοις αὐτοῦ. |
| Ἄνευ φυσήματος. | Πῦρ ἄκαυστον. *Ἄλλος*, πυρετός. | Πῦρ μὴ φυσηθέν. |
| 29. Ἀντιλογίας ἀπὸ Θεοῦ. | 29. Ἀσεβοῦς παρὰ Κυρίου. | 29. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 21. Non reliquit de cibo suo. | 21. ※ Non erunt reliquiæ ae ※ cibis ejus. | 21. |
| 23. | 23. Si quo modo sit implere ventrem suum. | 23. Si quo modo sit implere ventrem suum. |
| Pluet super. | Lavet. | Pluet super. |
| 25. | 25. Astra autem in habitaculis ejus obambulent. | 25. Et fulgur a facie ejus ibit super eum. |
| 26. | 26. Omnes autem tenebræ ipsi permaneant. | 26. Absconditum est occultis ejus. |
| Absque flatu. | Ignis qui non accenditur. *Alius*, febris. | Ignis non sufflatus. |
| 29. Contradictionis a Deo. | 29. Impii a Domino. | 29. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XX Job.

V. 16. Σ., χολὴν ἀσπίδων μυζήσεται. Reg. unus. Colbertinus autem et Drusius, *οἱ λοιποὶ*, χολὴν ἀσπίδων μυζήσει.

V. 17. Colbert., Reg. unus, Nicetas et Drusius, Σ., *ῥεῖθρα* μέλιτος.

V. 19. Σ., *οἰκίαν* ἥρπασε etc. Sic omnes mss. et Drusius.

V. 20. Σ., σχὼν ἃ ἐπεθ-. Sic omnes.

V. 21. Σ., οὐκ ἀπελίμπανεν ἐκ τῆς τροφῆς αὐτοῦ. Sic Colbert. et Reg. unus. Drusius vero, οὐκ ἀπολείψει ἀπὸ τῆς τροφῆς αὐτοῦ. Versio hujus loci τῶν Ο' notatur asterisco in Colbertino et in editione Latina.

V. 23. In Colbertino codice notatur Θ. post sequitur ※ et consequenter μθ ἀντὶ τοῦ ὅπως quo forte significatur solum Theodotionem εἴπως pro ὅπως habere. Sed hæc hariolando dicimus. [Notam codicis hoc modo legas: μόνος Θεοδοτίων ἀντὶ etc. Cf. supra XVII, 3. DRACH.]

Ibid. Σ., Θ., ἐπιβρέξει. Reg. unus, Nicetas et Drusius Symmacho tribuunt; Colbert. et Reg. alter Theodotioni. Drusius solus legit, βρέξει.

V. 25. Ἀ., Θ., καὶ ἀστραπὴ etc. Colbert. et Reg. unus. Nicetas autem et Drusius uni Aquilæ tribuunt. Consequenter in edit. Latina hæc, ***Discurrant super eum terribiliter***, asterisco notantur: secus in Colbertino.

V. 26. Ἀ., Θ., ἀποκέκρυπται τοῖς ἐγκεκρυμμένοις αὐτοῦ. Sic Colbert. et Reg. unus. Nicetas et Drusius habent, Ἀ., ἐγκέκρυπται τοῖς ἐγκειμένοις αὐτοῦ.

Ibid. Ἀ., Θ., πῦρ μὴ φυσηθέν. Σ., ἄνευ φυσήματος. Sic omnes præter Drusium, qui habet, Ἀ., Θ., πῦρ μὴ φυσηθὲν ἄνευ φυσήματος, omissa Symmachi nota.

V. 29. Σ., ἀντιλογίας ἀπὸ Θεοῦ. Colbert.

# CAPUT XXI JOB.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 2. Καὶ γινέσθω τοῦτο μεταβούλευμα ὑμῶν. | 2. Ἵνα μὴ ᾖ μοι παρ' ὑμῶν αὕτη ἡ παράκλησις. | 2. |
| 3. Ἀνάσχεσθε. | 3. Ἄρατε. | 3. Ὑπηνέγκατε. |
| Καὶ μετὰ τοὺς λόγους μου στήσετε. | Εἶτ' οὐ καταγελάσετέ με. | |
| 4. | 4. Ἢ διατί. | 4. Εἰ μή. |
| 5. Ἄφθογγοι γίνεσθε. | 5. Θαυμάσετε. | 5. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 2. Et sit hoc pœnitentia vestra. | 2. Ut non sit mihi a vobis hæc consolatio. | 2. |
| 3. Sustinete. | 3. Sustinete. | 3. Sustinete. |
| Et post sermones meos sistetis. | Deinde non deridebitis me. | |
| 4. | 4. Aut quare. | 4. Nisi. |
| 5. Obmutescite. | 5. Mirabimini. | 5. |

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON 'Ελληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛAΣ. |
|---|---|---|
| על־פה | | |
| 6 ונבהלתי | 6. | 6. |
| 8 נכון לפניהם | 8. | 8. |
| 10 ולא יגעל | 10. | 10. Οὐκ ἐξέβαλε. |
| פרתו | | Δάμαλις αὐτοῦ. |
| 11 כצאן עויליהם | 11. | 11. |
| 12 עוגב | 12. | 12. ⋇ 'Οργάνου. |
| 13 יבלו בטוב ימיהם וברגע שאו יחתו | 13. | 13. |
| 15 מה־שדי כי־נעבדנו ומה־נועיל כי נפגע־בו | 15. | 15. |
| 19 אלוה יצפן־לבניו אונו | 19. | 19. |
| ישלם | | |
| 20 כידו | 20. | 20. |
| 21 כי מה־חפצו בביתו אחריו ומספר חדשיו חצצו 'Εκ τοῦ 'Εβραϊκοῦ. Τί γὰρ χρήζει τῆς οἰκίας αὐτοῦ μεθ' ἑαυτοῦ; | 21. | 21. 'Ημισεύθησαν. |
| 22 הלאל ילמד דעת | 22. | 22. |
| רמים | | |
| 23 זה ימות בעצם תמו כלו שלאנן ושליו | 23. | 23. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| Super os. | Ori vestro. | |
| 6. Et attonitus sum. | 6. Pertimesco. | 6. |
| 8. Stabile ad facies eorum. | 8. Permanet coram eis. | 8. |
| 10. Et non projecit semen extra. | 10. Non abortivit. | 10. Non ejecit. |
| Vacca ejus. | Vacca. | Vacca eius. |
| 11. Velut ovem parvulos suos. | 11. Quasi greges parvuli eorum. | 11. |
| 12. Organi. | 12. Organi. | 12. ⋇ Organi. |
| 13. Terent vetustate in bono dies suos, et in momento sepulcrum descendent. | 13. Ducunt in bonis dies suos; et in puncto ad inferna descendent. | 13. |
| 15. Quid Saddai, quod serviemus ei, et quid utilitatis capiemus, quod occurrerimus ei? | 15. Quis est Omnipotens ut serviamus ei, et quid nobis prodest si oraverimus illum? | 15. |
| 19. Deus abdet filiis ejus robur ejus. | 19. Deus servabit filiis illius dolorem patris. | 19. |
| Reddet. | Et cum reddiderit. | |
| 20. Infortunium suum. | 20. Interfectionem. | 20. |
| 21. Nam quæ voluntas ejus in domo sua post se? et numerus mensium ejus dimidiati sunt. *Ex Hebraico.* Quid enim opus habet domo sua post se? | 21. Quid enim ad eum pertinet de domo sua post se? et si numerus mensium ejus dimidietur. | 21. Dimidiati |
| 22. Numquid Deum docebit scientiam? | 22. Numquid Deum docebit quispiam scientiam? | 22. |
| Excelsos. | Excelsos. | |
| 23. Iste morietur in fortitudine integritatis suæ. Totus ipse quietus et pacificus. | 23. Iste morietur robustus et sanus, dives et felix. | 23. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
| --- | --- | --- |
| | Ἐπὶ σιαγόνι. *Οἱ λοιποί*, ἐπὶ στόματι. | |
| 6. Θορυβοῦμαι. | 6. Ἐσπούδακα. | 6. |
| 8. Διαμένει ἔμπροσθεν αὐτῶν. | 8. Κατὰ ψυχήν. | 8. |
| 10. Οὐκ ἐξέτρωσε. | 10. Οὐκ ὠμοτόκησε. | 10. |
| | Ἐν γαστρὶ ἔχουσα. | |
| 11. | 11. Ὡς πρόβατα αἰώνια. *Ἄλλος*, ταῖς ἐπιγοναῖς. | 11. |
| 12. ※ Κιθάρας. | 12. Ψαλμοῦ. | 12. |
| 13. | 13. ※ Συνετέλεσαν δὲ ἐν ἀγαθοῖς ※ τὸν βίον αὐτῶν, ἐν δὲ ἀναπαύσει ※ ᾅδου ἐκοιμήθησαν. | 13. |
| 15. Ἵνα δουλεύσωμεν αὐτῷ | 15. ※ Τί Ἱκανὸς ὅτι δουλεύσω- ※ μεν αὐτῷ, καὶ τίς ὠφέλεια ὅτι ※ ἀπαντήσωμεν αὐτῷ; *Ἄλλος*, ἐὰν δουλεύσωμεν αὐτῷ; | 15. |
| 19. | 19. Ἐκλείποι υἱοὺς (al. υἱοῖς) τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ. | 19. Ὁ Θεὸς καταχρύψει τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ ἀδικίας αὐτοῦ. |
| | ※ Ἀνταποδώσει πρὸς αὐτὸν καὶ ※ γνώσεται. | ※ Ἀνταποδώσει πρὸς αὐτὸν καὶ ※ γνώσεται. |
| 20. Πτῶσιν. | 20. Σφαγήν. | 20. |
| 21. | 21. ※ Ὅτι τὸ θέλημα αὐτοῦ ἐν ※ οἴκῳ αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ. Καὶ ※ ἀριθμοὶ μηνῶν αὐτοῦ διηρέθη- ※ σαν. *Ἄλλως*, ἡμισεύθησαν. | 21. ※ Ὅτι τὸ θέλημα αὐτοῦ ἐν ※ οἴκῳ αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ. Καὶ ἀ- ※ ριθμοὶ μηνῶν αὐτοῦ διηρέθησαν. |
| 22. Μὴ τὸν Θεὸν διδάξει τις ἐπιστήμην; | 22. Πότερον οὐχὶ ὁ Κύριός ἐστιν ὁ διδάσκων σύνεσιν; | 22. |
| | Σοφούς. *Ἀλλ.*, φόνους. *Οἱ λοιποί*, ὑψηλούς. | |
| 23. | 23. ※ Οὗτος ἀποθανεῖται ἐν κρά- ※ τει ἁπλοσύνης αὐτοῦ· ὅλος δὲ ※ εὐθυνῶν καὶ εὐπαθῶν. *Οἱ λοιποί*, ἰσχύων ἄμωμος. | 23. ※ Οὗτος ἀποθανεῖται ἐν κρά- ※ τει ἁπλοσύνης αὐτοῦ· ὅλος δὲ ※ εὐθυνῶν καὶ εὐπαθῶν. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
| --- | --- | --- |
| | Super maxillam. *Rel.*, super os. | |
| 6. Perturbor. | 6. Solicitus sum. | 6. |
| 8. Permanet in conspectu eorum. | 8. Secundum animam. | 8. |
| 10. Non abortivit. | 10. Non fœtum immaturum peperit. | 10. |
| | Prægnans. | |
| 11. | 11. Sicut oves æternæ. *Alius*, fœturis. | 11. |
| 12. Citharæ. | 12. Psalmi. | 12. |
| 13. | 13. ※ Et finierunt in bonis vi- ※ tam suam, atque in requie in- ※ feri dormierunt. | 13. |
| 15. Ut serviamus ei. | 15. ※ Quid est Omnipotens quia ※ serviemus ei, aut quæ utilitas, ※ quia obviam ibimus ei? *Alius*, si serviamus ei? | 15. |
| 19. | 19. Deficiant filiis bona ejus. | 19. Deus abscondet filiis ejus injustitias ejus. |
| | ※ Reddet ei, et sciet. | ※ Reddet ei, et sciet. |
| 20. Casum. | 20. Necem. | 20. |
| 21. | 21. ※ Quia nulla (*sic*) voluntas ※ ejus in domo sua post eum. ※ Licet numerus mensium ejus ※ dimidiatus sit. *Aliter*, dimidiati sunt. | 21. ※ Quia nulla (*sic*) voluntas ※ ejus in domo sua post eum. ※ Licet numerus mensium ejus ※ dimidiatus sit. |
| 22. Numquid Deum docebit quis scientiam? | 22. Annon Dominus est qui docet intelligentiam? | 22. |
| | Sapientes. *Alius*, cædes. *Reliqui*, excelsos. | |
| 23. | 23. ※ Hic morietur in robore ※ simplicitatis suæ, totus in a- | 23. ※ Hic morietur in robore ※ simplicitatis suæ, totus in a- |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 24 ומח עצמותיו ישקה | 24. | 24. |
| 26 ורמה | 26. | 26. Σήπη. |
| 27 ידעתי מחשבותיכם ומזמות עלי תחמסו | 27. | 27. |
| 28-33 כי תאמרו איה בית־נדיב ואיה אהל ׀ משכנות רשעים: הלא שאלתם עוברי דרך ואתתם לא תנכרו: כי ליום איד יחשך רע ליום עברות יובלו: מי־יגיד על־פניו דרכו והוא־עשה מי ישלם־לו: והוא לקברות יובל ועל־גדיש ישקוד: מתקו־לו רגבי נחל ואחריו כל־אדם ימשוך ולפניו אין מספר | 28-33. | 28-33. Ὑπεξαιρεθήσεται. Ἐπὶ θημωνίας. |
| 34 ותשובתיכם נשאר־מעל | 34. | 34. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 24. Et medulla ossa ejus irrigantur. | 24. Et medullis ossa illius irrigantur. | 24. |
| 26. Et vermis. | 26. Vermes. | 26. Putredo. |
| 27. Novi cogitationes vestras, et molimina super me injuste excogitabitis. | 27. Certe novi cogitationes vestras et sententias contra me iniquas. | 27. |
| 28-33. Nam dicetis, Ubi domus principis, et ubi tabernaculum habitaculorum impiorum? Numquid non interrogastis transeuntes viam, et signa eorum non dissimulabitis? Quia in die exitii prohibebitur malus, in die furorum inducentur. Quis nuntiabit super facies ejus viam ejus? Et ipse fecit, quis reddet ei? Et ipse ad sepulcra ducetur, et super acervo vigilabit. Dulcuerunt ei cespites torrentis, et post se omnem hominem trahet, et ad facies suas non numerus. | 28-33. Dicitis enim, Ubi est domus principis, et ubi tabernacula impiorum? Interrogate quemlibet de viatoribus, et hæc eadem illum intelligere cognoscetis. Quia in diem perditionis servatur malus, et ad diem furoris ducetur. Quis arguet coram eo viam ejus, et quæ fecit quis reddet illi? Ipse ad sepulcra ducetur, et in congerie mortuorum vigilabit. Dulcis fuit glareis Cocyti, et post se omnem hominem trahet, et ante se innumerabiles. | 28-33. Eruetur. Super acervo. |
| 34. Et responsionibus vestris remansit prævaricatio. | 34. Cum responsio vestra repugnare ostensa sit veritati. | 34. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap XXI Job.

V. 2. Σ., καὶ γινέσθω etc. Sic omnes.

V. 3. Σ., ἀνάσχεσθε. Colbert. et Reg. unus.

Ibid. Σ., καὶ μετὰ τοὺς etc. Sic omnes.

V. 4. Θ., εἰ μή. Colbert. et Reg. unus.

V. 5. Aquilæ et Symmachi lectiones sic omnes, uno excepto Regio, qui ad Symmachum habet ἄφθονοι.

Ibid. *Οἱ λοιποὶ*, ἐπὶ στόματι. Omnes.

V. 6. Σ., θορυβοῦμαι. Omnes.

V. 8. Σ., διαμένει ἔμπροσθεν αὐτῶν. Item omnes.

V. 10. Ἀ., οὐκ ἐξέβαλε. Σ., οὐκ ἐξέτρωσε. Sic Colbert. et Reg. unus. Nicetas vero et Drusius, Σ., οὐκ ἐξέτρωσε, tantum habent. Palam est primam esse Aquilæ, secundam Symmachi.

Ibid. Ἀ., δάμαλις αὐτοῦ. Sic omnes.

V. 11. *Ἄλλος*, ταῖς ἐπιγοναῖς. Colbert. Hoc lo co editio Latina Hieronymi sic cum asterisco habe l, *Et mittunt sicut infantes suos.*

V. 12 Ἀ., ὀργάνου. Σ., κιθάρας. Sic Colbert. et Reg. unus. Sed illud, Ἀ., ὀργάνου, inductum in textum τῶν Ο' cum asterisco erat, ut habetur in edit. Latina.

V. 13. Hi versus asteriscis notantur in ed. Latin a.

V. 15. Colbertinus, præmisso asterisco, ἐκ Θ. oi β', i. e. *hi duo versiculi ex Theodotione.* Post ca subsequitur, Σ., ἵνα. Ac deinde, præmisso ite iii asterisco, et ἐάν pro ὅτι, pergit idem, καὶ ταῦ a κεῖται ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ. I. e. *Hæc etiam in Hebrai* e

Drusium, qui legit ἡμιστευθήσεται, minus recte.
V. 22. Σ., μὴ τὸν Θεὸν etc. Colb., Nicetas et Drusius.
Ibid. Οἱ λοιποὶ, ὑψηλούς. Colbert. Alius vero, φόνους forte mendose, et sic edit. Rom.
V. 23. Colbert., ἐκ Θ. οἱ β', i. e. *hi duo versiculi ex Theodotione*, cum asteriscis de more. In edit. etiam Latina asterisco notantur.
Ibid. Οἱ λοιποὶ, ἰσχύων ἄμωμος. Colbert.
V. 24. Σ., καὶ τῷ μυελῷ etc. Sic Colb. et Orat. qui postremus babet ἀρδόμενος.

sibi vult hoc *ejus*, αὐτοῦ? Respondent Aug. pariter et Nicetas, hoc pronomen referri ad Deum (nominatum in fine versus præcedentis). Sensus igitur, ut exponunt iidem, planus evadit. « Dum vivit impius (in « domo sua), nullo modo obsequitur voluntati Dei (nulla voluntas ejus), ut Deo adhæreat (post eum, *vel « ut nunc jacet in textu* LXX, cum eo, μετ' αὐτοῦ). » Ergo, recte observat codex Colb. ad primum *αὐτοῦ* : *οὕτω, τοῦ Θεοῦ*, i. e. *Sic, Dei;* quasi diceret : Hoc αὐτοῦ non expungendum propter alterum αὐτοῦ proxime sequens; primum enim refertur ad Deum, alterum vero ad impium, scil. ἐν οἴκῳ αὐτοῦ, *in domo sua* (ipsius impii), ut dedita opera vertunt SS. Hier. et Aug., non autem, *in domo ejus*, ut aliqui male. Post hujusmodi monitum ita pergit codex : *μόνος Θεοδοτίων ἐκ τοῦ Ἑβραϊκοῦ τί* γάρ, etc. I. e., *solus Theodotio præfert hæc ex Hebraico fonte*, quid enim etc. Cf. quæ diximus supra ad XVII, 3. DRACH.

## CAPUT XXII JOB.

| TO ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | TO ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 3 החפץ לשדי כי תצדק ואם־בצע כי־תתם דרכיך | 3. | 3. |
| 4 יכיחך | 4. | 4. |
| 6 חנם | 6. | 6. |
| 10 ויבהלך פחד פתאום | 10. | 10. |
| 11 ושפעת־מים תכסך | 11. | 11. Καὶ πλῆθος ὑδάτων καλύψει σε. |
| 12 גבה | 12. | 12. |
| 13-16 ואמרת מה־ידע אל הבעד ערפל ישפט : עבים סתר־לו ולא יראה וחוג שמים יתהלך : הארח עולם תשמור אשר דרכו מתי־און : אשר־קמטו ולא־עת נהר יצק יסודם | 13-16. | 13-16. |
| 17 ומה־יפעל | 17. | 17. |
| 18 והוא מלא בתיהם טוב | 18. | 18. Καὶ αὐτὸς δὲ ἐνέπλησε τοὺς οἴκους αὐτῶν ἀγαθῶν. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 3. Numquid voluntas Saddai quod justificeris? et si lucrum quod perficias vias tuas? | 3. Quid prodest Deo, si justus fueris? aut quid ei confers, si immaculata fuerit via tua? | 3. |
| 4. Arguet te. | 4. Arguet te. | 4. |
| 6. Gratis. | 6. Sine causa. | 6. |
| 10. Et terruit te pavor subito. | 10. Et conturbat te formido subita. | 10. |
| 11. Et inundatio aquarum operiet te. | 11. Et impetu aquarum inundantium non oppressum iri. | 11. Et multitudo aquarum operiet te. |
| 12. In sublimitate. | 12. Excelsior. | 12. |
| 13-16. Et dixisti, Quid novit Deus? Numquid per caliginem judicabit? Nubes absconsio ei, ut non videat, et ambitum cœlorum perambulabit. Numquid semitam sæculi observabis, quam calcaverunt viri iniquitatis? qui succisi sunt, et non tempus : fluvius diffusus est fundamento eorum. | 13-16. Et dicis, Quid enim novit Deus? et quasi per caliginem judicat. Nubes latibulum ejus, nec nostra considerat, et circa cardines cœli perambulat. Numquid semitam sæculorum custodire cupis, quam calcaverunt viri iniqui? Qui sublati sunt ante tempus suum, et fluvius subvertit fundamentum eorum. | 13-16. |
| 17. Et quid operabitur? | 17. Et quasi nihil posset facere. | 17. |
| 18. Et ipse implevit domos eorum bono. | 18. Cum ille implesset domos eorum bonis. | 18. Et ipse implevit domos eorum bonis. |

V. 26. 'Α., σήπη. Colbert.

V. 27. Σ., οἶδα τὰς etc. Colbert., Reg. unus, Orat., Nicetas et Drusius.

V. 28-33. Ὅτι ἐρεῖτε. Sic Colbert. In edit. Rom. legitur, ὥστε ἐρεῖτε. Hic vero notat Colbert., ἐκ Θ. οἱ ιγ', id est, *ex Theodotione tredecim versiculi*, præmisso de more asterisco. Illi vero 13 versiculi asteriscis notantur in editione Latina Hieronymi, unde versionem desumpsimus. Illos autem versiculos littera majuscula initiali singulos distinximus in Græco, neque necesse est eos hic repetere. In fine 13 versiculorum notat Colbertinus μ ΙΓ τὰ ΙΓ', id est, nisi fallimur, μόνος πρὸς τὰ ιγ', i. e. *solus ad tredecim versiculos*, scilicet Theodotio, τά pro τούς mendose. (**)

Ibid. 'Α., ὑπεξαιρεθήσεται. Σ., συντηρεῖται. Orat., Reg. unus, Nicetas et Drusius.

Ibid. 'Α., ἐπὶ θημωνίας. Colb. et Reg. unus addunt Θ.

V. 34. Σ., καὶ γὰρ ἀντιῤῥήσεις etc. Colbert.

(**) Confidimus jam tibi, benigne lector, persuasum esse sigla quæ nunc denuo ob oculos habes, nihil aliud significare quam, μόνος Θ. Præterea τὰ ΙΓ' minime est mendose scriptum, denotat enim τά articulus, *ea quæ* ferunt isti versiculi. Sensus porro notæ integræ is est : μόνος Θ. τὰ ιγ', i. e., solus Theodotio habet ea quæ legis in his tredecim versiculis. Drach.

## CAPUT XXII JOB.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 3. Μὴ χρήζει Ἱκανὸς ἵνα δικαιωθῇς ; ἢ κερδανεῖ (κἂν) ἄμωμος ἡ ὁδός σου ; | 3. Τί γὰρ μέλει τῷ Κυρίῳ, ἐὰν σὺ ἦσθα τοῖς ἔργοις ἄμεμπτος; ἢ ὠφέλεια, ὅτι ἁπλώσῃς τὴν ὁδόν σου ; | 3. |
| 4. | 4. Ἐλέγξει. *Ἄλλος*, διαλεχθήσεταί σοι. | 4. |
| 6. Ἐπ' ἀναιτίους. | 6. Διακενῆς. | 6. |
| 10. Καὶ ταράσσει σε φόβος ἐξαίφνης. | 10. Καὶ ἐσπούδασέ σε πόλεμος ἐξαίσιος. | 10. |
| 11. | 11. Κοιμηθέντα δὲ ὕδωρ σε ἐκάλυψε. | 11. Καὶ πλῆθος ὑδάτων καλύψει σε. |
| 12. | 12. Ναίων. *Ἄλλος*, οἰκῶν. | 12. |
| 13-16. Περιγραφὴν... ἁλώσονται πρὸ καιροῦ. | 13-16. ※ Καὶ εἶπας, τί ἔγνω ὁ ※ Ἰσχυρός, Ἢ κατὰ τοῦ γνόφου ※ κρινεῖ; Νεφέλη ἀποκρυφὴ αὐ- ※ τοῦ, καὶ οὐχ ὁρασθήσεται, Καὶ ※ γῦρον οὐρανοῦ διαπορεύσεται. ※ Μὴ τρίβον αἰώνιον φυλάξεις, ※ Ἣν ἐπάτησαν ἄνδρες δίκαιοι ※ (l. ἄδικοι), Οἳ συνελήφθησαν ※ ἄωροι ; Ποταμὸς ἐπιῤῥέων οἱ θε- ※ μέλιοι αὐτῶν. | 13-16. |
| 17. | 17. Τί ἐπάξεται. | 17. Τί ἐργᾶται. |
| 18. | 18. Ὃς δὲ ἐνέπλησε τοὺς οἴκους αὐτῶν ἀγαθῶν. | 18. Καὶ αὐτὸς δὲ ἐνέπλησε τοὺς οἴκους αὐτῶν ἀγαθῶν. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 3. Numquid indiget Potens, (*i.* Deus,) ut justus sis? aut lucrabitur si immaculata fuerit via tua ? | 3. Quid enim curæ est Domino, si tu fuisti operibus sine crimine ? aut utilitas, quod simplicem facies viam tuam ? | 3. |
| 4. | 4. Arguet. *Alius*, disseret tecum. | 4. |
| 6. Super culpæ expertes. | 6. Frustra. | 6. |
| 10. Et turbat te metus repente. | 10. Et solicitavit te bellum insigne. | 10. |
| 11. | 11. Et dormientem te aqua operuit. | 11. Et multitudo aquarum operiet te. |
| 12. | 12. Habitans. *Alius, id.* | 12. |
| 13-16. Circumscriptionem...... Capientur (*vel* destruentur) ante tempus. | 13-14. ※ Et dixisti, Quid novit ※ Deus ? et an per nebulam ju- ※ dicat? Nubes latibulum ejus : ※ non videbitur. Et ambitum cœli ※ perecurrit. Ergone semitam sæ- ※ culi custodis, quam calcave- ※ runt viri iniqui, qui capti sunt ※ immaturi ? Fluminis decurren- ※ tis fundamenta eorum. | 13-14. |
| 17. | 17. Quid inducet. | 17. Quid facit. |
| 18. | 18. Ille vero implevit domos eorum bonis. | 18. Et ipse implevit domos eorum bonis. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 9. | 9. ※ Ἀριστερᾷ ποιήσαντος αὐ- ※ τοῦ, καὶ οὐ κατέσχον. Περιβα- ※ λεῖ δεξιᾷ, καὶ οὐχ ὄψομαι. | 9. ※ Ἀριστερᾷ ποιήσαντος αὐ- ※ τοῦ, καὶ οὐ κατέσχον. Περιβα- ※ λεῖ δεξιᾷ, καὶ οὐχ ὄψομαι. |
| 10. | 10. Διέκρινε δέ με. | 10. |
| 11. | 11. Ἐξελεύσομαι δὲ ἐν ἐντάλμασιν αὐτοῦ. *Ἄλλως*, ※ ἐκράτησεν ※ ὁ ποῦς μου τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ. | 11. ※ Ἐκράτησεν ὁ πούς μου ※ τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ. |
| 15. | 15. ※ Ἐπὶ τούτῳ ἀπὸ προσώπου ※ αὐτοῦ κατασπουδασθῶ, (al. τε- ※ τάραγμαι) κατανοήσω καὶ πτοη- ※ θήσομαι ἐξ αὐτοῦ. *Ἄλλος*, ἀμη- ※ χανῶ, καὶ κατανοῶν πτοοῦμαι. | 15. ※ Ἐπὶ τούτῳ ἀπὸ προσώπου ※ αὐτοῦ κατασπουδασθῶ, (al. τε- ※ τάραγμαι) κατανοήσω καὶ πτοη- ※ θήσομαι ἐξ αὐτοῦ. |
| 16. Ἐθορύβησέ με. | 16. Ἐσπούδασέ με. | 16. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 9. | 9. ※ Ad lævam quid agam? ※ non apprehendam. Convertatur ※ ad dexteram, et non videbo. | 9. ※ Ad lævam quid agam? non ※ apprehendam. Convertatur ad ※ dexteram, et non videbo. |
| 10. | 10. Probavit autem me. | 10. |
| 11. | 11. Egrediar autem in præceptis ejus. *Aliter*, ※ tenuit pes ※ meus vias ejus. | 11. ※ Tenuit pes meus vias ※ ejus. |
| 15. | 15. ※ Idcirco a facie ejus turbabor: considerabo, et timebo ※ ab eo. *Alius*, anxius sum et considerans obstupefio. | 15. ※ Idcirco a facie ejus turbabor: considerabo, et timebo ※ ab eo. |
| 16. Conturbavit me. | 16. Solicitavit me. | 16. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIII Job.

in Colbertino, eorumque versio in editione item Latina Hieronymi asterisco notatur, qualem nos damus.

V. 15. Colbertinus præmisso asterisco, ἐκ τῶν Ἀκύλα καὶ Θ. οἱ β', τετάραγμαι. Id est, *Hi duo versiculi ex Aquila et Theodotione*. Illud autem τετάραγμαι videtur item esse Aquilæ et Theodotionis, loco τοῦ κατασπουδασθῶ, quod hodie in versione τῶν Ο' legitur. Editio Latina Hieronymi quam sequimur, habet *turbabor*, et hos duos versiculos asteriscis notat. Drusius ad hanc vocem אבהל hoc ceu scholion adfert, ἐθροήθην καὶ ἐταράχθην, i. e., *perculsus et turbatus sum*.

V. 16. Σ., ἐθορύβησέ με. Sic Colbert. et Regius unus.

## CAPUT XXIV JOB.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 1. | 1. Ὧραι. | 1. Καιροί. |
| | ※ (Οὐκ οἴδασι τὰς ἡμέρας αὐ- ※ τοῦ.) | |
| 2. | 2. Ὑπερέβησαν. | 2. |
| 3. | 3. Ὑποζύγιον. *Ἄλλος*, ὄνον. | 3. |
| 4. Παρέτρεψαν γὰρ πενήτων ὁδόν. | 4. Ἐξέκλιναν ἀδυνάτους ἐξ ὁδοῦ δικαίας. | 4. |
| Ὁμοῦ ἀφανεῖς ἐποίησαν πραεῖς γῆς. | ※ Ὁμοθυμαδὸν δὲ ἐκρύβησαν ※ πραεῖς γῆς. | ※ Ὁμοθυμαδὸν δὲ ἐκρύβησαν ※ πραεῖς γῆς. |
| 5. | 5. Ὄνοι ※ ἄγριοι. | 5. |
| | Ἐν ἀγρῷ. | |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 1. | 1. Horæ. | 1. Tempora. |
| | ※ Nescierunt dies ejus. | |
| 2. | 2. Transgressi sunt. | 2. |
| 3. | 3. Subjugale. *Alius*, asinum. | 3. |
| 4. Subverterunt enim pauperum viam. | 4. Divertere fecerunt impotentes a via justa. | 4. |
| Simul latentes fecerunt mites terræ. | ※ Et simul absconditi sunt mi- ※ tes terræ. | ※ Et simul absconditi sunt mi- ※ tes terræ. |
| 5. | 5. Asini ※ feri. | 5. |
| | In agro. | |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ἈΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| יצאו בפעלם משחרי לטרף<br>ערבה לו לחם לנערים | | Ἐξέρχονται ἐν κατέργῳ αὐτῶν, ὀρθρίζοντες εἰς ἅλωσιν. |
| 8 מזרם הרים ירטבו | 8. | 8. |
| 9 ועל־עני יחבלו | 9. | 9. |
| 12, 13 ואלוה לא־ישים תפלה : המה ׀ היו במרדי־אור | 12, 13. | 12, 13. |
| 14-18 ובלילה יהי כגנב : ועין נאף שמרה נשף לאמר לא־תשורני עין וסתר פנים ישים : חתר בחשך בתים יומם חתמו־למו לא־ידעו אור : כי יחדו ׀ בקר למו צלמות כי יכיר בלהות צלמות : קל־הוא ׀ על־פני־מים | 14-18. | 14-18. |
| 24 ככל | 24. | 24. |
| 25 ואם־לא אפו<br>וישם לאל מלתי | 25. | 25. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| Egressi sunt ad opus suum surgentes mane ad rapinam.<br>Solitudo ei panis pueris. | Egrediuntur ad opus suum : vigilantes ad prædam.<br>Præparant panem liberis. | Egrediuntur in opus suum, mane surgentes ad capturam. |
| 8. Ab inundatione montium madescunt. | 8. Quos imbres montium rigant. | 8. |
| 9. Et super pauperem accipient pignus. | 9. Et vulgum pauperem spoliaverunt. | 9. |
| 12, 13. Et Deus non ponet insulsum : ipsi fuerunt inter rebelles luminis. | 12, 13. Et Deus inultum abire non patitur. Ipsi fuerunt rebelles lumini. | 12, 13. |
| 14-18. Et in nocte erit tamquam fur : et oculus adulteri observavit crepusculum, dicendo, Non aspiciet me oculus, et absconsionem facierum ponet. Fodit in tenebris domos, die signaverunt sibi : non cognoverunt lucem. Quia pariter mane eis umbra mortis. Cum agnoverit terrores umbræ mortis : levis ipse super facies aquarum. | 14–18. Per noctem vero erit quasi fur. Oculus adulteri observat caliginem dicens : Non me videbit oculus : et operiet vultum suum. Perfodit in tenebris domos, sicut in die condixerant sibi, et ignoraverunt lucem. Si subito apparuerit aurora, arbitrantur umbram mortis : et sic in tenebris quasi in luce ambulant. Levis est super faciem aquæ. | 14-18. |
| 24. Sicut omnes. | 24. Sicut omnia. | 24. |
| 25. Et si non, ubi.<br>Et ponet ad Deum sermonem meum. | 25. Quod si non est ita.<br>Et ponere ante Deum verba mea. | 25. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIV Job.

V. 1. Ἀ., Θ., *καιροί*. Colbert. et Reg. unus.

Ibid. Illud, *nescierunt dies ejus*, non expressum in LXX asterisco notatur in edit. Latina Hieronymi. Ex Latinis Græca restituta uncinis inclusimus.

V. 2. Ἀ., προσλαμβάνουσι. Sic unus. Reg., προσελάβοντο, *assumpserunt*. Colbert., προσελάβου, *assumpsisti*. Nicetas, προσλαμβάνοντες, *assumentes*.

V. 3. Ἄλλος, ὄνον. Colbert. et Reg. unus.

V. 4. Σ., παρέτρεψαν γὰρ etc. Colbert., Regius unus et Drusius.

Ibid. Σ., ὁμοῦ ἀφανεῖς etc. Omnes. Lectionem vero τῶν Ο' ex Theodotione desumptam cum asterisco et Θ. notat Colbertinus, et editio Latina Hieronymi, cujus versionem adhibemus.

V. 5. Vox ἄγριοι asterisco notatur, et in editione Latina *feri* notatur cum asterisco.

Ibid. Ὁ Ἑβραῖος, ἐπ' ἐρήμου. Drusius.

Ibid. Ἀ., ἐξέρχονται ἐν κατ- Omnes. Colbertinus

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 11 ירופפו ויתמהו | 11. | 11. Διεκινήθησαν. |
| 12 מחץ רהב | 12. | 12. |
| 13 נחש ברח | 13. | 13. |
| 14 ומה־שמץ דבר נשמע־בו ורעם גבורתו מי יתבונן | 14. | 14. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 11. Conterentur. Et admirabuntur. | 11. Contremiscunt. Pavent. | 11. Concussæ fuerunt. |
| 12. Percussit superbiam. | 12. Percussit superbum. | 12. |
| 13. Serpentem fugacem. | 13. Coluber tortuosus. | 13. |
| 14. Et quam pusillum verbum audivimus ab eo, et tonitru fortitudinum ejus quis intelliget. | 14. Et cum vix parvam stillam sermonis ejus audierimus, quis poterit tonitruum magnitudini illius intueri? | 14. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVI Job.

V. 3. Ἀ., Σ., συνεβούλευσας. Colbert.

V. 5-10. Colbertinus cum asteriscis habet, ἐκ Θ. οἱ ια', id est, *Hi undecim versiculi ex Theodotione*, videlicet inducti sunt in versionem LXX. Hos item versiculos asteriscis notat editio Latina Hieronymi, unde versionem excerpsimus (*). Ultimus porro versiculus deficit: ac post illud, *ad consummationem lucis*, addas, *cum tenebris*, ut cum Hebræo consonet עם־חשך.

Ibid. Ἀ., Ῥαφαεὶμ. Σ., θεομάχοι. Sic Colbert. et Reg. unus.

Ibid. Colbert. Σ., καὶ οἱ γειτνιῶντες αὐτοῖς, melius quam Drusius qui habet γείτονες.

Ibid. Ἀ., ἐπὶ κενώματι. Sic omnes.

(*) Duodecim habet hæc versio versiculos (στίχους), quorum tertius est: *Nudus infernus coram eo*, et non exprimitur græce in textu Theodotii qualem eum profert Montf. Editio autem Rom. LXX habet: Γυμνὸς ὁ ᾅδης ἐνώπιον αὐτοῦ, et ad amussim respondet hebraico, ערום שאול נגדו. DRACH.

## CAPUT XXVII JOB.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 ויסף איוב שאת משלו | 1. | 1. Καὶ προσέθηκεν Ἰὼβ ἄρας παραβολὴν αὐτοῦ. |
| 2 הסיר משפטי | 2. | 2. |
| 3 כי־כל־עוד נשמתי בי | 3. | 3. |
| 5 לא־אסיר תמתי | 5. | 5. |
| 6 ולא ארפה | 6. | 6. |
| 8 כי יבצע | 8. | 8. |
| 9 כי־תבוא | 9. | 9. |
| 13 ונחלת עריצים משדי יקחו | 13. | 13. |
| 17 נקי | 17. | 17. Ἀθῶοι. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Et addidit Job assumere parabolam suam. | 1. Addidit quoque Job assumens parabolam suam. | 1. Et addidit Job assumens parabolam suam. |
| 2. Removere fecit judicium meum. | 2. Qui abstulit judicium meum. | 2. |
| 3. Quia omni tempore halitus meus in me. | 3. Quia donec superest halitus in me. | 3. |
| 5. Non removebo perfectionem meam. | 5. Non recedam ab innocentia mea. | 5. |
| 6. Et non dimittam eam. | 6. Non deseram. | 6. |
| 8. Cum corraserit. | 8. Si avare rapiat. | 8. |
| 9. Cum venerit. | 9. Cum venerit. | 9. |
| 13. Et hæreditatem fortium ab Omnipotente accipient. | 13. Et hæreditas violentorum, quam ab Omnipotente suscipient. | 13. |
| 17. Innocens. | 17. Innocens. | 17. Innocentes. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 18 נצר־ | 18. | 18. |
| 20 בלדות | 20. | 20. Ἀνυπαρξία. |
| לילה גנבתו סופה | | Νυκτὸς ἐν περιστάσει μὴ ἐκφύγοι. |
| 21-23 ישאהו קדים וילך וישערהו ממקמו : וישלך עליו ולא יחמול מידו ברוח יברח : ישפק עלימו כפימו וישרק עליו ממקימו | 21-23. | 21-23. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 18. Custos. | 18. Custos. | 18. |
| 20. Terrores. | 20. Inopia. | 20. Inexistentia. |
| Nocte furatus est eum turbo. | Nocte opprimet eum tempestas. | Nocte in adverso casu ne effugiat. |
| 21-23. Tollet eum eurus, et ibit, et turbine commovebit eum de loco suo: et projiciet super eum, et non parcet: de manu ejus fugiendo fugiet. Plaudet super eum palmis suis, et sibilabit super eum de loco suo. | 21-23. Tollet eum ventus urens, et auferet, et velut turbo rapiet eum de loco suo. Et mittet super eum, et non parcet: de manu ejus fugiens fugiet. Stringet super eum manus suas, et sibilabit super illum intuens locum ejus. | 21-23. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVII Job.

V. 1. Ἀ., καὶ προσέθηκεν etc. Reg. unus, Nicetas et Drusius.

V. 2. Σ., ὃς παρεῖδε etc. Colbert., Reg. unus, Orat., Nicetas et Drusius.

V. 3. Σ., ὅτι μέχρις οὗ etc. Colbert.

V. 5. Σ., οὐκ ἐκστήσομαι etc. Omnes.

V. 6. Θ., οὐκ ἀφήσω. Colbert., Reg. unus.

V. 8. *Οἱ λοιποί*, ὅτι πλεονεκτεῖ. Sic Colb. Reg. unus, Nicetas et Drusius.

V. 9. *Οἱ λοιποί*, μὴ ἐπελθούσης. Colbert.

V. 13. Σ., Θ., καὶ κληρονομία etc. Sic omnes: sed Drusius, κληρονομίαν.

V. 17. Ἀ., Θ., ἀθῷοι. Σ., ἀναίτιοι. Colbert. et Reg. unus.

V. 18. Colbert. in hæc verba, ἃ συνετήρησε, quæ ibi in textu locantur, in marg. asteriscum ponit

## CAPUT XXVIII JOB.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| יזק | 1. | 1. |
| 2 ואבן יצוק נחושה Ὁ Ἑβραῖος, χαλκὸς δὲ ἀπὸ λίθων χωνεύεται | 2. | 2. |
| 3 קץ | 3. | 3. Τέλος. |
| 4-9 נעו : ארץ ממנה יצא־לחם ותחתיה נהפך כמו־אש : מקום־ספיר אבניה ועפרת זהב לו : נתיב לא־ידעו עיט ולא שזפתו עין איה : לא־הדריכהו בני־שחץ לא־עדה עליו שחל : בחלמיש שלח ידו | 4-9. | 4-9. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Fundent. | 1. In quo conflatur. | 1. |
| 2. Et lapis fusus æs. *Hebræus*, æs autem e lapidibus conflatur. | 2. Et lapis solutus calore, in æs vertitur. | 2. |
| 3. Finem. | 3. Tempus. | 3. Finem. |
| 4-9. Motæ sunt. Terra ex ipsa egredietur panis, et subter eam versus est ut ignis: locus sapphiri lapides ejus, et pulveres auri ei. Semitam non cognovit avis, nec vidit eam oculus vulturis. Non calcaverunt eam filii superbiæ: | 4-9. Et invios. Terra, de qua oriebatur panis in loco suo, igne subversa est. Locus sapphiri lapides ejus, et glebæ illius aurum. Semitam ignoravit avis, nec intuitus est eam oculus vulturis. Non calcaverunt eam filii institorum, | 4-9. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ<br>Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 10 בצורות<br>יארים<br>ראתה עינו | 10. | 10. |
| 11 חבש<br>ותעלמה יצא אור | 11. | 11. Ἐξερεύνησεν. |
| 12 תמצא | 12. | 12. |
| 13 ערכה | 13. | 13. Τάξιν αὐτῆς. |
| 14–19 תהום אמר לא בי־היא וים אמר אין עמדי : לא־יתן סגור תחתיה ולא ישקל כסף מחירה : לא תסלה בכתם אופיר בשהם יקר וספיר : לא־יערכנה זהב וזכוכית ותמורתה כלי־פז : ראמות וגביש לא יזכר ומשך חכמה מפנינים : לא־יערכנה פטדת־כוש בכתם טהור לא תסלה | 14-19. | 14-19. Οὐκ ἀναβληθήσεται..... Γλυκὺ δὲ σοφία παρὰ τὰ περίβλεπτα. |
| 21 ונעלמה מעיני כל־חי ומעוף השמים נסתרה | 21. | 21. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| non transiit juxta eam leo. In silicem misit manum suam. | nec pertransivit per eam leæna. Ad silicem extendit manum suam. | |
| 10. In rupibus.<br>Rivos.<br>Vidit oculus ejus. | 10. In petris.<br>Rivos.<br>Vidit oculus ejus. | 10. |
| 11. Fasciavit.<br>Et absconditum educet lucem. | 11. Scrutatus est.<br>Et abscondita in lucem produxit. | 11. Perscrutatus est. |
| 12. Invenietur. | 12. Invenitur. | 12. |
| 13. Ordinem ejus. | 13. Pretium ejus. | 13. Ordinem ejus. |
| 14-19. Vorago dixit, Non in me ipsa; et mare dixit Non apud me. Non dabitur aurum purum pro ea, et non ponderabitur argento pretium ejus: non æstimabitur cum auro Ophir, cum onyche pretioso et sapphiro. Non adæquabit eam aurum et crystallus, nec permutatio ejus vas obrizi. Coralia et unio non commemorabuntur, et attractio sapientiæ præ margaritis. Non adæquabit eam smaragdus Æthiopiæ, cum auro mundo non æstimabitur. | 14-19. Abyssus dicit, Non est in me: et mare loquitur, Non est mecum. Non dabitur aurum obrizum pro ea, nec appendetur argentum in commutatione ejus. Non conferetur tinctis Indiæ coloribus, nec lapidi sardonycho pretiosissimo, vel sapphiro. Non adæquabitur ei aurum vel vitrum, nec commutabuntur pro eo vasa auri: Excelsa et eminentia non memorabuntur comparatione ejus: trahitur autem sapientia de occultis. Non adæquabitur ei topazius de Æthiopia, nec tincturæ mundissimæ componetur. | 14-19. Non rejicietur...(res) dulcis autem sapientia est præ rebus spectabilibus. |
| 21. Abscondit se ab oculis omnis viventis, et a volucri cœli occultata est. | 21. Abscondita est ab oculis omnium viventium, volucres quoque cœli latet. | 21. |

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛAΣ. |
|---|---|---|
| הבין 23 | 23. | 23. |
| ומים תכן במדה 25 | 25. | 25. Καὶ ὕδωρ ἐσταθμήσατο (al. ἐσταθμίσατο) ἐν καταμετρήσει. |
| לחזיז קולית 26 | 26. | 26. |
| הכינה וגם־חקרה 27 | 27. | 27. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 23. Intellexit. | 23. Intelligit. | 23. |
| 25. Et aquas appendit in mensura. | 25. Et aquas appendit in mensura. | 25. Et aquam ponderavit dimensione. |
| 26. Coruscationi tonitruorum. | 26. Procellis sonantibus. | 26. |
| 27. Præparavit eam, et etiam investigavit eam. | 27. Et præparavit et investigavit. | 27. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVIII Job.

V. 1. *Οἱ λοιποί*, ὅθεν χωνευθῇ. Sic omnes.

V. 2. *Ὁ Ἑβραῖος*, χαλκὸς δὲ etc. Omnes.

V. 3. Ἀ., τέλος. Σ., προθεσμίαν. Θ., πέρας. Reg. unus, Orat., Nicetas et Drusius.

V. 4. Colbertinus ad verbum ἐσαλεύθησαν, hæc notat, præmisso asterisco, ἐκ Θ. τὸ ἡμιστίχιον, ὁμοίως καὶ οἱ θ', id est, *Ex Theodotione hemistichium,* (sive *media pars hujus versiculi,*) *similiterque novem versiculi sequentes*, qui versiculi asteriscis notantur in eodem codice. Hemistichium autem dicitur, vox ἐσαλεύθησαν, cujus versio Latina, *commoti sunt*, asterisco signatur etiam in editione Latina Hieronymi, ut et novem versiculi sequentes, quales nos repræsentamus. Ubi notes etiam hos tres versiculos, qui pertinent ad versum 3 et 4 hujus capitis : *Et omnem finem ipse invenit, Lapis tenebræ et umbræ mortis, Discissio torrentis a cinere* : asteriscis notari in eadem edit. Latina. Sed cum hos minime notet Colbertinus, nec plena fides semper habenda sit eidem editioni Latinæ, hæc monuisse satis esto.

V. 10. Θ., ὀχυρώματα. Sic Regii duo, Orat. et Drusius. Ibid. Nicetas : Θ., ὀχυρώματα. Σ., ῥεῖθρα male; nam versio illa Symmachi ad sequentem vocem pertinet, ut in iisdem mss. indicatur, et res ipsa docet.

V. 11. Ἀ., Θ., ἐξερεύνησεν. Regii duo et Orat. Aquilæ tribuunt; Colbert., Nicetas et Drusius, Theodotioni. Puto utriusque esse.

Ibid. Σ., ἀπὸ δὲ ὑπερ- etc. Colbert. et Reg. unus.

V. 12. *Οἱ λοιποί*, εὑρεθήσεται. Regii, Colbert., Orat. et Drusius.

V. 13. Ἀ., τάξιν etc. Sic omnes.

V. 14-19. Colbertinus habet, ἐκ Θ. οἱ ιβ', id est, *Hi duodecim versiculi ex Theodotione desumpti sunt.* Qui versiculi in eodem codice asteriscis notantur, itemque in editione Latina Hieronymi, in qua tamen aliquot asterisci hinc inde librarii oscitantia prætermissi sunt.

## CAPUT XXIX JOB.

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛAΣ. |
|---|---|---|
| מי־יתנני כירחי־קדם 2 | 2. | 2. Τίς δώη με κατὰ τοὺς μ- τοὺς πρώτους; |
| כימי אלוה ישמרני | | |
| בהלו 3 | 3. | 3 |
| כאשר הייתי בימי חרפי 4 | 4. | 4. |
| בסוד אלוה עלי אהלי | | |
| סביבותי נערי 5 | 5. | 5. |
| נערים 8 | 8. | 8. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 2. Quis dabit mihi secundum menses antiquos ? | 2. Quis mihi tribuat, ut sim juxta menses pristinos ? | 2. Quis dederit mihi secundum menses primos ? |
| Secundum dies, Deus custodiebat me. | Secundum dies quibus Deus custodiebat me. | |
| 3. In faciendo splendere ipsum. | 3. Splendebat. | 3. |
| 4. Sicut eram in diebus adolescentiæ meæ. | 4. Sicut fui in diebus adolescentiæ meæ. | 4. |
| In secreto Dei in tabernaculo meo. | Quando secreto Deus erat in tabernaculo meo. | |
| 5. Circuitus mei pueri mei. | 5. Et in circuitu meo pueri mei. | 5. |
| 8. Pueri. | 8. Juvenes. | 8. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 23. Συνῆκεν. | 23. Συνέστησεν. | 23. |
| 25. Ὕδωρ δὲ ἐξίσωσε μέτρῳ. | 25. ..... καὶ ὕδατος μέτρα. | 25. |
| 26. Εἰς κτύπον φωνῶν. | 26. Ἐν τινάγματι φωνάς. | 26. |
| 27. | 27. Ἑτοιμάσας ἐξιχνίασεν. | 27. Διέταξεν αὐτὴν καὶ ἐρεύνησεν αὐτήν. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 23. Intellexit. | 23. Constituit. | 23. |
| 25. Aquam vero adæquavit mensuræ. | 25.... Et aquæ mensuras. | 25. |
| 26. Ad strepitum vocum. | 26. In concussione voces. | 26. |
| 27. | 27. Cum parasset, investigavit. | 27. Ordinavit eam et perscrutatus est eam. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XXVIII Job.

Ibid. Ἀ.; οὐκ ἀναβληθήσεται. Omnes mss. et Drusius.

Ibid. Σ., χρυσίῳ πρωτείῳ. Sic omnes mss. et Drusius. *Ἄλλος*, σαρδονυχίῳ. Drusius. *Ἄλλος*, οὐκ ἀντισταθμισθήσεται. Colbertinus.

Ibid. Σ., κρύσταλλος διαφανής. Hanc lectionem adferunt Colbertinus et Reg. unus sine interpretis nomine. Putamus esse Symmachi : sed rem non exploratam esse duobus uncinis indicamus.

Ibid. Σ., οὐδὲ ἀντικαταλλαγήσεται etc. Sic omnes mss. et Drusius.

Ibid. Σ., ὑψηλὰ καὶ etc. Sic locum plenum habent omnes mss., truncatum adtulerat Drusius. LXX habent, μετέωρα καὶ Γαβίς. In eum vero locum hoc notatur in Colbertino : τινές φασιν ὅτι Γαβεὶς λέγεται τὸ ὑπερέχον τοῦ χείλους τοῦ μεδίμνου, ὃ καλεῖται κομμουλάτον. Id est, *Quidam dicunt Gabis vocari, quod supereminet in labro medimni, et vocatur cumulatum.*

Ibid. Σ., οὐκ ἀναβληθήσεται. Nicetas. Sic eamdem vocem vertit Aquila supra, v. 16.

Ibid. Ἀ., γλυκὺ δὲ etc. Colbert., Orat., Nicetas et Drusius.

V. 21. Colbertinus cum asterisco, ἐκ Θ. οἱ β', i. e., *Hi duo versiculi ex Theodotione.* In editione Latina, secundus versiculus, *et a volucrum cœli abscondita est*; et sequens (v. 22), *perditio et mors dixerunt*, asteriscis notantur. Sed ibi asterisci frequenter secus quam oportebat locantur. Præstat Colbertinum sequi. In eadem versione Latina, hi duo versiculi, *Et viam tempestatis vocibus. Tunc vidit eam, et exposuit eam*; quorum prior pertinet ad hodiernum versum 26, posterior ad 27, asteriscis notantur secus quam in Colbertino.

V. 23. Σ., συνῆκεν. Sic omnes.

V. 25. Ἀ., καὶ ὕδωρ etc. Has Aquilæ et Symmachi lectiones exhibent omnes mss. et editi.

V. 26. Σ., εἰς κτύπον φωνῶν. Omnes.

V. 27. Θ., διέταξεν etc. Omnes.

## CAPUT XXIX JOB.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 2. Τίς δώῃ με κατὰ τοὺς μῆνας τοὺς πρώτους; | 2. Τίς ἄν με θείη κατὰ μῆνα ἔμπροσθεν; | 2. |
| | Ἡμερῶν, ὧν με ὁ Θεὸς ἐφύλαξεν. | Κατὰ τὰς ἡμέρας ἃς ὁ Θεὸς ἐφύλασσέ με. |
| 3. | 3. Ηὔγει. *Ἄλλος*, ἔλαμπεν. | 3. |
| 4. Ὥσπερ ἤμην ἐν ἡμέραις νεότητός μου. | 4. Ὅτε ἤμην ἐπιβρίθων ὁδούς. | 4. |
| Ὁπότε περιέφρασσεν ὁ Θεὸς τὴν σκηνήν μου. | Ὅτε ὁ Θεὸς ἐπισκοπὴν ἐποιεῖτο τοῦ οἴκου μου. | |
| 5. | 5. Κύκλῳ δέ μου οἱ παῖδες. *Ἄλλος*, ἀγόμενοι ὑπ' ἐμοῦ. | 5. |
| 8. Νέοι. | 8. Νεανίσκοι. | 8. Νέοι. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 2. Quis dederit mihi secundum menses primos? | 2. Quis utique me ponat secundum mensem prius? | 2. |
| | Dierum, quibus me Deus custodivit. | Secundum dies quibus Deus custodiebat me. |
| 3. | 3. Lucebat. *Alius*, splendebat. | 3. |
| 4. Sicut eram in diebus juventutis meæ. | 4. Cum eram gravescens viis. | 4. |
| Quando circumvallabat Deus tabernaculum meum. | Cum Deus visitationem faciebat domus meæ. | |
| 5. | 5. In circuitu autem meo pueri. *Alius*, ducti a me. | 5. |
| 8. Juvenes. | 8. Adolescentes. | 8. Juvenes. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| קמו עמדו | | |
| 9 שרים | 9. | 9. |
| 11 ותעידני | 11. | 11. Ἐμαρτυρησε περι ἐμοῦ. |
| 13 ברכת אובד עלי תבא | 13. | 13. |
| ולב אלמנה ארנן | | |
| 18 ואמר עם־קני אגוע | 18. | 18 |
| 19, 20 שרשי פתוח אלי־מים וטל ילין בקצירי : כבודי חדש עמדי וקשתי בידי תחליף | 19, 20. | 19, 20. |
| 21 ויחלו | 21. | 21 |
| 24 אשחק אליהם לא יאמינו | 24. | 24. |
| ואור פני לא יפילון | | |
| 25 אבחר דרכם ואשב ראש ואשכון כמלך בגדוד כאשר אבלים ינחם | 25. | 25. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| Surgebant, stabant. | Assurgentes stabant. | |
| 9. Principes. | 9. Principes. | 9. |
| 11. Et perhibebat testimonium mihi. | 11. Testimonium reddebat mihi. | 11. Testificatus est de me. |
| 13. Benedictio pereuntis super me veniebat. | 13. Benedictio perituri super me veniebat. | 13. |
| Et cor viduæ canere faciebam. | Et cor viduæ consolatus sum. | |
| 18. Et dicebam, cum nido meo exspirabo. | 18. Dicebamque : In nidulo meo moriar. | 18. |
| 19, 20. Radix mea aperta ad aquas, et ros morabitur in messe mea. Gloria mea recens mecum, et arcus meus in manu mea innovabitur. | 19, 20. Radix mea aperta est secus aquas, et ros morabitur in messione mea. Gloria mea semper innovabitur, ut arcus meus in manu mea instaurabitur. | 19, 20. |
| 21. Et exspectabant. | 21. Expectabant. | 21. |
| 24. Ridebam ad eos, non credebant. | 24. Si quando ridebam ad eos, non credebant. | 24. |
| Et lumen facierum mearum non cadere faciebant. | Et lux vultus mei non cadebat in terram. | |
| 25. Eligebam viam eorum, et sedebam caput, et habitabam sicut rex in agmine, quemadmodum lugentes consolatur. | 25. Si voluissem ire ad eos, sedebam primus : cumque sederem quasi rex circumstante exercitu, eram tamen mœrentium consolator. | 25. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIX Job.

V. 2. Ἀ., Σ., τίς δῴη με etc Sic. Colbert. et Reg. unus. Alii vero sequentem interpretationem Theodotionis huic adjungunt, quasi Aquilæ et Symmachi esset. .

Ibid. Θ., κατὰ τὰς ἡμέρας etc. Colbert. et Reg. unus. In aliis hæc prioribus subjunguntur quasi Aquilæ et Symmachi.

V. 3. Ἄλλος, ἔλαμπεν. Colbert. et Reg. unus.

V. 4. Σ., ὥσπερ ἤμην etc. Omnes. Colbert. tamen et Reg. unus habent, ὥσπερ ὅτε ἤμην etc.

Ibid. Σ., ὁπότε περιέφρασσεν ὁ Θεὸς etc. Ita omnes mss. Drusius vero habet, ὁ Κύριος.

V. 5. Ἄλλος, ἀγόμενοι ὑπ' ἐμοῦ. Colb. et Reg. unus.

V. 8. Σ., Θ., νέοι. Reg. unus. Colbertinus autem deficit usque ad cap. XXXI.

Ibid. Σ., παρίσταντο. Reg. unus.

V. 9. Οἱ λοιποὶ, οἱ ἄρχοντες. Regii codd., Nicetas et Drusius.

V. 11. Ἀ., Σ., ἐμαρτύρησε περὶ ἐμοῦ. Regli, Orat., Nicetas et Drusius.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο' | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ |
|---|---|---|
| Παρίσταντο. | Ἔστησαν. | |
| 9. | 9. Ἁδροί. *Οἱ λοιποὶ*, οἱ ἄρχοντες. | 9. |
| 11. Ἐμαρτύρησε περὶ ἐμοῦ. | 11. Ἐξέκλινε. | 11. |
| 13. Κατήντα. | 13. ⋇ Εὐλογία ἀπολλυμένου, ⋇ ἐπ' ἐμὲ ἔλθοι. | 13. |
| | Στόμα δὲ χήρας με εὐλόγησε. | Καὶ καρδίαν χήρας ηὔφρανα. |
| 18. Ἔλεγον δὲ μετὰ τῆς νοσσιᾶς μου γηράσειν. | 18. Εἶπα δὲ, Ἡ ἡλικία μου γηράσει. | 18. |
| 19, 20. Ἡ δόξα μου ἀνανεώσει παροῦσά μοι. | 19, 20. ⋇ Ἡ ῥίζα διήνοικται ⋇ ἐπὶ ὕδατος, καὶ δρόσος αὐλισθή- ⋇ σεται ἐν τῷ θερισμῷ μου. Ἡ ⋇ δόξα μου κενὴ (l. καινὴ) μετ' ⋇ ἐμοῦ, καὶ τὸ τόξον μου ἐν χειρὶ ⋇ πορεύεται. | 19, 20. |
| 21. Ἐπῄνουν. | 21. Προσέχον. | 21. |
| 24. Προσεγέλων αὐτοῖς, οἱ δὲ ουκ ἐπίστευον. | 24. Ἐὰν γελάσω πρὸς αὐτοὺς, οὐ μὴ πιστεύσωσι. | 24. |
| | ⋇ Καὶ φῶς τοῦ προσώπου μου ⋇ οὐκ ἀπέπιπτεν. | |
| 25. Εἰ προειλομην οδεῦσαι πρὸς αὐτούς.... ἐν στρατοπέδῳ, καθὼς ἀπάγει αὐτοὺς ὁδηγῶν. | 25. ⋇ Ἐξελεξάμην ὁδὸν αὐτων, ⋇ καὶ ἐκάθισα ἄρχων, Καὶ κατε- ⋇ σκήνουν ὡσεὶ βασιλεὺς ἐν μονο- ⋇ ζώνοις, Ὃν τρόπον παθεινοὺς ⋇ παρακαλῶν. | 25. |

| SYMMACHUS | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| Adstabant. | Steterunt. | |
| 9. | 9. Potentes. *Reliqui*, principes. | 9. |
| 11. Testificatus est de me. | 11. Declinavit. | 11 |
| 13. Occurrebat. | 13 ⋇ Benedictio perituri super ⋇ me veniebat (*vel*, veniat). | 13. |
| | Os autem viduæ me benedixit. | Et cor viduæ exhilaravi. |
| 18. Dicebam autem cum nido meo consenescere. | 18. Dixi autem, Ætas mea senescet. | 18. |
| 19, 20. Gloria mea renovabitur præsens mihi. | 19, 20. ⋇ Radix mea patet ad ⋇ aquas, et ros morabitur in ⋇ messe mea. Gloria mea nova ⋇ mecum, et arcus meus in manu ⋇ mea gradietur. | 19, 20. |
| 21. Laudabant. | 21. Attendebant. | 21. |
| 24. Arridebam eis : illi vero non credebant. | 24. Si rideam ad eos, non credent. | 24. |
| | ⋇ Et lux vultus mei non con- ⋇ cidebat. | |
| 25. Si eligebam iter facere ad eos... in exercitu, quemadmodum abducit eos dux itineris. | 25. ⋇ Elegi viam eorum, et sedi ⋇ princeps, et habitabam sicut ⋇ rex cinctus fortibus, quasi tri- ⋇ stes consolans. | 25 |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XXIX Job.

V. 13. Hunc versiculum cum asterisco habet editio Latina Hieronymi.

Ibid. Σ., κατήντα. Regii, Orat., Nicet. et Drusius.

Ibid. Θ., καὶ καρδίαν etc. Iidem.

V. 18. Σ., ἔλεγον δὲ etc. Iidem.

V. 19, 20. Hi quatuor versiculi cum asteriscis habentur in edit. Latina Hieronymi, utpote ex Theodotione huc translati.

Ibid. Σ., ἡ δόξα μου etc. Reg. unus, Nicetas et Drusius.

V. 21. Σ., ἐπῄνουν. Reg. unus.

V. 24. Σ., προσεγέλων αὐτοῖς. Orat., Reg. unus, Nicet. et Drusius.

Ibid. Hi quatuor versiculi, a καὶ φῶς, asteriscis notantur in edit. Latina Hieronymi.

V. 25. Σ., εἰ προειλόμην etc. Orat., Reg. unus, Nicetas et Drusius.

Ibid. Σ., ἐν στρατοπέδῳ. Orat., Reg. unus, Nicetas et Drusius.

Ibid. Σ., καθὼς ἀπάγει αὐτοὺς ὁδηγῶν. Sic Orat. Drusius vero omittit, καθώς.

## CAPUT XXX JOB.

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛAΣ |
|---|---|---|
| 1 צעירים ממני לימים עם-כלבי צאני | 1. | 1. Βραχεῖς παρ' ἐμὲ ταῖς ἡμέραις. |
| 2 עלימו אבד כלח | 2. | 2. |
| 3 בחסר ובכפן גלמוד | 3. | 3 |
| 4 הקטפים מלוח עלי-שיח | 4. | 4. |
| ושרש רתמים לחמם | | |
| 7 בין שיחים ינהקו | 7. | 7. |
| 8 בלי-שם | 8. | 8. |
| 12 ארחות אידם | 12. | 12. Τρίβους ἐπιβλυσμοῦ. |
| 15, 16 עברה ישעתי : ועתה ׀ עלי תשתפך נפשי | 15, 16. | 15, 16. |
| 17 לילה | 17 | 17. |
| 18 כפי כתנתי יאזרני | 18 | 18. |
| 20 עמדתי ותתבנן בי | 20. | 20. |
| 22 ותמגגני תשוה | 22. | 22. |
| 26 טוב קויתי ויבא רע | 26. | 26. |
| 27 ולא-דמו | 27. | 27. |
| 29 לתנים | 29. | 29. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Minimi præ me diebus. Cum canibus pecoris mei. | 1. Juniores tempore. Cum canibus gregis mei. | 1. Breviores me diebus. |
| 2. Super ipsis periit senium. | 2. Et vita ipsa putabantur indigni. | 2. |
| 3. In penuria et in esurie solitarius. | 3. Egestate et fame steriles. | 3. |
| 4. Succidentes malvam super virgulto. | 4. Et mandebant herbas et arborum cortices. | 4. |
| Et radix juniperorum panis eorum. | Et radix juniperorum erat cibus eorum. | |
| 7. Inter arbusta rudebant. | 7. Qui inter hujuscemodi lætabantur. | 7. |
| 8. Absque nomine. | 8. Ignobilium. | 8. |
| 12. Semitas contritionis suæ. | 12. Quasi fluctibus semitis suis. | 12. Semitas scaturiginis. |
| 15, 16. Transiit salus mea. Et nunc contra me vertet se anima mea. | 15, 16. Pertransiit salus mea. Nunc autem in memetipso marcescit anima mea. | 15, 16 |
| 17. Nocte. | 17. Nocte. | 17. |
| 18. Sicut os tunicæ meæ cinxit me. | 18. Quasi capitio tunicæ succinxerunt me. | 18. |
| 20. Steti et intellexisti in me. | 20. Sto, et non respicis me. | 20. |
| 22. Et liquefacies me subtilitate. | 22. Elisisti me valide. | 22. |
| 26. Bonum exspectavi, et venit malum. | 26. Exspectabam bona, et venerunt mihi mala. | 26. |
| 27. Et non siluerunt. | 27. Absque ulla requie. | 27. |
| 29. Draconibus. | 29. Draconum. | 29. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| יע:ה | | |
| 30 שחר מעלי | 30. | 30. |
| ועצמי־חרה מני־חרב | | |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| Ululæ. | Struthionum | |
| 30. Denigrata est super me. | 30. Denigrata est super me. | 30. |
| Et os meum ustulatum est ab æstu. | Et ossa mea aruerunt præ caumate. | |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XXX Job.

V. 1. Ἀ., βραχεῖς etc. Lectiones Symmachi et Theodotionis habent Orat., Reg. unus, Nicetas et Drusius.

Ibid. *Οἱ λοιποὶ*, μετὰ τῶν κυνῶν etc. Iidem.

V. 2. Σ., ἀπώλετο αὐτοῖς πᾶν τὸ πρὸς ζωήν. Orat., Reg. alter, Nicetas et Drusius. In editione Latina Hieronymi hæc cum asterisco leguntur, *In eis peribat omnis vita*. Quæ fortasse pertinent ad versionem Symmachi. Textus τῶν Ο' in Alex. cum aster.

V. 3. In editione Latina cum asterisco legitur, *In egestate et fame instabiles*. Qui sic vertit legisse videtur ἄστατοι, pro ἄγονος, ut hodie habetur in τοῖς Ο'.

V. 4. Σ., ἀποκνίζοντες φλοιοὺς φυτῶν. Sic Regii duo, Orat., Nicetas et Drusius. In edit. Latina cum asterisco legitur, *qui rodebant cortices arborum*: quæ ad Symmachi versionem quadrant: LXX vero longe diversa exprimunt.

Ibid. Σ., καὶ ῥίζα ξύλων ἀγρίων ἡ σίτησις αὐτῶν. Sic omnes præter Drusium, qui habet, σίτων ἀγρίων, male.

V. 7. Σ., μεταξὺ φυτῶν ἀγρίων ἠχοῦντες λιμώδεις. Sic omnes præter unum Regium, qui habet, λιμώδεις. Ibi editio Latina cum asterisco, *Et inter arbores clamabant*.

## CAPUT XXXI JOB.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 ברית כרתי לעיני ומה אתבונן על־בתולה | 1. | 1. |
| 2, 3 ונחלת שדי ממרומים : הלא־איד לעול | 2, 3. | 2, 3. |
| 5 עם־שוא | 5. | 5. |
| 6 ישקלני במאזני־צדק | 6. | 6. Σταθμίσει με ἐν ζυγῷ δικαίῳ. |
| 7 אם תטה | 7. | 7. |
| 8 וצאצאי ישרשו | 8. | 8. |
| 9 ארבתי | 9. | 9. Ἐνήδρευσα |
| 10 תטחן 10 *Ὁ Ἑβραῖος*, ἀλέσαι. | 10. | 10. |
| 13 אמאס | 13. | 13. Ἀπέῤῥιψα. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Fœdus percussi oculis meis. | 1. Pepigi fœdus cum oculis meis. | 1. |
| Et quid considerabo super virginem. | Ut ne cogitarem quidem de virgine. | |
| 2, 3. Et hæreditas Saddai de excelsis, nonne contritio iniquo? | 2, 3. Et hæreditatem Omnipotentis de excelsis? Numquid non perditio est iniquo | 2, 3. |
| 5. Cum mendacio. | 5. In vanitate. | 5. |
| 6 Appendit me in bilancibus justitiæ. | 6. Appendat me in statera justa. | 6. Ponderabit me in statera justa. |
| 7. Si declinavit. | 7. Si declinavit. | 7. |
| 8. Et germina mea eradicentur. | 8. Et progenies mea eradicetur. | 8. |
| 9. Insidiatus sum. | 9. Insidiatus sum. | 9. Insidiatus sum. |
| 10. Molat. *Hebræus int. id.* | 10. Scortum alterius sit. | 10. |
| 13. Abhorrui. | 13. Contempsi. | 13. Projeci. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 14 וכי־יפקד מה אשיבנו | 14. | 14. |
| 15 בבטן | 15. | 15. |
| 16 ועיני | 16. | 16. |
| 18 כי מנעורי גדלני כאב ומבטן אמי אנחנה | 18. | 18. |
| 21 על־יתום | 21. | 21. |
| 22 משכמה | 22. | 22. |
| תפול | | Πεσάτω. |
| 23 ומשאתו | 23. | 23. |
| 24 מבטחי | 24. | 24. |
| 25 כביר | 25. | 25. |
| 27 ויפת | 27. | 27. |
| ותשק ידי לפי | | |
| 29 והתעררתי כי־מצאו רע | 29. | 29. |
| 31 אם־לא אמרו | 31. | 31. Εἰ μὴ εἶπον. |
| מתי אהלי | | |
| מי־יתן מבשרו לא נשבע | | |
| 35 | 35. | 35. |
| 39 בלי־כסף | 39. | 39. |
| הפחתי | | |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 14. Et cum visitaverit, quid respondebo illi? | 14. Et cum quæsierit, quid respondebo illi? | 14. |
| 15. In ventre. | 15. In utero. | 15. |
| 16. Et oculos. | 16. Et oculos. | 16. |
| 18. Quia a pueritia mea crevit mecum tanquam pater, et ab utero matris meæ deduxi illam. | 18. Quia ab infantia mea crevit mecum miseratio, et de utero matris meæ egressa est mecum. | 18. |
| 21. Contra pupillum. | 21. Super pupillum. | 21. |
| 22. Ab humero. | 22. A junctura. | 22. |
| Cadat. | Cadat. | Cadat. |
| 23. Et a celsitudine ejus | 23. Et pondus ejus. | 23. |
| 24. Fiducia mea. | 24. Fiducia mea. | 24. |
| 25. Multum. | 25. Plurima. | 25. |
| 27. Et seduxit se. | 27. Et lætatum est. | 27. |
| Et osculata est manus mea os meum. | Et osculatus sum manum meam ore meo. | |
| 29. Et excitavi me, quia invenit eum malum. | 29. Et exsultavi, quod invenisset eum malum. | 29. |
| 31. Si non dixerunt. | 31. Si non dixerunt. | 31. Si non dixerunt. |
| Viri tabernaculi mei. | Viri tabernaculi mei. | |
| Quis det de carne ejus non saturemur. | Quis det de carnibus ejus ut saturemur. | |
| 35. | 35. | 35. |
| 39. Absque pecunia. | 39. Absque pecunia. | 39. |
| Efflare feci. | Afflixi. | |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 40 תחת חטה ׀ יצא חוח באשה | 40. | 40. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 40. Pro tritico egrediatur spina. | 40. Pro frumento oriatur mihi tribulus. | 40. |
| Herba fœtens. | Spina. | |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXI Job.

V. 1. Primus versiculus asterisco notatur in editione Latina Hieronymi. In Colbertino autem hæc desiderantur usque ad versum 5 hujus capitis.

Ibid. Tres mss., Σ., καὶ οὐδὲν ἐνενόησα περὶ παρθένου. Sic Nicetas etiam. Drusius vero, ἐνόησα.

V. 2, 3. Hosce duos versiculos asteriscis notat editio Latina Hieronymi.

V. 5. Σ., Θ., μετὰ ματαιότητος. Reg. unus. Drusius autem id uni Symmacho tribuit.

V. 6. 'Α., σταθμίσει με etc. Sic omnes.

V. 7. Colbert. et Reg. unus habent, Σ., ἀντὶ τοῦ καὶ γνοίη. Nescio quid sibi velint.

V. 8. Σ., καὶ τὰ ἔκγονά μου ἐκριζωθείη. Sic omnes mss. recte, atque Nicetas. Drusius vero, καὶ τὰ ἔγγονά μου ῥιζωθείη, quod omnino contrarium sensum efficit.

V. 9. 'Α., Σ., ἐνήδρευσα. Sic omnes mss. Nicetas autem habet, *οἱ λοιποὶ*, ἐνήδρευσα.

V. 10. *Ὁ Ἑβραῖος*, ἀλέσαι. Drusius.'

V. 13. 'Α., ἀπέῤῥιψα. Σ., ὑπερεφρόνησα. Hic libri variant. Colbert., Orat. et Reg. unus habent, 'Α., ἀπέῤῥιψα, ἢ ὑπερεφρόνησα. Drusius vero, Σ., ἀπέῤῥιψα. Illud autem, ἀπέῤῥιψα, Aquilæ adscribendum, ut omnes mss. probant : alteram vero lectionem, ὑπερεφρόνησα, Symmachi esse puto.

V. 14. Σ., ἐὰν ἐπιζητῇ, τί ἀποκρινοῦμαι αὐτῷ; Sic omnes mss. et Nicetas. Drusius vero tantum habet, ἐὰν ἐπιζητῇ.

V. 15. Σ., ἐν ὁμοίῳ τρόπῳ. Colbert., Reg. unus, Nicetas et Drusius.

V. 16. *Ἄλλος*, τοῖς δάκρυσιν. Sic unus codex.

V. 18. Colbert., ὁμοίως ἐκ Θ. οἱ β', i. e. *Similiter ex Theodotione duo versiculi*. Illi autem duo versiculi asteriscis notantur in Alex. et in editione Latina Hieronymi.

V. 21. Σ., κατὰ ὀρφανοῦ. Sic omnes mss. ut est

# CAPUT XXXII JOB.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ |
|---|---|---|
| 1 כי הוא צדיק בעיניו | 1. | 1. |
| 2 בן־ברכאל רם | 2. | 2. |
| 3 מענה | 3 | 3. |
| 4 חכה את־איוב בדברים | 4. | 4. |
| 5 ויחר אפו | 5. | 5. |
| 6 דעי | 6. | 6. Γνῶσιν. |
| 8 אכן רוח־היא באנוש | 8. | 8. |
| 11 אזין עד־תבונתיכם עד־תחקרון מלין | 11. | 11. Ἐξιχνιάσῃ. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Quia ipse justus in oculis suis. | 1. Eo quod justus sibi videretur. | 1. |
| 2. Filius Barachel. | 2. Filius Barachel. | 2. |
| Ram. | Ram. | |
| 3. Responsionem. | 3. Responsionem rationabilem. | 3. |
| 4. Exspectavit ipsum Job in verbis. | 4. Exspectavit Job loquentem. | 4. |
| 5. Et iratus est furor ejus. | 5. Iratus est vehementer. | 5. |
| 6. Scientiam meam. | 6. Sententiam meam. | 6. Cognitionem. |
| 8. Profecto spiritus ipse in homine. | 8. Sed, ut video, spiritus est in hominibus. | 8. |
| 11. Auscultavi usque ad intelligentias vestras, donec investigaretis sermones : | 11. Audivi prudentiam vestram, donec disceptaremini sermonibus · | 11. Investigaret. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 40. Ἀντὶ σίτου βλαστησάτω ἄκανος. | 40. Ἀντὶ πυροῦ ἄρα ἐξέλθοι μοι κνίδη. | 40. Ἄκανθα. |
| Ἀτελεσφόρητα. | Βάτος. | |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 40. Pro frumento germinet spina. | 40. Pro tritico germinet mihi urtica. | 40. Spina. |
| Imperfecta. | Spina. | |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXI Job.

in Hebræo. Nicetas et Drusius, κατὰ ὀρφανῶν.

V. 22. Σ., τοῦ ἀκρωμίου. Θ., τοῦ αὐχένος. Sic omnes mss. et Nicetas. Drusius vero, Θ., Σ., τοῦ αὐχένος τοῦ ἀκρωμίου.

Ibid. Ἀ., πεσάτω. Drusius.

V. 23. Σ., καὶ τὸ βάρος αὐτοῦ. Sic habent omnes mss. numero quatuor, et Nicetas. Drusius autem, ἀπὸ τοῦ βάρους αὐτοῦ.

V. 24. Σ., ἀφοβίαν μου. Omnes.

V. 25. Σ., ἐνδόξοις. Colbert.

V. 27. Σ., εἰ ἐπλατύνθη. Sic mss. Forte, ἐπλανήθη, *deceptum est.*

Ibid. Σ., καὶ προσεκύνησεν etc. Sic omnes præter Colbert., qui habet, προσεκίνησε et στόματός μου.

V. 29. Σ., καὶ ἐπανέστην etc. Omnes.

V 31. Has lectiones suis interpretibus adscriptas singulatim adferunt Colbertinus et Reg. unus. Nicetas autem et Drusius confertim adtulerunt sic : οἱ λοιποὶ, εἰ μὴ πολλάκις εἶπον οἱ ἄνδρες τῆς σκηνῆς μου, τίς δῴη τῶν σαρκῶν αὐτοῦ, καὶ ἐμπλησθησόμεθα.

V. 35. Hunc locum asterisco notant Colbertinus, Alex., et editio Latina Hieronymi. Colbertinus vero hanc notam habet μ̃ τπ̃ x ※ μὴ ἐκτεῖναι αὐτὸν κατά τινός. Hæc autem quo pertineant ignoro.

V. 39. *Οἱ λοιποὶ*, ἄνευ ἀργυρίου. Sic Colbert. et Reg. unus.

Ibid. Σ., ἐλπίδος ἐστέρησα. Mss. et Drusius.

V. 40. Σ., ἀντὶ σίτου etc. Orat., Reg. unus et Drusius. Θ., ἄκανθα. Colbert. et Reg. alter. Nicetas vero totum sic habet. Θεοδοτίων δὲ καὶ Σύμμαχος, ὁ μὲν ἀντὶ τοῦ κνίδη, ἄκανθα ἐξέδωκεν, ὁ δὲ ἀντὶ τοῦ βάθος, ἀτελεσφόρητα. Oratoriensis vero codex hæc habet, ἕτεροι δὲ οὕτως ἡρμήνευσαν, οὐ δὲ ἐπαχθής φησι ταῖς θεραπαινίσι γέγονα, quæ quo pertineant reperire non potuimus.

## CAPUT XXXII JOB.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 1. Διὰ τὸ αὐτὸν δίκαιον φαίνεσθαι ἐπ' αὐτῶν. | 1. Ἦν γὰρ δίκαιος ἐναντίον αὐτῶν. *Ἀλλ.*, ἑαυτῶν. *Ἄλλος*, ἐναντίον αὐτοῦ. | 1. |
| 2. | 2. Τοῦ Βαραχιήλ. *Οἱ λοιποὶ*, υἱὸς τοῦ Βαραχιήλ. | 2. |
| Συρίας. | Ῥάμ. | |
| 3. Ἐναντίον. | 3. Ἀντίθετα. | 3 |
| 4. Ἔπληξε τὸν Ἰὼβ λόγοις. | 4. Ὑπέμεινε δοῦναι ἀπόκρισιν Ἰώβ. | 4. |
| 5. Θυμὸς αὐτοῦ. | 5. ※ Καὶ ἐθυμώθη ὀργὴ αὐτοῦ. | 5. ※ Καὶ ἐθυμώθη ὀργὴ αὐτοῦ. |
| 6. | 6. Ἐπιστήμην. | 6. Γνῶσιν. |
| 8. Ὄντως δὲ πνευμα Θεοῦ ἐστιν ἐν ἀνθρώποις. | 8. Ἀλλὰ πνεῦμά ἐστιν ἐν βροτοῖς. | 8. |
| 11. Ἠχροασάμην ἐφ' ὅσον ἐφρονεῖτε, ἐφ' ὅσον ἐξετάζετε λόγους. | 11. Ἐνωτίζεσθέ μου τὰ ῥήματα. Ἐρῶ γὰρ ὑμῶν ἀκουόντων, ἄχρις οὗ ἐτάσητε λόγους. | 11. Ἰδοὺ ἐξεδεξάμην τοὺς λόγους ὑμῶν. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 1. Eo quod ipse justus appareret coram illis | 1. Erat enim justus coram illis. *Al., justior* ipsis. *Al.*, ante se ipsum. | 1. |
| 2. | 2. Ipsius Barachiel. *Reliqui*, filius Barachiel. | 2. |
| Syriæ. | Ram. | |
| 3. Oppositum. | 3. Opposita. | 3. |
| 4. Perculit ipsum Job verbis. | 4. Sustinuerat dare responsionem Job. | 4. |
| 5. Furor ejus. | 5. ※ Et iratus est furor ejus. | 5. ※ Et iratus est furor ejus. |
| 6. | 6. Scientiam. | 6. Cognitionem. |
| 8. Revera autem spiritus Dei est in hominibus. | 8. Sed spiritus est in hominibus. | 8. |
| 11. Audivi in quantum sentiebatis, in quantum examinabatis sermones. | 11. Auribus percipite verba mea. Dicam enim vobis audientibus, quoadusque expendatis sermones. | 11. Ecce excepi sermones vestros. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 6. Ἄρα τοιοῦτός εἰμι οἷος σὺ, οὐκ εἰμὶ Θεός. | 6. Στῆθι κατ' ἐμὲ, καὶ ἐγὼ κατὰ σέ. | 6. |
| | ÷ Ἐκ τοῦ αὐτοῦ διηρτίσμεθα. | |
| 7. | 7. Στροβήσει. | 7. |
| 8. | 8. ※ Πλὴν εἶπας ἐν τοῖς ὠσί μου. | 8. ※ Πλὴν εἶπας ἐν τοῖς ὠσί μου. |
| 13. Τί οὖν αὐτῷ διαδικάζῃ; πάντες γὰρ οἱ λόγοι αὐτοῦ ἀναντίῤῥητοι. | 13. Λέγεις δὲ, Διατί τῆς δίκης μου οὐκ ἐπακήκοέ μου πᾶν ῥῆμα; | 13. |
| 14. Ὅτι ἅπαξ λαλήσει ὁ Θεός. | 14. Ἐν γὰρ τῷ ἅπαξ λαλῆσαι ὁ Κύριος. | 14. |
| | Ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ. *Ἄλλος*, ἐκ δευτέρου οὐκ ἀκυρώσει αὐτῷ. | |
| 15. Ἐν ἐνυπνίῳ ὁράματί μου νυκτός. | 15. Ἐνύπνιον ἢ ἐν μελέτῃ νυκτερινῇ. | 15. |
| | Δεινὸς φόβος. | Ἔκστασις. |
| 16. | 16. Ἐν εἴδεσι φόβου τοιούτοις αὐτοὺς ἐξεφόβησε. | 16. |
| 19. Διὰ πόνου. | 19. Ἐπὶ μαλακίᾳ. | 19. |
| | ※ Καὶ πλῆθος ὀστῶν αὐτοῦ ἐνάρ- ※ κησε. | ※ Καὶ πλῆθος ὀστῶν αὐτοῦ ἐνάρ- ※ κησε. |
| 21. | 21. Ἕως ἂν σαπῶσιν. | 21. |
| 22. | 22. Εἰς θάνατον. *Οἱ λοιποὶ*, εἰς διαφθοράν. | 22. |
| 25. | 25. Ἀποκαταστήσει δὲ αὐτὸν ἀνδρωθέντα ἐν ἀνθρώποις. | 25. Ἐπιστρέψει εἰς ἡμέραν νεότητος αὐτοῦ. |
| 26. | 26. Εὐξάμενος δὲ πρὸς Κύριον, καὶ δεκτὰ αὐτῷ ἔσται. | 26. Δεηθήσεται τοῦ Θεοῦ, καὶ εὐλογήσει αὐτόν. |
| Ἐν ὑμνολογίᾳ. | Προσώπῳ ἱλαρῷ, (*ἄλλ.*, καθαρῷ) σὺν ἐξηγορίᾳ. | Μετὰ ἐξομολογήσεως. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 6. Profecto talis sum qualis tu: non sum Deus. | 6. Sta contra me, et ego contra te. | 6. |
| | ÷ Ex eodem formati sumus. | |
| 7. | 7. Turbabit. | 7. |
| 8. | 8. ※ Verumtamen dixisti in au- ※ ribus meis. | 8. ※ Verumtamen dixisti in ※ auribus meis. |
| 13. Quid igitur cum illo disceptes? omnes enim sermones ejus irrefutabiles sunt. | 13. Dicis autem: Cur judicium meum non exaudivit, meum omne verbum? | 13. |
| 14. Quia semel loquetur Deus. | 14. Semel enim loquatur Dominus. | 14. |
| | In secundo autem. *Alius*, secundo, non abrogabit ipsi. | |
| 15. Per somnium in visione mea nocturna. | 15. Somnium, aut in meditatione nocturna. | 15. |
| | Sævus timor. | Exstasis. |
| 16 | 16. In speciebus timoris talibus eos exterruit. | 16. |
| 19. Per laborem. | 19. In languore. | 19. |
| | ※ Et multitudo ossium ejus ※ emarcuit. | ※ Et multitudo ossium ejus ※ emarcuit. |
| 21. | 21. Donec putruerint. | 21. |
| 22. | 22. Ad mortem. *Reliqui*, ad corruptionem. | 22. |
| 25. | 25. Restituet autem illum virum factum inter homines. | 25. Revertetur in diem juventutis suæ. |
| 26 | 26. Deprecatus autem ad Dominum, et accepta ei erunt. | 26. Deprecabitur Deum, et benedicet ei. |
| In hymnis. | Facie hilari, (*al.*, pura) cum confessione. | Cum confessione. |

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

28, 29. Δὶς τρὶς πρὸς ἕκαστον.

30. Ὥστε μεταχαλέσαι τὴν ψυχὴν μου.

31-33. Σίγα, καὶ διδάξω σε φρόνησιν.

Ο'.

Ἀνθρώποις. Οἱ λοιποὶ, ἀνθρώπῳ.

28, 29. ⋇ Σῶσον ψυχήν μου τοῦ
⋇ μὴ ἐλθεῖν εἰς διαφθοράν. Καὶ ἡ
⋇ ζωή μου φῶς ὄψεται. Ἰδοὺ ταῦτα
⋇ πάντα ἐργᾶται ὁ Ἰσχυρὸς, ὁδοὺς
⋇ τρεῖς μετὰ ἀνδρός.

30. Καὶ ἐῤῥύσατο τὴν ψυχήν μου.

31-33. ⋇ Κώφευσον, καὶ ἐγώ
⋇ εἰμι, λαλήσω. Εἰ εἰσί σοι λόγοι,
⋇ ἀποκρίθητί μοι, λάλησον, θέλω
⋇ γὰρ δικαιωθῆναί σε. Εἰ μὴ, σὺ
⋇ ἄκουσόν μου. Κώφευσον καὶ δι-
⋇ δάξω σε σοφίαν.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

28, 29. ⋇ Σῶσον ψυχήν μου τοῦ
⋇ μὴ ἐλθεῖν εἰς διαφθοράν. Καὶ ἡ
⋇ ζωή μου φῶς ὄψεται. Ἰδοὺ ταῦτα
⋇ πάντα ἐργᾶται ὁ Ἰσχυρὸς, ὁδοὺς
⋇ τρεῖς μετὰ ἀνδρός.

30.

31-33. ⋇ Κώφευσον, καὶ ἐγώ
⋇ εἰμι, λαλήσω. Εἰ εἰσί σοι λόγοι,
⋇ ἀποκρίθητί μοι, λάλησον, θέλω
⋇ γὰρ δικαιωθῆναί σε. Εἰ μὴ, σὺ
⋇ ἄκουσόν μου. Κώφευσον καὶ δι-
⋇ δάξω σε σοφίαν.

SYMMACHUS.

28, 29. Bis ter ad quemlibet.

30. Ad revocandum animam meam.

31-33. Tace, et docebo te prudentiam.

LXX INTERPRETES.

Hominibus. *Reliqui*, homini.

28, 29. ⋇ Salva animam meam
⋇ ne veniam in corruptionem, et
⋇ vita mea lucem videbit. Ecce
⋇ hæc omnia faciet Deus, vices
⋇ tres cum viro.

30. Et eruit animam meam.

31-33. ⋇ Tace, et ego loquar.
⋇ Si est tibi sermo, responde
⋇ mihi, loquere. Volo enim justi-
⋇ ficari te. Alioquin audi me:
⋇ tace, et docebo te sapientiam.

THEODOTIO.

28, 29. ⋇ Salva animam meam
⋇ ne veniam in corruptionem, et
⋇ vita mea lucem videbit. Ecce
⋇ hæc omnia faciet Deus, vices
⋇ tres cum viro.

30.

31-33. ⋇ Tace, et ego loquar.
⋇ Si est tibi sermo, responde
⋇ mihi, loquere. Volo enim ju-
⋇ stificari te. Alioquin audi me:
⋇ tace, et docebo te sapientiam.

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXIII Job.

Ibidem. Θ., ἔκστασις. Colbert.

V. 16. Ἀ., καὶ ἐν παιδείᾳ etc. Colbert. et Reg. unus.

V. 19. Σ., διὰ πόνου. Iidem.

Ibid. Θ., καὶ πλῆθος etc. Sic cum asterisco Colbertinus, indicans hunc versiculum ex Theodotione in LXX inductum fuisse.

V. 21. Ὁ Ἑβραῖος, ἕως ἂν ἐκλείψωσιν. Colbert. et Reg. unus.

V. 22. *Οἱ λοιποὶ*, εἰς διαφθοράν. Colbert.

V. 25. Ἀ., Θ., ἐπιστρέψει εἰς ἡμέραν etc. Colb. et Reg. unus.

V. 26. Θ., δεηθήσεται etc. Sic omnes.

Ibid. Ἀ., ἐν ἀλαλαγμῷ etc. Has lectiones sic efferunt omnes mss. Drusius vero, Ἀ., Θ., ἐν ἀλαλαγμῷ. Σ., ἐν ὑμνολογίᾳ.

Ibid. *Οἱ λοιποὶ*, ἀνθρώπῳ. Colbert. et Reg. unus.

V. 28 et 29. Colbertinus habet cum asteriscis, ἐκ Θ. οἱ δ'. I. e. *Hi quatuor versiculi ex Theodotione*, qui versiculi asteriscis notantur in edit. Latina.

Ibid. Σ., δὶς τρὶς πρὸς ἕκαστον etc. Sic lectionem habent Oratoriensis et Regii duo. Drusius vero, Σ., δὶς τρὶς πρὸς ἐκεῖνον tantum, et perperam, ut liquet.

V. 31-33. Colbertinus, ἐκ Θ. οἱ ε'. I. e. *Hi quinque versiculi ex Theodotione*, cum asteriscis de more, atque etiam in editione Latina.

Ibid. Σ., σίγα etc. Sic Colbert. et Reg. unus.

## CAPUT XXXIV JOB.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

3, 4.

5. Παρέτρεψεν ἀπ' ἐμοῦ τὸ κρίμα.

6.

Ο'.

3, 4. ⋇ Ὅτι οὖς λόγους δοκιμά-
⋇ ζει, καὶ λάρυγξ γεύεται βρῶ-
⋇ σιν. Κρίσιν ἑλώμεθα ἑαυτοῖς,
⋇ γνῶμεν ἀναμέσον ἑαυτῶν, ὅτι
⋇ καλόν.

5. Ἀπήλλαξέ μου τὸ κρίμα.

6. Ἐψεύσατο δὲ τῷ κρίματί μου.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

3, 4. ⋇ Ὅτι οὖς λόγους δοκιμά-
⋇ ζει, καὶ λάρυγξ γεύεται βρῶ-
⋇ σιν. Κρίσιν ἑλώμεθα ἑαυτοῖς,
⋇ γνῶμεν ἀναμέσον ἑαυτῶν, ὅτι
⋇ καλόν.

5.

6. Καὶ περὶ τὴν κρίσιν μου ψεῦσμα.

SYMMACHUS.

3, 4.

5. Avertit a me judicium.

6.

LXX INTERPRETES.

3, 4. ⋇ Quia auris verba pro
⋇ bat, et guttur gustabit cibum.
⋇ Judicium eligamus nobis, sen-
⋇ tentiam (*sic*) inter nosmetipsos,
⋇ quid est bonum.

5. Removit judicium meum.

6. Mentitus est in judicio meo.

THEODOTIO.

3, 4. ⋇ Quia auris verba pro-
⋇ bat, et guttur gustabit cibum.
⋇ Judicium eligamus nobis, sen-
⋇ tentiam (*sic*) inter nosmetipsos,
⋇ quid est bonum.

5.

6. Et circa judicium meum, mendacium.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 6 אם־חטאת מה־תפעל־בו | 6. | 6. |
| 7–10 או מה־מידך יקח : לאיש־כמוך רשעך ולבן־אדם צדקתך : מרב עשוקים יזעיקו ישועו מזרוע רבים : ולא־אמר איה אלוה עשי | 7-10. | 7-10. |
| נתן זמרות בלילה | | Μελῳδίας. |
| 11 מלפנו מבהמות ארץ | 11. | 11. |
| ומעוף השמים יחכמנו | | Καὶ σοφίζει ἡμᾶς ὑπὲρ τὰ κατὰ τὸν ἀέρα διιπτάμενα πετεινά. |
| 15 ועתה כי־אין פקד אפו | 15. | 15. |
| ולא־ידע בפש מאד | | |
| 16 ואיוב הבל יפצה־פיהו | 16. | 16. |
| בבלי־דעת מלין יכבר | | |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 6. Si peccaveris, quid operaberis contra eum? | 6. Si peccaveris, quid ei nocebis? | 6. |
| 7-10. Vel quid de manu tua accipiet? viro sicut tu impietas tua, et filio hominis justitia tua: præ multitudine vim patientium clamare facient. Clamabunt propter brachium multorum. Et non dixit, Ubi Deus factor meus? | 7-10. Aut quid de manu tua accipiet? homini qui similis tui est, nocebit impietas tua: et filium hominis adjuvabit justitia tua. Propter multitudinem calumniatorum clamabunt: et ejulabunt propter vim brachii tyrannorum. Et non dixit, Ubi est Deus qui fecit me? | 7-10. |
| Dans cantica in nocte. | Qui dedit carmina in nocte. | Melodias. |
| 11. Qui docet nos præ jumentis terræ. | 11. Qui docet nos super jumenta terræ. | 11. |
| Et præ volatili cœli faciet nos sapientes. | Et super volucres cœli erudit nos. | Et sapientes nos facit super volucres in aere volantes. |
| 15. Et nunc quia non visitavit ira ejus. | 15. Nunc enim non infert furorem suum. | 15. |
| Et non cognovit in copia valde. | Nec ulciscitur scelus valde. | |
| 16. Et Job vane aperiet os suum. | 16. Ergo Job frustra aperit os suum. | 16. |
| Absque scientia sermones multiplicat. | Et absque scientia verba multiplicat. | |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXV Job.

V. 3. Σ., εἶπας γὰρ ὅτι οὐδὲν συμβαλεῖταί σοι. Sic Colbert., Reg. unus, Nicetas et Drusius. Olympiodorus illam Symmachi interpretationem respondere dicit his verbis, ἢ ἐρεῖς τί ποιήσω ἁμαρτών, quæ in codice Colbertino, et apud Nicetam habentur in ipso textu τῶν Ο', sed ab editione Romana absunt, nec supra allatis Symmachi verbis respondere videntur.

V. 6. Σ., ἐὰν ἁμάρτῃς etc. Colbert. et Reg. unus.

V. 7-10. Colbertinus habet, ἐκ Θ. οἱ ς', id est, *hi sex versiculi ex Theodotione*, qui versiculi asteriscis notantur tam in Colbertino, quam in editione Latina Hieronymi.

Ibid. Σ., ἡ παρανομία σου etc. Colb. et Reg. unus

Ibid. Ἄλλος, ὁ διδοὺς αἰνέσεις ἐν νυκτί. Ά., με-

## CAPUT XXXVI JOB.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 2 כתר | 2. | 2. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 2. Sta. | 2. Sustine. | 2. |

ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

6. Ἐὰν ἁμάρτῃς, τί εἰργάσω αὐτῷ;

7-10. Ἡ παρανομία σου.... συκοφαντιῶν... διὰ βίαν βραχίονος.

11. Διδάσκων ἡμᾶς ὑπὲρ τὰ κτήνη τῆς γῆς.

15. Ἐπιλογιζόμενος.

Μηδὲ γνωρίζων παραπτώματα σφόδρα.

16.

Ὡς ἀνόητος λόγους βαρεῖς ἐποιήσατο.

6. Εἰ ἥμαρτες, τί πράξεις;

7-10. ⋇ Ἢ τί ἐκ χειρός σου λή-
⋇ ψεται. Ἀνδρὶ τῷ ὁμοίῳ σου ἡ
⋇ ἀσέβειά σου, Καὶ υἱῷ ἀνθρώπου
⋇ ἡ δικαιοσύνη σου. Ἀπὸ πλήθους
⋇ συκοφαντούμενοι κεκράξονται.
⋇ Βοήσονται ἀπὸ βραχίονος πολ-
⋇ λῶν. Καὶ οὐκ εἶπε, ποῦ ἐστιν ὁ
⋇ Θεὸς ὁ ποιήσας με;

Ὁ κατατάσσων φυλακὰς νυκτερινάς. *Ἄλλος*, ὁ διδοὺς αἰνέσεις ἐν νυκτί.

11. Ὁ διορίζων με ἀπὸ τετραπόδων γῆς.

Ἀπὸ δὲ πετεινῶν οὐρανοῦ.

15. ⋇ Καὶ νῦν ὅτι οὐκ ἔστιν ἐπι-
⋇ σκεπτόμενος ὀργὴν αὐτοῦ.

⋇ Οὐκ ἔγνω παράπτωμά τι σφό-
⋇ δρα.

16. ⋇ Καὶ Ἰὼβ ματαίως ἀνοίγει
⋇ τὸ στόμα αὐτοῦ.

⋇ Ἐν ἀγνωσίᾳ ῥήματα βαρύ-
⋇ νει.

6.

7-10. ⋇ Ἢ τί ἐκ χειρός σου λή-
⋇ ψεται. Ἀνδρὶ τῷ ὁμοίῳ σου ἡ
⋇ ἀσέβειά σου, Καὶ υἱῷ ἀνθρώπου
⋇ ἡ δικαιοσύνη σου. Ἀπὸ πλήθους
⋇ συκοφαντούμενοι κεκράξονται.
⋇ Βοήσονται ἀπὸ βραχίονος πολ-
⋇ λῶν. Καὶ οὐκ εἶπε, ποῦ ἐστιν ὁ
⋇ Θεὸς ὁ ποιήσας με;

11.

Καὶ σοφίζει ἡμᾶς ὑπὲρ τὰ κατὰ τὸν ἀέρα διιπτάμενα πετεινά.

15. ⋇ Καὶ νῦν ὅτι οὐκ ἔστιν ἐπι-
⋇ σκεπτόμενος ὀργὴν αὐτοῦ.

⋇ Οὐκ ἔγνω παράπτωμά τι σφό-
⋇ δρα.

16. ⋇ Καὶ Ἰὼβ ματαίως ἀνοίγει
⋇ τὸ στόμα αὐτοῦ.

⋇ Ἐν ἀγνωσίᾳ ῥήματα βαρύ-
⋇ νει.

SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO.

6. Si peccaveris, quid facies ei?

7-10. Iniquitas tua... sycophantiarum.. propter vim brachii.

11. Qui docet nos super jumenta terræ.

15. Reputans.

Neque cognoscens delicta valde.

16.

Quasi stultus sermones graves fecit.

6. Si peccasti, quid facies?

7-10. ⋇ Aut quid de manu tua
⋇ accipiet. Viro simili tibi im-
⋇ pietas tua, et filio hominis ju-
⋇ stitia tua. A multitudine calu-
⋇ mniantium clamabunt, vocife-
⋇ rabuntur a brachio multorum.
⋇ Et non dixit: Ubi est Deus qui
⋇ fecit me?

Qui distribuit custodias nocturnas. *Alius*, qui dat laudes nocturnas.

11. Qui separat me a quadrupedibus terræ.

Et a volatilibus cœli.

15. ⋇ Et nunc quia non est
⋇ visitans iram suam.

⋇ Nec cognovit delicta vehe-
⋇ menter.

16. ⋇ Et Job vane aperit os
⋇ suum.

⋇ In ignorantia verba multi-
⋇ plicat.

6.

7-10. ⋇ Aut quid de manu tua
⋇ accipiet. Viro simili tibi im-
⋇ pietas tua, et filio hominis ju-
⋇ stitia tua. A multitudine ca-
⋇ lumniantium clamabunt, voci-
⋇ ferabuntur a brachio multo-
⋇ rum. Et non dixit: Ubi est
⋇ Deus qui fecit me?

11.

Et sapientes nos facit super volucres in aere volantes

15. ⋇ Et nunc quia non est vi-
⋇ sitans iram suam.

⋇ Nec cognovit delicta vehe-
⋇ menter.

16. ⋇ Et Job vane aperit os
⋇ suum.

⋇ In ignorantia verba multi-
⋇ plicat.

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXV Job.

λῳδίας. Iidem.

V. 11. Σ., διδάσκων etc. Ita Colbert. et Reg. unus. Drusius vero et Nicetas, οἱ λοιποί, habent, ac deinde hac præmissa inscriptione, præsentem Symmachi lectionem cum sequenti Aquilæ et Theodotionis conjungunt, et quidem perperam.

Ibid. Ἀ., Θ., καὶ σοφίζει etc. Colb. et Reg. unus.

V. 15. Colbertinus, ἐκ Θ. οἱ δ', id est, *ex Theodotione quatuor hi versiculi*, qui asteriscis notantur ibidem et in edit. Latina Hieronymi.

Ibid. Σ., ἐπιλογιζόμενος. Colbert. et Reg. unus.

Ibid. Σ., μηδὲ γνωρίζων etc. Iidem.

V. 16. Σ., ὡς ἀνόητος (Colbert. et Reg. unus ἀναίσθητος) λόγους βαρεῖς ἐποιήσατο. Sic alii.

## CAPUT XXXVI JOB.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

2. | 2. Μεῖνον. | 2. Ὑπόμεινον.

SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO.

2. | 2. Mane. | 2. Sustine.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 3 למרחוק | 3. | 3. |
| 4 כי־אמנם לא־שקר מלי | 4. | 4 |
| תמים דעות עמך | | |
| 5-7 כביר כח לב : לא־יחיה רשע ומשפט עניים יתן : לא־יגרע מצדיק עיניו ואת־מלכים לכסא | 5-7. | 5-7. |
| 9 ופשעיהם כי יתגברו | 9. | 9. . . . ὅταν δυναμωθῶσιν. |
| 10 ויגל אזנם למוסר | 10. | 10. |
| ויאמר כי־ישובן מאון | | |
| 11 אם־ישמעו ויעבדו יכלו ימיהם בטוב ושניהם בנעימים | 11. | 11. |
| 13 ישימו אף | 13 | 13. |
| 14 תמות | 14. | 14. |
| 16 ואף הסיתך ׀ מפי־צר רחב לא־מוצק תחתיה ונחת שלחנך מלא דשן *Ὁ Ἑβραῖος, καὶ προσέτι ἠπάτησέ σε.* | 16. | 16. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 3. A longinquo. | 3. A principio. | 3. |
| 4. Nam vere non mendacium sermones mei. | 4. Vere enim absque mendacio sermones mei. | 4. |
| Perfectus scientiis tecum. | Et perfecta scientia probabitur tibi. | |
| 5-7. Fortem potentia cordis. non vivificabit impium, et judicium afflictorum tribuet. Non prohibebit a justo oculos suos, et cum regibus solio. | 5-7. Cum et ipse sit potens. Sed non salvat impios, et judicium pauperibus tribuit. Non aufert a justo oculos suos, et reges in solio collocat. | 5-7. |
| 9. Et prævaricationes eorum, quia prævaluerunt. | 9. Et scelera eorum, quia violenti fuerunt. | 9. ...Cum potentia instructi fuerint. |
| 10. Et revelabit aurem eorum ad correptionem. | 10. Revelabit quoque aurem eorum, ut corripiat. | 10. |
| Et dicet quod revertantur ab iniquitate. | Et loquetur, ut revertantur ab iniquitate. | |
| 11. Si audierint et servierint, finient dies suos in bono, et annos suos in delectationibus. | 11. Si audierint et observaverint, complebunt dies suos in bono, et annos suos in gloria. | 11 |
| 13. Ponent iram. | 13. Provocant iram. | 13. |
| 14. Morietur. | 14. Morietur. | 14. |
| 16. Si etiam removit te ab ore angustiæ, latitudinem non angustam pro eo, et requies mensæ tuæ plena pinguedine. *Hebræus int.*, et insuper decepit te. | 16. Igitur salvavit te de ore angusto latissime, et non habente fundamentum subter se : requies autem mensæ tuæ erit plena pinguedine. | 16. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 3. Διὰ μακροῦ. | 3. Μακράν. | 3. |
| 4. Ὅτι ὄντως ἀψευδεῖς οἱ λόγοι μου. | 4. Δίκαια ἐρῶ ἐπ' ἀληθείας. | 4. Ὅτι ἀληθῶς οὐκ ἄδικοι οἱ λόγοι μου. |
| | Καὶ οὐκ ἄδικα ῥήματα ἀδίκως συνιεῖς. | Ἄμωμοι γνώσεις μετὰ σοῦ. |
| 5-7. | 5-7. ※ Δυνατὸς ἰσχύϊ καρδίας ※ ἀσεβῆ οὐ μὴ ζωοποιήσῃ, Καὶ ※ κρίματα πτωχῶν δώσει, Οὐκ ※ ἀφελεῖ ἀπὸ δικαίου ὀφθαλμοὺς ※ αὐτοῦ, Καὶ μετὰ βασιλέων εἰς ※ θρόνον. | 5-7. ※ Δυνατὸς ἰσχύϊ καρδίας ※ ἀσεβῆ οὐ μὴ ζωοποιήσῃ, Καὶ ※ κρίματα πτωχῶν δώσει, Οὐκ ※ ἀφελεῖ ἀπὸ δικαίου ὀφθαλμοὺς ※ αὐτοῦ, Καὶ μετὰ βασιλέων εἰς ※ θρόνον. |
| 9. Ὅτι κατεδυνάστευον κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν. | 9. Καὶ τὰ παραπτώματα αὐτῶν ὅτι ἰσχύσουσιν. | 9. |
| 10. | 10. Ἀλλὰ τοῦ δικαίου εἰσακούσεται. *Οἱ λοιποί*, καὶ ἀποκαλύψει τὸ οὖς αὐτῶν εἰς παιδείας | 10. |
| Ἵνα μετανοήσωσι. | ※ Καὶ εἶπεν, ὅτι ἐπιστραφήσον- ※ ται ἐξ ἀδικίας. | ※ Καὶ εἶπεν, ὅτι ἐπιστραφήσον- ※ ται ἐξ ἀδικίας. |
| 11. Παλαιώσουσιν... ※ μετ' εὐ- ※ δοξίας. | 11. ※ Ἐὰν ἀκούσωσι, καὶ δου- ※ λεύσωσι, Συντελέσουσι τὰς ἡμέ- ※ ρας αὐτῶν ἐν ἀγαθοῖς, Καὶ τὰ ※ ἔτη αὐτῶν ※ μετ' εὐδοξίας. *Ἄλλως*, ἐν εὐπρεπείαις. *Ἄλλος*, ἐν εὐπραγίαις. | 11. ※ Ἐὰν ἀκούσωσι, καὶ δου- ※ λεύσωσι, Συντελέσουσι τὰς ἡμέ- ※ ρας αὐτῶν ἐν ἀγαθοῖς, Καὶ τὰ ※ ἔτη αὐτῶν.] |
| 13. Ἐποίησαν ὀργήν. | 13. Τάξουσι θυμόν. | 13. |
| 14. Θανατωθήσεται. | 14. Ἀποθάνοι. | 14. |
| | ÷ Ἡ δὲ ζωὴ αὐτῶν τιτρωσκο- ÷ μένη ὑπὸ ἀγγέλων : | |
| 16. | 16. ※ Καὶ προσέπει ἠπάτησέ σε ※ ἐκ στόματος ἐχθροῦ ἄβυσσος, ※ Κατάχυσις ὑποκάτω αὐτῆς· Καὶ ※ κατέβη τράπεζά σου (*Ἄλλοι*, καὶ θέσις τῆς τραπέζης σου) πλήρης πιότητος. | 16. ※ Καὶ προσέπει ἠπάτησέ σε ※ ἐκ στόματος ἐχθροῦ ἄβυσσος, ※ Κατάχυσις ὑποκάτω αὐτῆς· Καὶ ※ κατέβη τράπεζά σου πλήρης ※ πιότητος. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 3. De longe. | 3. De longe. | 3. |
| 4. Quia vere sine mendacio sermones mei. | 4. Quæ justa sunt loquar in veritate. | 4. Quia vere non injusti sermones mei. |
| | Et non injusta verba injuste intelliges. | Inculpatæ cognitiones tecum. |
| 5-7. | 5-7. ※ Fortis robore cordis ※ non vivificabit impium, et ju- ※ dicium pauperum dabit. Non ※ auferet a justo oculos suos, et ※ cum regibus in solio. | 5-7. ※ Fortis robore cordi ※ non vivificabit impium, et ju- ※ dicium pauperum dabit. Non ※ auferet a justo oculos suos, et ※ cum regibus in solio. |
| 9. Quia tyrannidem exercebant secundum opera sua. | 9. Et delicta eorum, quoniam valebunt. | 9. |
| 10. | 10. Sed justum exaudiet. *Reliqui*, et revelabit aures eorum ad institutiones. | 10. |
| Ut pœnitentiam agant. | ※ Et dixit, quia convertentur ※ ab iniquitate. | ※ Et dixit, quia convertentur ※ ab iniquitate. |
| 11. Antiquabunt... ※ cum gloria. | 11. ※ Si audierint te et servie- ※ rint, complebunt dies suos in ※ bonis, et annos suos ※ in gloria. *Aliter*, in decoribus. *Alius*, in prosperitatibus. | 11. ※ Si audierint te et servie- ※ rint, complebunt dies suos in ※ bonis, et annos suos. |
| 13. Fecerunt iram. | 13. Ordinabunt furorem. | 13. |
| 14. Occidetur. | 14. Moriatur. | 14. |
| | ÷ Vita autem eorum vulnerata ÷ ab angelis : | |
| 16. | 16. ※ Et quia decepit te ab ore ※ inimici abyssus, effusio subter ※ eam, descendet mensa tua ※ (*Alii*, et positio mensæ tuæ) ※ plena pinguedine. | 16. ※ Et quia decepit te ab ※ ore inimici abyssus, effusio ※ subter eam, descendet mensa ※ tua plena pinguedine. |

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON 'Ελληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛAΣ. |
|---|---|---|
| 19 וכל מאמצי־כח | 19. | 19. |
| 20 אל־תשאף הלילה לעלות עמים תחתם | 20. | 20. |
| 23 מי־פקד | 23. | 23. |
| ומי־אמר | | Ἢ τίς ἐρεῖ; |
| 24, 25 אשר שררו אנשים · כל־אדם חזו־בו | 24, 25. | 24, 25. |
| אנוש יביט מרחוק | | |
| 26 הן־אל שגיא ולא נדע מספר שניו ולא־חקר | 26. | 26. |
| 28 אשר־יזלו שחקים | 28. | 28. |
| 29 אף אם־יבין מפרשי־עב תשאות סכתו | 29. | 29. |
| 30 הן־פרש עליו אורו | 30. | 30. |
| ושרשי | | Καὶ ῥίζας. |
| 31 כי־בם | 31. | 31. |
| יתן אכל למכביר | | |
| 32 על־כפים | 32. | 32. |
| ויצו עליה במפגיע | | |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 19. Nec omnes fortitudines potentiæ. | 19. Et omnes robustos fortitudine. | 19. |
| 20. Ne anheles nocte, ad ascendendum populos sub se. | 20. Ne protrahas noctem, ut ascendant populi pro eis. | 20. |
| 23. Quis visitavit? | 23. Quis poterit scrutari. | 23. |
| Et quis dixit? | Aut quis potest ei dicere? | Aut quis dicet? |
| 24, 25. Quod intuiti sunt homines. Omnes homines viderunt illud. | 24, 25. De quo cecinerunt viri. Omnes homines vident eum. | 24, 25. |
| Homo intuebitur a longe. | Unusquisque intuetur procul. | |
| 26. Ecce Deus magnus, et non sciemus: numeri annorum ejus, et non inquisitio. | 26. Ecce Deus magnus vincens scientiam nostram: numerus annorum ejus inæstimabilis. | 26. |
| 28. Quam stillabunt nubes. | 28. Qui de nubibus fluunt. | 28. |
| 29. Insuper si intelliget expansiones nubis, fremitus tabernaculi sui. | 29. Si voluerit extendere nubes quasi tentorium suum. | 29. |
| 30. Ecce extendit super ipsum lumen suum. | 30. Et fulgurare lumine suo desuper. | 30. |
| Et radices. | Cardines. | Et radices. |
| 31. Quia in ipsis. | 31. Per hæc enim. | 31. |
| Dabit escam ad copiam. | Et dat escas multis mortalibus. | |
| 32. Super manus. | 32. In manibus. | 32. |
| Et præcepit super eam in occurrente. | Et præcipit ei, ut rursus adveniat. | |

## ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

19.

20. Μὴ προθυμηθῇς νυκτὸς ἐπαναβῆναι λαοὺς ἐπὶ τόπους αὐτῶν.

23. Ὃς ἐξετάξει.

24, 25.

Ἕκαστος ἀποβλέπων μακρόθεν.

26.

28. Ἅ τινα ῥυήσονται ἐκ τοῦ αἰθέρος.

29.

30. Ἐκπετάζει ἐπ' αὐτὴν φῶς αὐτοῦ.

Καὶ ῥίζας.

31. Διὰ γὰρ αὐτῶν.

Παρέξει τροφὴν παμπολλήν.

32. Παλάμαις.

Καὶ ἐπιτάξει αὐτῷ ὥστε ἀπαντῆσαι.

## Ο'.

19. ※ Καὶ πάντας τοὺς κρατοῦν- ※ τας ἰσχύν.

20. ※ Μὴ ἐξελκύσῃς τὴν νύκτα, ※ τοῦ ἀναβῆναι λαοὺς ἀντ' αὐτῶν.

23. Τίς δέ ἐστιν ὁ ἐτάζων.

Ἢ τίς ὁ εἴπων.

24, 25. ※ Ὧν ἦρξαν ἄνδρες· ※ πᾶς ἄνθρωπος ἴδεν ἐν ἑαυτῷ.

Ὅσοι τιτρωσκόμενοί εἰσι βροτοί.

26. ※ Ἰδοὺ ὁ Ἰσχυρὸς πολύς, καὶ ※ οὐ γνωσόμεθα, ἀριθμὸς ἐτῶν ※ αὐτοῦ (*Ἄλλος*, ὁδῶν) καὶ ἀπέ- ※ ραντος.

28. Ῥυήσονται παλαιώματα.

÷ Ὥραν ἔθετο κτήνεσιν, (*Ἄλ-* ÷ *λος*, μέτρα καὶ ὅρους,) οἴδασι δὲ ÷ κοίτης τάξιν· ἐπὶ τούτοις πᾶσιν ÷ οὐκ ἐξίσταταί σου ἡ διάνοια, ÷ οὐδὲ διαλλάσσεταί σου ἡ καρδία ÷ ἀπὸ σώματος :

29. Καὶ ἐὰν συνῇ ἀπέκτασις. *Ἄλλ.*, ἀπεκτάσεις. *Ἄλλ.*, ἐπεκτάσεις.

30. Ἰδοὺ ἐκτενεῖ ἐπ' αὐτὸν Ἠδώ.

Καὶ ῥιζώματα.

31. Ἐν γὰρ αὐτοῖς.

Δώσει τροφὴν τῷ ἰσχύοντι.

32. Ἐπὶ χειρῶν.

Καὶ ἐνετείλατο περὶ αὐτῆς ἐν ἀπαντῶντι. *Ἄλλοι*, ἀπαιτῆσαι.

## ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

19. ※ Καὶ πάντας τοὺς κρατοῦν- ※ τας ἰσχύν.

20. ※ Μὴ ἐξελκύσῃς τὴν νύκτα, ※ τοῦ ἀναβῆναι λαοὺς ἀντ' αὐτῶν.

23.

24, 25. ※ Ὧν ἦρξαν ἄνδρες· ※ πᾶς ἄνθρωπος ἴδεν ἐν ἑαυτῷ.

26. ※ Ἰδοὺ ὁ Ἰσχυρὸς πολύς, καὶ ※ οὐ γνωσόμεθα, ἀριθμὸς ἐτῶν αὐ- ※ τοῦ καὶ ἀπέραντος.

28.

29. ※ Καὶ ἐὰν συνῇ ἀπεκτάσεις ※ νεφέλης, ἰσότητα σκηνῆς αὐτοῦ.

30. Ἰδοὺ ἐκτενεῖ ἐπ' αὐτὸν Ἠδώ.

31.

32.

## SYMMACHUS.

19.

20. Ne studeas nocte, ut ascendant populi ad loca sua.

23. Qui examinabit.

24, 25.

Unusquisque intuetur procul.

26.

28. Quæ fluent ex æthere.

29.

30. Extendit super eam lumen suum.

Et radices.

31. Per ipsa enim.

Præbebit cibum plurimum.

32. Palmis.

Et præcipiet ei ut occurrat.

## LXX INTERPRETES.

19. ※ Et omnes qui habent ※ fortitudinem.

20. ※ Ne extrahas noctem, ut ※ ascendant populi pro eis.

23. Quis autem est qui discutiat.

Aut quis est qui dicat.

24, 25. ※ Quæ laudaverunt ※ viri. Omnis homo respicit ad ※ eum.

Quicumque vulnerati sunt mortales.

26. ※ Ecce Deus multus, et ※ nesciemus : numerus annorum ※ (*Alius*, viarum) ejus infini- ※ tus.

28. Fluent antiquitates.

÷ Horam posuit jumentis (*Al.* ÷ mensuram et terminos), et ÷ sciunt cubilis ordinem. In his ÷ omnibus non obstupescit ani- ÷ mus tuus, nec mutatur cor ÷ tuum a corpore :

29. Et si constiterit extensio. *Alii*, extensiones.

30. Ecce extendet super eum Edo.

Et radices.

31. In ipsis enim.

Dabit escam valido.

32. In manibus.

Et mandavit de ea in occurrente. *Alii*, expetat.

## THEODOTIO.

19. ※ Et omnes qui habent ※ fortitudinem.

20. ※ Ne extrahas noctem, ut ※ ascendant populi pro eis.

23.

24, 25. ※ Quæ laudaverunt ※ viri. Omnis homo respicit ad ※ eum.

26. ※ Ecce Deus multus, et ※ nesciemus : numerus annorum ※ ejus infinitus.

28.

29. ※ Et si cogitaverit extendere ※ nebulam, æque ad tabernacu- ※ lum.

30. Ecce extendet super eum Edo.

31.

32.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| יגיד עליו רעו 33<br>מקנה אף על-עולה | 33. | 33. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 33. Annuntiabit super eam amicus ejus.<br>Acquisitio furoris super ascendente. | 33. Annuntiat de ea amico suo.<br>Quod possessio ejus sit, et ad eam possit ascendere. | 33. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXVI Job.

V. 2. Θ., ὑπόμεινον. Colbert. et Reg. unus.

V. 3. Σ., διὰ μακροῦ. Iidem.

V. 4. Σ., ὅτι ὄντως ἀψευδεῖς etc. Sic iidem duo codices lectiones Symmachi et Theodotionis non hactenus observatas efferunt.

Ibid. Θ., ἄμωμοι γνώσεις μετὰ σοῦ. Iidem.

V. 5-7. Colbertinus, ἐκ Θ. οἱ δ', id est, *hi quatuor versiculi ex Theodotione*. Quos versiculos ille asteriscis notat : itemque editio Latina Hieronymi. Sed in hac editione asterisci frequenter secus positi sunt.

V. 9. Ἀ., ὅταν δυναμωθῶσιν. Σ., ὅτι κατεδ- etc. Sic Colbert. et Reg. unus.

V. 10. *Οἱ λοιποί*, καὶ ἀποκαλύψει etc. Iidem.

Ibid. Colbertinus, ὁμοίως ἐκ Θ. οἱ δ', *similiter hi quatuor versus ex Theodotione*. Nimirum, hujus ultimæ partis, a καὶ εἶπεν, et sequentis.

Ibid. Σ., ἵνα μετανοήσωσι. Iidem.

V. 11. Σ., παλαιώσουσιν. Colbertinus. Legit haud dubie Symmachus יבלו, ב pro כ, ut frequenter accidit.

Ibid. Σ., μετ' εὐδοξίας, cum asterisco, Colbert., et sic insertum fuerat in textu LXX Interpretum, ut supra vides.

V. 13. Σ., ἐποίησαν ὀργήν. Colbert. et Reg. unus.

V. 14. Σ., θανατωθήσεται. Colbert.

Ibid. Ἡ δὲ ζωὴ αὐτῶν etc. Ad hæc sic Colbert., οὐ κεῖται παρ' Ἑβραίοις τὸ ἡμιστίχιον. I. e., hoc hemistichium non exstat apud Hebræos.

V. 16. Colbertinus, ἐκ Θ. οἱ γ', id est, *hi tres versiculi ex Theodotione*. In Colbertino et in aliis codicibus legitur, καὶ προσέπει ἠπάτησέ σε, *et insuper quia decepit te*. In editione autem Romana, καὶ προσεπιηπάτησέ σε, *et superdecepit te*.

Ibid. *Ὁ Ἑβραῖος*, καὶ προσέτι ἠπάτησέ σε. Drusius.

Ibid. *Ἄλλοι*, καὶ θέσις τῆς τραπέζης σου. Colb. et Reg. unus.

V. 19. Colbertinus, ἐκ Θ. οἱ γ', i. e., *hi tres versiculi ex Theodotione*. Nimirum hemistichium hujus versiculi, et versiculus subsequens.

## CAPUT XXXVII JOB.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| אף-לזאת יחרד לבי ויתר 5-1<br>ממקומו : שמעו שמוע ברגז קלו והגה<br>מפיו יצא : תחת כל-השמים ישרהו<br>ואורו על-כנפות הארץ : אחריו ׀<br>ישאג-קול ירעם בקול גאונו ולא<br>יעקבם כי-ישמע קולו : ירעם אל<br>בקולו נפלאות<br>עשה גדלות ולא נדע | 1-5. | 1-5. Καὶ φθογγή... ἐφεδρεύσεις αὐτοῦ... ὑπερφερείας αὐτοῦ. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1-5. Etiam ad hoc expavescit cor meum, et luxatur e loco suo. Audite audiendo cum tremore sonitum ejus, et eloquium ex ore ejus egredietur. Subter omne cœlum directio ejus, et lux ejus super alas terræ. Post ipsum rugiet voce : tonabit in voce altitudinis suæ, et non tardabit ea, cum audita fuerit vox ejus. Tonabit Deus in voce sua mirabilia.<br>Faciens magna, et nesciemus. | 1-5. Super hoc expavit cor meum, et emotum est de loco suo. Audite auditionem in terrore vocis ejus, et sonum de ore illius procedentem. Subter omnes cœlos ipse considerat, et lumen illius super terminos terræ. Post eum rugiet sonitus, tonabit voce magnitudinis suæ ; et non investigabitur, cum audita fuerit vox ejus. Tonabit Deus in voce sua mirabiliter.<br>Qui facit magna et inscrutabilia. | 1-5. Et vox... sessiones ejus.. præstantiæ suæ. |

**ΣΥΜΜΑΧΟΣ.**

33. Ἀπαγγελεῖ περὶ τούτου ἑταίρῳ αὐτοῦ.

Ζῆλον περὶ ἀδικίας.

**Ο'.**

33. Ἀναγγελεῖ περὶ αὐτοῦ φίλον αὐτοῦ.

Κτῆσις καὶ περὶ ἀδικίας. *Ἄλλοι*, Κυρίου κτῆσιν.

**ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.**

33.

**SYMMACHUS.**

33. Annuntiabit super hoc amico suo.

Zelum circa iniquitatem.

**LXX INTERPRETES.**

33. Annuntiabit de eo amicum suum.

Possessio, et de iniquitate. *Alii*, Domini possessionem.

**THEODOTIO.**

33.

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXVI Job.

V. 20. Σ., μὴ προθυμηθῇς etc. Omnes.

V. 23. Σ., ὃς ἐξετάξει. Colbert. et Reg. unus.

Ibid. Ἀ., ἢ τίς ἐρεῖ. Iidem.

V. 24 et 25. Colbertinus, ἐκ Θ. οἱ β', i. e., *hi duo versiculi ex Theodotione.*

Ibid. Σ., ἕκαστος ἀποβ-. Sic omnes.

V. 26. Colbertinus, ἐκ Θ. οἱ β', *hi duo versiculi ex Theodotione.*

Ibid. *Ἄλλος*, ὁδῶν. Sic unus.

V. 28. Σ., ἃ τινα ῥυήσ- etc. Colbert., Reg. unus, Nicetas et Drusius.

Ibid. Hi versiculi cum obelis ex Colbertino, qui addit hanc notam, οὗτοι οἱ δ' οὐ κεῖνται ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ, διὸ καὶ ὠβελίσθησαν. I. e., *hi quatuor* (versiculi) *non jacent in Hebraico; quapropter obelis notati sunt.*

V. 29. Colbertinus, ἐκ Θ. τὸ ἡμιστίχιον, καὶ οἱ β', id est, *hemistichium et duo versiculi ex Theodotione.* Nimirum, hic versiculus et hemistichium sequentis (*). Verum Theodotio habuisse videtur φῶς αὐτοῦ, ut ea vox Hebraica אורו et versio Latina cum asteriscis indicant. LXX legerunt אידו ἠδῶ.

V. 30. Σ., ἐκπετάζει etc. Omnes.

Ibid. Ἀ., καὶ ῥίζας.

V. 31. Σ., διὰ γὰρ αὐτῶν. Colbert., Reg. unus et Drusius.

Ibid. Σ., παρέξει etc. Sic omnes.

V. 32. Σ., παλάμαις. Colbert. et Reg. unus.

Ibid. Σ., καὶ ἐπιτάξει etc. Omnes.

V. 33. Σ., ἀπαγγελεῖ περὶ τούτου etc. Sic omnes. Drusius unus habet, αὐτοῦ.

Ibid. Σ., ζῆλον περὶ ἀδικίας. Omnes.

(*) Theodotianæ lectionis versionem latinam ex Job S. Hieronymi huc transtulit Montfauconius. Cum autem τῶν Ο' textus discrepet ab hemistichio Theodotionis, quod illi non insertum deprehendimus, maluimus Nobilii versionem, quæ melius cum littera concordat, restituere. DRACH.

## CAPUT XXXVII JOB.

**ΣΥΜΜΑΧΟΣ.**

1-5. Καὶ περὶ τούτων πτήσσει ἡ καρδία μου.... ἄκρων.... καὶ οὐκ ἂν ἐξιχνιασθήσεται ἀκουσθέντος τοῦ ψόφου αὐτῆς.

**Ο'.**

1-5. ※ Καὶ ἀπὸ ταύτης ἐταράχθη ἡ καρδία μου. ※ Καὶ ἀπεῤῥύη ※ ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς. ※ Ἄκουε ἀκοὴν ἐν ὀργῇ θυμοῦ Κυρίου, ※ Καὶ μελέτη ἐκ στόματος αὐτοῦ ※ ἐξελεύσεται. ※ Ὑποκάτω παντὸς τοῦ οὐρανοῦ ἡ ἀρχὴ αὐτοῦ. ※ Καὶ τὸ φῶς αὐτοῦ ἐπὶ πτερύγων τῆς γῆς. ※ Ὀπίσω αὐτοῦ βοήσεται φωνή. ※ Βροντήσει ἐν φωνῇ ὕβρεως αὐτοῦ. ※ Καὶ οὐκ ἀνταλλάξει αὐτούς, ※ Ὅτι ἀκούσει φωνὴν αὐτοῦ. ※ Βροντήσει ὁ Ἰσχυρὸς ἐν φωνῇ ※ αὐτοῦ θαυμάσια.

Ἐποίησε γὰρ μεγάλα ἃ οὐκ ᾔδειμεν. *Ἄλλος*, ποιῶν μεγάλα, καὶ οὐ γνωσόμεθα.

**ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.**

1-5. ※ Καὶ ἀπὸ ταύτης ἐταράχθη ἡ καρδία μου. ※ Καὶ ἀπεῤῥύη ※ ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς. ※ Ἄκουε ἀκοὴν ἐν ὀργῇ θυμοῦ Κυρίου, ※ Καὶ μελέτη ἐκ στόματος αὐτοῦ ※ ἐξελεύσεται. ※ Ὑποκάτω παντὸς τοῦ οὐρανοῦ ἡ ἀρχὴ αὐτοῦ. ※ Καὶ τὸ φῶς αὐτοῦ ἐπὶ πτερύγων τῆς γῆς. ※ Ὀπίσω αὐτοῦ βοήσεται φωνή. ※ Βροντήσει ἐν φωνῇ ὕβρεως αὐτοῦ. ※ Καὶ οὐκ ἀνταλλάξει αὐτούς, ※ Ὅτι ἀκούσει φωνὴν αὐτοῦ. ※ Βροντήσει ὁ Ἰσχυρὸς ἐν φωνῇ αὐ- ※ τοῦ θαυμάσια.

**SYMMACHUS.**

1-5. Et de his expavescit cor meum... terminos... et non investigabitur, cum auditus fuerit strepitus ejus.

**LXX INTERPRETES.**

1–5. ※ Sed et in his obstupuit ※ cor meum, et evulsum est de ※ loco suo. Audiet sonitum ter- ※ roris, et strepitum oris ipsius ※ exeuntem. Subter universum ※ cœlum circuit, et lumen ejus ※ in finibus terræ. Post eum fre- ※ met vox. Tonabit in sonitu ※ superbiæ suæ, et non poterit ※ investigari, cum audita fuerit ※ vox ejus. Tonabit Fortis in voce ※ sua mirabiliter.

Fecit enim magna, quæ nescivimus. *Alius*, faciens magna, et nesciemus.

**THEODOTIO.**

1-5. ※ Sed et in his obstupuit cor ※ meum, et evulsum est de loco ※ suo. Audiet sonitum terroris, ※ et strepitum oris ipsius exeun- ※ tem. Subter universum cœlum ※ circuit, et lumen ejus in fini- ※ bus terræ. Post eum fremet ※ vox. Tonabit in sonitu super- ※ biæ suæ, et non poterit inve- ※ stigari, cum audita fuerit vox ※ ejus. Tonabit Fortis in voce ※ sua mirabiliter.

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 6 כי לשלג יאמר | 6. | 6. Συντάσσων χιόνι. |
| וגשם מטר וגשם מטרות עזו | | |
| 7 ביד־כל־אדם | 7. | 7. |
| 9 סופה | 9. | 9. Συσσεισμοι. |
| וממזרים קרה | | Καὶ ἀπὸ Μαζούρ. |
| 10 מנשמת־אל יתן־קרח | 10. | 10. |
| 11 אף־ברי יטריח עב | 11. | 11. |
| 12 והוא מסבות ׀ מתהפך | 12. | 12. |
| בתחבולתו לפעלם | | Ἐν οἰακώσει. |
| 13 לשבט | 13. | 13. |
| 14 והתבונן | 14. | 14. Καὶ κατανόησον. |
| 15 התדע בשום־אלוה עליהם | 15. | 15. |
| 17 אשר בגדיך חמים<br>בהשקט ארץ מדרום | 17. | 17. Οὐχ ἱμάτιά σου θερμά; |
| 18 תרקיע עמו לשחקים | 18. | 18. Αὐτὸς ἐστερέωσε τὸν οὐρανὸν εἰς τροπάς. |
| חזקים כראי מוצק | | Ἐνισχύουσάι ὡς ὅρασις συγχύσεως. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 6. Quia nivi dicet. | 6. Qui præcipit nivi. | 6. Qui præcipit nivi. |
| Et imbri pluviæ, et imbri pluviarum fortitudinis suæ. | Et hyemis pluviis, et imbri fortitudinis suæ. | |
| 7. In manu omnes homines. | 7. Qui in manu omnium hominum. | 7. |
| 9. Turbo. | 9. Tempestas. | 9. Turbines. |
| Et a dispergentibus frigus. | Ab Arcturo frigus. | Et a Mazur. |
| 10. A flatu Dei dabit gelu. | 10. Flante Deo concrescit gelu. | 10. |
| 11. Etiam serenitas defatigabit nubem. | 11. Frumentum desiderat nubes. | 11. |
| 12. Et ipsa circuitibus volvens se. | 12. Quæ lustrant per circuitum. | 12. |
| In consiliis ejus ad operandum eos. | Quocumque eas voluntas gubernantis duxerit. | In gubernatione. |
| 13. Ad virgam. | 13. In una tribu. | 13. |
| 14. Et intellige. | 14. Et considera. | 14. Et considera. |
| 15. Num nosti cum ponit Deus (animum) super eis? | 15. Numquid scis quando præceperit Deus pluviis? | 15. |
| 17. Quod vestimenta tua calida. | 17. Nonne vestimenta tua calida sunt? | 17. Nonne vestimenta tua calida? |
| In quietando terram a meridie. | Cum perflata fuerit terra austro. | |
| 18. Expandes cum eo æthera? | 18. Tu forsitan cum Deo fabricatus es cœlos? | 18. Ipse firmavit cœlum in conversiones. |
| Fortia sicut speculum fusum. | Qui solidissimi quasi ære fusi sunt. | Quæ validæ sunt ut visio confusionis. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 6. | 6. Συντάσσων χιόνι. *Οἱ λοιποὶ*, χιόνι ἐρεῖ. | 6. |
| Καὶ χειμὼν ὑετοῖς χειμάσει, ὄμβροις ἰσχύος αὐτοῦ. | Καὶ χειμὼν ὑετὸς, καὶ χειμὼν ὑετῶν δυναστείας αὐτοῦ. | |
| 7. | 7. Ἐν χειρὶ παντὸς ἀνθρώπου. *Ἄλλος*, τὰ πάντα τοῦ ἀνθρώπου. | 7. |
| 9. Καταιγίς. | 9. Ὀδύναι. | 9. Καταιγίς. |
| | ※ Ἀπὸ δὲ ἀκροτηρίων ψῦχος. | ※ Ἀπὸ δὲ ἀκροτηρίων ψῦχος. |
| 10. Ἀπὸ ἐμφυσήματος Θεοῦ δοθήσεται πάγος. | 10. ※ Καὶ ἀπὸ πνοῆς Ἰσχυροῦ ※ δώσει πάγος. | 10. ※ Καὶ ἀπὸ πνοῆς Ἰσχυροῦ ※ δώσει πάγος. |
| 11. Ἀλλὰ καὶ καρπῷ ἐπιβρίσει νεφέλη. | 11. Καὶ ἐκλεκτὸν καταπλάσσει νεφέλη. | 11. |
| 12. Αὐτὸς δὲ κυκληδὸν ἀναστρέφεται. | 12. ※ Καὶ αὐτὸς κυκλώματα διαστρέψει. | 12. ※ Καὶ αὐτὸς κυκλώματα ※ διαστρέψει. |
| Ἐν τῇ κυβερνήσει αὐτοῦ εἰς τὸ ἐργάζεσθαι αὐτά. | Ἐν θεεβουλαθὼθ, εἰς ἔργα αὐτῶν. | |
| 13. Εἰς φυλήν. | 13. Εἰς παιδείαν. | 13. |
| 14. Ἐνθυμήθητι. | 14. Νουθετούμενος. *Ἀλ.*, νουθέτου. | 14. Καὶ σύνες. |
| 15. Ἆρα γνώσῃ πότε ἔταξεν ὁ Θεὸς περὶ αὐτῶν; | 15. Οἴδαμεν ὅτι ὁ Θεὸς ἔθετο ἔργα αὐτοῦ. | 15. |
| 17. Ὁπότε ἱμάτιά σου θερμά. | 17. Σοῦ δὲ ἡ στολὴ θερμή. | 17. |
| | Ἡσυχάζεται δὲ ἐπὶ τῆς γῆς. *Ἄλλως*, ※ ἡσυχάζεται δὲ ὑπὸ τῆς ※ γῆς ἀπὸ νότου. | ※ Ἡσυχάζεται δὲ ὑπὸ τῆς γῆς ※ ἀπὸ νότου. |
| 18. Εἰς αἰθέρα. | 18. Στερεώσεις μετ' αὐτοῦ εἰς παλαιώματα. | 18. |
| | Ἰσχυραὶ ὡς ὅρασις ἐπιχύσεως. | |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 6. | 6. Qui præcipit nivi. *Reliqui*, nivi dicet. | 6. |
| Et hyems pluviis pluet vehementer, imbribus fortitudinis ejus. | Et hyems pluvia, et hyems pluviarum potentiæ ejus. | |
| 7. | 7. In manu omnis hominis. *Alius*, omnia hominis. | 7. |
| 9. Tempestas. | 9. Dolores. | 9. Tempestas. |
| | ※ Et de promptuariis frigus. | ※ Et de promptuariis frigus. |
| 10. Ab insufflatione Dei dabitur gelu. | 10. ※ Et a spiratione Fortis ※ dabit gelu. | 10. ※ Et a spiratione Fortis ※ dabit gelu. |
| 11. Sed et fructu onusta erit nubes. | 11. Et electum format nubes. | 11. |
| 12. Ipse vero in orbem vertitur. | 12. ※ Et ipse circuitus trans- ※ vertet. | 12. ※ Et ipse circuitus trans- ※ vertet. |
| In gubernatione ejus, ad operandum ea. | In Theebulathoth, ad opera eorum. | |
| 13. In tribum. | 13. In disciplinam. | 13. |
| 14. Cogita. | 14. Commonitus. *Alius*, commoneare. | 14. Et intellige. |
| 15. Num forte scias quando ordinaverit Deus de iis? | 15. Novimus quod Deus posuerit opera sua. | 15. |
| 17. Quando vestimenta tua calida. | 17. Tua vero stola est calida. | 17. |
| | Quiescit autem super terram. *Aliter*, ※ quiescente terra ab ※ austro. | ※ Quiescente terra ab austro. |
| 18. In æthera. | 18. Firmabis cum eo in antiquitates. | 18. |
| | Validæ ut visio effusionis. | |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| אם־אמר איש כי יבלע 20 | 20. | 20. |
| בהיר הוא בשחקים 21 | 21. | 21. Τηλαυγής. |
| זהב יאתה 22<br>על־אלוה נורא הוד | 22. | 22. Χρυσίον ἥξει. |
| שדי לא־מצאנהו 23 | 23. | 23. |
| ומשפט ורב־צדקה לא יענה | | Καὶ κρίσιν καὶ πλῆθος δικαιοσύνης οὐ κακουχήσει. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 20. Si dixerit quispiam cum absorptus est. | 20. Etiamsi locutus fuerit homo, devorab.tur. | 20. |
| 21. Lucidum ipsum in cœlis. | 21. Subito aer cogetur in nubes. | 21. Fulgidus. |
| 22. Aurum veniet.<br>Super Deum terribilem decoris. | 22. Aurum venit.<br>Et ad Deum formidolosa laudatio. | 22. Aurum veniet. |
| 23. Omnipotens non invenimus eum.<br>Et judicio et multitudine justitiæ non affliget. | 23. Digne eum invenire non possumus.<br>[Magnus fortitudine] et judicio et justitia, et enarrari non potest. | 23.<br>Et judicium et multitudinem justitiæ non male tractabit. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXVII Job.

V. 1. Hi undecim versiculi, utpote ex Theodotione desumpti, asteriscis notantur in Colbertino : itemque in editione Latina Hieronymi, ubi tamen asterisci nonnunquam secus ponuntur, et versio non quadrat semper ad Græcum.

Ibid. Σ., *καὶ περὶ τούτων πτήσσει ἡ καρδία μου.* Orat., Nicetas et Drusius.

Ibid. Σ., ἄκρων. Colbert.

Ibid. Σ., καὶ οὐκ ἂν etc. Sic omnes. Drusius omittit ἄν, et legit, αὐτοῦ, pro αὐτῆς.

Ibid. Ἀ., καὶ φθογγή. Sic omnes.

Ibid. Ἀ., ἐφεδρεύσεις αὐτοῦ. Colbert. Reg. autem unus, ἐφεδρεύει εἰς αὐτό, *insidet in ipsum.*

Ibid. Ἀ., ὑπερφερείας αὐτοῦ. Reg. unus, Orat., Nicetas et Drusius.

Ibid. *Ἄλλος*, ποιῶν μεγάλα etc. Reg. unus.

V. 6. *Οἱ λοιποί*, χιόνι ἐρεῖ. Ἀ., Θ', συντάσσων χιόνι. Colbert. et alius. Notandum est quatuor versiculos, qui obelo notantur capite præcedenti, v. 28, hic etiam repeti apud Colbertinum, atque in exemplari quo usus est Olympiodorus, qui hæc annotat : οὗτοι οἱ ὠβελισμένοι οἱ δ' ἐν τισὶν ἀντιγράφοις ὀπίσω κεῖνται πρὸ κ' στίχων, μετὰ τὸ, *ἐσκίασε δὲ νέφη ἐπὶ ἀμυθήτων βροτῶν*, ὡς καὶ ἐν τοῖς τετραπλοῖς Ὠριγένους εὕρομεν. I. e. *Hi quatuor versiculi obelis signati, in quibusdam exemplaribus retro jacent ante viginti versiculos, post illud :* Obumbravit autem nubes inenarrabilibus fulguribus; *ut in Tetraplis Origenis invenimus.*

Ibid. Σ., καὶ χειμὼν etc. Sic mss. Drusius legit, ὄμβρους, male.

V. 7. *Ἄλλος*, τὰ πάντα τοῦ ἀνθρώπου. Colbert. et Reg. unus.

Hic habet Colbertinus, ἐκ Θ. οἱ β', i. e., *hi duo versiculi ex Theodotione, cum asteriscis de more.* ※ Θ., καὶ χειμὼν ὑδάτων δυναστείας αὐτοῦ. Ἐν ※ χειρὶ παντὸς ἀνθρώπου κατασφραγίζει. [Respiciunt autem hæc verba Hebraici textus : וגשם מטרות עזו ביד־כל־אדם יחתום, et Latine ita sonant in editione S. Hier. : *Et tempestas imbrium potestatis* (non *potestas*, ut fert editio Montfauconiana) *ejus. In manu omnis hominis signat*, (non *vero signatur*, ut fert eadem editio) Præterea suspicamur ὑετῶν legendum esse.]

V. 9. Ἀ., συσσεισμοί. Sic Drusius. At Colbert. et Reg. unus habent, συγκλεισμός, *conclusio.* Iidem

## CAPUT XXXVIII JOB.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| מחשיך עצה 2 | 2. | 2. |
| איפה היית ביסדי־ארץ 4 | 4. | 4. |
| קו 5 | 5. | 5. Κανόνα. |
| אדניה 6 | 6. | 6. Αἱ βάσεις αὐτοῦ. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 2. Obtenebrans consilium. | 2. Involvens sententias. | 2. |
| 4. Ubi fuisti cum formarem terram ? | 4. Ubi eras quando ponebam fundamenta terræ ? | 4. |
| 5. Lineam. | 5. Lineam. | 5. Regulam. |
| 6. Bases illius. | 6. Bases illius. | 6. Bases illius. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 20. | 20. Ἵνα ἄνθρωπον ἑστηκὼς κατασιωπήσω. *Ἄλλος*, ἐὰν εἴπῃ, ἀνὴρ καταποθήσεται. | 20. |
| 21. Συννεφήσει τὸν ἀέρα. | 21. Τηλαυγές ἐστιν ἐν τοῖς παλαιώμασι. | 21. |
| 22. Περὶ δὲ Θεοῦ φοβερὸς αἶνος. | 22. Νέφη χρυσαυγοῦντα. Ἐπὶ τούτοις μεγάλη ἡ δόξα καὶ τιμή. | 22. Χρυσίον ἥξει. Ἐπὶ τῷ Θεῷ μεγάλη ἡ δόξα. |
| 23. Τὸν Ἱκανὸν οὐχ ἐξευρίσκομεν. | 23. Παντοκράτορος, καὶ οὐχ εὑρίσκομεν ἄλλον. Ὁ τὰ δίκαια κρίνων, οὐκ οἴει ἐπακούειν αὐτόν; | 23. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 20. | 20. Ut stans faciam hominem tacere. *Alius*, si dixerit, vir absorbebitur. | 20. |
| 21. Obnubilabit aerem. | 21. Splendidum est in antiquitatibus. | 21. |
| 22. De Deo autem formidanda laus. | 22. Nubes coloris aurei. In his magna est gloria et honor. | 22. Aurum veniet. In Deo magna gloria. |
| 23. Omnipotentem non invenimus. | 23. Omnipotentis, et non invenimus alium. Qui justa judicat, non putas exaudire eum? | 23. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXVII Job.

vero codices adjiciunt, Σ., Θ., καταιγίς.

Ibid. Colbertinus, ἐκ Θ. οἱ β', indicans duos versiculos sequentes, qui in LXX leguntur, ex Theodotione desumptos esse.

Ibid. Ἀ., καὶ ἀπὸ Μαζούρ. Drusius.

V. 10. Σ., ἀπὸ ἐμφυσήματος etc. Sic omnes.

V. 11. Σ., ἀλλὰ καὶ καρπῷ etc. Reg. unus, Nicetas et Drusius. Ibid., pro καταπλάσσει, ut legitur in τοῖς Ο'. Reg. unus et Nicetas dicunt alia exemplaria habere, καταπλήττει, *percellit*. Colbertinus vero Δ, id est, Tetrapla, καταπλήττει.

V. 12. Σ., αὐτὸς δὲ κυκ- etc. Omnes. Hic et duo sequentes versiculi ex Theodotione in τοὺς Ο' inducti sunt teste Colbertino, ἐκ Θ. οἱ γ', et edit. Latina, quæ sic reddit hunc locum, absque asteriscis: *et ipsa per circuitum versitat in gubernaculis, ad operanda omnia quæ mandaverit eis.*

Ibid. Ἀ., ἐν οἰακώσει. Colbertinus. Ibid. Σ., ἐν τῇ κυβερνήσει etc. Omnes. In τοῖς Ο' legitur, ἐν Θεεβουλαθώθ, ubi vox Hebraica תחבלות non sine quodam vitio litteris Græcis exprimitur. Colbertinus et Nicetas: *Ἕτερα ἀντίγραφα*, ἐν τοῖς κατωτάτω θεὶς ἔργα αὐτοῦ. I. e. *Alia exemplaria*, in infimis ponens opera sua.

V. 13. Σ., εἰς φυλήν. Colbert. et Reg. unus.

V. 14. Ἀ., κατανόησον. Σ., ἐνθυμήθητι. Θ. καὶ σύνες. Sic tres mss. Drusius vero sine distinctione A., Th., S., κατανόησον, σύνες, ἐνθυμήθητι.

V. 15. Σ., ἆρα γνώσῃ etc. Sic omnes.

V. 17. Ἀ., οὐχ ἱμάτιά σου θερμά. Σ., ὁπότε etc. Drusius.

Ibid. Versiculum sequentem ex Theodotione esse sumptum cum asterisco notat Colbertinus.

V. 18. Ἀ., αὐτὸς ἐστερέωσε etc. Aquilæ et Symmachi lectiones sic distinctas afferunt Colbertinus, Reg. unus et Nicetas. Ex duabus unam efficiunt Drusius, qui Symmacho, et Oratoriensis, qui Aquilæ ipsam tribuit.

Ibid. Ἀ., ἐνισχύουσαι etc. Colbert. et Nicetas.

V. 20. *Ἄλλος*, ἐὰν εἴπῃ etc. Colbert.

V. 21. Ἀ., τηλαυγής. Reg. unus. Σ., συννεφήσει τὸν ἀέρα. Drusius.

V. 22. Ἀ., Θ., χρυσίον ἥξει. Colbert.

Ibid. Σ., περὶ δὲ Θεοῦ etc. Symmachi et Theodotionis lectiones ex Drusio, Niceta et mss. mutuamur.

V. 23. Σ., τὸν Ἱκανὸν etc. Drusius.

Ibid. Ἀ., καὶ κρίσιν etc. Drusius.

## CAPUT XXXVIII JOB.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 2. Σκοτεινὸς γνώμῃ. | 2. Ὁ κρύπτων με βουλήν. *Ἄλλος*, σκοτεινὸς ἐν καρδίᾳ. | 2. |
| 4. Μὴ συμπαρῆς δημιουργοῦντι τῷ Θεῷ τὸν κόσμον; | 4. Ποῦ ἦς ἐν τῷ θεμελιοῦν με τὴν γῆν; | 4. |
| 5. Σχοινίον μέτρου. | 5. Σπαρτίον. | 5. |
| 6. Οἱ κατάπηγες. | 6. Οἱ κρίκοι. | 6. Αἱ βάσεις αὐτοῦ. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 2. Obscurus consilio. | 2. Qui celat me consilium. *Alius*, obscurus in corde. | 2. |
| 4. Num aderas Deo creanti mundum? | 4. Ubi eras cum fundarem terram? | 4. |
| 5. Funiculum mensorium. | 5. Funiculum. | |
| 6. Pali. | 6. Circuli. | 6. Bases illius. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 7 כל־בני אלהים | 7. | 7. Ἅμα υἱοὶ Θεοῦ. |
| 8 בגיחו | 8. | 8. Ἐν τῷ παλαίειν. |
| 9 בשומי ענן לבשו | 9. | 9. Περιείλησα. |
| 11 ופא ישית בגאון גליך | 11. | 11. |
| 12 ידעתה שחר מקומו | 12. | 12. Ἐγνώρισας τῷ ὄρθρῳ τόπον αὐτοῦ. |
| 15 וימנע | 15. | 15. |
| תשבר | | Συντρίψεις. |
| 16 עד־נבכי־ים | 16. | 16. |
| ובחקר תהום | | Ἐν ἐξιχνιασμῷ ἀβύσσου. |
| 18 התבוננת | 18. | 18. Μὴ κατενόησας ; |
| 19 ישכן | 19. | 19. Σκηνοῖ. |
| 20 נתיבות ביתו | 20. | 20. |
| 22 ברד | 22. | 22. |
| 24 אור | 24. | 24. Φῶς. |
| קדים | | |
| 25 מ־פלג לשטף תעלה | 25. | 25. Τίς διεῖλεν ; Ἄλλως, τίς δὲ ἔστειλε τῷ κατακλυσμῷ ὑδραγωγόν ; |
| לחזיז קלות | | Εἰς κτύπον φωνῶν. |
| 26, 27 להמטיר על־ארץ לא־איש מדבר לא־אדם בו : להשביע שאה ומשאה ולהצמיח מצא דשא | 26, 27. | 26, 27. |
| 28 היש למטר אב | 28. | 28. Μήτις ἐστὶν ὑετῷ πατήρ ; |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 7. Omnes filii Dei. | 7. Omnes filii Dei. | 7. Simul filii Dei. |
| 8. In emergendo ipso. | 8. Quando erumpebat. | 8. Cum luctaretur. |
| 9. In ponendo me nubem vestimentum ejus. | 9. Cum ponerem nubem vestimentum ejus. | 9. Circumvolvi. |
| 11. Et hic ponet in elatione fluctus tuos. | 11. Et hic confringes tumentes fluctus tuos. | 11. |
| 12. Scire fecisti auroram locum suum. | 12. Et ostendisti auroræ locum suum. | 12. Notum fecisti diluculo locum suum. |
| 15. Et prohibebitur. | 15. Auferetur. | 15. |
| Confringetur. | Confringetur. | Confringes. |
| 16. Usque ad fletus maris. | 16. Profunda maris. | 16. |
| Et in investigatione abyssi. | Et in novissimis abyssi. | In investigatione abyssi. |
| 18. Numquid intellexisti? | 18. Numquid considerasti? | 18. Numquid cogitasti? |
| 19. Habitabit. | 19. Habitet. | 19. Habitat. |
| 20. Semitas domus ejus. | 20. Semitas domus ejus. | 20. |
| 22. Grandinis. | 22. Grandinis. | 22. |
| 24. Lux. | 24. Lux. | 24. Lux. |
| Eurus. | Æstus. | |
| 25. Quis divisit ad inundationem aquæductum. | 25. Quis dedit vehementissimo imbri cursum. | 25. Quis divisit? *Aliter*, quis misit diluvio aquæductum? |
| Ad coruscationem tonitruorum. | Et viam sonantis tonitrui. | Ad fragorem vocum. |
| 26, 27. Ad pluere faciendum super terram, non vir : desertum, non homo in eo : ad satiandum solitudinem et eremum, et ad germinare faciendum exitum herbæ. | 26, 27. Ut plueret super terram absque homine in deserto, ubi nullus mortalium commoratur. Ut impleret inviam et desolatam, et produceret herbas virentes. | 26, 27. |
| 28. Numquid est pluviæ pater? | 28. Quis est pluviæ pater? | 28. Num quis est pluviæ pater? |

## ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

7.

8.

9. Ὡς νεφέλῃ περιείλησα αὐτήν.

11. Ἕως ὧδε τετάχθω τὸ ἔπαρμα τῶν κυμάτων σου.

12.

15. Περιαιρεθήσεται.

Συντρίψεις.

16. Ἕως συνοχῆς πηγῆς.

18. Μὴ ἐνενόησας;

19.

20. Ἀτραποὺς οἰκήσεως.

22. Κρυστάλλου.

24.

Ἄνεμος.

25.

Εἰς ψόφον βροντῆς.

26, 27.

28. Ἆρα ἐστὶν ὑετῷ πατήρ;

## Ο'.

7. Πάντες ἄγγελοί μου.

8. Ὅτε ἐμαίμασσεν. *Ἄλλος*, ὅτε ἐμαιοῦτο.

9. Ἐθέμην δὲ αὐτῇ νέφος ἀμφίασιν.

11. Ἀλλ' ἐν σεαυτῇ συντριβήσεταί σου τὰ κύματα.

12. Ἑωσφόρος δὲ εἶδε τὴν ἑαυτοῦ τάξιν.

15. Ἀφεῖλες.

Συνέτριψας.

16. Ἐπὶ πηγὴν θαλάσσης.

Ἐν δὲ ἴχνεσιν ἀβύσσου.

18. Νενουθέτησαι.

19. Αὐλίζεται.

20. Τρίβους αὐτῶν.

22. Χαλάζης.

24. Πάχνη.

Νότος.

25. Τίς δὲ ἡτοίμασεν ὑετῷ λάβρῳ ῥύσιν;

Ὁδὸν δὲ κυδοιμῶν.

26, 27. ※ Τοῦ ὑετίσαι ἐπὶ γῆν ※ οὗ οὐκ ἀνὴρ, Ἔρημον οὗ οὐχ ※ ὑπάρχει ἄνθρωπος ἐν αὐτῇ, Τοῦ ※ χορτάσαι ἄβατον καὶ ἀοίκητον, ※ Καὶ τοῦ ἐκβλαστῆσαι ἔξοδον ※ χλόης. *Ἄλλος*, ἐκβλαστήσει ἀνάφυσιν.

28. Τίς ἐστιν ὑετοῦ πατήρ;

## ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

7. Ἅμα υἱοὶ Θεοῦ.

8.

9.

11.

12. Ἐγνώρισας τῷ ὄρθρῳ τόπον αὐτοῦ;

15.

16.

18. Μὴ συνῆκας;

19. Ἠρεμεῖ.

20.

22.

24. Φῶς.

25. Τίς δὲ ἔστειλε τῷ κατακλυσμῷ ὑδραγωγόν;

26, 27. ※ Τοῦ ὑετίσαι ἐπὶ γῆν ※ οὗ οὐκ ἀνὴρ, Ἔρημον οὗ οὐχ ※ ὑπάρχει ἄνθρωπος ἐν αὐτῇ, Τοῦ ※ χορτάσαι ἄβατον καὶ ἀοίκητον, ※ Καὶ τοῦ ἐκβλαστῆσαι ἔξοδον ※ χλόης.

28.

## SYMMACHUS.

7.

8.

9. Quasi nube circumvolvi ipsum.

11. Hucusque ordinetur elatio fluctuum tuorum.

12.

15. Auferetur.

Confringes.

16. Usque ad coarctationem fontis.

18. Numquid cogitasti?

19.

20. Semitas habitationis.

22. Glaciei.

24.

Ventus.

25.

Ad sonum tonitrui.

26, 27.

28. Num est pluviæ pater?

## LXX INTERPRETES.

7. Omnes angeli mei.

8. Cum fremeret. *Alius*, cum obstetricaretur.

9. Posui autem ei nubem operimentum.

11. Sed in teipso comminuentur fluctus tui.

12. Lucifer autem novit suum ordinem.

15. Abstulisti.

Confregisti.

16. Ad fontem maris.

In vestigiis autem abyssi.

18. Admonitus es.

19. Manet.

20. Semitas eorum.

22. Grandinis.

24. Pruina.

Notus.

25. Quis autem præparavit pluviæ vehementi fluxum?

Viam autem tempestatum.

26, 27. ※ Ut et pluat super ※ terram, ubi non est vir, in ※ deserto, ubi non est homo: ※ ut satiet inviam et inhabitabi- ※ lem, et ut germinet herbæ ※ viror. *Alius*, germinabit repullulationem.

28. Quis est pluviæ pater?

## THEODOTIO.

7. Simul filii Dei.

8.

9.

11.

12. Notum fecisti diluculo locum suum?

15.

16.

18. Numquid intellexisti?

19. Quiescit.

20.

22.

24. Lux.

25 Quis misit diluvio aquæductum?

26, 27. ※ Ut et pluat super ※ terram, ubi non est vir, in ※ deserto, ubi non est homo: ut ※ satiet inviam et inhabitabilem, ※ et ut germinet herbæ viror.

28.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| הקרח 29 | 29. | 29. Πάγος. |
| ופני תהום יתלכד 30 Ὁ Ἑβρ. πρόσωπον δὲ ἀβύσσου πήγνυται. | 30. | 30. |
| התקשר מעדנות כימה 31 | 31. | 31. Ἢ συνάψεις μόρια Πλειάδος; |
| התציא מזרות בעתו 32 | 32. | 32. |
| תנחם | | Καθοδηγήσεις; |
| חקות 33 | 33. | 33. Ἀκριβείας. |
| ושפעת־מים 34 | 34. | 34. Καὶ ὁρμὴ ὑδάτων. |
| ברקים 35 | 35. | 35. |
| הננו | | Ἰδοὺ ἡμεῖς. |
| או מי־נתן לשכוי בינה 36 | 36. | 36. |
| ונבלי שמים מי ישכיב 37 | 37. | 37. |
| טרף 39 | 39. | 39. |
| כי־ישחו 40 | 40. | 40. |
| בסכה | | |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 29. Gelu. | 29. Glacies. | 29. Gelu. |
| 30. Et facies abyssi capientur. *Hebræus int.*, facies autem abyssi condensatur. | 30. Et superficies abyssi constringitur. | 30. |
| 31. Numquid ligabis delicias Chima? | 31. Numquid conjungere valebis micantes stellas Pleiadis? | 31. An conjunges partes Pleiadis? |
| 32. Numquid extre facies signa cœlestia in tempore suo? | 32. Numquid producis Luciferum in tempore suo? | 32. |
| Duces ea? | Consurgere facis? | Deduces? |
| 33. Statuta. | 33. Ordinem. | 33. Accurate statuta. |
| 34. Et redundantia aquarum. | 34. Et impetus aquarum. | 34. Et impetus aquarum. |
| 35. Fulgura. | 35. Fulgura. | 35. |
| Ecce nos. | Adsumus. | Ecce nos. |
| 36. Aut quis dedit contemplationi intelligentiam? | 36. Aut quis dedit gallo intelligentiam? | 36. |
| 37. Aut defluxus cœlorum quis quiescere faciet? | 37. Et concentum cœli quis dormire faciet? | 37. |
| 39. Prædam. | 39. Prædam. | 39. |
| 40. Cum incurvant se. | 40. Quando cubant. | 40. |
| In umbraculo. | In antris. | |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXVIII Job.

V. 2. Σ., σκοτεινὸς γνώμῃ. Sic omnes, præter Regium unum, qui habet, Σ., σκοτεινὸς ἐν καρδίᾳ.

V. 4. Σ., μὴ συμπαρῇς etc. Sic Oratoriensis et Regius unus.

V. 5. Ἀ., κανόνα. Σ., σχοινίον μέτρου. Omnes.

V. 6. Ἀ., Θ., αἱ βάσεις αὐτοῦ. Σ., οἱ κατάπηγες. Sic omnes mss. Drusius vero habet, οἱ ἄλλοι, αἱ βάσεις, οἱ κατάπηγες.

V. 7. Ἀ., Θ., ἅμα υἱοὶ Θεοῦ. Sic omnes mss. Drusius, οἱ ἄλλοι, ἅμα υἱοὶ Θεοῦ.

V. 8. Ἀ., ἐν τῷ παλαίειν. Drusius. *Ἄλλος*, ὅτε ἐμαιοῦτο. Codex unus et Nicetas.

V. 9. Ἀ., περιείλησα. Sic unus. Σ., ὡς νεφέλῃ περιείλησα αὐτήν. Drusius et Nicetas. Sed Colbertinus. Σ., ὡς νεφέλην περιείλησα αὐτῷ, *quasi nubem circumvolvi ipsi*. Forte altera lectio est Aquilæ, altera Symmachi.

V. 11. Σ., ἕως ὧδε etc. Omnes.

V. 12. Ἀ., Θ., ἐγνώρισας etc. Sic Colbertinus. Drusius sine interpretum nomine habet, οἱ λοιποί.

V. 15. Σ., περιαιρεθήσεται. Reg. unus.

Ibid. Ἀ., Σ., συντρίψεις. Hanc versionem Reg. unus Symmacho, Colbertinus Aquilæ tribuit.

V. 16. Σ., ἕως συνοχῆς πηγῆς. Colbert. et Reg. unus.

Ibid. Ἀ., ἐν ἐξιχνιασμῷ ἀβύσσου. Iidem.

V. 18. Ἀ., μὴ κατενόησας etc. Hæ trium lectiones ex iisdem codd. prodeunt. Drusius habet, Ἀ., μὴ συνῆκας tantum.

V. 19. Ἀ., σκηνοῖ. Θ., ἠρεμεῖ. Sic omnes mss. Drusius, οἱ ἄλλοι, σκηνοῖ, ἠρεμεῖ.

V. 20. Σ., ἀτραποὺς οἰκήσεως. Omnes mss. et

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 29. | 29. Κρύσταλλος. | 29. Πάγος. |
| 30. | 30. Πρόσωπον ἀσεβοῦς τίς ἔπτηξε; Ἄλλος, πρόσωπον δὲ ἀβύσσου τίς ἔπηξεν; | 30. |
| 31. Εἰ συνάψεις μόρια Πλειάδος; | 31. Συνῆκας δὲ δεσμὸν Πλειάδος; | 31. |
| 32. Ἡ ἀναφύσεις τὰ σκορπισθέντα κατὰ καιρὸν αὐτοῦ (al. αὐτῶν) ἕκαστον; | 32. Ἢ διανοίξεις μαζουρὼθ ἐν καιρῷ αὐτοῦ; | 32. |
| | Ἄξεις αὐτάς | |
| 33. Διατάξεις. | 33. Τροπάς. | 33. Συντάγματα. |
| 34. | 34. Καὶ τρόμῳ ὕδατος. | 34. Καὶ ὁρμῇ ὑδάτων. |
| 35. | 35. Κεραυνούς. *Οἱ λοιποί*, ἀστραπάς. | 35. |
| Πάρεσμεν. | Τί ἐστι; | |
| 36. Ἢ τίς ἔδωκε μεμωραμένῳ ἔννοιαν; | 36. Ἢ ποικιλτικὴν ἐπιστήμην; | 36. |
| 37. Καὶ ὄργανα οὐρανοῦ τίς κοιμήσει; *Ἄλλως*, ἢ ὄργανα οὐρανοῦ τίς συνθήσει; | 37. Οὐρανὸν δὲ εἰς γῆν ἔκλινε; | 37. |
| 39. Θήραν. | 39. Βοράν. | 39. Θήραν. |
| 40. | 40. Δεδοίκασι γάρ. *Ἄλλος*, ὅτι φωλεύουσι. | 40. |
| | Ἐν ὕλαις. *Ἄλλος*, ἐν κοίταις. | |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 29. | 29. Glacies. | 29. Gelu. |
| 30. | 30. Faciem impii quis exterruit? *Alius*, faciem autem abyssi quis condensavit? | 30. |
| 31. Si conjunges partes Pleiadis? | 31. Aut intellexisti nexum Pleiadis? | 31. |
| 32. Aut produces dissipata in tempore suo singula? | 32. An aperies Mazuroth in tempore suo? | 32. |
| | Duces ea? | |
| 33. Ordines. | 33. Conversiones. | 33. Statuta. |
| 34. | 34. Et tremore aquæ. | 34. Et impetus aquarum. |
| 35. | 35. Fulmina. *Reliqui*, fulgura. | 35. |
| Adsumus. | Quid est? | |
| 36. Aut quis dedit stulto solertiam? | 36. Aut variegandi scientiam? | 36. |
| 37. Et organa cœli quis sedabit? *Aliter*, aut organa cœli quis componet? | 37. Et cœlum in terram inclinavit? | 37. |
| 39. Prædam. | 39. Escam. | 39. Prædam. |
| 40. | 40. Timuerunt enim. *Alius*, quia in latibulis agunt. | 40. |
| | In sylvis. *Alius*, in cubilibus. | |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXVIII Job.

Drusius.

V. 22. Σ., κρυστάλλου. Drusius.

V. 24. Ἀ., Θ., φῶς. Sic mss. Drusius vero id uni Aquilæ tribuit.

Ibid. Σ., ἄνεμος. Reg. unus.

V. 25. Ἀ., τίς διεῖλεν. Sic Drusius, qui postea habet, οἱ ἄλλοι, τίς δὲ ἔστειλεν etc. Colbert. et Reg. unus, Ἀ., Θ., τίς δὲ ἔστειλεν etc. Ambas lectiones edimus.

Ibid. Ἀ., εἰς κτύπον etc. Omnes.

V. 26, 27. Hi quatuor versiculi asteriscis notantur in Colbertino et in edit. Latina.

Ibid. *Ἄλλος*, ἐκβλαστήσει ἀνάφυσιν. Colbert. et Reg. unus.

V. 28. Lectionem Aquilæ habet Drusius; Symmachi vero mss.

V. 29. Ἀ., Θ., πάγος. Colbert. et Reg. unus.

V. 30. *Ὁ Ἑβραῖος*, πρόσωπον δὲ etc. Drusius.

V. 31. Ἀ., ἢ συνάψεις etc. Drusius. Σ., εἰ συνάψεις etc. Colbert.

V. 32. Σ., ἢ ἀναφύσεις etc. Omnes. In hunc locum hanc notam habet Drusius: *In Hebræo est* מזרות *quam vocem Hieronymus Luciferum interpretatur, ut Theodoretus*, ἑωσφόρον: *Santes*, signa cœlestia. *Chrysostomus*: Μαζουρὼθ τὰ συστήματα τῶν ἀστέρων· ἃ ἐν τῇ συνηθείᾳ ζώδια καλοῦνται. Ἄλλοι δέ φασι μαζουρὼθ Ἑβραϊκὴν μὲν εἶναι λέξιν, σημαίνειν δὲ τὸν ἀστρῷον κύνα. I. e. *Mazuroth, stellarum cœtus; qui ex consuetudine Zodia vocantur. Alii vero dicunt Mazuroth Hebraicam quidem esse vocem, significare vero canem stellam.*

Ibid. Ἀ., καθοδηγήσεις. Colbert.

V. 33. Trium lectiones afferunt Colbert. et Reg.

unus.
V. 31. 'A., Θ., καὶ ὁρμὴ ὑδάτων. Iidem.
V. 35. *Οἱ λοιποὶ*, ἀστραπάς. Iidem.

Ibid. 'A., ἰδοὺ ἡμεῖς. Colbert. et Reg. unus. Drusius vero, ἰδοὺ ἐσμέν, *ecce sumus*. Σ., πάρεσμεν. Colbert. et Reg. unus.

## CAPUT XXXIX JOB.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ<br>Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 יעלי־כלע | 1. | 1. |
| 2 תספר ירחים תמלאנה | 2. | 2. |
| 3 תכרענה ילדיהן תפלחנה | 3. | 3. |
| חבליהם תשלחנה | | Ὠδίνησαν, ἀπολείπουσιν. |
| 4 יחלמו בניהם | 4. | 4. |
| ירבו בבר<br>יצאו ולא־שבו למו | | |
| 6 ערבה ביתו<br>ומשכנותיו מלחה | 6. | 6. Ὁμαλήν. |
| 7 נוגש | 7. | 7. Εἰσπράκτου. |
| 9 רים | 9. | 9. Ῥινόκερως. |
| 10 אם־ישדד עמקים אחריך | 10. | 10. |
| 11 ותעזב אליו | 11. | 11. |
| 12 ישיב<br>יאסף | 12. | 12. |
| 13 כנף רננים נעלסה | 13. | 13. Πτερύγιον αἰνούντων συναναπλέκει. |
| אם־אברה חסידה ונצה | | Ἐρώδιος. |
| 14, 15 כי־תעזב לארץ ביציה<br>ועל־עפר תחמם : ותשכח כי־רגל<br>תזורה וחית השדה תדושה | 14, 15. | 14, 15. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Caprarum petræ. | 1. Ibicum in petris. | 1. |
| 2. Numerabis menses, implebunt. | 2. Dinumerasti menses conceptus earum? | 2. |
| 3. Incurvabunt se, suos fœtus effringent. | 3. Incurvantur ad fœtum et pariunt. | 3. |
| Dolores suos emittunt. | Et rugitus emittunt. | Fœtus emiserunt, et cessant. |
| 4. Convalescunt filii earum. | 4. Separantur filii earum. | 4. |
| Multiplicant se in frumento. | Et pergunt ad pastum. | |
| Egrediuntur, et non revertuntur ad eas. | Egrediuntur, et non revertuntur ad eas. | |
| 6. Solitudinem domum ejus. | 6. In solitudine domum. | 6. Planam. |
| Et habitacula ejus salsuginem. | Et tabernacula ejus in terra salsuginis. | |
| 7. Exactoris. | 7. Exactoris. | 7. Exactoris. |
| 9. Rhinoceros. | 9. Rhinoceros. | 9. Rhinoceros. |
| 10. An agricolabit valles post te? | 10. Aut confringet glebas vallium post te? | 10. |
| 11. Et derelinquas ad eum. | 11. Et derelinques ei. | 11. |
| 12. Reddat. | 12. Reddat. | 12. |
| Congreget. | Congreget. | |
| 13. Ala exultantium læta. | 13. Penna struthionis similis est. | 13. Alam laudantium simul complicat. |
| An penna ciconiæ et pluma? | Pennis herodii et accipitris. | Erodius. |
| 14, 15. Quia derelinquet in terra ova sua, et super pulverem calefaciet ea. Et obliviscetur quod pes | 14, 15. Quando derelinquit ova sua in terra, tu forsitan calefacies ea? Obliviscitur, quod pes con- | 14, 15. |

V. 36. Σ., ἢ τίς ἔδωκε etc. Omnes.
V. 37. Prior Symmachi lectio est Drusii, posterior vero Colbertini et Regii unius.
V. 39. Σ., Θ., θῆραν. Colbert. et Reg. unus.
V. 40. Ἄλλος, ὅτι φωλεύουσι. Iidem.
Ibid. Ἄλλος, ἐν κοίταις. Drusius.

## CAPUT XXXIX JOB.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 1. | 1. Τραγελάφων πέτρας. | 1. Νεβρῶν ἐν πέτρᾳ. |
| 2. Ἠρίθμησας δὲ σελήνας πληρῶσαι αὐτάς; | 2. Ἠρίθμησας δὲ μῆνας αὐτῶν; | 2. |
| 3. Ἀποβάλλονται τὰ τέκνα αὐτῶν. | 3. Ἐξέθρεψας δὲ αὐτῶν τὰ παιδία ἔξω φόβου; | 3. Ἐὰν δώσωσι τὰ παιδία αὐτῶν, διασώσεις αὐτά; |
| Ὠδίνησαν, ἀπολείπουσιν. | ※ Ὠδῖνας δὲ αὐτῶν ἐξαποστε- ※ λεῖς; | ※ Ὠδῖνας δὲ αὐτῶν ἐξαποστε- ※ λεῖς; |
| 4. | 4. ※ Ἀποῤῥήξουσι τὰ τέκνα αὐ- ※ τῶν. | 4. ※ Ἀποῤῥήξουσι τὰ τέκνα αὐ- ※ τῶν. |
| Πληθύνειν ἐν ἀγρώτητι. | ※ Πληθυνθήσονται ἐν γεννήματι. | ※ Πληθυνθήσονται ἐν γεννήματι. |
| Ἐξελθόντα οὐχ ὑποστρέψει πρὸς αὐτάς. | ※ Ἐξελεύσονται, καὶ οὐ μὴ ανα- ※ κάμψουσιν αὐτοῖς. | ※ Ἐξελεύσονται, καὶ οὐ μὴ ανα- ※ κάμψουσιν αὐτοῖς. |
| 6. Οἶκον ἀοίκητον. | 6. Δίαιταν αὐτοῦ ἔρημον. | 6. Ἀραβά. |
| Γῆν αὐτοῦ. | ※ Καὶ τὰ σκηνώματα αὐτοῦ ἁλ- ※ μυρίδα. | ※ Καὶ τὰ σκηνώματα αὐτοῦ ※ ἁλμυρίδα. |
| 7. | 7. Φορολόγου. | 7. |
| 9. | 9. Μονόκερως. | 9. |
| 10. Ἢ ὁμαλίσει κοιλάδας ἀκολουθῶν σοι; | 10. Ἢ ἑλκύσει σου αὔλακας ἐν πεδίῳ; | 10. |
| 11. | 11. Ἐπαφήσεις δὲ αὐτῷ; | 11. Μὴ ἐγκαταλείψεις; |
| 12. Ἀποκαταστήσει. | 12. Ἀποδώσει. | 12. |
| Συλλέξει. | Εἰσοίσει. | Συνάξει. |
| 13. Πτερὸν ἀγλαϊσμοῦ περιφύεται. | 13. Πτέρυξ τερπομένων νεέλασσα. | 13. |
| Εἰ ἐναγκαλίζεται ὁ κύκνος πτιλοὺς αὐτοῦ. | Ἐὰν συλλάβῃ ἀσίδα καὶ νέσσα. | |
| 14, 15. | 14, 15. ※ Ὅτι ἀφήσει εἰς γῆν ※ τὰ τέκνα αὐτῆς, καὶ ἐπὶ χοῦν ※ θάλψει, καὶ ἐπελάθετο ὅτι ποὺς ※ σκορπιεῖ, καὶ θηρία ἀγροῦ κα- ※ ταπατήσει. | 14, 15. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 1. | 1. Tragelaphorum petræ. | 1. Hinnulorum in petra. |
| 2. Dinumerasti autem lunas, ad implendum eas? | 2. Numerasti autem menses earum? | 2. |
| 3. Emittunt filios suos. | 3. Nutrivisti autem hinnulos eorum sine metu? | 3. Si dederint prolem suam, salvabis eam? |
| Fœtus emiserunt, et cessant. | ※ Partus autem earum emittes? | ※ Partus autem earum emittes? |
| 4. | 4. ※ Abrumpent filii earum. | 4. ※ Abrumpent filii earum. |
| Ad multiplicandum in agresti. | ※ Multiplicabuntur in tritico. | ※ Multiplicabuntur in tritico. |
| Egressi non revertentur ad eas. | ※ Exibunt, et non revertentur ※ ad eas. | ※ Exibunt, et non revertentur ※ ad eas. |
| 6. Domum non habitatam. | 6. Habitationem ejus desertum. | 6. Araba. |
| Terram ejus. | ※ Et habitacula ejus salsuginem. | ※ Et habitacula ejus salsuginem. |
| 7. | 7. Exactoris. | 7. |
| 9. | 9. Unicornis. | 9. |
| 10. An complanabit valles sequens te? | 10. Aut ducet sulcos tuos in campo? | 10. |
| 11. | 11. Dimittes autem ei? | 11. Num derelinques? |
| 12. Restituet. | 12. Reddet. | 12. |
| Colliget. | Inferet. | Congregabit. |
| 13. Ala nitoris circumnascitur. | 13. Ala lætantium neelassa. | 13. |
| Si ulnis complectetur cycnus pennas suas. | Si conceperit asida et nessa. | |
| 14, 15. | 14, 15. ※ Et relinquit in terra ※ ova sua, et in pulvere cale- ※ fiunt, et oblita est quia pes dis- | 14, 15. |

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 16 הקשיח בביה | 16. | 16. |
| 17 כי־השה אלוה חכמה | 17. | 17. |
| ולא־חלק לה בבינה | | |
| 18 כעת בבדום תמריא | 18. | 18. |
| 19 רעמה | 19. | 19. |
| 20 הוד | 20. | 20. |
| 21 בעמק | 21. | 21. Ἐν κοιλάδι. |
| לקראת־נשק | | Εἰς ἀπάντησιν ὅπλου. |
| 22 חרב | 22. | 22. |
| 24 ברעש ורגז יגמא | 24. | 24. |
| ולא יאמין כי־קול שופר | | |
| 25 ומרחוק יריח מלחמה | 25. | 25. |
| 28 סלע ישכן ויתלנן | 28. | 28. |
| ומצודה | | Καὶ ὀχυρώματος. |
| 30 יעלעו־דם | 30. | 30. Ἐστομισμένοι. |
| ובאשר חללים שם הוא | | |
| 32 הרב עם־שדי יסור מוכיח אלוה יעננה | 32. | 32. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| dispergat ea, et bestia agri conculcet ea. | culcet ea, aut bestia agri conterat. | |
| 16. Duriter tractat filios suos. | 16. Duratur ad filios suos. | 16. |
| 17. Quoniam oblivisci fecit eum Deus sapientiam. | 17. Privavit enim eam Deus sapientia. | 17. |
| Et non impertitus est ei intelligentiam. | Nec dedit illi intelligentiam. | |
| 18. Secundum tempus in altum elevaverit se. | 18. Cum tempus fuerit in altum alas erigit. | 18. |
| 19. Tonitru. | 19. Hinnitum. | 19. |
| 20. Decor. | 20. Gloria. | 20. |
| 21. In valle. | 21. Terram. | 21. In valle. |
| In occursum armaturæ. | In occursum armatis. | In occursum teli. |
| 22. Gladii. | 22. Gladio. | 22. |
| 24. Cum impetu et ira effodiet. | 24. Fervens et fremens sorbet (terram.) | 24. |
| Et non credet quod vox buccinæ. | Nec reputat tubæ sonare clangorem. | |
| 25. Et a longe odorabitur bellum. | 25. Procul odoratur bellum. | 25 |
| 28. Petram habitabit, et morabitur. | 28. In petris manet, et.... commoratur. | 28. |
| Et munitionem. | Atque inaccessis rupibus. | Et munimenti. |
| 30. Absorbebunt sanguinem. | 30. Lambent sanguinem. | 30. Ore degustantes. |
| Et ubi occisi, ibi ipse. | Et ubicumque cadaver fuerit, statim adest. | |
| 32. Numquid contendere cum Omnipotente eruditio? arguens Deum respondeat ei. | 32. Numquid qui contendit cum Deo, tam facile conquiescit? utique qui arguit Deum, debet respondere ei. | 32. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 16. | 16. ⋇ Ἀπεσκλήρυνε τὰ τέκνα ⋇ ἑαυτῆς. *Ἄλλος*, καταπονήσει τῇ νεοττοτροφίᾳ. | 16. |
| 17. Παρεῖλεν. | 17. Ὅτι κατεσιώπησεν αὐτῇ ὁ Θεὸς σοφίαν. | 17. |
| Καὶ οὐκ ἔνειμεν αὐτῇ σύνεσιν. | ⋇ Καὶ οὐκ ἐπεμέρισεν αὐτῇ ἐν ⋇ τῇ συνέσει. | |
| 18. Πετομένη. | 18. ⋇ Κατὰ καιρὸν ἐν ὕψει ὑψώ- ⋇ σει. | 18. |
| 19. Κλαγγήν. | 19. Φόβον. | 19. Χρεμετισμόν. |
| 20. Φόβος. | 20. Δόξαν. | 20. Φόβος. |
| 21. | 21. Ἐν πεδίῳ. | 21. Ἐν κοιλάδι. |
| Εἰς ἀπάντησιν καταφράκτων. | Συναντῶν βασιλεῖ. *Ἄλλος*, βέλει. | Εἰς ἀπάντησιν ὅπλου. |
| 22. Μαχαίρας. | 22. Σιδήρου. | 22. Μαχαίρας. |
| 24. Ἐν σάλῳ καὶ ὀργῇ ὡς καταπίνων. | 24. Καὶ ὀργὴ ἀφανιεῖ. | 24. |
| Καὶ οὐ δηλωθήσεται ὑπὸ ἤχους σάλπιγγος. | Καὶ οὐ μὴ πιστεύσει ἕως ἂν σημάνῃ σάλπιγξ. | |
| 25. Καὶ πόῤῥωθεν ἀλαλάξει πολεμικόν. | 25. Πόῤῥωθεν δὲ ὀσφραίνεται πολέμου. | 25. |
| 28. Ἐν πέτρα ἠρεμῶν αὐλισθήσεται. | 28. Αὐλίζεται ἐπ' ἐξοχῇ πέτρας. | 28. |
| | Καὶ ἀποκρύφῳ. | |
| 30. Καταῤῥοφῶσιν αἷμα. | 30. Φύρονται ἐν αἵματι. | 30. |
| Ὅπου δὲ σάρκες τετρωμένων, πάρεισι. | Οὗ δ' ἂν ὦσι τεθνεῶτες, παραχρῆμα εὑρίσκονται. | |
| 32. Ἆρα ὁ δικαζόμενος πρὸς τὸν Ἱκανὸν περιγενήσεται, διελεγχόμενος Θεῷ, ἀντιφθέγξεταί τι; | 32. Μὴ κρίσιν μετὰ Ἱκανοῦ ἐκκλίνει; Ἐλέγχων δὲ Θεὸν ἀποκριθήσεται αὐτήν; | 32. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| | ⋇ pergit ea, et bestiæ conculca- ⋇ bunt ea. | |
| 16. | 16. ⋇ Obduravit contra filios ⋇ suos. *Alius*, laborabit in nutriendis pullis suis. | 16. |
| 17. Abstulit. | 17. Quia tacere fecit ei Deus sapientiam. | 17. |
| Et non distribuit ei intelligentiam. | ⋇ Et non distribuit ei intelle- ⋇ ctum. | |
| 18. Volans. | 18. ⋇ Cum tempus fuerit, in ⋇ altum se levabit. | 18. |
| 19. Clangorem. | 19. Timorem. | 19. Hinnitum. |
| 20. Timor. | 20. Gloriam. | 20. Timor. |
| 21. | 21. In campo. | 21. In valle. |
| In occursum cataphractorum. | Occurrens regi. *Alius*, telo. | In occursum teli. |
| 22. Machæræ. | 22. Ferri. | 22. Machæræ. |
| 24. In commotione et ira veluti absorbens. | 24. Et iracundia evertet. | 24. |
| Et non indicabitur a sonitu tubæ. | Nec credet donec significaverit tuba. | |
| 25. Et procul jubilabit bellum. | 25. Procul autem odoratur bellum. | 25. |
| 28. In petra quiescens manebit. | 28. Moratur in summitate petræ. | 28. |
| | Et abscondito. | |
| 30. Absorbent sanguinem. | 30. Consperguntur in sanguine. | 30. |
| Ubi autem carnes cæsorum, adsunt. | Ubi autem fuerint cadavera, confestim reperiuntur. | |
| 32. Num qui contendet cum Omnipotente vincet, redargutus a Deo, contra loquetur aliquid? | 32. Numquid judicium cum Omnipotente declinat? Et arguens Deum respondebit? | 32. |

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 34 הן קלתי | 34. | 34. Ἰδοὺ ἐλαφρύνθην. |
| 35 אחת דברתי ולא אענה ושתים ולא אוסיף | 35. | 35. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 34. Ecce contemptibilis sum. | 34. Qui leviter locutus sum. | 34. Ecce levior factus sum. |
| 35. Semel locutus sum, et non respondebo, et bis, et non addam. | 35. Unum locutus sum, quod utinam non dixissem, et alterum, quibus ultra non addam. | 35. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXIX Job.

V. 1. Θ., νεβρῶν ἐν πέτρᾳ. Colbert. et Reg. unus, qui hoc scholion adjiciunt, ἀντὶ τοῦ, αἰγαγρῶν, i. e. *ac si diceret, caprorum agrestium*.

V. 2. Σ., ἠρίθμησας δὲ etc. Drusius. In Colbertino autem legitur, Ἀ., Θ., σελήνης.

V. 3. Σ., ἀποβάλλονται τὰ etc. Colbert. et Reg. unus. Θ., ἐὰν δώσωσι etc. Sic omnes; sed in prima et secunda voce variant. Drusius, ἐὰν δώσωσι. Nicetas, Orator., Reg. unus, ἐὰν δώσουσι. Colbert. et Reg. alter, ἐνδώσουσι.

Ibid. Ἀ., Σ., ὠδίνησαν, ἀπολείπουσιν. Regii duo et Nicetas. Hic versiculus cum tribus sequentibus, ex Theodotione desumpti, asteriscis notantur in Colbertino codice, ubi legitur, ἐκ Θ. οἱ δ', *ex Theodotione quatuor*.

V. 4. Σ., πληθύνειν ἐν ἀγρώτητι. Colbert. et Reg. unus.

Ibid. Σ., ἐξελθόντα οὐχ etc. Iidem.

V. 6. Sic trium lectiones habet Drusius. Colbertinus autem, Ἀ., Θ., Σ., οἶκον ἀοίκητον.

Ibid. Σ., γῆν αὐτοῦ. Reg. unus. Hic versus asterisco præmisso dicitur Theod. esse in Colb.

V. 7. Ἀ., εἰσπράκτου. Drusius. Vide Exod. v, 13.

V. 9. Ἀ., ῥινόκερως. Reg. unus et Drusius. Sic etiam Hieronymus et Santes Pagninus.

V. 10. Σ., ἢ ὁμαλίσει etc. Colbert. et Reg. unus.

V. 11. Θ., μὴ ἐγκαταλείψεις. Colb. et Reg. unus.

V. 12. Σ., ἀποκαταστήσει. Colbert.

Ibid. Σ., συλλέξει. Θ., συνάξει. Idem.

V. 13. Ἀ., πτερύγιον etc. Lectiones Aquilæ et Symmachi exhibent Orator., Reg. unus, Nobilius et Drusius. Nicetas autem unius Symmachi interpretationem adfert. Hieron., ⁎ penna struthionis mixta est.

Ibid. Ἀ., ἐρώδιος. Sic Reg. unus. Σ., εἰ ἐναγκαλίσεται etc. Drusius. Polychronius vero apud Nicetam, ἔστι δὲ καὶ ἡ ἀσίδα πτηνὸν μέγιστον, πλὴν εὐηθες, ἣν Ἀκύλας *ἐρώδιον* καὶ *ἱέρακα* ἐκδέδωκεν, i. e. *est autem asida, magna avis, sed stolida, quam Aquila* erodium *et* accipitrem *interpretatus est*. Hieron., ⁎ alis herodionis et accipitris.

Versiculi sequentes asteriscis notantur hic et in codice Colbertino et in editione Latina Hieronymi: quia ex Theodotione in LXX inducti sunt.

## CAPUT XL JOB.

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 3 האף תפר משפטי תרשיעני למען תצדק | 3. | 3. |
| 4 ואם־זרוע כאל ׀ לך | 4. | 4. |
| 5 הוד והדר | 5. | 5. |
| 7 גאה | 7. | 7. |
| הכניעהו | | Καὶ ἀπόρριψον. |
| 8 טמנם בעפר יחד | 8. | 8. |
| 11 במתניו | 11. | 11. Ἐπὶ νώτου. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 3. Numquid adhuc dissipabis judicium meum? facis me impium ut justificeris. | 3. Numquid irritum facies judicium meum, et condemnabis me ut tu justificeris? | 3. |
| 4. Et si brachium sicut Deo tibi? | 4. Et si habes brachium sicut Deus? | 4. |
| 5. Et gloriam et decorem. | 5. Esto gloriosus, et speciosis induere vestibus. | 5. |
| 7. Superbum. | 7. Superbos. | 7. |
| Incurvare fac eum. | Confunde. | Et abjice. |
| 8. Absconde eos in pulvere simul. | 8. Absconde eos in pulvere simul. | 8. |
| 11. In lumbis ejus. | 11. In lumbis ejus. | 11. Supra dorsum. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 34. Ἰδοὺ κούφως ἐποίησα. | 34. ÷ Τί ἔτι ἐγὼ ἀποκρίνομαι; ⁝ | 34. |
| 35. Μὴ ἀνεφθεγξάμην ἃ ἐτόλμησα ὑπὸ ἀκακίας; Μεταμανθάνω ὑπὸ παιδείας. | 35. ⁎ Ἅπαξ λελάληκα, ἐπὶ δὲ ⁎ τῷ δευτέρῳ οὐ προσθήσω. | 35. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 34. Ecce leviter feci. | 34. ÷ Quid adhuc ego respondeo? ⁝ | 34. |
| 35. Annon locutus sum quæ ausus sum (dicere) ex innocentia? Resipisco ex correptione. | 35. ⁎ Semel locutus sum, et ⁎ iterum non adjiciam. | 35. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XXXIX Job.

V. 16. Ἄλλ., καταπονήσει etc. Drusius.

V. 17. Σ., παρεῖλεν, et postea, καὶ οὐκ ἔνειμεν etc. Omnes. Hieron., ⁎ quia despexit eam Dominus in sapientia.

V. 18. Σ., πετομένη. Colbert. et Reg. unus. Sequens autem versiculus notatur asterisco in Colbertino, ut et alii præcedentes.

V. 19. Σ., κλαγγήν. Colbert. et Reg. unus. At Drusius, κραυγήν, minus recte. Ibid. Colbert., Reg. unus et Drusius, Θ., χρεμετισμόν.

V. 20. Σ., Θ., φόβος. Colbert. et Reg. unus.

V. 21. Ἀ., Θ., ἐν κοιλάδι. Iidem.

Ibid. Ἀ., Θ., εἰς ἀπάντησιν ὅπλου. Colbert. et Reg. unus, qui postremus habet συνάντησιν. Σ., εἰς ἀπάντησιν καταφράκτων. Iidem. Drusius sic confertim habet, οἱ λοιποί, εἰς ἀπάντησιν ὅπλων, καὶ εἰς ἀπάντησιν καταφράκτων. Ο', συναντῶν βασιλεῖ. Ἄλλ., βέλει, melius. Notat Colbertinus sic legi in Tetraplis, Δ. βέλει.

V. 22. Σ., Θ., μαχαίρας. Colbert. et Reg. unus.

V. 24. Σ., ἐν σάλῳ etc. Omnes.

Ibid. Σ., καὶ οὐκ δηλωθήσεται etc. Colb et Reg. unus.

V. 25. Σ., καὶ πόῤῥωθεν ἀλαλάξει πολεμικόν. Reg. unus, qui habet ἀλαλάξω, male.

V. 28. Σ., ἐν πέτρᾳ etc. Colbert. et Reg. unus.

Ibid. Ἀ., καὶ ὀχυρώματος. Colbert., Reg. unus et Drusius.

V. 30. Ἀ., ἐστομισμένοι. Drusius. (*) Σ., καταῤῥοφῶσιν αἷμα. Colbert. et Reg. unus.

Ibid. Σ., ὅπου δὲ etc. Colbert. et Reg unus.

V. 32. Σ., ἆρα ὁ δικαζ- etc. Omnes.

V. 34. Ἀ., ἰδοὺ ἐλαφρ- etc. Aquilæ et Symmachi lectionem habet Drus. In LXX hæc perplexa sunt.

Ibid. Τί ἔτι ἐγὼ ἀποκρίνομαι. Non habetur in Hebraico, ut notat Colbertinus, qui ita legit.

V. 35. Σ., μὴ ἀνεφθεγξάμην etc. Colbert. et Reg. unus. Sed hæc interpretatio non consonat cum Hebræo hodierno.

Hic capitum distinctionem, ut in Vulgata habetur, sequimur: ea diversa est in Hebræo.

(*) « Hanc vocem, » ita Schleusnerus, « Montf. ne vertere quidem ausus est. » Sed in lexico suo hexaplari dat versionem quam huc induximus. Bielius transtulit στομίζομαι, *ore accipio*. Drach.

## CAPUT XL JOB.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 3. Μήτι παρακυρώσῃς κρίσιν μου; Ἄδικον ποιήσεις με, ἵνα δικαιωθῇς; | 3. Μὴ ἀποποιοῦ μου τὸ κρίμα. Οἴει δέ με ἄλλως σοι κεχρηματικέναι, ἢ ἵνα ἀναφανῇς δίκαιος; *Τετραπλ.*, ἢ ἀποποιοῦ; | 3. |
| 4. Ἀκυρώσεις... ὡς Θεοῦ ὑπάρχεις. | 4. Ἢ βραχίων σοί ἐστι κατὰ τοῦ Κυρίου; | 4. |
| 5. | 5. Δόξαν καὶ τιμήν. | 5. Εὐπρέπειαν καὶ ὕψος. |
| 7. | 7. Ὑπερήφανον. *Ἄλλος*, ἀρχέκακον. Σβέσον. | 7. |
| 8. Κατάχωσον αὐτοὺς εἰς χόνιν. | 8. Κρύψον δὲ εἰς γῆν ὁμοθυμαδόν. | 8. |
| 11. Ἐπὶ λαγόνος. | 11. Ἐπ' ὀσφύϊ. | 11. Ἐπὶ λαγόνος. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 3. Numquid irritum facies judicium meum? Injustum facies me, ut justificeris? | 3. Ne repellas judicium meum. Putas autem me aliter tibi respondisse, quam ut appareas justus? *Tetrapl.*, an repellis? | 3. |
| 4. Irritum facies... ac si Dei exsistas? | 4. Aut brachium tibi est contra Dominum? | 4. |
| 5. | 5. Gloriam et honorem. | 5. Decorem et celsitudinem. |
| 7. | 7. Superbum. *Alius*, principem mali. Exstingue. | 7. |
| 8. Obrue eos in pulvere. | 8. Absconde autem in terra simul. | 8. |
| 11. Super ilia. | 11. In lumbo. | 11. Super ilia. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ<br>Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| כמו־ארז 12 | 12. | 12. |
| כמטיל ברזל 13 | 13. | 13. |
| ראשית דרכי־אל 14<br>העשו יגש חרבו | 14. | 14. Κεφάλαιον ὁδῶν Ἰσχυροῦ. |
| ובצה 16 | 16. | 16. |
| צללו 17<br>ערבי־נחל | 17. | 17.<br>Ἰτέαι χειμάῤῥου. |
| לא יחפוז 18<br>כי | 18. | 18.<br>Ὅταν. |
| יקחנו 19<br>במוקשים ינקב־אף | 19. | 19. Λήψεται. |
| תמשך לויתן 20<br>ובחבל תשקיע לשנו | 20. | 20. Ἑλκύσεις δὲ Λευιαθάν;<br>Καὶ σχοινίοις συνδήσεις τὴν γλῶσσαν αὐτοῦ; |
| ובחח תקב לחיו 21 | 21. | 21. |
| הירבה אליך תחנונים אם־ 22<br>ידבר אליך רכות. Ὁ Ἑβραῖος, ἆρα πληθυνεῖ πρὸς σὲ δεήσεις, ἆρα λαλήσει πρὸς σὲ μαλακά; | 22. | 22. Ἁπαλά. |
| היכרת 23 | 23. | 23. |
| התשחק 24 | 24. | 24. |
| יחצוהו בין כנענים 25 | 25. | 25. Ἕως ἡμισεύσουσιν αὐτὸν μεταξὺ Χαναναίων. |
| התמלא בשכות עורו 26 | 26. | 26. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 12. Sicut cedrus. | 12. Quasi cedrum. | 12. |
| 13. Sicut virga ferrea. | 13. Quasi laminæ ferreæ. | 13. |
| 14. Principium viarum Dei. | 14. Principium viarum Dei. | 14. Capitulum viarum Fortis. |
| Facientis eum, applicabit gladium suum. | Qui fecit eum, applicabit gladium ejus. | |
| 16. Et cœno. | 16. In locis humentibus. | 16. |
| 17. Umbra ejus. | 17. Umbra ejus. | 17. |
| Salices torrentis. | Salices torrentis. | Salices torrentis. |
| 18. Non festinabit. | 18. Non mirabitur. | 18. |
| Quia. | Quod. | Cum. |
| 19. Tollet eum. | 19. Capiet. | 19. Capiet. |
| In laqueis perforabit nasum. | In sudibus perforabit nares ejus. | |
| 20. Extrahes Leviathan? | 20. An extrahere poteris Leviathan? | 20. Trahes autem Leviathan? |
| Et in fune demerges linguam ejus? | Et fune ligabis linguam ejus? | Et funibus colligabis linguam ejus? |
| 21. Et in spina perforabis maxillam ejus? | 21. Aut armilla perforabis maxillam ejus? | 21. |
| 22. Numquid multiplicabit ad te preces, aut loquetur tibi mollia? *Hebræus interpres, id.* | 22. Numquid multiplicabit ad te preces, aut loquetur tibi mollia? | 22. Mollia. |
| 23. Numquid feriet? | 23. Numquid feriet? | 23. |
| 24. Numquid ludes? | 24. Numquid illudes? | 24. |
| 25. Dimidiabunt eum inter negotiatores. | 25. Divident illum negotiatores. | 25. Donec dimidiabunt eum inter Chananæos. |
| 26. Numquid replebit in umbraculis pellem ejus? | 26. Numquid implebis sagenas pelle ejus? | 26. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 12. | 12. Ὡς κυπάρισσον. *Οἱ λοιποὶ*, ὡς κέδρος. | 12. |
| 13. Ὡς συμβλήματα σιδηρᾶ. | 13. Σίδηρος χυτός. | 13. |
| 14. Κεφάλαιον ὁδῶν Ἰσχυροῦ. | 14. Ἀρχὴ πλάσματος Κυρίου. | 14. Κεφάλαιον ὁδῶν Ἰσχυροῦ. |
| Ποιηθὲν προσαχθῆναι τῇ μαχαίρᾳ αὐτοῦ. | Πεποιημένον ἐγκαταπαίζεσθαι ὑπὸ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ. | |
| 16. | 16. Βούτομον. *Οἱ λοιποὶ*, κάθυγρον. | 16. |
| 17. Σὺν ταῖς παραφυάσιν. | 17. Σὺν ῥαδάμνοις. | 17. |
| | Καὶ κλῶνες ἀγροῦ. | |
| 18. Οὐ καταπλαγήσεται. | 18. Οὐ μὴ αἰσθηθῇ. | 18. |
| | Ὅτι. | |
| 19. | 19. Δέξεται. | 19. |
| Ἐν περόνῃ τρυπηθήσεται τὴν ῥῖνα. | Ἐνσκολιευόμενος τρήσει τὴν ῥῖνα. | |
| 20. Ἑλκύσεις δὲ Λευιαθάν; | 20. Ἄξεις δὲ δράκοντα; | 20. |
| | *Vacat.* | |
| 21. | 21. Ψελλίῳ δὲ τρυπήσεις τὸ χεῖλος αὐτοῦ. | 21. Καὶ χαλινῷ τρήσεις σιαγόνα αὐτοῦ; |
| 22. | 22. Λαλήσει δέ σοι δεήσει, ἱκετηρίᾳ μαλακῶς; | 22. Ἁπαλά. |
| 23. | 23. Θήσεται; | 23. Μὴ διαθήσεται; |
| 24. Μὴ ἐμπαίξεις; | 24. Παίξῃ; | 24. |
| 25. Διαμερισθήσονται μεταξὺ μεταβόλων. | 25. Μεριτεύονται δὲ αὐτὸν Φοινίκων ἔθνη. | 25. Ἀγοράσουσιν αὐτόν. |
| 26. Μὴ πληρώσεις σκηναῖς τὸ δῶμα αὐτοῦ; | 26. Πᾶν δὲ πλωτὸν συνελθὸν οὐ μὴ ἐνέγκωσι βύρσαν μίαν οὐρᾶς αὐτοῦ. | 26. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 12. | 12. Sicut cupressum. *Reliqui*, sicut cedrus. | 12. |
| 13. Ut commissuræ ferri. | 13. Ferrum fusile. | 13. |
| 14. Capitulum viarum Fortis. | 14. Principium formationis Domini. | 14. Capitulum viarum Fortis. |
| Factum ad applicandum gladio suo. | Factum ut illuderetur ab angelis ejus. | |
| 16. | 16. Carectum. *Reliqui*, humidum. | 16. |
| 17. Cum surculis. | 17. Cum ramis. | 17. |
| | Et sarmenta agri. | |
| 18. Non consternabitur. | 18. Non sentiet. | 18. |
| | Quia. | |
| 19. | 19. Accipiet. | 19. |
| Fibula perforabitur naso. | Intortus forabit nasum. | |
| 20. Trahes autem Leviathan? | 20. Duces autem draconem? | 20. |
| | *Vacat.* | |
| 21. | 21. Et armilla perforabis labium ejus. | 21. Et freno perforabis maxillam ejus? |
| 22. | 22. Loquetur autem tibi prece, supplicatione molliter? | 22. Mollia. |
| 23. | 23. Ponet? | 23. Numquid disponet? |
| 24. Numquid illudes? | 24. Ludes? | 24. |
| 25. Dispertientur inter negotiatores. | 25. Partiuntur autem eum Phœnicum gentes. | 25. Vendent eum. |
| 26. Num replebis tabernaculis pellem ejus? | 26. Omne navigans conveniens, non ferent pellem unam caudæ ejus. | 26. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| ובצלצל דגים | | |
| 27 זכר מלחמה אל־תוסף | 27. | 27. Μνήσθητι πολέμου, μὴ προσθῇς. |
| 28 הן־תחלתו נכזבה | 28. | 28. |
| הגם אל־מראיו יטל | | |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| Et in nassa piscium. | Et gurgustium piscium. | |
| 27. Memento belli, ne addas. | 27. Memento belli, nec ultra addas. | 27. Memento belli, ne addas. |
| 28. Ecce spes ejus mentita est. | 28. Ecce, spes ejus frustrabitur eum. | 28. |
| Nonne etiam ad aspectus ejus deturbabitur? | Et videntibus cunctis præcipitabitur. | |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XL Job.

V. 3. Σ., μήτι παραχυρώσῃς etc. Drusius.

V. 4. Σ., ἀχυρώσεις etc. Colbert. et Reg. unus.

V. 5. Θ., εὐπρέπειαν καὶ ὕψος. Colbert. et Reg. unus.

V. 7. Ἄλλ., ἀρχέκακον. Reg. unus. Forte scholion.

Ibid. Ἀ., καὶ ἀπόῤῥιψον. Colbert. et Reg. unus. Apud Drusium legitur, ἐπίστρεψον, *converte*. In Vulgata habetur, *confunde*.

V. 8. Σ., κατάχωσον αὐτοὺς εἰς χόνιν. Colbert., Reg. unus et Drusius.

V. 11. Ἀ., ἐπὶ νώτου. Σ., Θ., ἐπὶ λαγόνος. Sic ex mss.

V. 12. *Οἱ λοιποὶ*, ὡς κέδρος. Colbert. et Drusius.

V. 13. Σ., ὡς συμβλήματα σιδηρᾶ. Omnes mss. Drusius vero, σιδήρου.

V. 14. Ἀ., Σ., Θ., κεφάλαιον ὁδῶν Ἰσχυροῦ. Reg. unus habet, Ἀ., κεφάλαιον. Θ., Σ., ὁδῶν Ἰσχυροῦ. Colbert. Ἀ., κεφαλή. Θ., Σ., ὁδῶν Ἰσχυροῦ. Reg. alter, Drusius et Nicetas, οἱ ἄλλοι, κεφάλαιον ὁδῶν Ἰσχυροῦ. Vide ad vocem primam Genesis.

Ibid. Σ., ποιηθὲν etc. Sic omnes.

V. 16. *Οἱ λοιποὶ*, κάθυγρον. Colbert. qui hanc vocem ad πάπυρον versionis τῶν Ο' refert.

Ibid. Σ., σὺν ταῖς παραφυάσιν, Nicetas et Colbert.

V. 17. Ἀ., ἰτέαι χειμάῤῥου. Omnes.

V. 18. Σ., οὐ καταπλαγήσεται. Colbert., Reg. unus et Drusius.

## CAPUT XLI JOB.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 לא־אכזר כי יעירנו | 1. | 1. Οὐδὲ μὴ ἀσπλαγχνήσω ὅταν ἐξεγείρω αὐτόν. |
| 3 לא־אחריש בדיו ודבר גבורות וחין ערכו | 3. | 3. Περὶ αὐτοῦ... καὶ δωρήσεται τάξει αὐτοῦ. |
| 4 בכפל רסנו מי יבוא | 4. | 4. |
| 5 דלתי | 5. | 5. |
| סביבות שניו | | |
| 6 גאוה אפיקי מגנים | 6. | 6. Σῶμα αὐτοῦ ὑπερεκχύσεις θυρεῶν. |
| 7 אחד באחד יגשו | 7. | 7. |
| ורוח | | Ἀναπνοή. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Non crudelis quod suscitet eum. | 1. Non quasi crudelis suscitabo eum. | 1. Neque immisericors ero, cum suscitabo eum. |
| 3. Non silebo propter eum, et verbum fortitudinum, et gratiam dispositionis ejus. | 3. Non parcam ei, et verbis potentibus, et ad deprecandum compositis. | 3. Circa eum... et dabitur ordini ejus. |
| 4. Cum duplicitate freni ejus quis veniet? | 4. Et in medium oris ejus quis intrabit? | 4. |
| 5. Portas. | 5. Portas. | 5 |
| Circuitus dentium ejus. | Per gyrum dentium. | |
| 6. Superbia fortitudines scutorum. | 6. Corpus illius quasi scuta fusilia. | 6. Corpus ejus supereffusiones scutorum. |
| 7. Una in unam admoventur. | 7. Una uni conjungitur. | 7. |
| Et ventus. | Spiraculum. | Respiratio. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| Καὶ ἐν ἰχθυοφόροις. | Καὶ ἐν πλοίοις ἁλιέων. | |
| 27. | 27. Μνησθεὶς πόλεμον τὸν γινόμενον ἐν στόματι. | 27. |
| 28. | 28. Καὶ μηκέτι γινέσθω. | 28. Ἰδοὺ ἡ ἀρχὴ αὐτοῦ διεψεύσατο. |
| Ἀλλὰ καὶ ὁ Θεὸς τὴν ἰδέαν αὐτοῦ καταβαλεῖ. | Οὐχ ἑώρακας αὐτόν; | |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| Et in nassis piscium. | Et in naviculis piscatorum. | |
| 27. | 27. Recordatus belli quod fit in ore. | 27. |
| 28. | 28. Et non ultra sint. | 28. Ecce principium ejus mentitum est. |
| Sed et Deus speciem ejus dejiciet. | Nonne vidisti eum? | |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XL Job.

Ibid. Ἀ., ὅταν. Colbert.
V. 19. Ἀ., λήψεται. Colbert. et Reg. unus.
Ibid. Σ., ἐν περόνῃ etc. Omnes.
V. 20. Ἀ., Σ., ἑλκύσεις δὲ Λευιαθάν. Colbert. habet, Ἀ., Σ., Λευιθάν. Reg. unus ut nos posuimus. Drusius id uni Symmacho tribuit. Oratoriensis et Reg. alter, οἱ λοιποὶ, Λευιθάν.
Ibid. Ἀ., καὶ σχοινίοις etc. Hunc versiculum Latine tantum adfert Drusius.
V. 21. Θ., καὶ χαλινῷ etc. Omnes.
V. 22. *Ὁ Ἑβραῖος, ἄρα* πληθυνεῖ etc. Drusius.
Ibid. Ἀ., Θ., *ἁπαλά*. Colbert. Reg. unus habet, ἁπλά.
V. 23. Θ., μὴ διαθήσεται. Colbert. et Reg. unus.
V. 24. Σ., μὴ ἐμπαίξεις. Colbert. et Reg. unus.
V. 25. Ἀ., ἕως ἡμισ-. Orator. et Reg. unus cum Drusio qui non habet ἕως. Secunda versio Aquilæ adscribitur a Drusio, sed est Symmachi. Tertia Theodotionis.
V. 26. Σ., μὴ πληρώσεις etc. Drusius.
Ibid. Σ., καὶ ἐν ἰχθυοφόροις. Drusius.
V. 27. Ἀ., μνήσθητι πολ- etc. Drusius
V. 28. Θ., ἰδοὺ ἡ ἀρχὴ etc. Omnes.
Ibid. Σ., ἀλλὰ καὶ ὁ Θεὸς etc. Omnes. Cæterum his tribus postremis versiculis LXX sic ab Hebraico differunt, ut vix possint singulis locis adscribi.

## CAPUT XLI JOB.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 1. | 1. Οὐ δέδοικας ὅτι ἡτοίμασταί μοι; | 1. Οὐδὲ μὴ ἀσπλαγχνήσω, ὅταν ἐξεγείρω αὐτόν. |
| 3. Καὶ δωρήσεται τάξει αὐτοῦ. | 3. ※ Οὐ σιωπήσομαι δι' αὐτὸν, ※ καὶ λόγῳ δυνάμεως ἐλεήσει τὸν ※ ἴσον αὐτῷ. | 3. ※ Οὐ σιωπήσομαι δι' αὐτὸν, ※ καὶ λόγῳ δυνάμεως ἐλεήσει τὸν ※ ἴσον αὐτῷ. |
| 4. Εἰς ὑποδίπλωσιν φολίδος αὐτοῦ τίς ὑποδύσει; | 4. Εἰς δὲ πτύξιν θώρακος αὐτοῦ τίς ἂν εἰσέλθοι; | 4. |
| 5. | 5. Πύλας. *Οἱ λοιποὶ*, θύρας. | 5. |
| | Κύκλῳ ὀδόντων. *Οἱ λοιποὶ*, περὶ τοὺς ὀδόντας. | |
| 6. Ὑπερφρονεῖ προερχόμενος ἐν θυρεοῖς τὰ ἔγκατα αὐτοῦ. | 6. Τὰ ἔγκατα αὐτοῦ ἀσπίδες χάλκεαι. | 6. |
| 7. | 7. ※ Εἷς τοῦ ἑνὸς κολλῶνται. | 7. ※ Εἷς τοῦ ἑνὸς κολλῶνται. |
| | Πνεῦμα δέ. | |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 1. | 1. Non timuisti quia paratus est mihi? | 1. Neque immisericors ero, cum suscitabo eum. |
| 3. Et dabitur ordini ejus. | 3. ※ Non tacebo propter eum, ※ et sermo virtutis miseretur æ- ※ qualis sui. | 3. ※ Non tacebo propter eum, ※ et sermo virtutis museretur æ- ※ qualis sui. |
| 4. In duplicitatem squamæ ejus quis subibit? | 4. In plicam autem thoracis ejus quis utique ingrediatur? | 4. |
| 5. | 5. Portas. *Reliqui*, januas. | 5. |
| | In circuitu dentium. *Reliqui*, circa dentes. | |
| 6. Superbit procedens cum scutis visceribus suis. | 6. Interiora ejus scuta ærea. | 6. |
| 7. | 7. ※ Unus uni adhærent. | 7. ※ Unus uni adhærent. |
| | Spiritus autem. | |

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON<br>Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| איש־באחיהו ידבקו 8 | 8. | 8. Ἕκαστος τῷ πλησίον αὐτοῦ προσκολληθήσεται. |
| יתלכדו ולא יתפרדו | | |
| עטישתיו תהל אור 9 | 9. | 9. Πταρμὸς αὐτοῦ φέγγος πυρός. |
| כעפעפי־שחר | | |
| כידודי אש 10 | 10. | 10. |
| דאבה 13 | 13. | 13. Ἐκλιμία. |
| מפלי בשרו דבקו יצוק עליו בל־ימוט 14 | 14. | 14. |
| משתו יגורו אילים 16 | 16. | 16. . . . . ὑποσταλήσονται ἰσχυροί. |
| משיגהו חרב בלי תקום חנית מסע ושריה 17 | 17. | 17. |
| לתבן 18 | 18. | 18. Εἰς ἄχυρα. |
| לא־יבריחנו בן־קשת 19 | 19. | 19. |
| אבני־קלע | | |
| כקש נחשבו תותח 20 | 20. | 20. ※ Ὡς καλάμη ἐλογίσθησαν ※ σφῦραι. |
| לרעש כידון | | Ἀσπίδος. |
| חדודי חרש 21 | 21. | 21. Ὀξυντῆρες ὀστράκων. |
| ירתיח 22 | 22. | 22. Καγχλάσει. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 8. Vir in fratre suo adhærebunt. | 8. Una alteri adhærebit. | 8. Quisque proximo suo adhærebit. |
| Tenebunt se, et non separabuntur. | Et tenentes se nequaquam separabuntur. | |
| 9. Sternutationibus ejus clarebit lux. | 9. Sternutatio ejus splendor ignis. | 9. Sternutatio ejus splendor ignis. |
| Ut palpebræ auroræ. | Ut palpebræ diluculi. | |
| 10. Scintillæ ignis. | 10. Tædæ ignis. | 10. |
| 13. Dolor. | 13. Egestas. | 13. Egesta |
| 14. Decidentiæ carnis ejus cohærent : concreta in eo non movebitur. | 14. Membra carnium ejus cohærentia sibi : mittet contra eum fulmina, et ad locum alium non ferentur. | 14. |
| 16. Ab altitudine ejus timebunt fortes. | 16. Cum sublatus fuerit, timebunt angeli. | 16. ... metuent fortes. |
| 17. Attingentis eum gladius non stabit, lancea profectionis, et lorica. | 17. Cum apprehenderit eum gladius, subsistere non poterit, neque hasta, neque thorax. | 17. |
| 18 Ad paleam. | 18. Quasi paleas. | 18. In paleas. |
| 19. Non fugabit eum filius arcus. | 19. Non fugabit eum vir sagittarius. | 19. |
| Lapides fundæ. | Lapides fundæ. | |
| 20. Sicut stipula reputata sunt catapulta. | 20. Quasi stipulam æstimabit malleum. | 20. ※ Sicut calamus reputati ※ sunt mallei. |
| Ad vibrationem hastæ. | Vibrantem hastam. | Clypei. |
| 21. Acumina testæ. | 21. Radii solis. | 21. Acumina testæ. |
| 22. Fervere faciet. | 22. Fervescere faciet. | 22. Fervere faciet. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 8. | 8. Ἀνὴρ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ προσκολληθήσεται. | 8. |
| | ※ Συνέχονται, καὶ οὐ μὴ ἀπο- ※ σπασθῶσιν. | ※ Συνέχονται, καὶ οὐ μὴ ἀπο- ※ σπασθῶσιν. |
| 9. | 9. Ἐν πταρμῷ αὐτοῦ ἐπιφαύσκεται φέγγος. | 9. |
| | Εἶδος ἑωσφόρου. *Οἱ λοιποί*, ὡς εἶδος ἑωσφόρου. | |
| 10. | 10. Ἐσχάραι πυρός. *Οἱ λοιποί*, δαλοὶ πυρός. | 10. |
| 13. | 13. Ἀπώλεια. | 13. |
| 14. Σάρκες αὐτοῦ περικεχυμέναι αὐτῷ ἀκλινεῖς. | 14. Σάρκες δὲ σώματος αὐτοῦ κεκόλληνται· καταχέει ἐπ' αὐτὸν, οὐ σαλευθήσεται. | 14. |
| 16. Ὑπὸ τῆς κινήσεως αὐτοῦ εὐλαβηθήσονται ἰσχυροί. | 16. Στραφέντος δὲ αὐτοῦ, φόβος θηρίοις. | 16. |
| 17. Καταλαβοῦσα αὐτὸν μάχαιρα οὐχ ὑποστήσεται, ※ οὐδὲ λόγχης ἄρσις καὶ θώρακος ⁚ | 17. ※ Οὐδὲ λόγχης ἄρσις καὶ ※ θώρακος ⁚ Ἐὰν συναντήσωσιν αὐτῷ λόγχαι, οὐδὲν μὴ ποιήσωσι, δόρυ καὶ θώρακα. | 17. |
| 18. Ὡς ἄχυρα. | 18. Ἄχυρα. | 18. Εἰς ἄχυρα. |
| 19. Οὐ φυγαδεύσει αὐτὸν ἀνὴρ τοξότης. | 19. Οὐ μὴ τρώσῃ αὐτὸν τόξον χάλκεον. | 19. |
| | Πετροβόλον. *Ἄλλος*, πέτρους σφενδόνης. *Οἱ λοιποί*, λίθους σφενδόνης. | |
| 20. | 20. ※ Ὡς καλάμη ἐλογίσθησαν ※ σφύραι. | 20. ※ Ὡς καλάμη ἐλογίσθησαν ※ σφύραι. |
| Σειομένου θυρεοῦ. | Σεισμοῦ πυρφόρου. | |
| 21. Σιδήρια τέκτονος. | 21. Ὀβελίσκοι ὀξεῖς. | 21. Σιδήριον τέκτονος. |
| 22. | 22. Ἀναζεῖ. | 22. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 8. | 8. Vir fratri suo adhærebit. | 8. |
| | ※ Continebuntur et non divi- ※ dentur. | ※ Continebuntur et non divi- ※ dentur. |
| 9. | 9. In sternutamento ejus effulget lumen. | 9. |
| | Species luciferi. *Reliqui*, ut species luciferi. | |
| 10. | 10. Foci ignis. *Reliqui*, lampades ignis. | 10. |
| 13. | 13. Perditio. | 13. |
| 14. Carnes ejus circumfusæ ipsi stabiles. | 14. Carnes autem corporis ejus sunt agglutinatæ : effundit super eum, non commovebitur. | 14. |
| 16. A commotione ejus verebuntur fortes. | 16. Cum autem se verterit, timor bestiis. | 16. |
| 17. Comprehendens eum gladius non subsistet, ※ neque hastæ elevatio et thoracis ⁚ | 17. ※ Neque hastæ elevatio et ※ thoracis ⁚ Si occurrerint ei lanceæ, nihil facient, hastam et thoracem. | 17. |
| 18. Ut paleas. | 18. Paleas. | 18. In paleas. |
| 19. Non fugabit eum vir sagittarius. | 19. Non vulnerabit eum arcus æreus. | 19. |
| | Fundam. *Al.*, petras fundæ. *Reliqui*, lapides fundæ. | |
| 20. | 20. ※ Sicut stipulam æstimabit ※ malleum. | 20. ※ Sicut stipulam æstimabit ※ malleum. |
| Commoto clypeo. | Concussionem igniferam. | |
| 21. Ferramenta fabri. | 21. Obelisci acuti. | 21. Ferramentum fabri. |
| 22. | 22. Fervere facit. | 22. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| כמרקחה | | Μυρεψητήριον. |
| 23 יחשב תהום לשיבה | 23. | 23. |
| 24 אין־על־עפר משלו | 24. | 24. |
| העשו לבלי־חת | | |
| 25 את כל־גבה יראה | 25. | 25. |
| על־כל־בני־שחץ | | |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| Ut ollam pigmenti. | Quasi cum unguenta bulliunt. | Vas unguentarium. |
| 23. Reputabit abyssum in canitiem. | 23. Æstimabit abyssum quasi senescentem. | 23. |
| 24. Non super pulverem comparatio ejus. | 24. Non est super terram potestas quæ comparetur ei. | 24. |
| Qui factus est ad non conterendum. | Qui factus est ut nullum timeret. | |
| 25. Omne sublime videbit. | 25. Omne sublime videt. | 25. |
| Super omnes filios superbiæ. | Super universos filios superbiæ. | |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XLI Job.

V. 1. Ἀ., Θ., οὐδὲ μὴ ἀσπλαγχνήσω etc. Colbert. et Reg. unus.

V. 3. Colbertinus habet cum asterisco, ἐκ Θ. οἱ β', i. e., *hi duo versiculi ex Theodotione desumpti sunt.* Editio item Latina Hieronymi, cujus versionem mutuamur, illos asteriscis notat.

Ibid. Ἀ., περὶ αὐτοῦ. Reg. unus.

Ibid. Ἀ., Σ., καὶ δωρήσεται etc. Reg. unus Aquilæ tribuit, Colbert. Symmacho. Verisimilius est esse Aquilæ tantum.

V. 4. Σ., εἰς ὑποδίπλωσιν etc. Omnes.

V. 5. *Οἱ λοιποί*, θύρας. Colbert.

Ibid. *Οἱ λοιποί*, περὶ τοὺς ὀδόντας. Colbert. Nicetas vero id Theodotioni adscribit.

V. 6. Ἀ., σῶμα αὐτοῦ etc. Colbert., Reg. unus, Nicetas et Drusius. Symmachi lectionem pleniorem edimus.

V. 7. Hic versiculus ex Theodotione desumptus est, ut cum asterisco et Θ. notat Colbertinus.

Ibid. Ἀ., ἀναπνοή. Colbertinus habet ἀναπνοῆς, male.

V. 8. Ἀ., ἕκαστος etc. Drusius.

Ibid. Hic versiculus cum asterisco et Θ. notatur in Colbertino.

V. 9. Ἀ., πταρμὸς αὐτοῦ etc. Drusius.

Ibid. *Οἱ λοιποί*, ὡς εἶδος ἑωσφόρου. Colbert.

V. 10. *Οἱ λοιποί*, δαλοὶ πυρός. Colbert. Drusius uni Aquilæ adscribit.

V. 13. Ἀ., ἐκλιμία. Drusius.

V. 14. Σ., σάρκες αὐτοῦ etc. Omnes.

V. 16. Ἀ., ὑποσταλήσονται ἰσχυροί. Drusius. Σ., ὑπὸ τῆς κινήσεως etc. Omnes.

## CAPUT XLII JOB.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ |
|---|---|---|
| 2 ולא־יבצר ממך מזמה | 2. | 2. |
| 3 בלי־דעת לכן הגדתי | 3. | 3. |
| 5 שמעתיך ועתה עיני ראתך | 5. | 5. |
| 6 על־כן אמאס | 6. | 6. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 2. Et non prohibebitur a te cogitatio. | 2. Et nulla te latet cogitatio. | 2. |
| 3. Absque scientia, ideo annuntiavi. | 3. Absque scientia, ideo insipienter locutus sum. | 3. |
| 5. Audivi te: et nunc oculus meus vidit te. | 5. Audivi te, nunc autem oculus meus videt te. | 5. |
| 6. Idcirco reprobabo | 6. Idcirco ipse me reprehendo. | 6. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| Ὡς ἀναβρασσομένην ἄρτυσιν. | Ὥσπερ ἐξάλειπτρον. | |
| 23. | 23. ※ Ἐλογίσατο ἄβυσσον ὡς ※ περίπατον, | 23. ※ Ἐλογίσατο ἄβυσσον ὡς ※ περίπατον. |
| 24. Οὐκ ἔστιν ἐπὶ χοὸς ἐξουσία αὐτοῦ. | 24. Οὐκ ἔστιν οὐδὲν ἐπὶ τῆς γῆς ὅμοιον αὐτῷ. | 24. |
| | ※ Πεποιημένον ἐγκαταπαίζεσθαι ※ ὑπὸ τῶν ἀγγέλων μου. | ※ Πεποιημένον ἐγκαταπαίζεσθαι ※ ὑπὸ τῶν ἀγγέλων μου. |
| 25. | 25. Πᾶν ὑψηλὸν ὁρᾷ. | 25. Πάντα ὑπερήφανον ἐμβλέψεται. |
| Παντὸς βρομώδους. | Πάντων τῶν ἐν τοῖς ὕδασιν. | Υἱῶν βαναυσίας. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| Ut ebulliens condimentum. | Tamquam vas unguentarium. | |
| 23. | 23. ※ Computavit abyssum ※ quasi deambulacrum. | 23. ※ Computavit abyssum ※ quasi deambulacrum. |
| 24. Non est super humum potestas ejus. | 24. Non est super terram simile ei. | 24. |
| | ※ Factum ad illudendum ab ※ angelis meis. | ※ Factum ad illudendum ab ※ angelis meis. |
| 25 | 25. Omne sublime videt. | 25. Omnem superbum inspiciet. |
| Omnis fœtidi. | Omnium quæ in aquis. | Filiorum illiberalitatis. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XLI Job.

V. 17. Σ., **καταλαβοῦσα** etc. Omnes. Illud autem **οὐδὲ λόγχης** etc., nomine Symmachi asterisco notatur in Colbertino. Et in versionem LXX hexaplarem inductum fuerat : atque in editione Latina Hieronymi secundum versionem Symmachi reperitur, ut nos edimus.

V. 18. Ἀ., Θ., εἰς ἄχυρα. Σ., ὡς ἄχυρα. Colbert.

V. 19. Σ., οὐ φυγαδεύσει etc. Colbert., Orator. et Reg. unus.

Ibid. *Οἱ λοιποί*, λίθους σφενδόνης. Colbert., Reg. unus, Orator. et Nicetas. Drusius habet, πέτρους σφενδόνης.

V. 20. Hic versiculus, qui in LXX legitur, ex Ἀ., Θ. cum asterisco notatur in Colbertino.

Ibid. Ἀ., ἀσπίδος. Σ., σειομένου θυρεοῦ. Sic omnes. Nicetas vero habet, *ἄλλος*, σειομένου θυρεοῦ.

V. 21. Lectiones Aquilæ et Theodotionis habent quidam cum Drusio. Symmachi, Orat. et Reg. unus.

V. 22. Ἀ., καχλάσει. Tres mss. et Drusius.

Ibid. Ἀ., μυρεψητήριον etc. Aquilæ et Symmachi lectiones habent omnes.

V. 23. Hunc versiculum asterisco et nota Θ. signat Colbertinus.

V. 24. Σ., οὐκ ἔστιν ἐπὶ etc. Sic Colbert., Orat. et Reg. unus.

Ibid. Hic versiculus Θ. cum asterisco notatur a Colbertino.

V. 25. Θ., πάντα ὑπερήφ. Sic omnes præter Drusium, qui habet πᾶν.

Ibid. Σ., παντὸς βρομώδους. Sic Reg. unus, Nicetas et Drusius. Alii habent δρομώδους. Ibid. Θ., υἱῶν βαναυσίας. Omnes.

## CAPUT XLII JOB.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 2. | 2. Ἀδυνατεῖ δέ σοι οὐδέν. *Οἱ ἄλλοι*, καὶ οὐκ ἀφαιρεθήσεται ἀπὸ σοῦ ἐνθύμημα. | 2. |
| 3. [Οὐχ] ἔγνων, διὰ τοῦτο ἐλάλησα ἀνοήτως. | 3. Φειδόμενος δὲ ῥημάτων, καί σε οἴεται κρύπτειν; Τίς δὲ ἀναγγελεῖ μοι ἃ οὐκ ᾔδειν; | 3. |
| 5. | 5. Ἤκουόν σου τὸ πρότερον, νυνὶ δὲ ὁ ὀφθαλμός μου ἑώρακέ σε. *Οἱ λοιποί*, ἤκουόν σε, νῦν δὲ ὁ ὀφθαλμός μου ἑώρακέ σε. | 5. |
| 6. Διὰ τοῦτο κατέγνων ἐμαυτοῦ. | 6. Διὸ ἐφαύλισα ἐμαυτόν. | 6. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 2. | 2. Nihil autem tibi est impossibile. *Alii*, et non auferetur a te cogitatio. | 2. |
| 3. [Non] sciebam, ideo locutus sum insipienter. | 3. Parcens autem verbis, et te putat celare? quis autem annuntiabit mihi quæ non noveram? | 3. |
| 5. | 5. Audivi te antea : nunc autem oculus meus vidit te. *Reliqui*, audivi te : nunc autem oculus meus vidit te. | 5. |
| 6. Ideo reprehendi meipsum. | 6. Quamobrem sprevi meipsum. | 6. |

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛAΣ. |
|---|---|---|
| ונחמתי על־עפר ואפר | | Καὶ παρεκλήθην ἐπὶ χοΐ καὶ σποδῷ. |
| 7 חרה אפי בך ובשני רעיך | 7. | 7. |
| כי לא דברתם אלי נכונה | | |
| 8 והעליתם עולה | 8. | 8. Καὶ ἀναβιβάσετε ὁλοκαυτώματα. |
| עליכם | | |
| כי אם־פניו אשא לבלתי עשות עמכם נבלה | | |
| אלי נכונה | | |
| כעבדי איוב | | |
| 9 השוחי | 9. | 9. |
| הנעמתי | | |
| וישא יהוה את־פני איוב | | |
| 10 בהתפללו | 10. | 10. |
| 11 לפנים | 11. | 11.. |
| וינחמו | | |
| על־כל־הרעה | | |
| נזם זהב אחד | | Ἐνώτιον χρυσοῦν ἕν. |
| 12 מראשתו | 12. | 12. |
| 14 ימימה | 14. | 14. Ἰεμιμά. |
| קציעה | | |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| Et resipiscam in pulvere et cinere. | Et ago pœnitentiam in favilla et cinere. | Et consolationem accepi in pulvere et cinere. |
| 7. Iratus est furor meus in te, et in duos socios tuos. | 7. Iratus est furor meus in te, et in duos amicos tuos. | 7. |
| Quia non locuti estis ad me rectum. | Quoniam non estis locuti coram me rectum. | |
| 8. Et ascendere facite ascensionem. | 8. Offerte holocaustum. | 8. Et offerte holocautomata. |
| Super vos. | Pro vobis. | |
| Nam utique facies ejus suscipiam ad non faciendum vobiscum abjectionem. | Faciem ejus suscipiam, ut non vobis imputetur stultitia. | |
| Ad me rectum. | Ad me recta. | |
| Sicut servus meus Job. | Sicut servus meus Job. | |
| 9. Suhites. | 9. Suhites. | 9. |
| Naamathites. | Naamathites. | |
| Et suscepit Dominus facies Job. | Et suscepit Dominus faciem Job. | |
| 10. In orando ipsum. | 10. Cum oraret ille. | 10. |
| 11. Prius. | 11. Prius. | 11. |
| Et consolati sunt. | Et consolati sunt. | |
| Super omne malum. | Super omni malo. | |
| Inaurem auream unam. | Inaurem auream unam. | Inaurem auream unam. |
| 12. Præ principio ejus. | 12. Magis quam principio ejus. | 12. |
| 14. Iemima. | 14. Diem. | 14. Hiemima. |
| Casia. | Cassiam. | |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| | Ἥγημαι δὲ ἐμαυτὸν γῆν καὶ σποδόν. | |
| 7. Ὠργίσθη ὁ θυμός μου σοὶ, καὶ τοῖς δυσὶν ἑταίροις σου. | 7. Ἥμαρτες σὺ καὶ οἱ δύο φίλοι σου. | 7. Ἐθυμώθη ἡ ὀργή μου ἐν σοὶ, καὶ ἐν τοῖς δυσὶ φίλοις σου. |
| . . . ὀρθῶς. | Οὐ γὰρ ἐλαλήσατε ἐνώπιόν μου ἀληθὲς οὐδέν. | Οὐ γὰρ ἐλαλήσατε εὐθύτητα. |
| 8. Ἀναφοράν. | 8 Καὶ ποιήσει κάρπωσιν. | 8. Ὁλοκαύτωσιν. |
| | Περὶ ὑμῶν. *Ἄλλος*, ὑπὲρ ὑμῶν. | |
| | Πρόσωπον αὐτοῦ λήψομαι· εἰ μὴ γὰρ δι' αὐτὸν, ἀπώλεσα ἂν ὑμᾶς. *Οἱ ἄλλοι*, πρόσωπον αὐτοῦ παραδέξομαι. Εἰ μὴ γὰρ δι' αὐτὸν, ἀπώλεσα ἂν ὑμᾶς. | |
| Ἀληθὲς ἐπ' ἐμοῦ. | Ἀληθές. | |
| | Κατὰ τοῦ θεράποντός μου Ἰώβ. *Ἄλλος*, ὡς ὁ δοῦλός μου Ἰώβ. | Καθὼς ὁ δοῦλός μου Ἰώβ. |
| 9. Ὁ Σωΐ. | 9. Ὁ Σαυχίτης. | 9. Ὁ Σωΐτης. |
| Ναμαθίτης. | Ὁ Μιναῖος. | Νωμαθίτης. |
| Καὶ προσήκατο ὁ Θεὸς τὸ πρόσωπον Ἰώβ. | Καὶ ἔλυσε τὴν ἁμαρτίαν αὐτοῖς διὰ Ἰώβ. | |
| 10. Ἐν τῷ προσεύξασθαι αὐτόν. | 10. Εὐξαμένου δὲ αὐτοῦ. | 10. |
| 11. Πρίν. | 11. Ἐκ πρώτου. | 11. Ἔμπροσθεν. |
| | Καὶ παρεκάλεσαν. *Ἄλλος*, καὶ παρεμυθήσαντο. | |
| Περὶ πάσης τῆς κακίας. | Ἐπὶ πᾶσιν. | |
| Ἐπίῤῥινον. | Τετράδραχμον χρυσοῦ. | Ἐνώτιον χρυσοῦν ἕν. |
| 12. Ὑπὲρ τὰ ἔμπροσθεν. | 12. Ἢ τὰ ἔμπροσθεν. | 12. Ὑπὲρ τὰ ἔμπροσθεν. |
| 14. Ἰεμιμά. | 14. Ἡμέραν. *Ἄλλοι*, ὑέμημα, ὕμιμα, ὕμημα, ὕσμημα. | 14. |
| | Κασίαν. *Ἄλλος*, Κεσίαν. | |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| | Putavi autem me terram et cinerem. | |
| 7. Iratus est furor meus tibi, et duobus sociis tuis. | 7. Peccasti tu, et duo amici tui. | 7. Excanduit ira mea in te, et in duos amicos tuos. |
| ...recte. | Non enim locuti estis coram me verum quidpiam. | Non enim locuti estis quod rectum erat. |
| 8. Oblationem. | 8. Et faciet holocaustum. | 8. Holocaustum. |
| | Pro vobis. *Alius*, super vos. | |
| | Faciem ejus accipiam : nam nisi propter ipsum, perdidissem utique vos. *Alii*, faciem ejus suscipiam. Nisi enim ejus gratia, perdidissem vos. | |
| Verum super me. | Verum. | |
| | Contra famulum meum Job. *Alius*, sicut servus meus Job. | Sicut servus meus Job. |
| 9. Soi. | 9. Sauchites. | 9. Soites. |
| Namathites. | Minæus. | Nomathites. |
| Et admisit Deum faciem Job. | Et solvit peccatum eis propter Job. | |
| 10. In orando ipsum. | 10. Et cum ille precatus esset. | 10. |
| 11. Prius. | 11. A principio. | 11. Antea. |
| | Et consolati sunt. *Alius*, *id.* | |
| Circa omnem malitiam. | Super omnibus. | |
| Ornamentum narium. | Tetradrachmum auri. | Inaurem auream unam. |
| 12. Super priora. | 12. Præ iis quæ antea. | 12. Super priora. |
| 14. Hiemima. | 14. Diem. *Alii*, Hyemema, Hymima, Hymema, Hysmema. | 14. |
| | Casiam. *Alius*, Cesiam. | |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| קרן הפך | | Καρναφούχ. |
| 16 וירא את־בניו ואת־בני בניו ארבעה דרות | 16. | 16. |
| 17 ושבע ימים | 17. | 17. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| Ceren-haphuc. | Cornustibii. | Carnaphuc. |
| 16. Et vidit filios suos, et filios filiorum suorum quatuor generationes. | 16. Et vidit filios suos, et filios filiorum suorum usque ad quartam generationem. | 16. |
| 17. Et satur dierum. | 17. Et plenus dierum. | 17. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XLII Job.

V. 2. *Οἱ ἄλλοι*, καὶ οὐκ ἀφαιρεθήσεται etc. Omnes.

V. 3. Σ., ἔγνων etc. Drusius. Sine dubio legendum, οὐκ ἔγνων.

V. 5. *Οἱ λοιποί*, ἤκουόν σε etc. Reg. unus, Drusius et Nicetas.

V. 6. Σ., διὰ τοῦτο κατέγνων ἐμαυτοῦ. Reg. unus.

Ibid. Ἀ., καὶ παρεκλήθην etc. Drusius.

V. 7. Σ., ὠργίσθη ὁ θυμός μου etc. Drusius Symmachi et Theodotionis lectiones sic habet.

Ibid. Σ., ὀρθῶς. Colbert., Reg. unus et Drusius. Θ., οὐ γὰρ ἐλαλήσατε etc. Drusius.

V. 8. Ἀ., καὶ ἀναβιβάσετε ὁλοκαυτώματα. Drusius. Colbertinus vero, Reg. unus et Orat. Ἀ., Θ., ὁλοκαύτωσιν, forte melius. Σ., ἀναφοράν. Sic omnes.

Ibid. Colbertinus habet, Δ, ὑπὲρ ὑμῶν, i. e., *Tetrapla*, ut sæpe dictum est.

Ibid. *Οἱ ἄλλοι*, πρόσωπον αὐτοῦ etc. Sic Colbert. et alii pleniorem quam Drusius interpretationem adferunt.

Ibid. Σ., ἀληθὲς ἐπ' ἐμοῦ. Sic Colbert.

Ibid. Θ., καθὼς ὁ δοῦλ- etc. Colbert. et Reg. unus. Drusius id quasi scholion adfert.

V. 9. Σ., ὁ Σωΐ etc. Colbert. et Reg. unus, ut et in sequenti.

Ibid. Σ., καὶ προσήκατο etc. Omnes.

V. 10. Σ., ἐν τῷ προσεύξασθαι αὐτόν. Reg. unus. Colbertinus vero Symmacho et Theodotioni tribuit.

# IN LIBRUM PSALMORUM MONITUM.

*In eruendis et emendandis Psalterii lectionibus hi libri tum manuscripti tum editi a nobis adhibiti sunt :*
*Codex Reg. num.* 1807, *egregiæ notæ, decimi sæculi, cui prorsus similis in Vaticano exstat eadem manuscriptus ; ita ut non modo paginæ, sed etiam lineæ singulæ eadem voce desinant.*
*Codex Reg. num.* 1876. *X sæculi.*
*Codex Reg. num.* 1877. *XI sæculi.*
*Codex Reg. X sæculi, num.* 1878, *elegantissime descriptus cum depictis imaginibus.*
*Codex Colbertinus num.* 646, *recens.*
*Codex alter Colbertinus* στιχηρῶς, *sive distinctis versiculis, exaratus, num.* 5995, *scriptus anno* 1070.
*Codex Vaticanus num.* 754. *X sæculi, unde sexdecim dumtaxat psalmorum lectiones nancisci potuimus.*
*Codex Coislinianus noni vel decimi sæculi.*
*Codex alter Coislinianus vetustus.*

## PSALMUS PRIMUS.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 אשרי האיש אשר ׀ לא הלך | 1. | 1. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Beatitudines viri, qui non ambulavit. *Hieronymus*, beatus vir qui non abiit. | 1. Beatus vir qui non abiit. | 1. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο' | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| Καρναφούχ. | Ἀμαλθαίας κέρας. | |
| 16. | 16. ※ Καὶ ἴδεν Ἰὼβ τοὺς υἱοὺς ※ αὐτοῦ, καὶ τοὺς υἱοὺς τῶν υἱῶν ※ αὐτοῦ τετάρτην γενεάν. | 16. ※ Καὶ ἴδεν Ἰὼβ τοὺς υἱοὺς ※ αὐτοῦ, καὶ τοὺς υἱοὺς τῶν υἱῶν ※ αὐτοῦ τετάρτην γενεάν. |
| 17. | 17. Πλήρης ἡμερῶν. Ἄλλ., ἐμπεπλησμένος ἡμερῶν. Τὰ δὲ πάντα ἔτη ἃ ἔζησεν, διακόσια τεσσαράκοντα. | 17. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| Carnaphuc. | Amalthææ cornu. | |
| 16. | 16. ※ Et vidit Job filios, et fi- ※ lios filiorum suorum quarta ※ generatione. | 16. ※ Et vidit Job filios, et fi- ※ lios filiorum suorum quarta ※ generatione. |
| 17. | 17. Plenus dierum. *Alius*, satur dierum. Omnes autem anni quibus vixit, ducenti quadraginta. | 17. |

## Notæ et variæ lectiones ad cap. XLII Job.

V. 11. Σ., πρὶν etc. Reg. unus.
Ibid. *Ἄλλος*, καὶ παρεμυθήσαντο. Idem.
Ibid. Σ., περὶ πάσης etc. Omnes.
V. 12. Σ., Θ., ὑπὲρ τὰ ἔμπροσθεν. Colbert.
V. 14. Ἀ., Σ., Ἰεμιμά. Drusius. Colbertinus vero, Ἀ., ὑέμημα. Σ., ὕμημα. Reg. unus, Ἀ., ὕσμημα. Σ., ὕμημα. [Nobilius, Drusius et Lambertus Bos efferunt Ἰεμιμά, cum leni spiritu. Drach.]
Ibid. *Ἄλλος*, Κεσίαν. Drusius.
Ibid. Ἀ., Σ., χαρναφούχ. Drusius. Colbertinus autem, Καρναφιρούθ Reg. unus, χαρναφφούθ.
V. 16. Hi duo versiculi asteriscis notantur in Colbertino, et in edit. Latina Hieronymi.
V. 17. *Ἄλλος*, ἐμπεπλησμένος ἡμερῶν. Drusius.
Ibid. Τὰ δὲ πάντα etc. In Colbertino sequitur hujusmodi nota : Οὐ κεῖται ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ. I. e. : *Non exstat in Hebraico*. Sic etiam in Regio uno, ubi loco τοῦ, ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ legitur, παρὰ τοῖς λοιποῖς, *apud reliquos*.

Oratoriensis vero codex hæc habet : Ἰστέον ὅτι μέχρι τοῦ, *πρεσβύτερος καὶ πλήρης ἡμερῶν*, Ἀκ. καὶ Σύμμ. ἐλθόντες συνεπέραναν τὸ βιβλίον, ὡς δὴ τῷ Ἑβραϊκῷ ἀκολουθοῦντες. Ὁ δὲ Θεοδοτίων συμπεραίνει τοῖς Ο'. I. e., *Sciendum est, ad illud*, senex et plenus dierum, *Aquilam et Symmachum librum terminare, utpote Hebraicum sequentes. Theodotio autem cum LXX Interpretibus desinit.* Quæ sequuntur vero apud LXX et Theodotionem ex Syro desumpta dicuntur : atque obelis notantur in edit. Latina Hieronymi.

---

# IN LIBRUM PSALMORUM MONITUM.

*Codex tertius Coislinianus X sæculi.*
*Eusebius in Psalmos a nobis editus anno* 1706.
*Hilarius in Psalmos unam tantum lectionem suppeditavit.*
*Chrysostomus in Psalmos editus a Savilio et Frontone Ducæo, manuscriptis etiam ad lectiones asserendas usi sumus.*
*Hieronymus, maxime epistola ad Suniam et Fretelam, itemque Breviarium ejusdem nomine editum.*
*Theodoretus in Psalmos editus a Sirmondo.*
*Catena a Daniele Barbaro edita latine in quinquaginta psalmos.*
*Catena a Corderio edita in totum Psalterium.*
*Agellius in Psalmos.*

## PSALMUS PRIMUS.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 1. | 1. Μακάριος ἀνὴρ ὃς οὐκ ἐπορεύθη. *Ἄλλος*, ἄμεμπτος ὁ ἄνθρωπος, ὃς οὐκ ἐπεριεπάτησεν. Ε', Ϛ', τέλειος ὁ νεώτερος ὃς οὐκ ἀπῆλθε. | 1. Τέλειος ὁ νεώτερος ὃς οὐκ ἀπῆλθε. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 1. | 1. Beatus vir qui non abiit. *Alius*, irreprehensibilis homo qui non ambulavit. V, VI, perfectus junior qui non abiit. | 1 Perfectus junior qui non abiit. |

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛΑΣ. |
|---|---|---|
| בעצת רשעים | | Ἐν συνελεύσει ἀσεβῶν. |
| ובמשב לצים לא ישב | | Καὶ ἐν καθέδρᾳ χλευαστῶν (οὐκ ἐκάθισεν). |
| 2 כי ׀ אם בתורת יהוה חפצו ובתורתו יהגה יומם ולילה | 2. | 2. Ἀλλ' ἐν νόμῳ Κυρίου βουλήματα αὐτοῦ, καὶ ἐν νόμῳ αὐτοῦ φθέγξεται ἡμέρευσιν καὶ νύκτα. |
| 3 והיה כעץ שתול | 3. | 3. Καὶ ἔσται ὡς τὸ ξύλον μεταπεφυτευμένον. |
| על־פלגי־מים אשר פריו ׀ יתן | | Ἐπὶ διεξόδους τῶν ὑδάτων, ὃ καρπὸν αὐτοῦ δῴη. |
| ועלהו לא־יבול | | Καὶ φύλλον αὐτοῦ οὐκ ἀποπεσεῖται. |
| 4 לא־כן הרשעים | 4. | 4. |
| כמץ | | |
| 5 בעדת | 5. | 5. Ἐν συναγωγῇ. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| In consilium impiorum. *Hieron.*, in consilio impiorum. | In consilio impiorum. | In conventu impiorum. |
| Et in consessu derisorum non sedit. *Hieron*, et in cathedra derisorum non sedit. | Et in cathedra pestilentiæ non sedit. | Et in cathedra derisorum (non sedit). |
| 2. Sed in lege Domini voluntas ejus, et in lege ejus meditabitur die ac nocte. *Hieron.*, *idem*. | 2. Sed in lege Domini voluntas ejus, et in lege ejus meditabitur die ac nocte. | 2. Sed in lege Domini voluntates ejus, et in lege ejus loquetur die ac nocte. |
| 3, Et erit sicut lignum plantatum. *Hieron.*, et erit tanquam lignum transplantatum. | 3. Et erit tanquam lignum quod plantatum est. | 3. Et erit tanquam lignum transplantatum. |
| Super rivos aquarum, quod fructum suum dabit. *Hieron.*, juxta rivulos aquarum, quod fructum suum dabit. | Secus decursus aquarum, quod fructum suum dabit. | Super exitus aquarum, quod fructum suum dederit. |
| Et folium ejus non decidet. *Hieron.*, et folium ejus non defluet. | Et folium ejus non defluet. | Et folium ejus non decidet. |
| 4. Non sic impii. *Hieron.*, *id.* | 4. Non sic impii, non sic. | 4. |
| Sicut gluma. *Hieron.*, tamquam pulvis. | Tamquam pulvis. | |
| 5. In cœtu. *Hieron.*, in congregatione. | 5. In consilio. | 5. In congregatione. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum I.

V. 1. Θ., Ε', Ϛ', τέλειος ὁ νεώτερος etc. Ex notis edit. Romanæ. Mirum sane vocem האיש hos interpretes vertisse, ὁ νεώτερος, quam vulgo ἀνήρ, nonnunquam ἄνθρωπος interpretantur. Alia lectio, ἄμεμπτος ὁ ἄνθρωπος etc., quam sine interpretis nomine adfert Vaticanus, videtur esse Symmachi. Ubi notandum est, Vaticanum ad superiorem lectionem Ε', Ϛ' tantum, non autem Theodotionem præmittere. Sane præmissa Theodotionis nota suspecta mihi est. Psalm. CXXVI, 5. A., S., Th. אשרי vertunt μακάριος.

Ibid. 'Α., ἐν συνελεύσει ἀσεβῶν. Sic unus habet. Θ., Ε', Ϛ', ἐν βουλῇ ἀλλοτρίων. Drusius. Sed Euthymius sic in Latina editione: *Vel aliter consilium impiorum pro concilio et conventu intelligendum, quemadmodum Aquila et Theodotio interpretati sunt.* Non verterit igitur Theodotio, ἐν βουλῇ, nisi mendum sit apud Euthymium. Ἄλλος, ἐν συνεδρίῳ παρανόμων. Sic Vaticanus, sine interpretis nomine; sed videtur esse Symmachi.

Ibid. 'Α., καὶ ἐν καθέδρᾳ etc. Horum interpretum lectiones sic habet Drusius, itemque Vaticanus. Hieronymus Aquilam sequitur, quod persæpe observatur in Psalmis.

V. 2. Codex Vaticanus sic habet : 'Α., Σ., Ε', Ϛ', ἐν νόμῳ Κυρίου φθέγξεται ἡμέρευσιν καὶ νύκτα, ubi

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| | Ἐν βουλῇ ἀσεϐῶν. *Ἄλλος*, ἐν συνεδρίῳ παρανόμων. Ε', Ϛ', ἐν βουλῇ ἀλλοτρίων. | Ἐν βουλῇ ἀλλοτρίων. |
| Καὶ ἐν καθέδρᾳ ἐπιθετῶν οὐ κεκοινώνηκε. | Καὶ ἐπὶ καθέδρᾳ λοιμῶν οὐκ ἐκάθισεν. Ε', Ϛ', καὶ ἐπὶ καθέδρᾳ παρανόμων οὐχ εὑρέθη. | |
| 2. Ἀλλ' ἐν νόμῳ Κυρίου βουλήματα αὐτοῦ, καὶ ἐν νόμῳ αὐτοῦ φθέγξεται ἡμέρευσιν καὶ νύκτα. | 2. Ἀλλ' ἢ ἐν τῷ νόμῳ Κυρίου τὸ θέλημα αὐτοῦ, καὶ ἐν τῷ νόμῳ αὐτοῦ μελετήσει ἡμέρας καὶ νυκτός. Ε', Ϛ', ἀλλ' ἐν νόμῳ Κυρίου βουλήματα αὐτοῦ, καὶ ἐν νόμῳ αὐτοῦ φθέγξεται ἡμέρευσιν καὶ νύκτα. | 2. |
| 3. | 3. Καὶ ἔσται ὡς τὸ ξύλον τὸ πεφυτευμένον. | 3. |
| Εἰς τὰς διεξόδους τῶν ὑδάτων, ὃ καρπὸν αὐτοῦ δῴη. | Παρὰ τὰς διεξόδους τῶν ὑδάτων, ὃ τὸν καρπὸν αὐτοῦ δώσει. | |
| | Καὶ τὸ φύλλον αὐτοῦ οὐκ ἀποῤῥυήσεται. | |
| 4. | 4. Οὐχ οὕτως οἱ ἀσεβεῖς, οὐχ οὕτως. | 4. |
| | Ὡς ὁ χνοῦς. *Ἄλλος*, ὡς κονιορτός. | |
| 5. Ἐν συνελεύσει. | 5. Ἐν βουλῇ. *Ἄλλος*, ἐν ὁδῷ. | 5. Ἐν συναγωγῇ. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| | In consilio impiorum. *Alius*, in concilio iniquorum. V, VI, in consilio extraneorum. | In consilio extraneorum. |
| Et in cathedra impostorum non communicavit. | Et in cathedra pestilentium non sedit. V, VI, et in cathedra iniquorum non repertus est. | |
| 2. Sed in lege Domini voluntates ejus, et in lege ejus loquetur die ac nocte. | 2. Sed in lege Domini voluntas ejus, et in lege ejus meditabitur die ac nocte. V, VI, sed in lege Domini voluntates ejus, et in lege ejus loquetur die ac nocte. | 2. |
| 3. | 3. Et erit tanquam lignum quod plantatum est. | 3. |
| In exitibus aquarum, quod fructum suum dederit. | Secus decursus aquarum, quod fructum suum dabit. | |
| | Et folium ejus non defluet. | |
| 4. | 4. Non sic impii, non sic. | 4. |
| | Tamquam pulvis. *Alius*, id. | |
| 5. In conventu. | 5. In consilio. *Alius*, in via. | 5. In congregatione. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum I.

quæ media intersunt, ob similitudinem prætermisisse videtur. Ἡμέρευσις vox perrara.

V. 3. Ἀ., καὶ ἔσται etc. Sic unus Regius ex Origene. Hieronymus Aquilam sequitur.

Ibid. Ἀ., ἐπὶ διεξόδους etc. Has lectiones exhibet Vaticanus codex.

Ibid. Ἀ., καὶ φύλλον etc. Sic Vaticanus. Ex Colbertinis autem unus habet ad marg., ἀποπεσεῖται, sine interpretis nomine.

V. 4. Origenes, οὔτε τὸ Ἑβραϊκὸν ἐδίπλωσε τὴν λέξιν, οὔτε τῶν ἑρμηνευτῶν οὐδείς. I. e., *Neque Hebraicum lectionem duplicavit*, *neque interpretum quispiam*. Idipsum, quod Origenes, annotat etiam Theodoretus. In codicibus autem duobus Regiis hæc nota legitur, τὸ δεύτερον, *οὐχ οὕτως*, παρ' οὐδένι κεῖται ἐν τῷ Ἑξαπλῷ. I. e., *Illud*, non sic, *secundo dictum, apud nullum exstat in Hexaplo*.

Ibid. *Ἄλλος*, ὡς κονιορτός. Vaticanus, sine interpretis nomine.

V. 5. Ἀ., Θ., ἐν συναγωγῇ. Sic duo mss. et Eusebius in Psalmos. Drusius vero habet, Ἀ., ἐν συναγωγῇ. Θ., ἐν συλλόγῳ. Σ., ἐν συνελεύσει. Lectionem Symmachi alter codex sic habet, ἐν ὁμίλῳ, *in colloquio*. Postremam vero lectionem, ἐν ὁδῷ, mutuamur ex codice Colbertino στιχηρῶς scripto XI sæculi : estque forte scholion.

## PSALMUS II.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 למה רגשו גוים<br>ולאמים יהגו־ריק | 1. | 1. Ἱνατί ἐθορυβήθησαν ἔθνη.<br>Καὶ φῦλα φθέγξεται κενῶς. |
| 2 יתיצבו ׀ מלכי־ארץ ורוזנים<br>נוסדו־יחד | 2. | 2. |
| 3 ננתקה | 3. | 3. |
| 4 ילעג־למו | 4. | 4. Μυχθήτει αὐτούς. |
| 5 ידבר<br>יבהלמו | 5. | 5. Ἐπιφθέγξεται.<br>Κατασπουδάσει. |
| 6 ואני נסכתי מלכי | 6. | 6. Καὶ ἐγὼ ἐδιασάμην, βασιλέα μου. |
| 7 אספרה אל־חק יהוה | 7. | 7. Ἀναγγέλλων Ἰσχυροῦ ἀκριβασμόν. |
| יהוה אמר אלי בני אתה אני<br>היום ילדתיך | | Κύριος εἶπε πρὸς μέ· Τέκνον μου εἶ σὺ, ἐγὼ σήμερον ἔτεκόν σε. |
| 9 תנפצם | 9. | 9. Προσρήξεις αὐτούς. |
| 10 ועתה מלכים השכילו | 10. | 10. Καὶ νῦν βασιλεῖς ἐπιστημώθητε. |
| 12 נשקו־בר פן־יאנף | 12. | 12. Καταφιλήσατε ἐκλεκτῶς, μήποτε ὀργισθῇ. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Utquid tumultuatæ sunt gentes. *Hieron.*, quare turbabuntur gentes. | 1. Quare fremuerunt gentes. | 1. Quare turbatæ sunt gentes. |
| Et populi meditabuntur inane. *Hieron.*, et tribus meditabuntur inania. | Et populi meditati sunt inania. | Et tribus loquentur vane. |
| 2. Astabunt reges terræ, et principes consultant pariter. *Hieron.*, consurgent reges terræ, et principes tractabunt pariter. | 2. Astiterunt reges terræ, et principes convenerunt in unum. | 2. |
| 3. Dirumpamus. *Hieron.*, *id.* | 3. Dirumpamus. | 3 |
| 4. Subsannabit eos. *Hieron.*, *id.* | 4. Subsannabit eos. | 4. Ridebit eos. |
| 5. Loquetur. *Hieron.*, *id.* | 5. Loquetur. | 5. Eloquetur. |
| Terrebit eos. *Hier.*, conturbabit. | Conturbabit. | Exagitabit. |
| 6. Et ego constitui regem meum. *Hieron.*, ego autem ordinavi regem meum. | 6. Ego autem constitutus sum rex ab eo. | 6. Et ego servavi regem meum. |
| 7. Narrabo ipsum statutum Domini. *Hieron.*, annuntiabo Dei præceptum. | 7. Prædicans præceptum Domini ejus. | 7. Annuntians accuratum Fortis statutum. |
| Dominus dixit ad me, Filius meus es tu, ego hodie genui te. *Hieron.*, *id.* | Dominus dixit ad me, Filius meus es tu, ego hodie genui te. | Dominus dixit ad me, Filius meus es tu, ego hodie genui te. |
| 9. Confractos disperges eos. *Hieron.*, conteres eos. | 9. Confringes eos. | 9. Effringes eos. |
| 10. Et nunc reges intelligite. *Hieron.*, nunc ergo reges intelligite. | 10. Et nunc reges intelligite. | 10. Et nunc, reges, ediscite. |
| 12. Osculamini Filium, ne forte irascatur. *Hieron.*, adorate pure, ne forte irascatur. | 12. Apprehendite disciplinam, nequando irascatur. | 12. Osculamini electe, ne forte irascatur. |

### Notæ et variæ lectiones ad Psalmum II.

In hunc psalmum talia notat Origenes in multis codicibus manuscriptis : Δυσὶν ἐντυχόντες Ἑβραϊκοῖς ἀντιγράφοις, ἐν μὲν τῷ ἑτέρῳ εὕρομεν ἀρχὴν δευτέρου ψαλμοῦ ταῦτα· ἐν δὲ τῷ ἑτέρῳ συνῆπτο τῷ πρώτῳ. Καὶ ἐν ταῖς Πράξεσι δὲ τῶν ἀποστόλων τὸ, *Υἱός μου εἶ σὺ, ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε*, ἐλέγετο εἶναι τοῦ πρώτου ψαλμοῦ. Ὡς γὰρ γέγραπται, φησὶν, ἐν πρώτῳ ψαλμῷ, *Υἱός μου εἶ σύ*. Τὰ ἑλληνικὰ δὲ ἀντίγραφα δεύτερον εἶναι τοῦτον μηνύει. Ἐν μέντοι τῷ Ἑβραϊκῷ οὐδένι τῶν ψαλμῶν ἀριθμὸς

*tertius fuerit.*

V. 1. 'Α , ἱνατί ἐθορυβήθησαν etc. Has Aquilæ et Symmachi lectiones habent Vaticanus et Drusius. In hunc vero locum notat Origenes in uno Regio : Ἐμφαίνει δὲ ἄσημον ἦχον τῶν θορυβούντων ἡ λέξις. Εἰ δὲ μὴ ἐπὶ θορύβου ἐξέδωκαν οἱ λοιποὶ, ἐνῆν εἰπεῖν, ἐμεγαλαύχησαν. I. e., *Repræsentat autem inconditam tumultuantium turbam : quod si reliqui de tumultu interpretati non essent, dici poterat, arroganter egerunt.* In Aquila vero legit Origenes, ἐθορύβησαν, *turbaverunt* : quæ lectio non spernenda.

Ibid. 'Α., καὶ φῦλα etc. Vaticanus et Drusius. Hic Aquilam sequi videtur Hieronymus.

V. 2. Σ., συνίστανται etc. Vaticanus et Drusius.

V. 3. Σ., διακόψωμεν. Vaticanus.

V. 4. 'Α., μυχθήσει αὐτούς, melius, μυχθίσει. Σ., καταγελάσει. Vaticanus. Ibid. Διάψαλμα. Codices Origeniani ferunt hanc notam : Οὐ κεῖται παρὰ Σ. καὶ Θ. I. e., *non exstat in Symmacho et Theodotione.* Διάψαλμα in aliquot exemplaribus τῶν O' male jacebat.

V. 5. 'Α., ἐπιφθέγξεται. Vaticanus.

Ibid. 'Α., κατασπουδάσει. Vaticanus.

V. 6. 'Α., E', καὶ ἐγὼ ἐδιασάμην. Sic Vaticanus et Drusius. Colbertinus vero codex unus, καὶ

## PSALMUS III.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 2 יהוה מה־רבו צרי רבים קמים עלי | 2. | 2. . . . πολλοὶ ἐπανίσταντο ἐπ' ἐμέ. |
| 3 באלהים | 3. | 3. Ἐν τῷ Θεῷ. |
| סלה | Σελ. | Ἀεί. |
| 5 אקרא | 5. | 5. Καλέσω. |
| ויענני | | Καὶ ἐπακούσεταί μου. |
| מהר קדשו סלה | | Ἐξ ὄρους ἡγιασμένου αὐτοῦ ἀεί. |
| 8 כי־הכית את־כל־איבי לחי | 8. | 8. Ὅτι ἐπλήξας συμπάντων ἐχθρῶν μου σιαγόνα. |
| 9 סלה | 9. Σελ. | 9. Ἀεί. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 2. Domine, quam multiplicati sunt angustiantes me? multi insurgentes adversum me. *Hieron.*, Domine, quare multiplicati sunt hostes mei? multi consurgunt adversum me. | 2. Domine, quid multiplicati sunt qui tribulant me? multi insurgunt adversum me. | 2. ... multi insurrexerunt super me. |
| 3. In Deo. *Hieron.*, *id.* | 3. In Deo ejus. | 3. In Deo. |
| Selah. *Hieron.*, semper. | *Vacat.* | Semper. |
| 5. Clamabo. *Hieron.*, *id.* | 5. Clamavi. | 5. Vocabo. |
| Et exaudivit me. *Hieron.*, et exaudiet me. | Et exaudivit me. | Et exaudiet me. |
| De monte sanctitatis suæ, selah. *Hieron.*, de monte sancto suo semper. | De monte sancto suo. | De monte sancto suo semper. |
| 8. Quia percussisti omnes inimicos meos maxilla. *Hieron.*, quia percussisti omnium inimicorum meorum maxillam. | 8. Quoniam tu percussisti omnes adversantes mihi sine causa. | 8. Quia percussisti omnium inimicorum meorum maxillam. |
| 9. Selah. *Hieron.*, semper. | 9. *Vacat.* | 9. Semper. |

### Notæ et variæ lectiones ad Psalmum III.

V. 2. 'Α., πολλοὶ ἐπανίσταντο ἐπ' ἐμέ. Ex Vaticano, qui subdit, Σ., Θ., ὁμοίως τοῖς O', id est, *Symmachus et Theodotio habent ut LXX.*

V. 3. 'Α., ἐν τῷ Θεῷ etc. Vaticanus sic habet, 'Α., ἐν τῷ Θεῷ. Σ., διὰ τοῦ Θεοῦ. Θ., ὁμοίως τοῖς O', *Th. ut LXX.*

Ibid. Vaticanus hanc notam habet : Θ., Σ., διάψαλμα, ἡ E', διὰ παντός. Καὶ δι' ὅλης τῆς βίβλου ἐπὶ τοῦ διαψάλματος ὁμοίως ἐκδεδώκασι. Ea vero de re fusius agit Origenes in Opusculo post Præliminaria cuso, ubi vocis סלה versiones omnes adfert.

V. 5. 'Α., καλέσω etc. Has omnes lectiones exhibet idem Vaticanus.

Ibid. 'Α., E', ϛ', καὶ ἐπακούσεταί μου. Vaticanus. Sed Theodoretus ait Aquilam vertisse, καὶ ἐπήκουσέ μου.

Ibid. 'Α., ἐξ ὄρους ἡγιασμένου etc. Sic Vaticanus et Theodoretus, qui habet, ἁγίου, ut et Drusius. Lectionem Symmachi omnes similiter exhibent.

ἐγὼ διεσωσάμην (*). Σ., κἀγὼ ἔχρισα etc. Vaticanus et Drusius.

V. 7. Ἀ., ἀναγγέλλων Ἰσχυροῦ ἀκριβασμόν. Hanc lectionem sine interpretis nomine adferunt Drusius et Vaticanus. Sed hic postremus, cum eam post interpretationem τῶν O' attulisset, notam ei apposuit, qua indicabat eam esse aliis omnibus anteponendam. Cæterum esse Aquilæ non dubium est, ut ex voce ἀκριβασμόν liquet, Aquilæ admodum frequentata ipsique peculiari. Aliæ interpretationes habentur in eodem Vaticano et apud Drusium.

Ibid. Ἀ., Κύριος εἶπε πρός μέ· Τέκνον μου εἶ σὺ etc. Sic duo mss. Regii. Indicantes enim in quo differat Aquila a LXX Interpretibus, notant Aquilam habere τέκνον μου, et ἔτεκον.

V. 9. Ἀ., προσρήξεις αὐτούς. Vaticanus et Drusius.

V. 10. Ἀ., καὶ νῦν βασιλεῖς ἐπιστημώθητε. Reg. unus, Vaticanus et Drusius. Vaticanus vero interpretis nomen non adfert.

V. 12. Sic e Vaticano lectiones Aquilæ et Symmachi mutuamur pleniores quam apud Drusium. Tertia lectio, ἐπιλάβεσθε ἐπιστήμης, ex duobus Colbertinis prodit, sine interpretis nomine.

(*) Lectio διεσωσάμην nihili est, profecta ab amanuense imperito. Ἐδιασάμην vero est verbi διάζομαι. Cf. lectionem Aquilæ Jud. XVI, 13. DRACH.

## PSALMUS III.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 2 Κύριε, τί ἐπληθύνθησαν οἱ θλίβοντές με; πολλοὶ ἐπανίστανται ἐπ' ἐμέ. | 2. Κύριε, τί ἐπληθύνθησαν οἱ θλίβοντές με; πολλοὶ ἐπανίστανται ἐπ' ἐμέ. | 2. Κύριε, τί ἐπληθύνθησαν οἱ θλίβοντές με; πολλοὶ ἐπανίστανται ἐπ' ἐμέ. |
| 3. Διὰ τοῦ Θεοῦ. | 3. Ἐν τῷ Θεῷ. | 3. Ἐν τῷ Θεῷ. |
| Διάψαλμα. | Διάψαλμα. Ε', διαπαντός. Ϛ', εἰς τέλος. | Διάψαλμα. |
| 5. Ἐβόησα. | 5. Ἐκέκραξα. | 5. Κεκράξομαι. |
| | Καὶ ἐπήκουσέν μου. Ε', Ϛ', καὶ ἐπακούσεταί μου. | |
| Ἐξ ὄρους ἁγίου αὐτοῦ. Διάψαλμα. | Ἐξ ὄρους ἁγίου αὐτοῦ. Διάψαλμα. | |
| 8. Ὅτι ἐπάταξας πάντας τοὺς ἐχθρούς μου κατὰ σιαγόνα. | 8. Ὅτι σὺ ἐπάταξας πάντας τοὺς ἐχθραίνοντάς μοι ματαίως. | 8. |
| 9. | 9. *Vacat*. Ε', διαπαντός. Ϛ', εἰς τέλος. | 9. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 2. Domine, quid multiplicati sunt qui tribulant me? multi insurgunt adversum me. | 2. Domine, quid multiplicati sunt qui tribulant me? multi insurgunt adversum me. | 2. Domine, quid multiplicati sunt qui tribulant me? multi insurgunt adversum me. |
| 3. Per Deum. | 3. In Deo. | 3. In Deo. |
| Diapsalma. | Diapsalma. V, perpetuo. VI, in finem. | Diapsalma. |
| 5. Clamavi. | 5. Clamavi. | 5. Clamabo. |
| | Et exaudivit me. V, VI, et exaudiet me. | |
| De monte sancto suo. Diapsalma. | De monte sancto suo. Diapsalma. | |
| 8. Quoniam percussisti omnes inimicos meos in maxillam. | 8 Quoniam tu percussisti omnes adversantes mihi sine causa. | 8. |
| 9. | 9. *Vacat*. V, perpetuo. VI, in finem. | 9. |

### Notæ et variæ lectiones ad Psalmum III.

Ibid. Διάψαλμα. Cæteri autem ut supra.

V. 8. Lectiones Aquilæ et Symmachi habet unus Regius. Monet autem Eusebius in hunc psalmum, vocis Hebraicæ sensum esse, σιαγόνα. Οἱ δὲ O' pergit ille, *ματαίως*, ἐξέδωκαν, ἢ κατὰ τὰ ἀρχαῖα ἀντίγραφα ἑτέρως ἐσχηκότα, καθά φασί τινες τῶν Ἑβραίων, ἢ τῆς λέξεως τὸ εὐτελὲς ἀποφεύγοντες. I. e., *Septuaginta vero Interpretes*, sine causa, *ediderunt, sive quia vetustiora exemplaria variabant, ut quidam Hebræorum testificantur; sive ut a vocis vilitate declinarent*. Hæc autem Eusebius ex Origene mutuatus est, ut videas in catena Danielis Barbari ad hunc versum (*).

V. 9. Σελ. Vide supra versu 3. At LXX hic τὸ διάψαλμα non ponunt; quia, ut videtur, secundum vocis significationem, διάψαλμα est pausa quædam in medio psalmi posita. Verisimile item est, Symmachum et Theodotionem eo um exemplo hic τὸ διάψαλμα prætermisisse.

(*) Verosimilius est LXX Intt. legisse לחנם pro לחי. Drach.

## PSALMUS IV.

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛAΣ. |
| --- | --- | --- |
| למנצח בנגינות מזמור לדוד 1 | 1. | 1. Τῷ νικοποιῷ ἐν ψαλμοῖς μελῴδημα τῷ Δαυίδ. |
| ענני 2 | 2. | 2. Ἐπάκουσόν μου. |
| בני־איש 3 | 3. | 3. |
| עד־מה כבודי | | Ἕως πότε οἱ ἔνδοξοί μου. |
| סלה | Σελ. | Ἀεί. |
| ודעו כי־הפלה 4 | 4. | 4. |
| רגזו ואל־תחטאו אמרו בלבבכם 5 על־משכבכם ודמו סלה | 5. Σελ. | 5. Κλονεῖσθε καὶ μὴ ἁμαρτάνετε, λέγετε ἐν καρδίαις ὑμῶν, ἐπὶ κοιτῶν ὑμῶν, καὶ σιωπήσατε, ἀεί. |
| ובטחו אל־יהוה 6 | 6. | 6. |
| נסה־עלינו 7 | 7. | 7. Ἔπαρον. |
| מעת דגנם ותירושם רבו 8 | 8. | 8. Ἀπὸ καρποῦ σίτου καὶ οἴνου, ÷ καὶ ἐλαίου ⁒ αὐτῶν ἐπληθύνθησαν. |
| לבדד לבטח תושיבני 9 | 9. | 9. Κατ' ἰδίαν εἰς πεποίθησιν καθίσεις με. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
| --- | --- | --- |
| 1. Victori in Neginoth canticum Davidi *Hieron.*, victori in canticis : psalmus David. | 1. In finem in carminibus: psalmus David. | 1. Victori in psalmis canticum ipsi David. |
| 2. Exaudi me. *Hieron.*, exaudisti me. | 2. Exaudivit me. | 2. Exaudi me. |
| 3. Filii viri. *Hieron.*, *id.* | 3. Filii hominum. | 3. |
| Usquequo gloriam meam. *Hieron.*, usquequo inclyti mei. | Usquequo gravi corde. | Usquequo gloriosi mei. |
| Selah. *Hieron.*, semper. | | Semper. |
| 4. Et scitote quod segregavit. *Hieron.*, et cognoscite quoniam mirabilem reddidit. | 4. Et scitote quoniam mirificavit. | 4. |
| 5. Contremiscite, et ne peccetis: dicite in corde vestro, super cubili vestro, et tacete, selah. *Hieron.*, irascimini, et nolite peccare : loquimini in cordibus vestris super cubilia vestra, et tacete. Semper. | 5. Irascimini, et nolite peccare : quæ dicitis in cordibus vestris, in cubilibus vestris compungimini. | 5. Conturbemini, et ne peccetis, dicite in cordibus vestris, supra cubilia vestra, et silete, semper. |
| 6. Et sperate in Domino. *Hieron.*, et fidite in Domino. | 6. Et sperate in Domino. | |
| 7. Eleva super nos. *Hieron.*, leva super nos. | 7. Signatum est super nos. | 7. Tolle. |
| 8. A tempore frumentum eorum et vinum novum eorum multiplicata sunt. *Hieron.*, in tempore frumentum eorum et vinum eorum multiplicata sunt. | 8. A fructu (a tempore) frumenti, vini et olei sui multiplicati sunt. | 8. A fructu (a tempore) frumenti, et vini ÷ et olei ⁒ sui multiplicati sunt. |
| 9. Solus in fiducia habitare facies me. *Hieron.*, specialiter securum habitare fecisti me. | 9. Singulariter in spe constituisti me. | 9. Separatim in fiducia constitues me. |

### Notæ et variæ lectiones ad Psalmum IV.

V. 1. Sic Vaticanus, Drusius et alii codices. Vaticanus tamen legit ad omnes τοῦ Δαυίδ. Alii vero, τῷ Δαυίδ. Theodoretus sic Theodotionis lectionem effert, τῷ νικοποιῷ etc. Alii omnes, εἰς τὸ νῖκος, recte. Hic Drusii notam adferre libet.

« Νικοποιῷ, *hoc est*, τὴν νίκην ποιοῦντι. *Macarius Ægyptius nescio ubi* τὴν νίκην σοι ποιεῖ *dixit pro*, facit te vincere, *hoc est*, ποιεῖ σε νικᾷν.

Εἰς τὸ νῖκος. *Huic etiam tribuitur*, νικοποιῷ, *ut liquet ex fragmentis nostris*, victori. *Ita Hieronymus citat, et Eusebius lib.* x, ἐπιδειξ. *Videndus Hieronymus Procemio in Danielem. Porro Habac.* III, 19, *in Vulgata* τοῦ νικῆσαί με.

Ἐπινίκιος ᾠδὴ *est oda quæ canitur ob partam victoriam. Hieronymus Procemio in Danielem ait proprie* triumphum *sive* palmam *significare. Cæterum*

*Sic illi. Nunc ad Symmachum, a quo digressi sumus.* Ἐπινίκιον *genus est cantilenæ, quod canebatur victoribus, alio vocabulo* καλλίνικος *dictum. Dicitur et* ὕμνος ἐπινίκιος. *Gregorius Nyssenus Oratione quam scripsit de Occursu Domini*, ἡμεῖς δὲ τῷ φιλανθρώπῳ Θεῷ τὸν ἐπινίκιον ὕμνον ᾄσωμεν. *Est etiam* ἐπινίκιον *victoriæ præmium, ut in illo Macarii Ægyptii, hom.* 43, καὶ τὰ ἐπινίκια καὶ τοὺς στεφάνους λαμβάνουσιν ἀπὸ τοῦ βασιλέως. *Lexicon vetus*, ἐπινίκιος, victorialis; ἐπινίκια ἄγω, triumpho. » Hactenus Drusius.

V. 2. Ἀ., *οἱ λοιποί*, ἐπάκουσόν μου. Sic unus. Vaticanus autem, οἱ πάντες, ἐπάκουσον.

V. 3. Σ., Θ., υἱοὶ ἀνδρός. Vaticanus.

Ibid. Ἀ., ἕως πότε οἱ ἔνδοξοί μου. Sic Eusebius et Colbertinus unus. Σ., ἕως πότε ἡ δόξα μου. Eusebius.

Ibid. Σέλ. Vide supra in nota ad v. 3 psalmi III

V. 4. Ἄλλος, ἀλλὰ γνῶτε etc. Unus codex.

V. 5. Ἀ., κλονεῖσθε etc. Has Aquilæ et Symmachi lectiones mutuamur ex duobus codicibus Regiis. Unus notat Aquilam legisse ἡσυχάσατε. Col-

## PSALMUS V.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 למנצח | 1. | 1. Τῷ νικοποιῷ. |
| אל־הנחילות מזמור לדוד | | Ὑπὲρ τῆς κληρονομούσης, ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. |
| 2 אמרי | 2. | 2. Τοὺς λόγους μου. |
| 3 אתפלל | 3. | 3. |
| 4 ואצפה | 4. | 4. |
| 5 לא יגרך רע | 5. | 5. Οὐ προσηλυτεύσει σοι πονηρός. |
| 6 לא־יתיצבו | 6. | 6. Οὐδὲ διαμενοῦσι. |
| 7 יתעב | 7. | 7. |
| 8 אשתחוה אל־היכל־קדשך ביראתך | 8. | 8. Προσκυνήσω πρὸς ναὸν ἡγιασμένον σου ἐν φόβῳ σου. |
| 9 למען שוררי | 9. | 9. Διὰ τοὺς ἐφοδεύοντάς μοι. |
| הישר לפני דרכך | | Κατεύθυνον εἰς πρόσωπόν μου ὁδόν σου. |
| 10 קרבם הוות | 10. | 10. Ἔντερον αὐτῶν ἐπίβουλον. |
| 11 מרו בך | 11 | 11. Προσήρισαν ἐν σοί. |
| 12 ויעלצו | 12. | 12. Γαυριάσουσιν. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Victori. *Hieron*, *id.* | 1. In finem. | 1. Victori. |
| Super Nehiloth, canticum Davidi. *Hieron.*, pro hæreditatibus, psalmus David. | Pro ea quæ hæreditatem consequitur, psalmus David. | Super ea (*vel* pro ea) quæ hæreditatem consequitur, psalmus David. |
| 2. Verba mea. *Hieron.*, *id.* | 2. Verba mea. | 2. Sermones meos. |
| 3. Orabo. *Hieron.*, deprecor. | 3. Orabo. | 3. |
| 4. Et speculabor. *Hieron.*, et contemplabor. | 4. Et videbo. | 4. |
| 5. Non habitabit te malus. *Hieron.*, nec habitabit juxta te malignus. | 5. Neque habitabit juxta te malignus. | 5. Non proselytus accedet tibi malignus. |
| 6. Non stabunt. *Hieron.*, *id.* | 6. Neque permanebunt. | 6. Neque permanebunt. |
| 7. Abominabitur. *Hieron.*, *id.* | 7. Abominabitur. | 7. |
| 8. Incurvabo me in templo sanctitatis tuæ in timore tuo. *Hieron.*, adorabo ad templum sanctum tuum in timore tuo. | 8. Adorabo ad templum sanctum tuum in timore tuo. | 8. Adorabo ad templum sanctificatum tuum in timore tuo. |
| 9. Propter inimicos meos. *Hieron.*, *id.* | 9. Propter inimicos meos. | 9. Propter insidiantes mihi. |
| Dirige ad facies meas viam tuam. *Hieron.*, dirige ante faciem meam viam tuam. | Dirige in conspectu tuo viam meam. | Dirige in faciem meam viam tuam. |
| 10. Intimum eorum pravitates. *Hieron.*, interiora eorum insidiæ. | 10. Cor eorum vanum est. | 10. Intimum eorum insidiosum. |
| 11. Rebellaverunt contra te. *Hieron.*, provocaverunt te. | 11. Irritaverunt te. | 11. Litigaverunt tecum. |
| 12. Et exsultabunt. *Hieron.*, et lætentur. | 12. Gloriabuntur. | 12. Exsultabunt. |

bertinus, στιχηρῶς scriptus sic effert, 'Ωρ., i. e., Origenes, ἡσυχάσατε λυπήθητε. Hic Aquilam sequitur Hieronymus.

V. 6. *Ἄλλος*, καὶ πεποίθετε τῷ Κυρίῳ. Ex Chrysostomo. Drusius sine interpretis nomine.

V. 7. 'Α., ἔπαρον. Σ., ἐπίσημον ποίησον. Sic Corderius et Drusius.

V. 8. Ἀπὸ καρποῦ σίτου etc. Vaticanus hic notat, οἱ Γ' ὁμοίως, id est, *tres Interpretes similiter*. Legendum esse ἀπὸ καιροῦ, certum est, sicque ab initio etiam apud LXX olim positum fuisse monet Origenes apud Danielem Barbarum. *In Hebræo, inquit*, a tempore, *habetur. Sic quoque Septuaginta posuere, ut totius dictionis sententia sit : In tempore, quo frumenti, hordei, et leguminum omnium messis est, multiplicati sunt.* Augustinus item legit, *a tempore*. Ex Origene igitur colligimus τὸ, ἀπὸ καιροῦ, ob similitudinem in ἀπὸ καρποῦ mutatum fuisse. Illud autem, καὶ ἐλαίου, obelo notatur, quia non est in Hebræo, nec in aliis interpretibus.

V. 9. 'Α., κατ' ἰδίαν etc. Vaticanus et Drusius. Aquilam sequitur Hieronymus, qui vertit, *specialiter*.

## PSALMUS V.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 1. Ἐπινίκιος. | 1. Εἰς τὸ τέλος. | 1. Εἰς τὸ νῖκος. |
| Ὑπὲρ τῆς κληρονομούσης, ψαλμὸς τῷ Δαυΐδ. | Ὑπὲρ τῆς κληρονομούσης, ψαλμὸς τῷ Δαυΐδ. | Ὑπὲρ τῆς κληρονομούσης, ψαλμὸς τῷ Δαυΐδ. |
| 2. Τὰ ῥήματά μου. | 2. Τὰ ῥήματα μου. | 2. Τὰ ῥήματά μου. |
| 3. | 3. Προσεύξομαι. *Οἱ λοιποὶ*, εὔξομαι. | 3. |
| 4. | 4. Καὶ ἐπόψομαι. *Ἄλλος*, καὶ σκοπήσω. *Ἄλλος*, ἀποσκοπεύσω. | 4. |
| 5. | 5. Οὐδὲ παροικήσει σοι πονηρευόμενος. | 5. |
| 6. Οὐδὲ διαμενοῦσι. | 6. Οὐδὲ διαμενοῦσι. | 6. Οὐδὲ διαμενοῦσι. |
| 7. | 7. Βδελύσσεται. *Ἀλλ.*, ἀποστρέφεται. | 7. |
| 8. Προσκυνήσω τῷ ναῷ τῷ ἁγίῳ σου ἐν φόβῳ σου. | 8. Προσκυνήσω πρὸς ναὸν ἅγιόν σου ἐν φόβῳ σου. | 8. |
| 9. Διὰ τοὺς ἀποθλίβοντάς με. | 9. Ἕνεκα τῶν ἐχθρῶν μου. | 9. |
| Ὁμάλισον ἔμπροσθέν μου τὴν ὁδόν σου. | Κατεύθυνον ἐνώπιόν σου τὴν ὁδόν μου. *Ἀλλ.*, ἐνώπιόν μου τὴν ὁδόν σου. | Κατεύθυνον ἐνώπιόν σου τὴν ὁδόν μου. |
| 10. | 10. Ἡ καρδία αὐτῶν ματαία. | 10. |
| 11. | 11. Παρεπίκρανάν σε. | 11. |
| 12. | 12. Καυχήσονται. | 12. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 1. Triumphale. | 1. In finem. | 1. In victoriam. |
| Super ea (*vel* pro ea) quæ hæreditatem consequitur, psalmus David. | Super ea (*vel* pro ea) quæ hæreditatem consequitur, psalmus David. | Super ea (*vel* pro ea) quæ hæreditatem consequitur, psalmus David. |
| 2. Verba mea. | 2. Verba mea. | 2. Verba mea. |
| 3. | 3. Orabo. *Reliqui*, precabor. | 3. |
| 4. | 4. Et videbo. *Alius*, et speculabor. *Alius*, et considerabo. | 4. |
| 5. | 5. Neque habitabit juxta te malignus. | 5. |
| 6. Neque permanebunt. | 6. Neque permanebunt. | 6. Neque permanebunt. |
| 7. | 7. Abominatur. *Alius*, aversatur. | 7 |
| 8. Adorabo in templo sancto tuo in timore tuo. | 8. Adorabo ad templum sanctum tuum in timore tuo. | 8. |
| 9. Propter affligentes me. | 9. Propter inimicos meos. | 9. |
| Complana in conspectu meo viam tuam. | Dirige in conspectu tuo viam meam. *Alius*, coram me viam tuam. | Dirige in conspectu tuo viam meam. |
| 10. | 10. Cor eorum vanum est. | 10. |
| 11. | 11. Irritaverunt te. | 11. |
| 12. | 12. Gloriabuntur. | 12. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| כצנה רצון תעטרנו 13 | 13. | 13. Στεφανώσεις αὐτόν. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 13. Ut scuto voluntate coronabis eum. *Hieron.*, ut scuto placabilitatis coronabis eum. | 13. Ut scuto bonæ voluntatis tuæ coronasti nos. | 13. Coronabis eum. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum V.

V. 1. Ἀ., τῷ νικοποιῷ. Σ., ἐπινίκιος. Vaticanus, qui addit, καὶ δι' ὅλης τῆς γραφῆς etc., i. e., *et per totam scripturam*. Scilicet in toto psalmorum libro ita vertunt. Th., εἰς νῖκος, ut supra psalm. IV.

Ibid. Ἀ., Σ., Ο', Θ., ὑπὲρ τῆς κληρονομούσης etc. Drusius. At verisimile est Aquilam et Symm. illud מזמור לדוד pro more suo vertisse, ut supra psal. IV.

V. 2. Ἀ., τοὺς λόγους μου. Σ., Ο', Θ., τὰ ῥήματά μου. Ex Vaticano.

V. 3. *Οἱ λοιποί*, εὔξομαι. Sic Vaticanus habet. Drusius autem, εὔχομαι.

V. 4. *Ἄλλος*, καὶ σκοπήσω etc. Sic Chrysostomus. *Ἄλλος*, καὶ ἀποσκοπεύσω. Vaticanus. Hesychius autem apud Danielem Barbarum ita habet : *Videbo. Aliqui, videbis, tradidere; Aquila, considerabo, et inspiciam* etc. Hinc liquet alterutram ex allatis Græcis interpretationibus esse Aquilæ.

V. 5. Ἀ., οὐ προσηλυτεύσει σοι πονηρός. Vaticanus et Drusius.

V. 6. Ἀ., Σ., Ο', Θ., οὐδὲ διαμενοῦσι. Vatican. sic habet, οἱ Ο', οἱ Γ', οὐδὲ διαμενοῦσι, quo significatur LXX et tres Interpretes, nempe Ἀ., Σ., Θ. sic habere.

V. 7. *Ἄλλος*, ἀποστρέφεται. Vaticanus.

V. 8. Ἀ., προσκυνήσω etc. Has lectiones exhibet

## PSALMUS VI.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| למנצח בנגינות 1 | 1. | 1. Τῷ νικοποιῷ ἐν ψαλμοῖς. |
| על־השמינית | | Ὑπὲρ τῆς ὀγδόης. |
| מזמור לדוד | | Μελῴδημα τῷ Δαυΐδ |
| יהוה אל־באפך תוכיחני 2 | 2. | 2. Κύριε, μὴ ἐν θυμῷ σου ἐλέγξῃς με. |
| ואל־בחמתך תיסרני | | Καὶ μὴ ἐν ὄχλῳ σου παιδεύσῃς με. |
| חנני 3 | 3. | 3. |
| זכרך 6 | 6. | 6. Μνήμη σου. |
| בשאול | | |
| עששה מכעס 8 | 8. | 8. Αὐχμώθη. |
| עתקה בכל־צוררי | | Μετήρθην ἐν πᾶσιν ἐνδεσμοῦσί με. |
| פעלי און 9 | 9. | 9. Ἐργαζόμενοι ἀνωφελές. |
| ויבהלו מאד 11 | 11. | 11. Καὶ κατασπουδασθείησαν σφόδρα. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Victori in neghinoth. *Hieron.*, victori in canticis. | 1. In finem in carminibus. | 1. Victori in psalmis. |
| Super octavam. *Hieron.*, super octava. | Pro octava. | Super octavam. |
| Canticum ipsi David. *Hieron.*, psalmus David. | Psalmus David. | Canticum ipsi David. |
| 2. Domine, ne in furore tuo arguas me. *Hieron.*, *id.* | 2. Domine, ne in furore tuo arguas me. | 2. Domine, ne in furore tuo arguas me. |
| Neque in excandescentia tua corripias me. *Hieron.*, neque in ira tua corripias me. | Neque in ira tua corripias me. | Neque in tumultu tuo corripias me. |
| 3. Miserere mei. *Hieron.*, *id.* | 3. Miserere mei. | 3. |
| 6. Memoria tui. *Hieron.*, recordatio tui. | 6. Qui memor sit tui. | 6. Memoria tui. |
| In sepulcro. *Hieron.*, in inferno. | In inferno autem. | |
| 8. Erosus est præ indignatione. *Hieron.*, caligavit præ amaritudine. | 8. Turbatus est a furore. | 8. Squallidus fuit. |
| Inveteravit in omnes angustiatores meos. *Hieron.*, consumptus sum ab omnibus hostibus meis. | Inveteravi inter omnes inimicos meos. | Sublatus sum in omnibus alligantibus me. |
| 9. Operantes iniquitatem. *Hieron.*, qui operamini iniquitatem. | 9. Qui operamini iniquitatem. | 9. Operantes inutile. |
| 11. Et terrebuntur valde. *Hieron.*, et conturbentur vehementer. | 11. Et conturbentur vehementer. | 11. Et exagitentur valde. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 13. Συμμαχίᾳ καλλίστῃ ἐτείχισας ἡμᾶς. | 13. Ὡς ὅπλῳ εὐδοκίας ἐστεφάνωσας ἡμᾶς. | 13. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 13. Commilitio optimo circumvallasti nos. | 13. Ut telo beneplaciti coronasti nos. | 13. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum V.

Vaticanus.

V. 9. Aquilæ et Symmachi lectiones habent Vaticanus et Drusius.

Ibid. Trium lectiones exhibent tres mss. cum Drusio. Hieronymus vero Epist. ad Suniam et Fret. « Dirige in conspectu meo viam tuam. *Pro quo habetur in Græco*, κατεύθυνον ἐνώπιόν σου τὴν ὁδόν μου, *hoc est*, dirige in conspectu tuo viam meam. *Quod nec Septuaginta habent, nec Aquila, nec Symmachus, nec Theodotion; sed sola* κοινὴ *editio. Denique et in Hebræo ita scriptum reperi*, OSER LAPHANAI DARCHACH. *Quod omnes voce simili transtulerunt*, Dirige in conspectu meo viam tuam. »

V. 10. Ἀ., ἔντερον αὐτῶν ἐπίβουλον. Sic unus cod.

V. 11. Ἀ., προσήρισαν ἔν σοι. Vaticanus.

V. 12. Ἀ., γαυριάσουσιν. Vaticanus et Drusius.

V. 13. Lectionem Aquilæ habent Vaticanus, Regius unus, et Drusius. Symmachi autem unus Regius: sed puto esse scholion Chrysostomi, qui ait, ὃ δὲ λέγει τοιοῦτόν ἐστι, συμμαχίᾳ καλλίστῃ ἐτείχισας ἡμᾶς. I. e. Quod autem dicit, tale est: Nos optimo muniisti auxilio. Hanc vero Chrysostomi explanationem quidam postea pro Symmachi lectione habuerunt. Forte ob vocem συμμαχίᾳ.

## PSALMUS VI.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 1. Ἐπινίκιος διὰ ψαλτηρίων. | 1. Εἰς τὸ τέλος ἐν ψαλμοῖς. | 1. Εἰς τὸ νῖκος ἐν ὕμνοις. |
| | Ὑπὲρ τῆς ὀγδόης. | |
| Ὠδὴ τῷ Δαυίδ. | Ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. | Ψαλμος τῷ Δαυίδ. |
| 2. Κύριε, μὴ τῇ ὀργῇ σου ἐλέγξῃς με. | 2. Κύριε, μὴ τῷ θυμῷ σου ἐλέγξῃς με. | 2. |
| | Μηδὲ τῇ ὀργῇ σου παιδεύσῃς με. | Μήτε τῷ θυμῷ σου παιδεύσῃς με. |
| 3. | 3. Ἐλέησόν με. Ἄλλος, δώρησαί μοι. | 3. |
| 6. Ἀνάμνησίς σου. | 6. Ὁ μνημονεύων σου. | 6. |
| | Ἐν δὲ τῷ ᾅδῃ. | Ἐν δὲ τῷ ᾅδῃ. |
| 8. Ἐφλέγμαινεν ἀπὸ πικρασμοῦ. | 8. Ἐταράχθη ἀπὸ θυμοῦ. | 8. |
| Ἐτριβανώθην διὰ τοὺς θλίβοντάς με. | Ἐπαλαιώθην ἐν πᾶσι τοῖς ἐχθροῖς μου. | |
| 9. | 9. Ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν. | 9. |
| 11. Σφόδρα. | 11. Καὶ ταραχθείησαν σφόδρα. | 11. Καὶ ταραχθείησαν σφόδρα. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 1. Triumphalis per psalteria. | 1. In finem in psalmis. | 1. In victoriam in hymnis. |
| | Super octavam. | |
| Canticum ipsi David. | Psalmus ipsi David. | Psalmus ipsi David. |
| 2. Domine, ne in ira tua arguas me. | 2. Domine, ne in furore tuo arguas me. | 2. |
| | Neque in ira tua corripias me. | Neque furore tuo corripias me. |
| 3. | 3. Miserere mei. *Alius*, condona mihi. | 3. |
| 6. Recordatio tui. | 6. Qui memor sit tui. | 6. |
| | In inferno autem. | In inferno autem. |
| 8. Inflammatus est ab amaritudine. | 8. Turbatus est a furore. | 8. |
| Attritus sum propter affligentes me. | Inveteravi inter omnes inimicos meos. | |
| 9. | 9. Qui operamini iniquitatem. | 9. |
| 11. Valde. | 11. Et conturbentur vehementer. | 11. Et conturbentur vehementer. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| רגע | | Ἀθρόως. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| Subito. *Hieron.*, *id.* | Velociter. | Confertim. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum VI.

V. 1. Pro titulo vide supra.

V. 2. Lectiones Aquilæ et Symmachi exhibet Vaticanus pro toto versiculo, ac pro sequenti item Aquilæ et Theodotionis lectiones adfert. (*)

V. 3. Ἄλλος, δώρησαί μοι. Vaticanus. Videtur omnino Aquilæ esse : nam sic vertit ille infra psalm. IX et alibi in libro Psalmorum.

V. 6. Ἀ., μνήμη σου. Σ., ἀνάμνησίς σου. Vati-

(*) Certum est vel Aquilam legisse בחמתך, cum ה loco ח, vel in ipso Aquila legendum esse χόλῳ aut, quod probabilius, ὄχθῳ sensu vocis ὄχθωσις. Cf. verbum ὀχθέω vel ὀχθίζω. DRACH.

## PSALMUS VII.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 שגיון לדוד אשר־שר ליהוה על־דברי־כוש בן־ימיני | 1. | 1. Ψαλμὸς ὑπὲρ ἀγνοίας τῷ Δαυὶδ, ὃν ᾖσε τῷ Κυρίῳ ὑπὲρ τῶν λόγων Αἰθίοπος υἱοῦ Ἰεμενεί. |
| 5 ואחלצה צוררי ריקם | 5. | 5. Εἰ ἀνήρπασα τοὺς θλίβοντάς με ματαίως. |
| 6 סלה | 6. Σελ. | 6. Ἀεί. |
| 7 בעברות צוררי | 7. Βεγαβρωθ. Al., Βεβρωθ. | 7. Ἐν ἀνυπερθεσίαις ἐνδεσμούντων με. |
| משפט | | |
| 8 תסובבך | 8 | 8. |
| ועליה למרום שובה | Ουαλεα. | Καὶ ἐπὶ ταύτῃ εἰς τὸ ὕψος ὑπόστρεψον. |
| 9 יהוה ידין עמים | 9. | 9. |
| שפטני יהוה כצדקי וכתמי עלי | | Κατὰ τὸ δίκαιόν μου, καὶ κατὰ τὴν ἀκακίαν μου ἐπ' ἐμέ. |
| 10 יגמר־נא רע רשעים ותכונן צדיק | 10. | 10. Συντελεσθήτω δὴ πονηρία ἁμαρτωλῶν, καὶ ἑδράσεις δίκαιον. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Sigaion ipsi David, quod cecinit Domino super verba Chus filii Jemini. *Hieron.*, psalmus David, quem cecinit Domino super verbis Chus filii Jemini. | 1. Psalmus David, quem cantavit Domino pro verbis Chusi filii Jemini. | 1. Psalmus pro ignorantia ipsi David, quem cecinit Domino super verbis Æthiopis filii Jemini. |
| 5. Et erui angustiatorem meum inaniter. *Hieron.*, et dimisi hostes meos vacuos. | 5. Decidam merito ab inimicis meis inanis. | 5. Si abripui tribulantes me in vanum. |
| 6. Selah. *Hieron.*, semper. | 6. *Vacat.* | 6. Semper. |
| 7. Propter indignationes hostium meorum. *Hieron.*, indignans super hostes meos. | 7. In finibus inimicorum meorum. | 7. In celeritatibus alligantium me. |
| Judicio. *Hieron.*, *id.* | In præcepto. | |
| 8. Circumdabit te. *Hieron.*, circumdet te. | 8. Circumdabit te. | 8. |
| Et super eam in altitudinem revertere. *Hieron.*, et pro hac in altum revertere. | Et propter hanc in altum regredere. | Et super hac in altum revertere. |
| 9. Dominus judicabit populos. *Hieron.*, *id.* | 9. Dominus judicat populos. | 9. |
| Judica me, Domine, secundum justitiam meam, et secundum perfectionem meam super me. *Hieron.*, secundum justitiam meam, et secundum simplicitatem meam, quæ est in me. | Secundum justitiam meam, et secundum innocentiam meam super me. | Secundum justitiam meam, et secundum innocentiam meam super me. |
| 10. Consumet nunc malum impios, et stabilies justum. *Hieron.*, consummatur malum iniquorum, et confirmetur justus. | 10. Consumetur nequitia peccatorum, et diriges justum. | 10. Consumatur, quæso, malitia peccatorum, et stabilies justum. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| Ἐξαίφνης. | Διὰ τάχους. | |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| Repente. | Velociter. | |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum VI.

canus et Drusius.

Ibid. Ο', Θ., ἐν δὲ τῷ ᾅδῃ. Vaticanus.

V. 8. Lectiones Aquilæ et Symmachi ex Vaticano et Drusio.

Ibid. Ἀ., μετήρθην etc. Ex Vaticano et Drusio.

V. 11. Ἀ., καὶ κατασπουδασθείησαν σφόδρα. Vaticanus et Drusius. Hieronymus indicat omnes σφοδρα edidisse. Vaticanus habet, ὁμοίως καὶ οἱ γ'.

Ibid. Ἀ., ἀθρόως. Σ., ἐξαίφνης. Vaticanus. Drusius minus recte habet : « Ἀ., ἐξαίφνης. *Alius, nescio quis*, ἀθρόως. »

## PSALMUS VII

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 1. Ἀγνόημα τῷ Δαυὶδ, ὃν ᾖσε τῷ Κυρίῳ ὑπὲρ τῶν λόγων Χουσὶ υἱοῦ Ἰεμενεί. | 1. Ψαλμὸς τῷ Δαυὶδ, ὃν ᾖσε τῷ Κυρίῳ ὑπὲρ τῶν λόγων Χουσὶ υἱοῦ Ἰεμενεί. | 1. Ψαλμὸς τῷ Δαυὶδ, ὃν ᾖσε τῷ Κυρίῳ ὑπὲρ τῶν λόγων Χουσὶ υἱοῦ Ἰεμενεί. |
| 5. | 5. Ἀποπέσοιμι ἄρα ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν μου κενός. | 5. Ἀποπέσοιμι ἄρα ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν μου κενός. |
| 6. Διάψαλμα. | 6. Διάψαλμα. Ε', διαπαντός. Ϛ', εἰς τέλος. | 6. Διάψαλμα. |
| 7. Ἐν χόλῳ τῶν θλιβόντων με. | 7. Ἐν τοῖς πέρασι τῶν ἐχθρῶν μου. | 7. Ἐν θυμῷ ἐπὶ τοὺς ἐχθρούς μου. |
| | Ἐν προστάγματι. Ἄλλος, ἐν κρίματι. | |
| 8. Κυκλωσάτω σε. | 8. Κυκλώσει σε. | 8. |
| | Καὶ ὑπὲρ ταύτης εἰς ὕψος ἐπίστρεψον. | Καὶ ἐπάνω ταύτης εἰς τὸ ὕψος ὑπόστρεψον. |
| 9. | 9. Κύριος κρινεῖ λαούς. Ἄλλος, Κύριος δικάσει λαούς. | 9. |
| Κατὰ τὴν δικαιοσύνην μου, καὶ κατὰ τὴν ἁπλότητά μου ἐπ' ἐμοί. | Κατὰ τὴν δικαιοσύνην μου. Καὶ κατὰ τὴν ἀκακίαν μου ἐπ' ἐμοί. | Κατὰ τὴν δικαιοσύνην μου. |
| 10. Ἀπαρτισθήτω κάκωσις κατὰ τῶν ἀσεβῶν, καὶ κατευθυνεῖς δίκαιον. | 10. Συντελεσθήτω δὴ πονηρία ἁμαρτωλῶν, καὶ κατευθυνεῖς δίκαιον. | 10. Καὶ κατευθυνεῖ δίκαιος. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 1. Ignorantia ipsi David, quem cecinit Domino super verbis Chusi filii Jemini. | 1. Psalmus David, quem cantavit Domino pro verbis Chusi filii Jemini. | 1. Psalmus David, quem cantavit Domino pro verbis Chusi filii Jemini. |
| 5. | 5. Decidam merito ab inimicis meis inanis. | 5. Decidam merito ab inimicis meis inanis. |
| 6. Diapsalma. | 6. Diapsalma. V, perpetuo. VI, in finem. | 6. Diapsalma. |
| 7. In ira tribulantium me. | 7. In finibus inimicorum meorum. | 7. In furore super inimicos meos. |
| | In præcepto. *Alius*, in judicio. | |
| 8. Circumdet te. | 8. Circumdabit te. | 8. |
| | Et propter hanc in altum regredere. | Et supra hanc in altum revertere. |
| 9. | 9. Dominus judicabit populos. *Alius, id.* | 9. |
| Secundum justitiam meam, et secundum simplicitatem meam, quæ est in me. | Secundum justitiam meam, et secundum innocentiam meam super me | Secundum justitiam meam. |
| 10. Consummetur vexatio contra impios, et diriges justum. | 10. Consumatur, quæso, nequitia peccatorum, et diriges justum. | 10. Et prosperabit justus. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| ובחן לבות וכליות אלהים | | |
| 12 אלהים שופט צדיק ואל זעם בכל־יום | 12. Ζωωνη. | 12. Ἀπειλούμενος κατὰ πᾶσαν ἡμέραν. |
| 13 חרבו ילטוש | 13. | 13. |
| דרך | | |
| 14 לדלקים | 14. | 14. |
| 15 יחבל | 15. Ιεϐαλ. | 15. |
| והרה עמל וילד שקר | | Καὶ ἔτεκε ψεῦδος. |
| 16 בשחת יפעל | 16. | 16. Ἐν διαφθορᾷ ἣν εἰργάσατο. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| Et probans corda et renes Deus. *Hieron.*, probator cordis et renum Deus. | Scrutans corda et renes Deus. | |
| 12. Deus judex justus, et Deus indignans in omni die. *Hieron.*, Deus judex justus et fortis comminans tota die. | 12. Deus judex justus, fortis. Numquid irascitur per singulos dies. | 12. Comminans per omnem diem. |
| 13. Gladium suum acuet. *Hieron.*, *id* | 13. Gladium suum vibrabit. | 13. |
| Tetendit. *Hieron.*, *id.* | Tetendit. | |
| 14. In ardentes. *Hieron.*, ad comburendum. | 14. Ardentibus. | 14. |
| 15. Parturiet. | 15. Parturiit. | 15. |
| Et concepit laborem, et peperit mendacium. *Hieron.*, concepto dolore, peperit iniquitatem. | Concepit dolorem, et peperit iniquitatem. | Et peperit mendacium. |
| 16. In foveam, operabitur. *Hieron.*, in interitum, quem operatus est. | 16. In foveam quam fecit. | 16. In corruptione, quam fecit. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum VII.

V. 1. Ἀ., ψαλμὸς ὑπὲρ ἀγνοίας etc. Sic Drusius et Martianæus noster. Symmachi ita proferunt Corderius et Drusius, ἀγνόημα τῷ Δαυΐδ. Martianæus totum titulum secundum Symmachum adfert ut nos edimus. Vox ψαλμός alicubi præfixa suspecta nobis videtur: veroque similius est Symmachum vocem שגיון ἀγνόημα vertisse. In Breviario quod Hieronymo tribuitur, legimus: *A., pro ignoratione David, qui cecinit Domino pro verbis Æthiopis. S., pro ignoratione David, quod cecinit Domino pro verbis Chusi filii Jemini.*

V. 5. Ἀ., εἰ ἀνήρπασα etc. Has lectiones ex Vaticano mutuamur, qui monet Theodotionem ut LXX habere.

V. 6. *Ὁ Ἑβραῖος*, σέλ. Ἀ., ἀεὶ etc., ut supra psalm. III, vers. 3.

V. 7. Ἀ., ἐν ἀνυπερθεσίαις etc. Hæ lectiones prodeunt ex Drusio et ex mss. Drusius et Vaticanus habent, Ἀ., ἐν ἀνυπερθεσίαις, quam lectionem firmat Hebraicus textus. Duo legunt, ἐν ἀνυπερθεσίᾳ.

Ibid. *Ἄλλος*, ἐν κρίματι. Drusius.

V. 8. Σ., κυκλωσάτω σε. Sic unus. Drusius vero id sine interpretis nomine adfert.

Ibid. Colbertinus unus, *Ἑβραῖος*, Οὐαλεα, sic Hebraicum verbum Græcis litteris exprimit. Idem codex Aquilæ et Theodotionis lectiones adfert, quas Drusius item adtulerat, sed sine interpretum nomine.

V. 9. *Ἄλλος*, Κύριος δικάσει λαούς. Sic Drusius sine interpretis nomine.

Ibid. Ἀ., κατὰ τὸ δίκαιόν μου etc. Sic Aquilæ lectionem habent codices tres et Chrysostomus. Drusius legit, Ο, i. e. omnes, κατὰ τὴν δικαιοσύνην. Unus item codex, Ἀ., Σ., Ο', Θ., κατὰ τὴν δικαιοσύνην. Simili nota deceptus est Drusius. Nam ut jam observatum est, cum tenue discrimen inter ἑρμηνευτάς deprehenditur, aliquando librarii, vel etiam auctores id annotare negligunt. Lectionem Symmachi ex Drusio mutuamur.

V. 10. Lectiones trium Interpretum ex mss. restituimus, quæ apud Drusium laceræ et mutilæ erant.

Ibid. Θ., ἐταστὴς καρδιῶν καὶ etc. Sic Colbertinus unus. *Ἄλλος*, δοκιμάζων. Coislin. bombycinus XIII vel XIV sæculi. Est, ut videtur, lectio Aquilæ, qui vocem בחן ita solet vertere.

V. 12. Interpretationes Theodotionis et VI edit. exhibet Colbertinus unus. In hunc item locum ita

## PSALMUS VIII.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 למנצח על־הגתית | 1. Λαμανασση, αλ αγεθθιθ. | 1. Τῷ νικοποιῷ ὑπὲρ τῶν ληνῶν. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Victori super Gitthith. *Hieron.*, victori pro torcularibus. | 1. In finem pro torcularibus. | 1. Victori pro torcularibus. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| | Ἐτάζων καρδίας καὶ νεφροὺς ὁ Θεός. Ἄλλος, δοκιμάζων. | Ἐταστὴς καρδιῶν καὶ νεφρῶν ὁ Θεός. |
| 12. | 12. Ὁ Θεὸς κριτὴς δίκαιος καὶ ἰσχυρός. Μὴ ὀργὴν ἐπάγων καθ' ἑκάστην ἡμέραν. Ἄλλος, ἐμβριμώμενος κατὰ πᾶσαν ἡμέραν. Ϛ', ὁ Θεὸς δίκαιος. | 12. Ὁ Θεὸς κριτὴς δίκαιος, ὁ ὑπερασπιστής μου. |
| 13. Τὴν μάχαιραν αὐτοῦ ἀκονήσει. | 13. Τὴν ῥομφαίαν αὐτοῦ στιλβώσει. | 13. |
| [Ἐκτενεῖ.] | Ἐνέτεινε. | |
| 14. Εἰς τὸ καίειν. | 14. Τοῖς καιομένοις. | 14. |
| 15 | 15. Ὠδίνησεν. | 15. |
| Καὶ κυήσας καὶ ἔτεκεν ἀνομίαν. | Συνέλαβε πόνον, καὶ ἔτεκεν ἀνομίαν. | |
| 16. Εἰς διαφθορὰν ἣν εἰργάσατο. | 16. Εἰς βόθρον ὃν εἰργάσατο. | 16. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| | Scrutans corda et renes Deus. *Alius*, probans. | Scrutator cordium et renum Deus. |
| 12. | 12. Deus judex justus, et fortis. Numquid iram inducens per omnem diem. *Alius*, fremens per omnem diem. VI, Deus justus. | 12. Deus judex justus, protector meus. |
| 13. Gladium suum acuet. | 13. Gladium suum vibrabit. | 13. |
| Extendet. | Intendit. | |
| 14. Ad comburendum. | 14. Ardentibus. | 14. |
| 15. | 15. Parturiit. | 15. |
| Et concepit et peperit iniquitatem. | Concepit laborem et peperit iniquitatem. | |
| 16. In corruptionem quam fecit. | 16. In foveam quam fecit. | 16. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum VII.

recte edisserit Agellius : *Deus judex justus, fortis et patiens : nunquid irascitur per singulos dies? Obscurior est hic versus, et obscuritatem fecit, nisi fallor, diversarum interpretationum, quod in editione LXX solet accidere, congestio. Nam verbum* , fortis, *non est LXX : nusquam enim in Psalmis sic solent reddere Hebræum nomen* אל el , *sed ex Aquilæ interpretatione sumptum, qui solet* ἰσχυρόν, fortem, *interpretari. Præterea alterum nomen quod sequitur,* [*et patiens,*] *ex altera interpretatione manavit, comprehendens duo Hebræa verba* אל זעם el zoem, *non irascens, quod idem est ac patiens, qui Græce dicitur,* μακρόθυμος. *Tertia quoque interpretatio adjecta est.* [*Numquid irascitur per singulos dies?*] *quod sive LXX sive alius quispiam interpretatus sit, non quasi per interrogationem intellexit, sed per negationem, sic : Et non irascitur per singulos dies ; et sine interrogatione intelligere videntur Basilius, Theodorus Antiochenus, Theodoretus, et de nostris Augustinus etc.*

Ibid. Ἀ., ἀπειλούμενος etc. Sic Drusius. Hanc autem versionem Aquilæ sequitur Hieronymus, ut sæpissime alias in psalmis. Sequentem lectionem, ἐμβριμώμενος etc., sine interpretis nomine adfert Drusius; sed videtur esse Symmachi. Martianæus noster secundam versionem Aquilæ, primam vero quam Aquilæ adscribit, Drusius Symmacho tribuit : nescio unde mutuatus. Mss. nostri nihil hic adferunt. Certe priorem versionem Aquilæ esse crediderim, quia Ezech. xxi, 31, זעם vertit ἀπειλή. In Breviario Hieronymi : *Quod Aquila quoque transtulit, et pulchre ait : Comminans et infrendens in omni die.* Coislin. bomb., Ἑβραῖος, ζωωνή, lege, ζωώμ.

V. 13. Σ., τὴν μάχαιραν etc. Vaticanus et Drusius.

Ibid. Σ., ἐκτενεῖ. Sic in schedis meis scriptum reperi : nescio unde; quamobrem uncinis inclusi. Videtur porro Symmachi esse : nam in futuro dicitur ut in præcedenti Symmachi lectione.

V. 15. Ιεϐαλ. Sic vocem יחבל exprimit Colbertinus unus.

Ibid. Ἀ., καὶ ἔτεκε ψεῦδος. Σ., καὶ κυήσας etc. Lectiones Aquilæ et Symmachi ex tribus mss. decerpsimus.

V. 16. Ἀ. ἐν διαφθορᾷ etc. Σ., εἰς διαφθορὰν etc. Duo mss.

## PSALMUS VIII.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 1. Ἐπινίκιος ὑπὲρ τῶν ληνῶν. | 1. Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν ληνῶν. | 1. Εἰς τὸ νῖκος ὑπὲρ τῆς γεθθίτιδος. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 1. Triumphale pro torcularibus. | 1. In finem pro torcularibus. | 1. In victoriam pro getthitide. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| מזמור לדוד | | Μελῴδημα τῷ Δαυίδ. |
| 2 מה־אדיר שמך | 2. | 2. |
| אשר תנה הודך על־השמים | | Τὸ ὑπερμέγεθός σου. |
| 3 מפי עוללים<br>יסדת עז | 3. | 3. Ἐκ στόματος βρεφῶν.<br>Ἐθεμελίωσας κράτος. |
| למען צורריך<br>להשבית אויב ומתנקם | | Διὰ τοὺς ἐνδεσμοῦντάς σε.<br>Τοῦ παῦσαι. |
| 4 כי־אראה שמיך | 4. | 4. Ὅτι ὄψομαι τοὺς οὐρανούς σου. |
| כוננתה | | Ἡτοίμασας. |
| 5 מה־אנוש כי־תזכרנו | 5. | 5. |
| תפקדנו | | |
| 6 ותחסרהו מעט מאלהים | 6. Ουδασρηου ματ μηελωειμ. | 6. Βραχύ τι παρὰ Θεόν. |
| וכבוד והדר תעטרהו | | Δόξῃ καὶ ἀξιώματι στέψεις αὐτόν. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| Canticum ipsi David. *Hieron.*, psalmus David. | Psalmus David. | Canticum ipsi David. |
| 2. Quam illustre nomen tuum. *Hieron.*, quam grande est nomen tuum. | 2. Quam admirabile est nomen tuum. | 2. |
| Qui das laudem tuam super cœlos. *Hieron.*, qui posuisti gloriam tuam super cœlos. | Quoniam elevata est magnificentia tua super cœlos. | Excelsam magnitudinem tuam. |
| 3. Ex ore parvulorum. *Hieron.*, ex ore infantium. | 3. Ex ore infantium. | 3. Ex ore infantium. |
| Fundasti fortitudinem. *Hieron.*, perfecisti laudem. | Perfecisti laudem. | Fundasti imperium. |
| Propter angustiatores tuos. *Hieron.*, propter adversarios tuos. | Propter inimicos tuos. | Propter alligantes te. |
| Ad cessare faciendum inimicum et se ulciscentem. *Hieron.*, ut quiescat inimicus et ultor. | Ut destruas inimicum et ultorem. | Ut quiescere facias. |
| 4. Quoniam videbo cœlos tuos. *Hieron.*, videbo enim cœlos tuos. | 4. Quoniam videbo cœlos tuos. | 4. Quoniam videbo cœlos tuos. |
| Præparasti. *Hieron.*, fundasti. | Fundasti. | Præparasti. |
| 5. Quid homo quod recorderis ejus? *Hieron.*, quid est homo quoniam recordaris ejus? | 5. Quid est homo quod memor es ejus? | 5. |
| Visites eum. *Hieron.*; visitas. | Visitas eum. | |
| 6. Et deficere facies eum paululum a Deo. *Hieron.*, minues eum paulominus a Deo. | 6. Minuisti eum paulominus ab angelis. | 6. Breve quid a Deo. |
| Et gloria et decore redimiturus es eum. *Hieron.*, gloria et decore coronabis eum. | Gloria et honore coronasti eum | Gloria et dignitate coronabis eum. |

## ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ὠδὴ τῷ Δαυίδ.

2.

Ὡς ἔταξας τὸν ἔπαινόν σου ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν.

3. Ἐκ στόματος νηπίων.

Συνεστήσω κράτος.

Ὥστε παῦσαι ἐχθρὸν καὶ τιμωροῦντα ἑαυτῷ.

4. Ὅτι ὄψομαι τοὺς οὐρανούς σου.

5.

6. Βραχύ τι παρὰ Θεόν.

## Ο'.

Ψαλμὸς τῷ Δαυίδ.

2. Ὡς θαυμαστὸν τὸ ὄνομά σου. *Ἄλλος*, τί μέγα τὸ ὄνομά σου.

Ὅτι ἐπήρθη ἡ μεγαλοπρέπειά σου ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν.

3. Ἐκ στόματος νηπίων.

Κατηρτίσω αἶνον. ϛ', συνεστήσω ἰσχύν.

Ἕνεκα τῶν ἐχθρῶν σου.

Τοῦ καταλῦσαι ἐχθρὸν καὶ ἐκδικητήν. *Ἄλλος*, ὥστε καταλῦσαι ἐχθρὸν καὶ τιμωροῦντα αὐτόν. ϛ', ὥστε παῦσαι ἐχθρὸν καὶ τιμωροῦντα ἑαυτῷ.

4. Ὅτι ὄψομαι τοὺς οὐρανούς ※ σου. ϛ', ὁρῶ γάρ.

Ἐθεμελίωσας. ϛ', ἥδρασας.

5. Τί ἐστιν ἄνθρωπος ὅτι μιμνήσκῃ αὐτοῦ; Ε', τί ὁ κατ' ἄνδρα ὅτι μνημονεύεις αὐτοῦ;

Ἐπισκέπτῃ αὐτόν. *Ἄλλος*, ἐπισκέψῃ αὐτόν.

6. Ἠλάττωσας αὐτὸν βραχύ τι παρ' ἀγγέλους. *Ἄλλος*, βραχύ τι Θεοῦ. Ε', βραχύ τι παρὰ Θεόν. ϛ', ὀλίγον παρὰ Θεόν.

Δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφάνωσας αὐτόν. *Ἄλλος*, δόξῃ καὶ τιμῇ στέψεις αὐτόν.

## ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

Ψαλμὸς τῷ Δαυίδ.

2.

3.

Διὰ τοὺς ἐνδεσμοῦντάς σε.

4. Ὅτι ὄψομαι τοὺς οὐρανούς σου.

Ἡτοίμασας.

5.

6. Βραχύ τι παρὰ Θεόν.

## SYMMACHUS.

Canticum ipsi David.

2.

Qui ordinasti laudem tuam super cœlos.

3. Ex ore infantium.

Constituisti imperium.

Ad cessare faciendum inimicum et se ulciscentem.

4. Quoniam videbo cœlos tuos.

5.

6. Breve quid a Deo.

## LXX INTERPRETES.

Psalmus ipsi David.

2. Quam admirabile est nomen tuum. *Alius*, quam grande est nomen tuum.

Quoniam elevata est magnificentia tua super cœlos.

3. Ex ore infantium.

Perfecisti laudem. VI, constituisti fortitudinem.

Propter inimicos tuos.

Ut destruas inimicum et ultorem. *Alius*, ad destruendum inimicum et ulciscentem ipsum. VI, ad cessare faciendum inimicum et se ulciscentem.

4. Quoniam videbo cœlos ※ tuos. VI, video enim.

Fundasti. VI, firmasti.

5. Quid est homo quod memor es ejus? V, quid unusquisque homo quod recorderis ejus?

Visitas eum. *Alius*, visites eum.

6. Minuisti eum paulominus ab angelis. *Alius*, breve quid Deo. V, breve quid a Deo. VI, paululum a Deo.

Gloria et honore coronasti eum. *Alius*, gloria et honore coronabis eum.

## THEODOTIO.

Psalmus ipsi David.

2.

3.

Propter alligantes te.

4. Quoniam videbo cœlos tuos.

Præparasti.

5.

6. Breve quid a Deo.

| Ο ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| תמשילהו במעשי ידיך 7 | 7. | 7. |
| בהמות שדי 8 | 8. | 8. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 7. Dominari facies eum in operibus manuum tuarum. *Hieron.*, dabis ei potestatem super opera manuum tuarum. | 7. Et constituisti eum super opera manuum tuarum. | 7. |
| 8. Animalia agri. *Hieron.*, *id.* | 8. Pecora campi. | 8. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum VIII.

V. 1. Λαμανασση. Sic Colbert. unus, in quo vox Hebraica למנצח Græcis litteris sic exprimitur. Adjicit Chrysostomus, ἀλ ἀγεθθίθ. Cæteræ lectiones ex eodem et ex duobus Regiis codicibus desumptæ sunt.

V. 2. Ἄλλος, τί μέγα τὸ ὄνομά σου. Drusius.

Ibid. Ἀ., τὸ ὑπερμέγεθός σου. Vaticanus.

Ibid. Σ., ὃς ἔταξας τὸν etc. Colbertinus unus.

V. 3. Ἀ., ἐκ στόματος βρεφῶν. Drusius.

Ibid. Ἀ., ἐθεμελίωσας κράτος. Sic Drusius. Reg. autem unus, Ἀ., ἐθεμελίωσας ἰσχύν. Σ., συνεστήσω κράτος. At VI editio, συνεστήσω ἰσχύν. Drusius.

Ibid. Ἀ., Θ., διὰ τοὺς ἐνδεσμοῦντάς σε. Sic duo mss. Drusius autem hanc uni Aquilæ adscribit.

Ibid. Ἀ., τοῦ παῦσαι. Chrysostomus. Savil., Σ., ϛ', ὥστε παῦσαι etc. Codex Colbertinus hanc versionem Symmacho tribuit; Drusius sextæ editioni. Altera interpretatio, ὥστε καταλῦσαι etc., prodit ex catena Corderii.

V. 4. Ἀ., Σ., Ο', Θ., ὅτι ὄψομαι τοὺς οὐρανούς σου. Sic mss. Hieronymus vero ad Sun. et Fret.

## PSALMUS IX.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| למנצח על־מות לבן מזמור 1 לדוד | 1. Αλμωθ βεν. | 1. Τῷ νικοποιῷ νεανιότητος τοῦ υἱοῦ, μελῴδημα τοῦ Δαυίδ. |
| ואעלצה 3 אזמרה שמך עליון | 3 | 3. Καὶ γαυριάσω. |
| בשוב־אויבי אחור יכשלו ויאבדו 4 מפניך | 4. | 4. |
| כי־עשית משפטי ודיני ישבת 5 לכסא שופט צדק | 5. | 5. Ὑπερεδίκασάς μου. Ἐκάθισας ἐπὶ θρόνου, ὁ κρίνων δικαιοσύνην. |
| חרבות 7 לנצח | 7. Αρδωθ. | 7. Ἔρημα. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Victori al-muth-laben canticum ipsi David. *Hieron.*, victori super morte filii canticum David. | 1. In finem pro occultis filii, psalmus David. | 1. Victori juventutis filii, canticum Davidis. |
| 3. Et exsultabo. *Hieron.*, et gaudebo. | 3. Et exsultabo. | 3. Et exsultabo. |
| Canam nomen tuum, Altissime. *Hieron.*, canam nomini tuo, Altissime. | Psallam nomini tuo, Altissime. | |
| 4. In revertendo inimicos meos retrorsum, impingent et peribunt a faciebus tu s. *Hieron.*, cum ceciderint inimici mei retrorsum, et corruerint et perierint a facie tua. | 4. In convertendo inimicum meum retrorsum, infirmabuntur et peribunt a facie tua. | 4. |
| 5. Quoniam fecisti judicium meum et causam meam, sedisti in solio judicans justitiam. *Hieron.*, fecisti enim judicium meum et causam meam : sedisti super solium judex justitiæ. | 5. Quoniam fecisti judicium meum et causam meam : sedisti super thronum qui judicas justitiam. | 5. Judicasti pro me : sedisti super thronum, qui judicas justitiam. |
| 7. Solitudines. *Hieron.*, *id.* | 7. Frameæ. | 7. Deserta. |
| In finem. *Hieron.*, *id* | In finem. | |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ |
|---|---|---|
| 7. | 7. Καὶ κατέστησας αὐτὸν ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου. *Ἄλλος*, ἐπὶ τὰ ἔργα. | 7. Ἐξουσιάζειν ἐποίησας αὐτὸν τῶν ἔργων τῶν χειρῶν σου. |
| 8. | 8. Τὰ κτήνη τοῦ πεδίου. *Ἄλλος*, τὰ κτήνη τὰ ἄγρια. | 8. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 7. | 7. Et constituisti eum super opera manuum tuarum. *Alius*, super opera. | 7. Dominari fecisti eum operibus manuum tuarum. |
| 8. | 8. Pecora campi. *Alius*, pecora agrestia. | 8. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum VIII.

« *Et dicitis quod*, tuos, *in Græco non habeat. Verum est, sed in Hebræo legitur*, SAMACHA, *quod interpretatur*, cœlos tuos, *et de editione Theodotionis in LXX Interpretibus additum est sub asterisco.* » Ϛ', ὁρῶ γάρ. Sic Drusius. Colbertinus autem hanc lectionem Aquilæ tribuit.

Ibid. Ἀ., Θ., ἡτοίμασας. Sic Colbertinus unus. Drusius autem id uni Aquilæ tribuit. Ϛ', ἥδρασας. Drusius.

V. 5. Ε', τί ὁ κατ' ἄνδρα etc. Sic unus codex. Drusius vero interpretem tacet.

Ibid. *Ἄλλος*, ἐπισκέψῃ αὐτόν. Sic unus.

V. 6. Lectionem Hebraicam Græcis litteris ex Chrysostomo adfert Drusius. Lectiones sequentes ex codicibus mutuamur, qui in nomine interpretum mire variant. Drusius sic habet, Θ., Ε', βραχύ τι παρὰ Θεόν. Alius, ὀλίγον παρὰ Θεόν. Vaticanus, Ἀ., ὀλίγον παρὰ Θεόν. Σ., βραχύ τι Θεοῦ. Corder., ἕτερος, βραχύ τι Θεοῦ. *Ἄλλος*, ὀλίγον πρὸς Θεόν.

Ibid. Ἀ., δόξῃ καὶ ἀξιώματι etc. Colbert. unus.

V. 7. Θ., ἐξουσιάζειν ἐποίησας αὐτὸν etc. Colbert.

V. 8. *Ἄλλος*, τὰ κτήνη τὰ ἄγρια. Drusius.

## PSALMUS IX.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 1. Ἐπινίκιον περὶ θανάτου τοῦ υἱοῦ, ᾆσμα τοῦ Δαυίδ. | 1. Εἰς τὸ τέλος, ὑπὲρ τῶν κρυφίων τοῦ υἱοῦ, ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. Ε', τῷ νικοποιῷ ὑπὲρ ἀκμῆς τοῦ υἱοῦ, ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. Ϛ', εἰς τὸ τέλος νεανικότης τοῦ υἱοῦ. | 1. Τῷ νικοποιῷ ὑπὲρ ἀκμῆς τοῦ υἱοῦ, ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. |
| 3. Καὶ γαυριάσω. | 3. Καὶ ἀγαλλιάσομαι. | 3. |
| Ἄσω τῷ ὀνόματί σου, Ὕψιστε. | Ψαλῶ τῷ ὀνόματί σου, Ὕψιστε. | |
| 4. Ἀναστραφέντων τῶν ἐχθρῶν μου εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ προσκοψάντων καὶ ἀπολομένων ἐκ προσώπου σου. | 4. Ἐν τῷ ἀποστραφῆναι τὸν ἐχθρόν μου εἰς τὰ ὀπίσω, ἀσθενήσουσι καὶ ἀπολοῦνται ἀπὸ προσώπου σου. | 4. |
| 5. | 5. Ὅτι ἐποίησας τὴν κρίσιν μου καὶ τὴν δίκην μου, ἐκάθισας ἐπὶ θρόνου ὁ κρίνων δικαιοσύνην. | 5. |
| 7. Ἐρείπια. | 7. Αἱ ῥομφαῖαι. | 7. |
| | Εἰς τὸν αἰῶνα. *Ἄλλος*, διηνεκῶς. | |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 1. Triumphale de morte filii canticum Davidis. | 1. In finem pro occultis filii, psalmus David. V, victori de florida ætate filii, psalmus David. VI, in finem, juvenilitatis filii. | 1. Victori de florida ætate filii, psalmus David. |
| 3. Et exsultabo. | 3. Et exsultabo. | 3. |
| Canam nomini tuo, Altissime. | Psallam nomini tuo, Altissime. | |
| 4. Aversis inimicis meis retrorsum, ac collisis atque perditis a facie tua. | 4. In convertendo inimicum meum retrorsum, infirmabuntur et peribunt a facie tua. | 4. |
| 5. | 5. Quoniam fecisti judicium meum et causam meam: sedisti super thronum qui judicas justitiam. | 5. |
| 7. Parietinæ. | 7. Frameæ. | 7. |
| | In sæculum. *Alius*, perpetuo. | |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| אבד זכרם | | |
| המה | Εμμα. | |
| 8 ישב | 8. Ιηστ,6. | 8. Καθεδεῖται. |
| כונן למשפט כסאו | | Ἥδρασεν εἰς κρίσιν τὸν θρόνον αὐτοῦ. |
| 10 לדך | 10. | 10. Τῷ ἐπιτρίπτῳ. |
| לעתות | | Εἰς καιρόν. |
| 11 ויבטחו | 11. | 11. Καὶ πεποιθήσουσι. |
| כי לא־עזבת | | |
| 12 ישב | 12. | 12. Τῷ καθημένῳ. |
| עלילותיו | | Ἐναλλαγὰς αὐτοῦ. |
| 14 חננני יהוה ׀ ראה עניי | 14. | 14. Ἐδωρήσατό μοι Κύριος, εἶδε κακουχίαν μου. |
| 15 תהלתיך | 15. | 15. |
| 16 טבעו | 16. | 16. |
| 17 נודע ׀ יהוה משפט עשה | 17. | 17. |
| כפיו | | |
| הגיון סל | Εγγαων σελ. | Ὠδὴ ἀεί. |
| 18 ישובו | 18. | 18. Ἀναστρέψουσι. |
| 19 כי לא לנצח ישכח | 19. | 19. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| Periit memoria eorum. *Hieron.*, *id.* | Periit memoria eorum. | |
| Ipsis *Hieron.*, cum ipsis. | Cum sonitu. | |
| 8. Sedebit. *Hieron.*, *id.* | 8. Permanet. | 8. Sedebit. |
| Paravit ad judicium solium suum. *Hieron.*, stabilivit ad judicandum solium suum. | Paravit in judicio thronum suum. | Firmavit ad judicium thronum suum. |
| 10. Tenui. *Hieron.*, oppresso. | 10. Pauperi. | 10. Attrito. |
| In temporibus. *Hieron.*, opportuna. | In opportunitatibus. | In tempore. |
| 11. Et sperabunt. *Hieron.*, et confident. | 11. Et sperent. | 11. Et confident. |
| Quoniam non dereliquisti. *Hieron.*, *id.* | Quoniam non dereliquisti. | |
| 12. Habitanti. *Hier.*, habitatori. | 12. Qui habitat. | 12. Sedenti. |
| Studia ejus. *Hieron.*, cogitationes ejus. | Studia ejus. | Mutationes ejus. |
| 14. Miserere mei, Domine, vide afflictionem meam. *Hieron.*, *id.* | 14. Miserere mei, Domine, vide humilitatem meam. | 14. Condonavit mihi Dominus, vidit afflictionem meam. |
| 15. Laudes tuas. *Hieron.*, *id.* | 15. Laudationes tuas. | 15. |
| 16. Demersæ sunt. *Hieron.*, *id.* | 16. Infixæ sunt. | 16. |
| 17. Notus est Dominus, judicium fecit. *Hieron.*, agnitus est Dominus judicium faciens. | 17. Cognoscetur Dominus judicia faciens. | 17. |
| Volarum suarum. *Hieron.*, manuum suarum. | Manuum suarum. | |
| Meditatio, selah. *Hieron.*, meditatio semper. | *Vacat.* | Canticum semper. |
| 18. Revertantur. *Hieron.*, convertantur. | 18. Convertantur. | 18. Revertentur. |
| 19. Quoniam non in æternum oblivioni erit. *Hieron.*, *id.* | 19. Quoniam non in finem oblivio erit. | 19. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| Ἀπώλεσας. | Ἀπώλετο τὸ μνημόσυνον αὐτῶν. | |
| | Μετ' ἤχου. *Ἄλλοι*, σὺν αὐτοῖς. | |
| 8. | 8. Μένει. | 8. |
| Ἥδρασε κρίσει τὸν θρόνον αὐτοῦ. | Ἡτοίμασεν ἐν κρίσει τὸν θρόνον αὐτοῦ. | |
| 10. Τῷ τεθλασμένῳ. | 10. Τῷ πένητι. | 10. |
| Ἐπικαίρως. | Ἐν εὐκαιρίαις. | |
| 11. Καὶ πεποιθήσουσι. | 11. Καὶ ἐλπισάτωσαν. | 11. |
| | Ὅτι οὐκ ἐγκατέλιπες. *Ἄλλος*, οὐ γὰρ ἐγκατέλιπες. | |
| 12. | 12. Τῷ κατοικοῦντι. | 12. |
| Τὰς μηχανὰς αὐτοῦ. | Τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτοῦ. *Ἄλλ.*, τὰ μηχανήματα αὐτοῦ. | |
| 14. | 14. Ἐλέησόν με, Κύριε, ἴδε τὴν ταπείνωσίν μου. | 14. |
| 15. Τὰς ὑμνήσεις σου. | 15. Τὰς αἰνέσεις σου. | 15. Τοὺς ἐπαίνους σου. |
| 16. | 16. Ἐνεπάγησαν. *Ἄλλος*, ἐβαπτίσθησαν. | 16. |
| 17. | 17. Γνώσεται Κύριος κρίματα ποιῶν. *Ἄλλος*, ἐγνώσθη Κύριος κρῖμα ποιήσας. | 17. |
| | Χειρῶν αὐτοῦ. *Ἄλλος*, ταρσῶν αὐτοῦ. | |
| Μέλος διαψάλματος. | Ὠδὴ διαψάλματος. *Ἄλλ.*, μελῴδημα ἀεί. | Φθογγὴ ἀεί. |
| 18. | 18. Ἀποστραφήτωσαν. | 18. |
| 19. | 19. Ὅτι οὐκ εἰς τέλος ἐπιλησθήσεται. *Ἄλλος*, οὐ γὰρ εἰς τέλος ἐπιλησθήσεται. | 19. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| Perdidisti. | Periit memoria eorum. | |
| | Cum sonitu. *Alii*, cum ipsis. | |
| 8. | 8. Manet. | 8. |
| Firmavit judicio thronum suum. | Paravit in judicio thronum suum. | |
| 10. Fracto. | 10. Pauperi. | 10. |
| Opportune. | In opportunitatibus. | |
| 11. Et confident. | 11. Et sperent. | 11. |
| | Quoniam non dereliquisti. *Alius*, non enim dereliquisti. | |
| 12. | 12. Habitanti. | 12. |
| Machinas ejus. | Studia ejus. *Alius*, machinamenta ejus. | |
| 14. | 14. Miserere mei, Domine, vide humilitatem meam. | 14. |
| 15. Hymnos tuos. | 15. Laudationes tuas. | 15. Laudes tuas. |
| 16. | 16. Infixæ sunt. *Alius*, demersæ sunt. | 16. |
| 17. | 17. Cognoscetur Dominus judicia faciens. *Alius*, agnitus est Dominus cum judicium fecit. | 17. |
| | Manuum suarum. *Alius*, volarum suarum. | |
| Melos diapsalmatis. | Canticum diapsalmatis. *Al.*, melodia semper. | Vox semper. |
| 18 | 18. Avertantur. | 18. |
| 19. | 19. Quoniam non in finem oblivio erit. *Alius*, non enim in finem oblivio erit. | 19. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| תקות ענוים | | |
| 20 אל-יעז אנוש על-פניך | 20. | 20. Μὴ θρασυνέσθω ἄνθρωπος. |
| 21 שיתה יהוה ׀ מורה להם | 21. | 21. Θοῦ, Κύριε, φόβημα αὐτοῖς. |
| סלה | Σελ. | Ἀεί. |

## PSALMUS X SECUNDUM HEBRÆOS.

| | | |
|---|---|---|
| 1 לעתות בצרה | 1. | 1. Εἰς καιρὸν θλίψεως |
| 2 ידלק | 2. | 2. Καίεται. |
| יתפשו | | Συλληφθήτωσαν. |
| 3, 4 כי-הלל רשע על-תאות נפשו ובצע ברך נאץ ׀ יהוה רשע כגבה אפו בל-ידרש | 3, 4. | 3, 4. Ὅτι ὕμνησεν ἀσεβὴς ἐπὶ πόθῳ ψυχῆς αὐτοῦ, καὶ πλεονέκτης εὐλογήσας διέσυρε τὸν Κύριον ἀσεβής. Ὅταν ὑψωθῇ ὁ θυμὸς αὐτοῦ οὐκ ἐκζητεῖ. |
| אין אלהים כל-מזמותיו | | |
| 5 מרום משפטיך | | 5. |
| כל-צורריו יפיח | | |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| Expectatio pauperum. *Hieron.*, *idem.* | Patientia pauperum. | |
| 20. Non roboretur homo. *Hieron.*, non confortetur homo. | 20. Non confortetur homo. | 20. Ne ferociat homo. |
| Super facies tuas. *Hieron.*, ante faciem tuam. | In conspectu tuo. | |
| 21. Pone, Domine, timorem eis. *Hieron.*, pone, Domine, terrorem eis. | 21. Constitue, Domine, legislatorem super eos. | 21. Pone, Domine, timorem eis. |
| Selah. *Hieron.*, semper. | | Semper. |

## PSALMUS X SECUNDUM HEBRÆOS.

| | | |
|---|---|---|
| 1. Ad tempora in angustia. *Hieron.*, in temporibus angustiæ. | 1. In opportunitatibus, in tribulatione. | 1. In tempus tribulationis. |
| 2. Insequetur. *Hieron.*, ardet. | 2. Incenditur. | 2. Uritur. |
| Comprehendentur. *Hieron.*, capiuntur. | Comprehenduntur. | Comprehendantur. |
| 3, 4. Quoniam laudavit impium super aviditate animæ suæ, et avaro benedixit: irasci fecit Dominum impius. Secundum fastum furoris sui non quæret. *Hieron.*, quia laudavit impius desiderium animæ suæ: et avarus applaudens sibi blasphemavit Dominum. Impius secundum altitudinem furoris sui non requiret. | 3, 4. Quoniam laudatur peccator in desideriis animæ suæ, et iniquus benedicitur. Exacerbavit Dominum peccator. Secundum multitudinem iræ suæ non quæret. | 3, 4. Quia celebravit impius in desiderio animæ suæ, et avarus benedicens detraxit Domino impius. Cum exaltatus fuerit furor ejus, non requirit. |
| Non Deus omnes cogitationes ejus. *Hieron.*, non est Deus in omnibus cogitationibus ejus. | Non est Deus in conspectu ejus. | |
| 5. Altitudo judicia tua. *Hieron.*, longe sunt judicia tua. | 5. Auferuntur judicia tua. | 5. |
| Omnes hostes suos sufflabit. *Hieron.*, omnes inimicos suos despicit. | Omnium inimicorum suorum dominabitur. | |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| | Ἡ ὑπομονὴ τῶν πενήτων. *Ἄλλος*, ἡ προσδοκία πραέων. | |
| 20. | 20. Μὴ κραταιούσθω ἄνθρωπος. | 20. |
| | Ἐνώπιόν σου. *Ἄλλος*, κατὰ πρόσωπόν σου. | |
| 21. Τάξον, Κύριε, νόμον αὐτοῖς. | 21. Κατάστησον, Κύριε, νομοθέτην ἐπ' αὐτούς. | 21. Κατάστησον, Κύριε, φόβον αὐτοῖς. |
| Διάψαλμα. | Διάψαλμα. Ε', διαπαντός. Ϛ', εἰς τέλος. | Διάψαλμα. |

## PSALMUS X SECUNDUM HEBRÆOS.

| | | |
|---|---|---|
| 1. Ἐν καιροῖς θλίψεως. | 1. Ἐν εὐκαιρίαις, ἐν θλίψει. | 1. |
| 2. Φλέγεται. | 2. Ἐμπυρίζεται. | 2. |
| | Συλλαμβάνονται. | |
| 3, 4. Ὅτι αἰνέσας παράνομος κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν, καὶ πλεονέκτης εὐλογήσας, παρώξυνε τὸν Κύριον. Κατὰ μετεωρισμὸν θυμοῦ αὐτοῦ οὐ μὴ ἐκζητήσῃ. | 3, 4. Ὅτι ἐπαινεῖται ὁ ἁμαρτωλὸς ἐν ταῖς ἐπιθυμίαις τῆς ψυχῆς αὐτοῦ, καὶ ὁ ἀδικῶν ἐνευλογεῖται. Παρώξυνε τὸν Κύριον ὁ ἁμαρτωλός. Κατὰ τὸ πλῆθος τῆς ὀργῆς αὐτοῦ οὐκ ἐκζητήσει. | 3, 4. |
| | Οὐκ ἔστιν ὁ Θεὸς ἐνώπιον αὐτοῦ. *Ἄλλος*, οὐκ ἔστι Θεὸς ἐν πάσαις ἐννοίαις αὐτοῦ. *Ἄλλος*, δι' ὅλων τῶν ἐνθυμημάτων αὐτοῦ. | |
| 5. | 5. Ἀνταναιρεῖται τὰ κρίματά σου. *Ἄλλος*, ἦρται ἡ κρίσις σου. *Ἄλλος*, ἀφανίζεται. | 5. |
| Πάντας τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ ἐκφυσᾷ. | Πάντων τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ κατακυριεύσει. | |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| | ᶠ Patientia pauperum. *Alius*, exspectatio mansuetorum. | |
| 20. | 20. Non confortetur homo. | 20. |
| | In conspectu tuo. *Alius*, ante faciem tuam. | |
| 21. Constitue, Domine, legem ipsis. | 21. Constitue, Domine, legislatorem super eos. | 21. Constitue, Domine, timorem ipsis. |
| Diapsalma. | Diapsalma. V, perpetuo. VI, in finem. | Diapsalma. |

## PSALMUS X SECUNDUM HEBRÆOS.

| | | |
|---|---|---|
| 1. In temporibus angustiæ. | 1. In opportunitatibus, in tribulatione. | 1. |
| 2. Ardet. | 2. Inceditur. | 2. |
| | Comprehenduntur. | |
| 3, 4. Quoniam laudans iniquus secundum concupiscentiam, et avarus benedicens, exacerbavit Dominum. Secundum sublimitatem furoris sui non requiret. | 3, 4. Quoniam laudatur peccator in desideriis animæ suæ, et iniquus benedicitur. Exacerbavit Dominum peccator. Secundum multitudinem iræ suæ non quæret. | 3, 4. |
| | Non est Deus in conspectu ejus. *Alius*, non est Deus in omnibus cogitationibus ejus. *Alius*, per omnes cogitationes ejus. | |
| 5. | 5. Auferuntur judicia tua. *Alius*, sublatum est judicium tuum. *Alius*, deletur. | 5. |
| Omnes hostes suos exsufflat. | Omnium inimicorum suorum dominabitur. | |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 6 אמר בלבו בל־אמוט לדר ודר אשר לא ברע | 6. | 6. |
| 7 אלה ׀ פיהו מלא | 7. | 7. |
| און | | Ἀνωφελές. |
| 8 ישב ׀ במארב חצרים במסתרים יהרג נקי | 8. | 8. Ἐνέδρᾳ αὐλῶν. |
| 9 לחלכה | 9. | 9. |
| כאריה בסכה | | |
| במשכו | | |
| ברשתו | | |
| 10 ודכה ישח ונפל בעצומיו חלכאים | 10. | 10. Ὁ δὲ θλασθεὶς καμφθήσεται, ἐπιπεσόντος αὐτοῦ μετὰ τῶν ἰσχυρῶν αὐτοῦ, τοῖς ἀσθενέσιν. |
| 12 קומה יהוה אל | 12. | 12. Ἀνάστηθι, Κύρις, Ἰσχυρός μου. |
| נשא ידך | | |
| 13 אמר בלבו לא תדרש | 13. | 13. |
| 14 ראתה ׀ כי־אתה ׀ עמל וכעס ׀ תביט | 14. | 14. Εἶδες, ὅτι σὺ πόνον καὶ παροργισμὸν ἐπιβλέπεις. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 6. Dixit in corde suo, Non movebor in generationem et generationem quod non in malo. *Hieron.*, loquitur in corde suo: Non movebor: in generatione et generatione ero sine malo. | 6. Dixit enim in corde suo: Non movebor a generatione in generationem sine malo. | 6. |
| 7. Exsecratione os ejus plenum est. *Hieron.*, maledictione os ejus plenum est. | 7. Cujus maledictione os plenum est. | 7. |
| Iniquitas. *Hieron.*, *id.* | Dolor. | Inutile. |
| 8. Sedebit in insidiis villarum, in latibulis interficiet innocentem. *Hieron.*, sedet insidians juxta vestibula in absconditis, ut interficiat innocentem. | 8. Sedet in insidiis cum divitibus in occultis, ut interficiat innocentem. | 8. Insidiis aularum. |
| 9. Ad pauperem. *Hier.*, robustos. | 9. In pauperem. | 9. |
| Sicut leo in tugurio. *Hieron.*, quasi leo in cubili. | Quasi leo in spelunca. | |
| In trahendo eum. *Hieron.*, cum attraxerit eum. | Dum attrahit eum. | |
| In rete suo. *Hieron.*, ad rete suum. | In laqueo suo. | |
| 10. Atteret se, humiliabitur, et cadet in robustis ejus congregatio attritorum. *Hieron.*, et confractum subjiciet, et irruet viribus suis valenter. | 10. Inclinabit se, et cadet cum dominatus fuerit pauperum. | 10. Ille vero fractus curvabitur, cadente ipso cum fortibus ejus, ipsis infirmis. |
| 12. Surge, Domine Deus. *Hieron.*, *id.* | 12. Exsurge, Domine Deus. | 12. Surge, Domine, Fortis meus. |
| Leva manum tuam. *Hieron.*, *id.* | Exaltetur manus tua. | |
| 13. Dicens in corde suo, te non requisiturum. *Hieron.*, dicens in corde suo, quod non requiras. | 13. Dixit enim in corde suo, Non requiret. | 13. |
| 14. Vidisti quippe tu laborem, et iram respicies. *Hieron.*, vides quia tu laborem et furorem respicis. | 14. Vides, quoniam tu laborem et dolorem consideras. | 14. Vidisti, quia tu laborem et furorem respicis. |

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

6. Λέγων ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ, Οὐ περιτραπήσομαι εἰς γενεὰν καὶ γενεὰν, οὔτε ἔσομαι ἐν κακώσει.

7.

8. Ἐγκάθηται ἐνεδρεύων περὶ τὰς αὐλὰς, ἐν ἀποκρύφοις, ἀποκτεῖναι ἀναίτιον.

9. Εἰς τοὺς ἀσθενεῖς σου.

10.

12. Ἀνάστηθι, Κύριε, Ἰσχυρός μου.

13.

14. Ὁρᾷς ὅτι σὺ πόνον καὶ παροργισμὸν ἐποπτεύεις.

Οʹ.

6. Εἶπε γὰρ ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ, Οὐ μὴ σαλευθῶ ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεὰν ἄνευ κακοῦ.

7. Οὗ ἀρᾶς τὸ στόμα αὐτοῦ γέμει. *Ἄλλος*, οὗ τινος κατάρας πλῆρες τὸ στόμα.

Πόνος.

8. Ἐγκάθηται ἔνεδρα μετὰ πλουσίων ἐν ἀποκρύφοις, τοῦ ἀποκτεῖναι ἀθῶον. *Ἄλλος*, ἐγκρύπτεται μετὰ δόλου.

9. Εἰς τὸν πένητα.

Ὡς λέων ἐν τῇ μάνδρᾳ. *Ἄλλος*, ὡς λέων ἐν τῷ περιφράγματι.

Ἐν τῷ ἑλκῦσαι αὐτόν. *Ἄλλος*, ἐν ἑλκυσμῷ αὐτοῦ.

Ἐν τῇ παγίδι αὐτοῦ. *Ἄλλος*, ἐν τῇ σαγήνῃ.

10. Κύψει καὶ πεσεῖται ἐν τῷ αὐτὸν κατακυριεῦσαι τῶν πενήτων.

12. Ἀνάστηθι, Κύριε ὁ Θεός.

Ὑψωθήτω ἡ χείρ σου. *Ἄλλος*, ἔπαρον τὴν χεῖρά σου.

13. Εἶπε γὰρ ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ, Οὐ ζητήσει. *Ἄλλος*, λέγων ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ· Οὐκ ἐκζητήσει.

14. Βλέπεις ὅτι σὺ πόνον καὶ θυμὸν κατανοεῖς.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

6.

7.

8.

9.

10.

12.

13.

14. Βλέπεις ὅτι σὺ πόνον καὶ θυμὸν κατανοεῖς.

SYMMACHUS.

6. Dicens in corde suo, Non evertar in generationem et generationem, neque ero in afflictione.

7.

8. Insidet insidians ad aulas, in absconditis, ut interficiat innocentem.

9. In infirmos tuos.

10.

12. Surge, Domine, Fortis meus.

13.

14. Vides quia tu laborem et furorem respicis.

LXX INTERPRETES.

6. Dixit enim in corde suo: Non movebor a generatione in generationem sine malo.

7. Cujus maledictione os ejus plenum est. *Alius*, cujus maledictione plenum os.

Labor.

8. Sedet in insidiis cum divitibus in occultis, ut interficiat innocentem. *Alius*, absconditur cum dolo.

9. In pauperem.

Quasi leo in ovili. *Alius*, quasi leo in circumvallatione.

Dum attrahit eum. *Alius*, in attractione ejus.

In laqueo suo. *Alius*, in sagena.

10. Inclinabit se et cadet cum dominatus fuerit pauperum.

12. Exsurge, Domine Deus.

Exaltetur manus tua. *Alius*, leva manum tuam.

13. Dixit enim in corde suo, Non requiret. *Alius*, dicens in corde suo, Non requiret.

14. Vides quia tu laborem et furorem consideras.

THEODOTIO.

6.

7.

8.

9.

10.

12.

13.

14. Vides quia tu laborem et furorem respicis.

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛΑΣ. |
|---|---|---|
| לתת בידך | | |
| עליך יעזב<br>אתה ׀ היית | | Ἐπὶ σὲ καταλείπει. |
| עוזר | | Βοηθῶν. |
| 15 תדרוש־רשעו בל־תמצא | 15 | 15. |
| 17 תכין לבם תקשיב אזנך | 17. | 17. Τὴν πρόθεσιν τῆς καρδίας αὐτῶν ἠκροάσατο ὁ οὖς σου. |
| 18 לשפט יתום ודך | 18. | 18. Κρῖναι ὀρφανῷ καὶ τεθλασμένῳ. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| Ad dandum in manu tua. *Hieron.*, ut detur in manu tua. | Ut tradas eos in manus tuas. | |
| Super te relinquet. *Hieron.*, tibi relinquuntur. | Tibi derelictus est. | Super te relinquit. |
| Tu fuisti. *Hieron.*, tu es factus. | Tu eris. | |
| Adjuvans. *Hieron.*, adjutor. | Adjutor. | Adjuvans. |
| 15. Quæres impietatem ejus, non invenies. *Hieron.*, quæres impietatem ejus, et non invenies. | 15. Quæretur peccatum illius, et non invenietur. | 15. |
| 17. Parare facies cor eorum, intendere facies aurem tuam. *Hieron.*, præparasti ut cor eorum audiat auris tua. | 17. Præparationem cordis eorum audivit auris tua. | 17. Propositum cordis eorum audivit auris tua. |
| 18. Ad judicandum pupillum et tenuem. *Hieron.*, ut judices pupillum et oppressum. | 18. Judicare pupillo et humili. | 18. Ad judicandum pupillo et attrito. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum IX.

V. 1. Hasce varias tituli interpretationes adferunt quatuor mss. cum tantillo discrimine. Ad Aquilam Corder. solus legit, νεότητος : ad Symmachum codex unus Regius habet, ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ τοῦ θανάτου, male : ad Theodotionem idem Regius, ὑπὲρ αἰχμῆς. Voces Hebraicas Græce scriptas αλ μωθ βεν, adfert Vaticanus. [In lectione Sextæ edidit Montf., νεανικότης, latine vero, *juvenilitatis*. Sed absque dubio νεανικότητος legendum. Schleusnerus in opusc. crit., affert sequentem varietatem lectionum ex Origenis Select. in psal. *Σύμμαχος*, ὑπὲρ τοῦ θανάτου τοῦ υἱοῦ. *Ἀκύλας*, ὑπὲρ τῆς νεότητος. DRACH].

V. 3. Ἀ., Σ., καὶ γαυριάσω. Drusius. Corderius autem habet, *ἄλλος*, καὶ γαυριάσομαι, et ita Chrysostomus in codice quodam Coislin. bombycino.

Ibid. et v. 4. Σ., ᾄσω etc. Sic unus Regius, Drusius, et Corderius, qui legit, ἀναστραφέντων. [Schleusnerus ibid. : In versione Symmachi reponi debet, προσκοψάντων. Nam προσκόπτειν, non προκόπτειν, respondet hebraico verbo הכשל.]

V. 5. Ἀ., ὑπερεδίκασας etc. Unus Reg.

V. 7. Hebr., αρβωθ. Colbertinus, qui postremam lectionem in Vaticano et Drusio Σ. signatam, Theodotioni tribuit. Ibid. *Ἄλλος*, διηνεκῶς. Coislin. bombycinus.

Ibid. Σ., ἀπώλεσας. Sic codex unus. Drusius, ἀπώλεσας tantum, non indicato interprete.

Ibid. Hebr., εμμα. Drusius. Chrysostomus legerat εμ : sed εμμα legendum.

V. 8. Hebr., Ιησηб. Drusius ex Chrysostomo. Ἀ., καθεδεῖται. Colbert. unus. Drusius vero tacito interprete.

Ibid. Ἀ., ἥδρασεν εἰς κρίσιν etc. Sic Colbert. et Reg. unus ex Apollinario ad psalmum LXXXVIII. Σ., ἥδρασε κρίσει etc. Reg. unus.

V. 10. Has Aquilæ et Symmachi lectiones sine interpretum nomine adfert Drusius; sed unus Reg. Aquilæ et Symmacho tribuit.

Ibid. Ἀ., εἰς καιρόν. Σ., ἐπικαίρως. Unus Reg. et Corderius.

V. 11. Ἀ., Σ., καὶ πεποιθήσουσι. Sic Theodoretus : Ἀκύλας καὶ Σύμμαχος *πεποιθήσουσι* ὁριστικῷ ἀντὶ προστακτικοῦ χρησάμενοι ῥήματι. *Aquila et Symmachus*, confident, *dixerunt*, *verbo utentes indicandi pro imperandi*.

Ibid. *Ἄλλος*, οὐ γὰρ etc. Sic unus.

V. 12. Ἀ., τῷ καθημένῳ. Drusius.

Ibid. Ἀ., ἐναλλαγὰς αὐτοῦ. Σ., τὰς μηχανὰς αὐτοῦ. Sic quidam mss. cum Agellio, Corderio et Drusio. Chrysostomus ad Symmachum legit μηχανήματα.

V. 14. Ἀ., ἐδωρήσατο etc. Sic unus Regius. Jam vidimus Aquilam verbum חנן per δωρεῖσθαι persæpe vertere.

V. 15. Σ., τὰς ὑμνήσεις etc. Colbert. unus.

V. 16. *Ἄλλος*, ἐβαπτίσθησαν. Drusius. Videtur esse Symmachi, qui vocem טבעתי ἐβαπτίσθην vertit psalm. LXVIII, 3.

V. 17. *Ἄλλος*, ἐγνώσθη etc. Drusius.

Ibid. *Ἄλλος*, ταρσῶν αὐτοῦ. Drusius sine interpretis nomine. Sed est, ut videtur, Aquilæ, qui vocem כף ita vertit psalm. LXXVII, 72, et CXVIII, 119; Isai. XLIX, 16.

Ibid. Hebr., εγγαων σελ. Colbert. unus. Aquilæ et Symmachi lectiones habent Vaticanus, Colbert. et Drusius. Theodotionis vero Colbertinus, ut et sequentem, μελῴδημα.

V. 18. Ἀ., ἀναστρέψουσι. Colbert.

V. 19. *Ἄλλος*, οὐ γὰρ εἰς etc. Drusius.

Ibid. *Ἄλλος*, ἡ προσδοκία πραέων. Idem.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| Ἵνα δοθῶσιν, εἰς χεῖράς σου. | Τοῦ παραδοῦναι αὐτοὺς εἰς χεῖράς σου. | |
| Σοὶ ἐγκαταλείπει. | Σοὶ ἐγκαταλέλειπται. | Ἐπὶ σὲ καταλείπεται. |
| | Σὺ ἦσθα. *Ἄλλος*, σὺ ἐγένου. *Ἄλλος*, σὺ ἔσῃ. | |
| | Βοηθός. Ε', ς', βοηθῶν. | Βοηθῶν. |
| 15. Ἐκζητηθήσεται ἡ ἀσέβεια αὐτοῦ, ἵνα μὴ εὑρεθῇ αὐτός. | 15. Ζητηθήσεται ἡ ἁμαρτία αὐτοῦ, καὶ οὐ μὴ εὑρεθῇ. | 15. Ἐκζητηθήτω ἡ ἀσέβεια αὐτοῦ, ἵνα μὴ εὑρεθῇ. |
| 17. Ἑτοιμάσεις καρδίας αὐτῶν προσέχειν οὖς σου. | 17. Τὴν ἑτοιμασίαν τῆς καρδίας αὐτῶν προσέσχε τὸ οὖς σου. | 17. |
| 18. | 18. Κρῖναι ὀρφανῷ καὶ ταπεινῷ. | 18. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| Ut dentur in manus tuas. | Ut tradas eos in manus tuas. | |
| Tibi derelinquit. | Tibi derelictus est. | Super te relinquitur. |
| | Tu eras. *Alius*, tu es factus. *Alius*, tu eris. | |
| | Adjutor. V, VI, adjuvans. | Adjuvans. |
| 15. Requiretur impietas ejus, ut non inveniatur ipse. | 15. Quæretur peccatum illius, et non invenietur. | 15. Exquiratur impietas ejus, ut non inveniatur. |
| 17. Præparabis cor eorum, ut intendat auris tua. | 17. Præparationem cordis eorum attendit auris tua. | 17. |
| 18. | 18. Judicare pupillo et humili. | 18. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum IX.

V. 20. Ἀ., μὴ θρασυνέσθω ἄνθρωπος. Corderius, itemque Drusius, sed tacito interprete.

Ibid. *Ἄλλος*, κατὰ πρόσωπόν σου. Corderius.

V. 21. Ἀ., θοῦ Κύριε etc. Trium lectiones exhibent Vaticanus, Colbertinus unus atque Drusius. Sed Colbertinus eam quæ Theodotionis est, Aquilæ adscribit.

Ibid. Hebr., σελ etc. Vide supra psalm. III, 3.

V. 1. Hebræi hunc psalmum in duos diviserunt : cur autem id fecerint, vide Theodoretum ad psalm. CXV. Hac vero de re Agellius sic loquitur. *Quod scripsit quidam vir ætate nostra eruditissimus, a recentioribus Hebræis hanc psalmi hujus divisionem esse factam, non a veteribus agnitam, id secus est, cum Hebræa distinctio sit in Hexaplis Origenis, et cæteri interpretes, atque etiam Syrus ex hoc loco decimum psalmum numerarint, et a superiore diviserint : quod etiam scholion Græcum in catena Græca testatur his verbis :* ἐντεῦθεν ἡ ἔκδοσις ἀρχὴν τοῦ ι' ψαλμοῦ περιέχει.

Ibid. Ἀ., εἰς καιρὸν etc. Ex Vaticano et ex Drusio.

V. 2. Ἀ., καίεται. Drusius. Vaticanus vero, ἐκκάεται. In verbo καίω, ι supprimi frequentissimum est in vetustissimis codicibus Græcis, ut in Commentariis Eusebii in psalmos sæpe observavimus. Σ., φλέγεται. Vaticanus et Drusius.

Ibid. Ἀ., συλληφθήτωσαν. Chrysostomus.

V. 3, 4. Hunc locum ante lacerum et interpretum nominibus carentem apud Drusium, ex Regio uno, Colbertino uno et Vaticano restituimus. Chrysostomus vero primam lectionem Symmacho, secundam Aquilæ tribuit.

Ibid. Ἀ., ὅταν ὑψωθῇ etc. Colbertinus. Drusius vero sine interpretum nomine adtulit. [E catena Patrum Græc. ed. Corderii, p. 185, adde hanc lectionem : *Ἄλλος*, κατὰ τὸ πλῆθος τοῦ μετεωρισμοῦ αὐτοῦ, *secundum multitudinem sublimitatis ejus*. DRACH.]

Ibid. *Ἄλλος*, οὐκ ἔστι Θεὸς ἐν πάσαις ἐννοίαις αὐτοῦ. Drusius. Videtur autem esse Symmachi, qui מזמה vertit ἔννοια. Job XXI, 27. Altera item versio apud Drusium est.

V. 5. *Ἄλλος*, ἦρται ἡ κρίσις σου. Drusius. *Ἄλλος*, ἀφανίζεται. Colbert. στιχηρῶς scriptus.

Ibid. Σ., πάντας τοὺς etc. Regius unus.

V. 6. Hunc Symmachi locum plenum mutuamur ex Colbertino et ex Regio uno.

V. 7. *Ἄλλος*, οὗ τινος κατάρας etc. Colbertinus στιχηρῶς scriptus.

Ibid. Ἀ., ἀνωφελές. Drusius. Sic vocem און de more vertit Aquila.

V. 8. Σ., ἐγκάθηται etc. Sic Regius unus, Vaticanus et Drusius. Sed Vaticanus habet, παρὰ τὰς αὐλάς, quæ lectio non spernenda. Regius, περὶ τὰς πύλας, *ad portas*. Ἀ., ἐνέδρα αὐλῶν. Vaticanus. Agellius ait : *Aquila et Symmachus transtulerunt*, αὐλάς. *Ἄλλος*, ἐγκρύπτεται μετὰ δόλου. Coislin. unus.

V. 9. Σ., εἰς τοὺς ἀσθενεῖς σου. Vaticanus.

Ibid. *Ἄλλος*, ὡς λέων etc. Drusius.

Ibid. *Ἄλλος*, ἐν ἑλκυσμῷ αὐτοῦ. Chrysostomus.

Ibid. *Ἄλλος*, ἐν τῇ σαγήνῃ. Drusius.

V. 10. Ἀ., ὁ δὲ θλασθεὶς etc. Drusius sine auctoris nomine. Sed Chrysostomus, Ἀ., ὁ δὲ θλασθεὶς etc.

V. 12. Ἀ., Σ., ἀνάστηθι, Κύριε, Ἰσχυρός μου. Vaticanus.

Ibid. *Ἄλλος*, ἔπαρον τὴν χεῖρά σου. Drusius.

V. 13. *Ἄλλος*, λέγων etc. Coislin. bombyc.

V. 14. Lectiones Aquilæ et Symmachi ex Vaticano, Regio uno, Theodoreto, Corderio et Drusio. Vaticanus ad Aquilam habet, ἴδες. Idem Vaticanus,

Θ. ὁμοίως τοῖς Ο', *Th. ut LXX.*

Ibid. Σ., ἵνα δοθῶσιν etc. Drusius. Vaticanus habet τεθῶσιν.

Ibid 'A., ἐπὶ σὲ καταλ- etc. Hasce trium lectiones ex Vaticano mutuamur.

Ibid. *Ἄλλος*, σὺ ἐγένου. *Ἄλλος*, σὺ ἔσῃ. Drus.

Ibid. 'A., Θ., E', Ϛ', βοηθῶν. Vaticanus.

V. 15. Σ., ἐκζητηθήσεται etc. Symmachi lectio-

## PSALMUS X.

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛAΣ. |
|---|---|---|
| למנצח לדוד 1 | 1. | 1. Τῷ νικοποιῷ τῷ Δαυίδ. |
| נודו הרכם צפור | | Ἀναστατοῦ εἰς τὰ ὄρη ὡς στρουθίον. |
| כוננו חצם על־יתר 2 | 2. | 2. Ἥδρασαν βέλος αὐτῶν ἐπὶ τὴν νευράν. |
| לירות במו־אפל לישרי־לב | | |
| כי השתות יהרסון 3 | 3. | 3. Ὅτι οἱ θεμέλιοι καθαιρεθήσονται. |
| צדיק מה־פעל | | Δίκαιος τί κατειργάσατο; |
| יהוה 4 | 4. | 4. Ὁραματίζονται. |
| עפעפיו יבחנו | | Τὰ βλέφαρα αὐτοῦ δοκιμάζει. |
| יהוה צדיק יבחן ורשע 5 | 5. | 5. Κύριος δίκαιον δοκιμάζει, καὶ ἀσεβῆ. |
| ואהב חמס שנאה נפשו | | Καὶ ἀγαπῶντα ἄδικα ἐμίσησεν ἡ ψυχὴ αὐτοῦ. |
| ימטר על־רשעים פחים 6 | 6. | 6. |
| זלעפות | | |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Victori ipsi David. *Hieron.*, victori, psalmus David. | 1. In finem, psalmus David. | 1. Victori ipsi David. |
| Transvola montem vestrum, passer. *Hieron.*, transvola in montem ut avis. | Transmigra in montem sicut passer. | Abscede in montes sicut passer. |
| 2. Paraverunt sagittam suam super nervum. *Hieron.*, posuerunt sagittam suam super nervum. | 2. Paraverunt sagittas suas in pharetra. | 2. Firmaverunt sagittam suam super nervum. |
| Ad sagittandum in ipsa caligine in rectos corde. *Hieron.*, ut sagittent in abscondito rectos corde. | Ut sagittent in obscuro rectos corde. | |
| 3. Quoniam fundamenta destruentur. *Hieron.*, quia leges dissipatæ sunt. | 3. Quoniam quæ perfecisti destruxerunt. | 3. Quoniam fundamenta diruentur. |
| Justus quid operatus est? *Hieron.*, *id.* | Justus autem quid fecit? | Justus quid operatus est? |
| 4. Videbunt. *Hieron.*, vident. | 4. Respiciunt. | 4. Vident. |
| Palpebræ ejus probabunt. *Hieron.*, palpebræ ejus probant. | Palpebræ ejus interrogant. | Palpebræ ejus probant. |
| 5. Dominus justum probabit et impium. *Hieron.*, Dominus justum probat: impium autem. | 5. Dominus interrogat justum et impium. | 5. Dominus justum probat et impium. |
| Et diligentem rapinam odio habuit anima ejus. *Hieron.*, et diligentem iniquitatem odit anima ejus. | Qui autem diligit iniquitatem odit animam suam. | Et diligentem iniqua odit anima ejus. |
| 6. Pluet super impios laqueos. *Hieron.*, pluet super peccatores laqueos. | 6. Pluet super peccatores laqueos. | 6. |
| Terrorum. *Hieron.*, tempestatum. | Procellarum. | |

nem habent tres mss. et Drusius., Theodotionis Vaticanus.

V. 17. 'A., τὴν πρόθεσιν etc. Aquilæ et Symmachi lectiones mutuamur ex Colbertino. Drusius ex duabus unam fecerat, et Symmacho tribuerat. Theodoretus ait Symmachum vertisse πρόθεσιν.

V. 18. 'A., κρῖναι etc. Colbertinus. Drusius etiam, sed tacito interprete.

## PSALMUS X.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 1. Ἐπινίκιος τοῦ Δαυίδ. | 1. Εἰς τὸ τέλος, ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. | 1. Τῷ νικοποιῷ, ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. |
| | Μεταναστεύου ἐπὶ τὰ ὄρη ὡς στρουθίον. Ἄλλος, μετανικοῦ. | |
| 2. Ἥδρασαν βέλος αὐτῶν ἐπὶ τὴν νευράν. | 2. Ἡτοίμασαν βέλη εἰς φαρέτραν. Ἄλλ., εἰς βελοθήκην. | 2. |
| . . . ὡς ἐν ζόφῳ. | Τοῦ κατατοξεῦσαι ἐν σκοτομήνῃ τοὺς εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ. Ἄλλ., ἀσελήνῳ νυκτί. Ϛ', εἰς τὸ ἐπιδεῖξαι τὸ σκότος εἰς τὸ φῶς. | Τοῦ κατατοξεῦσαι ἐν σκοτομήνῃ τοὺς εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ. |
| 3. Ὅτι οἱ θεσμοὶ κατελύθησαν. | 3. Ὅτι ἃ κατηρτίσω καθεῖλον. Ἄλλος, ὅτι αἱ διδασκαλίαι συντριβήσονται. Ϛ', ὅτι αἱ διαδοχαί. | 3. |
| Δίκαιος τί ἔδρασεν; | Δίκαιος τί ἐποίησε; | Δίκαιος τί ἐποίησε; |
| 4. | 4. Ἀποβλέπουσι. | 4. Ἐπιβλέπουσιν. |
| | Τὰ βλέφαρα αὐτοῦ ἐξετάζει. | |
| 5. | 5. Κύριος ἐξετάζει τὸν δίκαιον καὶ τὸν ἀσεβῆ. Ἄλλος, Κύριος δίκαιος ἐξεταστής. | 5. |
| | Ὁ δὲ ἀγαπῶν ἀδικίαν μισεῖ τὴν ἑαυτοῦ ψυχήν. | |
| 6. | 6. Ἐπιβρέξει ἐπὶ ἁμαρτωλοὺς παγίδας. Ἄλλος, ὕσει ἐπὶ παρανόμους ἄνθρακας. | 6. |
| | Καταιγίδα. Ἄλλος, καταιγίδος. | |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 1. Triumphalis Davidis. | 1. In finem, psalmus David. | 1. Victori, psalmus David. |
| | Transmigra in montes sicut passer. *Alius*, transmove te. | |
| 2. Firmaverunt sagittam suam super nervum. | 2. Paraverunt sagittas in pharetram. *Alius*, in sagittarum thecam. | 2. |
| ...quasi in caligine. | Ad sagittandum in nocte illuni rectos corde. *Alius*, in illuni nocte. VI, ad exhibendum tenebras in lucem. | Ad sagittandum in nocte illuni rectos corde. |
| 3. Quia leges dissipatæ sunt. | 3. Quoniam quæ perfecisti destruxerunt. *Alius*, quia doctrinæ conterentur. VI, quia successiones. | 3. |
| Justus quid fecit? | Justus quid fecit? | Justus quid fecit? |
| 4. | 4. Respiciunt. | 4. Inspiciunt. |
| | Palpebræ ejus examinant. | |
| 5. | 5. Dominus examinat justum et impium. *Alius*, Dominus justus examinator. | 5. |
| | Qui autem diligit iniquitatem odit animam suam. | |
| 6. | 6. Pluet super peccatores laqueos. *Alius*, pluet super peccatores carbones. | 6. |
| | Procellam. *Al.*, procellæ. | |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 7 ישר יחזו פנימו | 7. | 7. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 7. Rectum videbunt facies ejus. *Hieron.*, rectum videbunt facies eorum. | 7. Æquitatem vidit vultus ejus. | 7. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum X.

V. 1. Titulus secundum tres Interpretes ex Colbertino et ex Eusebio in Psalmos.

Ibid. Ἀ., ἀναστατοῦ etc. Ἄλλος, μεταχινοῦ. Sic Chrysostomus habet.

V. 2. Ἀ., Σ., ἥδρασαν βέλος etc. Vaticanus et Drusius. Ἄλλος, εἰς βελοθήκην. Sic Colbertinus στιχηρῶς scriptus.

Ibid. Σ., ὡς ἐν ζόφῳ etc. Has lectiones mutuamur ex Vaticano, Corderio et Drusio.

V. 3. Has lectiones sinceras effert Vaticanus. Drusius et alii mutilas habent.

Ibid. Ἀ., δίκαιος τί etc. Vaticanus.

V. 4. Aquilæ et Theodotionis lectiones adfert Drusius.

Ibid. Vaticanus : Τὸ, εἰς τὸν πένητα, ἐν τῇ σελίδι τῶν Ο' ἔκειτο μόνον ἀμφιβόλως. I. e. *Illud*, in pauperem, *in sola LXX Interpretum columna dubie ja-*

## PSALMUS XI.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 למנצח על-השמינית מזמור לדוד | 1. Ασεμινιθ.[1] | 1. Τῷ νικοποιῷ ὑπὲρ τῆς ὀγδόης, μελῴδημα τῷ Δαυίδ. |
| 2 חסיד | 2. | 2. Ἁγνός. |
| כי-פסו אמונים מבני אדם | | Ὅτι ἐπεράνθησαν οἱ πιστοὶ ἀπὸ υἱῶν ἀνθρώπων, |
| 3 שפת חלקות בלב ולב ידברו | 3. | 3. |
| 5 נגביר | 5. | 5. |
| שפתינו אתנו מי אדון לנו | | Χείλη πάρεστιν ἡμῖν, τίς δεσπότης ἡμῶν ; |
| 6 משד עניים מאנקת אביונים | 6. | 6. Ἀπὸ προνομῆς πενήτων, ἀπὸ οἰμωγῆς πτωχῶν. |
| אשית בישע יפיח לו | | |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Victori super octavam, canticum ipsi David. *Hieron.*, victori pro octava, psalmus David. | 1. In finem pro octava, psalmus David. | 1. Victori super octavam, canticum ipsi David. |
| 2. Pius. *Hieron.*, castus. | 2. Sanctus. | 2. Castus. |
| Quoniam desierunt fideles a filiis hominum. *Hieron.*, quoniam imminuti sunt fideles a filiis hominum. | Quoniam diminutæ sunt veritates a filiis hominum. | Quoniam terminati sunt fideles a filiis hominum. |
| 3. Labia blanditiarum in corde et corde loquentur. *Hieron.*, labium subdolum in corde et corde loquuntur. | 3. Labia dolosa in corde et corde locuti sunt. | 3. |
| 5. Roboremus. *Hieron.*, *id.* | 5. Magnificabimus. | 5. |
| Labia nostra nobiscum, quis dominus nobis? *Hieron.*, labia nostra nobiscum sunt, quis noster dominus est ? | Labia nostra a nobis sunt, quis noster dominus est ? | Labia adsunt nobis, quis dominus noster ? |
| 6. Propter vastitatem afflictorum, et propter clamorem inopum. *Hieron.*, propter miseriam inopum, a gemitu pauperum. | 6. Propter miseriam inopum, et gemitum pauperum. | 6. Ob vastitatem pauperum ob gemitum egenorum. |
| Ponam in salute, illaqueabit eum. *Hieron.*, ponam in salutari auxilium eorum. | Ponam in salutari, fiducialiter agam in eo. | |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 7. | 7. Εὐθύτητα εἶδε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ. *Ἄλλος*, εὐθύτητας ὄψεται τὸ πρόσωπον αὐτοῦ. | 7. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 7. | 7. Æquitatem vidit vultus ejus. *Alius*, rectitudines videbit vultus ejus. | 7. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum X.

*cebat*. Ea de re agitur in Præliminaribus. Ibid. 'Α., τὰ βλέφ-. Sic mss.

V. 5. 'Α., Κύριος δίκαιον etc. Hanc lectionem, ut et sequentem, ex Colbertino desumpsimus.

Ibid. Agellius Vaticanis mss. usus notat hanc interpretationem sequi post præcedentem sic, Κύριος δίκαιον δοκιμάζει καὶ ἀσεβῆ, καὶ ἀγαπῶντα ἀδικία ἐμίσησεν ἡ ψυχὴ αὐτοῦ. Itaque hæc postrema pars perinde atque superior Aquilæ est, quam sequitur Hieronymus.

V. 6. *Ἄλλος*, ὕσει ἐπὶ etc. Drusius.

Ibid. Vaticanus sic habet, πνεῦμα καταιγίδος. Οἱ Ο', καταιγίδα.

V. 7. *Ἄλλος*, εὐθύτητας ὄψεται τὸ πρόσωπον αὐτοῦ. Drusius. Legerat ipse, αὐτῶν: sed ut ibidem monet, alii habent, αὐτοῦ, et quidem melius. Coisl. bombycinus, τὰ πρόσωπα αὐτοῦ.

# PSALMUS XI.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 1. Ἐπινίκιος.... ᾠδὴ τῷ Δαυίδ. | 1. Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῆς ὀγδόης, ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. | 1. Εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῆς ὀγδόης, ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. |
| 2. | 2. Ὅσιος. | 2. |
| Ὅτι ἐξέλειπον αἱ πίστεις ἀπὸ τῶν υἱῶν ἀνθρώπων. | Ὅτι ὠλιγώθησαν αἱ ἀλήθειαι ἀπὸ τῶν υἱῶν ἀνθρώπων. | |
| 3. Χείλη δόλια ἐν καρδίᾳ ἄλλῃ καὶ ἄλλῃ λαλεῖ. | 3. Χείλη δόλια ἐν καρδίᾳ καὶ ἐν καρδίᾳ ἐλάλησαν. | 3. |
| 5. | 5. Μεγαλυνοῦμεν. *Ἄλλος*, δυναστεύσομεν. | 5. |
| | Τὰ χείλη ἡμῶν παρ' ἡμῶν ἐστι, τίς ἡμῶν κύριός ἐστιν; *Ἄλλος*, τίς κυριεύσει ἡμῶν; | |
| 6. Διὰ κακοπάθειαν πτωχῶν, διὰ οἰμωγὴν πενήτων. | 6. Ἀπὸ τῆς ταλαιπωρίας τῶν πτωχῶν, καὶ ἀπὸ τοῦ στεναγμοῦ τῶν πενήτων. | 6. |
| Τάξω σωτήριον ἐμφανές. | Θήσομαι ἐν σωτηρίᾳ, παῤῥησιάσομαι ἐν αὐτῷ. *Ἄλλος*, ἐν σωτηρίῳ σου. | |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 1. Triumphale... canticum ipsi David. | 1. In finem pro octava, psalmus David. | 1. In finem pro octava, psalmus David. |
| 2. | 2. Sanctus. | 2. |
| Quoniam defecit fides a filiis hominum. | Quoniam diminutæ sunt veritates a filiis hominum. | |
| 3. Labia dolosa in corde alio et alio loquuntur. | 3. Labia dolosa in corde et corde locuti sunt. | 3. |
| 5. | 5. Magnificabimus. *Alius*, roborabimus. | 5. |
| | Labia nostra apud nos sunt, quis noster dominus est? *Alius*, quis dominabitur nobis? | |
| 6. Propter vexationem pauperum, propter ejulatum egenorum. | 6. Propter miseriam inopum, et propter gemitum pauperum. | 6. |
| Statuam salutare conspicuum. | Ponam in salutari, fiducialiter agam in eo. *Alius*, in salute tua. | |

| TO ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | TO ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 7 צרוף | 7. | 7. |
| בעליל לארץ Ὁ Ἑβραῖος, τὸ ῥέον ἐν τῇ γῇ. | Βααλιαρ. | Χωροῦν τῇ γῇ. |
| מזקק. | | Διυλισμένον. |
| 8 השמרם | 8. | 8. Φυλάξεις αὐτά. |
| ם־הדור זו לעולם. | | |
| 9 סביב רשעים יתהלכון | 9. | 9. |
| כרם זלות לבני אדם | Χραμ ζωλλωθ λιβνη Αδαμ. | Κατὰ τὸ ὕψος ἐξουνισμένοι τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 7. Conflatum. *Hieron.*, igne probatum. | 7. Igne examinatum. | 7. |
| In clibano in terram. *Hebr. int.*, fluens in terra. *Hieron.*, separatum a terra. | Probatum terræ. | Procedens in terra. |
| Fusum. *Hieron.*, colatum. | Purgatum. | Defæcatum. |
| 8. Servabis ea. *Hieron.*, custodies nos. | 8. Servabis nos. | 8. Servabis ea. |
| A generatione hac in sæculum. *Hieron.*, a generatione hac in æternum. | A generatione hac in æternum. | |
| 9. Circumquaque impii ambulant. *Hieron.*, in circuitu impii ambulabunt. | 9. In circuitu impii ambulant. | 9. |
| Secundum sublimitatem vilitas filiis hominum. *Hieron.*, cum exaltati fuerint vilissimi filiorum omnium. | Secundum altitudinem tuam multiplicasti filios hominum. | Secundum altitudinem vilipensi filiis hominum. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XI.

V. 1. Ἀ., τῷ νικοποιῷ etc. Vaticanus. Vide supra psalm. VI.

Ibid. Hebr. ασεμινιθ. Colbert. Coislin. vero bombycinus, ασμενιθ.

V. 2. Ἀ., ἁγνός. Drusius. Vaticanus item, sed hic postremus tacito interprete.

Ibid. Aquilæ et Symmachi lectiones mutuamur ex duobus Regiis, Vaticano et Colbertino.

V. 3. Σ., χείλη δόλια ἐν καρδίᾳ etc. Vaticanus et Drusius. In Breviario tamen Hieronymi sic legitur : *S., labia lubrica, in corde aliud est, et aliud loquitur.*

V. 5. Ἄλλος, δυναστεύσομεν. Corder. et Drusius.

Ibid. Ἀ., χείλη πάρεστιν etc. Drusius. Ἄλλος, τίς κυριεύσει ἡμῶν. Corderius.

V. 6. Ἀ., ἀπὸ προνομῆς etc. Lectiones Aquilæ et Symmachi habent Vaticanus et Drusius.

Ibid. Σ., τάξω etc. Theodoret., Corder. et Drus. Ἄλλος, ἐν σωτηρίῳ σου. Drusius.

V. 7. Ἄλλος, χωνευόμενον. Drusius.

Ibid. Ὁ Ἑβραῖος, τὸ ῥέον etc. Hebræi et Aquilæ lectiones exhibet Drusius, Aquilæ tantum Vatica-

## PSALMUS XII.

| TO ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | TO ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 למנצח מזמור לדוד | 1. | 1. Τῷ νικοποιῷ, ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. |
| 2 עד־אנה יהוה תשכחני נצח | 2. | 2. Ἕως πότε, Κύριε, ἐπιλήσῃ μου τέλεον; |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Victori psalmus ipsi David. *Hieron.*, victori psalmus David. | 1. In finem, psalmus David | 1. Victori, psalmus ipsi David. |
| 2. Usquequo, Domine, oblivisceris mei æternum? *Hieron.*, usquequo, Domine, oblivisceris mei penitus? | 2. Usquequo, Domine, oblivisceris me in finem ? | 2. Usquequo, Domine, oblivisceris mei penitus? |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 7 | 7. Πεπυρωμένον. *Ἄλλος*, χωνευόμενον. | 7. |
| | Δοκίμιον τῇ γῇ. | |
| | Κεκαθαρισμένον. | |
| 8. | 8. Φυλάξεις ἡμᾶς. *Ἄλλος*, φυλάξεις αὐτούς. | 8. Φυλάξεις αὐτά. |
| | Ἀπὸ τῆς γενεᾶς ταύτης, καὶ εἰς αἰῶνα. *Ἄλλος*, ἅμα τῇ γενεᾷ τῇ εἰς τὸν αἰῶνα. *Ἄλλος*, τῇ αἰωνίᾳ. | |
| 9. | 9. Κύκλῳ οἱ ἀσεβεῖς περιπατοῦσι. *Ἄλλος*, κύκλῳ ἀσεβῶν ἐμπεριπατήσουσι. *Οἱ λοιποί*, περιπατήσουσι. | 9. |
| Ὅταν ὑψωθῶσιν οἱ εὐτελεῖς τῶν υἱῶν τῶν ἀνθρώπων. | Κατὰ τὸ ὕψος σου ἐπολυώρησας τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων. ϛ', ἐξουθένησας. | |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 7. | 7. Igne examinatum. *Alius*, conflatum. | 7. |
| | Probatum terræ. | |
| | Purgatum. | |
| 8. | 8. Servabis nos. *Alius*, servabis eos. | 8. Servabis ea. |
| | A generatione hac et in æternum. *Alius*, simul cum generatione quæ in sæculum. *Alius*, æterna. | |
| 9. | 9. In circuitu impii ambulant. *Alius*, in circuitu impiorum inambulabunt. *Reliqui*, ambulabunt. | 9. |
| Cum exaltati fuerint tenues filiorum hominum. | Secundum altitudinem tuam multiplicasti filios hominum. VI, contempsisti. | |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XI.

nus. Illud autem בעליל ex Hebræo sic legitur in Coislin. bombyc., βααλιαρ, lege βααλιαλ.

Ibid. Ἀ., δτυλισμένον. Vaticanus et Drusius.

℣. 8. Ἀ., Θ., φυλάξεις αὐτά. Vaticanus. *Ἄλλος*, φυλάξεις αὐτούς. Drusius.

Ibid. *Ἄλλος*, ἅμα τῇ γενεᾷ etc. Drusius.

℣. 9. *Οἱ λοιποί*, περιπατήσουσι. Vaticanus. *Ἄλλος*, κύκλῳ ἀσεβῶν ἐμπεριπατήσουσι. Sic unus codex.

Ibid. Lectionem Hebraicam ex Chrysostomo mutuamur. (*) Reliquarum versionum auctores ex Vaticano edidicimus. Drusius vero sine interpretum nomine adtulerat.

(*) Lectio Hebraica apud S. Chrysostomum, edit. Montf. sic sonat : χὰρμ ζολλῶ λεϐνὴ ἀδάμ. Drusius autem eamdem sic refert : χὰρμ ζωλλῶθ λεϐνὴ ἀδάμ. Additque : Puto legendum χρύμ, vel certe, χράμ. Sed hoc minus sincerum est. Drach.

## PSALMUS XII.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 1. Ἐπινίκιος ᾠδὴ τοῦ Δαυΐδ. | 1. Εἰς τὸ τέλος, ψαλμὸς τῷ Δαυΐδ. | 1. Εἰς νῖκος, ψαλμὸς τῷ Δαυΐδ. |
| 2. Ἕως πότε, Κύριε, ἐκλανθάνῃ μου εἰς τέλος; | 2. Ἕως πότε, Κύριε, ἐπιλήσῃ μου εἰς τέλος; | 2. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 1. Triumphale canticum Davidis. | 1. In finem, psalmus David. | 1. In victoriam, psalmus ipsi David. |
| 2. Usquequo, Domine, oblivisceris me in finem? | 2. Usquequo, Domine, oblivisceris me in finem? | 2. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
| --- | --- | --- |
| עד־אנה תסתיר את־פניך ממני | | Ἕως πότε κρύψεις τὸ πρόσωπόν σου ἀπ' ἐμοῦ; |
| 3 אשית עצות | 3. | 3. |
| יגון בלבבי יומם | | Ὀδύνας ἐν καρδίᾳ μου ἡμέρας. |
| 4 האירה עיני פן־אישן המות | 4. | 4. Φώτισον τοὺς ὀφθαλμούς μου, μήποτε ὑπνώσω εἰς θάνατον. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA |
| --- | --- | --- |
| Usquequo abscondes facies tuas a me? *Hieron.*, usquequo abscondes faciem tuam a me? | Usquequo avertis faciem tuam a me? | Usquequo abscondes faciem tuam a me? |
| 3. Ponam consilia. *Hieron.*, *id.* | 3. Ponam consilia. | 3. |
| Dolorem in corde meo in die. *Hieron.*, dolorem in corde meo per diem. | Dolorem in corde meo per diem. | Dolores in corde meo per diem. |
| 4. Illumina oculos meos ne forte dormiam mortem. *Hieron.*, illumina oculos meos, ne unquam obdormiam in morte. | 4. Illumina oculos meos, ne unquam obdormiam in morte. | 4. Illumina oculos meos, ne unquam dormiam in mortem. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XII.

V. 1. Sic Regius unus tituli interpretationes exhibet.

V. 2. Ἀ., ἕως πότε etc. Lectiones A., S. ex eodem.

Ibid Ἀ., Σ., Θ., ἕως πότε κρύψεις etc. Idem, et Vaticanus.

V. 3. Ἄλλος, τάξω γνώμας. Drusius.
Ibid. Ἀ., Ο', Θ., ὀδύνας etc. Sic Drusius, qui lectionem quoque Symmachi adfert, ut et Reg. unus.
Ibid. Ἀ., Ο', Θ., φώτισον τοὺς ὀφθαλμούς μου etc. Vaticanus.
Vaticanus : Τὸ, *καὶ ψαλῶ τῷ ὀνόματι Κυρίου τοῦ ὑψίστου*, οὐκ ἔκειτο παρ' οὐδενὶ ἐν τῷ τετρασελίδῳ, οὔτε ἐν τῷ Εὐσεβίου τοῦ Παμφίλου, οὔτε ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ. I. e. *Illud*, psallam nomini Domini altissimi, *apud neminem in quadruplici columna jacebat, neque in ea, quæ est Eusebii Pamphili*, neque

## PSALMUS XIII.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
| --- | --- | --- |
| 1 למנצח מזמור לדוד | 1. | 1. Τῷ νικοποιῷ, ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. |
| אמר נבל | | Εἶπεν ἀποῤῥέων. |
| 4 הלא ידעו כל־פעלי און | 4. | 4. Μὴ οὐκ ἐπέγνωσαν πάντες οἱ ἐργαζόμενοι ἀνωφελές; |
| אכלו לחם | | |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
| --- | --- | --- |
| 1. Victori psalmus ipsi David. *Hieron.*, victori psalmus David. | 1. In finem, psalmus David. | 1. Victori, psalmus ipsi David. |
| Dixit rudis. *Hieron.*, dixit stultus. | Dixit insipiens. | Dixit effluens. |
| 4. Nonne cognoverunt omnes operantes iniquitatem? *Hieron.*, nonne cognoscent omnes qui operantur iniquitatem? | 4. Nonne cognoscent omnes qui operantur iniquitatem? | 4. Nonne cognoverunt omnes operantes inutile? |
| Comederunt panem. *Hieron.*, ut cibum panis. | Sicut escam panis. | |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XIII.

V. 1. Sic unus codex ut supra ad omnes interpretes. Vide psalmum VI.
Ibid. A., εἶπεν ἀποῤῥέων. Vide notam supra I Reg. XXV, 25.
Vaticanus in hæc verba, τάφος ἀνεῳγμένος ὁ λάρυγξ αὐτῶν, *sepulchrum patens est guttur eorum*, usque ad, ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν, *ante oculos eorum*, quæ sunt ad marginem, et non in textu conscripta, hæc notat, οὐδαμοῦ κεῖνται τῶν ψαλμῶν. Πόθεν δὲ ὁ ἀπόστολος εἴληφεν αὐτοὺς ζητητέον, id

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| Ἕως πότε κρύψεις τὸ πρόσωπόν σου ἀπ' ἐμοῦ; | Ἕως πότε ἀποστρέψεις τὸ πρόσωπόν σου ἀπ' ἐμοῦ; | Ἕως πότε κρύψεις τὸ πρόσωπό σου ἀπ' ἐμοῦ; |
| 3. | 3. Θήσομαι βουλάς. Ἄλλ., τάξω γνώμας. | 3. |
| Μέριμναν ἐν τῇ διανοίᾳ μου καθ' ἡμέραν. | Ὀδύνας ἐν καρδίᾳ μου ἡμέρας. | Ὀδύνας ἐν καρδίᾳ μου ἡμέρας. |
| 4. | 4. Φώτισον τοὺς ὀφθαλμούς μου, μήποτε ὑπνώσω εἰς θάνατον. | 4. Φώτισον τοὺς ὀφθαλμούς μου, μήποτε ὑπνώσω εἰς θάνατον. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| Usquequo abscondes faciem tuam a me? | Usquequo avertis faciem tuam a me? | Usquequo abscondes faciem tuam a me? |
| 3. | 3. Ponam consilia. *Alius*, ordinabo sententias (*vel*, consilia). | 3. |
| Sollicitudinem in mente mea quotidie. | Dolores in corde meo per diem. | Dolores in corde meo per diem. |
| 4. | 4. Illumina oculos meos, ne unquam dormiam in mortem. | 4. Illumina oculos meos, ne unquam dormiam in mortem. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XII.

*in Hebraico*. Eadem habentur in notis edit. Rom., itemque scholion Hesychii, quod respicit priora hujus versiculi verba, nempe: ᾄσω τῷ Κυρίῳ etc., sicque habet: τοῦτον τὸν στίχον δύο ζυγὰς τῶν οβ' ἑρμηνευτῶν εἶπον· διότι παράκειται τὸ σημεῖον τὸ διὰ τοῦ μέλανος, ὃ λέγεται λημνίσκος· διὰ μὲν τῆς κεραίας τῆς μέσης σημαίνει τὸν στίχον, διὰ δὲ τῶν δύο στιγμῶν τῆς ἐπάνωθεν καὶ τῆς ὑποκάτω, τὰς δύο ζυγὰς τῶν ἑρμηνευτῶν ᾐνίξατο. Cui scholici hanc interpretationem adjunxerunt: *Hunc versiculum duos ordines LXX Interpretum dixerunt: quare appositum est signum illud quod atramento fit, et vocatur lemniscus: per mediam quidem virgulam significat versiculum: per duo autem puncta, unum supra, et alterum infra, indicavit duos ordines ipsorum interpretum*. Ea de re in Præliminaribus agitur.

## PSALMUS XIII.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 1. Ἐπινίκιος ᾠδὴ τοῦ Δαυίδ. | 1. Εἰς τὸ τέλος, ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. | 1. Εἰς νῖκος, ψαλμὸς τῷ Δαυίδ |
| | Εἶπεν ἄφρων. | |
| 4. Μὴ οὐ γνώσονται πάντες οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν; | 4. Οὐχὶ γνώσονται πάντες οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν; | 4. |
| Ὡσεὶ ἄρτον. | Βρώσει ἄρτου. | |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 1. Triumphale canticum Davidis. | 1. In finem, psalmus David. | 1. In victoriam, psalmus ipsi David. |
| | Dixit insipiens. | |
| 4. Nonne cognoscent omnes qui operantur iniquitatem? | 4. Nonne cognoscent omnes qui operantur iniquitatem? | 4. |
| Tamquam panem. | Comestione panis. | |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XIII.

est, *nusquam exstant in psalmis; undenam vero Apostolus excerpserit eos* (*versiculos*) *quærendum est*.

V. 4. Lectiones Aquilæ et Symmachi ex Colbertino στιχηρῶς scripto.

Ibid. Σ., ὡσεὶ ἄρτον. Drusius.

Ibid. Vaticanus: Ο', ÷ οὗ οὐκ ἦν φόβος, οὐκ εἴρηται τοῖς ἄλλοις τρισί. I. e., *LXX*, ÷ ubi non erat timor, *non dicitur a tribus aliis*.

## PSALMUS XIV.

| TO ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | TO ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 4 נשבע להרע ולא ימיר | 4. | 4. Ὀμόσας τοῦ κακῶσαι καὶ οὐ σφάλῃ. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 4. Juravit affligere se, et non mutabit. *Hieron.*, jurat ut se affligat, et non mutat. | 4. Qui jurat proximo suo, et non decipit. | 4. Qui jurat ut se affligat, et non fallit. |

### Nota.

In hunc psalmum hæc pauca mutuamur ex Drusio et ex Vaticano. Qui postremus postquam Symmachi lectionem attulerat, nempe, ὀμόσας ἑταῖρος εἶναι, καὶ μὴ ἀλλαγεὶς, adjicit, Ἀ., Θ., τοῦ κακῶσαι, et consequenter, Ἀ., Σ., οὐ σφάλῃ. Illud autem, οὐ σφάλῃ, hæc Hebraica verba procul dubio respiciunt ולא ימיר quæ supra a Symmacho sic vertuntur, καὶ

## PSALMUS XV.

| TO ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | TO ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 מכתם לדוד | 1. | 1. Τοῦ ταπεινόφρονος καὶ ἁπλοῦ τοῦ Δαυίδ. |
| שמרני אל כי־חסיתי בך | | Φύλαξόν με, ὁ Ἰσχυρέ. |
| 2 טובתי בל־עליך | 2. | 2. Ἀγαθοσύνη μου οὐ μὴ ἐπὶ σέ. |
| 3 ואדירי כל־חפצי־בם | 3. | 3. Ὑπερμεγέθεσί μου πᾶν θέλημα ἐν αὐτοῖς. |
| 4 ירבו עצבותם אחר מהרו | 4. | 4. Πληθυνθήσονται διαπονήματα αὐτῶν. |
| בל־אסיך נסכיהם מדם | | Οὐ μὴ σπείσω σπονδὰς αὐτῶν ἐξ αἱμάτων. |
| 6 חבלים נפלו־לי | 6. | 6. Σχοινία ἐπέπεσάν μοι. |
| בנעימים | | Ἐν τοῖς εὐπρεπέσι. |
| 9 כבודי | 9. | 9. |
| 11 שבע שמחות את־פניך | 11. | 11. Πλησμονὴ εὐφροσυνῶν. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Machtham Davidi. *Hieron.*, humilis et simplicis David. | 1. Tituli inscriptio David. | 1. Humilis et simplicis David. |
| Custodi me, Deus, quoniam speravi in te. *Hieron.*, *id.* | Conserva me, Domine, quoniam speravi in te. | Custodi me, Fortis. |
| 2. Bonum meum non super te. *Hieron.*, bene mihi non est sine te. | 2. Quoniam bonorum meorum non eges. | 2. Bonitas mea non super te. |
| 3. Et inclytis omnis voluntas mea in eis. *Hieron.*, et magnificis omnis voluntas mea in eis. | 3. Mirificavit omnes voluntates meas in eis. | 3. Maximis meis omnis voluntas in eis. |
| 4. Multiplicabuntur idola eorum, retro festinabunt. *Hieron.*, multiplicabuntur idola eorum : post tergum sequentium. | 4. Multiplicatæ sunt infirmitates eorum, postea acceleraverunt. | 4. Multiplicabuntur labores eorum. |
| Non libabo libamina eorum de sanguine. *Hieron*, *id.* | Non congregabo conventicula eorum de sanguinibus. | Non libabo libamina eorum de sanguinibus. |
| 6. Funes ceciderunt mihi. *Hieron.*, *id.* | 6. Funes ceciderunt mihi. | 6. Funes ceciderunt mihi. |
| In jucundis. *Hieron.*, in pulcherrimis. | In præclaris. | In condecentibus. |
| 9. Gloria mea. *Hieron.*, *id.* | 9. Lingua mea. | 9. |
| 11. Satietas lætitiarum. *Hieron.*, plenitudo lætitiarum. | 11. Adimplebis me lætitia. | 11. Satietas lætitiarum. |
| Cum faciebus tuis. *Hieron.*, ante vultum tuum. | Cum vultu tuo. | |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XV.

V. 1. Has omnes lectiones mutuamur ex Vaticano codice. Aquilam hic, ut frequentissime alibi, sequitur Hieronymus.

Ibid. Σ., φύλαξόν με, ὁ Θεὸς etc. Sic duo Regii. Vaticanus vero, Σ., ὁμοίως τοῖς Ο'. LXX habent tamen, Κύριε. At parvum hoc discrimen neglexit Vaticanus.

V. 2. Lectiones Aquilæ et Symmachi habent Vaticanus, Theodoretus, Eusebius et Drusius. Hic postremus ad Symmachum legit, ἀγαθόν μου. Vaticanus autem, Theodoretus et Eusebius, ἀγαθόν μοι, melius. Symmachum hic sequitur Hieronymus.

V. 3. Hasce trium lectiones habent Vaticanus et Drusius.

V. 4. Hic magna exemplarium varietas. Vaticanus et Drusius, Ἀ., πληθυνθήσονται διαπονήματα αὐτῶν. Σ., πολλαὶ αἱ κακοπάθειαι αὐτῶν ἀκολουθοῦσαι ταχέως. Θ., ἐπληθύνθησαν τὰ εἴδωλα αὐτῶν, εἰς τὰ ὀπίσω ἐτάχυναν. Hoc item modo legit Agellius,

## PSALMUS XVI.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 תפלה לדוד | 1. | 1. Προσευχὴ τοῦ Δαυίδ. |
| שמעה יהוה צדק | | Ἄκουσον, Κύριε, δίκαιον. |
| הקשיבה רנתי בלא שפתי מרמה | | Πρόσχες τῇ αἰνέσει μου. |
| 2 מלפניך משפטי יצא | 2. | 2. |
| עיניך תחזינה מישרים | | Οἱ ὀφθαλμοί μου ἰδέτωσαν εὐθύτητας. |
| 4 אני שמרתי ארחות פריץ | 4. | 4. |
| 5 תמך | 5. | 5. Ἀντιλαβέσθαι. |
| 7 הפלה | 7. | 7. |
| 8 כאישון | 8. | 8. Ὡς κόρην. |
| 10 חלבמו סגרו | 10. | 10. |
| 11 אשרנו עתה סבבוני עיניהם ישיתו לנטות בארץ | 11. | 11. . . . τοῦ ἐκκλῖναι ἐν τῇ γῇ. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Oratio Davidi. *Hieron.*, oratio David. | 1. Oratio David. | 1. Oratio David. |
| Audi, Domine, justitiam. *Hieron.*, audi, Deus, justum. | Exaudi, Domine, justitiam. | Audi, Domine, justum. |
| Attende clamori meo. *Hieron.*, intende deprecationem meam. | Intende deprecationem meam. | Attende laudationi meæ. |
| In non labiis doli. *Hieron.*, absque labiis mendacii. | Non in labiis dolosis. | |
| 2. A faciebus tuis judicium meum egrediatur. *Hieron.*, de vultu tuo judicium meum prodeat. | 2. De vultu tuo judicium meum prodeat. | 2. |
| Oculi tui videant rectitudines. *Hieron.*, oculi tui videant æquitates. | Oculi tui videant æquitates. | Oculi mei videant rectitudines. |
| 4. Ego custodivi semitas effractoris. *Hieron.*, ego observavi vias latronis. | 4. Ego custodivi vias duras. | 4. |
| 5. Sustentando. *Hieron.*, sustenta. | 5. Perfice. | 5. Ad suscipiendum. |
| 7. Segrega. *Hieron.*, mirabilem fac. | 7. Mirifica. | 7. |
| 8. Ut pupillam. *Hieron.*, *id.* | 8. Ut pupillam. | 8. Ut pupillam. |
| 10. Adipe suo clauserunt. *Hieron.*, adipe suo concluserunt. | 10. Adipem suum concluserunt. | 10. |
| 11. Ingressu nostro nunc circumdederunt me: oculos suos ponent ad declinandum in terram. *Hieron.*, incedentes adversum me nunc circumdederunt me: oculos suos posuerunt declinare in terram. | 11. Projicientes me nunc circumdederunt me: oculos suos statuerunt declinare in terram. | 11. ... ad declinandum in terra. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XV.

eodem forte Vaticano codice usus. At duo mss. Regii antiquissimi, itemque Daniel Barbarus ex Theodoro Antiocheno tertiam lectionem, quæ ab aliis Theodotioni tribuitur, Symmacho adscribunt, et quidem recte : is enim עצבי vertit εἴδωλα, Isai. XLVI, 1.

Ibid. 'A., οὐ μὴ σπείσω etc. Eusebius, Regius unus et Drusius.

V. 6. Vaticanus habet, 'A., Θ., ὁμοίως τοῖς O'.

Σ., ἐνέπεσαν.

Ibid. 'A., ἐν τοῖς εὐπ- etc. Regii duo.

V. 9. *Πάντες*, δόξα μου. Vaticanus.

V. 11. 'A., Σ., πλησμονὴ εὐφροσυνῶν. Θ., ἑπτὰ εὐφροσύνας. Sic Vaticanus melius quam Drusius, qui primam versionem Aquilæ et Theodotioni tribuit, secundam Symmacho.

Ibid. Σ., παρὰ τῷ προσώπῳ σου. Vaticanus et Drusius.

## PSALMUS XVI.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 1. Προσευχὴ τοῦ Δαυΐδ. | 1. Προσευχὴ τοῦ Δαυΐδ. Ε', Ϛ', *id*. | 1. Προσευχὴ τοῦ Δαυΐδ. |
| Ἄκουσον, Κύριε, δικαιοσύνης. | Εἰσάκουσον, Κύριε, τῆς δικαιοσύνης. | Ἄκουσον, Κύριε, δικαιοσύνης. |
| | Πρόσχες τῇ δεήσει μου. | |
| Οὐ διὰ χειλέων δολίων. | Οὐκ ἐν χείλεσι δολίοις. | |
| 2. Ἀπὸ τοῦ προσώπου σου κρίσις μου ἐξελεύσεται. | 2. Ἐκ προσώπου σου τὸ κρίμα μου ἐξέλθοι. | 2. |
| Οἱ ὀφθαλμοί μου ἰδέτωσαν εὐθύτητας. | Οἱ ὀφθαλμοί μου ἰδέτωσαν εὐθύτητας. | Οἱ ὀφθαλμοί μου ἰδέτωσαν εὐθύτητας. |
| 4. Ἐγὼ ἐφυλαξάμην ὁδοὺς παραβάτου. | 4. Ἐγὼ ἐφύλαξα ὁδοὺς σκληράς. | 4. |
| 5. Συγκράτησον. | 5. Κατάρτισαι. | 5. Τελείωσον. |
| 7. Παραδόξασον | 7. Θαυμάστωσον. | 7. |
| 8. Ὡς κόρην. | 8. Ὡς κόρην. | 8. |
| 10. Τῷ στέατι αὐτῶν ἀπεφράγησαν. | 10. Τὸ στέαρ αὐτῶν συνέκλεισαν. | 10. |
| 11. Μακαρίζοντές με παραχρῆμα περιεκύκλωσάν με, τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἔταξαν ἑτεροκλινεῖν ἐν τῇ γῇ. | 11. Ἐκβαλόντες με νυνὶ περιεκύκλωσάν με, τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἔθεντο ἐκκλῖναι ἐν τῇ γῇ. | 11. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 1 Oratio David. | 1. Oratio David. V, VI, *id*. | 1. Oratio David. |
| Audi, Domine, justitiam. | Exaudi, Domine, justitiam. | Audi, Domine, justitiam. |
| | Intende deprecationem meam. | |
| Non per labia dolosa. | Non in labiis dolosis. | |
| 2. A facie tua judicium meum egredietur. | 2. De vultu tuo judicium meum prodeat. | 2. |
| Oculi mei videant rectitudines. | Oculi mei videant rectitudines. | Oculi mei videant rectitudines. |
| 4. Ego observavi vias transgressoris. | 4. Ego custodivi vias duras. | 4. |
| 5. Contine. | 5. Perfice. | 5. Perfice. |
| 7. Mirabilem fac. | 7. Mirifica. | 7. |
| 8. Ut pupillam. | 8. Ut pupillam. | 8. |
| 10. Adipe suo obstruxerunt. | 10. Adipem suum concluserunt. | 10. |
| 11. Beatificantes me statim circumdederunt me : oculos suos ordinarunt ad alio declinandum in terra. | 11. Projicientes me nunc circumdederunt me : oculos suos statuerunt declinare in terram. | 11. |

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON 'Ελληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛΑΣ. |
|---|---|---|
| וכבפיר 12 | 12. | 12. |
| קדמה פניו הכריעהו 13 | 13. | 13. Πρόφθασον τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, κάμψον αὐτόν. |
| חרבך | | 'Ρομφαίαν σου. |
| יהוה ממתים מתלד חלקם 14 בחיים | 14. | 14. Κύριε, ἀπὸ τεθνηκότων ἐκ καταδύσεως μέρος αὐτῶν ἐν ζωῇ. |
| וצפינך תמלא בטנם ישבעו בנים הניחו יתרם לעולליהם | | Καὶ τῶν κεκρυμμένων σου πληρώσεις γαστέρας αὐτῶν. Ἐμπλησθήσονται δὲ υἱῶν· καὶ ἀφήσουσιν αὐτὰ περιουσίαν τοῖς βρέφεσιν αὐτῶν. |
| בהקיץ תמונתך 15 | 15. | 15. Ἐν τῷ ἐξυπνισθῆναι ὁμοιώσεώς σου. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 12. Et sicut catulus leonis. *Hieron.*, catuli leonis. | 12. Et sicut catulus leonis. | 12. |
| 13. Præveni facies ejus, incurva eum. *Hieron.*, præveni faciem ejus, incurva eum. | 13. Præveni eum, et supplanta eum. | 13. Præveni faciem ejus, incurva eum. |
| Gladio tuo. *Hieron.*, qui est gladius tuus. | Frameam tuam. | Frameam tuam. |
| 14. Domine, a viris, de tempore pars eorum in vita. *Hieron.*, a viris manus tuæ, Domine, qui mortui sunt in profundo, quorum pars in vita. | 14. Domine, a paucis de terra divide eos in vita eorum. | 14. Domine, a mortuis ex immersione pars eorum in vita. |
| Et abscondito tuo implebis ventrem eorum. Saturabuntur filii, et reponent residuum suum parvulis suis. *Hieron.*, et quorum de absconditis tuis replesti ventrem. Qui saturabuntur filiis, et dimittent reliquias suas parvulis eorum. | De absconditis tuis adimpletus est venter eorum. Saturati sunt filiis, et dimiserunt reliquias suas parvulis suis. | Et absconditis tuis replebis ventres eorum. Implebuntur autem filiis: et relinquent ipsa facultates puerulis suis. |
| 15. In evigilando imaginem tuam. *Hieron.*, cum evigilavero similitudine tua. | 15. Cum apparuerit gloria tua. | 15. Cum expergisceetur similitudo tua. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XVI.

V. 1. Vaticanus sic habet, 'Α., Σ., τοῦ Δαυίδ. Ε', Ϛ' ὁμοίως τοῖς Ο', i. e., *Aquila et Symmachus*, τοῦ Δαυίδ. *Quinta vero et sexta editio habent ut LXX.* Verum LXX etiam hodie τοῦ Δαυίδ habent : sed tunc scilicet τῷ Δαυίδ legebatur, ut etiam legitur supra psalm. IX.

Ibid. 'Α., ἄκουσον, Κύριε, δίκαιον. Sic Regius unus, qui etiam Symmachi et Theodotionis lectiones effert.

Ibid. 'Α., πρόσχες τῇ αἰνέσει μου. Vaticanus.

Ibid. Σ., οὐ διὰ χειλ-. Sic codd. duo, Corderius, Theodoretus et Drusius.

V. 2. Σ., ἀπὸ τοῦ προσ- etc. Vaticanus.

Ibid. Οἱ ὀφθαλμοί μου etc. Vaticanus hæc notat, 'Α., Σ., Θ. ὁμοίως οἱ γ' etc. De nota οἱ Γ' in Præliminaribus.

V. 4. Σ., ἐγὼ ἐφυλαξάμην ὁδοὺς παραβάτου. Sic Colbert. et Drusius. Duo Regii autem, ὁδοὺς ἐφυλαξάμην παραβάτου.

V. 5. 'Α., ἀντιλαβέσθαι etc. Trium lectiones exhibet Vaticanus.

V. 7. Σ., παραδόξασον. Sic mss.

V. 8. 'Α., Σ., Ο', ὡς κόρην. Vaticanus.

V. 10. Σ., τῷ στέατι etc. Sic tres mss. et Drusius.

V. 11. 'Α., τοῦ ἐκκλῖναι ἐν τῇ γῇ. Vaticanus et Drusius. Lectionem vero Symmachi plenam efferunt quatuor mss., sed pro ἔταξαν, unus habet ἔθεντο, alter ἐτάραξαν, male (*).

(*) Longe aliter Symmachi versio profertur ab Eusebio in Comment. ad h. l., quod vide. DRACH.

## PSALMUS XVII.

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON 'Ελληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛΑΣ. |
|---|---|---|
| למנצח לעבד יהוה לדוד 1 | 1. | 1. Νικοποιῷ τῷ δούλῳ Κυρίου τῷ Δαυίδ. |
| סלעי 3 | 3. | 3. Πέτρα μου. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Victori servo Domini, David. *Hieron.*, *id.* | 1. In finem, puero Domini David. | 1. Victori servo Domini, David. |
| 3. Fortitudo mea. *Hieron.*, *id.* | 3. Fortitudo mea. | 3. Petra mea. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 12. | 12. Καὶ ὡσεὶ σκυμνός. *Ἄλλος*, σκύλαξ. | 12. |
| 13. Πρόφθασον τὸ πρόσωπον αὐτοῦ, καὶ ὄκλασον αὐτόν. | 13. Πρόφθασον αὐτοὺς, καὶ ὑποσκέλισον αὐτούς. | 13. Πρόφθασον αὐτους, καὶ ὑποσκέλισον αὐτούς. |
| Εἰς μάχαιράν σου. | Ῥομφαίαν σου. | |
| 14. Κύριε, ἀπὸ τῶν νεκρῶν ἀπὸ ἐνδεδυκότων ἡ μερὶς αὐτῶν ἐν ζῶσιν. | 14. Κύριε, ἀπολύων ἀπὸ γῆς, διαμέρισον αὐτοὺς ἐν ζωῇ αὐτῶν. | 14. |
| Καὶ τῶν ἀποθέτων σου πληρώσεις τὰς γαστέρας αὐτῶν. Χορτασθήσονται δὲ υἱοὶ, καὶ ἀφήσουσι τὰ λείψανα αὐτῶν τοῖς νηπίοις αὐτῶν. | Καὶ τῶν κεκρυμμένων σου ἐπλήσθη ἡ γαστὴρ αὐτῶν. Ἐχορτάσθησαν ὑείων, καὶ ἀφῆκαν τὰ κατάλοιπα τοῖς νηπίοις αὐτῶν. | |
| 15. Ἐξυπνισθεὶς τῆς ὁμοιώσεώς σου. | 15. Ἐν τῷ ὀφθῆναι τὴν δόξαν σου. | 15. Ἐν τῷ ὀφθῆναι γὰρ τὴν δεξιάν σου. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 12. | 12. Et sicut catulus leonis *Alius*, catulus. | 12. |
| 13. Præveni faciem ejus, et flectere fac eum. | 13. Præveni eos, et supplanta eos. | 13. Præveni eos, et supplanta eos. |
| In gladium tuum. | Frameam tuam. | |
| 14. Domine, a mortuis a demersis portio eorum in viventibus. | 14. Domine, perdens de terra divide eos in vita eorum. | 14. |
| Et depositis tuis implebis ventres eorum. Saturabuntur autem filii, et dimittent reliquias suas infantibus suis. | Et de absconditis tuis adimpletus est venter eorum. Saturati sunt filiis, et dimiserunt reliquias suas parvulis suis. | |
| 15. Expergefactus similitudine tua. | 15. Cum apparuerit gloria tua. | 15. Cum videbitur enim dextera tua. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XVI.

V. 12. *Ἄλλος*, σκύλαξ. Coislin. unus.

V. 13. Ἀ., πρόφθασον etc. Lectiones Aquilæ, Symmachi et Theodotionis sic habet Vaticanus.

Ibid. Ἀ., Θ', ῥομφαίαν σου. Ex Theodoreto in notis edit. Rom.

V. 14. Lectiones Aquilæ et Symmachi sic habent omnes mss. Lectio Symmachi mendose jacet apud Drusium, sic, Κύριε, ἀπὸ τῶν νεκρῶν ἐνδεδοκότων ἡ μερὶς ἐν ζωῇ.

Ibid. Lectiones Aquilæ et Symmachi plenas mutuamur ex quatuor mss. Agellius ad Symmachum habet, χορτασθήσονται δὲ υἱοί, similiterque Eusebius, Theodoretus et Drusius. Sed Regius unus habet υἱῶν, *filiis*, erasis prioribus : nam prima manu videtur habuisse υἱοί. Ad finem versiculi notat Vaticanus, Ἀ., Σ., Θ., τὰ κατάλοιπα τοῖς νηπίοις. At duo priores longe diversam interpretationem habent, ut vides. (*)

V. 15. Ἀ., ἐν τῷ ἐξυπ- etc. Trium lectiones sic habent Vaticanus et Drusius. Theodotion vertit δεξιάν σου, ac si legisset ימינך.

(*) Ὑείων, sic effert edit. Rom. Usitatissimum erat antiquis librariis ad ι litteram adjungere ε. Montf. mendose edidit ὑιέων. DRACH.

# PSALMUS XVII.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 1. Ἐπινίκιον τοῦ δούλου Κυρίου τοῦ Δαυίδ. | 1. Εἰς τὸ τέλος τῷ παιδὶ Κυρίου τῷ Δαυίδ. | 1. |
| 3. Πέτρα μου. | 3. Ἰσχύς μου. | 3. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 1. Triumphale servi Domini David. | 1. In finem puero Domini David. | 1. |
| 3. Petra mea. | 3. Fortitudo mea. | 3. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 8 ותגעש ותרעש הארץ | 8. | 8. Καὶ ἐκινήθη καὶ ἐσείσθη ἡ γῆ. |
| ירגזו ויתגעשו כי־חרה לו | | |
| 9 מפיו תאכל | 9. | 9. Ἀπὸ στόματος αὐτοῦ φάγεται. |
| 13 ברד וגחלי־אש *Ὁ Ἑβραῖος*, χάλαζα καὶ ἄνθρακες πυρός. | 13. | 13. Χάλαζα καὶ ἄνθρακες πυρός. |
| 14 עליון יתן קלו ברד וגחלי־אש | 14. | 14. |
| 17 ישלח ממרום יקחני | 17. | 17. |
| 10 ביום־אידי | 19. | 19. |
| 20 למרחב | 20. | 20. |
| כי חפץ בי | | Ὅτι ἐβουλήθη ἐν ἐμοί. |
| 25 לנגד עיניו | 25. | 25. |
| 26 עם־חסיד תתחסד עם־גבר תמים תתמם | 26. | 26. Μετὰ ὁσίου ὁσιωθήσῃ... |
| 28 עם־עני | 28. | 28. Λαὸν πένητα. |
| 31 תמים | 31. | 31. Τέλειος. |
| אמרת־יהוה צרופה | | |
| 34 כאילות | 34. | 34. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 8. Et movit se et contremuit terra. *Hieron.*, commota est et contremuit terra. | 8. Commota est et contremuit terra. | 8. Et mota est et concussa est terra. |
| Moverunt se et concussa sunt, quoniam furor fuit ei. *Hieron.*, concussa sunt et conquassata sunt, quoniam iratus est eis. | Conturbata sunt et commota sunt, quoniam iratus est eis. | |
| 9. Ex ore ejus edet. *Hieron.*, ex ore ejus devorans. | 9. A facie ejus exarsit. | 9. Ab ore ejus edet. |
| 13. Grando et carbones ignis. *Hebr. int. et Hieron.*, *id.* | 13. Grando et carbones ignis. | 13. Grando et carbones ignis. |
| 14. Et Altissimus dedit vocem suam, grando et carbones ignis. *Hieron.*, et Altissimus dedit vocem suam, grandinem et carbones ignis. | 14. Et Altissimus dedit vocem suam, grando et carbones ignis. | 14. |
| 17. Mittet de altitudine, capiet me. *Hieron.*, mittet de alto, et accipiet me. | 17. Misit de summo, et accepit me. | 17. |
| 19. In die contritionis meæ. *Hieron.*, in die afflictionis meæ. | 19. In die afflictionis meæ. | 19. |
| 20. In latitudinem. *Hieron.*, *id.* | 20. In latitudinem. | 20. |
| Quoniam complacuit in me. *Hieron.*, quia placui ei. | Quoniam voluit me. | Quia voluit me. |
| 25. Coram oculis suis. *Hieron.*, in conspectu oculorum ejus. | 25. In conspectu oculorum ejus. | 25. |
| 26. Cum misericorde misericors eris, cum viro perfecto perfectus eris. *Hieron.*, cum sancto sanctus eris, et cum viro innocente innocenter ages. | 26. Cum sancto sanctus eris, et cum viro innocente innocens eris. | 26. Cum sancto sanctus eris. |
| 28. Populum afflictum. *Hieron.*, populum pauperem. | 28. Populum humilem. | 28. Populum pauperem. |
| 31. Perfecta. *Hier.*, immaculata. | 31. Impolluta. | 31. Perfectus. |
| Eloquium Domini conflatum. *Hieron.*, eloquium Domini igne examinatum. | Eloquia Domini igne examinata. | |
| 34. Sicut cervarum. *Hieron.*, coæquans pedes meos cervis. | 34. Tamquam cervorum. | 34. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 8. | 8. Και ἐσαλεύθη καὶ ἔντρομος ἐγένετο ἡ γῆ. | 8. |
| Περιετράπησαν, ὅτι ὠργίσθη αὐτοῖς. | Καὶ ἐταράχθησαν καὶ ἐσαλεύθησαν, ὅτι ὠργίσθη αὐτοῖς. | |
| 9. Ἐκ στόματος αὐτοῦ ἀναλίσκον. | 9. Ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ κατεφλόγισεν. | 9. |
| 13. Χάλαζα καὶ ἄνθρακες πυρός. | 13. Χάλαζα καὶ ἄνθρακες πυρός. Ε', ς', *id.* | 13. Χάλαζα καὶ ἄνθρακες πυρός. |
| 14. Καὶ ὁ Ὕψιστος ἔδωκεν ἦχον ἑαυτοῦ μετὰ χαλάζης καὶ ἀνθράκων πυρός. | 14. Καὶ ὁ Ὕψιστος ἔδωκεν φωνὴν ἑαυτοῦ. | 14. |
| 17. | 17. Ἐξαπέστειλεν ἐξ ὕψους καὶ ἔλαβέ με. | 17. (Ἐξαπέστειλεν) ἐκ τοῦ οὐρανοῦ σωτηρίαν μοι. |
| 19. Ἐν ἡμέρᾳ ταλαιπωρίας μου. | 19. Ἐν ἡμέρᾳ κακώσεώς μου. | 19. |
| 20. Εἰς εὐρυχωρίαν. | 20. Εἰς πλατυσμόν. | 20. |
| | Ὅτι ἠθέλησέ με. | |
| 25. Τὴν ἀντικρὺ τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ. | 25. Ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ. | 25. |
| 26. Πρὸς ὅσιον ὁσίως πράξεις, καὶ μετὰ τοῦ κεχαριτωμένου χαριτωθήσῃ. | 26. Μετὰ ὁσίου ὁσιωθήσῃ, καὶ μετὰ ἀνδρὸς ἀθώου ἀθῶος ἔσῃ. Ε', μετὰ ὁσίου ὁσιωθήσῃ. | 26. Μετὰ ὁσίου ὁσιωθήσῃ... |
| 28. Λαὸν πρᾶον. | 28. Λαὸν ταπεινόν. | 28. |
| 31. | 31. Ἄμωμος. | 31. |
| Ῥῆσις τοῦ Κυρίου δόκιμος. | Τὰ λόγια Κυρίου πεπυρωμένα. | |
| 34. | 34. Ὡσεὶ ἐλάφου. *Οἱ λοιποί*, ὡσεὶ ἐλάφων. | 34. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 8. | 8. Et commota est et contremuit terra. | 8. |
| Eversa sunt, quoniam iratus est eis. | Et conturbata sunt et commota sunt, quoniam iratus est eis. | |
| 9. Ex ore ejus consumens. | 9. A facie ejus exarsit. | 9. |
| 13. Grando et carbones ignis. | 13. Grando et carbones ignis. V, VI, *id.* | 13. Grando et carbones ignis. |
| 14. Et Altissimus dedit sonum suum cum grandine et carbonibus ignis. | 14. Et Altissimus dedit vocem suam. | 14. |
| 17. | 17. Misit de summo, et accepit me. | 17. Misit de cœlo salutem mihi. |
| 19. In die afflictionis meæ. | 19. In die afflictionis meæ. | 19. |
| 20. In latitudinem. | 20. In latitudinem. | 20. |
| | Quoniam voluit me. | |
| 25. E regione oculorum ejus. | 25. In conspectu oculorum ejus. | 25. |
| 26. Cum sancto sancte ages, et cum gratioso gratiosus eris. | 26. Cum sancto sanctus eris, et cum viro innocente innocens eris. V, cum sancto sanctus eris. | 26. Cum sancto sanctus eris |
| 28. Populum mansuetum. | 28. Populum humilem. | 28. |
| 31. | 31. Impolluta. | 31. |
| Sermo Domini probatus. | Eloquia Domini igne examinata. | |
| 34. | 34. Tamquam cervi. *Reliqui*, tamquam cervorum. | 34. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| ועל במותי יעמידני | | Καὶ ἐπὶ τὰ ὑψώματά μου στήσεις με. |
| 36 מגן ישעך | 36. | 36. |
| וענותך תרבני | | Καὶ πρᾳότης σου ἐπλήθυνέ με. |
| 37 תרחיב | 37. | 37. |
| 40 תכריע קמי תחתי | 40. | 40. Κάμψεις ἐπανεστηκότα μου. |
| 41 ערף | 41. | 41. |
| 44 תפלטני מריבי | 44. | 44. Διασώσεις με ἀπὸ δικασιῶν. |
| 45 ישמעו לי | 45. | 45. Ὑπήκουσέ μοι. |
| 46 יבלו ויחרגו | 46. | 46. |
| 47 וברוך צורי | 47. | 47. |
| 48 האל הנותן נקמות לי וידבר עמים תחתי | 48. | 48. |
| 49 מפלטי מאיבי | 49. | 49. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| Et super excelsa mea stare faciet me. *Hieron.*, et super excelsa statuens me. | Et super excelsa statuens me. | Et super excelsa mea statues me. |
| 36. Scutum salutis tuæ. *Hieron.*, clypeum salutis tuæ. | 36. Protectionem salutis tuæ. | 36. |
| Et mansuetudo tua multiplicabit me. *Hieron.*, et mansuetudo tua multiplicavit me. | Et disciplina tua correxit me in finem, et disciplina tua ipsa me docebit. | Et mansuetudo tua replevit me. |
| 37. Dilatabis. *Hieron.*, *id.* | 37. Dilatasti. | 37. |
| 40. Incurvabis resistentes mihi subtus me. *Hieron.*, *id.* | 40. Supplantasti insurgentes in me subtus me. | 40. Incurvabis insurgentem in me. |
| 41. Dorsum. *Hieron.*, *id.* | 41. Dorsum. | 41. |
| 44. Erues me a contentionibus. *Hieron.*, salvabis me a contradictionibus. | 44. Eripies me de contradictionibus. | 44. Servabis me a litibus. |
| 45. Obtemperabunt mihi. *Hieron.*, obaudiet mihi. | 45. Obedivit mihi. | 45. Obedivit mihi. |
| 46. Decident et expavescent. *Hieron.*, defluent et contrahentur. | 46. Inveterati sunt et claudicaverunt. | 46. |
| 47. Et Benedictus qui est petra mea. | 47. Et benedictus Deus meus. | 47. |
| 48. Deus dans ultiones mihi, et duxit populos sub me. *Hieron.*, Deus qui das vindictas mihi, et congregas populos sub me. | 48. Deus qui das vindictas mihi, et subdis populos sub me. | 48. |
| 49. Erutor meus ab inimicis meis. *Hieron.*, qui servas me ab inimicis meis. | 49. Liberator meus de inimicis meis iracundis. | 49. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XVII.

V. 1. Tituli versiones partim ex Eusebio in Psalmos, partim ex duobus mss. eruimus.

V. 2. Ἀ., Σ., πέτρα μου. Cod. unus, Regius et Eusebius.

V. 7. Hæc nota habetur in duobus mss. Regiis : Ο', ἁγίου αὐτοῦ, παρ' οὐδενὶ κεῖται ἐν τῷ Ἑξαπλῷ. I. e. *LXX*, sancto suo, *apud nullum exstat in Hexaplo.*

V. 8. Ἀ., καὶ ἐκινήθη etc. Drusius.

Ibid. Σ., περιετράπησαν etc. Eusebius.

V. 9. Ἀ., ἀπὸ στόματος etc. Drusius.

V. 13. Ὁ Ἑβραῖος, Ἀ., Σ., Ο', Θ., Ε, Ϛ', χάλαζα καὶ ἄνθρακες πυρός. Sic unus Regius. Notandum autem est hunc versiculum non exstitisse in versione τῶν Ο', sed ex Theodotionis editione adjectum fuisse. Qua de re Hieronymus ad Suniam et Fretelam : «*Sed sciendum, quia de Hebraico et de Theodotionis editione in Septuaginta Interpretibus sub asterisco additum sit.* »

V. 14. Σ., καὶ ὁ Ὕψιστος etc. Ex duobus Regiis.

V. 17. Θ., ἐξαπ-. Unus codex.

V. 19. Σ., ἐν ἡμέρᾳ etc. Colbertinus στιχηρῶς scriptus et Drusius.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| | Καὶ ἐπὶ τὰ ὑψηλὰ ἱστῶν με. | |
| 36. | 36. *Οἱ πάντες*, ὑπερασπισμὸν σωτηρίας σου. Ϛ', ὑπερασπιστῆρα σωτηρίας σου. | 36. |
| Καὶ τὸ ὑπακούειν με αὐξήσει με. | Καὶ παιδεία σου ἀνώρθωσέ με. | Καὶ ἡ παιδεία σου αὐτή με διδάξει. |
| 37. Εὐρυχώρησας. | 37. Ἐπλάτυνας. | 37. |
| 40. | 40. Συνεπόδισας πάντας τοὺς ἐπανισταμένους ἐπ' ἐμέ. | 40. |
| 41. | 41. Νῶτον. *Ἄλλος*, ὑποχειρίους. | 41. |
| 44. Ῥύσῃ με ἀπὸ ἀντιλογιῶν. | 44. Ῥῦσαί με ἐξ ἀντιλογιῶν. | 44. |
| 45. Ὑπήκουσέ μοι. | 45. Ὑπήκουσέ μοι. Ε', Ϛ', ὑπήκουσάν μου. | 45. Ὑπήκουσάν μου. |
| 46. Ἀτιμωθήσονται καὶ ἐντραπήσονται. | 46. Ἐπαλαιώθησαν καὶ ἐχώλαναν. | 46. |
| 47. | 47. *Οἱ πάντες*, καὶ εὐλογητὸς ὁ Θεός μου. | 47. |
| 48. Ὁ Θεὸς ὁ παρασχὼν τιμωρίας ἐμοὶ, καὶ ὑποτάσσων λαοὺς ὑπ' ἐμέ. | 48. Ὁ Θεος ὁ διδοὺς ἐκδικήσεις ἐμοὶ, καὶ ὑποτάξας λαοὺς ὑπ' ἐμέ. | 48. |
| 49. | 49. Ὁ ῥυστής μου ἐξ ἐχθρῶν μου ὀργίλων. *Πάντες*, ὁ ῥυστής μου ἐξ ἐχθρῶν μου. | 49. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| | Et super excelsa statuens me. | |
| 36. | 36. *Omnes*, clypei protectionem salutis tuæ. VI, clypeatum protectorem salutis tuæ. | 36. |
| Et obedire me augebit me. | Et disciplina tua correxit me. | Et disciplina tua ipsa me docebit. |
| 37. Latos fecisti. | 37. Dilatasti. | 37. |
| 40. | 40. Impedivisti omnes insurgentes super me. | 40. |
| 41. | 41. Dorsum. *Alius*, subjectos. | 41. |
| 44. Eripies me de contradictionibus. | 44. Eripe me de contradictione. | 44. |
| 45. Obedivit mihi. | 45. Obedivit mihi. V, VI, obedierunt mihi. | 45. Obedierunt mihi. |
| 46. Inhonorabuntur et confundentur. | 46. Inveterati sunt et claudicaverunt. | 46. |
| 47. | 47. *Omnes*, et benedictus Deus meus. | 47. |
| 48. Deus præbens ultiones mihi, et subjiciens populos sub me. | 48. Deus qui das vindictas mihi, et subdis populos sub me. | 48. |
| 49. | 49. Liberator meus de inimicis meis iracundis. *Omnes*, liberator meus de inimicis meis. | 49. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XVII.

V. 20. Σ., εἰς εὐρυχωρίαν. Eusebius et Drusius.

Ibid. 'Α., ὅτι ἐβουλήθη ἐν ἐμοί. Codex unus et Eusebius.

V. 25. Σ., τὴν ἀντικρὺ etc. Eusebius et Agellius.

V. 26. 'Α., Ο', Θ., Ε', μετὰ ὁσίου ὁσιωθήσῃ. Sic Regii duo : iidem Symmachi lectionem afferunt qualem nos damus. Drusius vero sic male diviserat, *Symm.*, πρὸς ὅσιον ὁσίως πράξεις. *Alius*, μετὰ κεχ- etc.

V. 28. 'Α., λαὸν πένητα. Σ., λαὸν πρᾶον. Sic duo mss. et Eusebius.

V. 31. 'Α., τέλειος. Eusebius.

Ibid. Σ., ῥῆσις τοῦ Κυρίου etc. Drusius.

V. 34. *Οἱ λοιποὶ*, ὡσεὶ ἐλάφων. Hieron. ad Sun et Fret. « *In Hebræo pluralis numerus est* CHALAIOTH ; *et omnes interpretes pluralem numerum transtulerunt.* »

Ibid. 'Α., καὶ ἐπὶ τὰ ὑψώματα etc. Drusius.

V. 36. *Οἱ πάντες*, etc. Sic duo mss.

Ibid. 'Α., καὶ πρᾳότης σου etc. Sic recte Agellius. Mss. quidam habent, καὶ πρᾳότης μου, vel καὶ παιδεία μου, utrumque perperam. Cæteræ lectiones ex

mss. Hic vero versio LXX et versio Theodotionis in unam coaluere in hodiernis Bibliis τῶν Ο', ut notatatur in codice Coisliniano IX vel X sæculi. Versio Vulgatæ ex LXX et Theodotione simul.

V. 37. Σ., εὐρυχώρησας. Theodoretus.

V. 40. 'Α., κάμψεις etc. Drusius.

V. 41. Ἄλλος, ὑποχειρίους. Sic duo Coisliniani.

V. 44. 'Α., διασώσεις etc. Sic quidam mss Cois-

# PSALMUS XVIII.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 למנצח מזמור לדוד | 1. | 1. Τῷ νικοποιῷ, μελῴδημα τῷ Δαυΐδ. |
| 3 יום ליום יביע אמר ולילה ללילה יחוה־דעת | 3. | 3. |
| 4 אין אמר ואין דברים בלי נשמע קולם | 4. | 4. Οὔτε γὰρ λόγους, οὔτε ῥήματα. |
| 5 בכל־הארץ ׀ יצא קום | 5. | 5. Εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ κανὼν αὐτῶν. |
| לשמש שם־אהל בהם 'Ο Σύρος, ἐν αὐτοῖς ἔθετο τοῦ ἡλίου τὸ σκήνωμα. | | Τῷ ἡλίῳ ἔθετο σκήνωμα ἐν αὐτοῖς. |
| 6 לרוץ ארח | 6. | 6. |
| 8 תמימה | 8. | 8. Τέλειος. |
| 9 פקודי | 9. | 9. |
| 10 טהורה | 10. | 10. |
| 13 שגיאות | 13. | 13. Ἀγνοίας. |
| 14 גם מזדים ׀ חשך עבדך | 14. | 14. Καί γε ἀπὸ ὑπερηφάνων συντήρησον τὸν δοῦλόν σου. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Victori, canticum ipsi David. *Hieron.*, victori, psalmus David. | 1. In finem, psalmus David. | 1. Victori, canticum ipsi David. |
| 3. Dies diei eructabit sermonem, et nox nocti indicabit scientiam. *Hieron.*, dies diei eructat verbum, et nox nocti indicat scientiam. | 3. Dies diei eructat verbum, et nox nocti indicat scientiam. | 3. |
| 4. Non sermo, et non verba, ut non audita sit vox eorum. *Hieron.*, non est sermo, et non sunt verba, quibus non audiatur vox eorum. | 4. Non sunt loquelæ neque sermones, quorum non audiantur voces eorum. | 4. Neque enim sermones, neque verba. |
| 5. In omnem terram exivit linea eorum. *Hieron.*, in omnem terram exivit sonus eorum. | 5. In omnem terram exivit sonus eorum. | 5. In omnem terram exivit linea eorum. |
| Soli posuit tabernaculum in eis. *Hieron.*, *id. Syrus*, in ipsis posuit solis tabernaculum. | In sole posuit tabernaculum suum. | Soli posuit tabernaculum in eis. |
| 6. Ad currendam viam. | 6. Ad currendam viam. | 6. |
| 8. Perfecta. *Hieron.*, immaculata. | 8. Immaculata. | 8. Perfecta. |
| 9. Præcepta. *Hieron.*, *id.* | 9. Justitiæ. | 9. |
| 10. Mundus. *Hieron.*, *id.* | 10. Sanctus. | 10. |
| 13. Errores. *Hieron.*, *id.* | 13. Delicta. | 13. Ignorantias. |
| 14. Etiam ab insolentibus prohibe servum tuum. *Hieron.*, a superbis quoque libera servum tuum. | 14. Et ab alienis parce servo tuo. | 14. Etiam a superbis conserva servum tuum. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XVIII.

V. 1. Tituli interpretationes eruuntur ex codice Colbertino, itemque ex Eusebio et Theodoreto.

V. 3. Σ., Ο', ἡμέρα τῇ etc. Sic unus Regius. In Symmachi interpretatione sunt qui legant, ἀναγγελεῖ, *indicabit*.

V. 4. 'Α., οὔτε γὰρ λόγους etc. Ex uno Regio. Symmachi autem versio ex duobus Regiis.

V. 5. 'Α., εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ κανὼν αὐτῶν. Sic Drusius. קו est κανών, norma, linea. Σ., ἀλλ' εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ ἦχος αὐτῶν. Videtur Symmachus legisse קולם vel קלם. Nam קול sæpe vertit ἦχος: et certe huic lectioni et interpretationi favere videtur secunda pars versiculi, *et in fines orbis terræ verba eorum*.

Ibid. Lectiones Aquilæ, Symmachi, Theodotionis et V edit. ex quatuor mss. et ex Eusebio in Psal-

linianus unus habet, Σ., Θ. ὁμοίως οἱ Ο', ῥύσῃ με ἐξ ἀντιλογιῶν. Sed hæc perplexa sunt.

V. 45. Sic Coislinianus codex.

V. 46. Σ., ἀτιμωθήσονται etc. Reg. unus et Corder. et sic Theodoretus. Alius Reg., ἠτιμάσθησαν.

V. 47. *Π.*, καὶ εὐλογητὸς ὁ Θεός μου. Sic duo mss.

V. 48. Σ., ὁ Θεὸς ὁ παρασχὼν etc. Eusebius.

V. 49. *Π.*, ὁ ῥυστής μου etc. Sic duo mss.

## PSALMUS XVIII.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 1. Ἐπινίκιος ᾠδὴ τοῦ Δαυίδ. | 1. Εἰς τὸ τέλος, ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. | 1. Εἰς τὸ νῖκος, ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. |
| 3. Ἡμέρα τῇ ἡμέρᾳ ἐρεύγεται ῥῆμα, καὶ νὺξ νυκτὶ ἀναγγέλλει γνῶσιν. | 3. Ἡμέρα τῇ ἡμέρᾳ ἐρεύγεται ῥῆμα, καὶ νὺξ νυκτὶ ἀναγγέλλει γνῶσιν. | 3. |
| 4. Οὐ ῥήσεσιν οὐδὲ λόγοις ὧν οὐχ ἀκούονται φωναί. | 4. Οὐκ εἰσὶ λαλιαὶ οὐδὲ λόγοι, ὧν οὐχὶ ἀκούονται αἱ φωναὶ αὐτῶν. | 4. |
| 5. Ἀλλ' εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ ἦχος αὐτῶν. | 5. Εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν. | 5. |
| Τῷ ἡλίῳ ἔταξε σκηνὴν ἐν αὐτοῖς. | Ἐν τῷ ἡλίῳ ἔθετο τὸ σκήνωμα αὐτοῦ. Ε', τῷ ἡλίῳ ἔθετο σκήνωμα ἐν αὐτοῖς. | Τῷ ἡλίῳ ἔθετο σκήνωμα ἐν αὐτοῖς. |
| 6. | 6. Δραμεῖν ὁδὸν ÷ αὐτοῦ ⁚ *Οἱ πάντες*, δραμεῖν ὁδόν. | 6. |
| 8. | 8. Ἄμωμος. *Ἄλλος*, ἄμεμπτος. *Ἄλλ.*, καθαρός. | 8. |
| 9. | 9. Δικαιώματα. *Ἄλλος*, ἀκριβάσματα, προστάγματα. | 9. |
| 10. | 10. Ἁγνός. *Ἄλλος*, ὅσιος. | 10. |
| 13. Ἀγνοήματα. | 13. Παραπτώματα. | 13. |
| 14. Καί γε ἀπὸ ὑπερηφανῶν συντήρησον τὸν δοῦλόν σου. | 14. Καὶ ἀπὸ ἀλλοτρίων φεῖσαι τοῦ δούλου σου. | 14. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 1. Triumphale canticum ipsius David. | 1. In finem, psalmus David. | 1. In victoriam, psalmus ipsi David. |
| 3. Dies diei eructat verbum, et nox nocti indicat scientiam. | 3. Dies diei eructat verbum, et nox nocti indicat scientiam. | 3. |
| 4. Non sermonibus, neque verbis, quorum non audiuntur voces. | 4. Non sunt loquelæ neque sermones, quorum non audiantur voces eorum. | 4. |
| 5. Sed in omnem terram exivit sonus eorum. | 5. In omnem terram exivit sonus eorum. | 5. |
| Soli constituit tabernaculum in eis. | In sole posuit tabernaculum suum. V, soli posuit tabernaculum in eis. | Soli posuit tabernaculum in eis. |
| 6. | 6. Ad currendam viam ÷ suam ⁚ *Omnes*, ad currendam viam. | 6. |
| 8. | 8. Immaculata. *Alius*, inculpata. *Alius*, pura. | 8. |
| 9. | 9. Justificationes. *Alius*, præcepta. *Alius*, statuta. | 9. |
| 10. | 10. Castus. *Alius*, sanctus. | 10. |
| 13. Ignorantias. | 13. Delicta. | 13. |
| 14. Etiam a superbis conserva servum tuum. | 14. Et ab alienis parce servo tuo. | 14. |

### Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XVIII.

mos sinceras damus. Syri Interpretis adfert Drusius ex Quæstionibus, quæ Justini Martyris nomine circumferuntur.

V. 6. *Οἱ πάντες*, δραμεῖν ὁδόν. Sic duo codices. Vox autem, αὐτοῦ, sequens in LXX, quia in Hebræo non est, obelo notatur, ut monet Hieronym.

V. 8. Ἀ., τέλειος. Unus cod. et Eusebius.

V. 9. *Ἄλλ.*, ἀκριβάσματα. *Ἄλλ.*, προστάγματα. Coislin. unus. Videtur autem prima versio esse Aquilæ, secunda Symmachi.

V. 10. *Ἄλλ.*, ὅσιος. Coislin.

V. 13. Ἀ., ἀγνοίας. Drusius. Σ., ἀγνοήματα. Coislin. 1.

V. 14. Ἀ., Σ., καί γε ἀπὸ ὑπ- etc. Hanc versionem Symmacho tribuit Drusius. Sed Aquilæ adscribunt Colbert., Reg. unus, Euseb. et Corderius. Videtur esse utriusque.

## PSALMUS XIX.

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 למנצח מזמור לדוד | 1. | 1. Τῷ νικοποιῷ μελῴδημα τῷ Δαυίδ. |
| 2 ישגבך | 2. | 2 |
| 4 ועולתך ידשנה | 4. | 4. |
| סלה | Σελ. | Ἀεί. |
| 7 בגבורות ישע ימינו | 7. | 7. |
| 8 ואנחנו בשם־יהוה אלהינו נזכיר | 8. | 8. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Victori, canticum ipsi David. *Hieron.*, victori, psalmus David. | 1. In finem, psalmus David. | 1. Victori, canticum ipsi David. |
| 2. Extollat te. *Hieron.*, protegat te. | 2. Protegat te. | 2. |
| 4. Et oblationem tuam in cinerem reducat. *Hieron.*, et holocaustum tuum pingue fiat. | 4. Et holocaustum tuum pingue fiat. | 4. |
| Selah. *Hieron.*, semper. | *Vacat.* | Semper. |
| 7. In fortitudinibus salus dexteræ ejus. *Hieron.*, in fortitudine salutis dexteræ ejus. | 7. In potentatibus salus dexteræ ejus. | 7. |
| 8. Nos autem in nomine Domini Dei nostri recordabimur. *Hieron.* *idem.* | 8. Nos autem in nomine Domini Dei nostri invocabimus. | 8. |

### Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XIX.

V. 1. De inscriptione frequenter superius actum est.

V. 2. Ἄλλος, προσταθείη σοι etc. Coislinianus. Hæ vero trium lectiones videntur esse A., S., Th.

V. 4. Σ., καὶ τὴν ἀναφοράν σου πίονα ποιήσῃ. Sic unus codex. Alter legit, πλειόνα, minus recte. Reliquæ lectiones ex Drusio.

Ibid. Heb. σελ. etc. Vide supra psalm. III.

V. 7. Σ., παραδόξως. Sic unus codex. Eamdem

## PSALMUS XX.

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 למנצח מזמור לדוד | 1. | 1. Τῷ νικοποιῷ, μελῴδημα τῷ Δαυίδ. |
| 3 וארשת | 3. | 3. |
| סלה | Σελ. | Ἀεί. |
| 5 עולם ועד | 5. | 5. Εἰς αἰῶνα καὶ ἔτι. |
| 7 תחדהו בשמחה את־פניך | 7 | 7. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Victori, canticum ipsi David. *Hieron.*, victori, psalmus David. | 1. In finem, psalmus David. | 1. Victori, canticum ipsi David |
| 3. Et prolationem. *Hieron.*, et voluntate. | 3. Et voluntate. | 3. |
| Selah. *Hieron.*, semper. | *Vacat.* | Semper. |
| 5. Sæculum et in perpetuum. *Hieron.*, in sæculum et in æternum. | 5. In sæculum sæculi. | 5. In æternum et ultra. |
| 7. Lætificabis eum in gaudio cum faciebus tuis. *Hieron.*, et hilarabis eum lætitia apud vultum tuum. | 7. Lætificabis eum in gaudio cum vultu tuo. | 7. |

## PSALMUS XIX.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 1. Ἐπινίκιος ᾠδὴ τοῦ Δαυίδ. | 1. Εἰς τὸ τέλος, ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. | 1. Εἰς τὸ νῖκος, ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. |
| 2. | 2. Ὑπερασπίσαι σου. Ἄλλος, προσταθείη σοι. Ἄλλος, σκεπάσαι σε. Ἄλλος, φυλάξαι σε. | 2. |
| 4. Καὶ τὴν ἀναφοράν σου πίονα ποιήσῃ. | 4. Καὶ τὸ ὁλοκαύτωμά σου πιανάτω. Ἄλλοι, φαιδρυνάτω, στεασάτω. | 4. |
| Διάψαλμα. | Διάψαλμα. Ε', διαπαντός. ς', εἰς τέλος. | Διάψαλμα. |
| 7. Παραδόξως. | 7. Ἐν δυναστείαις ἡ σωτηρία τῆς δεξιᾶς αὐτοῦ. | 7. |
| 8. | 8. Ἡμεῖς δὲ ἐν ὀνόματι Κυρίου Θεοῦ ἡμῶν μεγαλυνθησόμεθα. | 8. Ἡμεῖς δὲ ἐν ὀνόματι Κυρίου Θεοῦ ἡμῶν ἐπικαλεσόμεθα. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 1. Triumphale canticum ipsius David. | 1. In finem, psalmus David. | 1. In victoriam, psalmus ipsi David. |
| 2. | 2. Protegat te. *Alius*, patrocinetur tibi. *Alius*, tegat te. *Alius*, custodiat te. | 2. |
| 4. Et oblationem tuam pinguem faciat. | 4. Et holocaustum tuum pingue faciat. *Alii*, lætum reddat, impinguet. | 4. |
| Diapsalma. | Diapsalma. V, perpetuo. VI, in finem. | Diapsalma. |
| 7. Inexpectate. | 7. In potentatibus salus dexteræ ejus. | 7. |
| 8. | 8. Nos autem in nomine Domini Dei nostri magnificabimur. | 8. Nos autem in nomine Domini Dei nostri invocabimus. |

### Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XIX.

autem vocem [illegible] Symmach. vertit psal. LXXXIX, 10, παρὰ προσδοκίαν eodem sensu, i. e., *præter exspectationem*. Coislin. unus hoc loco habet, Σ., ἐν δυναστείᾳ τῆς σωτηρίας ἡ δεξιά, *In potentia salutis dextera*. Sed præstare videtur altera lectio, παραδόξως : nisi sint duæ Symmachi versiones, ut alibi.

V. 8. Theodotionis versionem adfert Daniel Barbarus, qualis hodie in Vulgata nostra exprimitur.

## PSALMUS XX.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 1. Ἐπινίκιος ᾠδὴ τοῦ Δαυίδ. | 1. Εἰς τὸ τέλος, ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. | 1. Εἰς τὸ νῖκος, ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. |
| 3. | 3. Καὶ τὴν θέλησιν. Ἄλλος, δέησιν. | 3. |
| Διάψαλμα. | Διάψαλμα. Ε', διηνεκῶς. ς', εἰς τέλος. | Διάψαλμα. |
| 5. Καὶ εἰς ἀπέραντον. | 5. Εἰς αἰῶνα αἰῶνος. Ε', εἰς αἰῶνα καὶ ἔτι. | 5. Εἰς αἰῶνα καὶ ἔτι. |
| 7. Χαροποιήσεις αὐτὸν ἐν εὐφροσύνῃ μετὰ τοῦ προσώπου σου. | 7. Εὐφρανεῖς αὐτὸν ἐν χαρᾷ μετὰ τοῦ προσώπου σου. | 7. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 1. Triumphale canticum ipsius David. | 1. In finem, psalmus David. | 1. In victoriam, psalmus ipsi David. |
| 3. | 3. Et voluntate. *Al.*, supplicatione. | 3. |
| Diapsalma. | Diapsalma. V, perpetuo. VI, in finem. | Diapsalma. |
| 5. Et in infinitum. | 5. In sæculum sæculi. V, in æternum et ultra. | 5. In æternum et ultra. |
| 7. Lætificabis eum in gaudio cum vultu tuo. | 7. Lætificabis eum in gaudio cum vultu tuo. | 7. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 9 תמצא ידך לכל־איביך ימינך תמצא שנאיך | 9. | 9. |
| 12 כי־נטו עליך רעה | 12. | 12. |
| חשבו מזמה בל־יוכלו | | |
| 13 כי תשיתמו שכם במיתריך תכונן על־פניהם | 13. | 13. Ὅτι θήσεις αὐτοὺς ὤμον, ἐν τοῖς κάλοις σου ἑδράσεις ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 9. Inveniet manus tua omnes inimicos tuos : dextera tua inveniet odientes te. *Hieron.*, *id.* | 9. Inveniatur manus tua omnibus inimicis tuis : dextera tua inveniat omnes qui te oderunt. | 9. |
| 12. Quoniam inclinaverunt super te malum. *Hieron.*, *id.* | 12. Quoniam declinaverunt in te mala. | 12. |
| Cogitaverunt cogitationem, non poterunt. *Hieron.*, cogitaverunt scelus, quod non potuerunt. | Cogitaverunt consilia quæ non potuerunt stabilire. | |
| 13. Quoniam pones eos in humerum : in funibus tuis præparabis super facies eorum. *Hieron.*, quoniam pones eos humerum : funes tuos firmabis contra facies eorum. | 13. Quoniam pones eos dorsum : in reliquiis tuis præparabis vultum eorum. | 13. Quoniam pones eos humerum, in funibus tuis firmabis super faciem eorum. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XX.

V. 1. De titulo sæpe actum est.

V. 3. Οʹ, καὶ τὴν θέλησιν. Ἄλλος, δέησιν. Prior lectio olim in Bibliis posita, mutata fuit in δέησιν ex altero exemplari.

V. 5. Sic ex mss. et Drusio.

V. 7. Σ., χαροποιήσεις etc. Sic mss. Sed Theodoretus et Corder. legunt, παρὰ τῷ προσώπῳ σου. Drusius, παρὰ τοῦ προσώπου σου.

V. 9. Σ., καταλήψεται etc. Sic Theodoretus, duo mss. et Drusius. Unus codex habet, πάντας τοὺς

## PSALMUS XXI.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 למנצח על־אילת השחר מזמור לדוד | 1. | 1. Τῷ νικοποιῷ ὑπὲρ τῆς ἐλάφου τῆς ὀρθρινῆς, μελῴδημα τῷ Δαυίδ. |
| 2 אלי אלי | 2. | 2. Ἰσχυρέ μου, Ἰσχυρέ μου. |
| למה עזבתני | | Ἱνατί ἐγκατέλιπές με; |
| רחוק מישועתי דברי שאגתי | | Μακρὰν ἀπὸ τῆς σωτηρίας μου οἱ λόγοι τοῦ βρυχήματός μου. |
| 3 אלהי אקרא יומם ולא תענה | 3. | 3. Ὁ Θεός μου, βοήσω ἡμέρας, καὶ οὐκ εἰσακούσῃ. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Victori super cervam auroræ, canticum ipsi David. *Hieron.*, victori pro cervo matutino, canticum David. | 1. In finem, pro susceptione matutina, psalmus David. | 1. Victori super cervam matutinam, canticum ipsi David. |
| 2. Deus meus, Deus meus. *Hieron.*, *id.* | 2. Deus, Deus meus. | 2. Fortis mi, Fortis mi |
| Ut quid dereliquisti me ? *Hier.*, quare dereliquisti me ? | Quare me dereliquisti ? | Quare me dereliquisti ? |
| Longe a salute mea verba rugitus mei. *Hieron.*, *id.* | Longe a salute mea verba delictorum meorum. | Longe a salute mea verba rugitus mei. |
| 3. Deus meus, clamabo interdiu, et non respondebis. *Hieron.*, Deus meus, clamabo per diem, et non exaudies. | 3. Deus meus, clamabo per diem, et non exaudies. | 3. Deus meus, clamabo die, et non exaudies. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ |
|---|---|---|
| 9. Καταλήψεται ἡ χείρ σου πάντας τοὺς ἐχθρούς σου, ἡ δεξιά σου εὑρήσει τοὺς μισοῦντάς σε. | 9. Εὑρεθείη ἡ χείρ σου πᾶσι τοῖς ἐχθροῖς σου, ἡ δεξιά σου εὕροι πάντας τοὺς μισοῦντάς σε. | 9. |
| 12. Ὅτι συνέφραξαν κατὰ σοῦ εἰς κακόν. | 12. Ὅτι ἔκλιναν εἰς σὲ κακά. Ε', ἀνθ' ὧν ἔκλιναν. | 12. |
| Ἐλογίσαντο ἐννοίας ἀδυνάτους. | Ἐλογίσαντο βουλὴν, ἣν οὐ μὴ δύνωνται στῆσαι. | |
| 13. Ὅτι τάξεις αὐτοὺς ἀποστρόφους, τοῖς περιλειπομένοις σου ἑδράσεις κατὰ πρόσωπον αὐτῶν. | 13. Ὅτι θήσεις αὐτοὺς νῶτον, ἐν τοῖς περιλοίποις σου ἑτοιμάσεις τὸ πρόσωπον αὐτῶν. | 13. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 9. Comprehendet manus tua omnes inimicos tuos, dextera tua inveniet odientes te. | 9. Inveniatur manus tua omnibus inimicis tuis: dextera tua inveniat omnes qui te oderunt. | 9. |
| 12. Quoniam obstruxerunt contra te in malum. | 12. Quoniam declinaverunt in te mala. V, pro eo quod declinaverunt. | 12. |
| Cogitaverunt cogitationes impossibiles. | Cogitaverunt consilium, quod non poterunt stabilire. | |
| 13. Quoniam statues eos aversos, residuis tuis firmabis ad faciem eorum. | 13. Quoniam pones eos dorsum: in reliquiis tuis præparabis vultum eorum. | 13. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XX.

μισοῦντάς σε.

V. 12 Σ., ὅτι συνέφραξαν etc. Sic omnes mss. Drusius item habet, sed sine interpretis nomine. Agellius ad psalm. LIII legit, συνεφράσαντο.

Ibid. Σ., ἐλογίσαντο etc. Sic Theodoretus, omnes mss. et Corder.

V. 13. Ita mss. nostri. Aquilæ plenam lectionem exhibet Coislinianus unus. Ad Symmachum vero codex Colbert. στιχηρῶς scriptus habet θήσεις pro τάξεις, et sic etiam Theodoretus.

# PSALMUS XXI.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 1. Ἐπινίκιος ὑπὲρ τῆς ἀντιλήψεως τῆς ἑωθινῆς, ᾠδὴ τοῦ Δαυΐδ. | 1. Εἰς τὸ τέλος, ὑπὲρ τῆς ἀντιλήψεως τῆς ἑωθινῆς, ψαλμὸς τῷ Δαυΐδ. | 1. |
| 2. Ὁ Θεός μου, ὁ Θεός μου. | 2. Ὁ Θεός μου, ὁ Θεός μου. | 2. Ὁ Θεός μου, ὁ Θεός μου. |
| | Ἱνατί ἐγκατέλιπές με; | |
| Ἀφεστήκασιν μακρὰν ἀπὸ τῆς σωτηρίας μου οἱ λόγοι τῶν ὀδυρμῶν μου. | Μακρὰν ἀπὸ τῆς σωτηρίας μου οἱ λόγοι τῶν παραπτωμάτων μου. Ε', μακρὰν ἀπὸ τῆς σωτηρίας μου οἱ λόγοι τῆς βοήσεώς μου. ς', μακρὰν ἀπὸ τῆς σωτηρίας μου οἱ λόγοι τῶν δεήσεών μου. | Μακρὰν ἀπὸ τῆς σωτηρίας μου οἱ λόγοι τῆς βοήσεώς μου. |
| 3. Ὁ Θεός μου, βοήσω ἡμέρας, καὶ οὐκ εἰσακούσῃ. | 3. Ὁ Θεός μου, κεκράξομαι ἡμέρας πρὸς σὲ, καὶ οὐκ εἰσακούσῃ. | 3. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 1. Triumphale pro susceptione matutina, canticum ipsius David. | 1. In finem, pro susceptione matutina, psalmus David. | 1. |
| 2. Deus meus, Deus meus. | 2. Deus meus, Deus meus. | 2. Deus meus, Deus meus. |
| | Quare me dereliquisti? | |
| Longe discesserunt a salute mea verba gemituum meorum. | Longe a salute mea verba delictorum meorum. V, longe a salute mea verba clamoris mei. VI, longe a salute mea verba supplicationum mearum. | Longe a salute mea verba clamoris mei. |
| 3. Deus meus, clamabo die, et non exaudies. | 3. Deus meus, clamabo interdiu ad te, et non exaudies. | 3. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| ולילה ולא־דומיה לי | | Καὶ νυκτὸς, καὶ οὐκ ἔστι σιγή μοι. |
| 4 קדוש תהלות | 4. | 4. Ὕμνος. |
| 13 אבירי בשן כתרוני | 13. | 13. Δαμάλαοι ταῦροι πίονες περιέσχον με. |
| 14 אריה טרף ושאג | 14. | 14. Ὡς λέων ἁλίσκων καὶ βρυχώμενος. |
| 15 נשפכתי | 15. | 15. Ἐξηχύθην. |
| 17 כי סבבוני כלבים כארי | 17. | 17. Ὅτι ἐκύκλωσάν με θηραταί. Ἤσχυναν. |
| 21 יחידתי | 21. | 21. Μοναχήν. |
| 24 ולא שקץ | 24. | 24. |
| 26 וישבעו | 26. | 26. |
| 28 כל־משפחות גוים | 28. | 28. Πᾶσαι αἱ συγγένειαι τῶν ἐθνῶν. |
| 30 כל־דשני־ארץ לפניו יכרעו כל־יורדי עפר · | 30. | 30. Πάντες οἱ λιπαροὶ τῆς γῆς. Εἰς πρόσωπον αὐτοῦ κάμψουσι πάντες οἱ καταβαίνοντες εἰς χοῦν. |
| 31 ונפשו לא חיה זרע יעבדנו יספר לאדני | 31. | 31. Αὐτῷ ζῇ. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| Et nocte, et non est silentium mihi. *Hieron.*, et nocte, nec est silentium mihi. | Et nocte, et non ad insipientiam mihi. | Et nocte, et non est silentium mihi. |
| 4. Sanctus. *Hieron.*, sancte. | 4. In sancto. | 4. |
| Laudes. *Hieron.*, laus. | Laus. | Hymnus. |
| 13. Robusti Basan circumdederunt me. *Hieron.*, tauri pingues vallarunt me. | 13. Tauri pingues obsederunt me. | 13. Buculi pingues circumdederunt me. |
| 14. Leo rapiens et rugiens. *Hieron.*, quasi leo capiens et rugiens. | 14. Sicut leo rapiens et rugiens. | 14. Sicut leo rapiens et rugiens. |
| 15. Effusus sum. *Hieron.*, *id.* | 15. Effusus sum. | 15. Effusus sum. |
| 17. Quoniam circumdederunt me canes. *Hieron.*, circumdederunt me venatores. | 17. Quoniam circumdederunt me canes. | 17. Quoniam circumdederunt me venatores. |
| Quasi leo. *Hieron.*, fixerunt. | Foderunt. | Pudore affecerunt. |
| 21. Unicam meam. *Hieron.*, solitariam. | 21. Unicam meam. | 21. Solitariam. |
| 24. Neque abominatus est. *Hieron.*, neque contempsit. | 24. Neque despexit. | 24. |
| 26. Et saturabuntur. *Hieron.*, *id.* | 26. Et saturabuntur. | 26. |
| 28. Universæ familiæ gentium. *Hieron.*, universæ cognationes gentium. | 28. Universæ familiæ gentium. | 28. Universæ cognationes gentium. |
| 30. Omnes pingues terræ. *Hieron.*, *id.* | 30. Omnes pingues terræ. | 30. Omnes pingues terræ. |
| Ad facies ejus curvabunt se omnes descendentes pulverem. *Hieron.*, ante faciem ejus curvabunt genu universi qui descendunt in pulverem. | In conspectu ejus cadent omnes qui descendunt in terram. | In faciem ejus curvabunt se omnes descendentes in pulverem. |
| 31. Et animam suam non vivificabit, semen serviet ei. *Hieron.*, et anima ejus non vivet: semen serviet ei. | 31. Et anima mea illi vivet, et semen meum serviet ipsi. | 31. Illi vivit. |
| Narrabitur Domino. *Hieron.*, *id.* | Annuntiabitur Domino. | |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| Καὶ νυκτὸς, καὶ οὐ σιγή μοι. | Καὶ νυκτὸς, καὶ οὐκ εἰς ἄνοιαν ἐμοί. *Ἄλλος*, οὐκ εἰς ἀφροσύνην. Ε', σιωπή. | Καὶ νυκτὸς, καὶ οὐ σιγή μοι. |
| 4. Ἐν ἁγίοις. | 4. Ἐν ἁγίῳ. | 4. |
| Ὕμνος. | Ἔπαινος. | Ὕμνος. |
| 13. Ταῦροι σιτιστοὶ περιέσχον με. | 13. Ταῦροι πίονες περιέσχον με. | 13. Δυνάσται Βασὰν διεδειγματίσαντό με. |
| 14. Ὡς λέων ὁ θηρεύων βρυχώμενος. | 14. Ὡς λέων ὁ ἁρπάζων καὶ ὠρυόμενος. | 14. |
| 15. Ἐξηχύθην. | 15. Ἐξηχύθην. | 15. Ἐξηχύθην. |
| 17. Ὅτι ἐκύκλωσάν με θηραταί. | 17. Ὅτι ἐκύκλωσάν με κύνες. | 17. Ὅτι ἐκύκλωσάν με κύνες. |
| | Ὤρυξαν. | |
| 21. Μονότητα. | 21. Μονογενῆ. | 21. |
| 24. | 24. Οὐδὲ προσώχθισε. *Ἄλλος*, οὐκ ἀπεβδελύξατο. | 24. |
| 26. Καὶ κορεσθήσονται. | 26. Ἐμπλησθήσονται. | 26. |
| 28. Πᾶσαι αἱ συγγένειαι τῶν ἐθνῶν. | 28. Πᾶσαι αἱ πατριαὶ τῶν ἐθνῶν. | 28. |
| 30. Πάντες οἱ λιπαροὶ τῆς γῆς. | 30. Πάντες οἱ πίονες τῆς γῆς. | 30. |
| Ἔμπροσθεν αὐτοῦ ὀκλάσουσι πάντες οἱ καταβαίνοντες εἰς κόνιν. | Ἐνώπιον αὐτοῦ προσπεσοῦνται πάντες οἱ καταβαίνοντες εἰς τὴν γῆν. | |
| 31. Οὗ ἡ ψυχὴ ζήσει, σπέρμα δὲ λατρεύσει αὐτῷ. | 31. Καὶ ψυχή μου αὐτῷ ζῇ, καὶ τὸ σπέρμα μου δουλεύσει αὐτῷ. Ε', Ϛ', Ζ', καὶ ἡ ψυχή μου. | 31. Καὶ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ζῇ. |
| Ἀναγραφήσεται ἐν βιβλίῳ τῷ Κυρίῳ. | Ἀναγγελήσεται τῷ Κυρίῳ. | |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| Et nocte, nec est silentium mihi. | Et nocte, et non ad stultitiam mihi. *Alius*, non ad stultitiam. V, silentium. | Et nocte, nec est silentium mihi. |
| 4. In sanctis. | 4. In sancto. | 4. |
| Hymnus. | Laus. | Hymnus. |
| 13. Tauri saginati circumdederunt me. | 13. Tauri pingues obsederunt me. | 13. Potentes Basan traduxerunt me. |
| 14. Sicut leo venans rugiens. | 14. Sicut leo rapiens et rugiens. | 14. |
| 15. Effusus sum. | 15. Effusus sum. | 15. Effusus sum. |
| 17. Quoniam circumdederunt me venatores. | 17. Quoniam circumdederunt me canes. | 17. Quoniam circumdederunt me canes. |
| | Foderunt. | |
| 21. Unitatem. | 21. Unigenitam. | 21. |
| 24. | 24. Neque offensus est. *Alius*, neque abominatus est. | 24. |
| 26. Et saturabuntur. | 26. Implebuntur. | 26. |
| 28. Universæ cognationes gentium. | 28. Universæ familiæ gentium. | 28. |
| 30. Omnes pingues terræ. | 30. Omnes pingues terræ. | 30. |
| In conspectu ejus procumbent omnes descendentes in pulverem. | In conspectu ejus cadent omnes qui descendunt in terram. | |
| 31. Cujus anima vivet, semen autem serviet ipsi. | 31. Et anima mea illi vivit, et semen meum serviet ipsi. V, VI, VII, et anima mea. | 31. Et anima ejus vivit. |
| Describetur in libro Domino. | Annuntiabitur Domino. | |

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON<br>Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ἈΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 32 כי עשה | 32. | 32. Ὅτι ἐποίησε. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 32 Quia fecit. *Hieron.*, quem fecit. | 32. Quem fecit Dominus. | 32. Quia fecit. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XXI.

V. 1. Sic tituli lectiones ex mss. eruimus. Agellius ad Symmachum habet, ὑπὲρ τῆς βοηθείας τῆς ὀρθρινῆς.

V. 2. Ἀ., Ἰσχυρέ μου, Ἰσχυρέ μου etc. Sic mss. et Eusebius in *Demonstr. evang.* Priorem lectionem Drusius Symmacho tribuit, sed mendose.

Ibid. Hanc notam eruimus ex duobus manuscriptis: *Πρόσχες μοι*, οὐ πρόσκειται ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ, ἀλλ' ἐν μόνοις Ο'. I. e. Attende mihi, *non exstat in Hebraico, sed in solis LXX. Vulg., respice in me.*

Ibid. Ἀ., Ο' ἱνατί ἐγκατέλιπές με; Sic Drusius ex Eusebio *De Demonstr. evang.*

Ibid. Ἀ., μακρὰν etc. Has omnes lectiones ex mss. nostris et ex Drusio excerpsimus. Corder. ad Aquilam habet, τῆς βραχύτητός μου, perperam. In hunc locum Theodoretus hæc dicit: ἰστέον ὡς τῶν *παραπτωμάτων* οὐδεὶς τῶν ἄλλων ἑρμηνευτῶν ἐμνημόνευσεν· ἀλλ' ὁ μὲν Ἀκύλας *βρυχήματός μου*· ὁ δὲ Σύμ. *ὀδυρμῶν μου*· ὁ δὲ Θεοδ. *βοήσεως μου*. Id est, *Sciendum est nullum aliorum interpretum delictorum mentionem fecisse; sed Aquilam habere*, rugitus mei; *Symmachum*, gemituum meorum; *Theodotionem*, clamoris mei (*).

V. 3. Ἀ., Σ., ὁ Θεός μου etc. Sic in codice *Demonstr. evang.* Eusebii.

Ibid. Ἀ., καὶ νυκτὸς καὶ οὐκ ἔστι σιγή. Drusius. Addendum autem, μοι. Martianæus noster legit, καὶ νυκτὸς καὶ οὐ σιγήσεις. Symmachi et Theodotionis easdem habet ipse Martianæus. Alius, οὐκ εἰς ἀφροσύνην. Duo Coisliniani.

V. 4. Σ., ἐν ἁγίοις. Drusius.

Ibid. Ἀ., Σ., Θ., ὕμνος. Idem.

(*) Manifestum est LXX Intt. legisse שגגתי pro שאגתי. Drach.

## PSALMUS XXII.

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON<br>Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ἈΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 מזמור לדוד | 1. | 1. Μελῴδημα τῷ Δαυΐδ. |
| 2 בנאות דשא ירביצני<br>ינהלני | 2. | 2. Ἐν ὡραιότητι πόας κατεσκήνωσέ με. |
| 3 במעגלי | 3. | 3. |
| 5 כוסי רויה אך טוב | 5. | 5. Ποτήριόν μου μεθύσκον. |
| 6 ושבתי<br>לארך ימים | 6. | 6. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Canticum ipsi David. *Hieron.*, psalmus David. | 1. Psalmus David. | 1. Canticum ipsi David. |
| 2. In tuguriis germinis faciet accubare me. *Hieron.*, in pascuis herbarum acclinavit me. | 2. In loco pascuæ ibi me collocavit. | 2. In pulchritudine herbæ habitare fecit me. |
| Ducet me. *Hieron.*, enutrivit me. | Educavit me. | |
| 3. In orbitis. *Hieron.*, per semitas. | 3. Super semitas. | 3. |
| 5. Calix meus inebrians. Verumtamen bonum. *Hieron.*, et calix meus inebrians. Sed et benignitas. | 5. Et calix meus inebrians quam præclarus est! | 5. Calix meus inebrians. |
| 6. Et revertar. *Hieron.*, et habitabo. | 6. Ut inhabitem. | 6. |
| In longitudinem dierum. *Hieron.*, in longitudine dierum. | In longitudinem dierum. | |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XXII.

V. 1. De titulo sæpe.

V. 2. Ἀ., Σ., ἐν ὡραιότητι πόας. Drusius.

V. 3. Σ., ἀνεκτήσατό με. Drusius.

Ibid. Σ., δι' ἀτραπῶν. Idem.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 32. | 32. Ὃν ἐποίησε ὁ Κύριος. | 32. |
| **SYMMACHUS.** | **LXX INTERPRETES.** | **THEODOTIO.** |
| 32. | 32. Quem fecit Dominus. | 32. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XXI.

V. 13. Aquila aliter, ταῦροι λιπαροὶ περιέσχον με. Iterum aliter, δυνάσται Βασὰν διεδειγματίσαντό με. Hasce varias Aquilæ lectiones exhibent mss. nostri. Prima ut jacet non videtur Aquilæ esse posse; non enim unam vocem אַבִּירֵי tribus ipse vocibus transtulerit, δαμάλαιοι, ταῦροι, πίονες, qui nunquam παραφραστικῶς vertere solet. Secunda lectio sincerior videtur; tertia lectio in duobus exemplaribus Aquilæ tribuitur, in aliis Theodotioni. Lectionem Symmachi sic habent duo mss.

V. 14. 'Α., ὡς λέων etc. Has Aquilæ et Symmachi lectiones habent Colbert. et Eusebius.

V. 15. Ἐξηχύθην etc. Codex Regius antiquissimus hanc exhibet notam: Ἐξηχύθην μετὰ τοῦ η κεῖται ἐν τῷ Ἑξαπλῷ παρὰ πᾶσιν· οὕτω δὲ καὶ Ἀπολινάριος καὶ Εὐσέβιος γράφει. I. e. Ἐξηχύθην *cum* η *jacet in Hexaplo apud omnes: similiterque scribunt Apolinarius et Eusebius.* Legi tamen debet ἐξεχύθην.

V. 17. Martianæus ad Θ. habet κύνες. Drusius vero, 'Α., Θ., κυνηγέται.

Ibid. 'Α., ᾔσχυναν. Drusius.

V. 21. 'Α., μοναχήν. Σ., μονότητα. Drusius.

V. 24. Ἄλλος, οὐκ ἀπεβδελύξατο. Colbert.

V. 26. Σ., καὶ χορτασθήσονται. Eusebius.

V. 28. 'Α., Σ., πᾶσαι etc. Idem Euseb. et Colbertinus.

V. 30. 'Α., Σ., πάντες οἱ λιπ-. Colbertinus.

Ibid. 'Α., εἰς πρόσωπον etc. Aquilæ et Symmachi lectiones sic plenas habent Colbertinus et Eusebius.

V. 31. Lectiones 'Α., Σ., Θ. etc. habent Colbertinus et Drusius; Symmachi tantum Eusebius.

Ibid. Σ., ἀναγραφήσεται etc. Eusebius et Drusius.

V. 32. 'Α., ὅτι ἐποίησε. Drusius.

## PSALMUS XXII.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο' | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 1. Ὠδὴ τῷ Δαυίδ. | 1. Ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. | 1. Ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. |
| 2. Ἐν ὡραιότητι πόας κατεσκήνωσέ με. | 2. Εἰς τὸν τόπον χλόης ἐκεῖ με κατεσκήνωσε. | 2. |
| Ἀνεκτήσατό με. | Ἐξέθρεψέ με. | |
| 3. Δι' ἀτραπῶν. | 3. Ἐπὶ τρίβους. | 3. |
| 5. Καὶ τὸ ποτήριόν σου μεθύσκον με διόλου ἀγαθόν. | 5. Καὶ τὸ ποτήριόν σου μεθύσκον ὡς κράτιστον. Ϛ', *id.* Ε', καὶ ποτήριόν μου μεθύσκον. | 5. Ποτήριόν μου μεθύσκον. |
| 6. Ἡ κατοίκησίς μου. | 6. Τὸ κατοικεῖν με. | 6. |
| Εἰς μῆχος χρόνου. | Εἰς μακρότητα ἡμερῶν. | |
| **SYMMACHUS.** | **LXX INTERPRETES.** | **THEODOTIO.** |
| 1. Canticum ipsi David. | 1. Psalmus ipsi David. | 1. Psalmus ipsi David. |
| 2. In pulchritudine herbæ habitare fecit me. | 2. In loco pascuæ ibi me collocavit. | 2. |
| Restauravit me. | Educavit me. | |
| 3. Per semitas. | 3. Super semitas. | 3. |
| 5. Et calix tuus inebrians me omnino bonus. | 5. Et calix tuus inebrians quam optimus. VI, *id.* V, et calix meus inebrians. | 5. Calix meus inebrians. |
| 6. Habitatio mea. | 6. Ut inhabitem. | 6. |
| In diuturnitatem temporis. | In longitudinem dierum. | |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XXI.

V. 5. 'Α., Θ., ποτήριον etc. Has lectiones mutuamur ex Colbertino et ex Martianæi editione.

V. 6. Σ., ἡ κατοίκησίς μου. Drusius.

Ibid. Σ., εἰς μῆχος χρόνου. Eusebius et Colbert.

## PSALMUS XXIII.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 לדוד מזמור | 1. | 1. Τῷ Δαυὶδ μελῴδημα. |
| 2 כי־הוא על־ימים יסדה ועל־נהרות יכוננה | 2. | 2. |
| 3 במקום קדשו | 3. | 3. Ἐν τόπῳ ἁγιάσματος αὐτοῦ. |
| 6 פניך יעקב | 6. | 6. Πρόσωπόν σου Ἰακώβ. |
| 7 שאו שערים ׀ ראשיכם והנשאו פתחי עולם | 7. | 7. Ἄρατε, πύλαι, κεφαλὰς ὑμῶν, καὶ ἐπάρθητε ἀνοίγματα αἰώνια. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Davidi psalmus. *Hieron.*, psalmus David. | 1. Prima sabbati, psalmus David. | 1. Ipsi David canticum. |
| 2. Quia ipse super maria fundavit eam, et super flumina præparavit eam. *Hieron.*, ipse super maria fundavit eum, et super flumina præparavit eum. | 2. Ipse super maria fundavit eum, et super flumina præparavit eum. | 2. |
| 3. In loco sanctitatis ejus. *Hieron.*, in loco sancto ejus. | 3. In loco sancto ejus. | 3. In loco sanctificationis ejus. |
| 6. Facies tuas Jacob. *Hieron.*, faciem tuam Jacob. | 6. Faciem Dei Jacob. | 6. Faciem tuam Jacob. |
| 7. Elevate, portæ, capita vestra, et elevate vos, fores sæculi. *Hieron.*, levate, portæ, capita vestra, et elevamini, januæ sempiternæ. | 7. Attollite portas, principes, vestras, et elevamini, portæ æternales. | 7. Elevate, portæ, capita vestra, et elevamini, apertiones æternæ. |

### Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XXIII.

Hanc notam in titulum legimus in codice Regio antiquissimo : Ἐν ἐνίοις ἀντιγράφοις εὗρον, τῆς μιᾶς τῶν σαββάτων· ἐν δὲ τῷ ἑξαπλῷ τοῦτο οὐ πρόσκειται. I. e. *In quibusdam exemplaribus inveni, prima sabbatorum. At in hexaplo id non exstat.*

V. 2. Σ., οὗτος ἐπὶ θαλάσσας etc. Drusius. Apud

## PSALMUS XXIV.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 לדוד | 1. | 1. |
| 3 קויך לא יבשו | 3. | 3. Οἱ προσδοκῶντές σε οὐ μὴ καταισχυνθῶσι. |
| יבשו הבוגדים | | Αἰσχυνθήτωσαν οἱ ἀποστατοῦντες. |
| 4 ארחותיך למדני | 4. | 4. |
| 5 אותך קויתי כל־היום | 5. | 5. |
| 7 ופשעי אל־תזכר | 7. | 7. Καὶ ἀθεσιῶν μου μὴ μνησθῇς. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Davidi. *Hieron.*, psalmus David. | 1. In finem, psalmus David. | 1. |
| 3. Expectantes te pudore non afficientur. *Hieron.*, qui sperant in te non confundentur. | 3. Qui sustinent te non confundentur. | 3. Qui exspectant te non confundentur. |
| Pudore afficientur prævaricantes. *Hieron.*, confundantur qui iniqua gerunt. | Confundantur omnes iniqua agentes. | Confundantur deficientes. |
| 4. Semitas tuas doce me. *Hieron.*, *id.* | 4. Et semitas tuas edoce me. | 4. |
| 5. Te exspectavi omni die. *Hieron.*, te exspectavi tota die. | 5. Te sustinui tota die. | 5. |
| 7. Et prævaricationum mearum ne memineris. *Hieron.*, et scelerum meorum ne memineris. | 7. Et ignorantias meas ne memineris. | 7. Et transgressionum mearum ne memineris. |

## PSALMUS XXIII.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 1. Τῷ Δαυὶδ ᾠδή. | 1. Ψαλμὸς τῷ Δαυὶδ τῆς μιᾶς σαββάτου. | 1. |
| 2. Οὗτος ἐπὶ θαλάσσας ἐθεμελίωσεν αὐτὴν, καὶ σὺν ποταμοῖς ἥδρασεν αὐτήν. | 2. Αὐτὸς ἐπὶ θαλασσῶν ἐθεμελίωσεν αὐτὴν, καὶ ἐπὶ ποταμῶν ἡτοίμασεν αὐτήν. | 2. |
| 3. | 3. Ἐν τόπῳ ἁγίῳ αὐτοῦ. | 3. |
| 6. Πρόσωπόν σου Ἰακώβ. | 6. Τὸ πρόσωπον τοῦ Θεοῦ Ἰακώβ. Ε', ς', πρόσωπόν σου Ἰακώβ. | 6. |
| 7. Μετάβατε πύλας, οἱ ἄρχοντες, ὑμῶν, ὑψωθήτωσαν δὲ αἱ πύλαι αἰώνιοι. | 7. Ἄρατε πύλας, οἱ ἄρχοντες, ὑμῶν, καὶ ἐπάρθητε, πύλαι αἰώνιοι. | 7. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 1. Ipsi David canticum. | 1. Psalmus ipsi David prima sabbati. | 1. |
| 2. Hic super maria fundavit eam, et cum fluminibus firmavit eam. | 2. Ipse super maria fundavit eum, et super flumina præparavit eum. | 2 |
| 3. | 3. In loco sancto ejus. | 3. |
| 6. Faciem tuam Jacob. | 6. Faciem Dei Jacob. V, VI, faciem tuam Jacob. | 6. |
| 7. Transire facite portas, principes, vestras, extollantur vero portæ æternæ. | 7. Attollite portas, principes, vestras, et elevamini, portæ æternales. | 7. |

### Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XXIII.

Corderius autem, 'Α., ἥδρασεν, *firmavit.*

V. 3. 'Α., ἐν τόπῳ etc. Unus codex et Drusius

V. 6. 'Α., Σ., Ε', ς', πρόσωπον etc. Drusius.

Versus item 7 lectiones adfert idem Drusius.

## PSALMUS XXIV.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 1. | 1. Ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. | 1. |
| 3. | 3. Οἱ ὑπομένοντές σε οὐ μὴ καταισχυνθῶσι. | 3. |
| Αἰσχυνθήτωσαν οἱ ἀποστατοῦντες. | Αἰσχυνθήτωσαν οἱ ἀνομοῦντες. Ε', αἰσχυνθήτωσαν οἱ ἀποστατοῦντες. | Αἰσχυνθήτωσαν οἱ ἀποστατοῦντες. |
| 4. Καὶ τὰς πορείας σου δίδαξόν με. | 4. Καὶ τὰς τρίβους σου δίδαξόν με. | 4. |
| 5. Σὲ ἀναμένω ὅλην τὴν ἡμέραν. | 5. Σὲ ὑπέμεινα ὅλην τὴν ἡμέραν. | 5. |
| 7. Καὶ παραπτωμάτων μου μὴ μνησθῇς. | 7. Καὶ ἀγνοίας μου μὴ μνησθῇς | 7. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 1. | 1. Psalmus ipsi David. | 1. |
| 3. | 3. Qui sustinent te non confundentur. | 3. |
| Confundantur deficientes. | Confundantur iniqua agentes. V, confundantur deficientes. | Confundantur deficientes. |
| 4. Et gressus tuos doce me. | 4. Et semitas tuas edoce me. | 4. |
| 5. Te exspecto totam diem. | 5. Te sustinui tota die. | 5. |
| 7. Et delictorum meorum ne memineris. | 7. Et ignorantias meas ne memineris. | 7. |

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛAΣ. |
|---|---|---|
| 8 על־כן יורה חטאים בדרך | 8. | 8. Διὰ τοῦτο φωτίσει ἁμαρτωλοὺς ἐν ὁδῷ. |
| 9 דרכו | 9. | 9. Ὁδὸν ἑαυτοῦ. |
| 12 יורנו בדרך יבחר | 12. | 12. Φωτίσει αὐτὸν ἐν ὁδῷ ᾗ ἐκλέξεται. |
| 14 סוד יהוה ליראיו | 14 | 14. Ἀπόῤῥητον Κυρίου τοῖς φοβουμένοις αὐτόν. |
| ובריתו להודיעם | | Καὶ τὴν συνθήκην αὐτοῦ γνωρίσει αὐτοῖς. |
| 16 יחיד | 16. | 16. Μοναχός. |
| אני | | Ἐγώ. |
| 17 הרחיבו | 17. | 17. |
| ממצוקותי | | Ἐκ τῶν συνοχῶν μου. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 8. Propterea docebit peccatores in via. *Hieron.*, *id.* | 8. Propter hoc legem dabit delinquentibus in via. | 8. Propterea illuminabit peccatores in via. |
| 9. Viam suam. *Hieron.*, *id.* | 9. Vias suas. | 9. Viam suam. |
| 12. Docebit eum in via, eligat. *Hieron.*, quem docebit in via quam elegit. | 12. Legem statuit ei in via quam elegit. | 12. Illuminabit eum in via quam eliget. |
| 14. Secretum Domini timentibus eum. *Hieron.*, *id.* | 14. Firmamentum est Dominus timentibus eum. | 14. Secretum Domini timentibus eum. |
| Et pactum suum ad docendum eos. *Hieron.*, et pactum suum ostendet eis. | Et testamentum ipsius ut manifestetur illis. | Et fœdus suum notum faciet eis. |
| 16. Unicus. *Hieron.*, solus. | 16. Unicus. | 16. Solitarius. |
| Ego. *Hieron.*, sum ego. | Sum ego. | Ego. |
| 17. Dilatatæ sunt. *Hieron.*, multiplicatæ sunt. | 17. Multiplicatæ sunt. | 17. |
| A coarctationibus meis. *Hieron.*, de angustiis meis. | De necessitatibus meis. | De angustiis meis. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XXIV.

V. 1. Eusebius in Psalmos : Παρὰ τοῖς λοιποῖς ἑρμηνευταῖς, ψαλμὸς τοῦ Δαυΐδ. I. e. *Apud reliquos interpretes*, psalmus Davidis.

V. 3. Ἀ., οἱ προσδοκ· Sic unus codex.

Ibid. Ἀ., Σ., Θ., Ε', αἰσχυνθήτωσαν οἱ ἀποστατοῦντες. Sic Eusebius, Colbertinus et Drusius. Corderius vero legit, ἀπιστοῦντες, *non credentes*, *increduli*. Agellius, ἀθετοῦντες, *improbantes*, *aspernantes*.

V. 4. Σ., καὶ τὰς πορείας etc. Colbertinus et Eusebius.

V. 5. Σ., σὲ ἀναμένω etc. Colbertinus.

V. 7. Ἀ., καὶ ἀθεσιῶν μου etc. Ex Drusio et altero exemplari.

V. 8. Ἀ., διὰ τοῦτο φωτίσει etc. Aquilæ et Symmachi lectiones ex Colbertino et Reg. uno.

V. 9. Ἀ., Σ , ὁδὸν ἑαυτοῦ. Ex Colbertino, Eusebio et Corderio.

V. 12. Lectiones Aquilæ et Symmachi ex Drusio.

V. 14. Ita nomina interpretum distinguuntur in Colbertino codice. Ad VI editionem Corderius legit κραταίωμα Κυρίου· ad Symmachum vero Colber-

## PSALMUS XXV.

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛAΣ. |
|---|---|---|
| 1 שפטני | 1. | 1. Κρῖνόν με. |
| בתמי | | Ἐν ἁπλότητί μου. |
| לא אמעד | | Οὐκ ἀτονήσω. |
| 6 בנקיון | 6. | 6. Ἐν ἀθωότητι. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Judica me. *Hieron.*, *id.* | 1. Judica me. | 2. Judica me. |
| In perfectione mea. *Hieron.*, in simplicitate mea. | In innocentia mea. | In simplicitate mea. |
| Non vacillabo. *Hieron.*, non deficiam. | Non infirmabor. | Non deficiam. |
| 6 In munditia. *Hieron.*, in innocentia. | 6. Inter innocentes. | 6. In innocentia. |

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛΑΣ. |
|---|---|---|
| את־מזבחך | . | |
| 9 עם אנשי דמים | 9. | 9. |
| 12 במישור | 12, | 12. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| Altare tuum. *Hieron.*, *id.* | Altare tuum. | |
| 9. Et cum viris sanguinum. *Hieron.*, *id.* | 9. Et cum viris sanguinum. | 9. |
| 12. In rectitudine. *Hieron.*, in recto. | 12. In directo. | 12. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XXV.

V. 1. A., Σ., O', Θ., κρῖνόν με. Sic Drusius, itemque Coislinianus, et Colbertinus στιχηρῶς scriptus, qui hanc notam habet : ἐν τῷ ἑξαπλῷ καὶ τοῖς O' καὶ τοῖς λοιποῖς πᾶσιν ἑρμηνευταῖς, *κρῖνόν με*, κεῖται. Id est, *in Hexaplo et in LXX necnon apud reliquos omnes interpretes legitur*, κρῖνόν με.

Ibid. 'A., ἐν ἁπλότητι μου. Σ., ἐν ἀμωμ-. Drusius et Coislinianus unus.

Ibid. 'A., οὐκ ἄτον- etc. Idem.

V. 6. 'A., ἐν ἀθωότ-. Drusius.

[Ad vocem מזבחך dedit Montf. Symmachi versionem τὸ ἀνάκτορον, cum hac nota : « Σ., ἀνάκτορον.

## PSALMUS XXVI.

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 לדוד | 1. | 1. |
| 2 בקרב עלי מרעים לאכל את־בשרי | 2 | 2. |
| 3 מחנה | 3. | 3. |
| 4 בנעם | 4. | 4. |
| 6 ירום ראשי על איבי סביבותי | 6. | 6. Ὑψωθήσεται ἡ κεφαλή μου ἐπὶ τοὺς ἐχθρούς μου τοὺς κύκλῳ μου. |
| ואזבחה | | Καὶ θύσω. |
| זבחי תרועה | | |
| 8 לך אמר לבי בקשו פני | 8. | 8. . . . ἐζήτησαν πρόσωπά μου. |
| 9 אל־תטשני | 9. | 9. Μὴ ἐάσῃς με. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Davidi. *Hieron.*, David. | 1. Psalmus David priusquam liniretur. | 1. |
| 2. In appropinquando super me maligni ad edendam carnem meam. *Hieron.*, dum appropinquarent mihi maligni, ut comederent carnem meam. | 2. Dum appropiant super me nocentes, ut edant carnes meas. | 2. |
| 3. Castra. *Hieron.*, *id.* | 3. Castra. | 3. |
| 4. In amœnitate. *Hieron.*, pulchritudinem. | 4. Voluptatem. | 4. |
| 6. Exaltabit caput meum super inimicos meos circuitibus meis. *Hieron.*, exaltabit caput meum super inimicos meos, qui sunt in circuitu meo. | 6. Exaltavit caput meum super inimicos meos. Circuivi. | 6. Exaltabitur caput meum super inimicos meos, qui sunt in circuitu meo. |
| Et sacrificabo. *Hieron.*, et immolabo. | Et immolavi. | Et sacrificabo. |
| Sacrificia vociferationis. *Hieron.*, hostias jubili. | Hostiam vociferationis. | |
| 8. Tibi dixit cor meum, Quærite facies meas. *Hieron.*, tibi dixit cor meum, Quæsivit vultus meus. | 8. Tibi dixit cor meum, Exquisivit te facies mea. | 8. ... Quæsierunt facies meas. |
| 9. Ne derelinquas me. *Hieron.*, *id.* | 9. Ne derelinquas me. | 9. Ne deseras me. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| | Θυσιαστήριόν σου. | |
| 9. Καὶ μετὰ ἀνδρῶν μιαιφόνων. | 9. Καὶ μετὰ ἀνδρῶν αἱμάτων. | |
| 12. Ἐν ὁμαλῷ. | 12. Ἐν εὐθύτητι. | 12. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| | Altare tuum. | |
| 9. Et cum viris sanguinariis. | 9. Et cum viris sanguinum. | 9. |
| 12. In plano. | 12. In directo. | 12. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XXV.

Reg. unus et Coislinianus. Interpres Theodoreti vertit *palatium.*» Verum, ut planum facit Schleusnerus, hæc versio pertinet ad מְעוֹן בֵּיתֶךָ versus 8 sequentis, quod LXX reddiderunt, εὐπρέπειαν οἴκου σου, *decorem domus tuæ*. Ecce verba Theodoreti: Ἀντὶ τῆς *εὐπρεπείας* ὁ Σύμμαχος *ἀνάκτορον* τέθεικεν, i. e., pro εὐπρέπεια Symmachus posuit ἀνάκτορον. DRACH.]

V. 9. Σ., καὶ μετὰ ἀνδρ-. Regius unus et Coislinianus ex Theodoreto.

V. 12. Σ., ἐν ὁμαλῷ. Drusius.

## PSALMUS XXVI.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 1. | 1. Τοῦ Δαυὶδ, πρὸ τοῦ χρισθῆναι. | 1. |
| 2. Ἐν τῷ ἐγγίζειν ἐπ' ἐμὲ κακούργους εἰς τὸ καταφαγεῖν τὰς σάρκας μου. | 2. Ἐν τῷ ἐγγίζειν ἐπ' ἐμὲ κακοῦντας, τοῦ φαγεῖν τὰς σάρκας μου. | 2. |
| 3. Πόλεμος ἐμπαράσκευος. | 3. Παρεμβολή. *Ἄλλοι*, στρατόπεδον, παράταξις. | 3. |
| 4. Τὸ κάλλος. | 4. Τὴν τερπνότητα. | 4. |
| 6. | 6. Ὕψωσε τὴν κεφαλήν μου ἐπ' ἐχθρούς μου. Ἐκύκλωσα. *Οἱ λοιποί*, ὑψώσει τὴν κεφαλήν μου ἐπ' ἐχθρούς μου τοὺς κύκλῳ μου. | 6. |
| | Καὶ ἔθυσα. | |
| | Θυσίαν ἀλαλαγμοῦ. *Ἄλλος*, θυσίαν αἰνέσεως. | |
| 8. Σοὶ προσελάλει ἡ καρδία μου, σὲ ἐζήτει τὸ πρόσωπόν μου. | 8. Σοὶ εἶπεν ἡ καρδία μου, Ἐξεζήτησα τὸ πρόσωπόν σου. Ε', Ϛ', *id.* | 8. |
| 9. Μὴ ἀποῤῥίψῃς με. | 9. Μὴ ἐγκαταλίπῃς με. *Ἄλλος*, μὴ ἀποσκορακίσῃς με. | 9. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 1. | 1. Ipsius David priusquam liniretur. | 1. |
| 2. Cum appropinquarent super me maligni ad devorandas carnes meas. | 2. Dum appropiant super me nocentes, ut edant carnes meas. | 2. |
| 3. Prælium præparatum. | 3. Castra. *Alii*, exercitus, acies. | 3. |
| 4. Pulchritudinem. | 4. Voluptatem. | 4. |
| 6. | 6. Exaltavit caput meum super inimicos meos. Circuivi. *Reliqui*, exaltabit caput meum super inimicos meos, qui sunt in circuitu meo. | 6. |
| | Et immolavi. | |
| | Hostiam vociferationis. *Alius*, hostiam laudis. | |
| 8. Tibi colloquebatur cor meum, te quærebat vultus meus. | 8. Tibi dixit cor meum, Exquisivi faciem tuam. V, VI, *id.* | 8. |
| 9. Ne projicias me. | 9. Ne derelinquas me. *Alius*, ne abjicias me. | 9. |

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛAΣ. |
|---|---|---|
| הורני יהוה דרכך 11 | 11. | 11. Φώτισόν με. |
| קמו־בי 12 | 12. | 12. Ἀντέστησάν μοι. |
| עדי־שקר | | Μάρτυρες ψεύδους. |
| ויפח חמס | | Καὶ ἐξεφάνη ἡ ἀδικία. |
| לולא האמנתי לראות בטוב־ 13 יהוה | 13. | 13. Ἐπίστευσα τοῦ ἰδεῖν ἐν ἀγαθῷ Κυρίου. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 11. Doce me, Domine, viam tuam. *Hieron.*, ostende mihi, Domine, viam tuam. | 11. Legem pone mihi, Domine, in via tua. | 11. Illumina me. |
| 12. Surrexerunt in me *Hieron.*, surrexerunt contra me. | 12. Insurrexerunt in me. | 12. Steterunt contra me. |
| Testes falsitatis. *Hieron.*, testes falsi. | Testes iniqui. | Testes mendacii. |
| Et loquens rapinam. *Hieron.*, et apertum mendacium. | Et mentita est iniquitas sibi. | Et deleta est iniquitas. |
| 13. Nisi crederem videre in bonitatem Domini. *Hieron.*, ego autem credo, quod videam bona Domini. | 13. Credo videre bona Domini. | 13. Credidi videre in bono Domini. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XXVI.

Nota de titulo in Regio uno: Ταύτην ἐν τῷ ἑξαπλῷ τὴν ἐπιγραφὴν οὐχ εὗρον· ἀλλ' ἐν ἐνίοις ἀντιγράφοις. I. e., *Hanc inscriptionem in Hexaplo non inveni, sed in quibusdam exemplaribus.* Vide Theodoretum in hunc psalmum.

V. 2. Σ., ἐν τῷ ἐγγίζειν etc. Sic Colbert. unus, Eusebius et Corderius, qui postremus habet κακοῦντας pro κακούργους.

V. 3. Σ., πόλεμος ἐμπ- Has lectiones exhibet Coislin. unus.

V. 4. Σ., τὸ κάλλος. Drusius et Coislin. unus.

V. 6. Ἀ., ὑψωθήσεται etc. Drusius, unus codex et Corder.

Ibid. *Οἱ λοιποί*, ὑψώσει etc. Sic unus Reg. et Agellius.

Ibid. Ἀ., καὶ θύσω. Idem Regius.

Ibid. *Ἄλλος*, θυσίαν αἰνέσεως. Sic quædam exemplaria, ut notat Agellius.

V. 8. Lectiones Aquilæ et Symmachi adfert Drusius. In uno codice autem monetur, Quintam et Sextam editionem ut LXX habere.

## PSALMUS XXVII.

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛAΣ. |
|---|---|---|
| אקרא 1 | 1. | 1. |
| אל־תחרש ממני | | Μὴ κωφεύσῃς. |
| פן־תחשה ממני ונמשלתי עם־ יורדי בור | | |
| דביר 2 | 2 | 2. Χρηματιστήριον. |
| השב גמולם להם 4 | 4. | 4. |
| ויעלז לבי 7 | 7 | 7. Καὶ ἐγαυριάσατο ἡ καρδία μου. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Clamabo. *Hieron.*, *id.* | 1. Clamabo. | 1. |
| Ne sileas a me. *Hieron.*, ne obsurdescas. | Ne sileas a me. | Ne obsurdescas. |
| Ne forte sileas a me, et assimiler cum descendentibus lacum. *Hieron.*, ne forte tacente te mihi, comparer his qui descendunt in lacum. | Nequando taceas a me, et assimilabor descendentibus in lacum. | |
| 2. Adytum. *Hieron.*, oraculum. | 2. Templum. | 2. Oraculum. |
| 4. Redde retributionem suam illis. *Hieron.*, *id.* | 4. Redde retributionem eorum ipsis. | 4. |
| 7. Et exsultavit cor meum. *Hieron.*, gavisum est cor meum. | 7. Et refloruit caro mea. | 7. Et exsultavit cor meum. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 11. Ὑπόδειξόν μοι, Κύριε, τὴν ὁδόν σου. | 11. Νομοθέτησόν με, Κύριε, ἐν τῇ ὁδῷ σου. | 11. Φώτισόν με. |
| 12. | 12. Ἐπανέστησάν μοι. | 12. |
| Μάρτυρες ψευδεῖς. | Μάρτυρες ἄδικοι. | |
| Καὶ ἐξεφάνη ἡ ἀδικία. | Καὶ ἐψεύσατο ἡ ἀδικία ἑαυτῇ. | |
| 13. Ἐπίστευον ἰδεῖν τὴν ἀγαθοσύνην Κυρίου. | 13. Πιστεύω τοῦ ἰδεῖν τὰ ἀγαθὰ Κυρίου. | 13. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 11. Ostende mihi, Domine, viam tuam. | 11. Legem pone mihi, Domine, in via tua. | 11. Illumina me. |
| 12. | 12. Insurrexerunt in me. | 12. |
| Testes mendaces. | Testes iniqui. | |
| Et deleta est iniquitas. | Et mentita est iniquitas sibi. | |
| 13. Credebam videre bonitatem Domini. | 13. Credo videre bona Domini. | 13. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XXVI.

V. 9. Lectiones Aquilæ et Symmachi habent duo Regii, Colbertinus unus et Eusebius; aliam vero anonymi Eusebius et Theodoretus, nempe μὴ ἀποσκορακίσῃς με, qui illam in textu τῶν Ο' referunt : ut et Coislinianus unus, in cujus margine legitur, μὴ ἀποδοκιμάσῃς με, μὴ ἀποῤῥίψῃς με, μὴ ἀποδιώξῃς με, μὴ ἐξορίσῃς με, μὴ ἐξουδενώσῃς με.

V. 11. Ἀ., Θ., φώτισόν με. Σ., ὑπόδ- etc. Theodoretus, Drusius et quidam mss. (*)

V. 12. Ἀ. ἀντέστησάν μοι. Sic Theodoretus. Colbert. vero στιχηρῶς scriptus, ἀνέστησάν μοι.

Ibid. Ἀ., μάρτυρες ψεύδους. Idem codex. Drusius autem habet, Σ., μάρτυρες ψευδεῖς.

Ibid. Ἀ., Σ., καὶ ἐξεφάνη ἡ ἀδικία. Hanç versionem Corderius Aquilæ tribuit, Drusius vero Symmacho. Versionem autem Aquilæ Drusius Latine tantum adtulit hoc modo, *et apparuit injustitia*. Corderius autem vertit, *et abolita est iniquitas*.

V. 13. Versionem Aquilæ et Symmachi habent Colbertinus et Eusebius.

(*) In Drusii Miscell., cent. I, cap. 65, legimus : « In Theodoreteis, ps. XXVI ; Pro, *legem pone mihi*, Aquila quidem et Theodotio *illumina* dixerunt. Locus suspectus de vitio. Nam apud Euthymium laudatur Aquila, qui hic verterit, *doce me*. » Et postea allegat Drusius propria Euthymii verba. DRACH.

## PSALMUS XXVII.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 1. | 1. Ἐκέκραξα. Ἄλλος, κεκράξομαι. | 1. |
| Μὴ σιγήσῃς ἐξ ἐμοῦ. | Μὴ παρασιωπήσῃς ἐπ' ἐμοί. | |
| Μήποτε ἡσυχάσαντός σου ἀποθέν μου, ὁμοιωθῶ τοῖς καταβαίνουσιν εἰς λάκκον. | Μήποτε παρασιωπήσῃς ἐπ' ἐμοὶ, καὶ ὁμοιωθήσομαι τοῖς καταβαίνουσιν εἰς λάκκον. Ἄλλ., εἰς βόθρον. | |
| 2. Χρηματιστήριον. | 2. Ναόν. | 2. Δαβείρ. |
| 4. Ἀνταπόδος αὐτοῖς πρὸς ὃ ἐποίησαν αὐτοί. | 4. Ἀπόδος τὸ ἀνταπόδομα αὐτῶν αὐτοῖς. | 4. |
| 7. Ἱλαρύνθη ἡ καρδία μου. | 7. Καὶ ἀνέθαλεν ἡ σάρξ μου. Ε', ἐκρατύνθη ἡ καρδία μου. | 7. Καὶ ἀνέθαλεν ἡ καρδία μου. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 1. | 1. Clamavi. *Alius*, clamabo. | 1. |
| Ne taceas ex me. | Ne taceas super me. | |
| Ne forte quiescente te procul a me, assimiler descendentibus in lacum. | Nequando taceas a me, et assimilabor descendentibus in lacum. *Alius*, in foveam. | |
| 2. Oraculum. | 2. Templum. | 2. Dabir. |
| 4. Retribue ipsis secundum quod ipsi fecerunt. | 4. Redde retributionem eorum ipsis. | 4. |
| 7. Exhilaratum est cor meum. | 7. Et refloruit caro mea. V, roboratum est cor meum. | 7. Et refloruit cor meum. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| ובשירי אהודנו | | Καὶ ἀπὸ ᾄσματός μου ἐξομολογήσομαι αὐτῷ. |
| 9 ונשאם | 9. | 9. Καὶ ἔπαρον αὐτούς. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| Et de cantico meo confitebor ei. *Hieron.*, et in cantico meo confitebor illi. | Et ex voluntate mea confitebor ei. | Et de cantico meo confitebor ei. |
| 9. Et extolle illos. *Hieron.*, et subleva eos. | 9. Et extolle illos. | 9. Et extolle illos. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XXVII.

V. 1. Ἄλλος, κεκράξομαι. Sic quædam exemplaria.

Ibid. Ἀ., μὴ κωφεύσῃς etc. Lectionem Aquilæ et Symmachi adfert Drusius; Symmachi tantum Eusebius.

Ibid. Σ., μήποτε etc. Colbertinus et Drusius. Ἄλλος, εἰς βόθρον. Coislinianus unus.

V. 2. Ἀ., Σ., χρηματιστήριον. Θ., δαβείρ. Drus.

## PSALMUS XXVIII.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1. הבו ליהוה בני אלים | 1. | 1. |
| ועז | | Καὶ κράτος. |
| 2 בהדרת-קדש | 2. | 2. Ἐν διαπρεπείᾳ ἡγιασμένῃ. |
| 6 וירקידם כמו-עגל | 6. | 6. Καὶ σκιρτώσει αὐτάς. |
| שריון | | |
| 7 חצב | 7. | 7. |
| 8 יחיל | 8. | 8. Ὠδίνοντος. |
| יחיל יהוה | | Ὠδινήσει Κύριος. |
| 9 קול יהוה יחולל אילות | 9. | 9. Φωνὴ Κυρίου ὠδίνοντος ἐλάφους. |
| 10 יהוה למבול ישב | 10. | 10. Κύριος εἰς κατακλυσμὸν ἐκάθισεν. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. | 1. In consummatione tabernaculi. | 1. |
| Date Domino filios arietum. *Hieron.*, afferte Domino filios arietum. | Afferte Domino, filii Dei, afferte Domino filios arietum. | |
| Et fortitudinem. *Hieron.*, et imperium. | Et honorem. | Et imperium. |
| 2. In decore sanctitatis. *Hieron.*, in decòre sancto. | 2. In atrio sancto ejus. | 2. In decore sanctificato. |
| 6. Et exsilire faciet eas quasi vitulum. *Hieron.*, et disperget eas quasi vitulus. | 6. Et comminuet eas tamquam vitulum. | 6. Et exsilire faciet eas. |
| Sirion. *Hieron.*, Sarion. | Dilectus. | |
| 7. Succidens. *Hieron.*, dividens. | 7. Intercidentis. | 7. |
| 8. Tremefaciet. *Hieron.*, parturire faciens. | 8. Concutientis. | 8. Parturire facientis. |
| Parturire faciet Dominus. *Hieron.*, *id.* | Commovebit Dominus. | Parturire faciet Dominus. |
| 9. Vox Domini parturire faciet cervas. *Hieron.*, vox Domini obstetricans cervis. | 9. Vox Domini præparantis cervos. | 9. Vox Domini parturire facientis cervos. |
| 10. Dominus in diluvio sedit. *Hieron.*, Dominus diluvium inhabitat. | 10. Dominus diluvium inhabitare facit. | 10. Dominus in diluvio sedit. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| Καὶ ἐν ᾠδαῖς μου ὑμνήσω αὐτόν. | Καὶ ἐκ θελήματός μου ἐξομολογήσομαι αὐτῷ. | |
| 9. Καὶ ὕψωσον αὐτούς. | 9. Καὶ ἔπαρον αὐτούς. | 9. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| Et in canticis meis cantabo ipsum. | Et ex voluntate mea confitebor ei. | |
| 9. Et subleva eos. | 9. Et extolle illos. | 9. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XXVII.

V. 4. Σ., ἀνταπόδος etc. Colbertinus στιχηρῶς scriptus.

V. 7. Ἀ., καὶ ἐγαυριάσατο etc. Sic Colbertinus et Eusebius, qui habet ἀνθῆσαι, *floreat*, pro ἱλαρύνθη. Corder. legit ἀνθήσει, *florebit*. Drusius, ἱλαρύνθη.

Ibid. Ἀ., καὶ ἀπὸ ᾄσματός μου etc. Aquilæ et Symmachi lectiones affert Eusebius.

V. 9. Ex Colbertinis duobus.

## PSALMUS XXVIII.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 1. | 1. Ἐξοδίου σκηνῆς. | 1. |
| | ÷ Ἐνέγκατε τῷ Κυρίῳ, υἱοὶ Θεοῦ ⁚ ἐνέγκατε τῷ Κυρίῳ υἱοὺς κριῶν. | |
| Καὶ δύναμιν. | Καὶ τιμήν. | |
| 2. Ἐν διαπρεπείᾳ ἁγίᾳ. | 2. Ἐν αὐλῇ ἁγίᾳ αὐτοῦ. | 2. |
| 6. Καὶ ὀρχεῖσθαι ἐποίησεν αὐτάς. | 6. Καὶ λεπτυνεῖ αὐτὰς ὡς τὸν μόσχον. Ε', καὶ σκιρτοποιήσει αὐτὰς ὡσεὶ μόσχον. | 6. |
| | Ὁ ἠγαπημένος. *Οἱ λοιποί*, Σαριών | |
| 7. Καταδιαιροῦντος. | 7. Διακόπτοντος. | 7. |
| 8. Ἐκτοκίζοντος. | 8. Συσσείοντος. | 8. |
| Ἐκτοκίσει Κύριος. | Συσσείσει Κύριος | |
| 9. Φωνὴ Κυρίου πληθύνοντος πεδία. | 9. Φωνὴ Κυρίου καταρτιζομένου ἐλάφους. Ε', φωνὴ Κυρίου μαιομένου ἐλάφους. | 9. |
| 10. Κύριος ἐπὶ τοῦ κατακλυσμοῦ ἐκάθισεν. | 10. Κύριος τὸν κατακλυσμὸν κατοικεῖ. | 10. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 1. | 1. In exitu tabernaculi. | 1. |
| | ÷ Afferte Domino, filii Dei ⁚ afferte Domino filios arietum. | |
| Et potestatem. | Et honorem. | |
| 2. In decore sancto. | 2. In atrio sancto ejus. | 2. |
| 6. Et saltare fecit eas. | 6. Et comminuet eas tamquam vitulum. V, et exsilire faciet eas quasi vitulum. | 6. |
| | Dilectus. *Reliqui*, Sarion. | |
| 7. Dividentis. | 7. Intercidentis. | 7. |
| 8. Parturire facientis. | 8. Concutientis. | 8. |
| Parturire faciet Dominus. | Commovebit Dominus. | |
| 9. Vox Domini multiplicantis campos. | 9. Vox Domini præparantis cervos. V, vox Domini obstetricantis cervis. | 9. |
| 10. Dominus supra diluvium sedit. | 10. Dominus diluvium inhabitare facit. | 10. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XXVIII.

V. 1. In titulum hanc notam habent duo Regii : Οὐδὲ ταύτην εὗρον ἐν τῷ ἑξαπλῷ τὴν ἐπιγραφὴν, ἀλλ' ἔν τισιν ἀντιγράφοις. I. e. *Neque hanc inscriptionem in Hexaplo reperi, sed in quibusdam exemplaribus.*

Ibid. Hic LXX Interpretes versiones duas exhibent. Prior est, ἐνέγκατε τῷ Κυρίῳ, υἱοὶ Θεοῦ, quæ obelo notabatur ; altera, ἐνέγκατε τῷ Κυρίῳ υἱοὺς κριῶν, ex aliis interpretibus desumpta fuerat. Eusebius in hunc psalmum hæc habet : ἀλλ' οἱ υἱοὶ τῶν κριῶν. Καὶ ταῦτα φημὶ κατὰ τὴν Ἑβραίων ἀνάμνησιν, καθ' ἣν οὐκ ἐκφέρεται τό· Ἐνέγκατε τῷ *Κυρίῳ, υἱοὶ Θεοῦ.* Διὸ καὶ ὠβέλισται παρὰ τοῖς Ο ὡς μὴ κείμενον μήτε ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ, μήτε παρὰ τοῖς λοιποῖς ἑρμηνευταῖς. I. e. *Sed filii arietum. Id vero dico secundum Hebraicam sententiam, in qua neutiquam effertur illud :* Afferte Domino, filii Dei. *Quapropter hoc in LXX Interpretibus obelo notatur, utpote quod neque in Hebraico exemplari, nec apud reliquos interpretes compareat.* Hinc vero patet non

## PSALMUS XXIX.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| דליתני 2 | 2. | 2. Ἀνέσωσάς με. |
| חייתני 4 | 4. | 4. |
| לזכר קדשו 5 | 5. | 5. Τῷ μνημοσύνῳ.... |
| כי רגע ׀ באפו 6<br>ברצונו | 6. | 6. Ὅτι ἀθροισμὸς ἐν τῷ θυμῷ αὐτοῦ. |
| בשלוי 7 | 7. | 7. |
| יהוה ברצונך העמדתה להררי 10-8<br>עז | 8-10. | 8-10. Ἐν τῷ ὄρει μου. |
| הסתרת פניך<br>הייתי נבהל : אליך יהוה אקרא<br>ואל־יהוה אתחנן : מה־בצע בדמי<br>ברדתי אל־שחת היודך עפר היגיד<br>אמתך | | Ἀπέκρυψας τὸ πρόσωπόν σου. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 2. Exaltasti me. *Hieron.*, salvasti me. | 2. Suscepisti me. | 2. Salvasti me. |
| 4. Vivificasti me. *Hieron.*, *id.* | 4. Salvasti me. | 4. |
| 5 Memoriæ sanctitatis ejus. *Hieron.*, *id.* | 5. Memoriæ sanctitatis ejus. | 5. Memoriali... |
| 6. Quoniam momentum in furore ejus. *Hieron*, quoniam ad momentum est ira ejus. | 6. Quoniam ira in indignatione ejus. | 6. Quoniam coacervatio (*vel*, festinatio) in furore ejus. |
| In voluntate ejus. *Hieron.*, in repropitiatione ejus. | In voluntate ejus. | |
| 7. In quiete mea. *Hieron.*, in abundantia mea. | 7. In abundantia mea. | 7. |
| 8-10. Domine, in voluntate tua stare fecisti in monte meo fortitudinem. *Hieron.*, Domine, in voluntate tua posuisti monti meo fortitudinem. | 8-10. Domine, in voluntate tua præstitisti decori meo virtutem. | 8-10. In monte meo. |
| Abscondisti facies tuas. | Avertisti faciem tuam. | Abscondisti faciem tuam. |
| Fui territus. Ad te, Domine, clamabo, et ad Dominum orabo. Quid lucri in sanguine meo, in descendendo me ad foveam ? Numquid confitebitur tibi pulvis ? Numquid annuntiabit veritatem tuam ? *Hieron.*, et factus sum conturbatus. Ad Dominum clamabo, et Dominum deprecabor. Quæ est utilitas in sanguine meo, dum descendero in corruptionem ? etc. ut *Vulg.* | Et factus sum conturbatus. Ad te, Domine, clamabo, et ad Deum meum deprecabor. Quæ utilitas in sanguine meo, dum descendo in corruptionem ? Numquid confitebitur tibi pulvis, aut annuntiabit veritatem tuam ? | |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XXVIII.

solum ea, quæ prorsus adjectitia erant, neque ex Hebræo versa fuerant, obelo notata fuisse; sed nonnunquam etiam ea quæ ex Hebraico non recte a LXX Interpretibus expressa fuisse putabantur, ut hoc exemplo videre est.

Ibid. Ἀ., καὶ κράτος. Σ, καὶ δύναμιν. Drusius.

V. 2. Aquilæ et Symmachi lectiones mutuamur ex Eusebio et ex duobus mss. Corderius bis legit ἐν εὐπρεπείᾳ. [Quæ videtur vera esse lectio. Nam uterque Interpres eo fere semper vocabulo utitur ad הדרת, *decorem*, exprimendum. Drach.]

V. 6. Ἀ., καὶ σκιρτώσει αὐτάς. Σ., καὶ ὀρχεῖσθαι ἐποίησεν αὐτάς. Sic mss. et Drusius. Quintæ autem edit. Corderius.

Ibid. *Οἱ λοιποί*, Σαριών. Eusebius, qui ait vocem σαριών significare ἄρχοντες, *principes*.

V. 7. Σ., καταδιαιροῦντος. Drusius.

V. 8. Hujus versus lectiones habent Drusius et unus codex.

V. 9. Ex Drusio et uno codice.

V. 10. Aquilæ et Symmachi lectiones ex Drusio.

## PSALMUS XXIX.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 2. | 2. Ὑπέλαβές με | 2. |
| 4. Ἀνεζώωσάς με. | 4. Ἔσωσάς με. | 4. |
| 5. Ἀναμιμνήσκοντες τὸν ἁγιασμὸν αὐτοῦ. | 5. Τῇ μνήμῃ τῆς ἁγιωσύνης αὐτοῦ. | 5. |
| 6. | 6. Ὅτι ὀργὴ ἐν τῷ θυμῷ αὐτοῦ. Ε', ὅτι συντέλεια ἐν τῷ θυμῷ αὐτοῦ. | 6. |
| Ἐν τῇ διαλλαγῇ αὐτοῦ. | Ἐν τῷ θελήματι αὐτοῦ. | |
| 7. Ἐν τῇ ἠρεμίᾳ μου. | 7. Ἐν τῇ εὐθηνίᾳ μου. | 7. |
| 8-10. Κύριε, ἐν τῇ εὐδοκίᾳ σου ἔστησας τῷ προπάτορί μου τὸ κράτος. | 8-10. Κύριε, ἐν τῷ θελήματί σου παρέσχες τῷ κάλλει μου δύναμιν. Ε', ἐν τῷ ὄρει μου. | 8-10. |
| | Ἀπέστρεψας τὸ πρόσωπόν σου. | |
| Ἐν τοῖς κακοῖς γενόμενος ἔλεγον· Πρὸς σὲ, Κύριε, βοήσω, καὶ σὲ τὸν Δεσπότην μου ἱκετεύσω. Τί κέρδος ἐν τῷ αἵματί μου, κατενεχθέντος μου εἰς διαφθοράν; Μὴ ἐξομολογήσεταί σοι κόνις, ἢ ἀπαγγελεῖ τὴν ἀλήθειαν σου; | Καὶ ἐγενήθην τεταραγμένος. Πρὸς σὲ, Κύριε, κεκράξομαι, καὶ πρὸς τὸν Θεόν μου δεηθήσομαι. Τίς ὠφέλεια ἐν τῷ αἵματί μου ἐν τῷ καταβῆναί με εἰς διαφθοράν; Μὴ ἐξομολογήσεταί σοι χοῦς, ἢ ἀναγγελεῖ τὴν ἀλήθειάν σου; | |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 2. | 2. Suscepisti me. | 2. |
| 4. Vivificasti me. | 4. Salvasti me. | 4. |
| 5. Commemorantes sanctificationem ejus. | 5. Memoriæ sanctitatis ejus. | 5. |
| 6. | 6. Quoniam ira in indignatione ejus. V, quoniam consummatio in furore ejus. | 6. |
| In reconciliatione ejus | In voluntate ejus. | |
| 7. In quiete mea. | 7. In abundantia mea. | 7. |
| 8-10. Domine, in beneplacito tuo stare fecisti primo parenti meo fortitudinem. | 8-10. Domine, in voluntate tua præstitisti decori meo virtutem. V, in monte meo. | 8-10. |
| | Avertisti faciem tuam. | |
| In malis positus dicebam : Ad te, Domine, clamabo, et te Dominum meum deprecabor. Quæ utilitas in sanguine meo, me dejecto in corruptionem? Numquid confitebitur tibi pulvis, aut annuntiabit veritatem tuam? | Et factus sum conturbatus. Ad te, Domine, clamabo, et ad Deum meum deprecabor. Quæ utilitas in sanguine meo, dum descendo in corruptionem? Numquid confitebitur tibi pulvis, aut annuntiabit veritatem tuam? | |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| למען יזמרך כבוד ולא ידם 13 | 13. | 13. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 13. Ut canat tibi gloria, et non taceat. *Hieron.*, ut laudet te gloria, et non taceat. | 13. Ut cantet tibi gloria mea, et non compungar. | 13. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XXIX.

V. 2. Ἀ., ἀνέσωσάς με. Sic unus Reg. et sic etiam legisse videtur Hieronymus, qui sæpissime Aquilam sequitur, vertitque, *salvasti me*. Daniel item Barbarus legit, *reservasti me*. Drusius. Ἀ., ἀνεβίβασας με, *ascendere fecisti me*. Corderius in catena, Ἀ., ἀνενέωσάς με, *renovasti me*.

V. 4. Σ., ἀνεζώωσάς με. Drusius.

V. 5. Aquilæ et Symmachi lectiones sic habet Drusius.

V. 6. Ἀ., ὅτι ἀθροϊσμὸς ἐν τῷ θυμῷ αὐτοῦ. Sic mss. Drusius ἀθροϊσμός tantum. Hæc autem vox hic melius *festinatio*, ni fallor, quam *coacervatio* vertitur.

Ibid. Σ., ἐν τῇ διαλλαγῇ αὐτοῦ. Hanc lectionem adfert Agellius.

V. 7. Σ., ἐν τῇ ἐρημίᾳ μου. Drusius.

V. 8. Symmachi lectio ex Drusio eruitur, et ex mss. quorum unus habet ἔστησα. Ibidem ad vocem

## PSALMUS XXX.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 | 1. | 1. |
| בצדקתך 2 | 2. | 2. |
| סלעי 4 | 4. | 4. Πέτρα μου. |
| ותנהלני | | Καὶ διαβαστάξεις με. |
| כי צר־לי 10 | 10. | 10. Ὅτι στενὸν ἐμοί. |
| עששה בכעס עיני | | Αὐχμώθη ἐν παροργισμῷ ὁ ὀφθαλμός μου. |
| כלו 11 | 11. | 11. |
| בעוני כחי ועצמי עששו | | . . . καὶ τὰ ὀστᾶ μου αὐχμώθη. |
| מכל 12 | 12. | 12. Παρὰ πάντων. |
| מגור 14 | 14. | 14. Συστροφῆς. |
| בידך עתתי 16 Ὁ Ἑβραῖος, ἐν τῇ χειρί σου οἱ καιροί μου. | 16. | 16. |
| ידמו לשאול 18 | 18. | 18. Σιωπησάτωσαν εἰς ᾅδου. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. | 1. Pro exstasi. | 1. |
| 2. In justitia tua. *Hieron.*, *id.* | 2. In justitia tua. | 2. |
| 4. Petra mea. *Hieron.*, *id.* | 4. Fortitudo mea. | 4. Petra mea. |
| Et deduces me. *Hieron.*, et enutries me. | Et enutries me. | Et gestabis me. |
| 10. Quoniam angustia mihi. *Hieron.*, quoniam tribulor. | 10. Quoniam tribulor. | 10. Quoniam angustum mihi. |
| Contabuit in indignatione oculus meus. *Hieron.*, caligavit in furore oculus meus. | Conturbatus est in ira oculus meus. | Squalluit in iracundia oculus meus. |
| 11. Defecerunt. *Hieron.*, consumptæ sunt. | 11. Defecerunt. | 11. |
| In iniquitate mea fortitudo mea, et ossa mea corrosa sunt. *Hieron.*, infirmata est in iniquitate virtus mea : et ossa mea contabuerunt. | Infirmata est in paupertate virtus mea, et ossa mea conturbata sunt. | ... et ossa mea squalluerunt. |
| 12. De omnibus. *Hieron.*, apud omnes. | 12. Super omnes. | 12. Apud omnes. |
| 14. Pavorem. *Hieron.*, congregatione. | 14. Commorantium. | 14. Congregatione. |
| 16. In manu tua tempora mea. *Hebr. int.*, *et Hieron.*, *id.* | 16. In manibus tuis sortes meæ. | 16. |
| 18. Silebunt in sepulcro. *Hieron.*, taceant in inferno. | 18. Deducantur in infernum. | 18. Sileant in inferno. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 13. Ἵνα ᾄδῃ σε δόξα, καὶ μὴ παρασιωπήσῃ. | 13. Ὅπως ἂν ψάλῃ σοι ἡ δόξα μου, καὶ οὐ μὴ κατανυγῶ. *Ἄλλος*, οὐ μὴ μεταμεληθῶ. *Ἄλλος*, οὐ μὴ μεταγνῶ. | 13. Ἵνα ᾄδῃ σοι δόξα καὶ μὴ ἀποσιωπήσῃ. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 13. Ut cantet te gloria, et non taceat. | 13. Ut cantet tibi gloria mea, et non compungar. *Alius*, non pœniteat me. *Alius*, *id. aliter*. | 13. Ut cantet tibi gloria, et non taceat. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XXIX.

להררי tres interpretationes observantur ex varietate lectionis ortæ. Aquila et V editio, quos sequitur Hieronymus, legerunt להררי *monti meo*, ut hodieque legitur in Hebraico textu. Symmachus, qui vertit τῷ προπάτορί μου, legit haud dubie להורי *genitori meo*, ex הרה, הורה *genitor*. LXX Interpretes, qui vertunt τῷ κάλλει μου, legerunt להדרי.

Ibid. Ἀ., ἀπέκρυψας etc. Drusius.

VV. 8-10. Hanc totam Symmachi interpretationem ex Eusebio in Psalmos et ex uno Colbertino mutuamur.

V. 13. Lectionem Symmachi adferunt mss., Drusius et Theodoretus, qui legit ἀποσιωπήσῃ. Lectionem Theodotionis habet Colbertinus στιχηρῶς scriptus. Binas postremas lectiones sine interpretum nomine adfert Agellius.

## PSALMUS XXX.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 1. | 1. Ἐκστάσεως. | 1. |
| 2. Ἐν τῇ ἐλεημοσύνῃ σου. | 2. Ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου. | 2. |
| 4. Πέτρα μου. | 4. Κραταίωμά μου. | 4. |
| Καὶ τημελήσεις με. | Καὶ διαθρέψεις με. | |
| 10. | 10. Ὅτι θλίβομαι. | 10. |
| Ἐθολώθη διὰ παροργισμὸν ὁ ὀφθαλμός μου. | Ἐταράχθη ἐν θυμῷ ὁ ὀφθαλμός μου. | |
| 11. Ἀνηλώθη. | 11. Ἐξέλιπεν. | 11. |
| Διὰ τὴν κάκωσίν μου ἡ ἰσχύς μου. καὶ τὰ ὀστᾶ μου εὐρωτίασαν. | Ἠσθένησεν ἐν πτωχείᾳ ἡ ἰσχύς μου, καὶ τὰ ὀστᾶ μου ἐταράχθησαν. | |
| 12. | 12. Παρὰ πάντας. | 12. |
| 14. | 14. Παροικούντων. | 14. |
| 16. | 16. Ἐν ταῖς χερσί σου οἱ κλῆροι μου. *Οἱ λοιποί*, ἐν τῇ χειρί σου οἱ καιροί μου. | 6. |
| 18. Σιωπησάτωσαν εἰς ᾅδου. | 18. Καταχθείησαν εἰς ᾅδου. | 18. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 1. | 1. Pro exstasi. | 1. |
| 2. In misericordia tua. | 2. In justitia tua. | 2. |
| 4. Petra mea. | 4. Fortitudo mea. | 4. |
| Et curabis me. | Et enutries me. | |
| 10. | 10. Quoniam tribulor. | 10. |
| Turbatus est propter iracundiam oculus meus. | Conturbatus est in ira oculus meus. | |
| 11. Consumptæ sunt. | 11. Defecerunt. | 11 |
| Propter afflictionem meam fortitudo mea, et ossa mea cariem passa sunt. | Infirmata est in paupertate virtus mea, et ossa mea conturbata sunt. | |
| 12. | 12. Super omnes. | 12. |
| 14. | 14. Commorantium. | 14. |
| 16. | 16. In manibus tuis sortes meæ. *Reliqui*, in manu tua tempora mea. | 16. |
| 18. Sileant in inferno. | 18. Deducantur in infernum. | 18. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 20 מה רב טובך אשר־צפנת ליראיך | 20. | 20. Τί πολὺ τὸ ἀγαθόν σου, ὃ ἔκρυψας τοῖς φοβουμένοις σε |
| 21 בסכה | 21. | 21. |
| 22 ברוך יהוה כי הפליא חסדו לי בעיר מצור | 22. | 22. |
| 23 ואני אמרתי בחפזי | 23. | 23. Καὶ ἐγὼ εἶπον ἐν θαμβήσει μου. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| **20.** Quam multum bonum tuum, quod abscondisti timentibus te. *Hieron.*, quam multa est bonitas tua, quam abscondisti timentibus te. | **20.** Quam magna multitudo dulcedinis tuæ, Domine, quam abscondisti timentibus te. | **20.** Quam multum bonum tuum, quod abscondisti timentibus te. |
| **21.** In tugurio. *Hieron.*, in umbra. | **21.** In tabernaculo. | **21.** |
| **22.** Benedictus Dominus, quoniam mirificavit misericordiam suam mihi in civitate munitionis. *Hieron.*, benedictus Dominus, quoniam mirabilem fecit misericordiam suam mihi in civitate munita. | **22.** Benedictus Dominus, quoniam mirificavit misericordiam suam mihi in civitate munita. | **22.** |
| **23.** Et ego dixi in festinando me. *Hieron.*, ego autem dixi in stupore meo. | **23.** Ego autem dixi in excessu mentis meæ. | **23.** Et ego dixi in stupore meo. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XXX.

V. 1. Eusebius in Psalmos : Οὔτε ἐν τῇ Ἑβραίων γραφῇ, οὔτε παρὰ τοῖς λοιποῖς ἑρμηνευταῖς ἡ προγραφὴ περιέχει, *ἐκστάσεως*. I. e. *Neque in Hebræorum scriptura, neque apud reliquos interpretes titulus præfert*, pro extasi.

In hunc psalmum hæc notat unus Regius : διὰ πάντων δὲ τῶν ἑρμηνέων (sic) τὸ μέτριον αὐτοῦ τοῦ φρονήματος μεμαθήκαμεν. I. e. *Ex omnibus interpretibus modestiam animi ejus edidicimus*.

V. 2. Σ., ἐν τῇ ἐλεημ-. Sic Euseb. et codex unus.

V. 4. Ἀ., Σ., πέτρα μου. Drusius.

Ibid. Ἀ., καὶ διαβαστάξεις με. Colbertinus unus. Σ., καὶ τημελήσεις με. Sic omnes.

V. 10. Ἀ., ὅτι στενὸν ἐμοί. Sic mss. Alii vero, στενόν μοι.

Ibid. Ἀ., αὐχμώθη etc. Has lectiones habent Theodoretus, Colbertinus unus et Drusius.

V. 11. Σ., ἀνηλώθη. Drusius. Sequentes Aquilæ et Symmachi lectiones exhibent Eusebius, mss. duo et Drusius.

V. 12. Ἀ., παρὰ πάντων. Drusius.

V. 14. Ἀ., συστροφῆς. Idem.

V. 16. Hanc Hebræi et reliquorum interpretum

## PSALMUS XXXI.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ |
|---|---|---|
| 2 ואין ברוחו רמיה | 2. | 2. Καὶ οὐκ ἔστιν ἐν τῷ πνεύματι αὐτοῦ δόλος. |
| 3 כי החרשתי בלו עצמי בשאגתי כל־היום | 3. | 3. Ὅτι ἐκώφευσα, κατετρίβη τὰ ὀστᾶ μου ἐν βρυχήματί μου. |
| 4 נהפך לשדי בחרבני קיץ | 4. | 4. Ἐστράφη εἰς προνομήν μου ἐν ἐρημώσει θερείᾳ. |
| סלה | | Ἀεί. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA |
|---|---|---|
| **2.** Nec est in spiritu ejus dolus. *Hieron.*, *id.* | **2.** Nec est in spiritu ejus dolus. | **2.** Nec est in spiritu ejus dolus. |
| **3.** Quoniam tacui, inveteraverunt ossa mea in rugitu meo omni die. *Hieron.*, quia tacui, attrita sunt ossa mea : in rugitu meo tota die. | **3.** Quoniam tacui, inveteraverunt ossa mea, cum clamarem tota die. | **3.** Quoniam obmutui, detrita sunt ossa mea in rugitu meo. |
| **4.** Versus est humor meus in siccitates æstatis. *Hieron.*, versatus sum in miseria mea, cum exardesceret æstas. | **4.** Conversus sum in ærumna mea dum configitur spina. | **4** Conversa est in direptionem meam in vastitate æstiva. |
| Selah. *Hieron.*, jugiter. | *Vacat.* | Semper. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 20. Τί πολὺ τὸ ἀγαθόν σου, ὃ ἔκρυψας τοῖς φοβουμένοις σε. | 20. Ὡς πολὺ τὸ πλῆθος τῆς χρηστότητός σου, Κύριε, ἧς ἔκρυψας τοῖς φοβουμένοις σε. | 20. |
| 21. Ἐν σκέπῃ. | 21. Ἐν σκηνῇ. | 21. |
| 22. Εὐλογητὸς Κύριος ὁ παραδοξάσας τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἐμοὶ ὡς ἐν πόλει περιπεφραγμένῃ. | 22. Εὐλογητὸς Κύριος ὅτι ἐθαυμάστωσε τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἐν πόλει περιοχῆς. | 22. |
| 23. Ἐγὼ δὲ εἶπον ἐν τῇ ἐκπλήξει μου. | 23. Ἐγὼ δὲ εἶπα ἐν τῇ ἐκστάσει μου. | 23. Ἐγὼ δὲ εἶπα ἐν τῇ ἐκστάσει μου. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 20. Quam multum bonum tuum quod abscondisti timentibus te. | 20. Quam magna multitudo dulcedinis tuæ, Domine, quam abscondisti timentibus te. | 20. |
| 21. In tentorio. | 21. In tabernaculo. | 21. |
| 22. Benedictus Dominus qui gloriosam fecit misericordiam suam mihi quasi in civitate munita. | 22. Benedictus Dominus, quoniam mirificavit misericordiam suam in civitate munitionis. | 22. |
| 23. Ego vero dixi in consternatione mea. | 23. Ego autem dixi in excessu mentis meæ | 23. Ego autem dixi in excessu mentis meæ. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XXX.

lectionem exhibent duo mss. Lectio LXX Interpretum, *κλῆροί μου*, vitiata fuisse videtur pro *καιροί μου*, ex mutatione τοῦ A in Λ, quam frequenter contigisse ostendimus in Præliminaribus.

V. 18. Colbertinus unus, Eusebius et Drusius. Duo autem primi habent ᾅδην.

V. 20. Hanc versionem Aquilæ et Symmacho tribuunt Theodoretus et Daniel Barbarus, et recte quidem, ut puto. Duo mss. et Drusius uni Symmacho adscribunt. Theodoretus vero legit, ὃ ἔκρυψας ἀπόθετον τοῖς φοβουμένοις σε. Illud vero ἀπόθετον, *depositum*, est versio altera τοῦ צפנת quæ forte pertinet ad Symmachum.

V. 21. Σ., ἐν σκέπῃ. Drusius.

V. 22. Eusebius, Σ., εὐλογητὸς Κύριος ὁ *παραδείξας* etc. Sed alii, ὁ *παραδοξάσας*. Sic quatuor mss., Theodoretus et Drusius. Hanc vero lectionem præoptandam arbitror: nam convenit cum Hebræo. Videturque Eusebii lectio a librariis vitiata fuisse; postquam enim lectionem Symmachi adtulit, explicationem adjicit voci *παραδοξάσας* congruentem.

V. 23. Sic mss. Drusius vero Aquilæ et Symmachi lectionem habet; alii etiam Theodotionis.

# PSALMUS XXXI.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 2. Καὶ οὐκ ἔστιν ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ δόλος. | 2. Καὶ οὐκ ἔστιν ἐν τῷ πνεύματι αὐτοῦ δόλος. Ε', ϛ', *id.* | 2. Καὶ οὐκ ἔστιν ἐν τῷ πνεύματι αὐτοῦ δόλος. |
| 3. Ὅτι ἀπεσιώπησα, ἐπαλαιώθη τὰ ὀστᾶ μου ἀπὸ τοῦ ὀδύρεσθαί με πᾶσαν ἡμέραν. | 3. Ὅτι ἐσίγησα, ἐπαλαιώθη τὰ ὀστᾶ μου, ἀπὸ τοῦ κράζειν με ὅλην τὴν ἡμέραν. | 3. Ὅτι ἐκοπίασα. |
| 4. Μετεστράφη μοι εἰς διαφθορὰν, ὡς καῦσος θερινόν. | 4. Ἐστράφην εἰς ταλαιπωρίαν ἐν τῷ ἐμπαγῆναι ἄκανθαν. Ε', ἐστράφη εἰς ταλαιπωρίαν ἐν τῷ ἐρημωθῆναι ὀπώραν. | 4. Ἐστράφην εἰς ταλαιπωρίαν ἐν τῷ ἐμπαγῆναι ἄκανθαν. |
| Διάψαλμα. | Διάψαλμα. Ε', διαπαντός. ϛ', εἰς τέλος. | Διάψαλμα. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 2. Nec est in ore ejus dolus. | 2. Nec est in spiritu ejus dolus. V, VI, *id.* | 2. Nec est in spiritu ejus dolus. |
| 3. Quoniam tacui, inveteraverunt ossa mea, eo quod lamenter tota die. | 3. Quoniam tacui, inveteraverunt ossa mea, cum clamarem tota die. | 3. Quoniam laboravi. |
| 4. Conversa est mihi in corruptionem ut ardor æstivus. | 4. Versus sum in ærumnam dum configitur spina. V, versus est in ærumnam dum vastarentur fruges. | 4. Versus sum in ærumnam dum configitur spina. |
| Diapsalma. | Diapsalma. V, perpetuo. VI, in finem. | Diapsalma. |

| TO EBPAIKON | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛAΣ |
|---|---|---|
| 5 אמרתי אודה עלי פשעי ליהוה | 5. | 5. |
| ואתה נשאת עון חטאתי סלה | | Καὶ σὺ ἦρας ἀνομίαν ἁμαρτίας μου ἀεί. |
| 6 על־זאת יתפלל כל־חסיד אליך לעת מצא רק לשטף מים רבים אליו לא יגיעו | 6. | 6. |
| 8 אשכילך ואורך בדרך־זו תלך | 8. | 8. Ἐπιστημώσω σε καὶ φωτίσω σε ἐν ὁδῷ ταύτῃ, ᾗ πορεύσῃ. |
| איעצה עליך עיני | | |
| 11 והרנינו | 11. | 11. Καὶ αἰνοποιήσατε. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 5. Dixi, Confitebor super me iniquitatem meam Domino. *Hieron.*, dixi, Confitebor scelus meum Domino. | 5. Dixi, Confitebor adversum me injustitiam meam Domino. | 5. |
| Et tu abstulisti iniquitatem peccati mei semper. *Hieron.*, et tu misisti iniquitatem peccati mei. | Et tu remisisti impietatem peccati mei. | Et tu abstulisti iniquitatem peccati mei semper. |
| 6. Super hoc orabit omnis misericors ad te, in tempore inveniendi. Verumtamen in inundatione aquarum multarum, ad eum non pertingent. *Hieron.*, pro hac orabit omnis misericors ad te, tempus invenieus, ut cum inundaverint aquæ multæ, ad illum non accedant. | 6. Pro hac orabit ad te omnis sanctus in tempore opportuno. Verumtamen in diluvio aquarum multarum ad eum non approximabunt. | 6. |
| 8. Intelligere faciam te, et docebo te in via qua ambules. *Hieron.*, docebo te, et monstrabo tibi viam per quam ambules. | 8. Intellectum tibi dabo, et instruam te in via hac qua gradieris. | 8. Scire faciam te, et illuminabo te in via hac, qua ibis. |
| Consulam super te oculo meo. *Hieron.*, cogitabo de te oculo meo. | Firmabo super te oculos meos. | |
| 11. Et jubilate. *Hieron.*, et laudate. | 11. Et gloriamini. | 11. Et laudate. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XXXI.

V. 2. Ex Hieronymo Epist. ad Suniam et Fretelam.

V. 3. Lectionis Aquilæ partem habet Eusebius. Totam efferunt mss. et Drusius. Lectionem Symmachi adferunt Eusebius et mss. Colbertinus unus et Agellius legunt ἀπεσίγησα, cæteri ἀπεσιώπησα. Theodotionis lectionem mutuamur ex Colbertino.

V. 4. Lectiones Aquilæ, Symmachi, Theodotionis et Quintæ habent mss et Drusius.

In vocem סלה vide supra, psalmo III.

V. 5. Σ., Ο', εἶπα etc. Ex Agellio.

Ibid. Aquilæ lectionem sic habent mss. et Drusius. Symmachi autem lectio varie fertur. Drusius habet, ἵνα σὺ ἀφέλῃς τὴν ἄνομον ἁμαρτίαν μου. Colbertinus unus atque Eusebius, ἵνα σὺ ἀφέλῃς τὴν ἁμαρτίαν. Sed idem Eusebius, quibusdam interpositis, sic habet : ἵνα σὺ ἀφέλῃς τὴν ἀσέβειαν τῆς ἁμαρτίας μου, cui lectioni favet Agellius, qui Symmachi versionem sic Latine dedit, *ut tu auferas impietatem peccati mei*.

## PSALMUS XXXII.

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛAΣ. |
|---|---|---|
| 1 רננו | 1. | 1. Αἰνεῖτε. |
| לישרים נאוה תהלה | | Τοῖς εὐθέσιν ὡραιοῦται ἡ ὕμνησις. |
| 3 היטיבו נגן בתרועה | 3. | 3. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Laudate. *Hieron.*, *id.* | 1. Exsultate. | 1. Laudate. |
| Rectis decora laus. *Hieron.*, rectos decet laudatio. | Rectos decet collaudatio. | Rectis pulchra est cantatio. |
| 3. Benefacite modulando in jubilatione. *Hieron.*, diligenter psallite in jubilo. | 3. Bene psallite in vociferatione. | 3. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 5. Εἶπα, Ἀγορεύσω κατ' ἐμοῦ τὴν ἀνομίαν μου τῷ Κυρίῳ. | 5. Εἶπα, Ἀγορεύσω κατ' ἐμοῦ τὴν ἀνομίαν μου τῷ Κυρίῳ. | 5. |
| Ἵνα σὺ ἀφέλῃς τὴν ἀσέβειαν τῆς ἁμαρτίας μου. | Καὶ σὺ ἀφῆκας τὴν ἀσέβειαν τῆς καρδίας μου. | Καὶ σὺ ἀφῆκας ἁμαρτίαν τῆς ἀσεβείας μου. |
| 6. Περὶ τούτου προσεύξεται πᾶς ὅσιός σοι καιρὸν εὑρὼν, ὥστε ἐπικλάζοντα ὕδατα πολλὰ πρὸς αὐτὸν μὴ ἐγγίσαι. | 6. Ὑπὲρ ταύτης προσεύξεται πρὸς σὲ πᾶς ὅσιος ἐν καιρῷ εὐθέτῳ· πλὴν κατακλυσμῷ ὑδάτων πολλῶν πρὸς αὐτὸν οὐκ ἐγγιοῦσι. | 6. |
| 8. Συνετίσω σε, καὶ ὑποδείξω σοι ὁδὸν ἣν ὁδεύσεις. | 8. Συνετιῶ σε καὶ συμβιβῶ σε ἐν ὁδῷ ταύτῃ, ᾗ πορεύσῃ. | 8. |
| Βουλεύσομαι περὶ σοῦ τῷ ὀφθαλμῷ μου. | Ἐπιστηριῶ ἐπὶ σὲ τοὺς ὀφθαλμούς μου. | |
| 11. Καὶ εὐφημεῖτε. | 11. Καὶ καυχᾶσθε. | 11. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 5. Dixi, Confitebor adversum me injustitiam meam Domino. | 5. Dixi, Confitebor adversum me injustitiam meam Domino. | 5. |
| Ut tu auferas iniquitatem peccati mei. | Et tu remisisti impietatem cordis mei. | Et tu remisisti peccatum impietatis meæ. |
| 6. Pro hoc orabit omnis sanctus tibi tempus inveniens; ita ut inundantes aquæ multæ ad eum non appropinquent. | 6. Pro hac orabit ad te omnis sanctus in tempore opportuno. Verumtamen in diluvio aquarum multarum ad eum non approximabunt. | 6. |
| 8. Intelligere te faciam, et monstrabo tibi viam qua ambules. | 8, Intellectum tibi dabo, et instruam te in via hac qua gradieris. | 8. |
| Cogitabo de te oculo meo. | Firmabo super te oculos meos. | |
| 11. Et benedicite. | 11. Et gloriamini. | 11. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XXXI.

Nonnihil tamen suspicionis est, ἀνομίαν pro ἀσέβειαν lectum olim fuisse apud Symmachum: nam sic vocem עון vertit infra Symmachus psalm. XLVIII. Drusiique lectio supra suadere videtur ἀνομίαν mutatum fuisse in ἄνομον, ac Eusebius allata ut superius Symmachi lectione, ita expositionem suam concinnat, ut ἀνομίαν legisse videatur: unde conjectare liceat librarios ἀσέβειαν ex versione τῶν Ο' transtulisse in versionem Symmachi.

V. 6. Σ., περὶ τούτου προσεύξεται etc. Sic Eusebius et mss. Drusius vero, ὑπὲρ τούτου. Infra Drusius omittit σοι, sed legitur in mss. et ex Hebraico אליך exprimitur.

V. 8. Lectionem Aquilæ mutuamur ex mss. Apud Drusium omittitur ταύτῃ. In versione Symmachi unus legit συνετίσεις. Alius postea, ὁδεύεις. Alius, ὁδεύῃς.

Ibid. Σ., βουλεύσομαι etc. Sic Eusebius, duo mss. et Drusius.

V. 11. Ita Drusius et mss.

# PSALMUS XXXII.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 1. Εὐφημεῖτε. | 1. Ἀγαλλιᾶσθε. | 1. |
| | Τοῖς εὐθέσι πρέπει αἴνεσις. | |
| 3. Ἐπιμελῶς ψάλατε μετὰ σημασίας. | 3. Καλῶς ψάλατε ἐν ἀλαλαγμῷ. | 3. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 1. Benedicite. | 1. Exsultate. | 1. |
| | Rectos decet collaudatio. | |
| 3. Diligenter psallite cum significatione. | 3. Bene psallite in jubilatione. | 3. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 6 נעשו<br>כל־צבאם | 6. | 6. Ἐποιήθησαν.<br>Πᾶσα στρατιὰ αὐτῶν. |
| 7 כנס כנד מי הים | 7. | 7. |
| 8 יגורו | 8. | 8. Ὑποσταλήσονται. |
| 14 ממכון־שבתו השגיח | 14. | 14. Ἀπὸ ἑδράσματος καθέδρας αὐτοῦ. |
| 15 היצר יחד לבם | 15. | 15. Ἅμα. |
| 16 גבור לא־ינצל ברב־כח | 16. | 16. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 6. Facti sunt. *Hieron.*, firmati sunt. | 6. Firmati sunt. | 6. Facti sunt. |
| Omnis exercitus eorum. *Hieron.*, omnis ornatus eorum. | Omnis virtus eorum. | Omnis exercitus eorum. |
| 7. Congregans sicut acervum aquas maris. *Hieron.*, congregans quasi in utre aquas maris. | 7. Congregans sicut in utre aquas maris. | 7. |
| 8. Paveant. *Hieron.*, ipsum formident. | 8. Commoveantur. | 8. Coercebuntur. |
| 14. De habitaculo sedis suæ prospexit. *Hieron.*, de firmissimo solio suo perspexit. | 14. De præparato habitaculo suo respexit. | 14. De stabilimento sedis ejus. |
| 15. Formans pariter cor eorum. *Hieron.*, fingens pariter cor eorum. | 15. Qui finxit sigillatim corda eorum. | 15. Simul. |
| 16. Potens non eruetur in multitudine potentiæ. *Hieron.*, nec fortis liberabitur in multitudine virtutis. | 16. Et gigas non salvabitur in multitudine virtutis suæ. | 16. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XXXII.

Eusebius in Psalmos : Κατὰ τὴν Ἑβραϊκὴν ἀνάγνωσιν, καὶ κατὰ τοὺς λοιποὺς ἑρμηνευτὰς ἀνεπίγραφός ἐστιν ὁ ψαλμός. I. e. *Secundum Hebraicam lectionem, et secundum reliquos interpretes, hic psalmus caret inscriptione.*

V. 1. Regius unus sic habet : πανταχοῦ, ἀγαλλιᾶσθε, ὁ μὲν Ἀκύλας, *αἰνεῖτε*, ὁ δὲ Σύμμαχος, *εὐφημεῖτε*, ἡρμήνευσεν.

Ibid. Ἀ., τοῖς εὐθέσιν etc. Drusius et mss.

V. 3. Σ., ἐπιμελῶς ψάλατε etc. Unus codex. Hic Symmachum seqni videtur Hieronymus.

V. 6. Ἀ., ἐποιήθησαν etc. Ex Drusio.

Ibid. Ἀ., πᾶσα στρατιὰ etc. Ex mss. et ex Drusio.

V. 7. Σ., συνήγαγεν etc. Drusius.

## PSALMUS XXXIII.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 לדוד בשנותו את־טעמו לפני<br>אבימלך ויגרשהו וילך | 1. | 1. Τοῦ Δαυΐδ, ὅτε ἠλλοίωσε τὸ γεῦμα αὐτοῦ εἰς πρόσωπον Ἀβιμέλεχ, καὶ ἐξέβαλεν αὐτὸν, καὶ ἀπῆλθεν. |
| 4 יחדו | 4. | 4. Ὁμοθυμαδόν. |
| 5 מכל־מגורותי הצילני | 5. | 5. Ἀπὸ πασῶν συστροφῶν μου ἀνεῤῥύσατό με. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Davidi in mutando ipso gustum suum ad facies Abimelech : et expulit eum et abiit. *Hieron.*, David. Quando commutavit os suum coram Abimelech, et ejecit eum et abiit. | 1. Davidi, cum immutavit vultum suum coram Abimelech, et dimisit eum, et abiit. | 1. Davidis, quando immutavit gustum suum in facie Abimelech : et expulit eum et abiit. |
| 4. Pariter. *Hieron.*, *id.* | 4. In idipsum. | 4. Unanimiter. |
| 5. Ex omnibus timoribus meis eripuit me. *Hieron.*, et de omnibus angustiis meis liberavit me. | 5. Et ex omnibus tribulationibus meis eripuit me. | 5. Ab omnibus complicationibus meis eripuit me. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο′. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 6 Ἐγένοντα. | 6. Ἐστερεώθησαν. | 6. |
| Πᾶσα ἡ διακόσμησις αὐτῶν. | Πᾶσα ἡ δύναμις αὐτῶν. | |
| 7. Συνήγαγεν ὡς ἐν ἀσκῷ ὕδατα τῆς θαλάσσης. | 7. Συνάγων ὡσεὶ ἀσκὸν ὕδατα θαλάσσης. | 7. |
| 8. Εὐλαβείσθωσαν. | 8. Σαλευθήτωσαν. | 8. |
| 14. Ἀπὸ ἑδραίας κατοικίας αὐτοῦ ἐπέβλεψεν. | 14. Ἐξ ἑτοίμου κατοικητηρίου αὐτοῦ ἐπέβλεψεν. | 14. |
| 15. Ὁ πλάσσων κατὰ μόνας ἑκάστην καρδίαν αὐτῶν. | 15. Ὁ πλάσας κατὰ μόνας τὰς καρδίας αὐτῶν. Ε′, ἅμα. | 15. |
| 16. Οὐδὲ ἀνδρεῖος διαφεύξεται διὰ πλῆθος ἰσχύος αὐτοῦ. | 16. Καὶ γίγας οὐ σωθήσεται ἐν πλήθει ἰσχύος αὐτοῦ. | 16. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 6. Facti sunt. | 6. Firmati sunt. | 6. |
| Omnis ornatus eorum. | Omnis virtus eorum. | |
| 7. Congregavit quasi in utre aquas maris. | 7. Congregans sicut utrem aquas maris. | 7. |
| 8. Revereantur. | 8. Commoveantur. | 8. |
| 14. De firma habitatione sua respexit. | 14. De præparato habitaculo suo respexit. | 14. |
| 15. Qui fingit singulariter unicuique cor eorum. | 15. Qui finxit sigillatim corda eorum. V, simul. | 15. |
| 16. Neque fortis effugiet propter multitudinem fortitudinis suæ. | 16. Et gigas non salvabitur in multitudine virtutis suæ. | 16. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XXXII.

V. 8. Ἀ., ὑποσταλήσονται. Sic Theodoretus et duo mss. Cujus vocis versionem tantum Latinam adtulerunt Daniel Barbarus et Drusius sic, *formidabunt*; sed melius, ni fallor, vertitur, *coercebuntur*.

V. 14. Aquilæ versionem sic habent omnes; Symmachi vero interpretationem adfert Drusius sic: *ἀπὸ ἕδρας κατοικίας αὐτοῦ*. Alii habent, *ἀπὸ ἑδραίας κατοικίας* etc., quam lectionem præponendam putamus.

V. 15. Σ., *ὁ πλάσσων κατὰ μόνας*. Sic Eusebius et codex unus. Drusius loco τοῦ, *κατὰ μόνας*, habet ὁμοῦ, et hanc unam Symmachi vocem adfert. Legitur et καταμόνας.

V. 16. Σ., οὐδὲ ἀνδρεῖος etc. Hanc lectionem ex uno Regio mutuamur.

## PSALMUS XXXIII.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο′. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 1. Τοῦ Δαυῒδ, ὁπότε μετεμόρφωσε τὸν τρόπον τὸν ἑαυτοῦ ἔμπροσθεν Ἀβιμέλεχ. | 1. Τῷ Δαυῒδ, ὁπότε ἠλλοίωσε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐναντίον Ἀβιμέλεχ, καὶ ἀπέλυσεν αὐτὸν καὶ ἀπῆλθεν. Ε′, τοῦ Δαυῒδ, ὅτε ἠλλοίωσε τὸ γεῦμα αὐτοῦ εἰς πρόσωπον Ἀβιμέλεχ, καὶ ἐξέβαλεν αὐτὸν, καὶ ἀπῆλθεν. | 1. |
| 4. | 4. Ἐπιτοαυτό. | 4. |
| 5. Καὶ ἐκ πασῶν τῶν περιστάσεων ἐξείλετό με. | 5. Καὶ ἐκ πασῶν τῶν παροικιῶν μου ἐῤῥύσατό με. Ἄλλος, ἐκ πασῶν θλίψεων. | 5. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 1. Davidis, quando transformavit modum suum coram Abimelech. | 1. Davidi, cum immutavit vultum suum coram Abimelech, et dimisit eum, et abiit. V, Davidis, quando immutavit gustum suum in facie Abimelech, et expulit eum et abiit. | 1. |
| 4. | 4. In idipsum. | 4. |
| 5. Et de omnibus angustiis meis liberavit me. | 5. Et de omnibus peregrinationibus meis eripuit me. *Alius*, ex omnibus tribulationibus. | 5. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 6 הביטו | 6. | 6. Ἀποβλέψατε. |
| 23 בו | 23. | 23. Ἐν αὐτῷ. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 6. Aspexerunt. *Hieron.*, aspicite. | 6. Accedite. | 6. Aspicite. |
| 23. In eo. *Hieron.*, *id.* | 23. In eo. | 23. In eo. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XXXIII.

In primum versum vide Eusebium in Psalmos, qui hac de re fuse et erudite disserit, et Aquilæ atque Symmachi lectiones adfert.

V. 4. Ἀ., ὁμοθυμαδόν. Drusius.

V. 5. Ἀ., ἀπὸ πασῶν συστροφῶν etc. Sic unus codex. Symmachi vero lectionem adferunt alter co-

## PSALMUS XXXIV.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 לדוד | 1 | 1. Τοῦ Δαυίδ. |
| 3 והרק חנית וסגר לקראת רדפי | 3. | 3. Καὶ γύμνωσον λόγχην, καὶ περίφραξον ἐξ ἐναντίας τῶν καταδιωκόντων με. |
| 7 כי־חנם טמנו־לי שחת רשתם | 7. | 7 |
| חנם חפרו לנפשי | | Ἀναιτίως διέῤῥηξαν τὴν ψυχήν μου. |
| 8 לא ידע | 8. | 8. Οὐ γινώσκοντι. |
| 12 תחת טובה | 12. | 12. Ἀντὶ ἀγαθοσύνης. |
| שכול לנפשי | | Ἀτέκνωσιν τῇ ψυχῇ μου. |
| 13 ואני ׀ בחלותם לבושי שק | 13. | 13. Καὶ ἐγὼ ἐν ἀῤῥωστίᾳ αὐτῶν, ἔνδυσίς μου σάκκος. |
| תשוב | | |
| 14 כ־רע כאח לי התהלכתי | 14. | 14. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Davidi. *Hieron.*, David. | 1. Ipsi David. | 1. Ipsius David. |
| 3. Et nuda lanceam, et claude in occursum persequentium me. *Hieron.*, evagina gladium, et præoccupa ex adverso persequentem me. | 3. Effunde frameam, et conclude adversus eos qui persequuntur me | 3. Et nuda lanceam, et circumvalla ex adverso persequentium me. |
| 7. Quoniam gratis absconderunt mihi foveam retis sui. *Hieron.*, quoniam frustra absconderunt mihi insidias retis sui. | 7. Quoniam gratis absconderunt mihi interitum laquei sui. | 7. |
| Gratis foderunt animæ meæ. *Hieron.*, sine causa foderunt animæ meæ. | Supervacue exprobraverunt animam meam. | Sine causa discerpserunt animam meam |
| 8. Non cognoscet. *Hieron.*, quam ignorat. | 8. Quem ignorat. | 8. Non cognoscenti. |
| 12. Pro bono. *Hieron.*, *id.* | 12. Pro bonis. | 12. Pro bonitate. |
| Orbitatem animæ meæ. *Hieron.*, sterilitatem animæ meæ. | Sterilitatem animæ meæ. | Orbitatem animæ meæ. |
| 13. At ego cum ipsi ægrotarent, vestis mea saccus. *Hieron.*, ego autem cum infirmarer ab eis, induebar cilicio. | 13. Ego autem cum mihi molesti essent, induebar cilicio. | 13. Mihi autem in infirmitate eorum saccus erat indumentum. |
| Revertebatur. *Hieron.*, revertetur. | Convertetur. | |
| 14. Ac si socius, ac si frater meus, ambulabam. *Hieron.*, quasi ad amicum, quasi ad fratrem meum, sic ambulabam. | 14. Quasi proximum et quasi fratrem nostrum, sic complacebam. | 14. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 6. | 6. Προσέλθατε. | 6. |
| 23. Ἐπ' αὐτῷ. | 23. Ἐπ' αὐτόν. | 23. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 6. | 6. Accedite. | 6. |
| 23. Super eo. | 23. Super eum. | 23. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XXXIII.

dex et Drusius. Agellius variam τῶν Ο' lectionem habet, nempe, ἐκ πασῶν θλίψεων.

V. 6. Ἀ., ἀποβλέψατε. Drusius.

V. 23. Ἀ., ἐν αὐτῷ. Σ., ἐπ' αὐτῷ. Drusius.

## PSALMUS XXXIV.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 1. Τοῦ Δαυίδ. | 1. Τῷ Δαυίδ. | 1 |
| 3. Καὶ γύμνωσον λόγχην, καὶ περίφραξον ἐξ ἐναντίας τῶν καταδιωκόντων με. | 3. Ἔκχεον ῥομφαίαν, καὶ σύγκλεισον ἐξεναντίας τῶν καταδιωκόντων με. Ε', καὶ γύμνωσον λόγχην, καὶ περίφραξον ἐξ ἐναντίας τῶν καταδιωκόντων με. | 3. Καὶ γύμνωσον λόγχην καὶ περίφραξον ἐξ ἐναντίας τῶν καταδιωκόντων με. |
| 7. Ὅτι ἀναιτίως κατέκρυψάν μοι διαφθορὰν δικτύων αὐτῶν. | 7. Ὅτι δωρεὰν ἔκρυψάν μοι διαφθορὰν παγίδος αὐτῶν. | 7 |
| Ἀναιτίως ὑπώρυξαν τὴν ψυχήν μου. | Μάτην ὠνείδισαν τὴν ψυχήν μου. | |
| 8. Ἣν μὴ οἶδεν. | 8. Ἣν οὐ γινώσκουσι. | 8. |
| 12. Ἀντὶ ἀγαθοῦ. | 12. Ἀντὶ καλῶν. | 12. |
| Ἀνεστραμμένα κατὰ τῆς ψυχῆς μου. | Ἀτεκνίαν τῇ ψυχῇ μου. | |
| 13. Ἐμοῦ δὲ ἐν ταῖς ἀῤῥωστίαις αὐτῶν τὸ ἔνδυμα σάκκος. | 13. Ἐγὼ δὲ ἐν τῷ αὐτοὺς παρενοχλεῖν μοι, ἐνεδυόμην σάκκον. Ε', ἐγὼ δὲ ἐν τῷ παρενοχλεῖσθαι αὐτούς. | 13. Ἐγὼ δὲ ἐν τῷ παρενοχλεῖσθαι αὐτούς. |
| Ὑπέστρεψεν. | Ἀποστραφήσεται. | |
| 14. Ὡς πρὸς ἑταῖρον, ὡς πρὸς ἀδελφὸν ἀνεστράφην. | 14. Ὡς πλησίον, ὡς ἀδελφὸν ἡμέτερον οὕτως εὐηρέστουν. | 14. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 1. Ipsius David. | 1. Ipsi David. | 1. |
| 3. Et nuda lanceam, et circumvalla ex adverso persequentium me. | 3. Effunde frameam, et conclude adversus eos qui persequuntur me. V, et nuda lanceam, et circumvalla ex adverso persequentium me. | 3. Et nuda lanceam, et circumvalla ex adverso persequentium me. |
| 7. Quoniam sine causa absconderunt mihi corruptionem retium suorum. | 7. Quoniam gratis absconderunt mihi interitum laquei sui. | 7. |
| Sine causa foderunt animam meam. | Supervacue exprobraverunt animam meam. | |
| 8. Quem non novit. | . Quem ignorant. | 8. |
| 12. Pro bono. | 12. Pro bonis. | 12. |
| Aversa contra animam meam. | Sterilitatem animæ meæ. | |
| 13. Mei autem in infirmitatibus eorum indumentum saccus. | 13. Ego autem cum mihi molesti essent, induebar cilicio. V, ego autem cum tumultuarentur ipsi. | 13. Ego autem cum tumultuarentur ipsi. |
| Reversa est. | Convertetur. | |
| 14. Ut cum socio, ut cum fratre conversabar. | 14. Quasi proximum et quasi fratrem nostrum, sic complacebam. | 14. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| כאבל־אם קדר שחותי | | |
| 15 ובצלעי שמחו ונאספו | 15. | 15. Καὶ ἐν σκασμῷ μου ηὐφράνθησαν καὶ συνελέγησαν. |
| נאספו עלי נכים ולא ידעתי | | |
| קרעו ולא־דמו | | Ἔρρηξαν, καὶ οὐκ ἐσιώπησαν. |
| 16 בחנפי לעגי מעוג חרק עלי שנימו | 16. | 16. |
| 17 אדני כמה תראה | 17. | 17. |
| יחידתי | | Τὴν μοναχήν μου. |
| 18 בעם עצום אהללך | 18. | 18. Ἐν λαῷ ὀστεΐνῳ αἰνέσω σε. |
| 19 שנאי חנם | 19. | 19. Ἐχθραίνοντές με ἀναιτίως. |
| 20 כי לא שלום ידברו ועל־רגעי־ארץ דברי מרמות יחשבון | 20. | 20. . . . καὶ ἐπὶ ἀθρόα γῆς ῥήματα ἐπιθεσιῶν λογίζονται. |
| 22 אל־תחרש | 22. | 22. |
| 23 לריבי | 23. | 23. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| Tamquam lugens matrem atratus incurvabam me. *Hieron.*, quasi lugens mater tristis incurvabar. | Quasi lugens et contristatus, sic humiliabar. | |
| 15. Et in claudicatione mea lætati sunt et congregaverunt se. *Hieron.*, et in infirmitate mea lætabantur et congregabantur. | 15. Et adversum me lætati sunt et convenerunt. | 15. Et in claudicatione mea lætati sunt et congregati sunt. |
| Congregaverunt se super me percussi, et non cognovi. *Hieron.*, collecti sunt adversum me percutientes, et nesciebam. | Congregata sunt super me flagella, et ignoravi. | |
| Prosciderunt et non siluerunt. *Hieron.*, scindentes, et non tacentes. | Dissipati sunt, nec compuncti. | Prosciderunt et non siluerunt. |
| 16. In hypocritis subsannatoribus subsannatione, fremendo super me dentibus suis. *Hieron.*, in simulatione verborum fictorum frendebant super me dentibus suis. | 16. Tentaverunt me, subsannaverunt me subsannatione, frenduerunt super me dentibus suis. | 16. |
| 17. Domine, quamdiu videbis. *Hieron.*, Domine, quanta aspicies. | 17. Domine, quando respicies. | 17. |
| Unicam meam. *Hieron.*, solitariam meam. | Unicam meam. | Solitariam meam. |
| 18. In populo osseo laudabo te. *Hieron.*, in populo forti laudabo te. | 18. In populo gravi laudabo te. | 18. In populo osseo laudabo te. |
| 19. Odientes me gratis. *Hieron.*, odientes me frustra. | 19. Qui oderunt me gratis. | 19. Adversantes mihi sine causa. |
| 20. Quia non pacem loquentur: et super tranquillos terræ verba fraudum cogitabunt. *Hieron.*, non enim pacem loquuntur, sed in rapina terræ verba fraudulenta concinnant. | 20. Quoniam mihi quidem pacifice loquebantur: et in iracundia terræ loquentes, dolos cogitabant. | 20. ... et in locis confertis terræ verba fraudulentiarum cogitant. |
| 22. Ne taceas. *Hieron.*, *id.* | 22. Ne sileas. | 22. |
| 23. Ad litem meam. *Hieron*, in causam meam. | 23. In causam meam. | 23. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| | Ὡς πενθῶν καὶ σκυθρωπάζων οὕτως ἐταπεινούμην. *Ἄλλος*, ὡς πενθῶν ὁμομήτριον σκυθρωπῶς ἐκύφην. | |
| 15. Σκάζοντος δέ μου, ηὐφραίνοντο καὶ ἠθροίζοντο. | 15. Καὶ κατ' ἐμοῦ εὐφράνθησαν καὶ συνήχθησαν. Ε', καὶ ἐν τῇ ἀσθενείᾳ μου ηὐφράνθησαν. | 15. |
| Συνήγοντο κατ' ἐμοῦ πλῆκται, καὶ οὐκ ᾔδειν. | Συνήχθησαν ἐπ' ἐμὲ μάστιγες, καὶ οὐκ ἔγνων. | |
| Ἀποῤῥήξαντες, οὐκ ἠρέμουν. | Διεσχίσθησαν καὶ οὐ κατενύγησαν. | |
| 16. Ἐν ὑποκρίσει ῥήμασι πεπλασμένοις ἔπριον κατ' ἐμοῦ ὀδόντας αὐτῶν. | 16. Ἐπείρασάν με, ἐμυκτήρισάν με μυκτηρισμὸν, ἔβρυξαν ἐπ' ἐμὲ τοὺς ὀδόντας αὐτῶν. | 16. |
| 17. | 17. Κύριε, πότε ἐπόψῃ. *Οἱ λοιποὶ*, Κύριε, πόσα ὄψῃ. | 17. |
| Τὴν μονότητά μου. | Τὴν μονογενῆ μου. | |
| 18. Ἐν λαῷ παμπληθεῖ αἰνέσω σε. | 18. Ἐν λαῷ βαρεῖ αἰνέσω σε. | 18. |
| 19. | 19. Μισοῦντές με δωρεάν. | 19. |
| 20. Οὐ γὰρ εἰς εἰρήνην λαλοῦσιν, ἀλλὰ περὶ συναρπαγῆς ἐν τῇ γῇ λόγους δολίους λογίζονται. | 20. Ὅτι ἐμοὶ μὲν εἰρηνικὰ ἐλάλουν, καὶ ἐπ' ὀργῇ δόλους διελογίζοντο. Ε', ὅτι οὐκ εἰρήνην λαλοῦσι, καὶ ἐπὶ συντελείᾳ γῆς ῥήματα δόλια λογίζονται. | 20. |
| 22. Μὴ ἡσυχάσῃς. | 22. Μὴ παρασιωπήσῃς. | 22. |
| 23. Εἰς τὴν δικαίωσίν μου. | 23. Εἰς τὴν δίκην μου. | 23. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| | Quasi lugens et contristatus, sic humiliabar. *Alius*, quasi lugens uterinum mœste incurvabar. | |
| 15. Claudicante autem me, lætabantur et congregabantur. | 15. Et adversum me lætati sunt et convenerunt. V, et in infirmitate mea lætati sunt. | 15. |
| Congregabantur contra me percussores, et nesciebam. | Congregata sunt super me flagella, et ignoravi. | |
| Scindentes non quieverunt. | Discissi sunt, et non compuncti sunt. | |
| 16. In hypocrisi verbis fictis serrabant contra me dentes suos. | 16. Tentaverunt me, subsannaverunt me subsannatione, frenduerunt super me dentibus suis. | 16. |
| 17. | 17. Domine, quando respicies. *Reliqui*, Domine, quanta aspicies. | 17. |
| Unitatem, *vel* solitudinem, meam. | Unigenitam meam. | |
| 18. In populo quam plurimo laudabo te. | 18. In populo gravi laudabo te. | 18. |
| 19. | 19. Qui oderunt me gratis. | 19. |
| 20. Non enim ad pacem loquuntur; sed de direptione in terra verba dolosa cogitant. | 20. Quoniam mihi quidem pacifica loquebantur, et super iracundiam dolos cogitabant. V, quoniam non pacem loquuntur, et super consummatione terræ verba dolosa cogitant. | 20. |
| 22. Ne quiescas. | 22. Ne sileas. | 22. |
| 23. In justificationem meam. | 23. In causam meam. | 23. |

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON 'Ελληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 28 תהגה כל־היום | 28. | 28. Ὑμνήσει σε. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 28. Loquetur. *Hieron.*, meditabitur. | 28. Meditabitur. | 28. Cantabit te. |
| Tota die. *Hieron.*, *id.* | Tota die. | |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XXXIV.

V. 1. 'A., Σ., τοῦ Δαυίδ. Sic mss. Drusius vero hanc lectionem uni Aquilæ adscribit.

V. 3. Lectionem 'A., Σ., Θ., E', plenam mutuamur ex uno Regio : Drusius mutilam adtulit.

V. 7. Sic Eusebius recte. Drusius vero lectionem Symmachi sic exhibet : ἀναιτίως ὤρυξάν μοι διαφθορὰν δικτύων αὐτῶν, minus recte, ut ipse suspicatur.

Ibid. Sic Eusebius. Drusius vero Symmachi solum lectionem adfert. Duo mss. ad Symmachum habent ἀναιτίως διέῤῥηξαν etc. Nempe Symmachum pro Aquila posuerunt.

V. 8. 'A., οὐ γινώσκ- etc. Drusius. [Lectionem Symmachi sic dedit Montf. : ὃ μὴ οἶδεν. Nos cum Schleusnero reposuimus ἣν, ut referatur ad παγίδα, *laqueum*, in proxime antecedentibus. DRACH.]

V. 12 'A., ἀντὶ ἀγαθ- etc. Drusius.

Ibid. 'A., ἀτέκνωσιν τῇ ψυχῇ μου. Sic duo mss. Symmachi vero lectionem habent Eusebius, Colbert. et Drusius. Agellius legit, συνεστραμμένα.

V. 13. Has omnes lectiones sic exhibent Eusebius et mss. Drusius vero Symmachi lectionem non adfert.

Ibid. Σ., ὑπέστρεψεν. Drusius.

V. 14. Σ., ὡς πρὸς ἑταῖρον etc. Idem.

Ibid. Ἄλλος, ὡς πενθῶν etc. Hanc lectionem sine interpretis nomine adfert Drusius.

V. 15. 'A., ἐν σκασμῷ μου etc. Unus Colbertinus

## PSALMUS XXXV.

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON 'Ελληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 2, 3 נאם־פשע לרשע בקרב לבי אין פחד אלהים לנגד עיניו כי־החליק אליו בעיניו למצא עונו לשנא Τὸ 'Εβραϊκὸν,..... ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ δεδόλωκεν, τοῦ εὑρεῖν τὴν ἀνομίαν αὐτοῦ, καὶ μισῆσαι. | 2, 3. | 2, 3. |
| 4 חדל להשכיל להיטיב | 4. | 4. |
| 5 רע לא ימאס | 5. | 5. Κακὸν οὐκ ἀπέῤῥιψε. |
| 6 אמונתך עד־שחקים | 6. | 6. |
| 7 צדקתך כהררי־אל משפטיך | 7. | 7. Δικαιοσύνη σου ὡς ὄρη Ἰσχυροῦ. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 2, 3. Dictum prævaricationis impio in interiori cordis mei : Non pavor Dei in conspectu oculorum ejus. Quoniam lenivit ad se in oculis ipsius, ad inveniendum iniquitatem suam ad odiendum. *Hebr. int.* ... in oculis ejus dolose egit, ad inveniendum iniquitatem suam et odiendum. *Hieron.*, dixit scelus impii in medio cordis ejus, non esse timorem Dei ante oculos ejus. Quoniam dolose egit adversus eum in oculis suis : ut inveniret iniquitatem ejus ad odiendum. | 2, 3. Dixit injustus ut delinquat in semetipso, non est timor Dei ante oculos ejus : quoniam dolose egit in conspectu ejus, ut inveniatur iniquitas ejus ad odium. | 2, 3. |
| 4. Desiit intelligere ad bene faciendum. *Hieron.*, cessavit cogitare bene facere. | 4. Noluit intelligere ut bene ageret. | 4. |
| 5. Malum non reprobabit. *Hieron.*, malum non abjiciet. | 5. Malitiam autem non odivit. | 5. Malum non abjecit. |
| 6. Veritas tua usque ad æthera. *Hieron.*, fides tua usque ad nubes. | 6. Veritas tua usque ad nubes. | 6. |
| 7. Justitia tua sicut montes Dei. *Hieron.*, justitia tua quasi montes, Domine. | 7. Justitia tua sicut montes Dei. | 7. Justitia tua sicut montes Fortis. |
| Judicia tua. *Hieron.*, *id.* | Judicia tua. | |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο' | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
| --- | --- | --- |
| 28. | 28. Μελετήσει. | 28. |
| Πᾶσαν ἡμέραν. | Ὅλην τὴν ἡμέραν. | |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
| --- | --- | --- |
| 28. | 28. Meditabitur. | 28. |
| Tota die. | Tota die. | |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XXXIV.

habet ἐν σκοτασμῷ. Symmachi lectio eadem apud Eusebium, Colbertinum et Drusium. Quintæ editionis versionem ex Eusebio et Colbertino codice desumpsimus.

Ibid. Σ., συνήγοντο etc. Sic Theodoretus et unus Regius. Drusius autem, συνελέγησαν ἐπ' ἐμὲ πλῆκται, καὶ οὐκ οἶδα, quam lectionem ipse ex versione Latina Theodoreti expressisse videtur.

V. 15. Versionem Aquilæ sic habent Eusebius, mss. et Drusius. In lectione autem Symmachi variatur. Drusius habet, ἀποῤῥήξαντες. Eusebius et Colbertinus, ἀποῤῥήσσοντες.

V. 16. Σ., ἐν ὑποκρίσει ῥήμασι etc. Sic Drusius et Agellius. Colbertinus autem unus, φθέγμασι.

V. 17. *Οἱ λοιπ.*, Κύριε, πόσα ἔψῃ. Eusebius.

Ibid. Ἀ., τὴν μοναχήν μου. Σ., τὴν μονότητά μου. Daniel Barbarus ad utrumque vertit *solitariam meam*; sed perperam.

V. 18. Aquilæ lectionem exhibent Eusebius et mss. Symmachi duo codices.

V. 19. Ἀ., ἐχθραίνοντές με ἀναιτίως. Unus Regius.

V. 20. Has lectiones exhibent Drusius et unus codex.

V. 22. Σ., μὴ ἡσυχ-. Drusius.

V. 23. Σ., εἰς τὴν δικ-. Idem.

V. 28. Ἀ., ὑμνήσει σε. Idem.

Ibid. Σ., πᾶσαν ἡμέραν. Idem.

# PSALMUS XXXV.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
| --- | --- | --- |
| 2, 3. Φησὶν περὶ ἀσυνθεσίας τοῦ ἀσεβοῦς ἔνδοθεν ἡ καρδία μου. Οὐ πρόκειται φόβος Θεοῦ ἄντικρυς τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ. Ὅτι ἐξολισθαίνειν τὰ περὶ αὐτοῦ δοκεῖ, τοῦ εὑρεθῆναι τὴν ἀδικίαν αὐτοῦ εἰς τὸ μισηθῆναι αὐτήν. | 2, 3. Φησὶν ὁ παράνομος τοῦ ἁμαρτάνειν ἐν ἑαυτῷ, οὐκ ἔστι φόβος Θεοῦ ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ. Ὅτι ἐδόλωσεν ἐνώπιον αὐτοῦ, τοῦ εὑρεῖν τὴν ἀνομίαν αὐτοῦ καὶ μισῆσαι. | 2, 3. |
| 4. Ἀπείχετο τοῦ ἐννοεῖν εὐπραγῆσαι. | 4. Οὐκ ἠβουλήθη συνιέναι τοῦ ἀγαθῦναι. | 4. |
| 5. Καλὸν οὐκ ἀποδοκιμάσει. | 5. Τῇ δὲ κακίᾳ οὐ προσώχθισε. | 5 Καλὸν οὐκ ἀπώσατο. |
| 6. Ἡ βεβαιότης σου μέχρι τῶν αἰθέρων. | 6. Ἡ ἀλήθειά σου ἕως τῶν νεφελῶν. | 6. |
| 7. | 7. Ἡ δικαιοσύνη σου, ὡς ὄρη Θεοῦ. | 7. |
| | Τὰ κρίματά σου. Ἄλλ., τὰ ἀκριβάσματα. Ἄλλ., τὰ προστάγματα. | |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
| --- | --- | --- |
| 2, 3. Dixit de defectione impii intus cor meum: Non est propositus timor Dei ante oculos ejus. Quoniam labi videntur ea quæ circa eum sunt, ut inveniatur iniquitas ejus ut odio habeatur ipsa. | 2, 3. Dixit injustus ut delinquat in semetipso, non est timor Dei ante oculos ejus: quoniam dolose egit in conspectu ejus, ut inveniret iniquitatem suam et odisset. | 2, 3. |
| 4. Abstitit ab intelligendo ut bene faceret. | 4. Noluit intelligere ut bene ageret. | 4. |
| 5. Malum non reprobabit. | 5. Malitiam autem non odivit. | 5. Malum non repulit. |
| 6. Firmitas tua usque ad æthera. | 6. Veritas tua usque ad nubes. | 6. |
| 7. | 7. Justitia tua sicut montes Dei. | 7. |
| | Judicia tua. *Alius*, accurate statuta. *Alius*, præcepta. | |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 8 מה־יקר חסדך ובני אדם בצל כנפיך יחסיון | 8. | 8. |
| 9 תשקם | 9. | 9. Ποτιεῖς αὐτούς. |
| 11 וצדקתך לישרי־לב | 11. | 11. |
| 13 שם נפלו פעלי און דחו ולא־יכלו קום | 13. | 13. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 8. Quam pretiosa est misericordia tua. *Hieron.*, *id.* | 8. Quemadmodum multiplicasti misericordiam tuam. | 8. |
| Et filii hominum in umbra alarum tuarum sperabunt. *Hieron.*, et filii Adam in umbra alarum tuarum sperabunt. | Filii autem hominum in tegmine alarum tuarum sperabunt. | |
| 9. Potabis eos. | 9. Potabis eos. | 9. Potabis eos. |
| 11. Et justitiam tuam ad rectos corde. *Hieron.*, et justitiam tuam rectis corde. | 11. Et justitiam tuam his qui recto sunt corde. | 11. |
| 13. Ibi ceciderunt operarii iniquitatis : expulsi sunt et non potuerunt surgere. *Hieron.*, ibi ceciderunt operantes iniquitatem : expulsi sunt, et non potuerunt surgere. | 13. Ibi ceciderunt qui operantur iniquitatem : expulsi sunt, nec potuerunt stare. | 13. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XXXV.

V. 1. Eusebii nota : Οὔτε *ψαλμός*, οὔτε *ᾠδή*, οὔτε τι τοιοῦτον ἐπιγέγραπται. I. e. Neque *psalmus*, neque *canticum*, neque quidpiam simile inscribitur.

V. 2 et 3. Lectionem Hebraici adfert Eusebius. Lectionem Symmachi Eusebius ac Drusius : in cujus fine Eusebius et Colbertinus unus legunt, εἰς τὸ μισηθῆναι. Drusius vero, τοῦ μισηθῆναι.

V. 4. Σ., ἀπείχετο etc. Sic Colbertinus στιχηρῶς scriptus.

V. 5. Has omnes lectiones adferunt quidam mss. et Drusius. Regius autem unus pro ἀποδοκιμάσει habet ἀπεδοκίμασε.

V. 6. Σ., ἡ βεβαιότης σου μέχρι τῶν αἰθέρων. Sic Regius unus, Colbertinus unus et Eusebius. Dru-

## PSALMUS XXXVI.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 לדוד אל־תתחר במרעים | 1. | 1. Μὴ διαμάχου ἐν πονηρευομένοις. |
| 2 כי כחציר | 2. | 2. |
| 3 ורעה אמונה | 3. | 3. Καὶ νέμου πίστιν. |
| 5 גול | 5. | 5. Κύλιε. |
| 7 דום ליהוה והתחולל לו | 7. | 7. Σίγησον τῷ Κυρίῳ καὶ ἀποκαραδόκει αὐτόν. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Davidi. *Hieron.*, David. | 1. Psalmus ipsi David. | 1. |
| Ne succenseas in malignis. *Hieron.*, noli contendere cum malignis. | Noli æmulari in malignantibus. | Ne dimica in malignantibus. |
| 2. Quoniam sicut herba. *Hieron.*, *id.* | 2. Quoniam tamquam fœnum. | 2. |
| 3. Et pasce veritatem. *Hieron.*, et pascere fide. | 3. Et pasceris in divitiis ejus. | 3. Et pasce fidem. |
| 5. Devolve. *Hieron.*, volve. | 5. Revela. | 5. Volve. |
| 7. Tace Domino, et exspecta eum. *Hieron.*, *id.* | 7. Subditus esto Domino, et ora eum. | 7. Tace Domino, et exspecta eum. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 8. Τί τίμιον τὸ ἔλεός σου. | 8. Ὡς ἐπλήνας τὸ ἔλεός σου. | 8. |
| Υἱοὶ δὲ τῶν ἀνθρώπων ὑπὸ σκιὰν τῶν πτερύγων σου ἀμεριμνοῦσι. | Οἱ δὲ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων ἐν σκέπῃ τῶν πτερύγων σου ἐλπιοῦσι. | |
| 9. Ποτιεῖς αὐτούς. | 9. Ποτιεῖς αὐτούς. | 9. Ποτιεῖς αὐτούς. |
| 11. Καὶ τὴν ἐλεημοσύνην σου τοῖς ἁπλοῖς τὴν καρδίαν. | 11. Καὶ τὴν δικαιοσύνην σου ἐν τοῖς εὐθέσι τῇ καρδίᾳ. | 11. |
| 13. Ὅπου πίπτουσιν οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν, ὠθοῦνται, καὶ οὐ δυνήσονται στῆναι. | 13. Ἐκεῖ ἔπεσον πάντες οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν, ἐξώσθησαν, καὶ οὐ μὴ δύνωνται στῆναι. | 13. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 8. Quam pretiosa est misericordia tua. | 8. Quemadmodum multiplicasti misericordiam tuam. | 8. |
| Filii autem hominum sub umbra alarum tuarum a solicitudine vacabunt. | Filii autem hominum in tegmine alarum tuarum sperabunt. | |
| 9. Potabis eos. | 9. Potabis eos. | 9. Potabis eos. |
| 11. Et misericordiam tuam simplicibus corde. | 11. Et justitiam tuam his qui recto sunt corde. | 11. |
| 13. Ubi cadunt operantes iniquitatem : impelluntur, et non poterunt stare. | 13. Ibi ceciderunt omnes qui operantur iniquitatem ; expulsi sunt, et non potuerunt stare. | 13. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XXXV.

sius autem habet, καὶ ἡ βεβαιότης σου ἕως τῶν αἰθερίων.

V. 7. Ἀ., δικαιοσύνη σου ὡς ὄρη Ἰσχυροῦ. Sic Eusebius, Drusius et aliquot mss. Sed duo Colbertini unusque Regius, ὡς ὄρη ἰσχυρά, et sic etiam legit Daniel Barbarus, qui vertit, *montes fortes*.

Ibid. Coislin. ad vocem κρίματα, in margine ponit ἀκριβάσματα, προστάγματα.

V. 8. Σ., τί τίμιον etc. Mss. quidam et Drusius.

Ibid. Σ., υἱοὶ δὲ etc. Sic quidam mss. et Drusius.

V. 9. Ποτιεῖς αὐτούς. Sic omnes habent ex Drusio.

V. 11. Σ., καὶ τὴν ἐλεημ- etc. Drusius.

V. 13. Σ., ὅπου πίπτουσιν etc. Sic duo mss. et Theodoretus.

## PSALMUS XXXVI.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 1. | 1. Τῷ Δαυίδ. *Ἄλλοι*, τοῦ Δαυίδ. | 1. |
| Μὴ φιλονείκει κακούργοις. | Μὴ παραζήλου ἐν πονηρευομένοις. Ε', μὴ ἐρεθίζου ἐν πονηρευομένοις. Ϛ', μὴ φιλονείκει κακούργοις. | Μὴ παρερεθίζου. |
| 2. Ὅτι ὡσεὶ χλωρά. | 2. Ὅτι ὡσεὶ χόρτος. | 2. |
| 3. Καὶ ποιμαίνου διηνεκῶς. | 3. Καὶ ποιμανθήσῃ ἐπὶ τῷ πλούτῳ αὐτῆς. | 3. |
| 5. Ἐπικύλισον. | 5. Ἀποκάλυψον. | 5. |
| 7. Ἡσύχαζε τῷ Κυρίῳ καὶ ἱκέτευε αὐτῷ. | 7. Ὑποτάγηθι τῷ Κυρίῳ, καὶ ἱκέτευσον αὐτόν. | 7. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 1. | 1. Ipsi David. *Alii*, ipsius David. | 1. |
| Ne altercare cum maleficis. | Noli æmulari in malignantibus. V, ne incitare in malignantibus. VI, ne altercare cum maleficis. | Ne irritare. |
| 2. Quoniam sicut virentia. | 2. Quoniam tamquam fenum. | 2. |
| 3. Et pascere assidue. | 3. Et pasceris in divitiis ejus. | 3. |
| 5. Devolve | 5. Revela. | 5. |
| 7. Quiesce Domino, et supplica ei. | 7. Subditus esto Domino, et ora eum. | 7. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ 'Ελληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 12 זמם רשע לצדיק וחרק עליו שניו | 12. | 12. |
| 13 אדני ישחק לו | 13. | 13. |
| 17 וסומך צדיקים | 17 | 17. |
| 18 יודע יהוה ימי תמימים | 18 | 18. |
| 20 כי רשעים ׀ יאבדו | 20. | 20. Ὅτι οἱ ἁμαρτωλοὶ ἀπολοῦνται. |
| ואיבי יהוה | | Καὶ οἱ εχθροὶ τοῦ Κυρίου. |
| 22 מברכיו | 22. | 22. |
| ומקלליו | | |
| 23 ודרכו יחפץ | 23. | 23. |
| 25 נער ׀ הייתי גם־זקנתי | 25. | 25. |
| ולא ראיתי צדיק נעזב וזרעו מבקש־לחם | | |
| 26 כל־היום חונן ומלוה | 26. | 26. Ὅλην τὴν ἡμέραν δωρεῖται καὶ δανείζει. |
| 27 ושכן לעולם | 27. | 27 |
| 28 את־חסידיו | 28. | 28. |
| 32 צופה | 32. | 32. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 12. Machinans impius contra justum, et frendens super eum dentibus suis. *Hieron.*, cogitat impius de justo, et frendet adversum eum dentibus suis. | 12. Observabit peccator justum, et stridebit super eum dentibus suis. | 12. |
| 13. Dominus ridebit ei. *Hieron.*, Dominus deridebit eum. | 13. Dominus autem irridebit eum. | 13. |
| 17. Et sustentans justos. *Hier.*, sublevat autem justos. | 17. Confirmat autem justos. | 17 |
| 18. Sciens Dominus dies perfectorum. *Hieron.*, novit Dominus dies immaculatorum. | 18. Novit Dominus dies immaculatorum. | 18. |
| 20. Quia impii peribunt. *Hieron.*, *id.* | 20. Quia peccatores peribunt. | 20. Quia peccatores peribunt. |
| Et inimici Domini. *Hieron.*, *id.* | Inimici vero Domini. | Et inimici Domini. |
| 22. Benedicti ejus. *Hieron.*, qui benedicti fuerint ab eo. | 22. Benedicentes ei. | 22. |
| Et maledicti ejus. *Hieron.*, et qui maledicti. | Maledicentes autem ei. | |
| 23. Et viam ejus volet. *Hieron.*, *id.* | 23. Et viam ejus volet. | 23. |
| 25. Puer fui, etiam senui. *Hieron.*, puer fui, siquidem senui. | 25. Junior fui, etenim senui. | 25. |
| Et non vidi justum derelictum, et semen ejus quærens panem. *Hieron.*, et non vidi justum derelictum, neque semen ejus quærens panes. | Et non vidi justum derelictum, et semen ejus quærens panem. | |
| 26. Omni die miserans et mutuans. *Hieron.*, tota die donat et commodat. | 26. Tota die miseretur et commodat. | 26. Tota die donat et commodat. |
| 27. Et habita in sæculum. *Hieron.*, et inhabita in sempiterno. | 27. Et inhabita in sæculum sæculi. | 27. |
| 28. Pios suos. *Hieron.*, sanctos suos. | 28. Sanctos suos. | 28. |
| 32. Speculans. *Hieron.*, considerat. | 32. Considerat. | 32. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 12. Ἐννοεῖ ὁ ἀσεβὴς περὶ τοῦ δικαίου, καὶ βρύχει κατ' αὐτοῦ τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ. | 12. Παρατηρήσεται ὁ ἁμαρτωλὸς τὸν δίκαιον, καὶ βρύξει ἐπ' αὐτὸν τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ. | 12. |
| 13. Καὶ ὁ Κύριος καταγελάσει αὐτοῦ. | 13. Ὁ δὲ Κύριος ἐκγελάσεται αὐτόν. | 13 |
| 17. Καὶ ἀντιλαμβάνεται τῶν δικαίων. | 17. Ὑποστηρίζει δὲ τοὺς δικαίους. | 17. |
| 18. Προοῖδεν ὁ Κύριος τὰς ἡμέρας τῶν ἀμώμων. | 18. Γινώσκει Κύριος τὰς ὁδοὺς τῶν ἀμώμων. | 18. |
| 20. Ὅτι οἱ ἁμαρτωλοὶ ἀπολοῦνται. | 20. Ὅτι οἱ ἁμαρτωλοὶ ἀπολοῦνται. | 20. |
| Καὶ οἱ ἐχθροὶ τοῦ Κυρίου. | Οἱ δὲ ἐχθροὶ τοῦ Κυρίου. | |
| 22. Οἱ εὐλογημένοι ὑπ' αὐτοῦ. | 22. Οἱ εὐλογοῦντες αὐτόν. | 22. |
| Καταρώμενοι ὑπ' αὐτοῦ. | Οἱ δὲ καταρώμενοι αὐτόν. | |
| 23. Καὶ ἡ ὁδὸς αὐτοῦ εὐδοκεῖται. | 23. Καὶ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ θελήσει. | 23. |
| 25. Νέος ἐγενόμην, ἀλλὰ καὶ ἐγήρασα. | 25. Νεώτερος ἐγενόμην καὶ γὰρ ἐγήρασα. | 25. |
| Καὶ οὐκ εἶδον δίκαιον ἐγκαταλελειμμένον, οὔτε τὸ σπέρμα αὐτοῦ ζητοῦν ἄρτους. | Καὶ οὐκ εἶδον δίκαιον ἐγκαταλελειμμένον, οὔτε τὸ σπέρμα αὐτοῦ ζητοῦν ἄρτους. | |
| 26. | 26. Ὅλην τὴν ἡμέραν ἐλεεῖ καὶ δανείζει. | 26. |
| 27. Καὶ ἠρεμήσεις εἰς αἰῶνα αἰῶνος. | 27. Καὶ κατασκήνου εἰς αἰῶνα αἰῶνος. | 27. |
| 28. | 28. Τοὺς ὁσίους αὐτοῦ. *Ἄλλος*, τοὺς ἁγνοὺς αὐτοῦ. | 28. |
| 32. | 32. Κατανοεῖ. *Ἄλλος*, περισκοπεῖ. | 32. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 12. Cogitat impius de justo, et stridet contra eum dentibus suis. | 12. Observabit peccator justum, et stridebit super eum dentibus suis. | 12. |
| 13. Et Dominus deridebit eum. | 13. Dominus autem irridebit eum. | 13. |
| 17. Et suscipit justos. | 17. Confirmat autem justos. | 17. |
| 18. Præscivit Dominus dies immaculatorum. | 18. Novit Dominus dies immaculatorum. | 18. |
| 20. Quia peccatores peribunt. | 20. Quia peccatores peribunt. | 20. |
| Et inimici Domini. | Inimici vero Domini. | |
| 22. Benedicti ab eo. | 22. Benedicentes ei. | 22. |
| Maledicti ab eo. | Maledicentes autem ei. | |
| 23. Et via ejus accepta est. | 23. Et viam ejus volet. | 23. |
| 25. Juvenis fui, sed etiam senui. | 25. Junior fui, etenim senui. | 25. |
| Et non vidi justum derelictum, neque semen ejus quærens panes. | Et non vidi justum derelictum, neque semen ejus quærens panes. | |
| 26. | 26. Tota die miseretur et commodat. | 26. |
| 27. Et quiesces in sæculum sæculi. | 27. Et inhabita in sæculum sæculi. | 27. |
| 28. | 28. Sanctos suos. *Alius*, castos suos. | 28. |
| 32. | 32. Considerat. *Alius*, circumspicit. | 32. |

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛAΣ |
|---|---|---|
| 33 ולא ירשיענו בהשפטו | 33. | 33. . . . ἐν τῷ κρίνεσθαι αὐτόν. |
| 35 ראיתי רשע עריץ ומתערה כאזרח רענן | 35. | 35. |
| 37 שמר־תם וראה ישר כי־ אחרית לאיש שלום | 37. | 37. Ἔσχατον. |
| 38 ופשעים נשמדו יחדו אחרית רשעים נכרתה | 38. | 38. Καὶ ἔσχατον. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 33. Nec condemnabit eum in judicando eum. *Hieron.*, et non condemnabit eum, cum judicatur. | 33. Nec damnabit eum, cum judicabitur illi. | 33.... in judicando eum. |
| 35. Vidi impium terrificum, et diffundentem se sicut laurus viridis. *Hieron.*, vidi impium robustum, et fortissimum sicut indigenam virentem. | 35. Vidi impium superexaltatum, et elevatum sicut cedros Libani. | 35. |
| 37. Custodi integrum, et vide rectum, quia novissimum viro pax. *Hieron.*, custodi simplicitatem, et vide rectum : quia erit ad extremum viro pax. | 37. Custodi innocentiam, et vide æquitatem : quoniam sunt reliquiæ homini pacifico. | 37. Novissimum. |
| 38. Et prævaricantes delebuntur pariter : novissimum impiorum exciditur. *Hieron.*, prævaricantes autem delebuntur pariter, et novissimum impiorum peribit. | 38. Injusti autem disperibunt simul : reliquiæ impiorum interibunt. | 38. Et novissimum. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XXXVI.

V. 1. Ἄλλοι, τοῦ Δαυίδ. Sic unus.

Ibid. Ἀ., μὴ διαμάχου etc. Has variorum interpretum lectiones ex mss. multis, ex Eusebio, item Theodoreto et Drusio mutuamur.

V. 2. Σ., ὅτι ὡσεὶ χλωρά. Sic mss. et Drusius, in quo deest, ὅτι.

V. 3. Ἀ., καὶ νέμου πίστιν. Eusebius et Drusius ; sed in postremo deest καί ad utrumque.

V. 5. Ἀ., κύλιε etc. Drusius.

V. 7. Ἀ., σίγησον τῷ Κυρίῳ etc. Sic omnes, præter unum, qui ex versione Symmachi ad Aquilam posuit καὶ ἱκέτευε αὐτόν. Ad Symmachum vero Eusebius legit, καὶ ἱκέτευε αὐτῷ. Drusius, καὶ ἱκέτευε αὐτόν.

V. 12. Σ., ἐννοεῖ ὁ ἀσεβὴς etc. Sic Colbert. unus.

V. 13. Σ., καὶ ὁ Κύριος καταγελάσει αὐτοῦ. Sic duo Colbertini. Alius vero legit, ὁ δὲ Κύριος ἐκγελάσεται αὐτόν.

V. 17. Σ., ἀντιλαμβάνεται etc. Drusius.

V. 18. Σ., προοῖδεν ὁ Κύριος etc. Sic Eusebius et mss. Drusius vero, προεῖδε Κύριος etc.

V. 20. Regius unus codex et Coislin. qui in hæc verba, ὅτι οἱ ἁμαρτωλοὶ ἀπολοῦνται, hæc notant ex Theodoreto : Ἀκύλας καὶ Σύμμαχος συνδεσμὸν τεθεικότες, τοὺς αὐτοὺς ἔδειξαν ἁμαρτωλούς, καὶ τοῦ Κυρίου ἐχθρούς. I. e. *Aquila et Symmachus conjunctionem ponentes, eosdem ipsos esse demonstrant peccatores atque Dei hostes.* Ubi respicitur ad se-

## PSALMUS XXXVII.

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛAΣ. |
|---|---|---|
| 3 נחתו בי | 3. | 3. |
| 4 מפני זעמך | 4. | 4. Ἀπὸ προσώπου τῆς ἐμβριμήσεώς σου. |
| מפני חטאתי | | |
| 7 קדר הלכתי | 7. | 7. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 3. Defixæ sunt in me. *Hieron.*, infixæ sunt mihi. | 3. Infixæ sunt mihi. | 3. |
| 4. Propter iram tuam. *Hieron.*, a facie indignationis tuæ. | 4. A facie iræ tuæ. | 4. A facie indignationis tuæ. |
| Propter peccatum meum. *Hieron.*, a facie peccati mei. | A facie peccatorum meorum. | |
| 7. Atratus ambulavi. *Hieron.*, mœrens ambulavi. | 7. Contristatus ingrediebar. | 7. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 33. Οὐδὲ καταδικάσει κρινόμενον. | 33. Οὐδὲ μὴ καταδικάσαι αὐτὸν, ὅταν κρίνηται αὐτῷ. | 33. |
| 35. | 35. Εἶδον τὸν ἀσεβῆ ὑπερυψούμενον, καὶ ἐπαιρόμενον ὡς τὰς κέδρους τοῦ Λιβάνου. Ϛ', εἶδον ἀσεβῆ καὶ ἀναιδῆ ἀντιποιούμενον ἐν σκληρότητι, καὶ λέγοντα, Εἰμὶ ὡς αὐτόχθων περιπατῶν ἐν δικαιοσύνῃ. | 35. |
| 37. Φύλασσε ἁπλότητα, καὶ ὅρα εὐθὺ, ὅτι ἐστὶ μέλλοντα ἀνθρώπῳ εἰρηνικῷ. | 37. Φύλασσε ἀκακίαν, καὶ ἴδε εὐθύτητα, ὅτι ἐστὶν ἐγκατάλειμμα ἀνθρώπῳ εἰρηνικῷ. | 37. |
| 38. Οἱ δὲ ἀθετοῦντες ἐξαλειφθήσονται ὁμοῦ· τὰ ἔσχατα τῶν ἀνόμων ἐκκοπήσεται. | 38. Οἱ δὲ παράνομοι ἐξολοθρευθήσονται ἐπιτοαυτὸ, τὰ ἐγκαταλείμματα τῶν ἀσεβῶν ἐξολοθρευθήσονται. | 38. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 33. Nec condemnabit judicatum. | 33. Nec damnabit eum, cum judicabitur illi. | 33. |
| 35. | 35. Vidi impium superexaltatum, et elevatum sicut cedros Libani. VI, vidi impium et impudentem sibi vindicantem in duritie, et dicentem : Sum sicut indigena ambulans in justitia. | 35. |
| 37. Custodi simplicitatem, et vide rectum, quia sunt futura homini pacifico. | 37. Custodi innocentiam, et vide æquitatem : quoniam sunt reliquiæ homini pacifico. | 37. |
| 38. Prævaricantes autem delebuntur simul : novissima iniquorum exscindentur. | 38. Injusti autem disperibunt simul : reliquiæ impiorum interibunt. | 38. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XXXVI.

quentem A. S. lectionem, quæ per conjunctionem *καί* incipit. Putarim ego Aquilam vel Symmachum, vel utrumque hic vertisse ἀσεβεῖς, non ἁμαρτωλοί, ac librarios vocem ἁμαρτωλοί ex LXX in hos Interpretes transtulisse. Nam Hieronymus, qui vel alterutrum vel utrumque sequitur, hic vertit, *impii*, atque sic solent illi vocem Hebraicam רשע vertere.

V. 22. Σ., οἱ εὐλογημένοι ὑπ' αὐτοῦ. Drusius.

Ibid. Σ., καταρώμενοι ὑπ' αὐτοῦ etc. Idem.

V. 23. Σ., καὶ ἡ ὁδὸς αὐτοῦ εὐδοκεῖται. Idem. Corderius pro εὐδοκεῖται, legit εὐοδοῦται. Sed prior lectio præstare videtur, quia ad Hebraicam vocem quadrat.

V. 25. Σ., νέος ἐγενόμην. Sic Eusebius.

Ibid. Σ., Ο', καὶ οὐκ εἶδον etc. Eusebius.

V. 26. 'Α., ὅλην τὴν ἡμέραν etc. Drusius.

V. 27. Σ., καὶ ἠρεμήσεις εἰς αἰῶνα. Eusebius.

V. 28. *Ἄλλος*, τοὺς ἁγνοὺς αὐτοῦ. Coislin. unus. Sic vertit Aquila supra psalm. XI, 2.

V. 32. *Ἄλλος*, περισκοπεῖ. Drusius.

V. 33. 'Α....., ἐν τῷ κρίνεσθαι αὐτόν. Lectiones Aquilæ et Symmachi ex uno Colbertino.

V. 35. Ϛ', εἶδον ἀσεβῆ etc. Drusius.

V. 37. Σ., φύλασσε ἁπλότητα etc. Sic mss. Drusius truncam adtulit. Eusebius et duo mss. habent, ἀνθρώπῳ εἰρηνικῷ. Duo autem alii mss., ἀνδρὶ εἰρηνικῷ· sed hi videntur ex LXX versione lapsu graphico mutuati. 'Α., ἔσχατον. Drusius.

V. 38. Σ., οἱ δὲ ἀθετοῦντες etc. Sic Theodoretus et duo mss. 'Α., καὶ ἔσχατον. Drusius.

## PSALMUS XXXVII.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 3. Καθίκεταί μου. | 3. Ἐνεπάγησάν μοι. | 3. |
| 4. Ἀπὸ προσώπου τῆς ἐμβριμήσεώς σου. | 4. Ἀπὸ προσώπου τῆς ὀργῆς σου. | 4. |
| Διὰ τὰς ἁμαρτίας μου. | Ἀπὸ προσώπου τῶν ἁμαρτιῶν μου. | |
| 7. Σκυθρωπὸς περιεπάτουν. | 7. Σκυθρωπάζων ἐπορευόμην. | 7. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 3. Attingunt me. | 3. Infixæ sunt mihi. | 3. |
| 4. A facie indignationis tuæ. | 4. A facie iræ tuæ. | 4. |
| Propter peccata mea. | A facie peccatorum meorum. | |
| 7. Mœrens ambulabam. | 7. Contristatus ambulabam. | 7. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 8 כי־כסלי מלאו נקלה | 8. | 8. Ὅτι ἐμπληρώθησαν αἱ λαγόνες μου ἀτιμίας. |
| 9 שאגתי מנהמת לבי | 9. | 9. Ἐβρυχώμην ἀπὸ βρυγμοῦ τῆς καρδίας μου. |
| 12 אהבי ורעי מנגד נגעי יעמדו | 12. | 12. |
| וקרובי מרחק עמדו | | |
| 13 רעתי | 13. | 13. Κακίαν μου. |
| 17 עלי הגדילו | 17. | 17. |
| 18 לצלע נכון | 18. | 18. |
| 20 חיים עצמו | 20. | 20. |
| 21 ישטנוני טוב | 21. | 21. |
| 23 חושה | 23. | 23. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 8. Quoniam ilia mea plena fuerunt fœditate. *Hieron.*, quoniam lumbi mei repleti sunt ignominia. | 8. Quoniam lumbi mei impleti sunt illusionibus. | 8. Quoniam impleta sunt ilia mea ignominia. |
| 9. Rugii præ palpitatione cordis mei. *Hieron.*, rugiebam a gemitu cordis mei. | 9. Rugiebam a gemitu cordis mei. | 9. Fremebam a fremitu cordis mei. |
| 12. Diligentes me et socii mei ex adverso plagæ meæ steterunt. *Hieron.*, cari mei et amici mei quasi contra lepram meam steterunt. | 12. Amici mei et proximi mei adversum me appropinquaverunt et steterunt. | 12 |
| Et propinqui mei a longinquo steterunt. *Hieron.*, et vicini mei longe steterunt. | Et qui juxta me erant de longe steterunt. | |
| 13. Malum meum. *Hieron.*, mala mihi. | 13. Mala mihi. | 13. Malitiam meam. |
| 17. Super me magnificaverunt se. *Hieron.*, super me magnificentur. | 17. Super me magna locuti sunt. | 17. |
| 18. Ad claudicationem paratus. *Hieron.*, ad plagas paratus sum. | 18. In flagella paratus sum. | 18. |
| 20. Viventes roborati sunt. *Hieron.*, viventes confortati sunt. | 20. Vivunt et confirmati sunt. | 20. |
| 21. Adversabantur mihi. *Hieron.*, *id.* | 21. Detrahebant mihi. | 21. |
| Bonum. *Hieron.*, *id.* | Bonitatem. | |
| 23 Festina. *Hieron.*, *id.* | 23. Intende. | 23. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XXXVII.

V. 3. Σ., καθίκεταί μου. Drusius.

V. 4. Ἀ., Σ., ἀπὸ προσώπου etc. Eusebius et Drusius.

Ibid. Σ., διὰ τὰς ἁμαρτίας μου. Iidem.

V. 7. Σ., σκυθρωπὸς περιεπάτουν. Sic Drusius. Codex unus Regius habet ἐπάτουν prima manu; sed deinde emendatum est, περιεπάτουν.

V. 8. Lectionem Aquilæ sic habent mss. et Drusius, qui postremus ad Symmachum ita legit : ὅτι αἱ ψύαι μου ἐμπλήσθησαν ἐμπαιγμάτων ἢ ἀτιμίας. Unus vero Regius, ἤτοι ἀτιμίας, quod est quasi scholion ex Aquilæ versione desumptum : quamobrem has voces, ἢ ἀτιμίας, ex Symmachi loco expunximus. [Ἐμπλήσθησαν. Ita nonnunquam interpretes, pro ἐνεπλήσθησαν. DRACH.]

V. 9. Ἀ., ἐβρυχώμην etc. Sic mss. et Drusius. Duo codices habent ἐβρυχόμην.

V. 12. Σ., οἱ φίλοι μου etc. Sic Theodoretus et

## PSALMUS XXXVIII.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 למנצח לידיתון מזמור לדוד | 1. | 1. Τῷ νικοποιῷ ὑπὲρ Ἰδιθούν, μελῴδημα τοῦ Δαυίδ. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Victori ipsi Idithun, canticum David. *Hieron.*, pro victoria Idithun, David psalmus. | 1. In finem, ipsi Idithun, canticum David. | 1. Victori super Idithun, canticum David. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 8. Ὅτι αἱ ψύαι μου ἐμπλήσθησαν ἐμπαιγμάτων. | 8. Ὅτι ἡ ψυχή μου ἐπλήσθη ἐμπαιγμῶν. | 8. |
| 9. | 9. Ὠρυόμην ἀπὸ στεναγμοῦ τῆς καρδίας μου. | 9. |
| 12. Οἱ φίλοι μου καὶ ἑταῖροί μου ἐξεναντίας ἐν τῇ πληγῇ μου ἀντέστησαν. | 12. Οἱ φίλοι μου καὶ οἱ πλησίον μου ἐξ ἐναντίας μου ἤγγισαν καὶ ἔστησαν. | 12. |
| Καὶ οἱ ἔγγιστά μου μακρὰν ἔστησαν. | Καὶ οἱ ἔγγιστά μου μακρόθεν ἔστησαν. | |
| 13. Κακόν μου. | 13. Τὰ κακά μοι. | 13. |
| 17. Κατεμεγαλύνοντό μου. | 17. Ἐπ' ἐμὲ ἐμεγαλοῤῥημόνησαν. | 17. |
| 18. Εἰς τὸ σκάζειν παρεσκεύασμαι. | 18. Εἰς μάστιγας ἕτοιμος. | 18. |
| 20. Ζῶντες ὑπερισχύουσιν. | 20. Ζῶσι καὶ κεκραταίωνται. | 20. |
| 21. Ἀντέκειντό μοι. | 21. Ἐνεδιέβαλλόν με. | 21. |
| | Δικαιοσύνην. *Οἱ λοιποὶ*, ἀγαθοσύνην. | |
| 23. | 23. Πρόσχες. *Οἱ λοιποὶ*, σπεῦσον. | 23. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 8. Quoniam lumbi mei impleti sunt illusionibus. | 8. Quoniam anima mea impleta est illusionibus. | 8. |
| 9. | 9. Rugiebam a gemitu cordis mei. | 9. |
| 12. Amici mei et socii mei ex adverso in plaga mea obstiterunt. | 12. Amici mei et proximi mei adversum me appropinquaverunt et steterunt. | 12. |
| Et vicini mei longe steterunt. | Et qui juxta me erant de longe steterunt. | |
| 13. Malum meum. | 13. Mala mihi. | 13. |
| 17. Magnificabant se contra me. | 17. Super me magna locuti sunt. | 17. |
| 18. Ad claudicandum paratus sum. | 18. In flagella paratus. | 18. |
| 20. Viventes prævalent. | 20. Vivunt et confirmati sunt. | 20. |
| 21. Adversabantur mihi | 21. Detrahebant mihi. | 21. |
| | Justitiam. *Reliqui*, bonitatem. | |
| 23. | 23. Intende. *Reliqui*, festina. | 23. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XXXVII.

duo Regii. Drusius sic habet, ἐξεναντίας τῇ πληγῇ μου ἔστησαν, minus recte.

Ibid. Σ., καὶ οἱ ἔγγιστά μου μακρὰν ἔστησαν. Unus Reg.

V. 13. Drusius habet, Ἀ., κακίαν μου, κακόν μου, ac recte suspicatur primum Aquilæ, secundum Symmachi esse. Vide infra psalm. xxxix, 15.

V. 17. Σ., κατεμεγαλύνοντό μου. Sic Colbertinus unus melius quam Drusius, καταμεγαλύνονται.

V. 18. Σ., εἰς τὸ σκάζειν etc. Drusius.

V. 20. Σ., ζῶντες ὑπερισχύουσιν. Idem.

V. 21. Σ., ἀντέκειντό μοι. Idem.

Ibid. *Οἱ λοιποὶ*, ἀγαθοσύνην. Sic unus codex Coislinianus vero hanc notam habet: Ὠριγένης καὶ Ο', Θ., Ε', Ϛ', ἀγαθοσύνην· Εὐσέβιος καὶ Δ', δικαιοσύνην. I. e. *Origenes et LXX*, *Th.*, *V*, *VI*, bonitatem; *Eusebius et Tetrapla*, justitiam.

Ibid. *Οἱ λοιποὶ*, σπεῦσον. Drusius.

## PSALMUS XXXVIII.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 1. Ἐπινίκιον ὑπὲρ Ἰδιθοὺν, ᾠδὴ τοῦ Δαυίδ. | 1. Εἰς τὸ τέλος, τῷ Ἰδιθοὺν, ᾠδὴ τοῦ Δαυίδ. | 1. Εἰς τὸ νῖκος ὑπὲρ Ἰδιθοὺν, ᾠδὴ τῷ Δαυίδ. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 1. Triumphale super Idithun, canticum David. | 1. In finem, ipsi Idithun, canticum David. | 1. In victoriam super Idithun, canticum ipsi David. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
| --- | --- | --- |
| 2 אמרתי אשמרה דרכי מחטוא בלשוני אשמרה לפי מחסום בעוד רשע לנגדי | 2. | 2. |
| 3 נאלמתי דומיה החשיתי מטוב וכאבי נעכר | 3. | 3. . . . σιωπῇ ἐσίγησα ἀπὸ ἀγαθοῦ. . . . |
| 4 חם־לבי ׀ בקרבי בהגיגי תבער־אש | 4. | 4. |
| 6 הנה טפחות ׀ נתתה ימי | 6. | 6. |
| וחלדי כאין נגדך | | Καὶ ἡ κατάδυσίς μου ὡς οὐκ ἔστιν ἐναντίον σου. |
| אך כל־הבל כל־אדם נצב | | Πᾶς ἄνθρωπος ἐστηλωμένος. |
| סלה | Σελ. | Ἀεί. |
| 7 מי־אספם | 7. | 7. Τίς συλλέξει αὐτά. |
| 8 ועתה מה־קויתי אדני תוחלתי לך היא | 8 | 8. Ἡ καραδοκία μου μετὰ σοῦ. |
| 9 מכל־פשעי הצילני חרפת נבל אל־תשימני | 9. | 9. . . . . ὄνειδος ἀπορρέοντι μὴ θῇς με. |
| 10 נאלמתי לא אפתח־פי כי אתה עשית | 10. | 10. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
| --- | --- | --- |
| 2. Dixi, Custodiam vias meas a peccando in lingua mea. Custodiam ori meo epistomidem, cum adhuc impius juxta me. *Hieron*, dixi, Custodiam vias meas, ne peccem in lingua mea : custodiam os meum silentio, donec est impius contra me. | 2. Dixi : Custodiam vias meas, ut non delinquam in lingua mea. Posui ori meo custodiam, cum consisteret peccator adversum me. | 2. |
| 3. Obmutui silentio, tacui de bono, et dolor meus conturbatus est. *Hieron.*, *id.* | 3. Obmutui, et humiliatus sum, et silui a bonis, et dolor meus renovatus est. | 3. ... silentio silui a bono...... |
| 4. Caluit cor meum in interiori meo : in meditatione mea exarsit ignis. *Hieron.*, incaluit cor meum in medio mei, in meditatione mea incensus sum igni. | 4. Concaluit cor meum intra me, et in meditatione mea exardescet ignis. | 4. |
| 6. Ecce palmos dedisti dies meos. *Hieron.*, ecce breves posuisti dies meos. | 6. Ecce mensurabiles posuisti dies meos. | 6. |
| Et tempus meum tamquam nihil coram te. *Hieron*, et vita mea quasi non sit in conspectu tuo. | Et substantia mea tamquam nihilum ante te. | Et demersio mea quasi non est coram te. |
| Utique universa vanitas, omnis homo stans. *Hieron.*, omnia enim vanitas, omnis homo stans. | Verumtamen universa vanitas, omnis homo vivens. | Omnis homo erectus. |
| Selah. *Hieron.*, semper. | *Vacat.* | Semper. |
| 7. Quis colligens ea. *Hieron.*, cui dimittat ea. | 7. Cui congregabit ea. | 7. Quis colliget ea. |
| 8. Et nunc quid exspectavi, Domine? exspectatio mea in te ipsa. *Hieron.*, Nunc ergo quid exspecto, Domine? præstolatio mea tu es. | 8. Et nunc quæ est exspectatio mea? Nonne Dominus? et substantia mea apud te est. | 8. Exspectatio mea tecum. |
| 9. Ab omnibus prævaricationibus meis erue me : opprobrium stulti ne ponas me. *Hier.*, ab omnibus iniquitatibus meis libera me : opprobrium stulto ne ponas me. | 9. Ab omnibus iniquitatibus meis erue me : opprobrium insipienti dedisti me. | 9. ... opprobrium effluenti ne ponas me. |
| 10. Obmutui, non aperiam os meum : quia tu fecisti. *Hieron.*, *id.* | 10. Obmutui, et non aperui os meum, quoniam tu fecisti. | 10. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | O'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 2. Εἶπον, Φυλάξω τὰς ὁδούς μου, μὴ ἁμαρτεῖν διὰ τῆς γλώσσης μου. Φυλάξω τὸ στόμα μου φίμῳ, ἔτι ὄντος ἀσεβοῦς ἐξ ἐναντίας μου. | 2. Εἶπα, Φυλάξω τὰς ὁδούς μου, τοῦ μὴ ἁμαρτάνειν ἐν γλώσσῃ μου. Ἐθέμην τῷ στόματί μου φυλακὴν, ἐν τῷ συστῆναι τὸν ἁμαρτωλὸν ἐναντίον μου. | 2. |
| 3. Ἄλαλος ἐγενόμην σιγῇ, ἐσιωπήθην μὴ ὢν ἐν ἀγαθῷ, καὶ ἀνεταράχθην. | 3. Ἐκωφώθην καὶ ἐταπεινώθην καὶ ἐσίγησα ἐξ ἀγαθῶν, καὶ τὸ ἄλγημά μου ἀνεκαινίσθη. | 3. |
| 4. Ἐξεθερμάνθη ἡ καρδία μου ἐντός μου · ἐν τῷ ἀναπολεῖν με ἐνεκαιόμην πυρί. | 4. Ἐθερμάνθη ἡ καρδία μου ἐντός μου, καὶ ἐν τῇ μελέτῃ μου ἐκκαυθήσεται πῦρ. | 4. |
| 6. Ἰδοὺ ὡς σπιθαμὰς ἔδωκας τὰς ἡμέρας μου. | 6. Ἰδοὺ παλαιὰς ἔθου τὰς ἡμέρας μου. *Ἄλλως*, παλαιστὰς ἔθου. | 6. |
| Καὶ ἡ βίωσίς μου ὡς οὐδὲν ἄντικρύς σου. | Καὶ ὑπόστασίς μου ὡς οὐθὲν ἐνώπιόν σου. | |
| Μόνον γὰρ ἀτμὸς πᾶς ἄνθρωπος ἑστώς. | Πλὴν τὰ σύμπαντα ματαιότης, πᾶς ἄνθρωπος ζῶν. | |
| Διάψαλμα. | Διάψαλμα. Ε', διαπαντός. Ϛ', εἰς τέλος. | Διάψαλμα. |
| 7. | 7. Τίνι συνάξει αὐτά. | 7. Τίς συλλέξει αὐτά. |
| 8. Νῦν οὖν τί προσδοκῶ, Δέσποτα; ἡ ἀναμονή μου εἰς σέ ἐστιν. | 8. Καὶ νῦν τίς ἡ ὑπομονή μου; οὐχὶ ὁ Κύριος; Καὶ ἡ ὑπόστασίς μου παρὰ σοί ἐστιν. | 8. |
| 9. Ἀπὸ πασῶν τῶν ἀθεσιῶν μου ἐξελοῦ με, ἐπονείδιστον ἄφρονι μὴ τάξῃς με. | 9. Ἀπὸ πασῶν τῶν ἀνομιῶν μου ῥῦσαί με, ὄνειδος ἄφρονι ἔδωκάς με. Ε', ὄνειδος ἄφρονι μὴ δῷς με. | 9. |
| 10. Ἄλαλος ἐγενόμην, οὐκ ἀνοίξω τὸ στόμα μου · σὺ γὰρ ἐποίησας. | 10. Ἐκωφώθην, καὶ οὐκ ἤνοιξα τὸ στόμα μου, ὅτι σὺ εἶ ὁ ποιήσας με. | 10. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 2. Dixi, Custodiam vias meas, ad non peccandum per linguam meam. Custodiam os meum freno, cum adhuc esset impius ex adverso mei. | 2. Dixi : Custodiam vias meas, ut non delinquam in lingua mea. Posui ori meo custodiam, cum consisteret peccator adversum me. | 2. |
| 3. Sine loquela factus sum silentio : tacui non exsistens in bono, et turbatus sum. | 3. Obmutui, et humiliatus sum, et silui a bonis, et dolor meus renovatus est. | 3. |
| 4. Incaluit cor meum intra me, cum animo versarem, comburebar igne. | 4. Concaluit cor meum intra me, et in meditatione mea exardescet ignis. | 4. |
| 6. Ecce quasi palmos dedisti dies meos. | 6. Ecce antiquos posuisti dies meos. *Aliter*, mensurabiles posuisti. | 6. |
| Et vita mea quasi nihil in conspectu tuo. | Et substantia mea tamquam nihilum ante te. | |
| Solum enim vapor omnis homo stans. | Verumtamen universa vanitas, omnis homo vivens. | |
| Diapsalma. | Diapsalma. V, perpetuo. VI, in finem. | Diapsalma. |
| 7. | 7. Cui congregabit ea. | 7. Quis colliget ea. |
| 8. Nunc igitur quid exspecto, Domine? patientia mea in te est. | 8. Et nunc quæ est exspectatio mea ? Nonne Dominus ? et substantia mea apud te est. | 8. |
| 9. Ab omnibus transgressionibus meis erue me, exprobrabilem insipienti ne statuas me. | 9. Ab omnibus iniquitatibus meis erue me : opprobrium insipienti dedisti me. V, opprobrium stulto ne dederis me. | 9. |
| 10. Sine loquela factus sum, non aperiam os meum : tu enim fecisti. | 10. Obmutui, et non aperui os meum : quoniam tu es qui fecisti me. | 10. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 12 על־עון ותמס כעש חמודו | 12. | 12. |
| אך הבל כל־אדם | | Πλὴν μάτην πᾶς ἄνθρωπος. |
| 13 אל־תחרש | 13. | 13. |
| 14 השע ממני ואבליגה בטרם אלך ואינני | 14. | 14. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 12. Propter iniquitatem. *Hieron.*, pro iniquitate. | 12. Propter iniquitatem. | 12. |
| Et liquescere fecisti ut tineam desiderium ejus. *Hieron.*, et posuisti quasi tineam desiderabilia ejus. | Et tabescere fecisti sicut araneam animam ejus. | |
| Verumtamen vanitas omnis homo. *Hieron.*, *id.* | Verumtamen vane conturbatur omnis homo. | Verumtamen frustra omnis homo. |
| 13. Ne sileas. *Hieron.*, ne obsurdescas. | 13. Ne sileas. | 13. |
| 14. Claude a me, et roborabor, antequam vadam, et non ego. *Hieron.*, parce mihi, ut rideam antequam vadam, et non subsistam. | 14. Remitte mihi, ut refrigerer priusquam abeam, et amplius non ero. | 14. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XXXVIII.

Tituli lectiones ex mss. eruimus.

V. 2. Lectionem Symmachi plenam sic habet Eusebius in Psalmos.

V. 3. Ἀ., σιωπῇ ἐσίγησα ἀπὸ ἀγαθοῦ. Hanc Aquilæ lectionem vitiatam adfert Colbertinus στιχηρῶς scriptus, sic: σιοπῆς σιγῆς ἀπὸ ἀγαθοῦ· Symmachi, Eusebius. In versione Aquilæ, σιωπῆς, ultima littera C erat Є, et ad sequentem vocem pertinebat ἐσίγησα. Postrema vero littera A ab imperito librario omissa fuit, ob repetitionem litteræ A in ἀπό.

V. 4. Ita Symmachi lectionem efferunt mss. Duo autem Colbertini habent ἀναπολᾷν pro ἀναπολεῖν.

V. 6. Σ., ἰδοὺ ὡς σπιθαμὰς etc. Eusebius et Drusius.

Ibid. Ἀ., καὶ ἡ κατ-. Lectiones Aquilæ et Symmachi habent Eusebius, Theodoretus, duo mss. et Drusius.

Ibid. Σ., μόνον γὰρ etc. Eusebius.

Ibid. Σέλ. Vide psalmo III.

## PSALMUS XXXIX.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 2 קוה קויתי יהוה ויט אלי וישמע שועתי | 2. | 2. |
| 3 מבור | 3. | 3. |
| 6 רבות עשית ׀ אתה יהוה אלהי נפלאתיך ומחשבתיך אלינו אין ׀ ערך אליך | 6. | 6. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 2. Exspectando exspectavi Dominum, et declinavit ad me, et audivit clamorem meum. *Hieron.*, exspectans exspectavi Dominum, et inclinatus est ad me, et audivit clamorem meum. | 2. Exspectans exspectavi Dominum, et intendit mihi, et exaudivit preces meas. | 2. |
| 3. Ex cisterna. *Hieron.*, de lacu. | 3. De lacu. | 3. |
| 6. Multa fecisti tu, Domine Deus meus, mirabilia tua, et cogitationes tuas erga nos, ut non comparatio apud te. *Hieron.*, multa fecisti tu, Domine Deus meus, mirabilia tua, et cogitationes tuas pro nobis, non invenio ordinem coram te. | 6. Multa fecisti tu, Domine Deus, mirabilia tua: et cogitationibus tuis non est qui similis sit tibi. | 6. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 12. Δι' ἀδικίαν. | 12. Ὑπὲρ ἀνομίας. | 12. |
| Καὶ διαλύεις ὡς εὐρῶτα τὸ ἐπιθυμητὸν αὐτοῦ. | Καὶ ἐξέτηξας ὡς ἀράχνην τὴν ψυχὴν αὐτοῦ. *Ἄλλος*, ἀνήλωσας. *Ἄλλος*, ἐταπείνωσας. | |
| | Πλὴν μάτην ταράσσεται πᾶς ἄνθρωπος. | |
| 13. Μὴ παρακούσῃς. | 13. Μὴ παρασιωπήσῃς. | 13. |
| 14. Ἀπόσχου μου ἵνα μειδιάσω, πρὶν ἀπελθεῖν με, καὶ μὴ ὑπάρχειν. | 14. Ἄνες μοι ἵνα ἀναψύξω, πρὸ τοῦ με ἀπελθεῖν, καὶ οὐκέτι μὴ ὑπάρξω. | 14. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 12. Propter iniquitatem. | 12. Propter iniquitatem. | 12. |
| Et dissolvis ut cariem desiderabile ejus. | Et tabescere fecisti sicut araneam animam ejus. *Alius*, absumpsisti. *Alius*, humiliasti. | |
| | Verumtamen vane conturbatur omnis homo. | |
| 13. Ne inauditum prætereas. | 13. Ne sileas. | 13. |
| 14. Abstine a me ut rideam, antequam abeam, et non subsistam. | 14. Remitte mihi, ut refrigerer priusquam abeam, et amplius non ero. | 14. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XXXVIII.

V. 7. Ita Drusius. Agellius vero sic habet : *Theodotion autem ad Hebræum aptius vertit* : Et nescit quis colliget ea.

V. 8. Σ., νῦν οὖν etc. Eusebius et Drusius. Unus legit παρὰ σοί loco τοῦ, εἰς σέ. Lectio Aquilæ in mss.

V. 9. Ἀ... ὄνειδος ἀποῤῥέοντι etc. Eusebius et Drusius. Aquila vocem נבל *nabal*, semper vertit ἀποῤῥέων. Symmachi versionem exhibet Eusebius, necnon Quintæ.

V. 10. Σ., ἄλαλος etc. Eusebius et Drusius. Prior legit, οὐκ ἀνοίξεις, alter, οὐκ ἀνοίξω, quem sequimur, quia cum Hebraico consentit.

V. 12. Σ., δι' ἀδικίαν. Drusius.

Ibid. Σ., καὶ διαλύεις etc. Idem. Lectiones alias in fine versus exhibet Colbert. στιχηρῶς scriptus.

Ibid. Ἀ., πλὴν etc. Sic unus codex.

V. 13. Σ., μὴ παρακούσῃς. Drusius.

V. 14. Σ., ἀπόσχου μου etc. Drusius. Colbertinus vero στιχηρῶς scriptus, ἀπόσχου μοι.

## PSALMUS XXXIX.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 2. | 2. Ὑπομένων ὑπέμεινα τὸν Κύριον, καὶ προσέσχε μοι, καὶ εἰσήκουσε τῆς δεήσεώς μου. *Ἄλλος*, ἀναμένων ἀνέμεινα τὸν Κύριον, καὶ προκληθεὶς εἰσήκουσέ μου. | 2. |
| 3. | 3. Ἐκ λάκκου. *Ἄλλος* ἐκ βόθρου. | 3. |
| 6. Πάμπολλα ἐποίησας σὺ, Κύριε ὁ Θεός μου, τὰ τεράστιά σου, καὶ τοὺς διαλογισμούς σου τοὺς ὑπὲρ ἡμῶν, οὐκ ἔστιν ἐκθέσθαι ἐπὶ σοῦ. | 6. Πολλὰ ἐποίησας σὺ, Κύριε ὁ Θεὸς, τὰ θαυμάσιά σου, καὶ τοῖς διαλογισμοῖς σου οὐκ ἔστι τίς ὁμοιωθήσεταί σοι. | 6. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 2. | 2. Exspectans exspectavi Dominum, et attendit mihi, et exaudivit supplicationem meam. *Alius*, exspectans exspectavi Dominum, et advocatus exaudivit me. | 2. |
| 3. | 3. De lacu. *Alius*, ex fossa. | 3. |
| 6. Perquam multa fecisti tu, Domine Deus meus, prodigia tua, et cogitationes tuas pro nobis, non est exponere super te. | 6. Multa fecisti tu, Domine Deus, mirabilia tua : et cogitationibus tuis non est qui similis sit tibi. | 6. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ |
|---|---|---|
| אגידה ואדברה עצמו מספר | | |
| 7 אזנים כרית לי | 7. | 7. Ὠτία δὲ ἔσκαψάς μοι. |
| 8 אז אמרתי במגלת־ספר כתוב עלי | 8. | 8. Ἐν εἰλήματι τοῦ βιβλίου γέγραπται περὶ ἐμοῦ. |
| 9 חפצתי ותורתך בתוך מעי | 9. | 9. Καὶ τὸν νόμον σου ἐν μέσῳ τῆς κοιλίας μου. |
| 11 חסדך לקהל רב | 11. | 11. Ἐν ἐκκλησίᾳ μεγάλῃ. |
| 12 יצרוני | 12. | 12. |
| 14 רצה לעזרתי חושה | 14. | 14. Εἰς τὸ βοηθῆσαί μοι σπεῦσον. |
| 15 יבשו ויחפרו ׀ יחד מבקשי נפשי רעתי | 15. | 15. Κακίαν μου. |
| 16 האמרים לי האח ׀ האח *Τὸ Ἑβραϊκὸν*, οἱ λέγοντές μοι, Ἀὰ, ἀά. | 16. | 16. Οἱ λέγοντές μοι, Ἀὰ, ἀά. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| Annuntiabo et loquar, fortiora fuerunt, quam ut narrentur. *Hieron.*, si narrare voluero et numerare, plura sunt quam ut narrari queant. | Annuntiavi et locutus sum, multiplicati sunt super numerum. | |
| 7. Aures fodisti mihi. *Hieron.*, *idem.* | 7. Aures autem perfecisti mihi. | 7. Auriculas autem fodisti mihi. |
| 8. Tunc dixi. *Hieron.*, *id.* | 8. Tunc dixi. | 8. |
| In volumine libri scriptum est de me. *Hieron.*, *id.* | In capite libri scriptum est de me. | In volumine libri scriptum est de me. |
| 9. Volui, et lex tua in medio viscerum meorum. *Hieron.*, volui, et legem tuam in medio ventris mei. | 9. Volui, et legem tuam in medio cordis mei. | 9. Et legem tuam in medio ventris mei. |
| 11. Misericordiam tuam. *Hieron.*, *id.* | 11. Misericordiam tuam | 11. |
| In cœto multo. *Hieron.*, in ecclesia multa. | A concilio multo. | In ecclesia magna. |
| 12. Custodiant me. *Hieron.*, servabunt me. | 12. Susceperunt me. | 12. |
| 14. Velis. *Hieron.*, placeat tibi. | 14. Complaceat tibi. | 14. |
| Ad auxilium mei festina. *Hieron.*, ad adjuvandum me festina. | Ad adjuvandum me respice. | Ad adjuvandum me festina. |
| 15. Pudore afficientur et erubescent pariter quærentes animam meam. *Hieron.*, confundantur et revereantur simul quærentes animam meam. | 15. Confundantur et revereantur simul qui quærunt animam meam. | 15. |
| Malum meum. *Hieron.*, mala mihi. | Mihi mala. | Malitiam meam. |
| 16. Qui dicunt mihi, Aa, aa. *Hebr. int.*, *id. Hieron.*, qui dicunt mihi Vah vah. | 16. Qui dicunt mihi: Euge, euge. | 16. Qui dicunt mihi, Aa, aa. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XXXIX.

V. 2. *Ἄλλος*, ἀναμένων etc. Sic Colbertinus στιχηρῶς scriptus, sine interpretis nomine. Videtur autem esse Symmachi.

V. 3. *Ἄλλος*, ἐκ βόθρου. Coislin.

V. 6. Lectionem Symmachi plenam sic exhibet Eusebius. Agellius vero legit, ἐκθέσθαι σοι.

Ibid. Eusebius, Σ., ἐὰν ἀπαγγέλλων καταγγέλλω etc., atque sic habent duo mss. Drusius vero ex editione Romana, ἐὰν ἀπαγγείλω, καὶ ἐὰν λέγω.

V. 7. Ex codice Coisliniano.

V. 8. Σ., ὅτε εἶπον. Idem.

Ibid. Ἀ., ἐν εἰλήματι τοῦ βιβλίου etc. Hic variant mss. et editi. Nam tres mss. illud ἐν εἰλήματι etc. Aquilæ pariter et Symmacho tribuunt. Drusius

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο′. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| Ἐὰν ἀπαγγέλλων καταγγέλλω, πλείω ἐστὶ τοῦ διηγηθῆναι. | Ἀπήγγειλα καὶ ἐλάλησα, ἐπληθύνθησαν ὑπὲρ ἀριθμόν. | |
| 7. Ὠτία δὲ κατασκεύασάς μοι. | 7. Ὠτία δὲ κατηρτίσω μοι. Ε′, Ϛ′, *id.* Ο′ *ἄλλως*, σῶμα δὲ κατηρτίσω μοι. | 7. Ὠτία δὲ κατηρτίσω μοι. |
| 8. Ὅτε εἶπον. | 8. Τότε εἶπον. | 8. |
| Ἐν τῷ τεύχει τοῦ ὁρισμοῦ σου γέγραπται περὶ ἐμοῦ. | Ἐν κεφαλίδι βιβλίου γέγραπται περὶ ἐμοῦ. *Ἄλλος*, ἐν τόμῳ. | |
| 9. Προεθυμήθην τὸν νόμον σου ἔνδοθεν τῶν ἐγκάτων μου. | 9. Ἠβουλήθην, καὶ τὸν νόμον σου ἐν μέσῳ τῆς καρδίας μου. | 9. Καὶ τὸν νόμον σου ἐν μέσῳ τῆς κοιλίας μου. |
| 11. Τὴν χάριν σου. | 11. Τὸ ἔλεός σου. | 11. |
| Ἐν πληθύϊ. | Ἀπὸ συναγωγῆς πολλῆς. | Ἐν ἐκκλησίᾳ μεγάλῃ. |
| 12. Περιφρασσέτω με. | 12. Ἀντελάβοντό μου. | 12. |
| 14. | 14. Εὐδόκησον. *Ἄλλος*, θέλησον. | 14. |
| | Εἰς τὸ βοηθῆσαί μοι πρόσχες. | |
| 15. Ἐντρέπονται καὶ ἀσχημονοῦσιν οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχήν μου. | 15. Καταισχυνθείησαν, καὶ ἐντραπείησαν ἅμα οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχήν μου. | 15. |
| Κάκωσίν μου. | Μοὶ κακά. | |
| 16. Οἱ λέγοντές μοι, Εὖγε, εὖγε. | 16. Οἱ λέγοντές μοι, Εὖγε, εὖγε. | 16. |

| SYMMACHUS | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| Si annuntians denuntiem, plura erunt quam ut narrari possint. | Annuntiavi et locutus sum, multiplicati sunt super numerum. | |
| 7. Auriculas autem præparasti mihi. | 7. Auriculas autem perfecisti mihi. V, VI, *id.* LXX *aliter*, corpus autem perfecisti mihi. | 7. Auriculas autem perfecisti mihi. |
| 8. Quando dixi. | 8. Tunc dixi. | 8. |
| In libro definitionis tuæ scriptum est de me. | In capite libri scriptum est de me. *Alius*, in tomo. | |
| 9. Præoptavi legem tuam intra viscera mea. | 9. Volui, et legem tuam in medio cordis mei. | 9. Et legem tuam in medio ventris mei. |
| 11. Gratiam tuam. | 11. Misericordiam tuam. | 11. |
| In multitudine. | A concilio multo. | In ecclesia magna. |
| 12. Circummuniant me. | 12. Susceperunt me. | 12. |
| 14. | 14. Complaceat tibi. *Alius*, velis. | 14. |
| | Ad adjuvandum me respice. | |
| 15. Confunduntur et turpiter agunt qui quærunt animam meam. | 15. Confundantur et revereantur simul qui quærunt animam meam. | 15. |
| Afflictionem meam. | Mihi mala. | |
| 16. Qui dicunt mihi: Euge, euge. | 16. Qui dicunt mihi: Euge, euge. | 16. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XXXIX.

primum sic unam amborum exhibet, deinde aliam Symmachi lectionem adfert. Hæc vero prior lectio primum a Didymo, deinde a Theodoreto inducta videtur. Eusebius autem utrique, Aquilæ nempe et Symmacho, suam peculiarem versionem adscribit, qualem nos edimus; quem sequuntur aliquot mss. etiam ex iis qui priorem lectionem attulerant. Crediderim ego Didymum, et ex Didymo Theodoretum lapsu memoriæ Aquilæ et Symmacho eam lectionem adscripsisse, quæ unius Aquilæ erat. Corderius, qui lectionem Aquilæ et Symmachi unam ex Didymo adtulerat, in notis suis nostræ sententiæ adstipulatur. et suam cuique tribuit ut supra.

V. 9. Lectionem Aquilæ habet unus codex;

Symmachi, Eusebius. Vide Hieron. Epist. ad Suniam et Fretelam.

V. 11. Σ., τὴν χάριν σου. Drusius.

Ibid. 'Α., Θ., ἐν ἐκ-. Ita mss. omnes cum Drusio. Duo tamen ad Symmachum habent, ἐν πλήθει.

V. 12. Σ., περιφρασσέτω με. Drusius.

V. 14. Ἄλλος, θέλησον. Colbertinus στιχηρῶς scriptus.

Ibid. 'Α., εἰς τὸ βοηθ-. Sic unus codex. Vide Hieronymum ad Suniam et Fretelam, ubi vocem σπεῦσον sine interpretis nomine adfert.

V. 15. Σ., ἐντρέπονται etc. Eusebius. Verum

## PSALMUS XL.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 למנצח מזמור לדוד | 1. | 1. Τῷ νικοποιῷ μελῴδημα τῷ Δαυίδ. |
| 2 אשרי משכיל אל-דל | 2. | 2. Ἐπὶ πτωχόν. |
| ביום רעה | | |
| 3 יהוה ׀ ישמרהו ויחיהו | 3. | 3. Κύριος φυλάξει αὐτὸν, καὶ ζωώσει αὐτόν. |
| יאשר בארץ ואל-תתנהו בנפש איביו | | Ἐν ψυχῇ ἐχθροῦ. |
| 4 יהוה יסעדנו | 4. | 4. Κύριος βοηθήσει αὐτῷ. |
| 5 אני אמרתי יהוה חנני רפאה נפשי כי-חטאתי לך | 5. | 5. |
| 6 איבי יאמרו רע לי מתי ימות ואבד שמו | 6. | 6. |
| 7 ואם-בא לראות ׀ שוא ידבר לבו יקבץ-און לו יצא לחוץ ידבר | 7. | 7. Καὶ ἐὰν ἔλθῃ τοῦ ἰδεῖν.... |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Victori canticum ipsi David. *Hieron.*, pro victoria psalmus David. | 1. In finem psalmus ipsi David. | 1. Victori canticum ipsi David. |
| 2. Beatitudines intelligentis ad tenuem. *Hieron.*, beatus qui cogitat de paupere. | 2. Beatus qui intelligit super egenum et pauperem. | 2. Super egenum. |
| In die mala. *Hieron.*, *id.* | In die mala. | |
| 3. Dominus custodiat eum et vivificet eum. *Hieron.*, Dominus custodiet eum et vivificabit eum. | 3. Dominus custodiat eum et vivificet eum. | 3. Dominus custodiet eum et vivificabit eum. |
| Beatificetur in terra. *Hieron*, et beatus erit in terra. | Et beatum faciat eum in terra. | |
| Et ne tradas eum in anima inimicorum ejus. *Hieron.*, et non tradet eum animæ inimicorum suorum. | Et non tradat eum in animam inimicorum ejus. | In anima inimici. |
| 4. Dominus fulciat eum. *Hieron.*, Dominus confortabit eum. | 4. Dominus opem ferat illi. | 4. Dominus auxiliabitur ei. |
| 5. Ego dixi, Domine, miserere mei: sana animam meam, quia peccavi tibi. *Hieron.*, *id.* | 5. Ego dixi, Domine, miserere mei: sana animam meam, quia peccavi tibi. | 5. |
| 6. Inimici mei dicent malum mihi, Quando morietur, et peribit nomen ejus? *Hieron.*, inimici mei loquuntur malum mihi: Quando morietur, et peribit nomen ejus? | 6. Inimici mei dixerunt mala mihi: Quando morietur, et peribit nomen ejus? | 6. |
| 7. Et si venerit ad videndum, mendacium loquetur cor ejus: congregabit iniquitatem sibi. Egredietur foras, loquetur. *Hieron.*, et si venerit ut visitet, vana loquetur cor ejus: congregabit iniquitatem sibi, egrediens foras detrahet. | 7. Et si ingrediebatur ut videret, vana loquebatur cor ejus, congregavit iniquitatem sibi. Egrediebatur foras, et loquebatur in idipsum. | 7. Et si venerit ad videndum... |

existimo eum ita posuisse, ut ad seriem orationis versionem Symmachi accommodaret; veroque simile est, vertisse Symmachum ἐντραπείησαν καὶ ἀσχημονήσαιεν ut alibi : nam Daniel Barbarus ex Symmacho hanc vocem Latine sic adfert, *pudefiant*.

Ibid. 'A., *κακίαν* etc. Drusius.

V. 16. *Τὸ Ἑβρ.* etc. Ita Eusebius et codex unus Regius et quidem recte. Drusius autem hoc unum adfert, *Sym.*, ἆ, ἆ, male ut videtur; et sic etiam Corderius in catena.

## PSALMUS XL.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 1. Ἐπινίκιος ᾠδὴ τῷ Δαυίδ. | 1. Εἰς τὸ τέλος, ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. | . Εἰς τὸ νῖκος, ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. |
| 2. Ἐπὶ πτωχόν. | 2. Μακάριος ὁ συνιων ἐπὶ πτωχὸν καὶ πένητα. | 2. Ἐπὶ πτωχόν. |
| Ἐν ἡμέρᾳ κακώσεως. | Ἐν ἡμέρᾳ πονηρᾷ. | |
| 3. Κύριος φυλάξει αὐτὸν, καὶ περισώσει αὐτόν. | 3. Κύριος φυλάξαι αὐτὸν, καὶ ζήσαι αὐτόν. | 3. Κύριος φυλάξει αὐτὸν, καὶ ζωώσει αὐτόν. |
| Καὶ μακαριστὸς ἔσται ἐν τῇ γῇ. | Καὶ μακαρίσαι αὐτὸν ἐν τῇ γῇ. | |
| Καὶ οὐκ ἐκδώσει αὐτὸν εἰς ψυχὰς ἐχθρῶν. | Καὶ μὴ παραδῷ αὐτὸν εἰς χεῖρας ἐχθροῦ αὐτοῦ. | Εἰς ψυχήν. |
| 4. | 4. Κύριος βοηθήσαι αὐτῷ. | 4. Κύριος βοηθήσει αὐτῷ. |
| 5. Ἐμοῦ λέγοντος, Κύριε, οἴκτειρόν με, ἴασαι τὴν ψυχήν μου, καὶ εἰ ἥμαρτόν σοι. | 5. Ἐγὼ εἶπα, Κύριε, ἐλέησόν με, ἴασαι τὴν ψυχήν μου, ὅτι ἥμαρτόν σοι. | 5. |
| 6. Οἱ ἐχθροί μου ἔλεγον περὶ ἐμοῦ· κακὰ, Πότε ἀποθάνῃ, καὶ ἀπολεῖται τὸ ὄνομα αὐτοῦ; | 6. Οἱ ἐχθροί μου εἶπαν κακά μοι· Πότε ἀποθανεῖται, καὶ ἀπολεῖται τὸ ὄνομα αὐτοῦ; | 6. |
| 7. Καὶ εἰσερχόμενος ἐπισκέψασθαι, ματαιὰ ἐλάλει ἡ καρδία αὐτοῦ· ἠθροίσεν ἀδικίαν ἑαυτῷ· ἐξερχόμενος δὲ ἔξω κατελάλει. | 7. Καὶ εἰ εἰσεπορεύετο τοῦ ἰδεῖν, μάτην ἐλάλει ἡ καρδία αὐτοῦ, συνήγαγεν ἀνομίαν ἑαυτῷ, ἐξεπορεύετο ἔξω, καὶ ἐλάλει ἐπιτοαυτό. Ε', Ϛ', καὶ εἰ. | 7. Καὶ εἰ εἰσεπορεύετο τοῦ ἰδεῖν, μάτην ἐλάλει ἡ καρδία αὐτοῦ, συνήγαγεν ἀνομίαν ἑαυτῷ, ἐπορεύετο ἔξω, καὶ ἐλάλει ἐπιτοαυτό. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 1. Triumphale canticum ipsi David. | 1. In finem, psalmus ipsi David. | 1. Pro victoria, psalmus David. |
| 2. Super egenum. | 2. Beatus qui intelligit super egenum et pauperem. | 2. Super egenum. |
| In die afflictionis. | In die mala. | |
| 3. Dominus custodiet eum et salvabit eum. | 3. Dominus custodiat eum, et vivificet eum. | 3. Dominus custodiet eum, et vivificabit eum. |
| Et beatus erit in terra. | Et beatum faciat eum in terra. | |
| Et non tradet eum in animas inimicorum. | Et non tradat eum in manus inimici ejus. | In animam. |
| 4. | 4. Dominus opem ferat illi. | 4. Dominus auxiliabitur ei. |
| 5. Me dicente, Domine, miserere mei, sana animam meam, etiamsi peccaverim tibi. | 5. Ego dixi, Domine, miserere mei : sana animam meam, quia peccavi tibi. | 5. |
| 6. Inimici mei dicebant de me mala, Quando morietur, et peribit nomen ejus? | 6. Inimici mei dixerunt mala mihi : Quando morietur, et peribit nomen ejus? | 6. |
| 7. Et ingrediens ad visitandum, vana loquebatur cor ejus : coacervavit iniquitatem sibi : egrediens vero foras, detrahebat. | 7. Et si ingrediebatur ut videret, vana loquebatur cor ejus, congregavit iniquitatem sibi. Egrediebatur foras, et loquebatur in idipsum. V, VI, et si. | 7. Et si ingrediebatur ut videret, vana loquebatur cor ejus, congregavit iniquitatem sibi. Egrediebatur foras, et loquebatur in idipsum. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 8 יחד עלי יתלחשו כל־שנאי עלי יחשבו רעה לי | 8. | 8 |
| 9 דבר־בליעל יצוק בו ואשר שכב לא־יוסיף לקום | 9. | 9. |
| 10 גם־איש שלומי ׀ אשר־בטחתי בו אוכל לחמי הגדיל עלי עקב | 10. | 10. Καίγε ἀνὴρ εἰρήνης μου, ᾧ ἐπεποίθησα.... κατεμεγαλύνθη μου πτέρνᾳ. |
| 11 ואתה יהוה חנני והקימני ואשלמה להם | 11 | 11. |
| 12 בזאת ידעתי כי־חפצת בי כי לא־יריע איבי עלי | 12 | 12. |
| 13 ואני בתמי תמכת בי ותציבני לפניך לעולם | 13. | 13. Διὰ τὴν ἁπλότητα. |
| 14 אמן ׀ ואמן | 14. | 14. Πεπιστωμένως, πεπιστωμένως. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 8. Simul super me mussitabunt omnes odio habentes me, super me cogitabunt malum mihi. *Hieron.*, simul adversum me murmurabant omnes odientes me : contra me cogitabant malum mihi. | 8. Adversum me susurrabant omnes inimici mei, adversum me cogitabant mala mihi. | 8. |
| 9. Verbum Belial effusum in ipsum : et qui accubuit non addet surgere. *Hieron.*, verbum diaboli infundebant sibi : Qui dormit non addet ut resurgat. | 9. Verbum iniquum constituerunt adversum me : Numquid qui dormit non adjiciet ut resurgat? | 9. |
| 10. Etiam vir pacis meæ, cui fidebam in eo, comedens panem meum, magnificavit super me calcaneum. *Hieron.*, sed homo pacificus meus, in quo habui fiduciam : qui manducavit panem meum, levavit contra me plantam. | 10. Etenim homo pacis meæ, in quo speravi, qui edebat panes meos, magnificavit super me supplantationem. | 10. Et quidem vir pacis meæ, cui confisus eram... magnificatus est contra me calcaneo. |
| 11. Et tu, Domine, miserere mei, et resuscitare me fac, et reddam eis. *Hieron.*, et tu, Domine, miserere mei : et eleva me, et reddam eis. | 11. Tu autem, Domine, miserere mei, et resuscita me : et retribuam eis. | 11. |
| 12. In hoc cognovi quoniam complacuisti in me, quia non jubilabit inimicus meus super me. *Hieron.*, in hoc cognovi quod velis me : quia non insultabit inimicus meus mihi. | 12. In hoc cognovi quoniam voluisti me ; quoniam non gaudebit inimicus meus super me. | 12. |
| 13. Et ego in integritate mea, sustentasti in me, et statuisti me ad facies tuas in sæculum. *Hieron.*, ego autem in simplicitate mea adjutus sum a te, et statues me ante faciem tuam in perpetuum. | 13. Me autem propter innocentiam suscepisti : et confirmasti me in conspectu tuo in æternum. | 13. Propter simplicitatem. |
| 14. Amen et amen. *Hieron.*, amen, amen. | 14. Fiat, fiat. | 14. Fideliter, fideliter. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XL.

Titulus ut supra frequenter.

V. 2. Ἀ., Σ., Θ., ἐπὶ πτωχόν. Sic mss. et Drusius. Sed Corderius lectionem Symmachi adfert, Μακάριος ὁ ἐννοῶν ἃ προσῆκε περὶ τῶν πενήτων. I. e. Beatus qui intelligit ea quæ conveniunt erga pauperes. Forte in superiore nota Σ. irrepsit post Ἀ.

Eusebius : Τὸ δὲ, *καὶ πένητα*, οὔτε ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ, οὔτε παρὰ τοῖς λοιποῖς ἑρμηνευταῖς ἐμφέρεται, (ex Theodoreto) οὔτε παρὰ τῷ Σύρῳ. I. e *Illud autem*, et pauperem, *neque in Hebraico, neque apud reliquos interpretes comparet*, (*ex Theodoreto*) *neque apud Syrum.*

Ibid. Σ., ἐν ἡμέρᾳ κακώσεως. Ita Regius unus. [Præterea reperitur hæc Symmachi versio in Eusebii comment. ad h. l., apud Theodoretum, et in catena Patrum Græc.]

V. 3. Ἀ., Θ., Κύριος φυλάξει αὐτὸν etc. Hæ lectiones prodeunt ex Euthymio, Eusebio et Daniele Barbaro.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 8. Ὁμοθυμαδὸν ἐψιθύριζον κατ' ἐμοῦ πάντες οἱ μισοῦντές με, περὶ ἐμοῦ ἐννοοῦντες κακά μοι. | 8. Κατ' ἐμοῦ ἐψιθύριζον πάντες οἱ ἐχθροί μου, κατ' ἐμου ἐλογίζοντο κακά μοι. | 8. |
| 9. Λόγος παράνομος ἐκκέχυτο ἔνδον αὐτῶν, καὶ πεσὼν οὐκέτι ἀναστήσεται. | 9. Λόγον παράνομον κατέθεντο κατ' ἐμοῦ, Μὴ ὁ κοιμώμενος οὐχὶ προσθήσει τοῦ ἀναστῆναι; | 9. |
| 10. Ἀλλὰ καὶ ἄνθρωπος, ὃς εἰρήνευέ μοι, ᾧ ἐπεποίθειν, συνεσθίων μοι ἄρτον ἐμὸν, κατεμεγαλύνθη μου ἀκολουθῶν. | 10. Καὶ γὰρ ὁ ἄνθρωπος τῆς εἰρήνης μου, ἐφ' ὃν ἤλπισα, ὁ ἐσθίων ἄρτους μου, ἐμεγάλυνεν ἐπ' ἐμὲ πτερνισμόν. | 10. Καίγε ἀνὴρ εἰρήνης μου, ᾧ ἐπεποίθησα.... κατεμεγαλύνθη μου πτέρνᾳ. |
| 11. Σὺ δὲ, Κύριε, οἴκτειρόν με, καὶ ἀνέγειρόν με, ἵνα ἀνταποδώσω αὐτοῖς. | 11. Σὺ δὲ, Κύριε, ἐλέησόν με, καὶ ἀνάστησόν με, καὶ ἀνταποδώσω αὐτοῖς. | 11. |
| 12. Διὰ τοῦτο γνώσομαι ὅτι θελήσεις με, ἐὰν μὴ καταλαλήσῃ ὁ ἐχθρός μου. | 12. Ἐν τούτῳ ἔγνων ὅτι τεθέληκάς με, ὅτι οὐ μὴ ἐπιχαρῇ ὁ ἐχθρός μου ἐπ' ἐμέ. | 12. |
| 13. Ἐμοῦ δὲ διὰ τὴν ἁπλότητα ἀντέσχου, καὶ παραστήσεις με ἔμπροσθέν σου δι' αἰῶνος. | 13. Ἐμοῦ δὲ διὰ τὴν ἀκακίαν ἀντελάβου, καὶ ἐβεβαίωσάς με ἐνώπιόν σου εἰς τὸν αἰῶνα. | 13. |
| 14. Ἀμὴν, ἀμήν. | 14. Γένοιτο, γένοιτο. | 14. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 8. Simul contra me susurrabant omnes odientes me: de me cogitantes mala mihi. | 8. Adversum me susurrabant omnes inimici mei, adversum me cogitabant mala mihi. | 8. |
| 9. Sermo iniquus effusus erat intra eos: et qui cecidit non ultra surget. | 9. Verbum iniquum constituerunt adversum me: Numquid qui dormit non adjiciet ut resurgat? | 9. |
| 10. Sed et homo qui pacem habebat mecum, cui confisus eram, comedens mecum panem meum, magnificavit se contra me cum sequeretur. | 10. Etenim homo pacis meæ, in quo speravi, qui edebat panes meos, magnificavit super me supplantationem. | 10. Et quidem vir pacis meæ, cui confisus eram... magnificatus est contra me calcaneo. |
| 11. Tu autem, Domine, miserere mei, et excita me, ut retribuam eis. | 11. Tu autem, Domine, miserere mei, et resuscita me: et retribuam eis. | 11. |
| 12. Propter hoc cognoscam quia voles me; si non obloquatur inimicus meus. | 12. In hoc cognovi quoniam voluisti me; quoniam non gaudebit inimicus meus super me. | 12. |
| 13. Me autem propter simplicitatem suscipe, et statues me coram te in perpetuum. | 13. Me autem propter innocentiam suscepisti: et confirmasti me in conspectu tuo in æternum. | 13. |
| 14. Amen, amen. | 14. Fiat, fiat. | 14. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XL.

Ibid. Σ., καὶ μακαριστός etc. Sic mss.

Ibid. Σ., καὶ οὐκ ἐκδώσει etc. Eusebius. Drusius vero ad Symmachum hoc solum adfert, ἐν ψυχαῖς. Sed melius, ni fallor, Eusebius, εἰς ψυχάς.

V. 4. Ἀ., Θ., Κύριος βοηθ. Sic mss. et Drusius.

V. 5. Σ., ἐμοῦ λέγοντος etc. Eusebius in *Demonstratione evangelica.*

V. 6. Σ., οἱ ἐχθροί μου etc. Ex Eusebio *De Demonstr. evang.*

V. 7. Ἀ., καὶ ἐὰν ἔλθῃ etc. Martianæus noster. Symmachi vero locus ex *Demonstr. evang.* ut supra. Symmachi lectio aliter exprimitur in catena Corderii his verbis: εἰσπορευόμενος τοῦ ἐπισκοπῆσαι, μάτην ἐλάλει.

V. 8. Σ., ὁμοθυμαδὸν etc. Indidem.

V. 9. Σ., λόγος παράν—. Eusebius *Demonstr. evang*

V. 10. Ἀ., καίγε ἀνὴρ etc. Lectio Aquilæ ex Eusebio et ex duobus mss. prodit. Daniel Barbarus Theodotionis esse ait. Theodoretus utrique tribuit.

Lectio Symmachi ex *Demonstr. evang.* prodit. Aquilæ porro et Theodotionis versio sic exprimitur in catena Corderii : καίγε ἀνὴρ εἰρήνης μου, ᾧ ἐπεποίθησα, ὃν δόλον εἶχε ἐγύμνωσε. Sed postrema verba, ὃν δόλον εἶχε ἐγύμνωσε, videntur glossema esse.

# PSALMUS XLI.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ<br>Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 למנצח משכיל לבני-קרח | 1. | 1. Τῷ νικοποιῷ ἐπιστήμονος τῶν υἱῶν Κορέ. |
| 2 כאיל תערג<br>אליך אלהים | 2. | 2. Ὡς αὐλὼν πεπρασίασται. |
| 3 לאלהים לאל חי | 3. | 3. |
| 4 לחם יומם ולילה | 4. | 4. |
| 5 אלה אזכרה ׀ ואשפכה עלי | 5. | 5. |
| כי אעבר ׀ בסך אדדם עד-בית אלהים בקול-רנה ותודה המון חוגג | | Εἰσελεύσομαι ἐν συσκίῳ προβιβάζων αὐτοὺς ἕως οἴκου τοῦ Θεοῦ, ἐν φωνῇ αἰνέσεως καὶ εὐχαριστίας, ὄχλου ἑορτάζοντος. |
| 6 מה-תשתוחחי ׀ נפשי ותהמי עלי הוחלי לאלהים כי-עוד אודנו ישועות פניו אלהי | 6. | 6. Τί κατακύπτεις ἡ ψυχή μου; ἀνάμεινον τὸν Θεὸν, ὅτι διηνεκῶς ὁμολογήσομαι αὐτῷ. Ταῖς δὲ σωτηρίαις τοῦ προσώπου αὐτοῦ, Θεός μου. |
| 7, 8 עלי נפשי תשתוחח על-כן אזכרך מארץ ירדן וחרמונים מהר | 7, 8. | 7, 8. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA |
|---|---|---|
| 1. Victori erudiens, filiis Core. *Hieron.*, victori intellectus, filiis Core. | 1. In finem intellectus, filiis Core. | 1. Victori scientis filiorum Core. |
| 2. Quemadmodum cervus anhelabit. *Hieron.*, sicut areola præparata. | 2. Quemadmodum desiderat cervus. | 2. Ut pratum imbrem sitit. |
| Ad te, Deus. *Hieron.*, *id.* | Ad te, Deus. | |
| 3. Ad Deum, ad Deum vivum. *Hieron.*, ad Deum fortem vivum. | 3. Ad Deum fortem vivum. | 3. |
| 4. Panis die ac nocte. *Hieron.*, panes per diem et noctem. | 4. Panes die ac nocte. | 4. |
| 5. Horum recordabor et effundam super me. *Hieron.*, horum recordatus sum, et effudi in me. | 5. Hæc recordatus sum et effudi in me. | 5. |
| Quoniam transibo in numerum, movebo me cum eis usque ad domum Dei in voce jubilationis et confessionis, turba tripudians. *Hieron.*, quia veniam ad umbraculum, tacebo usque ad domum Dei, in voce laudis et confessionis, multitudinis festa celebrantis. | Quoniam transibo in locum tabernaculi admirabilis usque ad domum Dei : in voce exsultationis et confessionis, sonus epulantis. | Ingrediar in umbrosum præcedens eos usque ad domum Dei, in voce laudis et gratiarum actionis, turba festum celebrante. |
| 6. Cur deprimes te, anima mea, et tumultuaberis super me? Exspecta Deum, quia adhuc confitebor ei salutes facierum ejus, Deus mi. *Hieron.*, quare incurvaris, anima mea, et quare conturbas me? exspecta Deum, quia adhuc confitebor ei, salutaribus vultus ejus. | 6. Quare tristis es, anima mea, et quare conturbas me? Spera in Deo quoniam adhuc confitebor ei : salutare vultus mei et Deus meus. | 6. Quid deprimeris, anima mea? Exspecta Deum, quoniam assidue confitebor ei. Saluti autem vultus ejus, Deus meus. |
| 7, 8. Super me anima mea deprimens se : idcirco recordabor tui de terra Jarden et Hermonim de monte pusillo. Vorago ad vo- | 7, 8. Ad meipsum anima mea conturbata est, propterea memor ero tui de terra Jordanis et Hermonim a monte modico. Abyssus | 7, 8. |

V. 11. Σ., σὺ δὲ, Κύριε, etc. Ex Eusebio *De demonstr. evang.* et ex mss.
V. 12. Σ., διὰ τοῦτο γνώσομαι etc. Indidem.
V. 13. Σ., ἐμοῦ etc. Indidem. Lectio autem Aquilæ ex Eusebio in Psalmos.
V. 14. Ita semper ut supra Num. v, 22, et alibi.

## PSALMUS XLI.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ |
|---|---|---|
| 1. Ἐπινίκιος συνέσεως τῶν υἱῶν Κορέ. | 1. Εἰς τὸ τέλος, εἰς σύνεσιν τοῖς υἱοῖς Κορέ. | 1. Εἰς τὸ νῖκος τοῖς ἠγαπημένοις τοῖς υἱοῖς Κορέ. |
| 2. Ὡς σπεύδει ἔλαφος. | 2. Ὃν τρόπον ἐπιποθεῖ ὁ ἔλαφος. Ϛ', ὃν τρόπον πεδίον πρασιασθῇ. Πρὸς σὲ, ὁ Θεός. | 2. |
| 3. | 3. Πρὸς τὸν Θεὸν, πρὸς τὸν Θεὸν τὸν ζῶντα. Ἄλλοι, πρὸς τὸν Θεὸν, πρὸς τὸν Ἰσχυρὸν τὸν ζῶντα. | 3. |
| 4. Ὡς ἄρτος συντάξεώς μου. | 4. Ἄρτος ἡμέρας καὶ νυκτός. | 4. |
| 5. Ταῦτα ἀναπολῶν διέχεα ἐπ' ἐμαυτόν. Ὅτι ἐξελεύσομαι εἰς τὴν σκηνὴν, διαβασταχθήσομαι ἕως τοῦ οἴκου τοῦ Θεοῦ· μετὰ φωνῆς εὐφημίας καὶ ἐξομολογήσεως πλήθους πανηγυριζόντων. | 5. Ταῦτα ἐμνήσθην καὶ ἐξέχεα ἐπ' ἐμέ. Ὅτι διελεύσομαι ἐν τόπῳ σκηνῆς θαυμαστῆς ἕως τοῦ οἴκου τοῦ Θεοῦ· ἐν φωνῇ ἀγαλλιάσεως καὶ ἐξομολογήσεως, ἤχου ἑορταζόντων. | 5. |
| 6. Τί κατακάμπτῃ, ἡ ψυχή μου, καὶ τί θορυβῇ κατ' ἐμοῦ; ἀνάμεινον τὸν Θεὸν, ὅτι διηνεκῶς ἐξομολογήσομαι αὐτῷ τὰς σωτηρίας τοῦ προσώπου αὐτοῦ. | 6. Ἱνατί περίλυπος εἶ, ἡ ψυχή μου, καὶ ἱνατί συνταράσσεις με; ἔλπισον ἐπὶ τὸν Θεὸν, ὅτι ἐξομολογήσομαι αὐτῷ, σωτήριον τοῦ προσώπου μου, ὁ Θεός μου. Ε', τί ταπεινοῦσαι; | 6. |
| 7, 8. Ἐπ' ἐμὲ ἡ ψυχή μου κατατήκεται, ὅταν ἀναμιμνήσκομαί σου ἀπὸ γῆς Ἰορδάνου, καὶ ἀπὸ Ἑρμονιεὶμ, ὄρους μικροτάτου. Ἀ- | 7, 8. Πρὸς ἐμαυτὸν ἡ ψυχή μου ἐταράχθη, διὰ τοῦτο μνησθήσομαί σου ἐκ γῆς Ἰορδάνου καὶ Ἑρμονιεὶμ ἀπὸ ὄρους μικροῦ. Ἄβυσσος | 7, 8. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 1. Triumphale intelligentiæ filiorum Core. | 1. In finem, in intelligentiam filiis Core. | 1. In victoriam dilectis filiis Core. |
| 2. Ut festinat cervus. | 2. Quemadmodum desiderat cervus. VI, quemadmodum campus imbrem sitit. Ad te Deus. | 2. |
| 3. | 3. Ad Deum, ad Deum vivum. *Alii*, ad Deum, ad Fortem viventem. | 3. |
| 4. Ut panis mihi constitutus. | 4. Panis die ac nocte. | 4. |
| 5. Hæc animo volvens diffudi super meipsum. Quia egrediar in tabernaculum, bajulabor usque ad domum Dei, cum voce acclamationis et confessionis multitudinis celebritatem agentium. | 5. Hæc recordatus sum et effudi in me. Quoniam transibo in locum tabernaculi admirabilis usque ad domum Dei : in voce exsultationis et confessionis, soni festum agentium. | 5. |
| 6. Quid incurvaris, anima mea, et quid turbas moves contra me? Exspecta Deum, quia assidue confitebor ei salutes vultus ejus. | 6. Quare tristis es, anima mea, et quare conturbas me? Spera in Deo, quoniam confitebor ei salutare vultus mei, Deus meus. V, quid humiliaris? | 6. |
| 7, 8. Super me anima mea tabescit, quando recordor tui de terra Jordanis, et de Hermoniim monte minimo. Abyssus abysso | 7, 8. Ad meipsum anima mea conturbata est, propterea memor ero tui de terra Jordanis et Hermoniim a monte modico. Abyssus | 7, 8. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| מצער תהום-אל-תהום קורא לקול צנוריך | | |
| כל-משבריך וגליך עלי עברו | | Οἱ συντριμμοί σου. |
| 9 ובלילה שירה עמי | 9. | 9. Καὶ ἐν νυκτὶ ᾆσμα αὐτοῦ μετ' ἐμοῦ. |
| 10 סלעי למה-קדר אלך בלחץ אויב | 10. | 10. Πέτρα μου. |
| 11 ברצח בעצמותי חרפוני צוררי | 11. | 11. Ἐν τῷ φονεῦσαί με ἐν ὀστέοις μου, ὠνείδιζόν με οἱ ἐχθροί μου. |
| 12 מה-תשתוחחי נפשי ומה-תהמי עלי הוחילי לאלהים כי-עוד אודנו ישועת פני ואלהי | 12. | 12. Τί κατακύπτεις, ἡ ψυχή μου; ἀνάμεινον τὸν Θεὸν, ὅτι ἔτι ἐξομολογήσομαι αὐτῷ, σωτήριον τοῦ προσώπου μου καὶ Θεός μου. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| raginem clamans, ad vocem fistularum tuarum. *Hieron.*, in meipso anima mea incurvatur. Propterea recordabor tui de terra Jordanis et Chermonim de monte minimo. Abyssus abyssum vocat in voce cataractarum tuarum. | abyssum invocat in voce cataractarum tuarum. | |
| Omnes illisiones tuæ et fluctus tui super me transierunt. *Hieron.*, omnes gurgites tui et fluctus tui super me transierunt. | Omnia excelsa tua et fluctus tui super me transierunt. | Contritiones tuæ. |
| 9. Et in nocte canticum ejus mecum. *Hieron.*, et nocte canticum ejus mecum. | 9. Et nocte canticum ejus. | 9. Et in nocte canticum ejus mecum. |
| 10. Petræ meæ. *Hieron.*, petra mea. | 10. Susceptor meus es. | 10. Petra mea. |
| Ut quid atratus ambulabo in oppressione inimici. *Hieron.*, quare tristis incedo affligente inimico. | Quare tristis incedo dum affligit me inimicus. | |
| 11. In occisione in ossibus meis affecerunt me probro inimici mei. *Hieron.*, dum me interficerent in ossibus meis, exprobraverunt mihi hostes mei. | 11. Dum confringuntur ossa mea, exprobraverunt mihi qui tribulant me. | 11. In occidendo me in ossibus meis, exprobrabant me inimici mei. |
| 12. Cur deprimes te, anima mea, et cur tumultuaberis super me? Exspecta Deum, quia adhuc confitebor ei, salutes faciorum mearum et Deus meus. *Hieron.*, quare incurvaris, anima mea, et conturbas me? Exspecta Dominum, quoniam adhuc confitebor ei, salutaribus vultus mei et Deus meus. | 12. Quare tristis es, anima mea, et quare conturbas me? Spera in Deo, quoniam adhuc confitebor illi, salutare vultus mei et Deus meus. | 12. Cur incurvas te, anima mea? Exspecta Deum, quia adhuc confitebor ei, salutare vultus mei et Deus meus. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XLI.

1. Ἀ., Σ, τῶν υἱῶν Κορέ. Eusebius. Reliqua ex psalmo IV.

V. 2. Ἀ., ὡς αὐλὼν etc. Sic ex edit. Romana Agellius atque Drusius. Hieronymus Aquilam de more sequitur, et αὐλὼν vertit, *areola præparata*.

Ibid. [Ad אליך אלהים hanc dedit Montf. versionem Symmachi: Τῆς πρὸς τὸν Θεὸν πορείας. *Progressionis ad Deum*. Et in nota subjecta: Eusebius in Psalmos. « Sed, inquit Schleusnerus, male hausit. » Et reapse si attente legas ipsius Eusebii verba, quæ longius esset hic transcribere, videbis τῆς πρὸς etc. Eusebii explicationem esse textus τῶν Ο', non autem versionem Symmachi. Eam ob causam delevimus. Drach.]

V. 3 Ο', πρὸς τὸν Θεὸν [πρὸς τὸν Θεὸν] τὸν ζῶντα. Ἄλλοι, πρὸς τὸν Θεὸν, πρὸς τὸν Ἰσχυρὸν τὸν ζῶντα. Hodierna exemplaria τῶν Ο' habent, πρὸς τὸν Θεὸν τὸν ζῶντα· sed ut optime annotat Agellius, repetitio illius πρὸς τὸν Θεόν, quæ in Hebræo exstat, ab imperitis librariis quasi inutilis omissa fuisse videtur. Illud autem πρὸς τὸν Ἰσχυρόν, quod in quibusdam τῶν Ο' Bibliis reperitur, ex aliorum interpretum versione desumptum est.

V. 4 Σ., ὡς ἄρτος etc. Drusius.

V. 5 Σ., ταῦτα ἀναπ. Sic mss. et Drusius.

Ibid. Ἀ., εἰσελεύσομαι ἐν συσκίῳ etc. Has lectio-

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

βυσσος ἀβύσσῳ ἀπαντᾷ ἀπὸ ἤχου τῶν χρουνῶν σου.

Πᾶσαι αἱ καταιγίδες σου καὶ τὰ κύματά σου ἐπάνω μου παρῆλθον.

9. Καὶ κατὰ νύκτα ᾠδὴ παρ' αὐτοῦ.

10. Πέτρα μου.

Ἱνατί σκυθρωπὸς περιπατῶ θλίβοντος ἐχθροῦ.

11. Ὡς σφαγὴν διὰ τῶν ὀστέων μου, ὠνείδιζόν με οἱ ἐναντίοι μου.

12. Τί κατατήκῃ, ἡ ψυχή μου; Ἀνάμεινον τὸν Θεὸν, ὅτι διηνεκῶς ἐξομολογήσομαι αὐτῷ τὰς σωτηρίας τοῦ προσώπου αὐτοῦ.

O'.

ἄβυσσον ἐπικαλεῖται εἰς φωνὴν τῶν καταῤῥακτῶν σου.

Πάντες οἱ μετεωρισμοί σου καὶ τὰ κύματά σου ἐπ' ἐμὲ διῆλθον.

9. Καὶ νυκτὸς δηλώσει.

10. Ἀντιλήπτωρ μου εἶ.

Ἱνατί σκυθρωπάζων πορεύομαι ἐν τῷ ἐκθλίβειν τὸν ἐχθρόν μου.

11. Ἐν τῷ καταθλᾶσθαι τὰ ὀστᾶ μου, ὠνείδισάν με οἱ θλίβοντές με.

12. Ἱνατί περίλυπος εἶ, ἡ ψυχή μου, καὶ ἱνατί συνταράσσεις με; Ἔλπισον ἐπὶ τὸν Θεὸν, ὅτι ἐξομολογήσομαι αὐτῷ, ἡ σωτηρία τοῦ προσώπου μου, καὶ ὁ Θεός μου.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

9.

10.

11.

12. Ἡ σωτηρία τοῦ προσώπου μου.

SYMMACHUS.

occurrit, a sonitu fontium tuorum.

Omnes procellæ tuæ et fluctus tui supra me transierunt.

9. Et per noctem canticum ab ipso.

10. Petra mea.

Ut quid tristis ambulo affligente inimico.

11. Quasi occisionem per ossa mea, exprobrabant me adversarii mei.

12. Quid contabescis, anima mea? Exspecta Deum, quia assidue confitebor ei salutes vultus ejus.

LXX INTERPRETES.

abyssum invocat in voce cataractarum tuarum.

Omnia excelsa tua et fluctus tui super me transierunt.

9. Et nocte declarabit.

10. Susceptor meus es.

Quare tristis incedo dum affligit inimicus meus.

11. Dum confringuntur ossa mea, exprobraverunt mihi qui tribulant me.

12. Quare tristis es, anima mea, et quare conturbas me? Spera in Deo, quoniam confitebor illi, salutare vultus mei, et Deus meus.

THEODOTIO.

9.

10.

11.

12. Salus vultus mei.

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XLI.

nes pleniores exhibet Eusebius. Alii item, sed mutilas referunt. Ibidem loco τοῦ προβιβάζων, Agellius legit, παραβιβάζων.

V. 6. Lectionem Aquilæ ex Eusebio in Psalmos et ex mss. eruimus. Lectionem Symmachi plenam adfert Eusebius. E', τί ταπεινοῦσαι. Agellius.

V. 7 et 8. Σ., ἐπ' ἐμὲ etc. Sic Euseb. in Psalmos. Ibid. Σ., πᾶσαι etc. Ex Eusebio in Psalmos. Lectionem Aquilæ exhibet Drusius.

V. 9. 'Α., καὶ ἐν νυκτὶ etc. Eusebius in Psalmos. Lectionem vero Symmachi habet Drusius.

V. 10. 'Α., Σ., πέτρα μου. Eusebius. Ibid. Σ., ἱνατί σκυθ-. Eusebius.

V. 11. Aquilæ et Symmachi lectiones partim ex mss. partim ex Drusio.

V. 12. Ex Eusebio, ut supra. Coislin., O', Θ., ἡ σωτηρία τοῦ προσώπου μου.

## PSALMUS XLII.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
| --- | --- | --- |
| 1 שפטני אלהים ו וריבה | 1. | 1. |
| מאיש מרמה ועולה | | Ἀπὸ ἀνδρὸς ἐπιθέσεως καὶ παρανομίας. |
| 2 מעזי | 2. | 2. |
| למה־קדר אתהלך בלחץ איב | | |
| 3 שלח־אורך ואמתך הבה ינחוני יביאוני אל־הר־קדשך ואל־משכנותיך | 3. | 3. Ἀπόστειλον τὸ φῶς σου καὶ τὴν ἀλήθειάν σου, ἅτινα ὁδηγήσει με, καὶ ἄξει με εἰς τὸ ὄρος ἅγιόν σου, καὶ εἰς τὰς σκηνώσεις σου. |
| 4 ואביאה ו אל־מזבח אלהים אל־אל שמחת גילי ואודך בכנור אלהים אלהי | 4. | 4. |
| 5 מה־תשתוחחי ו נפשי ומה־תהמי עלי הוחילי לאלהים כי־עוד אודנו ישועת פני ואלהי | 5. | 5. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
| --- | --- | --- |
| 1. Judica me, Deus, et litiga. *Hieron.*, judica me, Deus, et discerne. | 1. Judica me, Deus, et discerne. | 1. |
| A viro doli et iniquitatis. *Hieron.*, a viro iniquo et doloso. | A viro iniquo et doloso. | A viro deceptionis et iniquitatis. |
| 2. Fortitudinis meæ. *Hieron.*, fortitudo mea. | 2. Fortitudo mea. | 2. |
| Ut quid atratus ambulabo in oppressione inimici. *Hieron.*, quare tristis incedo, affligente inimico. | Quare tristis incedo, dum affligit me inimicus. | |
| 3. Mitte lucem tuam et veritatem tuam, ipsæ ducent me, inducent me ad montem sanctitatis tuæ, et ad tabernacula tua. *Hieron.*, mitte lucem tuam et veritatem tuam : ipsa ducent me et introducent me ad montem sanctum tuum et in tabernacula tua. | 3. Emitte lucem tuam et veritatem tuam : ipsa me deduxerunt, et adduxerunt in montem sanctum tuum, et in tabernacula tua. | 3. Mitte lucem tuam et veritatem tuam : ipsa ducent me et introducent me ad montem sanctum tuum, et in tabernacula tua. |
| 4. Et introibo ad altare Dei, ad Deum lætitiæ exsultationis meæ : et confitebor tibi in cithara, Deus, Deus meus. *Hieron.*, et introibo ad altare Dei, ad Deum lætitiæ et exsultationis meæ : et confitebor tibi in cithara, Deus, Deus meus. | 4. Et introibo ad altare Dei, ad Deum, qui lætificat juventutem meam : confitebor tibi in cithara, Deus, Deus meus. | 4. |
| 5. Cur deprimes te, anima mea, et cur tumultuaberis super me? Spera in Deo, quoniam adhuc confitebor ei, salutes facierum mearum et Deus meus. *Hieron.*, quare incurvaris, anima mea, et quare conturbas me? Exspecta Dominum, quoniam adhuc confitebor ei salutibus vultus mei et Deo meo. | 5. Quare tristis es, anima mea, et quare conturbas me? Spera in Deo, quoniam adhuc confitebor illi, salutare vultus mei, et Deus meus. | 5. |

### Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XLII.

V. 1. Eusebius in Psalmos : Ἀνεπίγραφος παρ' Ἑβραίοις ὁ ψαλμός· διὸ οὐδὲ παρὰ τοῖς λοιποῖς ἑρμηνευταῖς ἐπιγραφὴν ἔχει· ἀλλὰ καὶ ὅτι μέρος ἔοικεν εἶναι τοῦ πρὸ αὐτοῦ, δεδήλωται ἔκ τε τῶν ὁμοίων ἐν ἀμφοτέροις λόγων, καὶ ἐκ τῆς ἐμφεροῦς διανοίας. I. e. *Hic psalmus caret inscriptione apud Hebræos, quamobrem neque apud reliquos interpretes titulum habet. Imo vero quod pars esse videatur præcedentis psalmi, commonstratur cum ex similibus in utroque loquendi modis, tum ex sententia affini.*

Ibid. Σ., κρῖνόν μοι. Sic Eusebius in Psalmos. Vox sequens, καὶ ὑπερδίκησον, habetur in notis

# PSALMUS XLII.

## ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

1. Κρῖνόν μοι, ὁ Θεός, καὶ ὑπερδίκησον.

2 Σωτηρία μου.

Ἱνατί σκυθρωπὸς περιπατῶ, θλίβοντος ἐχθροῦ;

3. Ἀπόστειλον τὸ φῶς σου καὶ τὴν ἀλήθειάν σου, ἅτινα ὁδηγήσει με, καὶ ἄξει με εἰς τὸ ὄρος ἅγιόν σου, καὶ εἰς τὰς σκηνώσεις σου.

4 Ἵνα ἔλθω πρὸς τὸ θυσιαστήριον τοῦ Θεοῦ, πρὸς τὸν Θεὸν τὴν εὐφροσύνην τῆς εὐθυμίας μου, καὶ ἐξομολογήσομαί σοι ἐν ψαλτηρίῳ, ὁ Θεός, ὁ Θεός μου.

5. Τί καταῤῥέεις, ψυχή μου, καὶ τί θορυβεῖς ἐπ' ἐμέ; Ἀνάμεινον τὸν Θεὸν, εἰσαεὶ γὰρ ἐξομολογήσομαι αὐτῷ, τῇ σωτηρίᾳ τοῦ προσώπου μου, καὶ τῷ Θεῷ μου.

## Ο'.

1. Κρῖνόν με, ὁ Θεός, καὶ δίκασον.

Ἀπὸ ἀνθρώπου ἀδίκου καὶ δολίου.

2. Κραταίωμά μου. *Ἄλλος*, Ἰσχύς μου.

Ἱνατί σκυθρωπάζων πορεύομαι ἐν τῷ ἐκθλίβειν τὸν ἐχθρόν μου.

3. Ἐξαπόστειλον τὸ φῶς σου καὶ τὴν ἀλήθειάν σου· αὐτά με ὡδήγησαν καὶ ἤγαγόν με εἰς τὸ ὄρος ἅγιόν σου, καὶ εἰς τὰ σκηνώματά σου. Ε', ἀπόστειλον τὸ φῶς σου καὶ τὴν ἀλήθειάν σου, ἅτινα ὁδηγήσει με, καὶ ἄξει με εἰς τὸ ὄρος ἅγιόν σου, καὶ εἰς τὰς σκηνώσεις σου.

4. Καὶ εἰσελεύσομαι πρὸς τὸ θυσιαστήριον τοῦ Θεοῦ, πρὸς τὸν Θεὸν τὸν εὐφραίνοντα τὴν νεότητά μου. Ἐξομολογήσομαί σοι ἐν κιθάρᾳ, ὁ Θεός, ὁ Θεός μου.

5. Ἱνατί περίλυπος εἶ, ἡ ψυχή μου, καὶ ἱνατί συνταράσσεις με; Ἔλπισον ἐπὶ τὸν Θεὸν, ὅτι ἐξομολογήσομαι αὐτῷ, σωτήριον τοῦ προσώπου μου, ὁ Θεός μου.

## ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1.

2.

3. Ἀπόστειλον τὸ φῶς σου καὶ τὴν ἀλήθειάν σου, ἅτινα ὁδηγήσει με, καὶ ἄξει με εἰς τὸ ὄρος ἅγιόν σου, καὶ εἰς τὰς σκηνώσεις σου.

4.

5.

## SYMMACHUS.

1. Judica mihi, Deus, et defende.

2. Salus mea.

Ut quid tristis ambulo, affligente inimico?

3. Mitte lucem tuam et veritatem tuam: ipsa ducent me, et introducent me ad montem sanctum tuum, et in tabernacula tua.

4. Ut veniam ad altare Dei, ad Deum lætitiam boni animi mei, et confitebor tibi in psalterio, Deus, Deus meus.

5. Quid effluis, anima mea, et quid conturbas super me? Exspecta Deum, semper enim confitebor ei, saluti vultus mei, et Deo meo.

## LXX INTERPRETES.

1. Judica me, Deus, et discerne.

A viro iniquo et doloso.

2. Fortitudo mea. *Alius, id.*

Quare tristis incedo, dum affligit inimicus meus?

3. Emitte lucem tuam et veritatem tuam: ipsa me deduxerunt, et adduxerunt me in montem sanctum tuum, et in tabernacula tua. V. mitte lucem tuam et veritatem tuam: ipsa ducent me et introducent me ad montem sanctum tuum, et in tabernacula tua.

4. Et introibo ad altare Dei, ad Deum qui lætificat juventutem meam: confitebor tibi in cithara, Deus, Deus meus.

5. Quare tristis es, anima mea, et quare conturbas me? Spera in Deo, quoniam confitebor illi, salutare vultus mei, Deus meus.

## THEODOTIO.

1.

2.

3. Mitte lucem tuam et veritatem tuam: ipsa ducent me et introducent me ad montem sanctum tuum et in tabernacula tua.

4.

5.

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XLII.

edit. Rom. et apud Drusium. Agellius legit ὑπερκίνησον, sed minus recte, ni fallor.

Ibid. 'Α., ἀπὸ ἀνδρ- etc. Drusius.

V. 2. Σ., σωτηρία μου. *Ἄλλος*, ἰσχύς μου. Coislin.

Ibid. Σ., ἱνατί σκυθρ. Eusebius, ut in psalmo præcedenti, versu 10.

V. 3. 'Α., Σ., Θ., Ε', ἀπόστειλον τὸ φῶς σου etc. Sic unus ex Colbertinis, qui tres tantum priores interpretes commemorat. Theodoretus vero ait, *οἱ λοιποί, Reliqui*. Agellius demum hanc versionem Quintæ etiam editioni tribuit.

V. 4. Σ., ἵνα ἔλθω πρὸς etc. Sic Regius unus, qui vertit, *ut veniam*. Drusius autem habet ἵνα τί. Colbertinus στιχηρῶς scriptus, et Daniel Barbarus, ἐλθών, minus recte, atque infra σοι omittit.

## PSALMUS XLIII.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 2 בימי קדם | 2. | 2. |
| 3 תרע לאמים | 3. | 3. |
| ותשלחם | | Καὶ ἐξαπέστειλας αὐτούς. |
| 4 כי ׀ לא בחרבם ירשו־ארץ וזרועם לא־הושיעה למו | 4. | 4. |
| ואור פניך כי רציתם | | |
| 5 אתה־הוא מלכי אלהים צוה ישועות יעקב | 5. | 5. |
| 6 צרינו ננגח | 6. | 6. |
| נבוס | | Συμπατήσομεν. . . |
| 7 אבטח | 7. | 7. |
| 8 כי הושעתנו | 8. | 8. |
| 9 באלהים הללנו כל־היום | 9. | 9. Ἐν τῷ Θεῷ καυχησόμεθα ὅλην τὴν ἡμέραν. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 2. In diebus quondam. *Hieron.*, in diebus antiquis. | 2. In diebus antiquis. | 2. |
| 3. Male fecisti populis. *Hieron.*, *idem.* | 3. Afflixisti populos. | 3. |
| Et emisisti eos. *Hieron.*, *id.* | Et expulisti eos. | Et emisisti eos. |
| 4. Nec enim in gladio suo possederunt terram, et brachium eorum non salvavit eos. *Hieron.*, non enim in gladio suo possederunt terram, neque brachium eorum salvavit eos. | 4. Nec enim in gladio suo possederunt terram, et brachium eorum non salvavit eos. | 4. |
| Et lux facierum tuarum, quia voluisti eos. *Hieron.*, et lux vultus tui, quoniam complacuisti eis. | Et illuminatio vultus tui : quoniam complacuisti in eis. | |
| 5. Tu ipse rex meus, Deus, præcipe salutes Jacob. *Hieron.*, tu es ipse rex meus, Deus : præcipe pro salutibus Jacob. | 5. Tu es ipse rex meus, qui mandas salutes Jacob. | 5. |
| 6. Hostes nostros cornu petemus. *Hieron.*, hostes nostros ventilabimus. | 6. Inimicos nostros ventilabimus cornu. | 6. |
| Conculcabimus. *Hieron.*, *id.* | Spernemus. | Conculcabimus. |
| 7. Confidam. *Hieron.*, *id.* | 7. Sperabo. | 7. |
| 8. Quoniam servare fecisti nos. *Hieron.*, quia salvasti nos. | 8. Salvasti enim nos. | 8. |
| 9. In Deo laudavimus omni die. *Hieron.*, in Domino gaudebimus tota die. | 9. In Deo laudabimur tota die. | 9. In Deo gloriabimur tota di[e]. |

V. 5. Σ., τί καταῤῥέεις etc. Eusebius. Ibid. תיד, Aquila, διηνεκῶς, *assidue*. Idem. V, ταπεινοῦσαι, Drusius. Et infra.

# PSALMUS XLIII.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 2. | 2. Ἐν ταῖς ἡμέραις ἀρχαίαις. *Ἄλλος*, ἐν ἡμέραις ταῖς πρίν. *Ἄλλος*, ἐν ἡμέραις ταῖς ἀρχῆθεν. | 2. |
| 3. | 3. Ἐκάκωσας λαούς. *Ἄλλος*, ἐκάκωσας φῦλα. | 3. |
| Καὶ ἐξήλασας αὐτούς. | Καὶ ἐξέβαλες αὐτούς. | |
| 4. | 4. Οὐ γὰρ ἐν τῇ ῥομφαίᾳ αὐτῶν ἐκληρονόμησαν τὴν γῆν, καὶ ὁ βραχίων αὐτῶν οὐκ ἔσωσεν αὐτούς. *Ἄλλος*, οὐ γὰρ ἐν τῇ μαχαίρᾳ αὐτῶν ἐκληρονόμησαν τὴν γῆν, οὐδὲ ὁ βραχίων αὐτῶν ἔσωσεν αὐτούς. | 4. |
| | Καὶ ὁ φωτισμὸς τοῦ προσώπου σου, ὅτι εὐδόκησας ἐν αὐτοῖς. *Ἄλλος*, καὶ τὸ φῶς τοῦ προσώπου σου, ὅτι εὐδόκησας ἐν αὐτοῖς. | |
| 5. Σὺ εἶ ὁ βασιλεύς μου, ὁ Θεὸς, ἔντειλαι περὶ τῆς σωτηρίας Ἰακώβ. | 5. Σὺ εἶ αὐτὸς ὁ βασιλεύς μου καὶ ὁ Θεός μου, ὁ ἐντειλάμενος τὰς σωτηρίας Ἰακώβ. | 5. |
| 6. | 6. Τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν κερατιοῦμεν. *Ἄλλος*, τοὺς θλίβοντας ἡμᾶς κερατιοῦμεν. | 6. |
| Συμπατήσομεν. | Ἐξουδενώσομεν. | |
| 7. | 7. Ἐλπιῶ. *Ἄλλος*, πέποιθα. | 7. |
| 8. | 8. Ἔσωσας γὰρ ἡμᾶς. *Ἄλλος*, ὅτι ἔσωσας ἡμᾶς. | 8. |
| 9. Τὸν Θεὸν ὑμνοῦμεν ὅλην τὴν ἡμέραν. | 9. Ἐν τῷ Θεῷ ἐπαινεθησόμεθα ὅλην τὴν ἡμέραν. | 9. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 2. | 2. In diebus antiquis. *Alius*, in diebus prius. *Alius*, in diebus antiquitus. | 2. |
| 3. | 3. Afflixisti populos. *Alius*, afflixisti tribus. | 3. |
| Et expulisti eos. | Et expulisti eos. | |
| 4. | 4. Nec enim in gladio suo possederunt terram, et brachium eorum non salvavit eos. *Alius*, non enim in gladio suo possederunt terram, neque brachium eorum salvavit eos. | 4. |
| | Et illuminatio vultus tui: quoniam complacuisti in eis. *Alius*, et lux vultus tui, quoniam complacuisti in eis. | |
| 5. Tu es rex meus, Deus, manda de salute Jacob. | 5. Tu es ipse rex meus et Deus meus, qui mandas salutes Jacob. | 5. |
| 6. | 6. Inimicos nostros ventilabimus cornu. *Alius*, tribulantes nos ventilabimus cornu. | 6. |
| Conculcabimus. | Spernemus. | |
| 7. | 7. Sperabo. *Alius*, confidi. | 7. |
| 8. | 8. Salvasti enim nos. *Alius*, quia salvasti nos. | 8. |
| 9. Deum celebrabimus tota die. | 9. In Deo laudabimur tota die. | 9. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 10 אף־זנחת ולא־תצא בצבאותינו | 10. | 10. |
| 11 תשיבנו אחור מני־צר ומשנאינו שסו למו | 11. | 11. |
| 12 תתננו כצאן מאכל ובגוים זריתנו | 12. | 12. |
| 13 תמכר־עמך בלא־הון ולא־רבית במחיריהם | 13. | 13. |
| 14 תשימנו חרפה לשכנינו לעג וקלס לסביבותינו | 14. | 14. |
| 15 תשימנו משל בגוים מנוד־ראש בלאמים | 15. Μανουδ. | 15. |
| 16 כל־היום כלמתי נגדי ובשת פני כסתני | 16. | 16. |
| 17 מקול מחרף ומגדף מפני אויב ומתנקם | 17. | 17. Καὶ βλασφημοῦντος. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 10. Etiam elongasti. *Hieron.*, verum tu projecisti. | 10. Nunc autem repulisti. | 10. |
| Et non egredieris in exercitibus nostris. *Hieron.*, *id.* | Et non egredieris, Deus, in virtutibus nostris. | |
| 11. Reduces nos retrorsum ab hoste, et odio habentes nos diripuerunt sibi. *Hieron.*, vertisti terga nostra hosti : et qui oderunt nos, diripuerunt sibi. | 11. Avertisti nos retrorsum post inimicos nostros, et qui oderunt nos diripiebant sibi. | 11. |
| 12. Dabis nos ut pecus comestionis, et in gentibus dispersisti nos. *Hieron.*, dedisti nos quasi gregem ad vorandum, et in gentibus dispersisti nos. | 12. Dedisti nos tanquam oves escarum, et in gentibus dispersisti nos. | 12. |
| 13. Vendes populum tuum sine pretio, et non multiplicasti in pretiis eorum. *Hieron.*, vendidisti populum tuum sine pretio ; nec grandis fuit commutatio eorum. | 13. Vendidisti populum tuum sine pretio, et non fuit multitudo in commutationibus eorum. | 13. |
| 14. Pones nos opprobrium viciuis nostris, subsannationem et derisum iis qui sunt in circuitu nostro. *Hieron.*, posuisti nos opprobrium viciuis nostris, subsannationem et irrisum his qui erant in circuitu nostro. | 14. Posuisti nos opprobrium viciuis nostris, subsannationem et derisum iis qui sunt in circuitu nostro. | 14. |
| 15. Pones nos proverbium in gentibus, commotionem capitis in populis. *Hieron.*, posuisti nos similitudinem in gentibus, commotionem capitis in tribubus. | 15. Posuisti nos in similitudinem gentibus, commotionem capitis in populis. | 15. |
| 16. Omni die verecundia mea coram me, et confusio faciei meæ operuit me. *Hieron.*, tota die confusio mea contra me, et ignominia faciei meæ cooperuit me. | 16. Tota die verecundia mea contra me est, et confusio faciei meæ cooperuit me. | 16. |
| 17. A voce exprobrantis et con- | 17. A voce exprobrantis et ob- | 17. Et blasphemantis. |

## ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

10.

Καὶ οὐ προσέρχῃ ἐν τοῖς στρατεύμασιν ἡμῶν.

11. Ἔταξας ἡμᾶς ἐσχάτους παντὸς ἐναντίου, καὶ οἱ μισοῦντες ἡμᾶς διαρπάζουσιν ἑαυτοῖς.

12. Ἔδωκας ἡμᾶς ὡς βοσκήματα βρώσεως, καὶ εἰς τὰ ἔθνη ἐλίκμησας ἡμᾶς.

13. Ἀπέδου τὸν λαόν σου οὐχ ὑπάρξεως, καὶ οὐ πολλὴν ἐποίησας τὴν τιμὴν αὐτῶν.

14. Ἐποίησας ἡμᾶς προπηλακισμὸν μετὰ χλευασμοῦ τοῖς κύκλῳ ἡμῶν.

15. Ἐποίησας ἡμᾶς παραβολὴν ἐν τοῖς ἔθνεσι, κίνησιν κεφαλῆς ἐν ταῖς φυλαῖς.

16 Δι' ὅλης ἡμέρας ἡ ἀσχημόνησις μου ἄντικρύς μου, καὶ ὁ καταισχυμμὸς τοῦ προσώπου μου καλύπτει με.

17. Ἀπὸ φωνῆς ὀνειδίζοντος καὶ βλασφημοῦντος, ἀπὸ προσώπου ἐχθροῦ καὶ τιμωροῦντος ἑαυτῷ.

## Ο'.

10. Νῦν δὲ ἀπώσω. *Ἄλλος*, καίπερ ἀπώσω. *Ἄλλος*, καίγε ἀπώσω. *Ἄλλος*, ἀλλὰ πρὸς τούτοις ἀπώσω.

Καὶ οὐκ ἐξελεύσῃ ἐν ταῖς δυνάμεσιν ἡμῶν.

11. Ἀπέστρεψας ἡμᾶς εἰς τὰ ὀπίσω παρὰ τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν, καὶ οἱ μισοῦντες ἡμᾶς διήρπαζον ἑαυτοῖς.

12. Ἔδωκας ἡμᾶς ὡς πρόβατα βρώσεως, καὶ ἐν τοῖς ἔθνεσι διέσπειρας ἡμᾶς.

13. Ἀπέδου τὸν λαόν σου ἄνευ τιμῆς, καὶ οὐκ ἦν πλῆθος ἐν τοῖς ἀλλάγμασιν αὐτῶν. *Ἄλλος*, πέπρακας. *Ἄλλος*, ἐν οὐχ ὑπάρξει.

14. Ἔθου ἡμᾶς ὄνειδος τοῖς γείτοσιν ἡμῶν, μυκτηρισμὸν καὶ καταγέλωτα τοῖς κύκλῳ ἡμῶν. *Ἄλλος*, πομπήν. Ε', χλευασμόν. ς', Ζ', καταγέλωτα.

15. Ἔθου ἡμᾶς εἰς παραβολὴν ἐν τοῖς ἔθνεσι, κίνησιν κεφαλῆς ἐν τοῖς λαοῖς. *Ἄλλος*, εἰς διήγησιν. *Ἄλλος*, μετακίνημα.

16. Ὅλην τὴν ἡμέραν ἡ ἐντροπή μου κατεναντίον μου ἐστὶ, καὶ ἡ αἰσχύνη τοῦ προσώπου μου ἐκάλυψέ με.

17. Ἀπὸ φωνῆς ὀνειδίζοντος καὶ παραλαλοῦντος, ἀπὸ προσώπου ἐχθροῦ καὶ ἐκδιώκοντος.

## ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

10.

11.

12.

13.

14. Χλευασμόν.

15

16.

17.

## SYMMACHUS.

10.

Et non accedes in exercitibus nostris.

11. Statuisti nos ultimos omnium adversariorum, et qui oderunt nos diripiunt sibi.

12. Dedisti nos ut pecus comestionis, et in gentes ventilasti nos.

13. Tradidisti populum tuum sine substantia, et non multum fecisti pretium eorum.

14. Fecisti nos opprobrium cum derisione iis qui sunt in circuitu nostro.

15. Fecisti nos parabolam in gentibus, commotionem capitis in tribubus.

16. Per totam diem opprobrium meum contra me est, et pudor vultus mei operit me.

17. A voce exprobrantis et blas-

## LXX INTERPRETES.

10. Nunc autem repulisti. *Alius*, et utique repulisti. *Alius*, *id. aliter*. *Alius*, sed ad hæc repulisti.

Et non egredieris in virtutibus nostris.

11. Avertisti nos retrorsum post inimicos nostros, et qui oderunt nos diripiebant sibi.

12. Dedisti nos tanquam oves escarum, et in gentibus dispersisti nos.

13. Vendidisti populum tuum sine pretio, et non fuit multitudo in commutationibus eorum. *Alius*, vendidisti. *Alius*, in non substantia.

14. Posuisti nos opprobrium vicinis nostris, subsannationem et derisum iis qui sunt in circuitu nostro. *Alius*, pompam. V, derisionem. VI, VII, irrisionem.

15. Posuisti nos in parabolam in gentibus, commotionem capitis in populis. *Alius*, in narrationem. *Alius*, transmotionem.

16. Tota die verecundia mea contra me est, et confusio faciei meæ cooperuit me.

17. A voce exprobrantis et ob-

## THEODOTIO.

10.

11.

12.

13.

14. Derisionem.

15.

16.

17.

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛAΣ. |
|---|---|---|
| 18 ולא־שקרנו בבריתך | 18. | 18. |
| 19 לא־נסוג אחור לבנו<br>ותט אשרנו מני ארחך. | 19. | 19. |
| 20 כי דכיתנו במקום תנים ותכס עלינו בצלמות | 20. | 20. Ὅτι συνέθλασας ἡμᾶς ἐν τῷ ἀοικήτῳ, καὶ ἐπεπώμασας ἡ σκιὰν θανάτου. |
| 21 אם־שכחנו שם אלהינו ונפרש כפינו לאל זר | 21. | 21. Οὐκ ἐπελαθόμεθά σου, οὐ παρέβημεν τὰς πρὸς σὲ συνθήκα |
| 22 יחקר | 22. | 22. Ἐξιχνιάσει. |
| 24 למה תישן ׀ אדני הקיצה אל־תזנח לנצח | 24. | 24. |
| 25 למה־פניך תסתיר תשכח עניגו ולחצנו | 25. | 25. |
| 26 שחה | 26. | 26. Κατέκυψεν. |
| 27 קומה עזרתה לנו ופדנו | 27. | 27. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| tumelia afficientis, a facie inimici et ulciscentis se. *Hieron.*, a voce exprobrantis et blasphemantis : a facie inimici et ultoris. | loquentis, a facie inimici et persequentis. | |
| 18. Nec mentiti sumus in pacto tuo. *Hieron.*, *id.* | 18. Et inique non egimus in testamento tuo. | 18. |
| 19. Non se vertit retrorsum cor nostrum. *Hieron.*, et non est conversum retro cor nostrum. | 19. Et non recessit retro cor nostrum. | 19. |
| Et declinavit pes noster de semita tua. *Hieron.*, nec declinaverunt gressus nostri a semita tua. | Et declinasti semitas nostras a via tua. | |
| 20. Quoniam contrivisti nos in loco draconis, et operuisti super nos in umbra mortis. *Hier.*, quoniam dejecisti nos in loco draconum, et operuisti nos umbra mortis. | 20. Quoniam humiliasti nos in loco afflictionis, et cooperuit nos umbra mortis. | 20. Quoniam contrivisti nos loco inhabitabili, et quasi operc clausisti nobis umbram mortis |
| 21. Si obliti sumus nominis Dei nostri, et expandimus palmas nostras ad deum alienum. *Hieron.*, si obliti sumus nominis Dei nostri et expandimus manus, etc. | 21. Si obliti sumus nomen Dei nostri, et si expandimus manus nostras ad deum alienum. | 21. Non obliti sumus tui, ne transgressi sumus pacta tecum |
| 22. Investigabit. *Hieron.*, *id.* | 22. Requiret. | 22. Investigabit. |
| 24. Ut quid dormitas, Domine? expergiscere, ne elonga te in perpetuum. *Hieron.*, consurge, quare dormitas, Domine? evigila, quare projicis nos in sempiternum? | 24. Exsurge, quare obdormis, Domine? exsurge, et ne repellas in finem. | 24. |
| 25. Ut quid facies tuas abscondis? oblivisceris afflictionis nostræ et oppressionis nostræ. *Hieron.*, quare faciem tuam abscondis? oblivisceris afflictiones et angustias nostras. | 25. Quare faciem tuam avertis? oblivisceris inopiæ nostræ et tribulationis nostræ. | 25. |
| 26. Depressa est. *Hieron.*, incurvata est. | 26. Humiliata est. | 26. Inclinata est. |
| 27. Surge, auxiliare nobis, et redime nos. *Hieron.*, *id.* | 27. Exsurge, Domine, adjuva nos et redime nos. | 27. |

## ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

18. Οὐδὲ παρελογισάμεθα τὴν συνθήκην σου.

19. Οὐδὲ ἀπέστη εἰς τὰ ὀπίσω ἡ καρδία ἡμῶν.

Οὐδὲ μετεκλίθη τὰ ὑπορθοῦντα ἡμᾶς ἀπὸ τῆς ὁδοῦ σου.

20.

21.

22. Ἐξερευνήσει.

24. Ἱνατί ὡς ὁ ὑπνῶν εἶ, Δέσποτα; Ἐξύπνισον, καὶ μὴ ἀποβάλῃ εἰς τέλος.

25. Ἱνατί τὸ πρόσωπόν σου κρύπτεις; ἐπιλανθάνῃ τῆς κακώσεως (al. κακουχίας) ἡμῶν καὶ θλίψεως.

26. Κατεκάμφθη.

27.

## Ο'.

18. Καὶ οὐκ ἠδικήσαμεν ἐν διαθήκῃ σου.

19. Καὶ οὐκ ἀπέστη εἰς τὰ ὀπίσω ἡ καρδία ἡμῶν. *Ἄλλος*, οὐκ ἀπεχώρησεν. *Ἄλλος*, καὶ οὐκ ἀπεστράφη ἡ καρδία ἡμῶν.

Καὶ ἐξέκλινας τὰς τρίβους ἡμῶν ἀπὸ τῶν ὁδῶν σου. Ε', καὶ οὐκ ἐξέκλινας τὰ διαβήματα ἡμῶν ἀπὸ τῆς ὁδοῦ σου.

20. Ὅτι ἐταπείνωσας ἡμᾶς ἐν τόπῳ κακώσεως, καὶ ἐπεκάλυψεν ἡμᾶς σκιὰ θανάτου. *Ἄλλος*, ἐν τόπῳ σειρήνων. *Ἄλλος*, καὶ ἐπεκάλυψας ἡμᾶς ἐν σκιᾷ θανάτου.

21. Εἰ ἐπελαθόμεθα τοῦ ὀνόματος τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, καὶ εἰ διεπετάσαμεν τὰς χεῖρας ἡμῶν πρὸς θεὸν ἀλλότριον.

22. Ἐκζητήσει.

24. Ἐξεγέρθητι, ἵνα τί ὑπνοῖς, Κύριε; Ἀνάστηθι, καὶ μὴ ἀπώσῃ εἰς τέλος. *Ἄλλος*, ἐξυπνίσθητι.

25. Ἱνατί τὸ πρόσωπόν σου ἀποστρέφεις; ἐπιλανθάνῃ τῆς πτωχείας ἡμῶν καὶ τῆς θλίψεως ἡμῶν. *Ἄλλος*, τῆς κακίας ἡμῶν.

26. Ἐταπεινώθη.

27. Ἀνάστα, Κύριε, βοήθησον ἡμῖν, καὶ λύτρωσαι ἡμᾶς. *Ἄλλος*,

## ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

18.

19.

20.

21.

22.

24.

25.

26.

27.

## SYMMACHUS.

phemantis, a facie inimici et ulciscentis se.

18. Neque delusimus fœdus tuum.

19. Neque abscessit in posteriora cor nostrum.

Neque declinata sunt quæ nos corrigunt de via tua.

20.

21.

22. Examinabit.

24. Ut quid quasi dormiens es, Domine? Expergiscere, et ne repellas in finem.

25. Ut quid faciem tuam abscondis? oblivisceris afflictionis nostræ et tribulationis.

26. Incurvata est.

27.

## LXX INTERPRETES.

loquentis, a facie inimici et persequentis.

18. Et inique non egimus in testamento tuo.

19. Et non recessit retro cor nostrum. *Alius*, non abscessit. *Alius*, nec aversum est cor nostrum.

Et declinasti semitas nostras a viis tuis. V, et non declinasti gressus nostros a via tua.

20. Quoniam humiliasti nos in loco afflictionis, et cooperuit nos umbra mortis. *Alius*, in loco sirenum. *Alius*, et operuisti nos in umbra mortis.

21. Si obliti sumus nomen Dei nostri, et si expandimus manus nostras ad deum alienum.

22. Requiret.

24. Exsurge, quare obdormis, Domine? Exsurge, et ne repellas in finem. *Alius*, evigila.

25. Quare faciem tuam avertis? oblivisceris inopiæ nostræ et tribulationis nostræ. *Alius*, malitiæ nostræ.

26. Humiliata est.

27. Exsurge, Domine, adjuva nos et redime nos. *Alius*, sta prote-

## THEODOTIO.

18.

19.

20.

21.

22.

24.

25.

26.

27.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| למען חסדך | | Διὰ τὸ ἔλεός σου. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| Propter misericordiam tuam. *Hieron.*, *id.* | Propter nomen tuum. | Propter misericordiam tuam. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XLIII.

V. 1. Nota Eusebii : Οὐδὲ ψαλμὸν, οὐδὲ ᾠδὴν, οὐδὲ ὕμνον ἔχει ἡ προγραφή. I. e. Neque psalmum, neque canticum, neque hymnum habet inscriptio.

V. 2. *Ἄλλος*, ἐν ἡμέραις, etc. Sic mss. quidam et Drusius.

V. 3. *Ἄλλος*, ἐκάκωσας φῦλα. Reg. unus.

Ibid. Ἀ., καὶ ἐξαπ- etc. Duo Regii et Drusius.

V. 4. *Ἄλλος*, οὐ γὰρ ἐν τῇ μαχαίρᾳ etc. Chrysost.

Ibid. *Ἄλλος*, καὶ τὸ φῶς etc. Drusius.

V. 5. Σ., σὺ εἶ etc. Eusebius et duo Regii; sed unus ex eis adjicit nescio unde, ἐντελεῖται σωτηρίας Ἰακώβ.

V. 6. *Ἄλλος*, τοὺς θλίβ-. Drusius.

Ibid. Ἀ., Σ., συμπ-. Idem.

V. 8. *Ἄλλος*, ὅτι ἔσωσας ἡμᾶς. Chrysostomus.

V. 9. Has Aquilæ et Symmachi versiones adfert Eusebius in Psalmos. Regius item unus Symmachi lectionem habet. (*)

V. 10. Hasce lectiones exhibet Drusius.

Ibid. Σ., καὶ οὐ προσ-. Eusebius et notæ editionis Romanæ; ubi omnes versus sequentes usque ad decimum octavum secundum Symmachum una se-

(*) Parum recte intellexit Montf. locum Eusebii unde has deprompsit lectiones, easque refingere debuimus. Vide Schleusneri Opusc. crit. ad hunc versum. Drach.

## PSALMUS XLIV.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 למנצח על־ששנים לבני־קרח משכיל שיר ידידת | 1. Αλ σωσαννιμ... ιδιδωθ. | 1. Τῷ νικοποιῷ ἐπὶ τοῖς κρίνοις τῶν υἱῶν Κορὲ, ἐπιστήμονος ᾆσμα προσφιλίας. |
| 2 רחש לבי ׀ דבר טוב | 2. | 2. |
| אמר אני מעשי | | Τὰ ποιήματά μου ἐξαγγελῶ. |
| לשני עט ׀ סופר מהיר | | Ἡ γλῶσσά μου σχοῖνος γραμματέως ταχινοῦ. |
| 3 יפיפית מבני אדם | 3. | 3. Κάλλει ἐκαλλιώθης ἀπὸ υἱῶν ἀνθρώπων. |
| הוצק חן בשפתותיך | | |
| על־כן | | |
| 4 חגור חרבך על־ירך | 4. | 4. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Victori super sosannim filiis Core eruditionis canticum amorum. *Hieron.*, victori pro liliis filiorum Core, eruditionis canticum amantissimi. | 1. In finem, pro iis qui commutabuntur filiis Core, ad intellectum, canticum pro dilecto. | 1. Victori super liliis Core, scientis canticum amicitiæ. |
| 2. Eructavit cor meum verbum bonum. *Hieron.*, *id.* | 2. Eructavit cor meum verbum bonum. | 2. |
| Dicens ego opera mea. *Hieron.*, dico ego opera mea. | Dico ego opera mea. | Facta mea enuntiabo. |
| Lingua mea stylus scribæ velocis. *Hieron.*, *id.* | Lingua mea calamus scribæ velociter scribentis. | Lingua mea juncus scribæ velocis. |
| 3. Pulcher fuisti præ filiis hominum. *Hieron.*, decore pulchrior es filiis hominum. | 3. Speciosus forma præ filiis hominum. | 3. Pulchritudine pulcher factus es a filiis hominum. |
| Effusa est gratia in labiis tuis. *Hieron.*, *id.* | Diffusa est gratia in labiis tuis. | |
| Propterea. *Hieron.*, *id.* | Propterea. | |
| 4. Accinge te gladio tuo super femur. *Hieron.*, accingere gladio tuo super femur. | 4. Accingere gladio super femur tuum. | 4. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| | στῆθι ἀντιλαμβανόμενος ἡμῶν, καὶ ῥῦσαι ἡμᾶς. | |
| Διὰ τὸ ἔλεός σου. | Ἕνεκεν τοῦ ὀνόματός σου. | |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| | gens nos, et libera nos. | |
| Propter misericordiam tuam. | Propter nomen tuum. | |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XLIII.

rie leguntur.

V. 13. Ἄλλος, πέπρακας etc. Colbertinus.

V. 14. Θ., Ε', χλευασμόν etc. Drusius.

V. 15. Ἄλλος, εἰς διήγησιν, et postea, Ἄλλος, μετακίνημα. Drusius. Ὁ Ἑβρ., Μανουδ. Chrysost.

V. 17. Ἀ., καὶ βλασφημοῦντος. Drusius ex Euthymio.

V. 18. Σ., οὐδὲ παρ-. Eusebius et Drusius.

V. 19. Σ., οὐδὲ ἀπέστη etc. Eusebius. Sequentes vero lectiones habet Drusius. Quintæ etiam Coislinianus unus.

Ibid. Σ., οὐδὲ μετεκλίθη etc. Eusebius, Theodoretus, Drusius et mss. quorum unus habet μετεκλήθη, alius, μετετέθη. Lectionem Quintæ affert Regius unus. Itemque Coislinianus, qui habet, καὶ οὐκ ἐξέκλιναν etc.

V. 20. Lectionem Aquilæ sic habet Eusebius. Hæc porro verba, καὶ ἐπεπώμασας etc. Drusius Quintæ editioni tribuit; sed præstat Eusebium sequi.

V. 21. Ἀ., οὐκ ἐπελαθόμεθα etc. Hanc Aquilæ lectionem, quæ in uno codice fertur, vel suspectam, vel saltem vitiatam putamus.

V. 22. Ἀ., ἐξιχ-etc. Drusius.

V. 24. Σ., ἱνατί etc. Eusebius in Psalmos.

V. 26. Ἀ., κατέχ- etc. Drusius.

V. 27. Ἄλλος, στῆθι etc. Idem.

Ibid. Ἀ., Σ., διὰ τὸ ἔλεός σου. Idem.

## PSALMUS XLIV.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 1. Ἐπινίκιον ὑπὲρ τῶν ἀνθῶν, τῶν υἱῶν Κορὲ συνέσεως, ᾆσμα εἰς τὸν ἀγαπητόν. | 1. Εἰς τὸ τέλος, ὑπὲρ τῶν ἀλλοιωθησομένων, τοῖς υἱοῖς Κορὲ εἰς σύνεσιν, ᾠδὴ ὑπὲρ τοῦ ἀγαπητοῦ. | 1. Εἰς τὸ νῖκος, ᾠδὴ τοῖς ἠγαπημένοις τοῖς υἱοῖς Κορὲ, συνέσεως ᾆσμα εἰς τὸν ἀγαπητόν. |
| 2. Ἐκινήθη ἡ καρδία μου λόγῳ ἀγαθῷ. | 2. Ἐξηρεύξατο ἡ καρδία μου λόγον ἀγαθόν. Ἄλλος, ἐξείρπυσεν. | 2. |
| Τὰ ποιήματά μου ἐξαγγελῶ. | Λέγω ἐγὼ τὰ ἔργα μου. | |
| Ἡ γλῶσσά μου γραφεῖον γραφέως ταχινοῦ. | Ἡ γλῶσσά μου κάλαμος γραμματέως ὀξυγράφου. | |
| 3. Κάλλει καλὸς εἶ παρὰ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων. | 3. Ὡραῖος κάλλει παρὰ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων. Ε', κάλλει ὡραιώθης παρὰ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων. | 3. |
| | Ἐξεχύθη χάρις ἐν χείλεσί σου. Ἄλλος, ἀνεχύθη χάρις τοῖς χείλεσί σου. | |
| | Διὰ τοῦτο. Ἄλλος, ἐπὶ τούτῳ. | |
| 4. | 4. Περίζωσαι τὴν ῥομφαίαν σου ἐπὶ τὸν μηρόν σου. Ἄλλος, ζῶσαι μάχαιράν σου ἐπὶ μηρόν. Ἄλλ., περίθου τὴν μάχαιράν σου ἐπὶ μηροῦ. | 4. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 1. Triumphale pro floribus, filiorum Core intelligentiæ canticum in dilectum. | 1. In finem, pro iis qui commutabuntur filiis Core, ad intellectum, canticum pro dilecto. | 1. In victoriam, canticum dilectis filiis Core, intelligentiæ canticum in dilectum. |
| 2. Commotum est cor meum verbo bono. | 2. Eructavit cor meum verbum bonum. *Alius*, irrepsit. | 2. |
| Facta mea enuntiabo. | Dico ego opera mea. | |
| Lingua mea graphium scribæ velocis. | Lingua mea calamus scribæ velociter scribentis. | |
| 3. Pulchritudine pulcher es præ filiis hominum. | 3. Speciosus forma præ filiis hominum. V, pulchritudine speciosus factus es præ filiis hominum. | 3. |
| | Diffusa est gratia in labiis tuis. *Alius*, effusa est gratia in labiis tuis. | |
| | Propterea. *Alius*, super hoc. | |
| 4. | 4. Accingere gladio tuo super femur tuum. *Alius*, cinge gladium tuum super femur. *Alius*, circumpone gladium tuum super femur. | 4. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| הדן והדרד | | |
| 5 צלח | 5. | 5. |
| ותורך נוראות ימינך | | Καὶ φωτίσει σε ἐπὶ φοβερὰ ἡ δεξιά σου. |
| 6 בלב אויבי המלך | 6. | 6. Κατὰ καρδίας οἱ ἐχθροὶ τοῦ βασιλέως. |
| 7 כסאך אלהים עולם ועד | 7. | 7. Ὁ θρόνος σου, Θεὲ, εἰς αἰῶνα καὶ ἔτι. |
| שבט מישר שבט מלכותך | | Σκῆπτρον εὐθύτητος σκῆπτρον τῆς βασιλείας σου. |
| 8 אהבת צדק ותשנא רשע על־כן ׀ משחך אלהים אלהיך שמן ששון מחבריך Ἑβραῖος, χαρᾶς, ἀγλαϊσμοῦ, ἀγαλλιάσεως. | 8. Ελοειμ Ελωαχ... σασων. | 8. Ἠγάπησας δίκαιον, καὶ ἐμίσησας ἀσέβημα· ἐπὶ τούτῳ ἤλειψέ σε ὁ Θεὸς, ὁ Θεός σου, ἐλαίῳ χαρᾶς ἀπὸ ἑταίρων σου. |
| 9 כל־בגדתיך | 9. | 9. |
| מן־היכלי שן מני שמחוך | | Ἀπὸ ναῶν ὀδόντος. |
| 10 ביקרותיך | 10. | 10. |
| נצבה שגל לימינך בכתם אופיר | | Ἐστηλώθη σύγκοιτος ἐκ δεξιῶν σου ἐν βάμματι Ὠφείρ. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| Gloria tua et decore tuo. *Hieron.*, *id.* | Specie tua et pulchritudine tua. | |
| 5. Prosperare. *Hieron.*, prospere ascende. | 5. Prospere procede. | 5. |
| Et docebit te terribilia dextera tua. *Hieron.*, *id.* | Et deducet te mirabiliter dextera tua. | Et illuminabit te ad terribilia dextera tua. |
| 6. In corde inimicorum regis. *Hieron.*, *id.* | 6. In corda inimicorum regis. | 6. Juxta cor inimici regis. |
| 7. Solium tuum, Deus, æternum et perpetuum. *Hieron.*, thronus tuus, Deus, in sæculum et in æternum. | 7. Sedes tua, Deus, in sæculum sæculi. | 7. Thronus tuus, Deus, in sæculum et ultra. |
| Virga rectitudinis virga regni tui. *Hieron.*, sceptrum æquitatis sceptrum regni tui. | Virga æquitatis virga regni tui. | Sceptrum rectitudinis sceptrum regni tui. |
| 8. Dilexisti justitiam et odisti impietatem: propterea unxit te Deus, Deus tuus, oleo lætitiæ præ sodalibus tuis. *Hieron.*, oleo exsultationis præ participibus tuis. *Hebr. int.*, lætitiæ, splendoris, exsultationis. | 8. Dilexisti justitiam et odisti iniquitatem: propterea unxit te Deus, Deus tuus, oleo lætitiæ præ consortibus tuis. | 8. Dilexisti justum, et odisti impietatem, propter hoc unxit te Deus, Deus tuus, oleo lætitiæ præ amicis tuis. |
| 9. Omnia vestimenta tua. *Hieron.*, in cunctis vestimentis tuis. | 9. A vestimentis tuis. | 9. |
| Ex palatiis dentis. *Hieron.*, de domibus eburneis. | A domibus eburneis. | A templis dentis. |
| Quibus lætificaverunt te. *Hieron.*, *id.* | Ex quibus delectaverunt te. | |
| 10. In pretiositatibus tuis. *Hieron.*, in honore tuo. | 10. In honore tuo. | 10. |
| Adstitit conjux ad dexteram tuam in massa Ophir. *Hieron.*, stetit conjux in dextera tua, in diademate aureo. | Adstitit regina a dextris tuis in vestitu deaurato. | Stetit conjux a dextris tuis in tinctura Ophir. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| | Τῇ ὡραιότητί σου καὶ τῷ κάλλει σου. *Ἄλλος*, τὸν ἔπαινόν σου καὶ τὸ ἀξίωμά σου. *Ἄλλος*, ἐπὶ δοξότητί σου καὶ διαπρεπείᾳ σου. *Ἄλλ.*, ἡ δόξα σου καὶ ἡ εὐπρέπειά σου. | |
| 5. | 5. Κατευοδοῦ. *Ἄλλος*, πρόκοπτε. | 5. |
| Ὑποδείξει σοι φοβερὰ ἡ δεξιά σου. | Καὶ ὁδηγήσει σε θαυμαστῶς ἡ δεξιά σου. | |
| 6. Κατὰ καρδίας οἱ ἐχθροὶ τοῦ βασιλέως. | 6. Ἐν καρδίᾳ τῶν ἐχθρῶν τοῦ βασιλέως. | 6. |
| 7. Ὁ θρόνος σου, ὁ Θεὸς, αἰώνιος καὶ ἔτι. | 7. Ὁ θρόνος σου, ὁ Θεὸς, εἰς αἰῶνα αἰῶνος. | 7. Ὁ θρόνος σου, ὁ Θεὸς, εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος. |
| | Ῥάβδος εὐθύτητος ἡ ῥάβδος τῆς βασιλείας σου. | |
| 8. ... ἐλαίῳ ἀγλαϊσμοῦ παρὰ τοὺς ἑταίρους σου. | 8. Ἠγάπησας δικαιοσύνην, καὶ ἐμίσησας ἀνομίαν· διὰ τοῦτο ἔχρισέ σε ὁ Θεὸς, ὁ Θεός σου, ἔλαιον ἀγαλλιάσεως παρὰ τοὺς μετόχους σου. | 8. |
| 9. | 9. Ἀπὸ τῶν ἱματίων σου. *Ἄλλος*, εἰς τὸν ἱματισμόν σου. *Ἄλλος*, πάντα τὰ ἱμάτιά σου. | 9. |
| Ἀπὸ ναῶν ἐλεφαντίνων. | Ἀπὸ βάρεων ἐλεφαντίνων. | |
| | Ἐξ ὧν ηὔφρανάν σε. *Ἄλλος*, ὅθεν ηὔφρανάν σε. | |
| 10. Ἐν τῷ τιμᾷν σε. | 10. Ἐν τῇ τιμῇ σου. *Ἄλλ.*, ἐν τοῖς ἐνδόξοις σου. | 10. |
| Παρέστη ἡ παλλακὴ ἐκ δεξιῶν σου ἐν χρυσῷ πρωτείῳ. | Παρέστη ἡ βασίλισσα ἐκ δεξιῶν σου ἐν ἱματισμῷ διαχρύσῳ. Ε', ϛ', ἐν βάμματι Ὠφείρ. | Παρέστη ἡ βασίλισσα ἐκ δεξιῶν σου ἐν διαδήματι χρυσῷ ἐκ Σουφείρ. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| | Specie tua et pulchritudine tua. *Alius*, laudem tuam et dignitatem tuam. *Alius*, super gloria tua et decore tuo. *Alius*, gloria tua et decor tuus. | |
| 5. | 5. Prospere procede. *Alius*, proflce. | 5. |
| Monstrabit tibi terribilia dextera tua. | Et deducet te mirabiliter dextera tua. | |
| 6. Juxta cor inimici regis. | 6. In corde inimicorum regis. | 6 |
| 7. Thronus tuus, Deus, æternus et ultra. | 7. Thronus tuus, Deus, in sæculum sæculi. | 7. Thronus tuus, Deus, in sæculum sæculi. |
| | Virga æquitatis virga regni tui. | |
| 8. ...oleo splendoris præ amicis tuis. | 8. Dilexisti justitiam et odisti iniquitatem : propterea unxit te Deus, Deus tuus, oleo exsultationis præ consortibus tuis. | 8. |
| 9. | 9. A vestimentis tuis. *Alius*, in vestitum tuum. *Alius*, omnia vestimenta tua. | 9. |
| A templis eburneis. | A domibus eburneis. | |
| | Ex quibus delectaverunt te. *Alius*, unde lætificaverunt te. | |
| 10. In honorando te. | 10. In honore tuo. *Alius*, in gloriosis tuis. | 10. |
| Adstitit concubina a dextris tuis in auro primo. | Adstitit regina a dextris tuis in vestitu deaurato. V, VI, in tinctura Ophir. | Adstitit regina a dextris tuis in diademate aureo ex Suphir. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 12 ויתאו | 12. | 12. |
| כי־הוא אדניך<br>13 והשתחוי־לו<br>בת־צר | 13. | 13. Καὶ προσκύνησον αὐτῷ.<br>Θυγάτηρ Σόρ. |
| במנחה<br>14 ממשבצות זהב | 14. | 14. |
| 15 לרקמות | 15. | 15. |
| רעותיה | | |
| מובאות | | |
| 17 תחת אבתיך יהיו בניך | 17. | 17. Ἀντὶ τῶν πατέρων σου ἔσονται σοι υἱοί σου. |
| 18 אזכירה שמך בכל־דר ודר<br>על־כן עמים יהודך לעלם ועד | 18. | 18. Ἀναμνήσω τὸ ὄνομά σου καθ' ἑκάστην γενεὰν, διὰ τοῦτο λαοὶ ὑμνήσουσί σε εἰς αἰῶνα διηνεκῶς. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| | Circumdata varietate. | |
| 12. Et concupiscet. *Hieron.*, *id.* | 12. Et concupiscet. | 12. |
| Quoniam ipse Dominus tuus. *Hieron.*, quia ipse etc. | Quoniam ipse est Dominus Deus tuus. | |
| 13. Et incurva te ei. *Hieron.*, et adora eum. | 13. Et adorabunt eum. | 13. Et adora eum. |
| Filia sor. *Hieron.*, filia fortis. | Filiæ Tyri. | Filia sor. |
| In munere. *Hieron.*, in muneribus. | In muneribus. | |
| 14. Ex ocellaturis auri. *Hieron.*, fasciis aureis. | 14. In fimbriis aureis. | 14. |
| 15. In scutulatis. *Hieron.*, *id.* | 15. Circumamicta varietatibus. | 15. |
| Sociæ ejus. *Hieron.*, amicæ ejus. | Proximæ ejus. | |
| Adductæ. *Hieron.*, ducentur. | Afferentur. | |
| 17 Pro patribus tuis erunt filii tui. *Hieron.*, *id.* | 17. Pro patribus tuis nati sunt tibi filii. | 17 Pro patribus tuis erunt tibi filii tui. |
| 18. Memorare faciam nomen tuum in omni generatione et generatione. Propterea populi confitebuntur tibi in sæculum et perpetuum. *Hieron.*, recordabor nominis tui in omni generatione et generatione. Propterea populi confitebuntur tibi in sæculum et in æternum. | 18. Memores erunt nominis tui in omni generatione et generationem. Propterea populi confitebuntur tibi in æternum et in sæculum sæculi. | 18. Memorabo nomen tuum per unamquamque generationem : propterea populi celebrabunt te in sæculum semper. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XLIV.

V. 1. Tituli lectiones suppeditant Eusebius, mss., Drusius et Hieronymus Epist. ad Principiam ; ita ut quæ in aliis deficiunt, ex aliis suppleantur. Non omittenda autem Hieronymi verba. *In Hebraico*, sic ille, *scriptum est*, LAMANASSE AL SOSANNIM LABNE CORE MESCHIL SIR IDIDOTH, *quod nos in Latinum vertimus :* Victori pro liliis filiorum Core, eruditionis canticum amantissimi. *Symmachus more suo manifestius*, triumphum pro floribus, *interpretatus est. Igitur* SOSANNIM *vel*, pro his qui commutandi sunt, *vel in* lilia *transfertur et* flores : MESCHIL *quoque et* eruditionem, *et* doctissimum *sonat.* SIR, canticum : IDIDIA *antiquum Salomonis est nomen, qui alio sensu* pacificus *appella-*

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| | Περιβεβλημένη, πεποικιλμένη. | |
| 12. | 12. Ὅτι ἐπεθύμησεν. *Ἄλλος*, ἵνα ἐπιθυμήσῃ. | 12. |
| Αὐτὸς γὰρ Κύριός σου. | Αὐτὸς γάρ ἐστιν ὁ Κύριός σου. | |
| 13. Καὶ προσκύνει αὐτῷ. | 13. Καὶ προσκυνήσουσιν αὐτῷ. | 13. Καὶ προσκύνησον αὐτῷ. |
| Ἡ δὲ θυγάτηρ κραταιά. | Θυγατέρες Τύρου. *Ἄλλος*, θυγάτηρ κρατίστη. Ε', θυγάτηρ Σόρ. | Ἡ θυγάτηρ Τύρου. |
| Δῶρα οἴσει. | Ἐν δώροις. | Τιμήσουσι. |
| 14. | 14. Ἐν κροσσωτοῖς χρυσοῖς. *Ἄλλος*, διὰ συσφιγκτήρων χρυσῶν. | 14. |
| 15. | 15. Περιβεβλημένη, πεποικιλμένη. *Ἄλλος*, ἠμφιεσμένη ποικίλα. *Ἄλλος*, ἔνδυσις αὐτῆς εἰς ποικιλτά. | 15. |
| | Αἱ πλησίον αὐτῆς. *Ἄλλος*, αἱ φίλαι αὐτῆς. | |
| | Ἀπενεχθήσονται *Ἄλλος*, ἀκολουθήσουσι. *Ἄλλος*, ἀνενεχθήσονται. | |
| 17. Ἀντὶ πατέρων ἐγένοντο υἱοί σου. | 17. Ἀντὶ τῶν πατέρων σου ἐγεννήθησάν σοι υἱοί. | 17. |
| 18. Ἀναμνήσω τὸ ὄνομά σου καθ' ἑκάστην γενεὰν, διὰ τοῦτο λαοὶ ὑμνήσουσί σε εἰς αἰῶνα διηνεκῶς. | 18. Μνησθήσονται τοῦ ὀνόματός σου ἐν πάσῃ γενεᾷ καὶ γενεᾷ· διὰ τοῦτο λαοὶ ἐξομολογήσονταί σοι εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος. *Ἄλλος*, ἐπὶ τούτῳ λαοὶ ἐξομολογήσονταί σοι. | 18. Ἀναμνήσω τὸ ὄνομά σου καθ' ἑκάστην γενεὰν, διὰ τοῦτο λαοὶ ὑμνήσουσί σε εἰς αἰῶνα διηνεκῶς. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| | Circumdata, variegata. | |
| 12. | 12. Quia concupivit. *Alius*, ut concupiscat. | 12. |
| Ipse enim Dominus tuus | Ipse enim est Dominus tuus. | |
| 13. Et adora eum. | 13. Et adorabunt eum. | 13. Et adora eum. |
| Filia autem fortis. | Filiæ Tyri. *Alius*, filia fortissima (*vel* optima). V, filia sor. | Filia Tyri. |
| Dona feret. | In muneribus. | Honorabunt. |
| 14. | 14. In fimbriis aureis. *Alius*, per fibulas aureas. | 14. |
| 15. | 15. Circumamicta, variegata. *Alius*, amicta variegatis. *Alius*, indumentum ejus in variegatis. | 15. |
| | Proximæ ejus. *Alius*, amicæ ejus. | |
| | Afferentur. *Alius*, sequentur. *Alius*, reducentur. | |
| 17. Pro patribus facti sunt filii tui. | 17. Pro patribus tuis nati sunt tibi filii. | 17. |
| 18. Memorabo nomen tuum per unamquamque generationem: propterea populi celebrabunt te in sæculum semper. | 18. Memores erunt nominis tui in omni generatione et generatione. Propterea populi confitebuntur tibi in æternum et in sæculum sæculi. *Alius*, super hoc populi confitebuntur tibi. | 18. Memorabo nomen tuum per unamquamque generationem: propterea populi celebrabunt te in sæculum semper. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XLIV.

*tur*. Lectiones Hebræas Græcis litteris descriptas adfert Chrysostomus.

V. 2. Σ., ἐκινήθη etc. Sic Eusebius, mss. et Drusius.

Ibid. Σ., τὰ ποιήματά μου ἐξαγγελῶ. Sic Agellius, qui hanc versionem uni Symmacho adscribit. Eusebius Aquilæ et Symmachi lectiones sic edidit, τὰ δικαιώματα.

Ibid. Ἀ., ἡ γλῶσσά μου σχοῖνος etc. Hasce Aquilæ et Symmachi lectiones adfert Eusebius. Chrysostomus vero ad Symmachum legit, ὡς γραφεῖον.

V. 3. Ἀ., κάλλει etc. Aquilæ et Symmachi lectiones habent Eusebius et Drusius; Quintæ editionis Colbertinus unus. Eusebius vero in hunc locum

sic habet : Ἐπεὶ δὲ ἡ Ἑβραϊκὴ λέξις, καὶ οἱ λοιποὶ ἑρμηνευταὶ, τὴν ἀνωτέρω διάνοιαν περιγράψαντες, ἀπὸ ἑτέρας ἀρχῆς τὴν ἔκθεσιν ἐποιήσαντο, εἰκότως καὶ ἡμεῖς ἐξ ἑτέρας ἀρχῆς τὸ, *ὡραῖος κάλλει παρὰ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων*, παρεθήκαμεν. l. c. *Quia vero Hebraica lectio et reliqui interpretes, superiore sententia circumscripta, alio deinde principio in expositione usi sunt, congruenter nos etiam illud:* speciosus forma præ filiis hominum, *ab alio initio duximus.* Deinde vero Eusebius Aquilæ et Symmachi lectiones consequenter adfert, ut nos edimus. In catena Corderii ad Aquilam legitur, κάλλει καλλωπήσεως..

Ibid. *Ἄλλος*, ἀνεχύθη χάρις etc. Drusius.

Ibid. *Ἄλλος*, ἐπὶ τούτῳ. Drusius.

V. 4. *Ἄλλος*, ζῶσαι etc. Drusius.

Ibid. *Ἄλλος*, τὸν ἔπαινόν σου. etc. Sic mss. Ultima vero lectio, ἡ δόξα σου καὶ ἡ εὐπρέπειά σου, est in Coisliniano bombycino.

V. 5. *Ἄλλος*, πρόκοπτε. Drusius.

Ibid. Ἀ., καὶ φωτίσει σε etc. Chrysostomus. Has Aquilæ et Symmachi lectiones sine interpretum nomine adfert Drusius.

V. 6. Ἀ., Σ., *κατὰ καρδίας* etc. Idem. Sic etiam notatur in codice Coisliniano.

V. 7. Ἀ., ὁ θρόνος σου etc. Sic Eusebius et mss. Vide Hieron. ad Principiam. Symmachi versionem adferunt mss. et Drusius, Theodotionis Martianæus noster.

Ibid. Ἀ., σκῆπτρον etc. Drusius.

V. 8. Ἀ., ἠγάπησας etc. Lectiones Aquilæ et Symmachi partim ex Eusebio in Psalmos, partim ex mss. mutuamur. Hebraicæ voces Græce scriptæ ex Chrysostomo : scholion autem ex mss.

## PSALMUS XLV

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 למנצח לבני־קרח על־עלמות שיר | 1. | 1. Τῷ νικοποιῷ τῶν υἱῶν Κορὲ, ὑπὲρ τῶν νεανιοτήτων μελῴδημα. |
| 2 בצרות נמצא מאד | 2. | 2. |
| 3 ובמוט | 3. | 3. Σφάλλεσθαι. |
| 4 יהמו יחמרו מימיו ירעשו־הרים בגאותו | 4. | 4. Ἐν τῇ ὑπερηφανίᾳ αὐτοῦ. |
| סלה | Σελ. | Ἀεί. |
| 5 נהר פלגיו ישמחו עיר־אלהים | 5. Φαλαγαυ. | 5. Τοῦ ποταμοῦ αἱ διαιρέσεις εὐφραίνουσι τὴν πόλιν τοῦ Θεοῦ. |
| קדש משכני עליון | | |
| 6 לפנות בקר | 6. | 6. Τῷ νεῦσαι πρωΐαν. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Victori filiis Core, super alamoth, canticum. *Hieron.*, victori filiorum Core, pro juventutibus canticum. | 1. Filiis Core. | 1. Victori filiorum Core, super juvenilitatibus canticum. |
| 2. In tribulationibus inventum valde. *Hieron.*, (auxilium) in tribulationibus inventus es validum. | 2. In tribulationibus quæ invenerunt nos nimis. | 2. |
| 3. Et in movendo. *Hieron.*, et concussi. | 3. Dum transferentur. | 3. In vacillando. |
| 4. Sonabunt, turbabuntur aquæ ejus, contremiscent montes in sublimitate ejus. *Hieron.*, sonantibus et intumescentibus gurgitibus ejus, et agitatis montibus in potentia ejus. | 4. Sonuerunt et turbatæ sunt aquæ eorum ; conturbati sunt montes in fortitudine ejus. | 4. In superbia ejus. |
| Selah. *Hieron.*, semper. | *Vacat.* | Semper. |
| 5. Fluminis rivi ejus lætificabunt civitatem Dei. *Hieron.*, fluminis divisiones lætificant civitatem Dei. | 5. Fluminis impetus lætificat civitatem Dei. | 5. Fluminis divisiones lætificant civitatem Dei. |
| Sanctum habitaculorum Altissimi. *Hieron.*, sanctum tabernaculum Altissimi. | Sanctificavit tabernaculum suum Altissimus. | |
| 6. Respiciendo mane. *Hieron.*, in ipso ortu matutino. | 6. Mane diluculo. | 6. Annuendo mane. |

V. 9. Ἄλλος, εἰς τὸν ἱματ- etc. Drusius.

Ibid. Ἀ., ἀπὸ ναῶν ὀδόντος. Sic Eusebius et tres mss. recte. Drusius vero, Ἀ., Σ., ἀπὸ ναῶν ὀδόντων. Theodoretus, Ἀ., Σ., ἀπὸ ναῶν ἐλεφαντίνων. Uterque male. Suspicor autem apud Theodoretum Aquilam huic postremæ interpretationi a librariis præfixum fuisse.

Ibid. Ἄλλος, ὅθεν ηὔφραναν σε. Drusius.

V. 10. Σ., ἐν τῷ etc. Idem sine interpretis nomine.

Ibid. Ἀ., ἐστηλώθη etc. Sic Martianæus noster. Ad Aquilam vero Agellius legit σύγκοιτις. Ibid. Drusius ait Quintam et Sextam habere ἐν χρυσῷ Ὠφείρ.

Ibid. Eusebius in Psalmos : περιβεβλημένη, πεποικιλμένη, οὐ φέρεται ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ. I. e., non exstat in Hebraico.

V. 12. Ἄλλος, ἵνα ἐπιθυμήσῃ. Drusius.

Ibid. Σ., αὐτὸς γὰρ etc. Unus codex et Drusius.

V. 13. Ἀ., Θ., καὶ προσκύνησον αὐτῷ. Σ., καὶ προσκύνει αὐτῷ. Ita Theodoretus. Colbertinus autem et Daniel Barbarus habent, Ἀ., Θ., προσεκύνησεν αὐτῷ. Drusius, Σ., καὶ προσκύνησον αὐτῷ. At Colbertinus προσκύνει exhibet. Theodoreti lectionem præstare putamus.

Ibid. Ἀ., Ε', θυγ-. Sic Martianæus.

Ibid. Σ., δῶρα οἴσει. Drusius. Θ., τιμήσουσι. Eusebius.

V. 14. Ἄλλος, διὰ συσφ. Drusius.

V. 15. Ἄλλος, ἠμφ. Ex Drusio.

Ibid. Ἄλλος, αἱ φίλαι αὐτῆς. Ex eodem.

Ibid. Ἄλλος, ἀκολουθήσουσι etc. Ex eodem.

V. 17. Ἀ., ἀντὶ τῶν etc. Eusebius.

V. 18. Sic mss. et Drusius. Unus autem codex ad Symmachi versionem πᾶσαν ponit pro ἑκάστην.

## PSALMUS XLV.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| . Ἐπινίκιον τῶν υἱῶν Κορὲ, ὑπὲρ τῶν αἰωνίων, ᾠδή. | 1. Εἰς τὸ τέλος, ὑπὲρ τῶν υἱῶν Κορὲ, ὑπὲρ τῶν κρυφίων, ψαλμός. | 1. |
| 2. | 2. Ἐν θλίψεσιν ταῖς εὑρούσαις ἡμᾶς σφόδρα. Ἄλλος, ἐν θλίψεσιν εὑρισκόμενος σφόδρα. Ἄλλος, εὑρέθη. | 2. |
| 3. | 3. Μετατίθεσθαι. Ε', σαλεύεσθαι. | 3. |
| 4. Ἠχούντων καὶ θολουμένων τῶν ὑδάτων, καὶ σειομένων ὀρέων ἐν τῷ ἐνδοξασμῷ αὐτοῦ. | 4. Ἤχησαν καὶ ἐταράχθησαν τὰ ὕδατα αὐτῶν· ἐταράχθησαν τὰ ὄρη ἐν τῇ κραταιότητι αὐτοῦ. Ε', ς', ἐν τῇ ὑπερηφανίᾳ αὐτοῦ. | 4. |
| Διάψαλμα. | Διάψαλμα. Ε', διαπαντός. ς', εἰς τέλος. | Διάψαλμα. |
| 5. Τοῦ ποταμοῦ αἱ διαιρέσεις εὐφραίνουσι τὴν πόλιν τοῦ Θεοῦ. | 5. Τοῦ ποταμοῦ τὰ ὁρμήματα εὐφραίνουσι τὴν πόλιν τοῦ Θεοῦ. | 5. Τοῦ ποταμοῦ αἱ διαιρέσεις εὐφραίνουσι τὴν πόλιν τοῦ Θεοῦ. |
| Τὸ ἅγιον τῆς κατασκηνώσεως τοῦ Ὑψίστου. | Ἡγίασε τὸ σκήνωμα αὐτοῦ ὁ Ὕψιστος. | |
| 6. Περὶ τὸν ὄρθρον. | 6. Τῷ προσώπῳ. Ἄλλος, τῷ πρωῒ, πρωΐ. | 6. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 1. Triumphale filiorum Core super æternis, canticum. | 1. In finem, super filiis Core, pro arcanis, psalmus. | 1. |
| 2. | 2. In tribulationibus quæ invenerunt nos nimis. *Alius*, in tribulationibus inventus valde. *Alius*, inventus est. | 2. |
| 3. | 3. Dum transferentur. V, in commovendo. | 3. |
| 4. Cum sonarent et turbarentur aquæ, et concuterentur montes in celebritate ejus. | 4. Sonuerunt et turbatæ sunt aquæ eorum ; conturbati sunt montes in fortitudine ejus. V, VI, in superbia ejus. | 4. |
| Diapsalma. | Diapsalma. V, perpetuo. VI, in finem. | Diapsalma. |
| 5. Fluminis divisiones lætificant civitatem Dei. | 5. Fluminis impetus lætificant civitatem Dei. | 5. Fluminis divisiones lætificant civitatem Dei. |
| Sanctum habitationis Altissimi. | Sanctificavit tabernaculum suum Altissimus. | |
| 6. Circa diluculum. | 6. Vultu. *Alius*, mane, mane. | 6. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
| --- | --- | --- |
| 7 המו גוים | 7. | 7. Συνήχθησαν ἔθνη. |
| מטו ממלכות | | Ἐσφάλησαν βασιλεῖαι. |
| 8 צבאות | 8. Σαβαωθ. | 8. |
| 10 משבית | 10. | 10. |
| וקצץ | | |
| עגלות ישרף באש | | |
| 11 הרפו ודעו | 11. Ουαρφου Ουαδου. | 11. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
| --- | --- | --- |
| 7. Sonuerunt gentes. *Hieron.*, conturbatæ sunt gentes. | 7. Conturbatæ sunt gentes. | 7. Congregatæ sunt gentes. |
| Mota sunt regna. *Hieron.*, concussa sunt regna. | Inclinata sunt regna. | Vacillarunt regna. |
| 8. Exercituum. *Hieron.*, *id.* | 8. Virtutum. | 8. |
| 10. Cessare faciens. *Hieron.*, compescuit. | 10. Auferens. | 10. |
| Et concidet. *Hieron.*, *id.* | Et confringet. | |
| Plaustra comburet igni *Hieron.*, *id.* | Et scuta comburet igni. | |
| 11. Cessate et cognoscite. *Hieron.*, *id.* | 11. Vacate et videte. | 11. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XLV.

V. 1. Sic unus Colbertinus titulum secundum Aquilam et Symmachum effert. Chrysostomus habet, Ἄλλος, ἐπὶ νεοτήτων, ᾆσμα. Cui consonat Hieronymus, qui vertit, *pro juventutibus*.

V. 2. Ἄλλος, ἐν θλίψ-. Chrysostomus. Drusius habet, *οἱ λοιποὶ*, εὑρέθη εὑρισκόμενος. Ibi autem duorum lectiones indicantur, quorum alter εὑρέθη habuit; alter vero, qui a Chrysostomo sine interpretis nomine adfertur, εὑρισκόμενος.

V. 5. Aquilæ et Quintæ editionis lectiones sic habet Drusius.

V. 4. Sic Eusebius et duo mss. qui loco ἐνδοξασμῷ habent omnes *παραδοξασμῷ*. Drusius, ἐνδοξασμῷ. Aquilæ et reliquorum lectionem adfert Drusius. Ad Symmachum malim ἐνδοξασμῷ, qui psalmo sequenti vocem גאון ex eadem radice interpretatur ἐνδοξασμόν. Voce autem παραδοξασμός פלא exprimit, Isai. IX, 6.

Ibid. *Ὁ Ἑβραῖος*, σελ etc. Vide supra psalm. III.

V. 5. Ἀ., Σ., Θ., τοῦ ποτ- Hanc versionem exhibent Eusebius et Colbertini duo, qui eam Aquilæ et Symmacho tribuunt. Colbertinus στιχηρῶς scri-

## PSALMUS LXVI.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
| --- | --- | --- |
| 1 למנצח לבני-קרח מזמור | 1. | 1. Τῷ νικοποιῷ τῶν υἱῶν Κορὲ, μελῴδημα. |
| 2 תקעו-כף | 2. | 2. |
| הריעו לאלהים בקול רנה | | |
| 4 ידבר עמים תחתינו | 4. | 4. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
| --- | --- | --- |
| 1. Victori filiis Core, psalmus. *Hieron.*, victori filiorum Core, psalmus. | 1. In finem, pro filiis Core, psalmus. | 1. Victori filiorum Core canticum. |
| 2. Plaudite palma. *Hieron.*, plaudite manibus. | 2. Plaudite manibus. | 2. |
| Jubilate Deo in voce exsultationis. *Hieron.*, jubilate Deo in voce laudis. | Jubilate Deo in voce exsultationis. | |
| 4. Ducet populos subter nos. *Hieron.*, congregavit populos subter nos. | 4. Subjecit populos nobis. | 4. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 7. | 7. Ἐταράχθησαν ἔθνη. Ἄλλος, συνήχθη ἔθνη. | 7. |
| Περιετράπησαν βασιλεῖαι. | Ἔκλιναν βασιλεῖαι. | |
| 8. | 8. Δυνάμεων. | 8. |
| 10. | 10. Ἀνταναίρων. Ἄλλ., ἀφανίζων. | 10. |
| | Συγκλάσει. Ἄλλος, συνέκλασε. | |
| | Καὶ θυρεοὺς κατακαύσει ἐν πυρί. Ἄλλος, καὶ ἁμάξας ἐμπρήσει ἐν πυρί. Ἄλλος, ἅρματα κατακαύσει ἐν πυρί. | |
| 11. | 11. Σχολάσατε καὶ γνῶτε. Ἄλλος, ἐάσατε ἵνα γνῶτε. Ἄλλος, ἱλάσθητε. Ἄλλος, ἰάθητε. | 11. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 7. | 7. Conturbatæ sunt gentes. *Alius*, congregatæ sunt gentes. | 7. |
| Eversa sunt regna. | Inclinata sunt regna. | |
| 8. | 8. Virtutum. | 8. |
| 10. | 10. Auferens *Alius*, de medio tollens. | 10. |
| | Confringet. *Alius*, confregit. | |
| | Et scuta comburet igni. *Alius*, et plaustra comburet igni. *Alius*, *id. aliter*. | |
| 11. | 11. Vacate et videte. *Alius*, cessate ut cognoscatis. *Alius*, propitiamini. *Alius*, sanamini. | 11. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XLV.

ptus etiam Theodotioni, quemadmodum et Drusius, qui hæc Latine tantum sic habet : *Fluminis divisiones lætificant civitatem Dei*. Lectio Hebraica φαλαγαυ ex Chrysostomo.

Ibid. Σ., τὸ ἅγιον τῆς κατασκηνώσεως etc. Eusebius et Drusius. Colbertinus autem unus habet, σκηνώσεως.

V. 6. Ἀ., τοῦ νεῦσαι πρωΐαν. Σ., περὶ τὸν ὄρθρον. Agellius. Drusius vero postremam versionem sine interpretis nomine adfert.

V. 7. Ἀ., συνήχθησαν ἔθνη. Drusius.

Ibid. Ἀ., ἐσφάλησαν βασιλεῖαι. Mss. Drusius vero, Σ., περιετράπ., et sic Eusebius.

V. 8. Ὁ Ἑβραῖος, σαβαωθ. Regius unus.

V. 10. Ἄλλος, ἀφανίζων. Colbertinus στιχηρῶς scriptus.

Ibid. Ἄλλος, συνέκλασε. Drusius.

Ibid. Ἄλλος, καὶ ἁμάξας ἐμπρ. Idem. Ultimam lectionem habet Coislinianus bombycinus.

V. 11. Has lectiones exhibet idem Drusius. Lectio Hebraica ουαρφου ουαδου ex Chrysostomo, ubi prior syllaba ου in ουαρφου supervacanea est.

## PSALMUS LXVI.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 1. Ἐπινίκιον τῶν υἱῶν Κορὲ, ᾠδή. | 1. Εἰς τὸ τέλος, ὑπὲρ τῶν υἱῶν Κορὲ, ψαλμός. | 1. Εἰς τὸ νῖκος τῶν υἱῶν Κορὲ, ᾆσμα. |
| 2. | 2. Κροτήσατε χεῖρας. Ἄλλος, κροτήσατε χειρί. | 2. |
| | Ἀλαλάξατε τῷ Θεῷ ἐν φωνῇ ἀγαλλιάσεως. Ἄλλος, σημάνατε τῷ Θεῷ ἐν φωνῇ εὐφημίας. Ἄλλος, εὐφημήσατε. | |
| 4. Ὑπέταξε βασιλεῖς ἡμῖν. | 4. Ὑπέταξε λαοὺς ἡμῖν. | 4. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 1. Triumphale filiorum Core, canticum. | 1. In finem, pro filiis Core, psalmus. | 1. In victoriam filiorum Core, canticum. |
| 2. | 2. Plaudite manibus. *Alius*, plaudite manu. | 2. |
| | Jubilate Deo in voce exsultationis. *Alius*, significate (*vel*, tuba canite) Deo in voce benedictionis. *Alius*, benedicite. | |
| 4. Subjecit reges nobis. | 4. Subjecit populos nobis. | 4. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 5 את־נחלתנו את גאון יעקב | 5. | 5. Κληρονομίαν ἡμῶν. Τὸ ὑπερφερὲς Ἰακώβ. |
| סלה | Σελ. | Ἀεί. |
| 9 על־גוים | 9. | 9. |
| 10 נדיבי עמים ׀ נאספו עם אלהי אברהם | 10. Εμ ελωι Αβρααμ. | 10. |
| כי לאלהים מגני־ארץ מאד נעלה | | Ὅτι τοῦ Θεοῦ θυρεοὶ γῆς, σφόδρα ἀνεβιβάσθησαν. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 5. Hæreditatem nostram. *Hieron.*, *id.* | 5. Hæreditatem suam. | 5. Hæreditatem nostram. |
| Excellentiam Jacob. *Hieron.*, gloriam Jacob. | Speciem Jacob. | Excellentiam Jacob. |
| Selah. *Hieron.*, semper. | *Vacat.* | Semper. |
| 9. Super gentes. *Hieron.*, *id.* | 9. Super gentes. | 9. |
| 10. Magnifici populorum aggregati sunt cum populo Dei Abraham. *Hieron.*, principes populorum congregati sunt, populus Dei Abraham. | 10. Principes populorum congregati sunt cum Deo Abraham. | 10. |
| Quoniam ipsius Dei scuta terræ, vehementer elevatus est. *Hieron.*, quoniam dii, scuta terræ, vehementer elevati sunt. | Quoniam dii fortes, vehementer elevati sunt. | Quoniam Dei scuta terræ, multum exaltati sunt. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XLVI.

V. 1. Ad titulum hæc habet Eusebius : Δοκεῖ μοι τὰ τῆς προγραφῆς ἐσφαλμένως ἔχειν· οὐ γὰρ *ὑπὲρ τῶν υἱῶν Κορὲ*, ἀλλὰ τοῖς υἱοῖς *Κορὲ*, ἢ *τῶν υἱῶν Κορὲ* ἐχρῆν ἐπιγεγράφθαι κατὰ τὰς ἔμπροσθεν προγραφάς Οἱ γὰρ λοιποὶ ἑρμηνευταὶ καὶ τὸ Ἑβραϊκὸν ὁμοίως ἔχουσι τοῖς ἔμπροσθεν. I. e. *Videtur mihi inscriptio mendose posita : neque enim*, pro filiis Core, *sed* filiis Core, *aut* filiorum Core, *perinde atque in prioribus titulis, inscriptum oportuit. Reliqui enim interpretes et Hebraicum exemplar similem prioribus præferunt inscriptionem.*

V. 2. Ἄλλ., κροτήσατε χειρί. Drusius.

Ibid. Ἄλλ., σημάνατε etc. Chrysostomus. Ἄλλ., εὐφημήσατε. Sic unus Regius et Drusius.

V. 4. Σ., ὑπέταξε βασιλεῖς ἡμῖν. Theodoretus. Quis autem credat Symmachum vertisse βασιλεῖς, *reges*, ubi עמים *populos* legitur? nisi forte dicatur, hæc quoad sensum synonyma esse; nam perinde dici potest, Deum Israelitis subjecisse reges Cha-

## PSALMUS XLVII.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 שיר מזמור לבני קרח | 1. | 1. |
| 2 גדול יהוה ומהלל מאד | 2. | 2. |
| 3 יפה נוף משוש כל־הארץ | 3. | 3. Καλῷ βλαστήματι, χάρματι πάσης τῆς γῆς. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Canticum psalmi filiis Core. *Hieron.*, canticum psalmi filiorum Core. | 1. Psalmus cantici filiis Core, secunda sabbati. | 1 |
| 2. Magnus Dominus et laudabilis valde. *Hieron.*, magnus Dominus et laudabilis nimis. | 2. Magnus Dominus et laudabilis nimis. | 2. |
| 3. Pulcher climate gaudium universæ terræ. *Hieron.*, specioso germine, gaudio universæ terræ. | 3. Fundatur exsultatione universæ terræ. | 3. Specioso germine, gaudio universæ terræ. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 5. Κληρουχίαν ἡμῶν. | 5. Κληρονομίαν αὐτοῦ. | 5. |
| Τὸν ἐνδοξασμὸν Ἰακώβ. | Τὴν καλλονὴν Ἰακώβ. Ε', τὸ καύχημα Ἰακώβ. | |
| Διάψαλμα. | Διάψαλμα. Ε', διαπαντός. ς', εἰς τέλος. | Διάψαλμα. |
| 9. | 9. Ἐπὶ τὰ ἔθνη. Ἄλλος, ἐπάνω τῶν ἐθνῶν. | 9. |
| 10. Ἄρχοντες λαῶν ἠθροΐσθησαν, λαὸς τοῦ Θεοῦ Ἀβραάμ. | 10. Ἄρχοντες λαῶν συνήχθησαν μετὰ τοῦ Θεοῦ Ἀβραάμ. | 10. Ἄρχοντες λαῶν συνήχθησαν μετὰ τοῦ Θεοῦ Ἀβραάμ. |
| Ὅτι τοῦ Θεοῦ οἱ ὑπερασπισμοὶ τῆς γῆς. | Ὅτι τοῦ Θεοῦ οἱ κραταιοὶ τῆς γῆς σφόδρα ἐπήρθησαν. Ε', ὑπερασπισμοὶ τῆς γῆς. | Ὅτι τοῦ Θεοῦ οἱ ὑπερασπισμοὶ τῆς γῆς. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 5. Hæreditatem nostram. | 5. Hæreditatem suam. | 5. |
| Gloriam Jacob. | Speciem Jacob. V, glorificationem Jacob. | |
| Diapsalma. | Diapsalma. V, perpetuo. VI, in finem. | Diapsalma. |
| 9. | 9. Super gentes. *Alius*, supra gentes. | 9. |
| 10. Principes populorum congregati sunt, populus Dei Abraham. | 10. Principes populorum congregati sunt cum Deo Abraham. | 10. Principes populorum congregati sunt cum Deo Abraham. |
| Quoniam Dei protectiones terræ. | Quoniam Dei fortes terræ vehementer elevati sunt. V, protectiones terræ. | Quoniam Dei protectiones terræ. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XLVI.

nanæorum, ac populos Chananæorum; idipsum quippe utroque modo significatur.

V. 5. Ἀ., κληρονομίαν etc. Mss. et Eusebius.

Ibid. Ἀ., τὸ ὑπερφερὲς Ἰακώβ. Sic Eusebius: at Theodoretus, Ἀ., τὸ ὑπερήφανον Ἰακώβ. Sequentes Symmachi et Quintæ versiones habet Eusebius.

Ibid. *Τὸ Ἑβρ.*, σελ. Vide supra psalm. III.

V. 9. *Ἀλλ.*, ἐπάνω etc. Drusius.

V. 10. Lectionem Hebraicam sic αμ ελωιμ, habet unus codex; sed Chrysostomus, εμ ελωι Αβρααμ. Aquilæ et Symmachi lectiones effert Eusebius, qui dicit vocem Hebraicam עם et *cum* et *populum* significare pro varietate legendi *em*, vel *am*. (*)

Ibid. Ἀ., ὅτι τοῦ Θεοῦ etc. Has interpretationes exhibent duo manuscripti. Ad Aquilam sic etiam verti forte posset, *Quoniam Dei scuta terræ multum exaltata sunt.* Utram malis interpretationem adhibe.

(*) Vera lectio hebraica est αμ, עם, ut et eam effert Eusebius. Præterea eodem Eusebio teste, Theodotio iisdem verbis transtulit quibus Symmachus. Καὶ ὁ Θεοδοτίων, inquit, ὁμοίως τῷ Συμμάχῳ ἡρμήνευσεν εἰπών· *Ἄρχοντες* etc. DRACH.

# PSALMUS XLVII.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 1. | 1. Ψαλμὸς ᾠδῆς τοῖς υἱοῖς Κορὲ δευτέρᾳ σαββάτου. *Ἄλλος*, ᾠδὴ ψαλμοῦ τοῖς υἱοῖς Κορέ. | 1. |
| 2. | 2. Μέγας Κύριος καὶ αἰνετὸς σφόδρα. *Οἱ λοιποί*, μέγας Κύριος καὶ ὑμνητὸς σφόδρα. | 2. |
| 3. Ἀπ' ἀρχῆς ἀφωρισμένῳ ἀγλαΐσματι πάσης τῆς γῆς. | 3. Εὐρίζων ἀγαλλιάματι πάσης τῆς γῆς. *Ἄλλος*, εὐρίζῳ. Ε', εὐκλάδῳ. | 3. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 1. | 1. Psalmus cantici filiis Core, secunda sabbati. *Alius*, canticum psalmi filiis Core. | 1. |
| 2. | 2. Magnus Dominus et laudabilis nimis. *Reliqui*, magnus Dominus et laudabilis valde. | 2. |
| 3. A principio determinato splendori universæ terræ. | 3. Bene radicans exsultatione universæ terræ. *Al.*, bene radicato. V, pulchris ramis prædito. | 3. |

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛΑΣ. |
|---|---|---|
| הר־ציון ירכתי צפון | Αρ Σιων ιερχθη σαφουν. | |
| 4 אלהים בארמנותיה נודע למשגב | 4. | 4. Εἰς ὑπερέπαρσιν. |
| 5 כי־הנה המלכים נועדו עברו יחדו | 5. | 5. |
| 6, 7 המה ראו כן תמהו נבהלו נחפזו רעדה אחזתם שם חיל כיולדה | 6, 7. Θεσσαβερ. | 6, 7. Ἐθαμβήθησαν. |
| 8 ברוח קדים תשבר אניות תרשיש | 8. | 8. Ἐν πνεύματι καύσωνος συντρίβεις νῆας Θαρσεῖς. |
| 10 דמינו אלהים חסדך בקרב היכלך | 10. Δεμμηνου.... ηχαλαχ. | 10. Ἐν μέσῳ τοῦ ναοῦ σου. |
| 11 על־קצוי | 11. | 11. |
| 12 ישמח ׀ הר־ציון תגלנה בנות יהודה | 12. | 12. |
| למען משפטיך | | |
| 13 והקיפוה | 13. | 13. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| Mons Sion, latera aquilonis. *Hieron.*, monti Sion lateribus aquilonis. | Mons Sion, latera aquilonis. | |
| 4. Deus in palatiis ejus notus est ad elevationem. *Hieron.*, Deus in domibus ejus agnitus est in auxiliando. | 4. Deus in domibus ejus cognoscetur, cum suscipiet eam. | 4. In superexaltationem. |
| 5. Quoniam ecce reges convenerunt, transierunt pariter. *Hieron.*, quoniam ecce reges congregati sunt: venerunt simul. | 5. Quoniam ecce reges terræ congregati sunt, convenerunt in unum. | 5. |
| 6, 7. Ipsi viderunt, sic admirati sunt, territi sunt, festinaverunt, tremor apprehendit eos: ibi dolor tamquam parturientis. *Hieron.*, ipsi videntes sic obstupuerunt: conturbati sunt, admirati sunt. Horror possedit eos ibi: dolor quasi parturientis. | 6, 7. Ipsi videntes sic admirati sunt, conturbati sunt, commoti sunt, tremor apprehendit eos: ibi dolores ut parturientis. | 6, 7. Attoniti sunt. |
| 8. In vento orientali conteres naves Tharsis. *Hieron.*, in vento uredinis confringes naves Tharsis. | 8. In spiritu vehementi conteres naves Tharsis. | 8. In vento uredinis confringes naves Tharsis. |
| 10. Cogitavimus, Deus, misericordiam tuam in medio templi tui. *Hieron.*, æstimavimus, Deus, misericordiam tuam in medio templi tui. | 10. Suscepimus, Deus, misericordiam tuam in medio templi tui. | 10. In medio templi tui. |
| 11. Super fines. *Hieron.*, ad extremum. | 11. In fines. | 11. |
| 12. Lætetur mons Sion, exsultent filiæ Judæ. *Hieron.*, *id.* | 12. Lætetur mons Sion, et exsultent filiæ Judæ. | 12. |
| Propter judicia tua. *Hieron.*, *id.* | Propter judicia tua. | |
| 13. Et circuite eam. *Hieron.*, *id.* | 13. Et complectimini eam. | 13. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| | Ὄρη Σιὼν τὰ πλευρὰ τοῦ βοῤῥᾶ. *Ἄλλος*, ὄρη Σιὼν οἱ μηροὶ τοῦ βοῤῥᾶ. | |
| 4. Ὁ Θεὸς ἐν τοῖς βασιλείοις αὐτῆς γνωσθήσεται εἰς ὀχύρωμα. | 4. Ὁ Θεὸς ἐν ταῖς βάρεσιν αὐτῆς γινώσκεται, ὅταν ἀντιλαμβάνηται αὐτῆς. *Ἄλλος*, ὁ Θεὸς ἐν ταῖς βάρεσιν αὐτῆς ἐγνώσθη εἰς τὸ ἐξελέσθαι αὐτήν. Ε', ὁ Θεὸς ἐν τοῖς βασιλείοις αὐτῆς γνωσθήσεται εἰς ὀχύρωμα. | 4. |
| 5. Ἰδοὺ γὰρ οἱ βασιλεῖς συνετάξαντο, ἦλθον ὁμοῦ. | 5. Ὅτι ἰδοὺ γὰρ οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς συνετάξαντο, ἤλθοσαν ἐπὶ τὸ αὐτό. | 5. |
| 6, 7. Αὐτοὶ ἰδόντες οὕτως ἐθαύμασαν, ἐταράχθησαν, ἐξεπλάγησαν, φρίκη κατέσχεν αὐτούς· ὠδῖνες ὡς τικτούσης. | 6, 7. Αὐτοὶ ἰδόντες οὕτως ἐθαύμασαν, ἐταράχθησαν, ἐσαλεύθησαν, τρόμος ἐπελάβετο αὐτούς· ἐκεῖ ὠδῖνες ὡς τικτούσης. | 6, 7. |
| 8. Δι' ἀνέμου βιαίου κατεάξεις ναῦς Θαρσεῖς. | 8. Ἐν πνεύματι βιαίῳ συντρίψεις πλοῖα Θαρσεῖς. | 8. |
| 10. Εἰκάσαμεν, ὁ Θεὸς, τὸ ἔλεός σου ἐν μέσῳ τοῦ ναοῦ σου. | 10. Ὑπελάβομεν, ὁ Θεὸς, τὸ ἔλεός σου ἐν μέσῳ τοῦ ναοῦ σου. *Ἄλλως*, ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ σου. Ε', Ϛ', ἐν μέσῳ τοῦ ναοῦ σου. | 10. Ἐν μέσῳ τοῦ ναοῦ σου. |
| 11. | 11. Ἐπὶ τὰ πέρατα. *Ἄλλος*, ἐπὶ τὰ τέλη. | 11. |
| 12. Εὐφραίνεται τὸ ὄρος Σιὼν, καὶ ἀγαλλιῶσιν αἱ θυγατέρες τῆς Ἰουδαίας. | 12. Εὐφράνθητι, τὸ ὄρος Σιὼν, ἀγαλλιάσθωσαν αἱ θυγατέρες τῆς Ἰουδαίας. | 12. Εὐφραίνεται τὸ ὄρος Σιὼν, καὶ ἀγαλλιῶσιν αἱ θυγατέρες τῆς Ἰουδαίας. |
| | Ἕνεκα τῶν κριμάτων σου. *Ἄλλος*, διὰ κρίσεις σου. | |
| 13. Περιτειχίσατε αὐτήν. | 13. Περιλάβετε αὐτήν. *Ἄλλος*, καὶ περιέλθετε αὐτήν. | 13. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| | Montes Sion latera aquilonis. *Alius*, montes Sion, femora aquilonis. | |
| 4. Deus in regiis ejus cognoscetur ad munimentum. | 4. Deus in domibus ejus cognoscitur cum suscipiet eam. *Alius*, Deus in domibus ejus cognitus est ut liberet eam. V, Deus in regiis ejus cognoscetur ad munimentum. | 4. |
| 5. Ecce enim reges congregati sunt : venerunt simul. | 5. Quoniam ecce reges terræ congregati sunt, venerunt in unum. | 5. |
| 6, 7. Ipsi videntes sic admirati sunt, conturbati sunt, territi sunt, horror occupavit eos, dolores sicut parturientis. | 6, 7. Ipsi videntes sic admirati sunt, conturbati sunt, commoti sunt, tremor apprehendit eos : ibi dolores ut parturientis. | 6, 7. |
| 8. Per ventum violentum confringes naves Tharsis. | 8. In spiritu vehementi conteres naves Tharsis. | 8. |
| 10. Æstimavimus, Deus, misericordiam tuam in medio templi tui. | 10. Suscepimus, Deus, misericordiam tuam in medio templi tui. *Aliter*, in medio populi tui. V, VI, in medio templi tui. | 10. In medio templi tui. |
| 11. | 11. In terminos. *Alius*, in fines. | 11. |
| 12. Lætatur mons Sion, et exsultant filiæ Judææ. | 12. Lætare, mons Sion, exsultent filiæ Judææ. | 12. Lætatur mons Sion, et exsultant filiæ Judææ. |
| | Propter judicia tua. *Alius*, *id.* | |
| 13. Muris circumcingite eam. | 13. Complectimini eam. *Alius*, et circuite eam. | 13. |

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛAΣ. |
|---|---|---|
| כפרו מגדליה | | Ψηφίσατε τοὺς πύργους αὐτῆς. |
| 14 שיתו לבכם ו לחילה | 14. | 14. Εἰς εὐπορίαν. |
| פסגו ארמנותיה<br>לדור אחרון | | |
| 15 ועד | 15. | 15. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| Numerate turres ejus. *Hieron.*, *idem.* | Narrate in turribus ejus. | Numerate turres ejus. |
| 14. Ponite cor vestrum ad antemurale ejus. *Hieron.*, ponite cor vestrum in mœnibus ejus. | 14. Ponite corda vestra in virtute ejus. | 14. In abundantiam. |
| Roborate palatia ejus. *Hieron.*, separate palatia ejus. | Distribuite domos ejus. | |
| In generatione novissima. *Hieron.*, *id.* | In generatione altera. | |
| 15. Et perpetuum. *Hieron.*, in perpetuum. | 15. Et in sæculum sæculi. | 15. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XLVII.

V. 1. Titulus ex quibusdam mss. Illud autem, δευτέρᾳ σαββάτου, adjectitium est, nec habetur in Hebræo, ut et alia multa in titulis Psalmorum secundum LXX Interpretes.

V. 2. *Οἱ λοιποί*, μέγας Κύριος, καὶ ὑμνητὸς σφόδρα. Eusebius in Psalmos.

V. 3. Ἀ., καλῷ βλαστήματι etc. Drusius. In τοῖς Ο' sic legit Eusebius, ἐν ὄρει ἁγίῳ αὐτοῦ εὐρίζῳ, ut sensus hujus versus sit secundum ipsum: *Magnus Dominus et laudabilis valde, in civitate Dei nostri, in monte sancto ejus bene radicato, jubilatione universæ terræ Montes Sion, latera Aquilonis, civitas regis magni.*

Ibid. Lectionem Hebraicam, Αρ Σιων etc., adfert Chrysostomus. *Ἄλλος*, ὄρη Σιὼν etc. Coislin. bombyc. Videtur Aquilæ esse: nam litteram e vestigio sequitur.

V. 4. Ἀ., εἰς ὑπερέπαρσιν, Drusius. Symmachi vero interpretationem, ejus præmisso nomine, adfert Eusebius, itemque codex unus Regius; sed Drusius eam Quintæ editioni tribuit. Eam vero quæ Quintæ editionis est, quasi incerti interpretis adfert. Eusebium incunctanter sequimur, cujus lectio etiam altero codice firmatur. Vocem משגב alibi vertunt Aquila et Symmachus, *κραταίωμα*.

V. 5. Σ., ἰδοὺ γὰρ etc. Sic Eusebius.

V. 6, 7. Ἀ., ἐθαμβήθησαν. Drusius. Ibidem Symmachi lectionem plenam profert Eusebius in Psalmos.

V. 8. Ἀ., ἐν πνεύματι καύσωνος etc. Eusebius.

## PSALMUS XLVIII.

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛAΣ. |
|---|---|---|
| 1 למנצח לבני-קרח מזמור | 1. | 1. Τῷ νικοποιῷ τῶν υἱῶν Κορὲ, μελῴδημα. |
| 2 שמעו-זאת | 2. | 2. |
| ישבי חלד | Ολδ. | Οἱ κατοικοῦντες τὴν κατάδυσιν. |
| 3 גם-בני אדם גם-בני-איש | 3. | 3. |
| יחד | | |
| 4 והגות לבי תבונות | 4. Ουαγιθ. | 4. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Victori filiis Core, psalmus. *Hier.*, victori filiorum Core, psalmus. | 1. In finem filiis Core, psalmus. | 1. Victori filiorum Core, canticum. |
| 2. Audite hoc. *Hieron.*, audite hæc. | 2. Audite hæc. | 2. |
| Qui habitatis orbem. *Hieron.*, qui habitatis occidentem. | Qui habitatis orbem. | Qui habitatis occidentem. |
| 3. Etiam filii hominis, etiam filii viri. *Hieron.*, tam filii Adam, quam filii singulorum. | 3. Quique terrigenæ et filii hominum. | 3. |
| Pariter. *Hieron.*, simul. | Simul in unum. | |
| 4. Et meditatio cordis mei intel- | 4. Et meditatio cordis mei | 4. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| Ἀριθμήσατε τοὺς πύργους αὐτῆς. | Διηγήσασθε ἐν τοῖς πύργοις αὐτῆς. Ἄλλος, ἐπαινέσατε. | |
| 14. Τάξατε τὰς καρδίας ὑμῶν εἰς τὸν περίβολον αὐτῆς. | 14. Θέσθε τὰς καρδίας ὑμῶν εἰς τὴν δύναμιν αὐτῆς. | 14. |
| Διαμετρήσατε τὰ βασίλεια αὐτῆς. | Καταδιέλεσθε τὰς βάρεις αὐτῆς. | |
| Ἐν γενεᾷ μεταγενεστέρᾳ. | Εἰς γενεὰν ἑτέραν. | |
| 15. Εἰς τὸ διηνεχές. | 15. Καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος. | 15. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| Numerate turres ejus. | Narrate in turribus ejus. *Alius*, laudate. | |
| 14. Constituite corda vestra in ambitum murorum ejus. | 14. Ponite corda vestra in virtute ejus. | 14. |
| Dimetimini regias ejus. | Distribuite domos ejus. | |
| In generatione novissima. | In generatione altera. | |
| 15. In perpetuum. | 15. Et in sæculum sæculi. | 15. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XLVII.

V. 10. Symmachi lectionem adfert Coislin. unus antiquissimus. Vocem Hebraicam δεμμηνου habet Chrysostomus. Drusius, ἄλλος, εἰκάσαμεν etc. Sed esse Symmachi interpretationem declarat Coislinianus supra memoratus.

Ibid. Ἀ., Θ., Ε', ϛ'. Hos interpretes, adjunctis Σ., Ο', una serie ponunt Colbertinus στιχηρῶς scriptus et Coislinianus. Alii vero dicunt, οἱ λοιποί. Inter illos autem interpretes memorantur etiam LXX, quia sic habebant in Hexaplis. Altera autem lectio, ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ σου, in aliis exemplaribus exstabat, et est hodie in edit. Rom.

V. 11. Ἄλλος, ἐπὶ τὰ τέλη. Sic Coislinianus unus vetustissimus : vocem קץ τέλος vertere solet Aquila.

V. 12. Σ., Θ., εὐφραίνεται etc. Drusius.

Ibid. Ἄλλος, διὰ κρίσεις σου. Idem.

V. 13. Σ., περιτειχίσατε αὐτήν. Sic Regius unus. Ἄλλ., περιέλθετε. Chrysostomus.

Ibid. Ἀ., ψηφίσατε etc. Sic Eusebius et duo codices Regii.

V. 14. Has lectiones exhibent duo mss. Harum partem duntaxat Drusius. [Ex Eusebio addidimus αὐτῆς in lectione Symmachi. DRACH.]

Ibid. Σ., διαμετρήσατε etc. Idem Drusius.

Ibid. Σ., ἐν γενεᾷ μεταγ. Idem.

V. 15. Σ., εἰς τὸ διηνεχές. Drusius (*).

(*) De voce על־מות hujus versus, Talmud Hieros. tract. Megilla, cap. II, Halacha 4, sic habet : תירגם עקילס אתא נסייא עולם שאין בו מות. I. e. « Aquila transtulit *ala nasia* (ἀθανασία, *immortalitas*), seculum in quo non est mors. » DRACH.

## PSALMUS XLVIII.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 1. Ἐπινίκιος τῶν υἱῶν Κορὲ, ᾠδή. | 1. Εἰς τὸ τέλος, τοῖς υἱοῖς Κορὲ, ψαλμός. | 1. Εἰς τὸ νῖκος. |
| 2. | 2. Ἀκούσατε ταῦτα. Ἄλλος, ἀκούσατε τοῦτο. | 2. |
| Οἱ κατοικοῦντες τὴν κατάδυσιν. | Οἱ κατοικοῦντες τὴν οἰκουμένην. Ἄλλος, ἐγκατάδυσιν. | |
| 3. Ἤ τε ἀνθρωπότης, καὶ προσέτι καὶ υἱοὶ ἑκάστου ἀνδρός. | 3. Οἵ τε γηγενεῖς, καὶ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων. | 3. |
| | Ἐπιτοαυτό. Ἄλλος, ὁμοῦ. | |
| 4. | 4. Καὶ ἡ μελέτη τῆς καρδίας μου σύνεσιν. Ἄλλος, καὶ μινυρίσει ἡ | 4. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 1. Triumphale filiorum Core, canticum. | 1. In finem, filiis Core, psalmus. | 1. In victoriam. |
| 2. | 2. Audite hæc. *Alius*, audite hoc. | 2. |
| Qui habitatis occidentem. | Qui habitatis orbem. *Alius*, demersionem. | |
| 3. Etiam humanum genus, et præterea etiam filii uniuscujusque viri. | 3. Quique terrigenæ, et filii hominum. | 3. |
| | Simul in unum. *Alius*, pariter. | |
| 4. | 4. Et meditatio cordis mei | 4. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| תבונות | | Συνέσεις. |
| 5 אטה למשל אזני | 5. Λαμασαλ. | 5. |
| בכנור | | |
| חידתי | Ιδαθει. | |
| 6 בימי רע *Ὁ Σύρος, ρᾶ.* | 6. | 6. |
| עון עקבי יסבני | Αων ακουββαι ισουββουνει. | |
| 7 יתהללו | 7. | 7. |
| 9 ויקר פדיון | 9. | 9. |
| וחדל לעולם | | Καὶ ἐπαύσατο εἰς αἰῶνα. |
| 10 ויחי־עוד לנצח | 10. | 10. Καὶ ζήσεται εἰς νῖκος. |
| 11 יחד כסיל ובער יאבדו | 11. | 11. |
| 12 משכנתם לדר ודר | 12. | 12. |
| קראו בשמותם עלי אדמות | Αληαδαμωθ. | Ἐκάλεσαν ἐν ὀνόματι αὐτῶν ἐπὶ χθόνας. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| ligentias. *Hieron.*, et meditatio cordis mei prudentias. | prudentiam. | |
| Intelligentias. | Prudentiam. | Intelligentias. |
| 5. Inclinabo ad parabolam aurem meam. *Hieron., id.* | 5. Inclinabo in parabolam aurem meam. | 5. |
| In cinyra. *Hieron.*, in cithara. | In psalterio. | |
| Ænigma meum. *Hieron., id.* | Propositionem meam. | |
| 6. In diebus mali. *Hieron., id. Syrus*, ra. | 6. In die mala. | 6. |
| Iniquitas calcaneorum meorum circumdabit me. *Hieron.*, iniquitas calcanei mei. | Iniquitas calcanei mei. | |
| 7. Gloriabuntur. *Hieron.*, superbiunt. | 7. Gloriantur. | 7. |
| 9. Et pretium redemptionis. *Hieron.*, neque pretium redemptionis. | 9. Et pretium redemptionis. | 9. |
| Et desinet in sæculum. *Hieron.*, sed quiescet in sæcula. | Et laboravit in æternum. | Et quievit in sæculum. |
| 10. Et vivat adhuc in æternum. *Hieron.*, et vivet ultra in sempiternum. | 10. Et vivet adhuc in finem. | 10. Et vivet in victoriam. |
| 11. Simul stultus et insipiens peribunt. *Hieron.*, simul insipiens et indoctus peribunt. | 11. Simul insipiens et stultus peribunt. | 11. |
| 12. Tabernacula eorum in generatione et generatione. *Hieron.*, tabernacula sua in generatione et generatione. | 12. Tabernacula eorum in progenie et progenie. | 12. |
| Vocaverunt in nominibus suis super terras. *Hieron.*, vocaverunt nominibus suis terras suas. | Vocaverunt nomina sua in terris suis. | Vocaverunt in nomine suo super terras. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| | καρδία μου σύνεσιν. Ἄλλος, μηνύσει. | |
| Σύνεσιν. | Συνέσεις. Ε', ς', *id.* | Σύνεσιν. |
| 5. | 5. Κλινῶ εἰς παραβολὴν τὸ οὖς μου. Ἄλλος, κλινῶ παραβολῇ τὸ οὖς μου. | 5. |
| | Ἐν ψαλτηρίῳ. Ἄλλος, ἐν κιθάρᾳ. Ἄλλος, διὰ ψαλτηρίου. | |
| | Τὸ πρόβλημά μου. Ἄλλος, αἴνιγμά μου. | |
| 6. Ἐν ἡμέρᾳ κακώσεως. | 6. Ἐν ἡμέρᾳ πονηρᾷ. Ἄλλος, ἐν ἡμέρᾳ πονηροῦ. Ἄλλος, κακοῦ. | 6. |
| Ἀνομία τῶν ἰχνέων μου. | Ἀνομία τῆς πτέρνης μου. | |
| 7. | 7. Καυχώμενοι. Ἄλλος, ἀλαζονευόμενοι. | 7. |
| 9. | 9. Καὶ τὴν τιμὴν τῆς λυτρώσεως. Ἄλλος, καὶ ἀντίλυτρον. | 9. |
| Ἀλλὰ παυσάμενος τῷ αἰῶνι τούτῳ. | Καὶ ἐκοπίασεν εἰς τὸν αἰῶνα. | |
| 10. Ζῶν ἀεὶ διατελέσει. | 10. Καὶ ζήσεται εἰς τέλος. | 10. |
| 11. Ὁμοῦ ἀνόητος καὶ ἀμαθὴς ἀπολοῦνται. | 11. Ἐπιτοαυτὸ ἄφρων καὶ ἄνους ἀπολοῦνται. | 11. |
| 12. | 12. Σκηνώματα αὐτῶν εἰς γενεὰν καὶ γενεάν. Ἄλλος, τὰ ἐντὸς τῶν οἰκιῶν αὐτῶν εἰς αἰῶνα. Ἄλλος, κατασκηνώσεις αὐτῶν εἰς γενεάν. | 12. |
| Ὀνομάσαντες ἐπ' ὀνομασίαν αὐτῶν τὰς γαίας. | Ἐπεκαλέσαντο τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἐπὶ τῶν γαιῶν αὐτῶν. | Ἐπεκαλέσαντο τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἐπὶ τῶν γαιῶν αὐτῶν. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| | prudentiam. *Alius*, et meditabitur cor meum intelligentiam. *Alius*, indicabit. | |
| Intelligentiam. | Intelligentias. V, VI, *id.* | Intelligentiam. |
| 5. | 5. Inclinabo in parabolam aurem meam. *Alius*, inclinabo parabolæ aurem meam. | 5. |
| | In psalterio. *Alius*, in cithara. *Alius*, per psalterium. | |
| | Propositionem meam. *Alius*, ænigma meum. | |
| 6. In die afflictionis. | 6. In die mala. *Alii*, in die mali. | 6. |
| Iniquitas vestigiorum meorum. | Iniquitas calcanei mei. | |
| 7. | 7. Gloriantes. *Alius*, arroganter agentes. | 7. |
| 9. | 9. Et pretium redemptionis. *Alius*, *id.* | 9. |
| Sed et cum quieverit sæculo huic. | Et laboravit in æternum. | |
| 10. Vivens semper durabit. | 10. Et vivet in finem. | 10. |
| 11. Simul insipiens et indoctus peribunt. | 11. Simul insipiens et stultus peribunt. | 11. |
| 12. | 12. Tabernacula eorum in progenie et progenie. *Alius*, interiora domuum eorum in sæculum. *Alius*, habitationes eorum in generationem. | 12. |
| Nominantes super nomine suo terras. | Vocaverunt nomina sua in terris suis. | Vocaverunt nomina sua in terris suis. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 14 זה דרכם כסל למו ואחריהם ׀ בפיהם ירצו | 14. | 14. Τοῦτο ὁδὸς ἀνοησίας αὐτοῖς... |
| 15 כצאן ׀ לשאול שתו מות ירעם | 15. | 15. |
| וירדו בם | | Ἐνὶ κρατήσουσι. |
| וצירם לבלות שאול מזבל לו | | Καὶ χαρακτὴρ αὐτῶν κατατρῖψαι ᾅδην ἐκ κατοικητηρίου αὐτῶν. |
| 18–20 לא־ירד אחריו כבודו כי־נפשו בחייו יברך ויודך כי־תיטיב לך תבוא עד־דור אבותיו עד־נצח | 18 20. | 18-20. Οὐδὲ συγκαταβήσεται ὀπίσω αὐτοῦ δόξα αὐτοῦ. Ὅτι ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ εὐλογητός... ἐλεύσῃ.... |
| לא יראו | | Οὐχ ὄψονται. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 14. Hæc via eorum, stultitia eis: et posteri eorum in ore ipsorum volent. *Hieron.*, hæc est via insipientiæ eorum : et post eos juxta os eorum current. | 14. Hæc via illorum scandalum ipsis : et postea in ore suo complacebunt. | 14. Hoc via insipientiæ ipsis.. |
| 15. Sicut ovis in inferno ponentur : mors depascet eos. *Hieron.*, quasi grex in inferno positi sunt : mors pascet eos. | 15. Sicut oves in inferno positi sunt : mors depascet eos. | 15. |
| Et dominabuntur in eos. *Hieron.*, subjicient eos. | Et dominabuntur eorum. | ...imperabunt. |
| Et figura eorum ad inveterandum sepulcrum ab habitaculo sibi. *Hieron.*, et figura eorum conteretur in inferno post habitaculum suum. | Et auxilium eorum veterascet in inferno a gloria eorum. | Et character eorum conterere infernum ex habitaculo eorum. |
| 18-20. Non descendet post eum gloria ejus. Quoniam in vita sua benedicet, et laudabit te si bene feceris tibi. Introibit usque in progeniem patrum suorum usque in perpetuum. *Hieron.*, nec descendet post eum gloria ejus. Quia animæ suæ in vita sua benedicet : laudabunt te cum benefeceris tibi. Intrabit usque ad generationem patrum suorum. | 18-20. Neque descendet cum eo gloria ejus. Quia anima ejus in vita ipsius benedicetur : confitebitur tibi cum benefeceris ei. Introibit usque in progenies patrum suorum. | 18-20. Neque una descendet post ipsum gloria ipsius. Quia anima ejus in vita ipsius benedicta ...venies... |
| Non videbunt. *Hieron.*, *id.* | Non videbit. | Non videbunt. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XLVIII.

V. 1. Ex duobus Regiis codicibus.

V. 2. Ἄλλος, ἀκούσατε τοῦτο. Drusius.

Ibid. Ἀ., Σ., οἱ κατοικ-. Eusebius. Ἄλλος, ἐγκατάδυσιν, et lectionem Hebraicam. Chrysostomus in Psalmos.

V. 3. Σ., ἥ τε ἀνθρωπ-. Eusebius et Drusius.

Ibid. Ἄλλος, ὁμοῦ. Drusius.

V. 4. Ἄλλος, καὶ μινυρίσει etc. Agellius et Drusius. Ἄλλος, μηνύσει. Ὁ Ἑβραῖος, οὐαγιθ. Chrysostomus.

Ibid. Ἀ., Ο', Ε', συνέσεις etc. Coislin.

V. 5. Ἄλλος, κλινῶ παραβ-. Drusius. Ὁ Ἑβραῖος, λαμασαλ. Chrysostomus.

Ibid. Ἄλλος, ἐν κιθάρᾳ. Ἄλλος, διὰ ψαλτηρίου. Coislinianus bombycinus.

Ibid. Ἄλλος, αἴνιγμά μου. Drusius. Videtur autem esse Aquilæ, qui vocem חידה sic vertit infra psalm. LXXVII, 2. Hieronymus hic de more Aquilam sequitur. Hebraicam autem vocem sic exprimit Chrysostomus, ιδαθει.

V. 6. Σ., ἐν ἡμέρᾳ κακώσεως. Agellius. Reliquas lectiones exhibent Agellius et Drusius. Syri Chrysostomus.

Ibid. Σ., ἀνομία etc. Sic duo Regii ex Origene. Hebraicam lectionem exprimit Chrysostomus.

V. 7. Ἄλλος, ἀλαζονευόμενοι. Drusius. Vide Job XV, 20.

V. 9. Ἄλλος, καὶ ἀντίλυτρον. Coislin. unus, qui addit ἀνακλητικόν.

Ibid. et v. 10. Ἀ., καὶ ἐπαύσατο etc. Sic Agellius et Drusius Aquilæ et Symmachi lectiones exhibent. Duo autem mss. et Eusebius postremam versionis Symmachi partem sic efferunt, ζῶν εἰς αἰῶνα διατελέσει ὁ τοιοῦτος, quæ videntur paraphrasim sapere, ab ipso Eusebio adjectam.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 14. Αὕτη ἡ ὁδὸς αὐτῶν ἀνοίας αὐτοῖς, οἱ δὲ μετ' αὐτοὺς λόγον αὐτῶν εὐδοκήσουσιν. | 14. Αὕτη ἡ ὁδὸς αὐτῶν σκάνδαλον αὐτοῖς, καὶ μετὰ ταῦτα ἐν τῷ στόματι αὐτῶν εὐλογήσουσι. *Ἀλλ.*, θελήσουσι. | 14. |
| 15. Ὡς βοσκήματα ᾅδου ἔταξαν ἑαυτοὺς, θάνατος νεμήσει αὐτούς. | 15. Ὡς πρόβατα ἐν ᾅδῃ ἔθεντο, θάνατος ποιμανεῖ αὐτούς. | 15. |
| Ὑποτάξουσιν αὐτούς. | Καὶ κατακυριεύσουσιν αὐτῶν. | Καταχθήσονται. |
| Τὸ δὲ κρατερὸν αὐτῶν παλαιώσει ᾅδης ἀπὸ τῆς οἰκήσεως τῆς ἐντίμου αὐτῶν. | Καὶ ἡ βοήθεια αὐτῶν παλαιωθήσεται ἐν τῷ ᾅδῃ ἐκ τῆς δόξης αὐτῶν. | |
| 18-20. Οὐδὲ συγκαταβήσεται ἀκολουθοῦσα αὐτῷ ἡ δόξα αὐτοῦ. Ἀλλὰ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῷ ζῆν αὐτὸν εὐλογήσει λέγων ἐν ἑαυτῷ, Ἐπαινέσουσί σε ἐὰν καλῶς ποιήσῃς σεαυτῷ· ἐλεύσῃ ἕως γενεᾶς πατέρων. | 18-20. Οὐδὲ συγκαταβήσεται αὐτῷ ἡ δόξα αὐτοῦ. Ὅτι ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ εὐλογηθήσεται, ἐξομολογήσεταί σοι ἐὰν ἀγαθύνῃς αὐτῷ. Εἰσελεύσεται ἕως γενεᾶς πατέρων αὐτοῦ ἕως αἰῶνος. *Ἄλλος*, ἕως τέλους. | 18-20. Ἐλεύσῃ. |
| Οὐ βλέποντες. | Οὐκ ὄψεται. Ε', *id.* Ϛ', οὐκ ὄψονται. | Οὐκ ὄψονται. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO |
|---|---|---|
| 14. Hæc via eorum stultitiæ ipsis: posteri autem eorum verbum eorum acceptum habebunt. | 14. Hæc via illorum scandalum ipsis: et postea in ore suo benedicent. *Al.*, volent. | 14. |
| 15. Sicut pecora inferni posuerunt seipsos: mors pascet eos. | 15. Sicut oves in inferno positi sunt: mors depascet eos. | 15. |
| Subjicient eos. | Et dominabuntur eorum. | Deducentur. |
| Et fortitudinem eorum antiquabit infernus, ab habitatione honorabili eorum. | Et auxilium eorum veterascet in inferno a gloria eorum. | |
| 18-20. Neque una descendet sequens eum gloria ipsius. Sed animam ipsius, dum vivet ipse, benedicet, dicens in semetipso: Laudabunt te si bene feceris tibi ipsi. Venies usque ad generationes patrum. | 18-20. Neque descendet cum eo gloria ejus. Quia anima ejus in vita ipsius confitebitur, benedicetur tibi cum benefeceris ei. Introibit usque in progenies patrum suorum usque in æternum. *Alius*, usque ad finem. | 18-20. Venies. |
| Non videntes. | Non videbit. V, *id.* VI, non videbunt. | Non videbunt. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XLVIII.

V. 11. Σ., ὁμοῦ ἀνόητος etc. Theodoretus et codex unus.

V. 12. Hasce duas lectiones exhibet Drusius sine interpretum nomine. (*)

Ibid. Ἀ., ἐκάλεσαν etc. Has lectiones exhibet Drusius; sed secundam sine interpretis nomine. Agellius vero ait esse Symmachi.

V. 14. Ἀ., τοῦτο ὁδὸς etc. Coislin. unus. Σ., αὕτη ἡ ὁδὸς etc. Regius unus.

V. 15. Σ., ὡς βοσκήματα etc. Eusebius, Theodoretus et mss. Sed Theodoretus, ὡς πρόβατα, ut LXX.

Ibid. Ἀ., ἐνὶ κρατήσουσι. Aquilæ et Symmachi lectiones ex Eusebio in Psalmos. Suspicor illud ἐνὶ invectum esse pro καί, vel ἔτι. (**)

Ibid. Ἀ., καὶ χαρακτὴρ etc. Hasce Aquilæ et Symmachi versiones pleniores adfert Eusebius, qui ad Symmachum legit κρατερόν, ut et tres mss. Drusius vero, κραταιόν.

V. 18-20. Has Symmachi et Aquilæ lectiones circumferunt duo Regii, quorum unus ad Symmachum habet, ἐπαινέσει σε etc., et sic etiam Theodoretus.

Ibid. *Ἄλλος*, ἕως τέλους. Coislin. unus.

Ibid. Has lectiones habet Drusius. Daniel autem Barbarus Symmachi lectionem ita exhibet: *Introibit usque in progenies patrum suorum: morientur, non aspicientes lucem.*

(*) Prior harum lectionum male posita est hic a Montf., manifeste enim pertinet ad comma præcedens ejusdem versus 12, קרבם בתימו ו לעולם. I. e. ad verbum: *Intra eos domus eorum in æternum.* DRACH.

(**) Hoc ἐνί vocem esse spuriam, et casu aliquo invectam in textum Eusebii patet ex Catena Patrum Græc. ubi legitur: ἢ κατὰ τὸν Ἀκύλαν, *κρατήσουσιν*. I. e., vel secundum Aquilam, κρατήσουσιν. DRACH.

## PSALMUS LXIX.

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON 'Ελληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛAΣ. |
|---|---|---|
| 1 אל ׀ אלהים יהוה דבר ויקרא־ארץ | 1. | 1. Ἰσχυρὸς Θεὸς Κύριος λαλήσας ἐκάλεσε τὴν γῆν. |
| 2 מציון מכלל־יפי אלהים הופיע | 2. | 2. Ἐκ Σιὼν τετελεσμένης κάλλει ὁ Θεὸς ἐπεφάνη. |
| 3 נשערה מאד | 3. | 3. Ἐλαιλαπίσθη σφόδρα. |
| 5 אספו־לי חסידי 5 *Τὸ Ἑβρ.* συναγάγετέ μοι τοὺς ὁσίους μου. | 5. | 5. |
| בריתי | | |
| 7 ואעידה בך | 7. | 7. |
| 9 עתודים | 9. | 9. Κερεἵνούς. |
| 11 זיז שדי | 11. | 11. Παντοδαπὰ χώρας. |
| 14 זבח לאלהים תודה | 14. | 14. Θῦσον τῷ Θεῷ εὐχαριστίαν. |
| 16 חקי | 16. | 16. |
| 21 דמית היות־אהיה כמוך. | 21. | 21. Ὑπέλαβες, ἐσόμενος ἔσομαι ὅμοιός σοι. |
| ואערכה | | |
| 22 בינו־נא | 22. | 22. |
| 23 זבח תודה יכבדנני ושם דרך אראנו בישע אלהים | 23. | 23. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Fortis Deus Dominus locutus est, et vocavit terram. *Hieron., id.* | 1. Deus deorum Dominus locutus est, et vocavit terram. | 1. Fortis Deus Dominus locutus vocavit terram. |
| 2. De Sion perfecta decore Deus apparuit. *Hieron., id.* | 2. Ex Sion species decoris ejus, Deus manifeste. | 2. De Sion perfecta decore Deus apparuit. |
| 3. Tempestas excitata est vehementer. *Hieron.*, tempestas valida. | 3. Tempestas valida. | 3. Turbo excitatus est vehementer. |
| 5. Congregate mihi pios meos. *Hebr. int. et Hieron.*, congregate mihi sanctos meos. | 5. Congregate illi sanctos ejus. | 5. |
| Pactum meum. *Hieron., id.* | Testamentum ejus. | |
| 7. Et testificari faciam in te. *Hieron.*, testificabor in te. | 7. Et testificabor tibi. | 7. |
| 9. Hircos. *Hieron., idem.* | 9. Hircos. | 9. Corneos. |
| 11. Fera agri. *Hieron.*, universitas agri. | 11. Pulchritudo agri. | 11. Universitas agri. |
| 14. Sacrifica Deo confessionem. *Hieron.*, immola Deo laudem. | 14. Immola Deo sacrificium laudis. | 14. Immola Deo gratiarum actionem, *vel*, hostiam gratiarum actionis. |
| 16. Præcepta. *Hieron.*, præceptorum. | 16. Justitias. | 16. |
| 21. Existimasti quod futurus sim sicut tu. *Hieron.*, existimasti me futurum similem tui. | 21. Existimasti inique quod ero tui similis. | 21. Existimasti quod futurus ero similis tibi. |
| Et ordinabo. *Hieron.*, et proponam te. | Et statuam. | |
| 22. Intelligite utique. *Hieron.*, intelligite hoc. | 22. Intelligite hæc. | 22. |
| 23. Sacrificans confessionem honorificabit me: et ponentem viam videre faciam eum in salutem Dei. *Hieron.*, qui immolat confessionem glorificabit me: et qui ordinat viam, ostendam ei salutare Dei. | 23. Sacrificium laudis honorificabit me: et illic iter, quo ostendam illi salutare Dei. | 23. |

# PSALMUS XLIX.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 1. Ἰσχυρὸς Θεὸς Κύριος λαλήσας ἐκάλεσε τὴν γῆν. | 1. Θεὸς θεῶν Κύριος ἐλάλησε, καὶ ἐκάλεσε τὴν γῆν. | 1. Ἰσχυρὸς Θεὸς Κύριος λαλήσας ἐκάλεσε τὴν γῆν. |
| 2. | 2. Ἐκ Σιὼν ἡ εὐπρέπεια τῆς ὡραιότητος αὐτοῦ, ὁ Θεὸς ἐμφανῶς ἥξει. | 2. |
| 3. | 3. Καταιγὶς σφόδρα. Ζ', καταιγίσθη σφόδρα. | 3. Καταιγίσθη σφόδρα. |
| 5. | 5. Συναγάγετε αὐτῷ τοὺς ὁσίους αὐτοῦ. *Ἄλλος*, τοὺς ἁγνοὺς αὐτοῦ. *Οἱ λοιποὶ*, συναγάγετέ μοι τοὺς ὁσίους μου. | 5. |
| | Τὴν διαθήκην αὐτοῦ. *Οἱ λοιποὶ*, τὴν διαθήκην μου. | |
| 7. Μαρτύρομαί σοι. | 7. Διαμαρτύρομαί σοι. | 7. |
| 9. Κερεϊνούς. | 9. Τράγους. *Ἄλλως*, χιμάρους. Ε', κερεϊνούς. | 9. |
| 11. | 11. Ὡραιότης ἀγροῦ. | 11. |
| 14. | 14. Θῦσον τῷ Θεῷ θυσίαν αἰνέσεως. | 14. |
| 16. | 16. Τὰ δικαιώματα. *Ἄλλος*, τὰ προστάγματα. | 16. |
| 21. Ἐνόμισας ἔσεσθαί με ὡς σέ. | 21. Ὑπέλαβες ἀνομίαν, ὅτι ἔσομαί σοι ὅμοιος. *Ἄλλος*, ἄνομε. Ζ', ὑπέλαβες ἐσόμενος ἔσομαι ὅμοιός σοι. | 21. Ὑπέλαβες ἐσόμενος ἔσομαι ὅμοιός σοι. |
| | Καὶ παραστήσω. | Καὶ στοιβάσω. |
| 22. | 22. Σύνετε δή. *Ἄλλος*, νοήσατε δή. | 22. |
| 23. Θυσιάζων ὑπὲρ αἰνέσεως δοξάσει με, καὶ τῷ εὐτάκτως ὁδεύοντι δείξω σωτήριον Θεοῦ | 23. Θυσία αἰνέσεως δοξάσει με, καὶ ἐκεῖ ὁδὸς ᾗ δείξω αὐτῷ τὸ σωτήριον Θεοῦ. | 23. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 1. Fortis Deus Dominus locutus vocavit terram. | 1. Deus deorum Dominus locutus est, et vocavit terram. | 1. Fortis Deus Dominus locutus vocavit terram. |
| 2. | 2. Ex Sion species decoris ejus, Deus manifeste veniet. | 2. |
| 3. | 3. Tempestas valida. VII, procella excitata est vehementer. | 3. Procella excitata est vehementer. |
| 5. | 5. Congregate illi sanctos ejus. *Alius*, castos ejus. *Reliqui*, congregate mihi sanctos meos. | 5. |
| | Testamentum ejus. *Reliqui*, testamentum meum. | |
| 7. Testificor tibi. | 7. Testificabor tibi. | 7. |
| 9. Corneos. | 9. Hircos. *Aliter*, *alio verbo*. V, corneos. | 9. |
| 11. | 11. Pulchritudo agri. | 11. |
| 14. | 14. Immola Deo sacrificium laudis. | 14. |
| 16. | 16. Justificationes. *Alius*, præcepta. | 16. |
| 21. Existimasti me futurum sicut tu. | 21. Existimasti iniquitatem, quod ero tibi similis. *Al.*, inique. VII, existimasti, quod futurus ero similis tibi. | 21. Existimasti, quod futurus ero similis tibi. |
| | Et statuam. | Et præparabo. |
| 22. | 22. Intelligite utique. *Alius*, cogitate utique. | 22. |
| 23. Sacrificans pro laude honorificabit me : et ordinate viam facienti ostendam salutare Dei. | 23. Sacrificium laudis honorificabit me : et illic iter, quo ostendam illi salutare Dei. | 23. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XLIX.

V. 1. 'Α., Σ., Θ., ἰσχυρὸς Θεὸς etc. Eusebius, Drusius et mss. Theodoretus vero, οἱ τρεῖς, ἰσχυρὸς Θεός. Ubi vides, οἱ τρεῖς idem esse quod 'Α., Σ., Θ.

V. 2. 'Α., ἐκ Σιὼν τετελεσμένης etc. Coislin. bombycinus.

V. 3. 'Α., ἐλαιλαπίσθη σφόδρα. Sic mss. et Drusius.

V. 5. *Τὸ 'Εβρ.* etc. Eusebius. Ibid. *Ἄλλος*, τοὺς ἁγνοὺς αὐτοῦ. Coislin. unus. Sic vocem חסיד vertit Aquila psalm. xɪ, 2.

Ibid. *Οἱ λοιποὶ*, τὴν διαθήκην μου. Sic Regius unus.

V. 7. Σ., μαρτύρομαί σοι. Coislin. unus.

V. 9. 'Α., Σ., Ε', χερεῖνούς. Drusius. Ο', τράγους. Sic mss. Editio autem Rom., χιμάρους. Coislinianus

## PSALMUS L.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ 'Ελληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 2 בת־שבע | 2. | 2. Βηθσαβεέ. |
| 3 חנני אלהים כחסדך | 3. | 3. Δώρησαί μοι, θεὲ, κατὰ ἔλεός σου. |
| 5 תמיד | 5. | 5. |
| 6 תזכה בשפטך | 6. | 6. 'Υπερκριθῇς. |
| 7 בעון חוללתי ובחטא יחמתני אמי | 7. | 7. |
| 8 חפצת | 8. | 8. Ἐβουλήθης. |
| ובסתם | | |
| תודיעני | | |
| 10 תשמיעני ששון ושמחה תגלנה עצמות דכית | 10. | 10. |
| 12 ברא | 12. | 12. 'Ανάκτισον. |
| ורוח נכון | | |
| 13 אל־תקח ממני | 13. | 13. Μὴ λάβῃς ἐξ ἐμοῦ. |
| 16 תרנן לשוני צדקתך | 16. | 16. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 2. Bethsabee. *Hieron.*, *id.* | 2. Bethsabee. | 2. Bethsabee. |
| 3. Miserere mei, Deus, secundum misericordiam tuam. *Hieron*, *id.* | 3. Miserere mei, Deus, secundum magnam misericordiam tuam. | 3. Condona mihi, Deus, secundum misericordiam tuam. |
| 5. Semper. | 5. Semper. | 5. |
| 6. Mundus sis in judicando te. *Hieron.*, vincas cum judicaberis. | 6. Vincas cum judicaris. | 6. Judicio superes. |
| 7. In iniquitate formatus sum, et in peccato calefecit me mater mea. *Hieron.*, in iniquitate conceptus sum, et in peccato peperit me mater mea. | 7. In iniquitatibus conceptus sum, et in peccatis concepit me mater mea. | 7. |
| 8. Voluisti. *Hieron.*, diligis. | 8. Dilexisti. | 8. Voluisti. |
| Et in occulto. *Hieron.*, et arcanum. | Et occulta. | |
| Scire facies me. *Hieron.*, manifestasti mihi. | Manifestasti mihi. | |
| 10. Audire facies me gaudium et lætitiam : exsultabunt ossa, contrivisti. *Hieron.*, auditum mihi facies gaudium et lætitiam, et exsultent ossa quæ confregisti. | 10. Auditui meo dabis gaudium et lætitiam, et exsultabunt ossa humiliata. | 10. |
| 12. Crea. *Hieron.*, *id.* | 12. Crea. | 12. Iterum crea. |
| Et spiritum stabilem. *Hieron.*, *id.* | Et spiritum rectum. | |
| 13. Ne capias a me. *Hieron.*, ne auferas a me. | 13. Ne auferas a me. | 13. Ne capias a me. |
| 16. Laudabit lingua mea justitiam tuam. *Hieron.*, *id.* | 16. Et exsultabit lingua mea justitiam tuam. | 16. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XLIX.

item vetustissimus, χιμάῤῥους, cum duplici ρ.

V. 11. Ἀ., παντοδαπὰ χώρας. Agellius. Hanc versionem secutus est Hieronymus, qui Latine sic interpretatur, *universitas agri*.

V. 14. Ἀ., θῦσον τῷ Θεῷ θυσίαν εὐχαριστίας. Ita Coislin. bombyc. Agellius vero, εὐχαριστίαν, melius.

V. 21. Σ., ἐνόμισας ἔσεσθαί με ὡς σέ. Sic Colbertinus unus. Ἀ., Θ., Ζ', ὑπέλαβες etc. Drusius Theodotioni tantum et Septimæ adscribit : sed in schedis meis Aquilæ etiam adscriptum reperio.

Ibid. Θ., καὶ στοιβάσω. Drusius.

V. 22. *Ἄλλος*, νοήσατε δή. Coislin. unus.

V. 23. Σ., θυσιάζων etc. Sic Reg. unus et Theodoretus.

## PSALMUS L.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 2. Βηθσαβεέ. | 2. Βηρσαβεέ. Ζ', Βηθσαβεέ. | 2. Βηθσαβεέ. |
| 3. Οἴκτειρόν με, ὁ Θεὸς, κατὰ τὸ ἔλεός σου. | 3. Ἐλέησόν με, ὁ Θεὸς, κατὰ τὸ μέγα ἔλεός σου. | 3. |
| 5. Ἐνδελεχῶς. | 5. Διαπαντός. | 5. |
| 6. Νικᾷν κρίνοντα. | 6. Νικήσῃς ἐν τῷ κρίνειν. *Ἄλλος*, νικήσαις. | 6. Νικήσῃς ἐν τῷ κρίνειν |
| 7. Εἰς ἀδικίαν ὠδινήθην, καὶ ἐν ἁμαρτίαις ἐκύησέ με ἡ μήτηρ μου. | 7. Ἐν ἀνομίαις συνελήφθην, καὶ ἐν ἁμαρτίαις ἐκίσσησέ με ἡ μήτηρ μου. *Ἄλλος*, ἐγέννησεν. | 7. |
| 8. Θέλεις. | 8. Ἠγάπησας. | 8. |
| | Καὶ τὰ κρύφια. *Ἄλλος*, καὶ τὰ ἄγνωστα. | |
| | Ἐδήλωσάς μοι. *Ἄλλος*, ἐφανέρωσάς μοι. | |
| 10. Ἀκουστὴν ποίησόν μοι εὐθυμίαν καὶ εὐφροσύνην, ἱλαρυνθήτω ὀστᾶ ἃ συνέθλασεν. | 10. Ἀκουτιεῖς με ἀγαλλίασιν καὶ εὐφροσύνην, ἀγαλλιάσονται ὀστᾶ τεταπεινωμένα. | 10. |
| 12. | 12. Κτίσον. | 12. |
| | Καὶ πνεῦμα εὐθές. *Ἄλλος*, καὶ πνεῦμα ἀληθές. | |
| 13. | 13. Μὴ ἀντανέλῃς ἀπ' ἐμοῦ. | 13. |
| 16. Διαλαλήσει ἡ γλῶσσά μου τὴν ἐλεημοσύνην σου. | 16. Ἀγαλλιάσεται ἡ γλῶσσά μου τὴν δικαιοσύνην σου. | 16. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 2. Bethsabee. | 2. Bersabee. VII, Bethsabee. | 2. Bethsabee. |
| 3. Miserere mei, Deus, secundum misericordiam tuam. | 3. Miserere mei, Deus, secundum magnam misericordiam tuam. | 3. |
| 5. Perpetuo. | 5. Semper. | 5. |
| 6. Vincere judicantem, *vel*, ut vincas judicans. | 6. Vincas cum judicaris. *Alius*, vincas. | 6. Vincas cum judicaris. |
| 7. In iniquitatem conceptus sum, et in peccatis concepit me mater mea. | 7. In iniquitatibus conceptus sum, et in peccatis concepit me mater mea. *Alius*, genuit. | 7. |
| 8. Vis. | 8. Dilexisti. | 8. |
| | Et occulta. *Alius*, et ignota. | |
| | Manifestasti mihi. *Alius*, declarasti mihi. | |
| 10. Auditam fac mihi alacritatem et lætitiam, exhilarentur ossa quæ confregit. | 10. Audire me facies gaudium et lætitiam, exsultabunt ossa humiliata. | 10. |
| 12. | 12. Crea. | 12. |
| | Et spiritum rectum. *Alius*, et spiritum verum. | |
| 13. | 13. Ne auferas a me. | 13. |
| 16. Enarrabit lingua mea misericordiam tuam. | 16. Exsultabit lingua mea justitiam tuam. | 16. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ |
|---|---|---|
| רוח נשברה 19 לב־נשבר ונדכה | 19. | 19. |
| היטיבה ברצונך את־ציון 20 | 20. | 20. Ἀγάθυνον εὐδοκίᾳ σου τὴν Σιών. |
| אז תחפץ זבחי־צדק עולה וכליל 21 | 21. | 21. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 19. Spiritus contritus. *Hieron.*, spiritus contribulatus. | 19. Spiritus contribulatus. | 19. |
| Cor contritum et confractum. *Hieron.*, cor contritum et humiliatum. | Cor contritum et humiliatum. | |
| 20. Benigne fac in bona voluntate tua Sion. *Hieron.*, benigne fac in voluntate tua Sion. | 20. Benigne fac, Domine, in bona voluntate tua Sion. | 20. Benefac in beneplacito tuo ipsi Sion. |
| 21. Tunc voles sacrificia justitiæ, ascensionem et holocaustum. *Hieron.*, tunc suscipies sacrificium justitiæ, oblationes et holocausta. | 21. Tunc acceptabis sacrificium justitiæ, oblationes et holocausta. | 21. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum L.

V. 1. 'A., Σ., Θ., Ζ', Βηθσαβεέ. Drusius habet Βηθσαβέθ. Sed est haud dubie error librariorum, qui Є pro Θ acceperunt, ob similitudinem earum litterarum quando charactere unciali rotundo illo scribebantur. Quod scribendi genus non modo Origenis tempore, sed etiam tribus quatuorve postea sæculis in usu erat.

V. 3. 'A., δώρησαί μοι etc. Drusius.

V. 5. Σ., ἐνδελεχῶς. Ita mss.

V. 6. 'A., ὑπερκριθῇς. Sic Agellius recte. Drusius itidem, ὑπερκριθῇς. Sequentes Σ. Θ. lectiones ex Drusio mutuamur. Coislin. unus, *Ἄλλος*, νικήσαις [*f.* pro νικήσῃς].

V. 7. Σ., εἰς ἀδικίαν ὠδ-. Ex Eusebio et Colbertino uno. Alteram vero lectionem, *Ἄλλος*, ἐγέννησεν, habent Colbertinus στιχηρῶς scriptus, et Coislin. unus.

V. 8. 'A., ἐδουλ-. Hæc Drusius habet.

Ibid. *Ἄλλος*, καὶ τὰ ἄγνωστα. Coislin. unus

## PSALMUS LI.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| אחימלך 2 | 2. | 2. Ἀειμέλεχ. |
| כל־היום 3 | 3. | 3. Καθ' ἑκάστην ἡμέραν. |
| תחשב 4 | 4. | 4. |
| אהבת כל־דברי־בלע 6 | 6. | 6. |
| יתצך לנצח יחתך ויסחך מאהל ושרשך מארץ חיים סלה 7 | 7. | 7. |
| יעז 9 | 9. | 9. Ἐκραταιώθη. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 2. Achimelech. *Hieron.*, *id.* | 2. Achimelech. | 2. Aimelech. |
| 3. Omni die. *Hieron.*, tota die. | 3. Tota die. | 3. In unoquoque die. |
| 4. Cogitabit. *Hieron.*, cogitavit. | 4. Cogitavit. | 4. |
| 6. Dilexisti omnia verba ad devorandum. *Hieron.*, *id.* | 6. Dilexisti omnia verba præcipitationis. | 6. |
| 7. Destruet te, in æternum conteret te, et abradet te e tabernaculo, et eradicabit te e terra viventium, selah. *Hieron*, destruet te, in sempiternum terrebit te, et evellet te de tabernaculo, et eradicabit te de terra viventium. Semper. | 7. Destruet te in finem: evellet te, et emigrabit te de tabernaculo tuo: et radicem tuam de terra viventium. | 7. |
| 9. Roboratus est. *Hieron.*, confortatus est. | 9. Prævaluit. | 9. Roboratus est. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 19. Πνεύματος συντετριμμένου. | 19. Πνεῦμα συντετριμμένον. Ἄλλος, συντεθλασμένον. | 19. |
| Κατεαγυῖα γέγονεν ἡ καρδία μου. | Καρδίαν συντετριμμένην καὶ τεταπεινωμένην. Ἄλλος, συντεθλασμένην. | |
| 20. Εὐεργέτησον. | 20. Ἀγάθυνον, Κύριε, ἐν τῇ εὐδοκίᾳ σου τὴν Σιών. Ἄλλος, ἐν τῇ θελήσει σου. | 20. |
| 21. Τότε προσδέξῃ θυσίαν δικαιοσύνης, ἀναφορὰν καὶ ὁλοκαυτώματα. | 21. Τότε εὐδοκήσεις θυσίαν δικαιοσύνης, ἀναφορὰν καὶ ὁλοκαυτώματα. | 21. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 19. Spiritu contrito. | 19. Spiritus contritus. *Alius*, confractus. | 19. |
| Confractum fuit cor meum. | Cor contritum et humiliatum. *Alius*, confractum. | |
| 20. Benefac. | 20. Benigne fac, Domine, in bona voluntate tua Sion. *Alius*, in voluntate tua. | 20. |
| 21. Tunc suscipies sacrificium justitiæ, oblationem et holocausta. | 21. Tunc acceptabis sacrificium justitiæ, oblationem et holocausta. | 21. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum L.

Ibid. *Ἄλλος*, ἐφανέρωσάς μοι. Idem Coislin.

V. 10. Σ., ἀκουστὴν etc. Primam versus partem ex Colbertino uno mutuamur; alteram vero, ἱλαρυνθήτω etc., ex altero στιχηρῶς scripto.

V. 12. Ἀ., ἀνάκτισον. Coislin. unus.

Ibid. *Ἄλλος*, καὶ πνεῦμα ἀληθές. Alter Coislin.

V. 13. Ἀ., μὴ λάβῃς ἐξ ἐμοῦ. Colbert. unus.

V. 16. Σ., διαλαλήσει etc. Sic omnes mss., Theodoretus et Drusius.

V. 19. Σ., πνεύματος συντ-. Eusebius.

Ibid. *Ἄλλ*., συντεθλασμένον et *Ἄλλ*., συντεθλασμένην. Coislin. unus. Est forte scholion.

Ibid. Σ., κατεαγυῖα etc. Eusebius et tres mss.

V. 20. Ἀ., ἀγάθυνον etc. Drusius. *Ἄλλος*, ἐν τῇ θελήσει σου. Coislin. unus.

V. 21. Σ., τότε προσδ-. Ex Colbertino uno et ex Daniele Barbaro. Ibid. Coislin. unus, τότε θελήσεις ὁλόκληρα καταγιαζόμενα πυρί, quæ videntur scholion esse.

## PSALMUS LI.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 2. Ἀχιμέλεχ. | 2. Ἀβιμέλεχ. | 2. Ἀχιμέλεχ. |
| 3. Καθ' ἑκάστην ἡμέραν. | 3. Ὅλην τὴν ἡμέραν. | 3. |
| 4. | 4. Ἐλογίσατο. | 4. Ἐλάλησε. |
| 6. Ἠγάπησας πάντας λόγους εἰς τὸ καταπιεῖν. | 6. Ἠγάπησας πάντα τὰ ῥήματα καταποντισμοῦ. | 6. |
| 7. Καθελεῖ σε, καὶ ἀποξύσει σε ἀπὸ τῆς σκηνῆς σου, καὶ ἐκριζώσει σε ἐκ γῆς ζώντων εἰς ἀεί. | 7. Καθέλοι σε εἰς τέλος, ἐκτίλαι σε καὶ μεταναστεύσαι σε ἀπὸ σκηνώματος, καὶ τὸ ῥίζωμά σου ἐκ γῆς ζώντων. Διάψαλμα. | 7. |
| 9. Ἐνισχυρίσατο. | 9. Ἐνεδυναμώθη. | 9. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 2. Achimelech. | 2. Abimelech. | 2. Achimelech. |
| 3. In unoquoque die. | 3. Tota die. | 3. |
| 4. | 4. Cogitavit. | 4. Locuta est. |
| 6. Dilexisti omnia verba ad devorandum. | 6. Dilexisti omnia verba demersionis. | 6. |
| 7. Destruet te, et abradet te de tabernaculo tuo, et eradicabit te de terra viventium in perpetuum. | 7. Destruat te in finem, evellat te, et transferat te de tabernaculo, et radicationem tuam de terra viventium. Diapsalma. | 7. |
| 9. Confortatus est. | 9. Prævaluit. | |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 10 ואני כזית רענן בבית אלהים | 10. | 10. |
| 11 שמך כי־טוב נגד חסידיך | 11. | 11. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 10. Et ego sicut oliva frondosa in domo Dei. *Hieron.*, ego autem sicut oliva virens in domo Dei. | 10. Ego autem sicut oliva fructifera in domo Dei. | 10. |
| 11. Nomen tuum, quoniam bonum coram sanctis tuis. *Hieron.*, nomen tuum, quoniam bonum est in conspectu sanctorum tuorum. | 11. Nomen tuum, quoniam bonum est in conspectu sanctorum tuorum. | 11. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum LI.

V. 2. 'Α., 'Αειμέλεχ. Σ., Θ., 'Αχιμέλεχ. Drusius. Aquila et alii persæpe litteram ה non exprimunt per consonantem, ut alibi dicemus.

V. 3. 'Α., Σ., καθ' ἑκάστην ἡμέραν. Hanc lectionem Theodoretus Symmacho, Euthymius Aquilæ tribuit.

V. 4. Θ., ἐλάλησε. Drusius.

## PSALMUS LII.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 למנצח על־מחלת משכיל לדוד | 1. | 1. Τῷ νικοποιῷ ἐπὶ χορείᾳ ἐπιστήμονος τοῦ Δαυίδ. |
| 2 אמר נבל השחיתו והתעיבו על | 2. | 2. Εἶπεν ἀποῤῥέων. |
| 6 שם פחדו־פחד לא־היה פחד | 6. | 6. Ἐκεῖ ἐπτοήθησαν... |
| כי־אלהים פזר עצמות חנך הבישתה כי־אלהים מאסם | | Ὅτι ὁ Θεὸς ἐσκόρπισεν ὀστᾶ παρεμβεβληκότων σου· ᾔσχυνας, ὅτι ὁ Θεὸς ἀπέῤῥιψεν αὐτούς. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Victori super Macleth maschil ipsi David. *Hieron.*, victori per chorum, eruditio David. | 1. In finem, pro Maeleth, intelligentiæ David. | 1. Victori super Chorea scientis ipsius David. |
| 2. Dixit stultus. *Hieron.*, *id.* | 2. Dixit insipiens. | 2. Dixit effluens. |
| Corruperunt et abominabilem fecerunt iniquitatem. *Hieron.*, corrupti sunt et abominabiles facti sunt in iniquitate. | Corrupti sunt et abominabiles facti sunt in iniquitatibus. | |
| 6. Ibi timuerunt timore, non fuit timor. *Hieron.*, ibi timuerunt timore, ubi non est timor. | 6. Illic trepidaverunt timore ubi non erat timor. | 6. Ibi attoniti sunt.. |
| Quoniam Deus dispersit ossa obsidentis te: pudore affecisti, quoniam Deus sprevit eos. *Hieron.*, quoniam Deus dispersit ossa circumdantium te: confunderis quia Deus projecit eos | Quoniam Deus dissipavit ossa eorum, qui hominibus placent: confusi sunt, quoniam Deus sprevit eos. | Quoniam Deus dissipavit ossa castrametantium circa te: pudore affecisti, quoniam Deus abjecit eos. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum LII.

V. 1. Ex Eusebio. Vide supra psalm. IV.

V. 2. 'Α., εἶπεν ἀποῤῥέων. Sic Aquila vocem נבל vertere solet. Vide I Reg. XXV, 25.

Ibid. Σ., διεφθάρησαν etc. Eusebius.

V. 6. Trium lectiones habet Drusius.

Ibid. Has Aquilæ et Symmachi lectiones exhibet

## PSALMUS LIII.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 למנצח בנגינת משכיל לדוד | 1. | 1. Τῷ νικοποιῷ ἐν ψαλμοῖς ἐπιστήμονος τοῦ Δαυίδ. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Victori in Neginoth, maschil ipsi David. *Hieron.*, victori in psalmis eruditio David. | 1. In finem in carminibus, intellectus David. | 1. Victori in psalmis scientis ipsius David. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 10. Ἐγὼ δὲ ὡσεὶ ἐλαία εὐθαλὴς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Θεοῦ. | 10. Ἐγὼ δὲ ὡσεὶ ἐλαία κατάκαρπος ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Θεοῦ. | 10. |
| 11. Ὅτι ἀγαθὸν τὸ ὄνομά σου ἄντικρυς τῶν ὁσίων σου. | 11. Τὸ ὄνομά σου, ὅτι χρηστὸν ἐναντίων τῶν ὁσίων σου. Ἄλλος, τῶν ἁγνῶν σου. | 11. |
| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
| 10. Ego autem sicut oliva virens in domo Dei. | 10. Ego autem sicut oliva fructifera in domo Dei. | 10 |
| 11. Quoniam bonum nomen tuum in conspectu sanctorum tuorum. | 11. Nomen tuum, quoniam bonum est in conspectu sanctorum tuorum. *Alius*, castorum tuorum. | 11. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum LI.

V. 6. Σ., ἠγάπησας etc. Colbert. unus.
V. 7. Σ., καθελεῖ σε etc. Chrysostomus.
V. 9. Ἀ., ἐκρατ-. Drusius.
V. 10. Σ., ἐγὼ δὲ etc. Eusebius.
V. 11. Σ., ὅτι ἀγαθὸν etc. Idem. Ἄλλος, τῶν ἁγνῶν σου. Coislin. unus.

# PSALMUS LII.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 1. Ἐπινίκιον διὰ χοροῦ περὶ συνέσεως τοῦ Δαυίδ. | 1. Εἰς τὸ τέλος, ὑπὲρ Μαελὲθ συνέσεως τῷ Δαυίδ. Ε', εἰς τὸ νῖκος ὑπὲρ τῆς χορείας συνέσεως τῷ Δαυίδ. | 1. Εἰς τὸ νῖκος ὑπὲρ τῆς χορείας συνέσεως τῷ Δαυίδ. |
| 2. | 2. Εἶπεν ἄφρων. | 2. |
| Διεφθάρευσαν καὶ βδελυρίαν ἐπετήδησαν μετὰ ἀδικίας. | Διέφθειραν καὶ ἐβδελύχθησαν ἐν ἀνομίαις. | |
| 6. Φοβηθήσονται.... | 6. Ἐκεῖ ἐφοβήθησαν φόβον, οὗ οὐκ ἦν φόβος. | 6. Ἐθαμβήθησαν, οὗ οὐκ ἦν θάμβος. |
| Ὁ γὰρ Θεὸς διασκορπίσει ὀστᾶ τῶν παρεμβαλλόντων περὶ σέ· καταισχυνθήσῃ, ὅτι ὁ Θεὸς ἀπεδοκίμασεν αὐτούς. | Ὅτι ὁ Θεὸς διεσκόρπισεν ὀστᾶ ἀνθρωπαρέσκων· κατῃσχύνθησαν, ὅτι ὁ Θεὸς ἐξουδένωσεν αὐτούς. | |
| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
| 1. Triumphale per Chorum de intelligentia ipsius David. | 1. In finem, pro Maeleth intelligentiæ ipsi David. V, in victoriam super Chorea intelligentiæ ipsi David. | 1. In victoriam super Chorea intelligentiæ ipsi David. |
| 2. | 2. Dixit insipiens. | 2. |
| Corrupti sunt et abominationi studuerunt cum iniquitate. | Corrupti sunt et abominabiles facti sunt in iniquitatibus. | |
| 6. Timebunt... | 6. Illic trepidaverunt timore, ubi non erat timor. | 6. Obstupuerunt, ubi non erat stupor. |
| Deus enim dissipabit ossa castrametantium circa te : pudore afficieris, quoniam Deus reprobavit eos. | Quoniam Deus dissipavit ossa eorum qui hominibus placent : confusi sunt, quoniam Deus sprevit eos. | |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum LII.

Eusebius. Theodoretus vero, Ἀ., Σ., ὁ γὰρ Θεὸς διεσκόρπισεν ὀστᾶ παρεμβαλόντων περὶ σέ. Ambas scilicet simul posuit, quia parum erat inter utramque discriminis, quod et alibi non infrequenter fecit.

# PSALMUS LIII.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 1. Ἐπινίκιον διὰ ψαλτηρίων περὶ συνέσεως τοῦ Δαυίδ. | 1. Εἰς τὸ τέλος, ἐν ὕμνοις συνέσεως τῷ Δαυίδ. | 1. |
| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
| 1. Triumphale per psalteria de intelligentia ipsius David. | 1. In finem, in carminibus intellectus ipsi David. | 1. |

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 3 תדינני | 3. | 3. Δικάσεις μοι. |
| 6 בסמכי | 6. | 6. |
| 7 ישוב הרע לשררי באמתך הצמיתם | 7. | 7. |
| 8 בנדבה אזבחה־לך | 8. | 8. Ἐν ἑκουσιασμῷ θυσιάσω σοι. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 3. Judicabis mihi. *Hieron.*, ulciscere me. | 3. Judica me. | 3. Judicabis mihi. |
| 6. Inter sustentatores. *Hieron.*, sustentans. | 6. Susceptor. | 6. |
| 7. Reddet malum inimicis meis: in veritate tua succide illos. *Hieron.*, redde malum insidiatoribus meis: in veritate tua disperde eos. | 7. Averte mala inimicis meis: et in veritate tua disperde illos. | 7. |
| 8. In spontaneo sacrificabo tibi. *Hieron.*, voluntarie sacrificabo tibi. | 8. Voluntarie sacrificabo tibi. | 8. In spontaneo sacrificabo tibi. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum LIII.

V. 1. Tituli lectiones adfert Eusebius expositione in hunc psalmum.

V. 3. Ἀ., Σ., δικάσεις μοι etc. Sic duo mss. nostri. Drusius vero sic, Ἀ. *et* V, κρινεῖς με. *Sym.*, δικάσεις. *Theodot. ut VII.* Eusebius vero legit, *οἱ λοιποὶ* δικάσεις μοι, et lectioni codicum fa-

## PSALMUS LIV.

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 למנצח בנגינות משכיל לדוד | 1. | 1. Τῷ νικοποιῷ ἐν ψαλμοῖς ἐπιστήμονος τοῦ Δαυίδ. |
| 3, 4 אריד בשיחי ואהימה: מקול אויב מפני עקת רשע | 3, 4. | 3, 4. . . . ἐν ὁμιλίᾳ μου. |
| כי־ימיטו עלי און ובאף ישטמוני | | Ἀνωφελές. |
| 5 לבי יחיל בקרבי | 5. | 5. Ἡ καρδία μου ὠδίνησεν ἐν ἐγκάτῳ μου. |
| 6 פלצות | 6. | 6. Εἰλίνδησις. |
| 7, 8 ואמר מי־יתן־לי אבר כיונה אעופה ואשכנה: הנה ארחיק נדד אלין במדבר | 7, 8. | 7, 8. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Victori in Neginoth maschil ipsi David. *Hieron.*, victori in psalmis eruditio David. | 1. In finem, in carminibus intellectus David. | 1. Victori in psalmis scientis ipsius David. |
| 3, 4. Conquerar in meditatione mea, et tumultuabor a voce inimici, a faciebus coarctationis impii. *Hieron.*, humiliatus sum in meditatione mea, et conturbatus a voce inimici a facie persequentis impii. | 3, 4. Contristatus sum in exercitatione mea, et conturbatus sum a voce inimici, et a tribulatione peccatoris | 3, 4. ...in colloquio meo. |
| Quoniam labi facient super me mendacium, et in ira adversabuntur mihi. *Hieron.*, quoniam projecerunt super me iniquitatem, et in furore adversabuntur mihi. | Quoniam declinaverunt contra me iniquitates: et in ira molesti erant mihi. | Inutilitatem. |
| 5. Cor meum cruciabitur in interiori meo. *Hieron.*, cor meum doluit in vitalibus meis. | 5. Cor meum conturbatum est in me. | 5. Cor meum parturivit in visceribus meis. |
| 6. Horror. *Hieron.*, caligo. | 6. Tenebræ. | 6. Convolutio |
| 7, 8. Et dixi: Quis dabit mihi pennam sicut columbæ? volabo et habitabo. Ecce elongabo me vagando, pernoctabo in deserto. *Hie-* | 7, 8. Et dixi: Quis dabit mihi pennas sicut columbæ, et volabo, et requiescam? Ecce elongavi fugiens et mansi in solitudine. | 7, 8. |

### ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

3. Δικάσεις μοι.

6. Ὑπέρεισμα

7. Ἀνταποδώσει κακὰ τοῖς ἀποτειχίζουσί με· ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου ἀποσιώπησον αὐτούς.

8.

### Ο'.

3 Κρῖνόν με. Ε', κρινεῖς μοι.

6 Ἀντιλήπτωρ.

7. Ἀποστρέψει τὰ κακὰ τοῖς ἐχθροῖς μου, ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου ἐξολόθρευσον αὐτούς.

8. Ἑκουσίως θύσω σοι.

### ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

3.

6.

7.

8.

### SYMMACHUS.

3. Judicabis mihi.

6. Sustentaculum.

7. Retribuet mala depellentibus me: in veritate tua tacere fac eos.

### LXX INTERPRETES.

3. Judica me. V, judicabis mihi.

6. Susceptor.

7. Avertet mala inimicis meis: in veritate tua disperde illos.

8. Voluntarie sacrificabo tibi.

### THEODOTIO.

3.

6.

7.

8.

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum LIII.

vere videtur. Coislinianus vero unus habet, Ἀ., Σ., μοι. Ε', κρινεῖς με.

V. 6. Σ., ὑπέρεισμα. Eusebius.

V. 7. Σ., ἀνταποδώσει etc. Eusebius in Psalmos.

V. 8. Ἀ., ἐν ἑκουσιασμῷ etc. Ibid.

## PSALMUS LIV.

### ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

1. Ἐπινίκιον διὰ ψαλτηρίων περὶ συνέσεως τοῦ Δαυίδ.

3, 4. Κατηνέχθην προσλαλῶν ἐμαυτῷ, καὶ συνεχύθην ὑπὸ φωνῆς ἐχθροῦ, ἀπὸ ἐνοχλήσεως ἀσεβοῦς.

Ὅτι ἐπέγραψαν κατ' ἐμοῦ ἀσέβειαν, καὶ μετ' ὀργῆς ἠναντιώθησάν μοι.

5. Ἡ καρδία μου διεστροφᾶτο ἔνδον μου.

6. Φρίκη.

7, 8. Καὶ εἶπον, Τίς δώσει μοι πτέρυγας ὡσεὶ περιστερᾶς, πετασθῆναι, καὶ ἑδρασθῆναι; πόῤῥω ἂν ἐποίησα τὴν ἀναχώρησίν μου, ηὐλιζόμην ἂν ἐν τῇ ἐρήμῳ.

### Ο'.

1. Εἰς τὸ τέλος, ἐν ὕμνοις συνέσεως τῷ Δαυίδ.

3, 4 Ἐλυπήθην ἐν τῇ ἀδολεσχίᾳ μου, καὶ ἐταράχθην ἀπὸ φωνῆς ἐχθροῦ, καὶ ἀπὸ θλίψεως ἁμαρτωλοῦ. *Ἄλλος*, ἐν τῇ μερίμνῃ μου.

Ὅτι ἐξέκλιναν ἐπ' ἐμὲ ἀνομίαν, καὶ ἐν ὀργῇ ἐνεκότουν μοι.

5. Ἡ καρδία μου ἐταράχθη ἐν ἐμοί.

6. Σκότος.

7, 8. Καὶ εἶπα· Τίς δώσει μοι πτέρυγας ὡσεὶ περιστερᾶς; καὶ πετασθήσομαι καὶ ἀναπαύσω. Ἰδοὺ ἐμάκρυνα φυγαδεύων, καὶ ηὐλίσθην ἐν τῇ ἐρήμῳ.

### ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1.

3, 4.

5.

6.

7, 8.

### SYMMACHUS.

1. Triumphale per psalteria de intelligentia ipsius David.

3, 4. Demissus sum alloquens meipsum, et confusus sum a voce inimici, a molestatione impii.

Quoniam inscripserunt contra me impietatem, et cum ira adversati sunt mihi.

5. Cor meum volvebatur intra me.

6. Horror.

7, 8. Et dixi: Quis mihi dabit pennas sicut columbæ, ad volandum et insidendum? Longe utique fecissem secessionem meam.

### LXX INTERPRETES.

1. In finem, in carminibus intellectus David.

3, 4. Contristatus sum in exercitatione mea, et conturbatus sum a voce inimici, et a tribulatione peccatoris. *Alius*, in solicitudine mea.

Quoniam declinaverunt contra me iniquitatem: et in ira molesti erant mihi.

5. Cor meum conturbatum est in me.

6. Tenebræ.

7, 8. Et dixi: Quis dabit mihi pennas sicut columbæ? et volabo, et requiescam. Ecce elongavi fugiens, et mansi in solitudine.

### THEODOTIO.

1.

3, 4.

5.

6.

7, 8

## TO EBPAIKON.

9 אחישה מפלט לי מרוח סעה
מסער

12–10 בלע אדני פלג לשונם כי־
ראיתי חמס וריב בעיר : יומם
ולילה יסובבה על־חומתיה ואון ועמל
בקרבה : הוות בקרבה ולא־ימיש
מרחבה תך ומרמה

15–13 כי לא־אויב יחרפני ואשא
לא־משנאי עלי הגדיל ואסתר
ממנו : ואתה אנוש כערכי אלופי
ומידעי : אשר יחדו נמתיק סוד בבית
אלהים נהלך ברגש

16 ישימות ׀ עלימו

כי־רעות במגורם

## TO EBPAIKON 'Ελληνικοῖς γράμμασι.

9.

10-12.

13-15.

16.

## AKYΛΑΣ.

9. Σπεύσω διασωσμὸν ἐμοὶ ἀπὸ πνεύματος λαιλαπώδους, ἀπὸ λαίλαπος.

10-12. Ὄφλημα καὶ ἐπίθεσιν.

13-15. Οἳ ὁμοῦ ἐγλυκάναμεν ἀπόρρητον.

16. Ἐπάξει θάνατον ἐπ' αὐτούς.

Ὅτι πονηρίαι ἐν συστροφῇ αὐτῶν.

## VERSIO HEBRAICI TEXT.

*ron*, et dixi : Quis dabit mihi pennas columbæ, ut volem et requiescam ? ut procul abeam, et commorer in deserto.

9. Accelerabo evasionem mihi, a vento excitato a turbine. *Hieron.*, festinabo ut salver a spiritu tempestatis et turbinis.

10-12. Degluti, Domine, divide linguam eorum, quoniam vidi rapinam et rixam in civitate. Die ac nocte circumdederunt eam super muros ejus : et iniquitas et labor in interiori ejus. Pravitates in interiori ejus : et non recedet e platea ejus fraus et dolus. *Hieron.*, præcipita, Domine, divide linguas eorum. Quoniam vidi iniquitatem et contradictionem in civitate. Die ac nocte circumeuntes muros : scelus et dolor in medio ejus. Insidiæ in vitalibus ejus, et non recedit de plateis ejus damnum et fraudulentia.

13-15. Quoniam non inimicus probris affecit me, et feram ; non odio habens me super me magnificavit, et abscondam me ab eo. Et tu homo secundum comparationem meam : præceptor meus, et notus meus, qui simul dulce habebamus secretum, in domo Dei ambulabamus in strepitu. *Hieron.*, non enim inimicus exprobravit mihi ut sustineam : neque is qui oderat, super me magnificatus est, ut abscondar ab eo. Sed tu homo unanimis meus, dux meus et notus meus. Qui simul habuimus dulce secretum, in domo Dei ambulavimus in terrore.

16. Inducat mortem super eos. *Hieron.*, veniat mors super eos.

Quia mala in habitatione eorum. *Hieron.*, quoniam nequitiæ in congregatione eorum.

## VULGATA LATINA.

9. Exspectabam eum qui salvum me fecit a pusillanimitate spiritus, et tempestate.

10-12. Præcipita, Domine, et divide linguas eorum : quoniam vidi iniquitatem et contradictionem in civitate. Die ac nocte circumdabit eam super muros ejus iniquitas, et labor in medio ejus et injustitia. Et non defecit de plateis ejus usura et dolus.

13-15. Quoniam si inimicus meus maledixisset mihi, sustinuissem utique, et si is qui oderat me super me magna locutus fuisset, abscondissem me forsitan ab eo. Tu vero homo unanimis, dux meus, et notus meus, qui simul mecum dulces capiebas cibos, in domo Dei ambulavimus cum consensu.

16. Veniat mors super illos.

Quoniam nequitiæ in habitaculis eorum.

## AQUILA.

9. Accelerabo evasionem mihi a spiritu turbinis, a turbine.

10-12. Debitum et fraudulentiam.

13-15. Qui simul dulce miscebamus secretum.

16. Inducet mortem super eos.

Quoniam malitiæ in cœtu eorum.

## ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

9. Ἐξαίφνης ἐποίησα ἂν τὴν ἔκφυξίν μου ἀπὸ πνεύματος ἐπαίροντος λαίλαπος.

10-12. Καταποντισθῆναι ποίησον, Δέσποτα, καὶ ἀσύμφωνον ποίησον τὴν γλῶσσαν αὐτῶν· ὅτι ἐθεώρησα βίαιον, ἀδικίαν καὶ ἀδικασίαν ἐν τῇ πόλει· ἡμέρας καὶ νυκτὸς κυκλοῦντα αὐτῆς τὰ τείχη, ὀδύνην καὶ ταλαιπωρίαν ἔνδον αὐτῆς, ἐπηρείας ἔνδον αὐτῆς, ἀχώριστον ἀπὸ τῶν πλατειῶν αὐτῆς ζημίαν καὶ ἐπίθεσιν.

13-15. Οὐ γὰρ ἐχθρὸς προεπηλάκισέ με, ἵνα βαστάξω, οὐδὲ διὰ μίσους μοι ἐπ' ἐμὲ ἐμεγάλυνε πτερνισμὸν, ἵνα κρύβωμαι αὐτόν. Ἀλλὰ σὺ, ἄνθρωπε ὁμοιότροπός μοι, συνήθης καὶ γνώριμός μοι, οἵ τινες ἐκοινολογούμεθα γλυκεῖαν ὁμιλίαν· ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Θεοῦ ἀνεστρεφόμεθα συνδιαιτούμενοι.

16. Αἰφνιδίως θάνατος ἐπέλθοι αὐτοῖς.

Ὅτι πονηρία ἐν συστροφῇ αὐτῶν.

## Ο'.

9. Προσεδεχόμην τὸν σώζοντά με ἀπὸ ὀλιγοψυχίας καὶ καταιγίδος.

10-12. Καταπόντισον, Κύριε, καὶ καταδίελε τὰς γλώσσας αὐτῶν, ὅτι εἶδον ἀνομίαν καὶ ἀντιλογίαν ἐν τῇ πόλει. Ἡμέρας καὶ νυκτὸς κυκλώσει αὐτὴν ἐπὶ τὰ τείχη αὐτῆς ἀνομία, καὶ πόνος ἐν μέσῳ αὐτῆς, καὶ ἀδικία. Καὶ οὐκ ἐξέλιπεν ἐκ τῶν πλατειῶν αὐτῆς τόκος καὶ δόλος. *Ἄλλος*, κόπος καὶ δόλος.

13-15. Ὅτι εἰ ἐχθρὸς ὠνείδισέ με, ὑπήνεγκα ἄν· καὶ εἰ ὁ μισῶν ἐπ' ἐμὲ ἐμεγαλοῤῥημόνησεν, ἐκρύβην ἂν ἀπ' αὐτοῦ. Σὺ δὲ, ἄνθρωπε ἰσόψυχε, ἡγεμών μου καὶ γνωστέ μου, ὃς ἐπιτοαυτὸ ἐγλύκανας ἐδέσματα, ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Θεοῦ ἐπορεύθημεν ἐν ὁμονοίᾳ.

16. Ἐλθέτω θάνατος ἐπ' αὐτούς.

Ὅτι πονηρία ἐν ταῖς παροικίαις αὐτῶν.

## ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

9 Σπεύσω διασωσμὸν ἐμοὶ ἀπὸ πνεύματος λαιλαπώδους, ἀπὸ λαίλαπος.

10-12.

13-15.

16.

## SYMMACHUS.

mansissem in deserto.

9. Repente fecissem effugium meum a spiritu elevante turbinis.

10-12. Demergi fac, Domine, et dissonam fac linguam eorum: quoniam intuitus sum violentum, iquitatem et injustitiam in civi-, die ac nocte circumdantia muros ejus, dolorem et miseriam intra eam, nocumenta intra eam, inseparabile a plateis ejus damnum et fraudulentiam.

13-15. Non enim inimicus exprobravit mihi, ut feram, neque propter odium in me super me magnificavit calcaneum, ut abscondar ab eo: sed tu, homo similis moris mihi, familiaris et notus mihi, qui commune miscebamus dulce colloquium: in domo Dei versabamur una viventes.

16. Repente mors superveniat eis.

Quoniam nequitia in cœtu eorum.

## LXX INTERPRETES.

9. Exspectabam eum qui salvum me fecit a pusillanimitate spiritus et tempestate.

10-12. Præcipita, Domine, et divide linguas eorum: quoniam vidi iniquitatem et contradictionem in civitate. Die ac nocte circumdabit eam super muros ejus iniquitas, et labor in medio ejus, et injustitia. Et non defecit de plateis ejus usura et dolus. *Alius*, labor et dolus.

13-15. Quoniam si inimicus exprobrasset mihi, sustinuissem utique: et si is qui oderat super me magna locutus fuisset, abscondissem me utique ab eo. Tu vero, homo unanimis, dux meus, et notus meus, qui simul dulces capiebas cibos, in domo Dei ambulavimus cum consensu.

16. Veniat mors super illos.

Quoniam nequitia in habitaculis eorum.

## THEODOTIO.

9. Accelerabo evasionem mihi a spiritu turbinis, a turbine.

10-12.

13-15.

16.

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛAΣ. |
|---|---|---|
| 17 אני אל־אלהים אקרא ויהוה יושיעני | 17. | 7. Ἐγὼ πρὸς τὸν Θεὸν καλέσω, καὶ Κύριος σώσει με. |
| 19, 20 כי־ברבים היו עמדי : ישמע ׀ אל ׀ ויענם וישב קדם | 19, 20. | 19, 20. |
| אין חליפות למו ולא יראו אלהים | | Οἷς οὐκ εἰσὶν ἀλλαγαὶ αὐτοῖς, καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν τὸν Θεόν. |
| 21 שלח ידיו בשלמיו חלל בריתו | 21. | 21. Ἀπέστειλε χεῖρα αὐτοῦ ἐν εἰρηνικοῖς αὐτοῦ. |
| 22 חלקו ׀ מחמאת פיו וקרב־לבו רכו דבריו משמן והמה פתחות | 22. | 22. Λόγχαι. |
| 23 יכלכלך | 23. | 23. Ἀγαπήσει σε. |
| לא־יתן לעולם מוט לצדיק | | |
| 24 ואתה אלהים ׀ תורדם לבאר שחת | 24. | 24. |
| אנשי דמים ומרמה לא־יחצו ימיהם | | Ἄνδρες αἱμάτων καὶ ἐπιθέσεως οὐ μὴ ἡμισεύσουσι τὰς ἡμέρας αὐτῶν. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 17. Ego ad Deum clamabo, et Dominus servabit me. *Hieron.*, ego ad Deum clamabo, et Dominus salvabit me. | 17. Ego autem ad Deum clamavi, et Dominus salvabit me. | 17. Ego ad Deum clamabo, et Dominus salvabit me. |
| 19, 20. Quoniam in multis fuerunt mecum. Audiet Deus, et humiliabit eos, et sedens quondam. *Hieron.*, multi enim fuerunt adversum me. Exaudiet Deus et humiliabit eos, qui judex est ab initio | 19, 20. Quoniam inter multos erant mecum. Exaudiet Deus et humiliabit illos, qui est ante sæcula. | 19, 20. |
| Non mutationes eis, et non timuerunt Deum. *Hieron.*, non enim mutantur, neque timent Deum. | Non enim est illis commutatio, et non timuerunt Deum. | Quibus non sunt mutationes, et non timuerunt Deum. |
| 21. Misit manus suas in pacificos ejus, polluit pactum ejus. *Hieron.*, extendit manum suam ad pacifica: contaminabit pactum suum. | 21. Extendit manum suam in retribuendo: contaminaverunt testamentum ejus. | 21. Misit manum suam in pacificos ejus. |
| 22. Lenierunt præ butyris os suum, et appropinquans cor ejus. Mollia fuerunt verba ejus præ oleo, et ipsa gladii stricti. *Hieron.*, nitidius butyro os ejus: pugnat autem cor illius, molliores sermones ejus oleo, cum sint lanceæ. | 22. Divisi sunt ab ira vultus ejus: et appropinquavit cor illius. Molliti sunt sermones ejus super oleum: et ipsi sunt jacula. | 22. Lanceæ. |
| 23. Educabit te. *Hieron.*, enutriet. | 23. Enutriet. | 23. Diliget te. |
| Non dabit in sæculum nutationem justo. *Hieron.*, non dabit in æternum fluctuationem justo. | Non dabit in æternum fluctuationem justo. | |
| 24. Et tu, Deus, descendere facies eos in puteum foveæ. *Hieron.*, tu autem, Deus, deduces eos in puteum interitus. | 24. Tu vero, Deus, deduces eos in puteum interitus. | 24 |
| Viri sanguinum et doli non dimidiabunt dies suos. *Hieron.*, viri sanguinum et dolosi non dimidiabunt dies suos. | Viri sanguinum et dolosi non dimidiabunt dies suos. | Viri sanguinum et doli non dimidiabunt dies suos. |

## ΣΥΜΜΑΧΟΣ

17. Καὶ Κύριος σώσει με.

19, 20. Πολλοστοὶ γὰρ ἐγένοντο πρὸς ἐμέ.

Οὐ γὰρ ἀλλάσσονται, οὐδὲ φοβοῦνται τὸν Θεόν.

21. Ἐξέτεινε τὴν χεῖρα αὐτοῦ εἰς τοὺς εἰρηνεύοντας πρὸς αὐτόν· παρέβησαν συνθήκην.

22. Λειότερα βουτύρου τὰ στόματα αὐτῶν. Πολεμεῖ δὲ ἡ καρδία ἑκάστου αὐτῶν· ἁπαλώτεροι οἱ λόγοι αὐτοῦ ἐλαίου, ὄντες ἀνατμητικοί.

23. Ἀγαπήσει σε.

Οὐκ ἐκδώσει εἰς αἰῶνα κλεισθῆναι δίκαιον.

24. Σὺ δὲ, ὁ Θεὸς, κατενέγκεις αὐτοὺς εἰς λάκκον διαφθορᾶς.

Μιαίφονοι καὶ δόλιοι οὐχ ἡμισεύσουσι τὰς ἡμέρας αὐτῶν.

## Ο'.

17. Ἐγὼ πρὸς τὸν Θεὸν ἐκέκραξα, καὶ ὁ Κύριος εἰσήκουσέ μου.

19, 20. Ὅτι ἐν πολλοῖς ἦσαν σὺν ἐμοί. Εἰσακούσεται ὁ Θεὸς, καὶ ταπεινώσει αὐτοὺς, ὁ ὑπάρχων πρὸ τῶν αἰώνων.

Οὐ γάρ ἐστιν αὐτοῖς ἀντάλλαγμα, καὶ οὐκ ἐφοβήθησαν τὸν Θεόν. *Ἄλλος*, ὅτι ὁ δόλος ἀντάλλαγμα αὐτοῖς.

21. Ἐξέτεινε τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐν τῷ ἀποδιδόναι· ἐβεβήλωσαν τὴν διαθήκην αὐτοῦ.

22. Διεμερίσθησαν ἀπὸ ὀργῆς τοῦ προσώπου αὐτοῦ, καὶ ἤγγισεν ἡ καρδία αὐτοῦ. Ἡπαλύνθησαν οἱ λόγοι αὐτοῦ ὑπὲρ ἔλαιον, καὶ αὐτοί εἰσι βολίδες.

23. Διαθρέψει. Ε', Ϛ', ἀγαπήσει σε.

Οὐ δώσει εἰς τὸν αἰῶνα σάλον τῷ δικαίῳ. *Ἄλλ.*, εἰς μετακίνησιν εἴς τε ταραχήν.

24. Σὺ δὲ, ὁ Θεὸς, κατάξεις αὐτοὺς εἰς φρέαρ διαφθορᾶς.

Ἄνδρες αἱμάτων καὶ δολιότητος οὐ μὴ ἡμισεύσωσι τὰς ἡμέρας αὐτῶν.

## ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

17. Ἐγὼ πρὸς τὸν Θεὸν κεκράξομαι, καὶ Κύριος σώσει με.

19, 20.

21. Ἐξέτεινε τὴν χεῖρα αὐτοῦ εἰς τοὺς εἰρηνεύοντας πρὸς αὐτόν· παρέβησαν συνθήκην.

22.

23.

24.

## SYMMACHUS.

17. Et Dominus salvabit me.

19, 20. Multi enim fuerunt adversum me.

Non enim mutantur, neque timent Deum.

21. Extendit manum suam ad pacem habentes cum eo: transgressi sunt pactum.

22. Molliora butyro ora eorum (et appropinquans cor eorum). Pugnat vero cor uniuscujusque ipsorum. Molliores sermones ejus oleo cum sint dissecantes.

23. Diliget te.

Non concedet in sæculum claudi justum.

24. Tu vero, Deus, deducis eos in lacum corruptionis.

Sanguinarii et dolosi non dimidiabunt dies suos.

## LXX INTERPRETES.

17. Ego ad Deum clamavi, et Dominus exaudivit me.

19, 20. Quoniam inter multos erant mecum. Exaudiet Deus et humiliabit illos, qui est ante sæcula.

Non enim est illis commutatio, et non timuerunt Deum. *Alius*, quoniam dolus commutatio ipsis.

21. Extendit manum suam in retribuendo; contaminaverunt testamentum ejus.

22. Divisi sunt ab ira vultus ejus: et appropinquavit cor illius. Molliti sunt sermones ejus super oleum: et ipsi sunt jacula.

23. Enutriet. V, VI, diliget te.

Non dabit in æternum fluctuationem justo. *Alius*, in transmotionem et in perturbationem.

24. Tu vero, Deus, deduces eos in puteum corruptionis.

Viri sanguinum et dolositatis non dimidiabunt dies suos.

## THEODOTIO.

17. Ego ad Deum clamabo, et Dominus salvabit me.

19, 20.

21. Extendit manum suam ad pacem habentes cum eo: transgressi sunt pactum.

22.

23.

24.

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum LIV.

V. 1. Tituli lectiones ex mss. et ex Eusebio mutuamur.

V. 3, 4. 'A.,.... ἐν ὁμιλίᾳ μου etc. Theodoretus, unus codex et Drusius. Ἄλλος, ἐν τῇ μερίμνῃ μου. Coislin. unus.

Ibid. Σ., κατηνέχθην etc. Sic Theodoretus, Drusius et unus Regius, qui postremus habet, ἀπὸ ἐνοχλήσεως, loco ἀπὸ θλίψεως.

Ibid. Σ., ὅτι ἐπέγραψαν etc. Sic Eusebius. Alii cum Theodoreto forte melius, ἐπέῤῥιψαν, *injecerunt*, quæ interpretatio magis ad Hebraici verbi sensum accedit. Ibid. 'A., ἀνωφελές, ex Theodoreto. Sic autem solet Aquila vocem און vertere, ut sæpe vidimus.

V. 5. 'A., ἡ καρδία etc. Has Aquilæ et Symmachi interpretationes exhibet Eusebius in Psalmos.

V. 6. 'A., εἰλίνδησις. Σ., φρίκη. Eusebius. (*)

V. 7 et 8. Σ., καὶ εἶπον etc. Idem.

V. 9. 'A., Θ., σπεύσω etc. Sic unus Regius optime. Theodoretus hanc interpretationem Symmacho etiam tribuit, cui tamen tota competere nequit, ut arguitur ex serie. In hoc tamen consensit Symmachus cum aliis, quod מרוח verterit ἀπὸ πνεύματος · in cæteris autem in sensu tantum convenit cum illis, dum vertit ex eodem Regio, ἐξαίφνης ἐποίησα ἂν etc., et ita intelligendus est Hieronymus, ubi ait Epist. ad Sun. et Fret : *Sed sciendum est quod pro* ὀλιγοψυχία, *Aquila et Symmachus, et Theodotion, et Quinta editio, interpretati sunt*, ἀπὸ πνεύματος, *id est*, a spiritu ; *et in Hebræo scriptum est*, MERUA : *omnisque sensus ita apud eos legatur :* Festinabo ut salver a spiritu tempestatis et turbinis.

V. 10-12. Σ., καταποντισθῆναι etc. Ex Eusebio. Colbertinus unus habet, καταπονθῆναι, perperam; alter στιχηρῶς scriptus, καταποθῆναι, quæ lectio

(*) Melius S. Athanasius in Catena Patrum Græc., ἡ κατὰ τὸν 'Ακύλαν, *δείνησις*. I. e., vel secundum Aquilam, δείνησις, *tremor*. DRACH.

## PSALMUS LV.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ |
|---|---|---|
| 1 למנצח על־יונת אלם רחקים לדוד מכתם באחז אתו פלשתים בגת | 1. | 1. Τῷ νικοποιῷ ὑπὲρ περιστερᾶς ἀλάλου, μακρυσμῶν τοῦ Δαυὶδ ταπεινοῦ τελείου, ἐν τῷ κρατῆσαι αὐτὸν Φυλισταίους ἐν Γέθ. |
| 3 שאפו שררי כל־היום | 3. | 3. |
| כי־רבים לחמים לי מרום | | Ὅτι πολλοὶ πολεμοῦσί με, Ὕψιστε. |
| 4 יום אירא אני אליך אבטח | 4. | 4. Ἡμέρας φοβηθήσομαι ἐγὼ, πρὸς σὲ πεποιθήσω. |
| 5 באלהים אהלל דברו | 5. | 5. Ἐν τῷ Θεῷ ὑμνήσω ῥήματα αὐτοῦ. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Victori super columbam mutam remotis, ipsi David machtham, cum tenerent eum Philisthim in Geth. *Hieron.*, victori pro columba muta, eo quod procul abierit David humilis et simplex, quando tenuerunt eum allophyli in Geth. | 1. In finem, pro populo, qui a sanctis longe factus est, David in tituli inscriptionem, cum tenuerunt eum allophyli in Geth. | 1. Victori pro columba muta elongationum David humilis perfecti, cum tenerent eum Philistæi in Geth. |
| 3. Absorbuerunt inimici mei tota die. *Hieron.*, conculcaverunt me insidiatores mei tota die. | 3. Conculcaverunt me inimici mei tota die. | 3. |
| Quia multi bellantes mihi, o Excelse. *Hieron.*, multi enim qui pugnant contra me, Altissime. | Quoniam multi bellantes adversum me. Ab altitudine. | Quia multi impugnant me, Altissime. |
| 4. Die timebo, ego in te fidam. *Hieron.*, quacumque die territus fuero : ego in te confidam. | 4. diei timebo : ego vero in te sperabo. | 4. Die timebo ego, ad te confidam. |
| 5. In Deo laudabo verbum ejus. *Hieron.*, *id.* | 5. In Deo laudabo sermones meos. | 5. In Deo celebrabo verba ejus. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum LIV

non spernenda. 'Ακ., ὄφλημα καὶ ἐπίθεσιν. Sic Colbert. unus. Ἄλλως, κόπος καὶ δόλος. Coislin.

V. 13-15. Σ., οὐ γὰρ ἐχθρὸς etc. Sic Eusebius et mss. Symmachi lectionem plenam, et Aquilæ mutilam referunt.

V. 16. 'Α., ἐπάξει etc. Eusebius et Colbert. unus. Sequentem vero Symmachi lectionem duo Colbertini Aquilæ perperam adscribunt.

Ibid. 'Α., ὅτι πονηρίαι etc. Eusebius et Colbertinus unus. Symmachi lectionem adferunt duo Colbertini.

V. 17. 'Α., ἐγὼ πρὸς τὸν Θεὸν καλέσω etc. Hanc interpretationem Aquilæ tantum tribuit Eusebius; Symmacho etiam Colbert. unus. Theodotionis lectio ex Eusebio.

V. 19, 20. Σ., πολλοστοὶ etc. Eusebius et mss. Vide Hieronymum ad Sun. et Fret. (*)

Ibid. 'Α., οἷς οὐκ εἰσὶν etc. Has lectiones mutuamur ex Eusebio, ex tribus mss. et ex Theodoreto.

V. 21. Aquilæ et Symmachi lectiones sic exprimit Eusebius. Drusius vero *ex Theodoriteis*, ut ipse ait, hanc trium lectionem proponit: A., S., Th., ἐξέτεινε τὴν χεῖρα αὐτοῦ εἰς τοὺς εἰρηνεύοντας πρὸς αὐτόν. Ibi vero lectio Aquilæ cum aliorum lectione confunditur, quia parum differt ab illa.

V. 22. Σ., λειότερα etc. Eusebius, Theodoretus et tres mss. 'Α., λόγχαι. Theodoretus. Aquilam sequitur Hieronymus pro more suo.

V. 23. 'Α., Σ., Ε', Ϛ', ἀγαπήσει σε. Sic Colbert. unus.

Ibid. Σ., οὐκ ἐκδώσει etc. Eusebius. Ἄλλος, εἰς μετακίνησιν etc. Colbertinus στιχηρῶς scriptus.

V. 24. Σ., σὺ δὲ, ὁ Θεὸς etc. Eusebius.

Ibid. 'Α., ἄνδρες αἱμάτων etc. Aquilæ et Symmachi lectiones effert Eusebius.

(*) Ad hanc Symmachi lectionem adjunxit Montf., errore vix excusando, longam expositionem ipsius Eusebii, quasi partem versionis Symmachi. Re autem vera nulla ratione quadrat ad hebraicum textum. Sed inspice Eusebii comment. DRACH.

## PSALMUS LV.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 1. Ἐπινίκιον ὑπὲρ τῆς περιστερᾶς, ὑπὲρ τοῦ φύλου ἀπωσμένου τοῦ Δαυὶδ, τοῦ ταπεινόφρονος καὶ ἀμώμου, ὅτε κατέσχον αὐτὸν οἱ Φυλισταῖοι ἐν Γέθ. | 1. Εἰς τὸ τέλος, ὑπὲρ τοῦ λαοῦ τοῦ ἀπὸ τῶν ἁγίων μεμακρυμμένου, τῷ Δαυὶδ εἰς στηλογραφίαν, ὁπότε ἐκράτησαν αὐτὸν οἱ ἀλλόφυλοι ἐν Γέθ. Ε', τῷ νικοποιῷ ὑπὲρ τῆς περιστερᾶς τῆς μογγιλάλου κεκρυμμένων τῷ Δαυὶδ εἰς στηλογραφίαν ὁπότε ἐκράτησαν αὐτὸν οἱ ἀλλόφυλοι ἐν Γέθ. | 1. Εἰς τὸ νῖκος, ὑπὲρ τῆς περιστερᾶς. |
| 3. Ἐπέτριβον οἱ θλίβοντές με κατὰ πᾶσαν ἡμέραν. | 3. Κατεπάτησάν με οἱ ἐχθροί μου ὅλην τὴν ἡμέραν. | 3. |
| Ὅτι πολλοὶ οἱ πολεμοῦντές με ὑψηλότεροι. | Ὅτι πολλοὶ οἱ πολεμοῦντές με. | |
| 4. Ἐν ᾗ ἂν ἡμέρᾳ φοβηθῶ, σοὶ πέποιθα. | 4. Φοβηθήσονται, ἐγὼ δὲ ἐλπιῶ ἐπὶ σοί. | 4. |
| 5. Διὰ τοῦ Θεοῦ ὑμνήσω τὸν λόγον αὐτοῦ. | 5. Ἐν τῷ Θεῷ ἐπαινέσω τοὺς λόγους μου. Ε', ἐν τῷ Θεῷ ἐπαινέσω τὸν λόγον μου. | 5. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 1. Triumphale pro columba, pro tribu repulsa ipsius David, humilis et inculpati, quando tenuerunt eum Philistæi in Geth. | 1. In finem, pro populo, qui a sanctis longe factus est, ipsi David in tituli inscriptionem, cum tenuerunt eum allophyli in Geth. V, victori pro columba balbutiente, occultorum ipsi David in tituli inscriptionem, quando tenuerunt eum allophyli in Geth. | 1. In victoriam pro columba. |
| 3. Atterebant tribulantes me per omnem diem. | 3. Conculcaverunt me inimici mei tota die. | 3. |
| Quia multi impugnantes me excelsiores. | Quoniam multi bellantes adversum me. | |
| 4. In quacumque die timebo, tibi confido. | 4. Timebunt: ego vero sperabo in te. | 4 |
| 5. Per Deum celebrabo verbum ejus. | 5. In Deo laudabo sermones meos. V, in Deo laudabo verbum meum. | 5. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 6 כל־היום דברי יעצבו עלי כל־מחשבתם לרע | 6. | 6. |
| 7, 8 יגורו ׀ יצפינו המה עקבי ישמרו כאשר קוו נפשי : על־און פלט־למו באף עמים ׀ הורד אלהים | 7, 8. | 7, 8. Ἐπὶ ἀνωφελὲς διέσωσεν αὐτούς. Ἐν ὀργῇ λεοὺς καταβίβασον. |
| 9, 10 נדי ספרתה אתה שימה דמעתי בנאדך הלא בספרתך : אז ׀ ישובו אויבי אחור ביום אקרא זה־ידעתי כי־אלהים לי | 9, 10. | 9, 10. Τότε ἐπιστρέψουσι. |
| 11, 12 באלהים אהלל דבר ביהוה אהלל דבר : באלהים בטחתי לא אירא מה־יעשה אדם לי | 11, 12. | 11, 12. Ἐν τῷ Θεῷ καυχήσομαι ῥῆμα, ἐν τῷ Θεῷ ὑμνήσω λόγον. |
| 13 עלי אלהים נדריך אשלם תודת לך | 13. | 13. |
| 14 להתהלך לפני אלהים באור החיים | 14. | 14. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 6. Tota die verba mea dolore afficient super me omnes cogitationes eorum in malum. *Hieron.*, tota die sermonibus me affligebant: contra me omnes cogitationes eorum in malum. | 6. Tota die verba mea execrabantur, adversum me omnes cogitationes eorum in malum. | 6. |
| 7, 8. Commorabuntur, abscondent se, ipsi vestigia mea observabunt, ut exspectaverunt animam meam, super iniquitatem evasio eis: in ira populos descendere fac, Deus. *Hieron.*, congregabuntur abscondite, plantas meas observabunt: exspectantes animam meam. Quia nullus est salvus in eis: in furore populos detrahet Deus. | 7, 8. Inhabitabunt et abscondent: ipsi calcaneum meum observabunt. Sicut sustinuerunt animam meam, pro nihilo salvos facies illos, in ira populos confringes, Deus. | 7, 8. Ad inutilitatem servavit eos: in ira populos descendere fac. |
| 9, 10. Motionem meam numerasti: tu pone lacrymam meam in utre tuo. Nonne in libro tuo? Tunc convertentur inimici mei retrorsum: in die clamabo. Hoc scio quia Deus mihi. *Hieron.*, secretiora mea numerasti, pone lacrymam meam in conspectu tuo: sed non in narratione tua. Tunc convertentur inimici mei retrorsum: in quacumque die invocavero te. Hoc scio quia Deus meus es. | 9, 10. Vitam meam annuntiavi tibi: posuisti lacrymas meas in conspectu tuo, sicut et in promissione tua: tunc convertentur inimici mei retrorsum. In quacumque die invocavero te: ecce cognovi quoniam Deus meus es. | 9, 10. Tunc convertent se. |
| 11, 12. In Deo laudabo rem: in Domino laudabo negotium. In Deo fidi, non timebo quid faciat homo mihi. *Hieron.*, in Deo laudabo verbum, in Domino prædicabo sermonem. In Deo speravi, non timebo quid faciat homo mihi. | 11, 12. In Deo laudabo verbum, in Domino laudabo sermonem: in Deo speravi, non timebo quid faciat mihi homo. | 11, 12. In Deo gloriabor verbum, in Deo celebrabo sermonem... |
| 13. Super me, Deus, vota tua: reddam laudes tibi. *Hieron.*, in me sunt, Deus, vota tua: reddam gratiarum actiones tibi. | 13. In me sunt, Deus, vota tua, quæ reddam, laudationes tibi. | 13. |
| 14. Ad deambulandum ad facies Dei in lumine viventium. *Hieron.*, ut ambulem coram Deo in lumine viventium. | 14. Ut placeam coram Deo in lumine viventium. | 14. |

## ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

6. Διὰ πάσης ἡμέρας λόγους περὶ ἐμοῦ ἐφρόντιζον· κατ' ἐμοῦ πᾶς διαλογισμὸς αὐτῶν εἰς κακόν.

7, 8. Συνήγοντο λάθρα, καὶ τὰ ἴχνη μου παρετήρουν προσδοκῶντες τὴν ψυχήν μου διὰ τὴν ἀδικίαν. Ῥῦσαι ἀπ' αὐτῶν, ἐν ὀργῇ λαοὺς κατάγαγε, ὁ Θεός.

9, 10. Τὰ ἔνδον μου ἐξηρίθμησας. Σὺ ἔθου τὰ δάκρυά μου ἐνώπιόν σου. Μὴ οὐχὶ ὅταν ἐξαριθμῇς τότε ἀποστραφήσονται οἱ ἐχθροί μου ὀπίσω, ᾗ ἂν ἡμέρα ἐπικαλέσωμαί σε; Οἶδα ὅτι ἐστὶ Θεός μοι.

11, 12. Τὸν Θεὸν ὑμνολογήσω, διὰ τοῦ Θεοῦ ὑμνοποιήσωμαι λόγον, τῷ Θεῷ πέποιθα, οὐ φοβηθήσομαι τί ποιήσει μοι ἄνθρωπος.

13. Ἀναδέχομαι, Θεὲ, ἃ ηὐξάμην· ἀποδώσω αἰνέσεις σοι.

14. Ὡς τὸ ὁδεύειν ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ διὰ φωτὸς τῆς ζωῆς.

## Ο'.

6. Ὅλην τὴν ἡμέραν τοὺς λόγους ἐμοῦ ἐβδελύσσοντο, κατ' ἐμοῦ πάντες οἱ διαλογισμοὶ αὐτῶν εἰς κακόν.

7, 8. Παροικήσουσι καὶ κατακρύψουσιν αὐτοὶ, τὴν πτέρναν μου φυλάξουσι· καθάπερ ὑπέμεινα τῇ ψυχῇ μου. Ὑπὲρ τοῦ μηθενὸς σώσεις αὐτοὺς, ἐν ὀργῇ λαοὺς κατάξεις, ὁ Θεός. Ε', ὑπὲρ τοῦ μὴ εἶναι διασεσωσμένον αὐτοῖς.

9, 10. Τὴν ζωήν μου ἐξήγγειλά σοι, ἔθου τὰ δάκρυά μου ἐνώπιόν σου, ὡς καὶ ἐν τῇ ἐπαγγελίᾳ σου. Ἐπιστρέψουσιν οἱ ἐχθροί μου εἰς τὰ ὀπίσω, ἐν ᾗ ἡμέρᾳ ἐπικαλέσωμαί σε. Ἰδοὺ ἔγνων ὅτι Θεός μου εἶ σύ. Ε', τότε ἐπιστρέψουσι.

11, 12. Ἐπὶ τῷ Θεῷ αἰνέσω ῥῆμα, ἐπὶ τῷ Κυρίῳ αἰνέσω λόγον. Ἐπὶ τῷ Θεῷ ἤλπισα, οὐ φοβηθήσομαι τί ποιήσει μοι ἄνθρωπος.

13. Ἐν ἐμοὶ, ὁ Θεὸς, αἱ εὐχαὶ, ἃς ἀποδώσω αἰνέσεώς σου.

14. Τοῦ εὐαρεστῆσαι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἐν φωτὶ ζώντων. *Ἄλλος*, εὐαρεστήσω.

## ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

6.

7, 8. Ἐν ὀργῇ λαοὺς καταβαλεῖς.

9, 10. Τότε ἐπιστρέψουσι.

11, 12.

13.

14.

## SYMMACHUS.

6. Per totam diem verba de me curabant: contra me omnis cogitatio eorum in malum.

7, 8. Congregabantur clam, et vestigia mea observabant, exspectantes animam meam propter iniquitatem. Libera ab ipsis, in ira populos deturba, Deus.

9, 10. Interiora mea enumerasti. Tu posuisti lacrymas meas ante te. Annon cum enumeraveris tunc convertentur inimici mei retrorsum, in quacumque die invocavero te? Scio quoniam Deus est mihi.

11, 12. Deum hymnis celebrabo, per Deum hymnos proferam: in Deo speravi, non timebo quid faciat mihi homo.

13. Recipio, Deus, quæ precatus sum; reddam laudes tibi.

14. Ut iter agam in conspectu Dei per lumen vitæ.

## LXX INTERPRETES.

6. Tota die verba mea exsecrabantur, adversum me omnes cogitationes eorum in malum.

7, 8. Inhabitabunt et abscondent ipsi, calcaneum meum observabunt. Sicut sustinui in anima mea. Pro nihilo salvos facies illos, in ira populos deduces, Deus. V, ad non exsistendum servatum ipsis.

9, 10. Vitam meam annuntiavi tibi: posuisti lacrymas meas in conspectu tuo, sicut et in promissione tua: convertentur inimici mei retrorsum, in quacumque die invocavero te. Ecce cognovi quoniam Deus meus es. V, tunc convertent se.

11, 12. In Deo laudabo verbum, in Domino laudabo sermonem: in Deo speravi, non timebo quid faciat mihi homo.

13. In me, Deus, vota, quæ reddam laudationis tuæ.

14. Ut placeam coram Deo in lumine viventium. *Alius*, acceptus ero.

## THEODOTIO.

6.

7, 8. In ira populos dejicies.

9, 10. Tunc convertent se.

11, 12.

13.

14.

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum LV.

V. 1. Tituli varias lectiones exhibet Eusebius in hunc psalmum. LXX adeo diversam ab aliis interpretationem edidere, ut aliud legerint necesse sit.

V. 3. Σ., ἐπέτριβον οἱ θλίβοντές με etc. Sic Eusebius et Colbertinus unus.

Ibid. 'A., ὅτι πολλοὶ πολεμοῦσί με. Drusius sic Aquilæ et Symmachi lectionem habet.

V. 4. 'A., ἡμέρας φοβ- etc. Sic cum Drusio habent duo mss., quorum unus Regius, alius Colbertinus. Hic vero postremus ad Symmachum habet, ἐν σοὶ πέποιθα.

V. 5. 'A., ἐν τῷ Θεῷ etc. Aquilæ, Symmachi et Quintæ lectiones adferunt Eusebius et unus Regius.

V. 6. Σ., διὰ πάσης ἡμέρας etc. Sic Eusebius et Colbert. unus, qui sic habet, οὕτω διὰ πάσης etc.

V. 7, 8. Symmachi lectionem plenam habent Eusebius et Regii duo, quorum unus sic, παρετηροῦντο. Aquilæ item lectionem mutilam adfert Eu-

## PSALMUS LVI.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 מכתם | 1. | 1. Ταπεινοῦ τελείου. |
| 2 עד־יעבר הזות | 2. | 2. Ἕως ἂν παρέλθῃ ἡ ἐπιβουλή. |
| 5 בתוך לבאם אשכבה להטים | 5. | 5. Ἐν μέσῳ λεαινῶν κοιμηθήσομαι λάβρων. |
| חנית | | Δόρυ. |
| 7 שיחה | 7. | 7. |
| 8 נכון לבי אלהים נכון לבי | 8. | 8. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Machtham. *Hieron.*, humilem et simplicem. | 1. In tituli inscriptionem. | 1. Humilis perfecti. |
| 2. Donec transeat contritio. *Hieron.*, donec transeant insidiæ. | 2. Donec transeat iniquitas. | 2. Donec transeant insidiæ. |
| 5. In medio leonum jacebo: ardentes. *Hieron.*, in medio leonum dormivit ferocientium. | 5. De medio catulorum leonum: dormivi. | 5. In medio leænarum dormiam voracium. |
| Lancea. *Hieron.*, lanceæ. | Arma. | Hasta. |
| 7. Foveam. *Hieron.*, *id.* | 7. Foveam. | 7. |
| 8. Paratum cor meum, Deus, paratum cor meum. *Hieron.*, *id.* | 8. Paratum cor meum, Deus, paratum cor meum. | 8. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum LVI.

V. 1. In titulum sic Aquilæ et Symmachi lectiones effert Eusebius in Psalmos. Hebraizantes hodierni מכתם, quasi ignotam vocem Latinis litteris exprimunt *machtham*. Aquila et Symmachus atque Hieronymus vocem vel quasi compositam ex מך, i. e., *tenuis*, *humilis*, et תם, *perfectus*, vel *simplex*, vel *inculpatus*, legerunt, vel duas esse distinctas voces putaverunt.

V. 2. 'A., ἕως ἂν etc. Versiones Aquilæ et Symmachi exhibent Eusebius et Theodoretus.

V. 5. 'A., ἐν μέσῳ etc. Eusebium sequimur, qui lectiones pleniores habet quam Drusius, qui ita legit: *Sym.*, εὐθαρσῶν ἐκοιμήθην μεταξὺ φλεγόντων, ut et Theodoretus. *A.*,.... μετὰ λαύρων, alias, μετὰ λάβρων. *Th.*,.... ἐκοιμήθην μετὰ ἀναλισκόντων. Colbertinus autem unus Symmachi lectionem sic exprimit: Ὁ δὲ Σύμ. ἐν μέσῳ λεόντων εὐθαρσὴς ὢν

## PSALMUS LVII.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 3 תפלסי | 3. | 3. Διασταθμίζετε. |
| 4 דברי כזב | 4. | 4. |
| 5, 6 כמו־פתן חרש יאטם אזנו | 5, 6. | 5, 6. Ἐπᾳδόντων ἐπαείδειν ἐπαοιδὴν σεσοφισμένου. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 3. Librabitis. *Hieron.*, appendunt. | 3. Concinnant. | 3. Libratis. |
| 4. Loquentes mendacium. *Hieron.*, *id.* | 4. Locuti sunt falsa. | 4. |
| 5, 6. Sicut aspidis surdæ obturabit aurem suam. Quæ non au- | 5, 6. Sicut aspidis surdæ et obturantis aures suas: quæ non ex- | 5, 6. Incantantium incantare incantationem callide docti. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum LV.

seblus, itemque Coislin. unus; Theodotionis Martianæus. Symmachi vero lectionem aliam quam κατάγαγε, refert Hieronymus Epist. ad Sun. et Fret. nempe, κατασεῖσαι. Ibi vide. Coislinianus supra memoratus in textu τῶν Ο' habet, ὑπὲρ τοῦ μηθενὸς ὤσεις αὐτούς, pro σώσεις αὐτούς. In margine vero, Θ. ὁμοίως τοῖς Ο', ὤσεις αὐτοὺς, ἀντὶ τοῦ, ὠθήσεις αὐτούς. Ὁ δὲ Ἀκύλας, ἐπὶ ἀνωφελὲς διέσωσεν αὐτούς. Ἐν ἄλλῳ, σώσει αὐτούς. Illud autem, ὤσεις αὐτούς, omnino vitiatum est, pro σώσεις.

V. 9, 10. Σ., τὰ ἔνδον μου etc. Sic Eusebius lectionem plenam habet, ut et Regius unus. Drusius vero mancam refert. Theodoretus, τὰ ἔνδον μου ἐξηρίθμηταί σοι. Ἀ., Θ., Ε', τότε ἐπιστρέψουσι. Drusius.

V. 11 et 12. Aquilæ et Symmachi lectiones adferunt Eusebius et Regius unus.

V. 13. Σ., ἀναδέχομαι etc. Idem.

V. 14. Σ., ὡς τὸ ὁδεύειν etc. Eusebius. *Ἄλλος*, εὐαρεστήσω. Colbertinus στιχηρῶς scriptus.

# PSALMUS LVI.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 1. Τοῦ ταπεινόφρονος καὶ ἀμώμου. | 1. Εἰς στηλογραφίαν. | 1. |
| 2. Ἕως ἂν παρέλθῃ ἐπηρεαστής. | 2. Ἕως οὗ παρέλθῃ ἡ ἀνομία. | 2. |
| 5. Ἐν μέσῳ λεόντων εὐθαρσῶν ἐκοιμήθην. | 5. Ἐκ μέσου σκύμνων· ἐκοιμήθην. | 5. . . . ἐκοιμήθην μετὰ ἀναλισκόντων. |
| Δόρατα. | Ὅπλον. Ε', ς', *id.* | Ὅπλον. |
| 7. | 7. Βόθρον. *Ἄλλος*, λάκκον. | 7. |
| 8. Ἑδραία ἡ καρδία μου, ὁ Θεὸς, ἑδραία ἡ καρδία μου. | 8. Ετοίμη ἡ καρδία μου, ὁ Θεὸς, ἑτοίμη ἡ καρδία μου. | 8. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO |
|---|---|---|
| 1. Humilis et inculpati. | 1. In tituli inscriptionem. | 1. |
| 2. Donec transeat obtrectator. | 2. Donec transeat iniquitas. | 2. |
| 5. In medio leonum audacium dormivi. | 5. De medio catulorum leonum: dormivi. | 5...dormivi cum consumentibus. |
| Hastæ. | Telum. V, VI, *id.* | Telum. |
| 7. | 7. Foveam. *Alius*, lacum. | 7. |
| 8. Firmum cor meum, Deus, firmum cor meum. | 8. Paratum cor meum, Deus, paratum cor meum. | 8. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum LVI.

ἐκοιμήθην. Illud vero λαύρων haud dubie lapsus librarii est pro λάβρων. Quod spectat autem ad versionem Symmachi, lectio Drusii præpostere posita videtur, vocemque εὐθαρσῶν vel ex alia versione, vel ex altera Symmachi editione petitam putamus: in Drusiana item lectione vox לבאם, *leonum*, non exprimitur. Cæteroquin si Drusii lectionem sic restituamus, Σ., μεταξὺ λεόντων ἐκοιμήθην φλεγόντων, melius quadrabit ad Hebraicum, quam lectio Eusebii, quæ est fortasse alterius interpretis, vel ex altera Symmachi editione petitur. Certe Symmachus psalm. CIII, 4, להט vertit φλόξ, *flamma*.

Ibid. Ἀ., δόρου. Sic Agellius.

V. 7. *Ἄλλος*, λάκκον. Sic unus codex.

V. 8. Σ., ἑδραία etc. Sic tres mss. ex Theodoreto, et Drusius

# PSALMUS LVII.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 3. | 3. Συμπλέκουσι. Ε', διασταθμίζονται. | 3. Διασταθμίζονται. |
| 4. Οἱ λαλοῦντες ψευδῆ. | 4. Ἐλάλησαν ψευδῆ. | 4. |
| 5, 6. Ὡς ἀσπίδι κωφῇ, βυούσῃ ὠτίον αὐτῆς, ἵνα μὴ ἀκούσῃ φωνὴν | 5, 6. Ὡσεὶ ἀσπίδος κωφῆς καὶ βυούσης τὰ ὦτα αὐτῆς ἥτις οὐκ | 5, 6. Ἐπᾳδόντων, φαρμάκου φαρμακευομένου παρὰ σοφοῦ. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 3. | 3. Complicant. V, librant. | 3. Librant. |
| 4. Loquentes falsa. | 4. Locuti sunt falsa. | 4. |
| 5, 6. Sicut aspidi surdæ, obturanti auriculam suam, non audiat | 5, 6. Sicut aspidis surdæ et obturantis aures suas: quæ non ex- | 5, 6. Incantantium, venefici veneficium edocti a sapiente. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| אשר לא־ישמע לקול מלחשים חובר חברים מחכם | | |
| 8 ימאסו כמו־מים יתהלכו־למו ידרך חצו כמו יתמללו | 8. | 8. |
| 9 כמו שבלול תמס יהלך נפל אשת בל־חזו שמש | 9. | 9. Ὁμοίως γῆς ἐντέρῳ ταχὺν πορεύεται. Ἔκτρωμα γυναικὸς, οὐ μὴ ὁραματισθῶσιν ἥλιον. |
| 10 בטרם יבינו סירתיכם אטד כמו־חי כמו־חרון ישערנו | 10. | 10. Λαιλαπήσει. |
| 11 ישמח צדיק כי־חזה נקם פעמיו ירחץ בדם הרשע | 11. | 11. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| diet ad vocem mussitantium, jungentis conjunctiones docti. *Hieron.*, sicut reguli surdi obturantis aurem suam : ut non audiat vocem murmurantium, nec incantatoris incantationes callidas. | audiet vocem incantantium, et venefici incantantis sapienter. | |
| 8. Liquescent sicut aquæ, ambulabunt sibi ipsis. *Hieron.*, dissolvantur quasi aquæ quæ defluunt. | 8. Ad nihilum devenient tamquam aqua decurrens. | 8. |
| Tendit sagittas suas ac si exciderentur. *Hieron.*, intendit arcum suum donec conterantur. | Intendit arcum suum, donec infirmentur. | |
| 9. Sicut limax liquefactionis ibit : abortivus mulieris, ne videant solem. *Hieron.*, quasi vermis tabefactus pertranseant : quasi abortivum mulieris, quod non vidit solem. | 9. Sicut cera quæ fluit auferentur, supercecidit ignis, et non viderunt solem. | 9. Similiter ac vermis terræ liquefactus abit, abortivum mulieris, nequaquam viderint solem. |
| 10. Antequam intelligant spinæ vestræ rhamnum, sic viventem, sic ira, turbine rapiet eum. *Hieron.*, antequam crescant spinæ vestræ in rhamnum, quasi viventes, quasi in ira tempestas rapiet eos. | 10. Priusquam intelligerent spinæ vestræ rhamnum, sicut viventes, sic in ira absorbet eos. | 10. Turbine auferet. |
| 11. Lætabitur justus cum viderit ultionem, pedes suos lavabit in sanguine impii. *Hieron.* *id.* | 11. Lætabitur justus cum viderit vindictam : manus suas lavabit in sanguine peccatoris. | 11. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum LVII.

V. 3. Ἀ., διασταθ-. Sic unus Regius ex Origene.

V. 4. Σ., οἱ λαλοῦντες etc. Drusius.

V. 5, 6. Σ., ὡς ἀσπίδι etc. Sic Eusebius, apud quem perperam legitur, ni fallor, ἑκάστου pro ἐπαστοῦ, ut habent duo Colbertini, Theodoretus et Drusius. Ἐπασταί, *incantatores*, hæc vox reperitur apud Justinum in *Apologia ad Antoninum*. Duo Colbertini habent, ἐπαστοῦ τε. In aliis τε deest. Ibid., ἐπῳδαῖς, sic duo Colbertini; alii vero, ἐπῳδάς. Lectiones Aquilæ et Theodotionis exhibet Drusius. Ἄλλος, ἐπαοιδῶν. Ἄλλος, φαρμάκων. Coislin unus.

V. 8. Σ., διαλυθήτωσαν etc. Eusebius. Reg. unus habet, διαλυθήσονται.

Ibid. Σ., ὁ τείνων etc. Eusebius in Psalmos. כמו יתמללו ὡς τὰ θρυπτόμενα, *quasi ea quæ comminuta sunt*, Prov. VI, 3, מולל vertit Symmachus προστρίβων, *atterens*.

V. 9. Ἀ., ὁμοίως γῆς ἐντέρῳ etc. Drusius, qui sic interpretatur, *similiter ac intestinum terræ*; sed male, ni fallor. Sensus enim est, *vermis terræ*: nam hoc usu ἔντερον τῆς γῆς reperitur, atque ita vertit Hieronymus. Sensus igitur Aquilæ hic esse videtur : *Sicut vermis terræ qui liquefactus abit*, et

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| ψιθυριζόντων, ἐπαστοῦ τε ἐπῳδαῖς σεσοφισμένου. | εἰσακούσεται φωνὴν ἐπᾳδόντων, φαρμάκου τε φαρμακευομένου παρὰ σοφοῦ. Ἄλλ., ἐπαοιδῶν. Ἄλλ., φαρμάκων. Ε', φαρμακεύουσα φαρμάκους. | |
| 8. Διαλυθήτωσαν ὡς ὕδωρ παρερχόμενον ἑαυτῷ. | 8. Ἐξουδενωθήσονται ὡς ὕδωρ διαπορευόμενον. | 8. |
| Ὁ τείνων τὸ τόξον αὐτοῦ θορυβηθήτω ὡς τὰ θρυπτόμενα. | Ἐκτενεῖ τὸ τόξον αὐτοῦ ἕως οὗ ἀσθενήσουσιν. | |
| 9. Ὡσπερεὶ χορίον διαλυθὲν διαφωνεῖ, ἢ ἔκτρωμα γυναικὸς, ἵνα μὴ ἴδωσιν ἥλιον. | 9. Ὡσεὶ κηρὸς ὁ τακεὶς ἀνταναιρεθήσονται, ἔπεσε πῦρ, καὶ οὐκ εἶδον τὸν ἥλιον. | 9. Ὡσεὶ κηρὸς ὁ τακεὶς ἀνταναιρεθήσεται, ὡς ἔκτρωμα γυναικὸς, οὐκ εἶδεν ἥλιον. |
| 10. Πρὶν ἢ αὐξηθῶσιν αἱ ἄκανθαι ὑμῶν, ὥστε γενέσθαι ῥάμνος, ἔτι ζῶντα ὡς ὁλόξηρον λαῖλαψ ἀρεῖ. | 10. Πρὸ τοῦ συνιέναι τὰς ἀκάνθας ὑμῶν τὴν ῥάμνον, ὡσεὶ ζῶντας, ὡσεὶ ἐν ὀργῇ καταπίεται ὑμᾶς. | 10. Καταπίεται. |
| 11. Χαρήσεται δίκαιος ἰδὼν ἐκδίκησιν, τοὺς πόδας αὐτοῦ νίψεται αἵματι ἀσεβοῦς. | 11. Εὐφρανθήσεται δίκαιος ὅταν ἴδῃ ἐκδίκησιν ἀσεβῶν· τὰς χεῖρας αὐτοῦ νίψεται ἐν τῷ αἵματι τοῦ ἁμαρτωλοῦ. *Οἱ λοιποὶ*, καὶ τοὺς πόδας αὐτοῦ. | 11. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| vocem susurrantium, incantatorisque incantationes edocti. | audiet vocem incantantium, et venefici incantantis a sapiente. *Al.*, incantatorum. *Al.*, veneficorum. V, incantans veneficos. | |
| 8. Dissolvantur ut aqua pertransiens sibi ipsi. | 8. Ad nihilum devenient tamquam aqua decurrens. | 8. |
| Qui tendit arcum suum turbetur ut quæ comminuta sunt. | Intendet arcum suum donec infirmentur. | |
| 9. Ut vulvæ pellicula dissoluta dissonat, aut abortivum mulieris, ut non videant solem. | 9. Sicut cera quæ fluit auferentur, cecidit ignis, et non viderunt solem. | 9. Sicut cera liquefacta auferétur, ut abortivum mulieris, non vidit solem. |
| 10. Priusquam crescant spinæ vestræ, ita ut fiant rhamnus, adhuc viventem quasi penitus siccum turbo auferet. | 10. Priusquam intelligerent spinæ vestræ rhamnum, sicut viventes, sicut in ira absorbet vos. | 10. Absorbet. |
| 11. Lætabitur justus videns ultionem: pedes suos lavabit in sanguine impii. | 11. Lætabitur justus cum viderit vindictam impiorum: manus suas lavabit in sanguine peccatoris. *Reliqui*, et pedes suos. | 11. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum LVII.

*sicut abortivum mulieris, sic non videant solem.* Symmachi versio varie legitur. Eusebius sic habet, ὡς περιχωρίον διαλυθὲν, διαφωνείη ἔκτρωμα γυναικὸς etc. Drusius vero ita legit, ὡσπερεὶ χορίον διαλυθὲν διαφωνεῖ, ἢ ἔκτρωμα γυναικὸς etc., quam lectionem sequimur, ac sic legendum putamus apud Eusebium. Χορίον est pellicula, sive secundæ mulieris parientis, scribitur etiam χόριον. Διαφωνεῖ interpretatur Drusius, *exanimatur:* quam versionem, ut videtur, sequitur Eusebius in expositione hujus Symmachi loci, quæ sic habet: *Quemadmodum pellicula e muliere prodiens, vitæ consors nullatenus est, sed dissoluta dissonat; vel sicut abortivum in pellicula jacens mortuum, cum a prægnante egreditur, nullo sensu præditum est, ut luce et sole fruatur; sic erunt peccatores memoratis verbis indicati etc.*

V. 10. Σ., πρὶν ἢ etc. Sic Eusebius atque Drusius, qui legunt ζῶντα. Unus Regius, ζῶντας· is ipse supra αὐξήσουσιν habet. Alius Regius, αἴρει pro ἀρεῖ. Ibid. Ἀ., λαιλαπήσει. Drusius. Th., καταπίεται. Idem.

V. 11. Σ., χαρήσεται etc. Ex Eusebio.

## PSALMUS LVIII.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
| --- | --- | --- |
| 5 בלי-עון ירצון ויכוננו | 5. | 5. |
| לקראתי | | |
| 7 ישובו לערב יהמו ככלב ויסובבו עיר | 7. | 7. . . . . καὶ ὀχλασάτωσαν κύων. . . |
| 8 הנה ׀ יביעון בפיהם חרבות בשפתותיהם כי-מי שמע | 8. | 8. |
| 9 ואתה יהוה תשחק-למו תלעג לכל-גוים | 9. | 9. |
| 11 אלהי חסדו יקדמני | 11. | 11. |
| יראני בשוררי | | |
| 12 פן-ישכחו עמי | 12. | 12. Μήποτε ἐπιλάθωνται λαοῦ σου. |
| הניעמו בחילך והורידמו מגננו אדני | | |
| 13 חטאת-פימו דבר-שפתימו | 13. | 13. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
| --- | --- | --- |
| 5. Absque iniquitate current et parabunt se. *Hieron.*, non egi inique, et illi currunt et præparantur. | 5. Sine iniquitate cucurri et direxi. | 5. |
| In occursum meum. *Hieron.*, ex adverso pro me. | In occursum meum. | |
| 7. Convertentur ad vesperam, tumultuabuntur sicut canis, et circuibunt civitatem. *Hieron.*, revertantur ad vesperam, et latrent ut canes, et circumeant civitatem. | 7. Convertentur ad vesperam, et famem patientur ut canes, et circuibunt civitatem. | 7. ... et tumultuentur ut can |
| 8. Ecce scaturient in ore suo, gladii in labiis eorum : quoniam quis audiens? *Hieron.*, ecce loquuntur in ore suo, gladii in labiis eorum, quasi nemo audiat. | 8. Ecce loquentur in ore suo, et gladius in labiis eorum : quoniam quis audivit? | 8. |
| 9. Et tu, Domine, deridebis eos, subsannabis omnes gentes. *Hieron.*, tu autem, Domine, deridebis eos, subsannabis omnes gentes. | 9. Et tu, Domine, deridebis eos, ad nihilum deduces omnes gentes. | 9. |
| 11. Deus misericordia ejus præveniet me. *Hieron.*, Dei mei misericordia præveniet me. | 11. Deus meus misericordia ejus præveniet me. | 11. |
| Videre faciet me in inimicis meis. *Hieron.*, Deus ostendet mihi insidiatores meos. | Ostendet mihi super inimicos meos. | |
| 12. Ne forte obliviscantur populi mei. *Hieron.*, *id.* | 12. Nequando obliviscantur populi mei. | 12. Ne forte obliviscantur popu tui. |
| Commove eos in fortitudine tua, et deprime eos, defensor noster, Domine. *Hieron.*, disperge eos in fortitudine tua; et destrue eos, protector noster, Domine. | Disperge illos in virtute tua : et depone eos, protector meus, Domine. | |
| 13. Peccatum oris eorum, verbum labiorum eorum. *Hieron.*, in peccato oris sui, in sermone labiorum ipsorum. | 13. Delictum oris eorum, sermonem labiorum ipsorum. | 13. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| וילכדו בגאונם ומאלה ומכחש יספרו | | |
| 14 כלה בחמה כלה ואינמו | 14. | 14. Τέλεσον ἐν χόλῳ, τέλεσον, καὶ οὐχ ὑπάρξουσιν. |
| ויֵדעו כי אלהים משל ביעקב לאפסי הארץ | | Εἰς πέρατα τῆς γῆς. |
| 15, 16 וישבו לערב יהמו ככלב ויסבבו עיר : המה ינועון לאכל אם לא ישבעו וילינו | 15, 16. | 15, 16. Ἀναχαμπτέτωσαν ἑσπέρας, ὀχλάσουσιν ὡς κύων, περιερχόμενοι πόλιν ῥεμβόμενοι. |
| 17 וארנן לבקר חסדך | 17. | 17. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| Et capiuntur in sublimitate sua: et de perjurio, et de mendacio narrabunt. *Hieron.*, et capiantur in superbia sua, maledictionem et mendacium narrantes. | Et comprehendantur in superbia sua, et de exsecratione et mendacio annuntiabuntur. | |
| 14. Consume in furore, consume, ut non subsistant. *Hieron.*, *idem.* | 14. In consummatione, in ira consummationis, et non erunt. | 14. Consume in ira, consume, et non exsistent. |
| In fines terræ. *Hieron.*, in finibus terræ. | Finium terræ. | In fines terræ. |
| 15, 16. Et convertentur ad vesperam, tumultuabuntur sicut canis; et circuibunt civitatem. Ipsi vagabuntur ad manducandum, si non saturati fuerint, et murmurabunt. *Hieron.*, convertentur ad vesperam, et latrent ut canes, et circumeant civitatem. Ipsi vagabuntur ut comedant, et cum saturati non fuerint, murmurabunt. | 15, 16. Convertentur ad vesperam, et famem patientur ut canes et circuibunt civitatem. Ipsi dispergentur ad manducandum : si vero non fuerint saturati, et murmurabunt. | 15, 16. Deflectant vespere, tumultuabuntur ut canis, circumeuntes civitatem palabundi. |
| 17. Et prædicabo in mane misericordiam tuam. *Hieron.*, et laudabo mane misericordiam tuam. | 17. Et exsultabo mane misericordiam tuam. | 17. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum LVIII.

V. 5. Σ., μὴ οὔσης etc. Sic Eusebius. Unus autem codex Regius sic habet ex Theodoro, μὴ οὔσης ἁμαρτίας οὕτω τρέχουσιν ἵνα πατάξωσί με. Drusius item legit, πατάξωσι, et sic Theodoretus. Si sic verterit Symmachus, legerit haud dubie יכוני.

Ibid. Σ., ἐξ ἐναντ-. Regius unus ex Theodoro.

V. 7. Has omnes lectiones exhibet Eusebius in Psalmos.

V. 8. Σ, αὐτοὶ μὲν etc. Ex duobus mss., Agellio, Drusio et Eusebio. Unus autem codex Regius ex Theodoro notat circa versionem τῶν Ο', ἐνταῦθα τὸ, ἰδοὺ, προσέῤῥιπται ἐκ τοῦ Ἑβραϊκοῦ ἰδιώματος. I. e. *Hic illud*, ecce, *ex Hebraico idiomate adjectum est.* Vox Hebraica est הנה quam LXX ἰδοὺ vertunt. Symmachus vero pronomen esse putans, αὐτοί transtulit.

V. 9. Σ., σὺ δὲ etc. Hæc habent partim Regius unus ex Theodoro, partim Eusebius. Sed in voce ἐπιφράξεις suspicor mendum; non enim apte exprimere videtur Hebraicum תלעג (*).

(*) Nullo pacto conciliari potest ἐπιφράξεις cum hoc verbo hebraico. Veram autem lectionem videtur exhibere Eusebius qui in Catena Patrum Græc. testatur Symmachum vertisse ἐπιφθέγξῃ, *acclamabis*, scil. contumeliose ludibrioseque, secundum genuinum sensum verbi לעג. DRACH.

## PSALMUS LIX.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1, 2 למנצח על־שושן עדות מכתם לדוד ללמד : בהצותו ׀ את ארם נהרים | 1, 2.. | 1, 2. Τῷ νικοποιῷ τοῖς ἀλλοιωθησομένοις ἐπὶ κρίνων μαρτυρίας ταπεινοῦ τελείου τοῦ Δαυίδ... |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1, 2. Victori super susan testimonii, machtham ipsi David, ad docendum: in rixando ipsum cum Aram Naharaim, et cum Aram Soba; et reversus est Joab, et | 1, 2. In finem, pro his qui immutabuntur, in tituli inscriptionem ipsi David in doctrinam: cum succendit Mesopotamiam Syriæ et Sobal: et convertit Joab: et per- | 1, 2. Victori immutandis super lilia testimonii, humilis perfecti David... |

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Συλληφθήτωσαν μετὰ τῆς ὑπερηφανίας αὐτῶν. Ἀρὰν καὶ ψεῦδος λαλοῦντες.

14. Συντέλεσον ἐν θυμῷ, ἀνάλωσον, ἵνα μὴ ὦσιν.

Εἰς τὰ πέρατα τῆς γῆς.

15, 16. Ἀνακαμπτέτωσαν εἰς ἑσπέραν, θορυβείτωσαν ὡς κύνες, περιερχόμενοι πόλιν ῥεμβόμενοι, ἵνα μὴ ἀχόρταστοι αὐλισθῶσι.

17. Καὶ ὑμνήσω κατ' ὄρθρον τὸ ἔλεός σου.

Ο'.

Καὶ συλληφθήτωσαν ἐν τῇ ὑπερηφανίᾳ αὐτῶν. Καὶ ἐξ ἀρᾶς καὶ ψεύδους διαγγελήσονται.

14. Συντέλειαι, ἐν ὀργῇ συντελείας, ἵνα μὴ ὑπάρξωσι.

Τῶν περάτων τῆς γῆς.

15, 16. Ἐπιστρεψάτωσαν εἰς ἑσπέραν, καὶ λιμώξουσιν ὡς κύων, καὶ κυκλώσουσι πόλιν. Αὐτοὶ διασκορπισθήσονται τοῦ φαγεῖν, ἐὰν δὲ μὴ χορτασθῶσι, καὶ γογγύσουσι. Ε', καὶ ἠχήσουσιν ὡς κύνες.

17. Καὶ ἀγαλλιάσομαι τὸ πρωὶ τὸ ἔλεός σου.

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

14.

Τῶν περάτων τῆς γῆς.

15, 16. Καὶ ἠχήσουσιν ὡς κύων.

17.

SYMMACHUS.

Comprehendantur cum superbia sua. Exsecrationem et mendacium loquentes.

14. Consume in furore, consume, ut non subsistant.

In fines terræ.

15, 16. Deflectant in vesperam, tumultuentur ut canes, circumeuntes civitatem palabundi, ne non saturati maneant.

17. Et cantabo in matutino misericordiam tuam.

LXX INTERPRETES.

Et comprehendantur in superbia sua, et de exsecratione et mendacio annuntiabuntur.

14. Consummationes, in ira consummationis, ut non exsistant.

Finium terræ.

15, 16. Convertantur ad vesperam, et famem patientur ut canis, et circuibunt civitatem. Ipsi dispergentur, ad manducandum : si vero non fuerint saturati, et murmurabunt. V, et sonitum edent ut canes.

17. Et exsultabo mane misericordiam tuam.

THEODOTIO.

14.

Finium terræ.

15, 16. Et sonitum edent ut canis.

17.

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum LVIII.

V. 11. Ἄλλος, ὁ ἔφορός μου etc. Sic unus Regius, qui interpretem tacet. Videtur autem esse Quintæ, vel Sextæ, vel Septimæ, quæ liberiori interpretandi genere concinnatæ sunt.

Ibid. Σ., ἐπιδεῖν etc. Sic Eusebius et unus Reg.

V. 12. Ἀ., Θ., μήποτε etc. Sic duo mss.

Ibid. Σ., ἀναστάτωσον etc. Eusebius, unus Colbertinus et Drusius. Colbertinus autem pro κάθελε habet κατάγαγε.

V. 13. Σ., τῇ ἁμαρτίᾳ etc. Eusebius et Theodoretus. Ibid. Σ., συλληφθήτωσαν etc. Eusebius et Drusius. Euthymius, *in superbia sua*.

V. 14. Σ., συντέλεσον etc. Iidem. [Lectionem Aquilæ quæ deerat in Montfauconii Hexaplis, addidimus nos ex Eusebio, latineque reddidimus, *consume*. Vide Stephani Thes. ed. Didot. Drach.]

Ibid. Ἀ., εἰς πέρατα etc. Drusius.

V. 15 et 16. Ἀ., ἀναχαμπτέτωσαν etc. Eusebius. Unus Regius ex Theodoro ad Symmachum habet, ἐπιστρεψάτωσαν εἰς ἑσπέραν, quæ lectio videtur lapsu librarii desumpta ex LXX. [In Symmachi lectione habet Theodoreti Comment., ἑσπέρας, *vesperas*. Ita etiam legitur in Catena Patrum Gr. et in codice Vaticano ab Adlero collato. Drach.]

V. 17. Σ., καὶ ὑμνήσω etc. Eusebius.

# PSALMUS LIX.

ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

1, 2. Ἐπινίκιον ὑπὲρ τῶν ἀνθῶν μαρτυρία τοῦ ταπεινόφρονος καὶ ἀμώμου τοῦ Δαυὶδ, εἰς διδαχὴν, ὁπό-

Ο'.

1, 2. Εἰς τὸ τέλος, τοῖς ἀλλοιωθησομένοις ἔτι, εἰς στηλογραφίαν τῷ Δαυὶδ, εἰς διδαχὴν, ὁπότε ἐνεπύ-

ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1, 2.

SYMMACHUS.

1, 2. Triumphale pro floribus, testimonium humilis et inculpati David, in doctrinam : quando incensa Syria Mesopotamiæ, et Syria Sobal, et reversus est Joab, et

LXX INTERPRETES.

1, 2. In finem, pro his qui immutabuntur adhuc, in tituli inscriptionem ipsi David, in doctrinam : cum succendit Mesopotamiam Syriæ et Syriam Sobal : et

THEODOTIO.

1, 2.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| ואת־ארם צובה וישב יואב ויך את־ אדום בגיא־מלח שנים עשר אלף | | |
| 3 אלהים זנחתנו פרצתנו | 3. | 3. |
| אנפת תשובב לנו | | Θυμωθεὶς μετέστρεψας ἡμᾶς. |
| 5 השקיתנו יין תרעלה | 5. | 5. Ἐπότισας ἡμᾶς οἶνον καρώσεως. |
| 6 נתתה ליראיך נס להתנוסס מפני קשט | 6. | 6. Ἔδωκας τοῖς φοβουμένοις σε σύσσημον, τοῦ σημειοῦσθαι ἀπὸ προσώπου βεβαιότητος. |
| 8 אלהים ׀ דבר בקדשו | 8. | 8. Ὁ Θεὸς ἐλάλησεν ἐν τῷ ἡγιασμένῳ αὐτοῦ. |
| אעלזה אחלקה שכם | | Γαυριάσομαι... |
| ועמק סכות אמדד | | Κοιλάδα συσκιασμῶν καταμετρήσω. |
| 9 מעוז ראשי יהודה מחקקי | 9. | 9. Ἰούδας ἀκριβαστής μου. |
| 10 מואב ׀ סיר רחצי Ὁ Σύρος, χάδος τῆς πλύσεώς μου. *Al.*, λεκάνη τῆς καταπατήσεώς μου. | 10. | 10. Μωὰβ λέβης λουτροῦ μου. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| percussit Edom in valle salis, duodecim millia. *Hieron.*, victori pro liliis, testimonium humilis et simplicis David ad docendum : quando pugnavit adversus Syriam Mesopotamiæ, et adversus Syriam Soba : et reversus est Joab, et percussit Edom in valle salinarum, duodecim millia. | cussit Idumæam in valle salinarum, duodecim millia. | |
| 3. Deus elongasti nos, rupisti nos. *Hieron.*, projecisti nos, scidisti nos. | 3. Deus, repulisti nos, et destruxisti nos. | 3. |
| Exacerbatus es, reverteris ad nos. *Hieron.*, iratus convertisti nos. | Iratus es, et misertus es nobis. | Exacerbatus es, reverteris ad nos. |
| 5. Propinare fecisti nobis vinum perturbationis. *Hieron.*, potasti nos vino consopiente. | 5. Potasti nos vino compunctionis. | 5. Potasti nos vino soporis. |
| 6. Dedisti metuentibus te vexillum, ad elevandum se a facie veritatis. *Hieron.*, dedisti metuentibus te signum, ut fugerent a facie arcus. | 6. Dedisti metuentibus te significationem, ut fugiant a facie arcus. | 6. Dedisti metuentibus te signum, ut significentur a facie firmitatis. |
| 8. Deus locutus est in sanctitate sua. *Hieron.*, Deus locutus est in sanctuario suo. | 8. Deus locutus est in sancto suo. | 8. Deus locutus est in sanctificato suo. |
| Lætabor, dividam Sechem. *Hieron*, lætabor, dividam Sicimam. | Lætabor, et partibor Sichimam. | Lætabor... |
| Et vallem tabernaculorum metiar. *Hieron.*, et vallem Soccoth dimetiar. | Et convallem tabernaculorum metibor. | Vallem umbraculorum metiar. |
| 9. Fortitudo capitis mei. *Hieron.*, *id.* | 9. Fortitudo capitis mei. | 9. |
| Juda legifer meus. *Hieron.*, *id.* | Juda rex meus. | Judas legislator meus. |
| 10. Moab olla lotionis meæ. *Syrus*, cadus lotionis meæ. *Al.*, lecithus conculcationis meæ. *Hieron.*, Moab olla lavacri mei. | 10. Moab olla spei meæ. | 10. Moab lebes lavacri mei. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| τε ἐμπρήσας τὴν Συρίαν τῆς Μεσοποταμίας, καὶ τὴν Συρίαν Σωβὰλ, καὶ ἀνέστρεψε [Ἰωὰβ] καὶ ἐπάταξε τὸν Ἐδὼμ ἐν τῇ φάραγγι τοῦ ἁλὸς, ιβʹ χιλιάδας. | ρισε τὴν Μεσοποταμίαν Συρίας, καὶ τὴν Συρίαν Σοβὰλ, καὶ ἐπέστρεψεν Ἰωὰβ καὶ ἐπάταξε τὴν φάραγγα τῶν ἁλῶν, δώδεκα χιλιάδας. | |
| 3. Ὁ Θεὸς, ἀπεβάλου ἡμᾶς καὶ διέκοψας ἡμᾶς. | 3. Ὁ Θεὸς, ἀπώσω ἡμᾶς, καὶ καθεῖλες ἡμᾶς. | 3. |
| Ὠργίσθης, καὶ περιήγαγες ἡμᾶς. | Ὠργίσθης, καὶ ᾠκτείρησας ἡμᾶς. Εʹ, καὶ περιεκύκλωσαν ἡμᾶς. | |
| 5. Οἶνον σάλου. | 5. Ἐπότισας ἡμᾶς οἶνον κατανύξεως. | 5. |
| 6. Ἔδωκας τοῖς φοβουμένοις σε σημεῖον, εἰς τὸ ἐκφυγεῖν ἀπὸ προσώπου τοξεύματος. | 6. Ἔδωκας τοῖς φοβουμένοις σε σημείωσιν, τοῦ ἐκφυγεῖν ἀπὸ προσώπου τόξου. | 6. |
| 8. | 8. Ὁ Θεὸς ἐλάλησεν ἐν τῷ ἁγίῳ αὐτοῦ. | 8. |
| Γαυριάσω καὶ διανεμέσω Σίκιμα. | Ἀγαλλιάσομαι καὶ διαμεριῶ Σίκιμα. *Ἄλλως*, ὑψωθήσομαι. | |
| | Καὶ τὴν κοιλάδα τῶν σκηνῶν διαμετρήσω. | |
| 9. Ἰσχὺς τῆς ἀρχῆς μου. | 9. Κραταίωσις τῆς κεφαλῆς μου. | 9. |
| Ἰούδας προτάσσων ὁ ἐμός. | Ἰούδας βασιλεύς μου. *Οἱ λοιποί*, *id*. | Ἰούδας ἀκριβαζόμενός μου. |
| 10. Μωὰβ λέβης ἀμεριμνίας μου. | 10. Μωὰβ λέβης τῆς ἐλπίδος μου. | 10. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| percussit Edom in valle salis, duodecim millia. | convertit Joab, et percussit vallem salinarum, duodecim millia. | |
| 3. Deus, abjecisti nos, et discidisti nos. | 3. Deus, repulisti nos, et destruxisti nos. | 3. |
| Iratus es, et circumduxisti nos. | Iratus es, et misertus es nobis. V, et circumdederunt nos. | |
| 5. Vinum agitationis. | 5. Potasti nos vino compunctionis. | 5. |
| 6. Dedisti timentibus te signum, ut fugiant a facie sagittæ. | 6. Dedisti metuentibus te significationem, ut fugiant a facie arcus. | 6. |
| 8. | 8. Deus locutus est in sancto suo. | 8. |
| Lætabor, et distribuam Sicima. | Exsultabo et dividam Sicima. *Aliter*, exaltabor. | |
| | Et convallem tabernaculorum metibor. | |
| 9. Fortitudo principatus mei. | 9. Fortitudo capitis mei. | 9. |
| Judas præceptor meus. | Juda rex meus. *Reliqui*, *id*. | Judas accuratus institutor meus. |
| 10. Moab lebes securitatis meæ: | 10. Moab olla spei meæ. | 10. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| על־אדום אשליך נעלי | | |
| עלי פלשת התרועעי | | Ἐπ' ἐμὲ Φυλιστιαία ἡταιρήσατο. |
| 11 עיר מצור | 11. | 11. |
| 12 הלא־אתה אלהים זנחתנו ולא־תצא אלהים בצבאותינו | 12. | 12. |
| 13 הבה־לנו עזרת מצר ושוא תשועת אדם | 13. | 13. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| Super Edom projiciam calceamentum meum. *Hieron.*, super Idumæam incedam calceamento meo. | In Idumæam extendam calceamentum meum. | |
| Super me Peleseth jubila. *Hieron.*, mihi Palæstina fœderata est. | Mihi alienigenæ subditi sunt. | Super me Phylistiæa amicitias habuit. |
| 11. Civitatem munitionis. *Hieron.*, ad civitatem munitam. | 11. In civitatem munitam. | 11. |
| 12. Nonne tu, Deus, elongasti nos, et non egredieris, Deus, in exercitibus nostris? *Hieron.*, nonne tu, Deus, qui projecisti nos, et non egredieris, Deus, in exercitibus nostris? | 12. Nonne tu, Deus, qui repulisti nos, et non egredieris, Deus, in virtutibus nostris? | 12. |
| 13. Da nobis auxilium ab angustia, et mendacium salus hominis. *Hieron.*, da nobis auxilium de tribulatione: vana est enim salus ab homine. | 13. Da nobis auxilium de tribulatione, quia vana salus hominis. | 13. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum LIX.

V. 1. Tituli lectiones mutuamur ex Eusebio, et ex uno codice Regio. Drusius Symmachi tantum lectionem maxima sui parte mutilam adtulit. Ex Aquilæ versione hæc Hilarius refert pag. 135, *cum percussit valles*, ubi sensum magis spectasse videtur, quam verba. [Montf. quoque mutilas attulerat Aquilæ et Symmachi loca, quibus addere debuimus ex Eusebio, quem nimis cursim legerat, μαρτυρίας et μαρτυρία. Postulat præterea alterutrum additamentum textus hebraicus. Drach.]

V. 3. Σ., ὁ Θεὸς, ἀπεβάλου ἡμᾶς, καὶ διέκοψας ἡμᾶς. Sic Colbertinus unus: alter vero Colbertinus, ἔκοψας ἡμᾶς.

Ibid. 'Α., θυμωθεὶς etc. Eusebius et duo Regii.

V. 5. 'Α., ἐπότισας etc. Unus Regius et Corderius.

V. 6. 'Α., ἔδωκας etc. Eusebius. Σ., τοξεύματος, q. d. *sagittationis*, קשת *arcus*. Hic legitur קשט cum ט; significat autem *veritas* et *firmitas*. LXX tamen et Hieronymus perinde atque Symmachus, pro arcu habuerunt. Videturque ita series postulare.

V. 8. 'Α., ὁ Θεὸς ἐλάλησεν etc. Eusebius.

Ibid. 'Α., γαυριάσομαι. Σ., γαυριάσω καὶ διαμερίσω Σίκιμα. Ο', ἀγγαλλιάσομαι etc. Eusebius. In hunc autem locum hæc adfert Regius unus ex Theodoro. Τὸ, ἀγαλλιάσομαι, οὐχ ὡς περὶ ἑαυτοῦ λέγει· ἀλλ' ἀντὶ τοῦ, ἀγαλλιασθῆναι ποιήσω. Καὶ εἴρηται μὲν οὕτως ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ κατά τι οἰκεῖον ἰδίωμα τῆς γλώττης· ἀσαφέστερον δὲ γέγονε τὸ Ἑλληνικὸν, διὰ μιᾶς λέξεως φρασθέν. I. e. *Illud*, exsultabo, *non quasi de seipso dicit; sed ac si diceret*,

## PSALMUS LX.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 3 מקצה הארץ אליך אקרא | 3. | 3. Ἀπὸ τελευταίου τῆς γῆς πρὸς σὲ ἐπικαλέσομαι. |
| בעטף לבי | | |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 3. Ab extremo terræ ad te clamabo. *Hieron.*, de novissimo terræ ad te clamabo. | 3. A finibus terræ ad te clamavi. | 3. Ab extremo terræ ad te invocabo. |
| In deficiendo cor meum. *Hieron.*, cum triste fuerit cor meum. | Dum anxiaretur cor meum. | |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| Ἐπὶ Ἰδουμαίαν ἐπιβήσομαι τῷ ὑποδήματί μου. | Ἐπὶ τὴν Ἰδουμαίαν ἐκτενῶ τὸ ὑπόδημά μου. | |
| | Ἐμοὶ ἀλλόφυλοι ὑπετάγησαν. | Ἐμοὶ ἀλλόφυλοι ἐφιλίασαν. |
| 11. Εἰς πόλιν περιπεφραγμένην. | 11. Εἰς πόλιν περιοχῆς. | 11. |
| 12. Εἰ μὴ σὺ, ὁ Θεὸς, ὁ ἀποβαλόμενος ἡμᾶς, καὶ μὴ προσελθὼν ἐν ταῖς στρατεύσεσιν ἡμῶν; | 12. Οὐχὶ σὺ, ὁ Θεὸς, ὁ ἀπωσάμενος ἡμᾶς, καὶ οὐκ ἐξελεύσῃ, ὁ Θεὸς, ἐν ταῖς δυνάμεσιν ἡμῶν; | 12. |
| 13. Δὸς ἡμῖν βοήθειαν ἐκ θλίψεως, ματαία γὰρ σωτηρία ἀνθρώπου. | 13. Δὸς ἡμῖν βοήθειαν ἐκ θλίψεως, καὶ ματαία σωτηρία ἀνθρώπου. | 13. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| Super Idumæam inscendam calceamento meo. | In Idumæam extendam calceamentum meum. | |
| | Mihi alienigenæ subditi sunt. | Mihi alienigenæ amici facti sunt. |
| 11. In civitatem circummunitam. | 11. In civitatem munitionis. | 11. |
| 12. Nonne tu, Deus, qui abjecisti nos, et non accedens in exercitibus nostris? | 12. Nonne tu, Deus, qui repulisti nos, et non egredieris, Deus, in virtutibus nostris? | 12. |
| 13. Da nobis auxilium de tribulatione, vana enim salus hominis. | 13. Da nobis auxilium de tribulatione, et vana salus hominis. | 13. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum LIX.

exsultare faciam. *Et quidem in Hebraico ita habetur, secundum quamdam linguæ proprietatem: obscurior autem est Græca dictio, una voce prolata.* Putabat igitur Theodorus אעלזה in aliqua ex conjugationibus esse, quas *transitivas* vocant, Piel videlicet aut Hiphil, quæ in futuro per solas Massoreticas motiones a conjugatione Kal distinguuntur. Hodie legitur *Eeloza*, per Holem deficiens post Lamed. Omnesque interpretes tam veteres quam recentiores, *intransitive* vertunt, *exsultabo*: voxque עלז nonnisi in Kal observatur unquam.

Ibid. Ἀ., κοιλάδα. Eusebius.

V. 9. Σ., ἰσχὺς τῆς etc. Colbertinus unus.

Ibid. Ἀ., Ἰούδας etc. Has lectiones habet Drusius.

V. 10. Ἀ., Μωάβ etc. Has lectiones habent tum mss., tum Eusebius et Drusius. Agellius autem ad Symmachum legit, ἀμεριμνησίας.

Ibid. Σ., ἐπὶ Ἰδουμ-. Eusebius.

Ibid. Ἀ., ἐπ' ἐμὲ etc. Aquilæ et Theodotionis lectiones sic habent duo codices.

V. 11. Σ., εἰς πόλιν etc. Sic mss. et Drusius. Theodoretus, πεφραγμένην. Sed ejus interpres legisse videtur περιπεφραγμένην, qui vertit, *circumseptam*.

V. 12. Σ., εἰ μὴ etc. Eusebius.

V. 13. Σ., δὸς ἡμῖν etc. Eusebius et mss. (*)

(*) In Eusebii Commentario ne minima quidem hujus Symmachi versionis fit mentio. Emergit autem ex Theodoreto et Catena Patrum Gr. DRACH.

## PSALMUS LX

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 3. Ἀπὸ περάτων τῆς γῆς σὲ ἐπικαλοῦμαι. | 3. Ἀπὸ τῶν περάτων τῆς γῆς πρὸς σὲ ἐκέκραξα. Ε', ἀπὸ περάτων τῆς γῆς πρὸς σὲ κεκράξομαι. | 3. |
| Ἐν τῷ ἀδημονεῖν τὴν καρδίαν μου. | Ἐν τῷ ἀκηδιάσαι τὴν καρδίαν μου. | |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 3. A finibus terræ te invoco. | 3. A finibus terræ ad te clamavi. V, a finibus terræ ad te clamabo. | 3. |
| In desperando cor meum. | Dum anxiaretur cor meum. | |

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛΑΣ. |
|---|---|---|
| בצור־ירום ממני תנחני | | Ἐν στερεῷ ὑψώθητι παρ' ἐμὲ καθοδηγήσεις με. |
| 4 כי־היית מחסה לי מגדל־עז מפני אויב | 4. | 4. . . . πύονος κράτους . . |
| 6 כי־אתה אלהים שמעת לנדרי | 6 | 6. Ὅτι σὺ, ὦ Θεὲ, ἤκουσας τῶν εὐχῶν μου. |
| 7 ימים על־ימי־מלך תוסיף שנותיו כמו־דר ודור | 7 | 7. |
| 8 ישב עולם לפני אלהים חסד ואמת מן ינצרהו | 8. | 8. Ἔλεος καὶ ἀλήθεια διατηρήσουσιν αὐτόν. |
| 9 לשלמי נדרי יום ׀ יום | 9. | 9. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| In petram exaltabitur a me, deduces me. *Hieron.*, cum fortis elevabitur adversum me, tu eris ductor meus. | In petra exaltasti me, deduxisti me. | In solido exaltare, apud me deduces me. |
| 4. Quia fuisti spes mihi, turris fortitudinis a faciebus inimici. *Hieron.*, fuisti spes mea, turris munitissima a facie inimici. | 4. Quia factus es spes mea, turris fortitudinis a facie inimici. | 4. ...turris roboris... |
| 6. Quoniam tu, Deus, audisti vota mea. *Hieron.*, tu enim, Deus, ex.*etc.* | 6. Quoniam tu, Deus meus, exaudisti orationem meam. | 6. Quoniam tu, o Deus audisti preces meas. |
| 7. Dies super dies regis adjicies : anni ejus sicut generatio et generatio. *Hieron.*, dies super dies regis adjicies : annos ejus donec est generatio et generatio. | 7. Dies super dies regis adjicies : annos ejus usque in diem generationis et generationis. | 7. |
| 8. Manebit in sæculum ad facies Dei. Misericordiam et veritatem præpara : custodient eum. *Hieron.*, sedebit semper ante faciem Dei. Misericordia et veritas servabunt eum. | 8. Permanet in æternum in conspectu Dei. Misericordiam et veritatem ejus quis requiret. | 8. Misericordia et veritas conservabunt eum. |
| 9. Ad reddendum me vota mea die, die. *Hieron*, reddens vota mea per singulos dies. | 9. Ut reddam vota mea de die in diem. | 9. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum LX.

V. 3. Has lectiones exhibet Eusebius, Comment. in Psalmos.

Ibid. Σ., ἐν τῷ ἀδημονεῖν etc. Sic Reg. unus ex Theodoro. Vocem עטף ἀθυμεῖν vertit alibi Symmachus, et quidem accuratius, ut videtur.

Ibid. Ἀ., ἐν στερεῷ etc. Sic Eusebius.

V. 4. Ad Symmachum alius legit, ὀχυρός, *munita*, melius, ut videtur.

[Ad v. seq. 5 adde versionem Symmachi ab Heracleota traditam in Comment. Catenæ Patrum Gr., estque : Παροικήσω ἐν τῇ σκηνῇ σου δι' αἰῶνος, εὐθαρσήσω ἐν τῇ σκέπῃ τῶν πτερύγων σου. *Habitabo in tabernaculo tuo per seculum, confidam in tegumento alarum tuarum.* DRACH.]

## PSALMUS LXI.

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 למנצח על־ידותון מזמור לדוד | 1. | 1. Τῷ νικοποιῷ περὶ τοῦ Ἰδιθοὺν μελῴδημα τοῦ Δαυΐδ. |
| 3 לא־אמוט רבה | 3. | 3. Οὐ σφαλήσομαι πολλήν. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Victori super Iduthun, psalmus ipsi David. *Hieron.*, victori pro Idithun, canticum David. | 1. In finem, pro Idithun, psalmus David. | 1. Victori de Idithun, canticum Davidis. |
| 3. Non labar multum. *Hieron.*, non commovebor amplius. | 3. Non movebor amplius. | 3. Non labar multum. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Οʹ. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| Ὅταν στερεὸς κατεπαίρεταί μου, ὁδηγήσεις με. | Ἐν πέτρᾳ ὕψωσάς με, ὡδήγησάς με. | |
| 4. Ἐγένου γὰρ ἀφοβία μου, πύργος ὑψηλὸς ἀπὸ προσώπου ἐχθροῦ. | 4. Ὅτι ἐγενήθης ἐλπίς μου, πύργος ἰσχύος ἀπὸ προσώπου ἐχθροῦ. | 4. |
| 6. Σὺ γὰρ, ὁ Θεὸς, εἰσήκουσας τῶν προσευχῶν μου. | 6. Ὅτι σὺ, ὁ Θεὸς, εἰσήκουσας τῶν προσευχῶν μου. | 6. |
| 7. Ἡμέρας ταῖς ἡμέραις τοῦ βασιλέως προσθήσεις, ἔτη αὐτοῦ ἐφ' ὅσον γενεὰ καὶ γενεά. | 7. Ἡμέρας ἐφ' ἡμέρας βασιλέως προσθήσεις, τὰ ἔτη αὐτοῦ ἕως ἡμέρας γενεᾶς καὶ γενεᾶς. | 7. |
| 8. Οἰκήσει αἰωνίως ἔμπροσθεν τοῦ Θεοῦ. Ἔλεος καὶ ἀλήθεια περιφράξει αὐτόν. | 8. Διαμενεῖ εἰς τὸν αἰῶνα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Ἔλεος καὶ ἀλήθειαν αὐτοῦ τίς ἐκζητήσει αὐτῶν; Εʹ, Ϛʹ, ἔλεος καὶ ἀλήθεια ἀπὸ σοῦ φυλάξουσιν αὐτόν. | 8. |
| 9. Ἀποδιδοὺς τὰς εὐχάς μου καθ' ἑκάστην ἡμέραν. | 9. Τοῦ ἀποδοῦναί με τὰς εὐχάς μου ἡμέραν ἐξ ἡμέρας. | 9. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| Quando firmus insurgit in me, deduces me. | In petra exaltasti me, deduxisti me. | |
| 4. Fuisti enim securitas mea, turris alta a facie inimici. | 4. Quia factus es spes mea, turris fortitudinis a facie inimici. | 4. |
| 6. Tu enim, Deus, exaudisti orationes meas. | 6. Quoniam tu, Deus, exaudisti orationes meas. | 6. |
| 7. Dies diebus regis adjicies: annos ejus in quantum generatio et generatio. | 7. Dies super dies regis adjicies: annos ejus usque in diem generationis et generationis. | 7. |
| 8. Habitabit æternum in conspectu Dei. Misericordia et veritas circummuniet eum. | 8. Permanet in æternum in conspectu Dei. Misericordiam et veritatem ejus quis requiret eorum? V, VI, misericordia et veritas a te custodient eum. | 8. |
| 9. Reddens vota mea per singulos dies. | 9. Ut reddam vota mea de die in diem. | 9. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum LX.

V. 6 Ἀ., ὅτι σὺ etc. Eusebius.

Ibid. et v. 7. Σ., ἡμέρας etc. Sic Eusebius et Regius unus ex Theodoro.

V. 8. Ἀ., ἔλεος καὶ ἀλήθεια etc. Sic Eusebius. Symmachi vero lectionem præferunt præter Eusebium codex Regius ex Theodoro, itemque Colbertinus unus, qui habet, περιφράξουσιν. Εʹ, Ϛʹ, ἔλεος etc. Eusebius. Vocem מן *præpara*, in versione sua prætermittunt Aquila, Symmachus et Hieronymus. LXX vero τίς interpretantur.

V. 9. Σ., ἀποδιδοὺς etc. Eusebius et Reg. unus. [Ex Eusebio addidimus ἑκάστην. DRACH.]

## PSALMUS LXI.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Οʹ | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 1. Ἐπινίκιος διὰ Ἰδιθοὺν ᾠδὴ εἰς Δαυΐδ. | 1. Εἰς τὸ τέλος, ὑπὲρ Ἰδιθοὺν, ψαλμὸς τῷ Δαυΐδ. | 1. |
| 3. | 3. Οὐ μὴ σαλευθῶ ἐπὶ πλεῖον. Εʹ, *id.* | 3. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 1. Triumphale propter Idithun, canticum in David. | 1. In finem, pro Idithun, psalmus David. | 1. |
| 3. | 3. Non moveor amplius. V. *id.* | 3. |

### ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ.

4 עד־אנה ׀ תהותתו על־איש

5 אך
כזב
7 לא אמוט
8 על־אלהים ישעי וכבודי צור־
עזי מחסי באלהים

9 בטחו בו בכל־עת ׀ עם

10 אך ׀ הבל בני־אדם כזב בני־
איש במאזנים

המה מהבל יחד

11 ובגזל אל־תהבלו

חיל ׀ כי־ינוב אל־תשיתו לב

12, 13 אחת ׀ דבר אלהים שתים־
זו שמעתי כי עז לאלהים ולך־אדני
חסד כי־אתה תשלם לאיש כמעשהו

### ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

4.

5.

7.

8.

9.

10.

11.

12, 13.

### ΑΚΥΛΑΣ.

4. Ἕως τίνος ἐπιβουλεύετε,

5.

Ἐν διαψεύσματι.

7. Οὐ σφαλήσομαι.

8. Ἐπὶ Θεῷ σωτήριόν μου καὶ δόξα μου· στερεὸς κράτους μου, ἐλπίς μου ἐν Θεῷ.

9. Ἀμεριμνεῖτε ἐν αὐτῷ, ἐν παντὶ καιρῷ λαός.

10

11. Καὶ ἐν βίᾳ μὴ ματαιοῦσθε.

12, 13. Ἐλάλησεν ὁ Θεὸς, καὶ δεύτερον ἐπήκουσα· ὅτι ἡ ἰσχὺς τοῦ Θεοῦ, καὶ σοὶ, Δέσποτα, τὸ ἔλεος. Σὺ δὲ ἀπόδος κατὰ ἄνδρα ἑκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ.

### VERSIO HEBRAICI TEXT.

4. Usquequo detrahetis super virum? *Hieron.*, usquequo insidiamini contra virum?

5. Verumtamen. *Hieron.*, *id.*

Mendacium. *Hieron.*, in mendacio.

7. Non nutabo. *Hieron.*, non timebo.

8. Super Deo salus mea et gloria mea: petra fortitudinis meæ: spes mea in Deo. *Hieron.*, in Deo salutare meum et gloria mea: robur fortitudinis meæ et salus mea in Deo.

9. Sperate in eo in omni tempore populus. *Hieron.*, sperate in eo in omni tempore, populi.

10. Tantum vanitas filii hominum, mendacium filii viri, in bilance. *Hieron.*, verumtamen vanitas filii Adam, mendacium filii viri in stateris.

Ipsi a vanitate pariter. *Hieron.*, fraudulenter agunt simul.

11. Et in rapina ne evanescatis. *Hieron.*, et in rapina ne frustremini.

Facultas cum pullulaverit, ne ponatis cor. *Hieron.*, divitiæ si affluxerint, nolite cor apponere.

12, 13. Semel locutus est Deus, bis hoc audivi, quia fortitudo Deo, et tibi, Domine, misericordia, quia tu reddes viro secundum opus suum. *Hieron.*, unum locutus est Deus: duo hæc audivi: quia imperium Dei est, et tibi, Domine, misericordia, quia tu reddes unicuique secundum opus suum.

### VULGATA LATINA.

4. Quousque irruitis in hominem?

5. Verumtamen.

In siti.

7. Non emigrabo.

8. In Deo salutare meum et gloria mea, Deus auxilii mei, et spes mea in Deo est.

9. Sperate in eo, omnis congregatio populi.

10. Verumtamen vani filii hominum, mendaces filii hominum in stateris.

Ut decipiant ipsi de vanitate in idipsum.

11. Et rapinas nolite concupiscere.

Divitiæ si affluant, nolite cor apponere.

12, 13. Semel locutus est Deus, duo hæc audivi, quia potestas Dei est, et tibi, Domine, misericordia, quia tu reddes unicuique secundum opera sua.

### AQUILA

4. Usquequo insidiamini?

5.

In mendacio.

7. Non labar.

8. In Deo salutare meum et gloria mea: solidus fortitudinis meæ, spes mea in Deo.

9. Solicitudinem ponite in eo, in omni tempore populus.

10.

11. Et in violentia ne vani evadatis.

12, 13. Locutus est Deus, et bis audivi, quia fortitudo Dei, et tibi, Domine, misericordia: tu vero redde per virum unicuique secundum opera sua.

### Notæ et variæ lectiones ad Psalmum LXI.

V. 1. Titulum secundum Aquilam habent duo mss. et Eusebius; secundum Symmachum vero iidem atque Drusius.
V. 3. Ἀ., οὐ σφαλ-. Sic Eusebius in Psalmos : in cujus editione excidit particula οὐ.
V. 4. Ἀ., ἕως τίνος etc. Aquilæ et Symmachi versiones exhibet idem Eusebius.
V. 5. Ἄλλος, ὅμως. Coislin. 1.
Ibid. Has omnes lectiones effert idem Eusebius qui recte notat LXX primitus habuisse ἐν ψεύδει, *in mendacio*, unde mendose factum fuerit ἐν δίψει, *in siti* : nam hæc postrema lectio nullam habet cum voce Hebraica כזב affinitatem. Alia editio habet, ἐν δόλῳ, *in dolo*.
V. 7. Ἀ., Σ., οὐ σφαλήσομαι. Eusebius.
V. 8. Ἀ., ἐπὶ Θεῷ etc. Eusebius.

## PSALMUS LXII.

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛAΣ. |
|---|---|---|
| 1 יהודה | 1. | 1. |
| 2 צמאה לך | 2. | 2. |
| כמה לך בשרי | | Ἐπετάθη σοι ἡ σάρξ μου. |
| בארץ־ציה ועיף בלי־מים | | |
| 6 ושפתי רננות יהלל־פי | 6. | 6. |
| 7 אם־זכרתיך על־יצועי באשמרות אהגה־בך | 7. | 7. Ἐν φυλακαῖς φθέγγομαι ἐν σοί. |
| 8 ובצל כנפיך ארנן | 8. | 8. |
| 12 יתהלל כל־הנשבע בו | 12. | 12. Καυχήσεται ὁ ὀμνύων ἐν αὐτῷ. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Juda. *Hieron.*, Judææ. | 1. Idumææ. | 1. |
| 2. Sitivit te. *Hieron.*, sitivit tibi- | 2. Sitivit in te. | 2. |
| Appetiit ad te caro mea. *Hieron.*, desideravit te caro mea. | Quam multipliciter tibi caro mea. | Extensa est ad te caro mea. |
| In terra siccitatis et anhelante absque aquis. *Hieron.*, in terra invia, et consitiente, ac sine aqua. | In terra deserta, et invia, et inaquosa. | |
| 6. Et labiis præconiorum laudabit os meum. *Hieron.*, et labiis laudantibus canet os meum. | 6. Et labiis exsultationis laudabit os meum. | 6. |
| 7. Si recordatus sum tui super stratis meis, in custodiis meditabor in te. *Hieron.*, recordans tui in cubili meo, per singulas vigilias meditabor tibi. | 7. Si memor fui tui super stratum meum, in matutinis meditabor in te. | 7. In custodiis loquor in te. |
| 8. Et in umbra alarum tuarum laudabo. *Hieron.*, *id.* | 8. Et in velamento alarum tuarum exsultabo. | 8. |
| 12. Laudabitur omnis qui jurat in eo. *Hieron.*, *id.* | 12. Laudabuntur omnes qui jurant in eo. | 12. Gloriabitur qui jurat in eo. |

### Notæ et variæ lectiones ad Psalmum LXII.

V. 1. Ἄλλ., Ἰουδαίας. Verisimile est ita legisse alios omnes præter LXX. Sed Aquila legerit Ἰούδα.
V. 2. Οἱ λοιποί, ἐδίψησέ σοι. Ex Hieronymo ad Sun. et Fret. ubi vide. Sed Agellius ait legisse Symmachum, ἱμείρεται. Hieronymus vero dicit omnes convenire in voce σοί, *tibi*. Vocem ἱμείρεται videtur Agellius ex sequenti lectione desumpsisse.
Ibid. Ἀ., ἐπετάθη etc. Eusebius.

## PSALMUS LXIII.

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛAΣ. |
|---|---|---|
| 2, 3 שמע־אלהים קולי בשיחי | 2, 3. | 2, 3. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 2, 3. Audi, Deus, vocem meam in loquela mea, a pavore inimici | 2, 3. Exaudi, Deus, orationem meam cum deprecor, a timore | 2, 3. |

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛAΣ. |
|---|---|---|
| מפחד אויב תצר חיי : תסתירני מסוד מרעים מרגשת פעלי און | | |
| 4 כחרב | 4. | 4. |
| דרכו חצם דבר מר | | . . . ῥῆμα πικρόν. |
| 5 במסתרים תם | 5. | 5. Ἁπλοῦν. |
| 6 יחזקו־למו ׀ דבר רע יספרו לטמון מוקשים | 6. | 6. |
| 7 יחפשו־עולת תמנו | 7. | 7. |
| חפש מחפש וקרב איש ולב עמק | | Σχαλεύσει σκαλευόμενος. Ἔγκατον ἀνδρὸς καὶ καρδίαν βαθεῖαν. |
| 8 וירם אלהים חץ פתאום היו מכותם | 8. | 8. Καὶ ῥοιζήσει αὐτοὺς ὁ Θεὸς, βέλη παραχρῆμα, ἐγενήθησαν αἱ πληγαὶ αὐτῶν. |
| 9 ויכשילהו עלימו לשונם | 9. | 9. Καὶ ἐσκανδάλισαν αὐτὴν ἐπ' αὐτοὺς αἱ γλῶσσαι αὐτῶν. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| custodies vitas meas. Abscondes me a secreto malignorum, a tumultu operantium iniquitatem. *Hieron.*, audi, Deus, vocem meam loquentis : a timore inimici serva vitam meam. Absconde me a consilio malignorum : a tumultu operantium iniquitatem. | inimici eripe animam meam. Protexisti me a conventu malignantium, a multitudine operantium iniquitatem. | |
| 4. Ut gladium. *Hieron.*, quasi gladium. | 4. Ut gladium. | 4. |
| Tetenderunt sagittam suam, verbum amarum. *Hieron.*, tetenderunt sagittam suam, verbum amarissimum. | Intenderunt arcum rem amaram. | ... verbum amarum. |
| 5. In absconditis. *Hieron. id.* | 5. In occultis. | 5. |
| Perfectum. *Hieron.*, simplicem. | Immaculatum. | Simplicem. |
| 6. Roborabunt sibi verbum malum : narrabunt ad abdendum laqueos. *Hieron.*, confortaverunt sibi sermonem pessimum : narraverunt ut absconderent laqueos. | 6. Firmaverunt sibi sermonem nequam : narraverunt ut absconderent laqueos. | 6. |
| 7. Investigabunt iniquitates, fecerunt. *Hieron.*, scrutati sunt iniquitates, defecerunt. | 7. Scrutati sunt iniquitates, defecerunt. | 7. |
| Scrutinium pervestigatum. *Hieron.*, scrutantes scrutinio. | Scrutantes scrutinio. | Scrutatione scrutans. |
| Et intimum viri et cor profundum. *Hieron.*, et cogitatione singulorum, et corde profundo. | Accedet homo ad cor altum. | Intestinum hominis et cor profundum. |
| 8. Et sagittabit eos Deus, sagitta subito : fuerunt percussiones eorum. *Hieron.*, sagittabit ergo eos Deus, jaculo repentino : inferentur plagæ eorum. | 8. Et exaltabitur Deus : sagittæ parvulorum factæ sunt plagæ eorum. | 8. Et sagittabit eos Deus, sagittæ subito : factæ sunt plagæ eorum. |
| 9. Et impingere facient eam in semetipsis linguam suam. *Hieron.*, et corruent in semetipsos linguis suis. | 9. Et infirmatæ sunt contra eos linguæ eorum. | 9. Et impingere fecerunt eam in ipsos linguæ eorum. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum LXIII.

V. 2 et 3. Σ., εἰσάκουσον etc. Sic Eusebius, qui hæc notat ibidem : Οὐ γὰρ ὡς περὶ παρῳχηκότων, ἀλλ' ὡς περὶ μελλόντων τὰ ὅλα εἴρηται· καὶ κατὰ τοὺς λοιποὺς ἑρμηνευτὰς ὁμοίως. I. e. *Non enim*

respicere non potest, cum dicit, *οἱ λοιποὶ*, *Reliqui* : nam Symmachus habet, τῆς φωνῆς μου · LXX vero, τῆς προσευχῆς μου · aliquot tamen exemplaria, τῆς φωνῆς μου. Fortasse errant tum Drusius, tum Romani editores, cum dicunt cæteras editiones habere, τῆς προσευχῆς μου · siquidem Symmachus, ut vidimus, habet, τῆς φωνῆς μου. Aquilam vero quis credat קולי vertisse, τῆς προσευχῆς μου (*)?

V. 4. *Οἱ λοιποὶ, ὡς μάχαιραν.* Eusebius.

Ibid. 'Α., ῥῆμα πικρὸν. Drusius. Σ., ἐπλήρω-

(*) Schleusnerus adducit hic locum ex Origenis operibus, qui ignotus erat Montfauconio : 'Αντὶ *συστροφῆς*, *ἀποῤῥήτου* 'Ακύλας εἴρηκεν, ὁ δὲ Σύμμαχος, *σκέψεως*. I. e. : Pro συστροφῆς (LXX interpretum) Aquila dixit ἀποῤῥήτου, *secreto*, Symmachus vero, σκέψεως, *consilio*. Drach.

## PSALMUS LXIV.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 4 דברי עונת גברו מני | 4. | 4. Λόγοι ἀνομιῶν ἐδυναμώθησαν παρ' ἐμέ. |
| 7 מכין הרים בכחו | 7. | 7. |
| 8 משביח ׀ שאון ימים שאון גליהם והמון לאמים | 8. | 8. Καταστέλλων ἦχον θαλάσσης, θόρυβον κυμάτων αὐτῆς, καὶ ὄχλον φυλῶν. |
| 9 מוצאי בקר וערב תרנין | 9. | 9. Αἰνοποιήσεις. |
| 10 פקדת הארץ ותשקקה רבת תעשרנה | 10. | 10. |
| פלג אלהים מלא מים | | Διαιρέσεις Θεοῦ πλήρεις ὑδάτων. |
| תכין דגנם כי־כן תכינה | | |
| 11 תלמיה רוה | 11. | 11. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 4. Verba iniquitatum prævaluerunt præ me. *Hier.*, verba iniquitatum prævaluerunt adversum me. | 4. Verba iniquorum prævaluerunt super nos. | 4. Verba iniquitatum roborata sunt apud me. |
| 7. Præparans montes in virtute sua. *Hieron.*, præparans montes in virtute sua. | 7. Præparans montes in virtute tua. | 7. |
| 8. Compescens sonitum maris, sonitum fluctuum eorum, et turbam gentium. *Hieron.*, compescens sonitum maris, fremitum fluctuum ejus, et multitudinem gentium. | 8. Qui conturbas profundum maris, sonum fluctuum ejus. Turbabuntur gentes. | 8. Comprimens sonum maris, tumultum fluctuum ejus, et turbam tribuum. |
| 9. Exitus auroræ et vesperæ laudare facies. *Hieron.*, egressus matutini et vesperi laudantes facies. | 9. Exitus matutini et vespere delectabis. | 9. Laudabis. |
| 10. Visitasti terram, et irrigasti eam, plurimum ditabis eam. *Hieron.*, visitasti terram, et irriga eam, ubertate dita eam. | 10. Visitasti terram et inebriasti eam, multiplicasti locupletare eam. | 10. |
| Rivus Dei plenus aquis. *Hieron.*, rivus Dei plenus aqua. | Flumen Dei repletum est aquis. | Divisiones Dei plenæ aquis. |
| Parabis frumentum eorum, quia sic parabis eam. *Hieron.*, præparabis frumentum eorum, quia sic fundasti eam. | Parasti cibum illorum, quoniam ita est præparatio ejus. | |
| 11. Sulcos ejus inebria. *Hieron.*, | 11. Rivos ejus inebria. | 11. |

respicere non potest, cum dicit, *οἱ λοιποὶ*, *Reliqui*: nam Symmachus habet, τῆς φωνῆς μου · LXX vero, τῆς προσευχῆς μου · aliquot tamen exemplaria, τῆς φωνῆς μου. Fortasse errant tum Drusius, tum Romani editores, cum dicunt cæteras editiones habere, τῆς προσευχῆς μου · siquidem Symmachus, ut vidimus, habet, τῆς φωνῆς μου. Aquilam vero quis credat קולי vertisse, τῆς προσευχῆς μου (*)?

V. 4. *Οἱ λοιποὶ*, ὡς μάχαιραν. Eusebius.

Ibid. Ἀ., ῥῆμα πικρόν. Drusius. Σ., ἐπλήρω-

(*) Schleusnerus adducit hic locum ex Origenis operibus, qui ignotus erat Montfauconio: Ἀντὶ *συστροφῆς, ἀποῤῥήτου* Ἀκύλας εἴρηκεν, ὁ δὲ Σύμμαχος, *σκέψεως*. I. e.: Pro συστροφῆς (LXX interpretum) Aquila dixit ἀποῤῥήτου, *secreto*, Symmachus vero, σκέψεως, *consilio*. Drach.

## PSALMUS LXIV.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 4 דברי עונת גברו מני | 4. | 4. Λόγοι ἀνομιῶν ἐδυναμώθησαν παρ' ἐμέ. |
| 7 מכין הרים בכחו | 7. | 7. |
| 8 משביח שאון ימים שאון גליהם והמון לאמים | 8. | 8. Καταστέλλων ἦχον θαλάσσης, θόρυβον κυμάτων αὐτῆς, καὶ ὄχλον φυλῶν. |
| 9 מוצאי בקר וערב תרנין | 9. | 9. Αἰνοποιήσεις. |
| 10 פקדת הארץ ותשקקה רבת תעשרנה | 10. | 10. |
| פלג אלהים מלא מים | | Διαιρέσεις Θεοῦ πλήρεις ὑδάτων. |
| תכין דגנם כי־כן תכינה | | |
| 11 תלמיה רוה | 11. | 11. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 4. Verba iniquitatum prævaluerunt præ me. *Hier.*, verba iniquitatum prævaluerunt adversum me. | 4. Verba iniquorum prævaluerunt super nos. | 4. Verba iniquitatum roborata sunt apud me. |
| 7. Præparans montes in virtute sua. *Hieron.*, præparans montes in virtute sua. | 7. Præparans montes in virtute tua. | 7. |
| 8. Compescens sonitum maris, sonitum fluctuum eorum, et turbam gentium. *Hieron.*, compescens sonitum maris, fremitum fluctuum ejus, et multitudinem gentium. | 8. Qui conturbas profundum maris, sonum fluctuum ejus. Turbabuntur gentes. | 8. Comprimens sonum maris, tumultum fluctuum ejus, et turbam tribuum. |
| 9. Exitus auroræ et vesperæ laudare facies. *Hieron.*, egressus matutini et vesperi laudantes facies. | 9. Exitus matutini et vespere delectabis. | 9. Laudabis. |
| 10. Visitasti terram, et irrigasti eam, plurimum ditabis eam. *Hieron.*, visitasti terram, et irriga eam, ubertate dita eam. | 10. Visitasti terram et inebriasti eam, multiplicasti locupletare eam. | 10. |
| Rivus Dei plenus aquis. *Hieron.*, rivus Dei plenus aqua. | Flumen Dei repletum est aquis. | Divisiones Dei plenæ aquis. |
| Parabis frumentum eorum, quia sic parabis eam. *Hieron.*, præparabis frumentum eorum, quia sic fundasti eam. | Parasti cibum illorum, quoniam ita est præparatio ejus. | |
| 11. Sulcos ejus inebria. *Hieron.*, | 11. Rivos ejus inebria. | 11. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| ברביבים תמוגגנה צמחה Ὁ Σύρος, τοῖς δρόσοις. | | |
| 13 ירעפו נאות מדבר | 13. | 13. |
| 14 בר | 14. | 14. Ἐκλεκτόν. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| In imbribus liquefacies eam, germini ejus (benedices.) *Syrus*, roribus. *Hieron.*, pluviis irriga eam, et germen ejus (benedic). | In stillicidiis ejus lætabitur germinans. | |
| 13. Stillabunt pascua deserti. *Hieron.*, pinguescent pascuæ deserti. | 13. Pinguescent speciosa deserti. | 13. |
| 14 Frumento. *Hieron.*, *id.* | 14. Frumento. | 14. Electum. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum LXIV.

In titulum τῶν Ο′ hanc notam habent tres mss. : Τισὶν ἀντιγράφοις πρόκειται, ᾠδὴ Ἱερεμίου καὶ Ἐζεκιὴλ καὶ τοῦ λαοῦ τῆς παροικίας, ὅτε ἔμελλον ἐκπορεύεσθαι. Ταῦτα οὔτε τὸ Ἑβραϊκὸν ἔχει, οὔτε οἱ ἄλλοι ἑρμηνευταὶ, καὶ οὔτε οἱ Ο′ ἐν τῷ Ἑξαπλῷ. i. e. *Quibusdam exemplaribus præmittitur* : canticum Jeremiæ, et Ezechielis, et populi transmigrationis, cum exituri essent. *Hæc neque Hebraicum habet, neque alii interpretes, neque LXX in Hexaplo.*

V. 4. Ἀ., λόγοι ἀνομίων etc. Lectionem Aquilæ habent mss. et Drusius, Symmachi Eusebius, Theodoretus et Drusius. Sed ipsi legunt ἀνόμων. Coislinianus autem unus, ἀνομιῶν, recte, ut suadent tum vox עונת tum Hieronymus, qui vertit, *iniquitatum.*

V. 7. Σ., ὃς ἥδρασας etc. Sic Regius unus ex Didymo, Agellius atque Drusius. Theodoretus vero habet, ἑδράζων, *firmans*. Cujus lectionem confirmare videtur Euthymius, qui sic vertit : *Quod vero ait*, præparans, *Symmachus dixit*, stabiliens. *Subintelligitur autem substantivum verbum*, est. *Deus, inquit ille, est qui stabiles reddit montes, ita ut nullis tametsi validissimis ventorum flatibus dimoveri possint.*

V. 8. Lectionem Aquilæ plenam adfert Eusebius, Theodotionis et Quintæ idem.

## PSALMUS LXV.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 למנצח שיר מזמור | 1. | 1. Τῷ νικοποιῷ . . . |
| הריעו | | |
| כל-הארץ | | |
| 2 שימו כבוד תהלתו | 2. | 2. Δότε δόξαν ὑμνήσει αὐτοῦ. |
| 3 יכחשו | 3. | 3. Ἠρνήσαντο. |
| 4 כל-הארץ ׃ ישתחוו לך ויזמרו-לך יזמרו שמך | 4. | 4. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Victori canticum psalmi. *Hieron.*, *id.* | 1. In finem, canticum psalmi resurrectionis. | 1. Victori... |
| Jubilate. *Hieron.*, *id.* | Jubilate. | |
| Omnis terra. *Hieron.*, *id.* | Omnis terra. | |
| 2. Ponite gloriam laudem ejus. *Hieron.*, date gloriam laudi ejus. | 2. Date gloriam laudi ejus. | 2. Date gloriam laudi ejus. |
| 3. Mentientur. *Hieron.*, *id.* | 3. Mentientur. | 3. Abnegarunt. |
| 4. Omnis terra incurvabunt se tibi, et canent tibi, canent nomini tuo. *Hieron.*, omnis terra adoret te et canat tibi, canat nomini tuo. | 4. Omnis terra adoret te et psallat tibi, psalmum dicat nomini tuo. | 4. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| Ταῖς ψεκάσιν αὐτῆς χαυνώσεις αὐτὴν, καὶ τὸ βλάστημα αὐτῆς. | Ἐν ταῖς σταγόσιν αὐτῆς εὐφρανθήσεται ἀνατέλλουσα. | |
| 13. Γνοφωθήσεται τὰ ὡραῖα τῆς ἐρήμου. | 13. Πιανθήσεται τὰ ὄρη τῆς ἐρήμου. Ἄλλος, ὁμιχλωθήσονται αἱ νομαὶ τῆς ἐρήμου. | 13. |
| 14. Τροφήν. | 14. Σῖτον. | 14. Σῖτον. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| Stillis ejus emollies eam, et germen ejus. | In stillicidiis ejus lætabitur germinans. | |
| 13. Replebuntur caligine speciosa deserti. | 13. Pinguescent montes deserti. *Alius*, obnubilabuntur pascua deserti. | 13. |
| 14. Escam. | 14. Frumentum. | 14. Frumentum. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum LXIV.

V. 9. Σ., τὰς προελεύσεις etc. Colbert. στιχηρῶς scriptus, quam item lectionem sequitur Agellius. Eusebius vero, καὶ τῆς ἑσπέρας τὰς ὑμνολογίας. Regius unus, καὶ τῆς ἑσπέρας ὑμνολογοῦσι. Ἀ., αἰνοποιήσεις. Sic Eusebius, qui, ut videtur, putavit esse nomen plurale; sed, ni fallor, est verbum, *laudabis*. In versione τῶν Ο' illud τέρψεις, a quibusdam explicatur, *delectationes*; alii, ut Vulgatus Interpres, vertendum putant, *delectabis*.

V. 10. Σ., ἐπίσκεψαι etc. Sic Theodoretus et Eusebius.

Ibid. Ἀ., διαιρέσεις etc. Has lectiones adfert Colbertinus στιχηρῶς scriptus.

Ibid. Σ., τελεσφορήσεις etc. Sic Eusebius et Colbertinus στιχηρῶς scriptus, qui pro οὕτως legit αὐτός. Agellius pro σπερματίαν legit πανσπερμίαν, eodem sensu, similiterque Theodoretus, et Corderius ex anonymo.

V. 11. Ε', τοὺς λόφους αὐτῆς μεθύσεις. Sic Colbertinus στιχηρῶς scriptus.

Ibid. Σ., ταῖς ψεκάσιν etc. Eusebius. Syri vero lectionem habet Regius unus ex Theodoro.

V. 13. Σ., γνοφωθήσεται etc. Has lectiones exhibet Drusius ex edit. Romana. Sed Agellius habet, Ἀ., γνοφωθήσονται. Σ., ὁμιχλωθήσονται.

V. 14. Ἀ., ἐκλεκτόν. Idem.

## PSALMUS LXV.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 1. Ἐπινίκιος . . . | 1. Εἰς τὸ τέλος, ᾠδὴ ψαλμοῦ ἀναστάσεως. | 1. Εἰς τὸ νῖκος . . . |
| | Ἀλαλάξατε. Ἄλλος, σημάνατε. Ἄλλος, κροτήσατε. | |
| Πάντες οἱ ἐν τῇ γῇ. | Πᾶσα ἡ γῆ. | |
| 2. Τάξατε εἰς τιμὴν τὸν ὕμνον αὐτοῦ. | 2. Δότε δόξαν τῇ αἰνέσει αὐτοῦ. | 2. |
| 3. | 3. Ψεύσονται. | 3. |
| 4. Πάντες οἱ ἐπὶ γῆς προσκυνήσουσί σοι· μελῳδοῦντές σοι ᾄσουσι τὸ ὄνομά σου. | 4. Πᾶσα ἡ γῆ προσκυνησάτωσάν σοι, καὶ ψαλάτωσάν σοι, ψαλάτωσαν τῷ ὀνόματί σου. | 4. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 1. Triumphale... | 1. In finem, canticum psalmi resurrectionis. | 1. In victoriam. |
| | Jubilate. *Alius*, significate. *Alius*, plaudite. | |
| Omnes qui in terra. | Omnis terra. | |
| 2. Statuite in honorem hymnum ejus. | 2. Date gloriam laudi ejus. | 2. |
| 3. | 3. Mentientur. | 3. |
| 4. Omnes qui super terram adorabunt te, concinentes tibi canent nomen tuum. | 4. Omnis terra adorent te, et psallant tibi, psalmum dicant nomini tuo. | 4. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 5 לכו וראו מפעלות אלהים נורא עלילה על־בני אדם | 5. | 5. |
| 6 הפך ים ׀ ליבשה בנהר יעברו ברגל | 6. | 6. |
| 7 משל בגבורתו ׀ עולם | 7. | 7. Τῷ ἐξουσιάζοντι ἐν τῇ δυναστείᾳ αὐτοῦ δι' αἰῶνος. |
| עיניו בגוים תצפינה הסוררים אל־ירימו למו | | Οἱ ἀφιστάμενοι. |
| 8 והשמיעו קול תהלתו | 8. | 8. |
| 9 השם נפשנו בחיים ולא־נתן למוט רגלנו | 9. | 9. |
| 11 הבאתנו במצודה | 11. | 11. Εἰσήγαγες ἡμᾶς ἐν ὀχυρώματι. |
| שמת מועקה במתנינו | | Ἔθηκας τρισμὸν ἐν τῷ νώτῳ ἡμῶν. |
| 12 לרויה | 12. | 12. |
| 14 אשר פצו שפתי | 14. | 14. |
| 15 אילים | 15. | 15. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 5. Ite et videte opera Dei : terribilis opere super filios hominum. *Hieron.*, venite et videte opera Dei : terribilia consilia super filiis hominum. | 5. Venite et videte opera Dei : terribilis in consiliis super filios hominum. | 5. |
| 6. Convertit mare in aridam : in flumine transierunt pede. *Hieron.*, convertit mare in aridam : in flumine pertransibunt pede. | 6. Qui convertit mare in aridam : in flumine pertransibunt pede. | 6. |
| 7. Dominans in fortitudine sua æternum. *Hieron.*, qui dominatur in fortitudine sua sæculo. | 7. Qui dominatur in virtute sua in æternum. | 7. Dominanti in potentia sua per sæculum. |
| Oculi ejus in gentes respiciunt, rebelles ne elevent seipsos. *Hieron.*, oculi ejus gentes aspiciunt, qui increduli sunt non exaltentur in semetipsis. | Oculi ejus super gentes respiciunt, qui exasperant non exaltentur in semetipsis. | Qui abscedunt. |
| 8. Et auditam facite vocem laudis ejus. *Hieron.*, *id.* | 8. Et auditam facite vocem laudis ejus. | 8. |
| 9. Ponens animam nostram in vitam, et non dedit ad nutandum pedes nostros. *Hieron.*, qui posuit animam nostram ad vitam, et non dedit in commotionem pedes nostros. | 9. Qui posuit animam meam ad vitam, et non dedit in commotionem pedes meos. | 9. |
| 11. Introduxisti nos in rete. *Hieron.*, introduxisti nos in obsidionem. | 11. Induxisti nos in laqueum. | 11. Introduxisti nos in munimentum. |
| Posuisti coarctationem in lumbis nostris. *Hieron.*, posuisti stridorem in dorso nostro. | Posuisti tribulationes in dorso nostro. | Posuisti stridorem in dorso nostro. |
| 12. Ad irriguam. *Hieron.*, in refrigerium. | 12. In refrigerium. | 12. |
| 14. Quæ aperuerunt labia mea. *Hieron.*, quæ promiserunt labia mea. | 14. Quæ distinxerunt labia mea. | 14. |
| 15. Arietum. *Hieron.*, *id.* | 15. Arietum. | 15. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
| --- | --- | --- |
| 17 אליו פי־קראתי ורומם תחת לשוני | 17. | 17. |
| 18 און אם־ראיתי בלבי לא ישמע אדני | 18. | 18. Ἀνωφελὲς ἰδὼν ἐν καρδίᾳ μου, οὐκ εἰσακούσεται Κύριος. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
| --- | --- | --- |
| 17. Ad ipsum ore meo clamavi: et exaltatus est sub lingua mea. *Hieron.*, ipsum ore meo invocavi, et exaltavi in lingua mea. | 17. Ad ipsum ore meo clamavi, et exaltavi sub lingua mea. | 17. |
| 18. Iniquitatem si vidi in corde meo, non exaudiet Dominus. *Hieron.*, *id.* | 18. Iniquitatem si aspexi in corde meo, non exaudiet Dominus. | 18. Inutilitatem videns in corde meo, non exaudiet Dominus. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum LXV.

V. 1. Ἀ., τῷ νικοποιῷ etc. Mss. nota : Ἀναστάσεως, οὔτε τὸ Ἑβρ. ἔχει, οὐδὲ οἱ ἄλλοι ἑρμηνευταὶ, οὐδὲ οἱ Ο′ ἐν τῷ Ἑξαπλῷ. I. e. Resurrectionis. *Id neque Hebraicum habet, neque alii interpretes, neque LXX in Hexaplo.* Sæpe antea notam de inducta voce, ἀναστάσεως, exhibent duo Regit.

Ibid. *Ἄλλος*, σημάνατε. *Ἄλλος*, κροτ-. Coislin. unus.

Ibid. Σ., πάντες οἱ ἐν τῇ γῇ. Drusius.

V. 2. Ἀ., δότε etc. Eusebius.

V. 3. Ἀ., ἠρνήσαντο. Corderius.

V. 4. Σ., πάντες οἱ ἐπὶ γῆς etc. Sic mss. quorum unus habet, τῷ ὀνόματί σου. Ita quoque Theodoretus, et Coislin. unus, qui non habet σοι post μελῳδοῦντες. Agellius vero, sic legit, πάντες οἱ ἐπὶ γῆς προσκυνησάτωσάν σοι, καὶ ψαλάτωσάν σοι. μελῳδοῦντες ᾄσουσι τὸ ὄνομά σου. [Secundum Origenem in operib. Symmachus hoc comma ita transtulit: Πάντες οἱ ἐπὶ γῆς προσκυνήσουσί σοι, μελῳδοῦντές σοι ᾄσουσι τὸ ὄνομά σου. Drach.]

V. 5. Σ., ἔλθετε etc. Locum plenum sic habet Eusebius. Postremam hujusce versus partem, ut est in τοῖς Ο′, Theodotioni etiam tribuit Theodoretus.

V. 6. Σ., μετέβαλε etc. Eusebius et mss.

V. 7. Ἀ., τῷ ἐξουσιάζοντι etc. Eusebius.

Ibid. Σ., οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ etc. Eusebius. Postremam vero versiculi partem, οἱ ἀπειθεῖς μὴ ὑψούτωσαν ἑαυτούς, quasi Aquilæ et Symmachi affert Colbertinus στιχηρῶς scriptus, sed omnes alii ad Aquilam legunt, οἱ ἀφιστάμενοι, tantum; ad Theodotionem vero, quem Θεόδοτον vocat Regius unus, οἱ ἐκκλίνοντες. [Aliter effert Theodoretus alteram partem Symmachi lectionis : Οἱ ἀπειθεῖς μὴ ὑψούσθωσαν ἐν ἑαυτοῖς. Drach.]

## PSALMUS LXVI.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
| --- | --- | --- |
| 5 וירננו | 5. | 5. Καὶ αἰνέσουσι. |
| 7 ארץ נתנה יבולה | 7. | 7. |
| 8 אפסי | 8. | 8. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
| --- | --- | --- |
| 5. Et laudent. *Hieron.*, *id.* | 5. Et exsultent. | 5. Et laudabunt. |
| 7. Terra dedit germen suum. *Hieron.*, *id.* | 7. Terra dedit fructum suum. | 7. |
| 8. Fines. *Hieron.*, *id.* | 8. Fines. | 8. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum LXVI.

V. 2. Nota Eusebii Comment. in hunc psalmum : Τὸ δὲ ἐπιλεγόμενον ἑξῆς, *καὶ ἐλεήσαι ἡμᾶς*, μὴ κείμενον μήτε ἐν τῷ Ἑβραϊκῷ μήτε ἐν τοῖς λοιποῖς ἑρμηνευταῖς, ἀναγκαίως ὠβέλισται. I. e. *Quod autem repetitur postea*, et misereatur nostri, *cum neque in Hebraico, neque apud reliquos interpretes le-*

## PSALMUS LXVII.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
| --- | --- | --- |
| 3 רשעים *Ὁ Ἑβραῖος καὶ ὁ Σύρος*, ἀσεβεῖς. | 3. | 3. |
| 5 סלו לרכב בערבות | 5. | 5. Ἀποσκολοπίσατε. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
| --- | --- | --- |
| 3. Impii. *Heb. int.*, *Syrus et Hieron.*, *id.* | 3. Peccatores. | 3. |
| 5. Exaltate equitantem per deserta. *Hieron.*, præparate viam ascendenti per deserta. | 5. Iter facite ei qui ascendit super occasum. | 5. Palos figite (*vel*, virgulta evellite). |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| ביה שמו | | |
| ועלזו לפניו | | |
| 6 ודין אלמנות אלהים במעון קדשו | 6. | 6. Δικαστοῦ χηρῶν. Ὁ Θεὸς ἐν βασιλείοις ἁγίοις αὐτοῦ. |
| 7 מושיב יחידים ׀ ביתה | 7. | 7. Καθίζει μονογενεῖς ἐν οἴκῳ. |
| מוציא אסירים בכושרות | | |
| אך־סוררים שכנו צחיחה | | Πλὴν ἀφιστάμενοι ἐσκήνωσαν λεοπετρίανδε. |
| 8 אלהים בצאתך לפני עמך בצעדך בישימון | 8. | 8. Ἠφανισμένην. |
| 9 ארץ רעשה ׀ אף־שמים נטפו מפני אלהים זה סיני מפני אלהים אלהי ישראל | 9. | 9. |
| 10 נחלתך ונלאה אתה כוננתה | 10. | 10. Τὴν κληροδοσίαν σου τὴν μεμοχθηκυῖαν, σὺ ἥδρασας αὐτήν. |
| 11 בטובתך | 11. | 11. |
| 12 אדני יתן־אמר המבשרות צבא רב | 12. | 12. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| In Ia nomen ejus. *Hieron.*, in Domino nomen ejus. | Dominus nomen illi. | |
| Et exsultate ad facies ejus. *Hieron.*, exsultate coram eo. | Exsultate in conspectu ejus. | |
| 6. Et judex viduarum. *Hieron.*, et defensore viduarum. | 6. Judicis viduarum. | 6. Defensoris viduarum. |
| Deus in habitaculo sanctitatis suæ. *Hieron.*, Deus in habitaculo sancto suo. | Deus in loco sancto suo. | Deus in regia sancta sua. |
| 7. Habitare faciens unicos in domo. *Hieron.*, inhabitare facit solitarios in domo. | 7. Inhabitare facit unius moris in domo. | 7. Collocat unigenitos in domo |
| Educens vinctos in compedibus. *Hieron.*, qui educit vinctos in fortitudine. | Qui educit vinctos in fortitudine. | |
| Verumtamen rebelles habitaverunt siccum. *Hieron.*, increduli autem habitaverunt in siccitatibus. | Similiter eos qui exasperant, qui habitant in sepulcris. | Verumtamen abscedentes habitaverunt lævem petram. |
| 8. Deus, in egrediendo te ad facies populi tui, in incedendo te in solitudine. *Hieron.*, Deus cum egredereris ante populum tuum, et ambulares per desertum. | 8. Deus, cum egredereris in conspectu populi tui, cum pertransires in deserto. | 8. Dissipatam. |
| 9. Terra tremuit, etiam cœli distillaverunt, a faciebus Dei hujus Sinai, a faciebus Dei, Dei Israel. *Hieron.*, terra commota est, et cœli distillaverunt a facie tua, Deus, hoc est in Sinai; a facie Dei Israel. | 9. Terra mota est, etenim cœli distillaverunt a facie Dei Sinai, a facie Dei Israel. | 9. |
| 10. Hæreditatem tuam et labore confectam tu confirmasti eam. *Hieron.*, hæreditatem tuam et laborantem tu confortasti. | 10. Hæreditati tuæ, et infirmata est, tu vero perfecisti eam. | 10. Hæreditatem tuam, quæ laborabat, tu firmasti eam. |
| 11. In bonitate tua. *Hieron.*, *id.* | 11. In dulcedine tua. | 11. |
| 12. Dominus dabit sermonem, annuntiantium exercitus multus. | 12. Dominus dabit verbum evangelizantibus virtute multa. | 12. |

| TO ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | TO ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 13 מלכי צבאות ידדון ידדון | 13. | 13. |
| ונות בית תחלק שלל | | Καὶ ὡραιότης οἴκου μερίζεται λάφυρα. |
| 14 אם־תשכבון בין שפתים | 14. | 14. |
| ואברתיה | | |
| 15, 16 בפרש שדי ׀ מלכים בה תשלג בצלמון : הר־אלהים הר־בשן הר גבננים הר־בשן | 15, 16. | 15, 16. |
| 17 למה ׀ תרצדון הרים גבננים ההר חמד אלהים לשבתו אף־יהוה ישכן לנצח | 17. | 17. Εἰς τί ἐρίζετε ὄρη ὠφρυωμένα; τὸ ὄρος ὃ ἐπεθύμησεν ὁ Θεὸς καθῆσαι αὐτῷ. |
| 18 רכב אלהים רבתים אלפי שנאן | 18. | 18. |
| 19 ואף סוררים לשכן | 19. | 19. Καίπερ ἀπειθεῖς τοῦ κατασκηνῶσαι. |
| 20 ישועתנו | 20. | 20. |
| 21 האל ׀ לנו אל למושעות וליהוה אדני למות תוצאות | 21. | 21. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| *Hieron.*, Domine, dabis sermonem annuntiatricibus multitudinis plurimæ. | | |
| 13. Reges exercituum fugiebant, fugiebant. *Hieron.*, reges exercituum fœderabuntur, fœderabuntur. | 13. Rex virtutum, dilecti, dilecti. | 13. |
| Et habitatio domus dividet spolia. *Hieron.*, et pulcritudo domus dividet spolia. | Et speciei domus dividere spolia. | Et species domus dividit spolia. |
| 14. Si accubueritis inter tripodes. *Hieron.*, si dormieritis inter medios terminos. | 14. Si dormiatis inter medios cleros. | 14. |
| Et alæ ejus. *Hieron.*, et posteriora ejus. | Et posteriora dorsi ejus. | |
| 15, 16. In dissipando Saddai reges in ea albescebat ut nix in Selmon: mons Dei, mons Basan, mons gibborum, mons Basan. *Hieron.* cum divideret Potentissimus reges in ea, nive dealbata est in Selmon: mons Dei, mons pinguis; mons excelsus, mons pinguis. | 15, 16. Dum discernit cœlestis reges super eam nive dealbabuntur in Selmon: mons Dei mons pinguis: mons coagulatus, mons pinguis. | 15, 16. |
| 17. Ut quid despicitis montes gibbosi? montem desideravit Deus habitare in eo, etiam Deus habitabit in finem. *Hieron.*, quare contenditis, montes excelsi, adversus montem quem dilexit Deus ut habitaret in eo? Siquidem Dominus habitabit semper. | 17. Ut quid suspicamini montes coagulatos? Mons in quo beneplacitum est Deo habitare in eo: etenim Dominus habitavit in finem. | 17. Ad quid contenditis, montes superciliosi? mons quem desideravit Deus ad habitandum in eo. |
| 18. Currus Dei duæ myriades millia duplicata. *Hieron.*, currus Dei innumerabilis millia abundantium. | 18. Currus Dei decem millibus multiplex millia lætantium. | 18. |
| 19. Et etiam rebelles ad inhabitandum. *Hieron.*, insuper et non credentes inhabitare. | 19. Etenim non credentes inhabitare. | 19. Et etiam rebelles ad inhabitandum. |
| 20. Salutem nostram. *Hieron.*, salutis nostræ. | 20. Salutarium nostrorum. | 20. |
| 21. Deus nobis Deus ad salutes, et Domino Adonai ad mortem exitus. *Hieron.*, Deus noster Deus | 21. Deus noster Deus salvos faciendi, et Domini Domini exitus mortis. | 21. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 13. Βασιλεῖς τῶν στρατιωτῶν ἠγαπήθησαν, ἀγαπητοὶ ἐγένοντο. | 13. Ὁ βασιλεὺς τῶν δυνάμεων τοῦ ἀγαπητοῦ, τοῦ ἀγαπητοῦ. | 13. |
| Καὶ ἡ δίαιτα τοῦ οἴκου διανέμει λάφυρα. | Καὶ ὡραιότητι τοῦ οἴκου διελέσθαι σκῦλα. | |
| 14. Ἐὰν ἀναπέσητε μεταξὺ τῶν κλήρων. | 14. Ἐὰν κοιμηθῆτε ἀναμέσον τῶν κλήρων. | 14. |
| Καὶ τὰ μέλη αὐτῆς. | Καὶ τὰ μετάφρενα αὐτῆς. | |
| 15, 16. Ὁπότε κατεμέριζεν ὁ Ἱκανὸς βασιλεύειν αὐτὴν, ὡς χιονισθεῖσα ἦν Σελμὼν ὄρος Θεοῦ, ὄρος εὐτροφίας, ὄρος ὑψηλότατον, ὄρος εὐτροφίας. | 15, 16. Ἐν τῷ διαστέλλειν τὸν ἐπουράνιον βασιλεῖς ἐπ' αὐτῆς χιονωθήσονται ἐν Σελμών· ὄρος τοῦ Θεοῦ ὄρος πῖον, ὄρος τετυρωμένον, ὄρος πῖον. | 15, 16. Ἐπ' αὐτῆς χιονωθήσονται ἐν Σελμών· ὄρος τοῦ Θεοῦ ὄρος πῖον, ὄρος τετυρωμένον, ὄρος πῖον. |
| 17. Εἰς τί περισπουδάζετε τὰ ὄρη τὰ ὑψηλά; τὸ ὄρος ὅπερ ἐπόθησεν ὁ Θεὸς εἰς τὸ κατοικεῖν ἐν αὐτῷ, καὶ Κύριος κατασκηνώσει εἰς τέλος. | 17. Ἱνατί ὑπολαμβάνετε ὄρη τετυρωμένα; τὸ ὄρος ὃ εὐδόκησεν ὁ Θεὸς κατοικεῖν ἐν αὐτῷ. Καὶ γὰρ ὁ Κύριος κατασκηνώσει εἰς τέλος. | 17. Ἵνα τί ἐρίζετε περὶ τούτου τοῦ ὄρους; |
| 18. Ὄχησις τοῦ Θεοῦ μυριάδων, χιλιάδες ἠχούντων. | 18. Τὸ ἅρμα Κυρίου μυριοπλάσιον, χιλιάδες εὐθηνούντων. | 18. |
| 19. Ἔτι καὶ ἐν ἀπειθοῦσι κατασκηνῶσαι. | 19. Καὶ γὰρ ἀπειθοῦντες τοῦ κατασκηνῶσαι. | 19. |
| 20. Τοῦ σωτῆρος ἡμῶν. | 20. Τῶν σωτηρίων ἡμῶν. | 20. |
| 21. Ὁ Θεὸς ἡμῖν Θεὸς εἰς σωτηρίαν, καὶ τοῦ Κυρίου τοῦ Δεσπότου αἱ εἰς θάνατον ἔξοδοι. | 21. Ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ Θεὸς σώζειν, καὶ τοῦ Κυρίου αἱ διέξοδοι τοῦ θανάτου. | 21. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 13. Reges militum dilecti sunt, dilecti fuerunt. | 13. Rex virtutum, dilecti, dilecti. | 13. |
| Et vivendi ratio domus distribuit spolia. | Et speciei domus dividere spolia. | |
| 14. Si recideritis inter sortes. | 14. Si dormiatis inter medios cleros. | 14. |
| Et membra ejus. | Et posteriora dorsi ejus. | |
| 15, 16. Quando distribuit Omnipotens regnare ipsam, quasi nive dealbata erat Selmon mons Dei, mons boni alimenti: mons celsissimus, mons boni alimenti. | 15, 16. Dum discernit cœlestis reges super eam nive dealbabuntur in Selmon: mons Dei mons pinguis: mons coagulatus, mons pinguis. | 15, 16. Super eam nive dealbabuntur in Selmon: mons Dei mons pinguis: mons coagulatus, mons pinguis. |
| 17. Ad quid sollicitudo vobis est circa montes excelsos? mons quem desideravit Deus ad habitandum in eo, et Dominus habitabit in finem. | 17. Ut quid suspicamini montes coagulatos? Mons in quo beneplacitum est Deo habitare in eo: etenim Dominus habitavit in finem. | 17. Ut quid contenditis de hoc monte? |
| 18. Currus Dei myriadum millia sonantium. | 18. Currus Dei decem millibus multiplex, millia lætantium. | 18. |
| 19. Insuper et in inobsequentibus ad inhabitandum. | 19. Etenim inobsequentes ad inhabitandum. | 19. |
| 20. Salvatoris nostri. | 20. Salutarium nostrorum. | 20. |
| 21. Deus nobis Deus ad salutem, et Domini Domini ad mortem exitus. | 21. Deus noster Deus salvos faciendi, et Domini exitus mortis. | 21. |

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛAΣ. |
|---|---|---|
| 22 קדקד שער מתהלך באשמיו | 22. | 22. |
| 23 אמר אדני מבשן אשיב אשיב ממצלות ים | 23. | 23. |
| 24 למען ׀ תמחץ רגלך בדם לשון כלביך מאיבים מנהו | 24. | 24. |
| 25 ראו הליכותיך אלהים הליכות אלי מלכי | 25. | 25. |
| 26 אחר נגנים | 26. | 26. Ὀπίσω ψαλλόντων. |
| 28 שם בנימן ׀ צעיר רדם | 28. | 28. Ἐκεῖ Βενιαμὶν βραχὺς ἐκ κρατῶν αὐτῶν. |
| 29 צוה אלהיך עזך עוזה אלהים זו פעלת לנו | 29. | 29. |
| 30 מהיכלך על־ירושלם | 30. | 30. |
| 31 גער חית קנה עדת אבירים ׀ בעגלי עמים מתרפס ברצי־כסף | 31. | 31. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| salutis, et Domini Dei mortis egressus. | | |
| 22. Verticem crinis ambulantis in delictis suis. *Hieron.*, verticem crinis perambulantium in delictis suis. | 22. Verticem capilli perambulantium in delictis suis. | 22. |
| 23. Dixit Dominus, Ex Basan redire faciam, redire faciam de profundis maris. *Hieron.*, dixit Dominus, De Basan convertam: convertam de profundis maris. | 23. Dixit Dominus, Ex Basan convertam, convertam in profundum maris. | 23. |
| 24. Ut figas pedem tuum in sanguine: lingua canum tuorum ex inimicis ex ipso. *Hieron.*, ut calcet pes tuus in sanguine, lingua canum tuorum ex inimicis a temetipso. | 24. Ut intingatur pes tuus in sanguine, lingua canum tuorum ex inimicis ab ipso. | 24. |
| 25. Viderunt itinera tua, Deus, itinera Dei mei Regis mei. *Hieron.*, *idem*. | 25. Viderunt ingressus tuos Deus, ingressus Dei mei Regis mei. | 25. |
| 26. Post modulatores. *Hieron.* qui post tergum psallebant. | 26. Conjuncti psallentibus. | 26. Post eos qui psallebant. |
| 28. Ibi Benjamin pusillus dominans eis. *Hieron.*, ibi Benjamin parvulus continens eos. | 28. Ibi Benjamin adolescentulus in mentis excessu. | 28. Ibi Benjamin parvus imperans eis. |
| 29. Præcipit Deus tuus fortitudini tuæ: confirma Deus hoc quod operatus es nobis. *Hieron.*, præcipit Deus tuus de fortitudine tua, conforta Deus hoc quod operatus es in nobis. | 29. Manda, Deus, virtuti tuæ, confirma hoc, Deus, quod operatus es in nobis. | 29. |
| 30. A templo tuo super Jerusalem. *Hieron.*, de templo tuo, quod est in Jerusalem. | 30. A templo tuo in Jerusalem. | 30. |
| 31. Increpa feram cannæ: congregationem robustorum in vitulis populorum, se gloriantem in fragmentis argenti. *Hieron.*, increpa | 31. Increpa feras arundinis: congregatio taurorum in vaccis populorum, ut excludant eos qui probati sunt argento. | 31. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 22. Κορυφὴν ἔντριχον ἀναστρεφομένην ἐν ταῖς πλημμελείαις αὐτῆς. | 22. Κορυφὴν τριχῶν διαπορευομένων ἐν πλημμελείαις αὐτῶν. | 22. |
| 23. Εἶπε Κύριος, Ἀπὸ Βάσαν ἐπιστρέψω, καὶ ἀναστρέψαι ποιήσω ἀπὸ βυθῶν θαλάσσης. | 23. Εἶπε Κύριος, Ἐκ Βασὰν ἐπιστρέψω, ἐπιστρέψω ἐν βυθοῖς θαλάσσης. | 23. |
| 24. Ὅπως συγκατεάξῃ ὁ πούς σου μετὰ αἵματος, καὶ λάψῃ ἡ γλῶσσα τῶν κυνῶν σου ἀπὸ ἑκάστου τῶν ἐχθρῶν σου. | 24. Ὅπως ἂν βαφῇ ὁ πούς σου ἐν αἵματι, ἡ γλῶσσα τῶν κυνῶν σου ἐξ ἐχθρῶν παρ' αὐτοῦ. | 24. |
| 25. | 25. Ἐθεωρήθησαν αἱ πορεῖαί σου, ὁ Θεὸς, αἱ πορεῖαι τοῦ Θεοῦ μου τοῦ βασιλέως. *Ἄλλος*, αἱ ὁδοί. *Οἱ λοιποὶ*, ἐθεώρησαν τὰς πορείας σου, ὁ Θεὸς, πορείας τοῦ Θεοῦ μου τοῦ βασιλέως μου. | 25. |
| 26. Ἀκόλουθα ταῖς μελῳδοῖς. | 26. Ἐχόμενοι ψαλλόντων. | 26. |
| 28. Ἐκεῖ Βενιαμὶν ὁ μικρότατος. | 28. Ἐκεῖ Βενιαμὶν νεώτερος ἐν ἐκστάσει. Ε', διδάσκων. | 28. Παιδευτὴς αὐτῶν. |
| 29. Πρόσταξον, ὁ Θεὸς, περὶ ἰσχύος σου. Ἐνίσχυσον, ὁ Θεὸς, τοῦτο ὃ ἐποίησας ἡμῖν. | 29. Ἔντειλαι, ὁ Θεὸς, τῇ δυνάμει σου· δυνάμωσον, ὁ Θεὸς, τοῦτο ὃ κατηρτίσω ἐν ἡμῖν. | 29 |
| 30. Διὰ τὸν ναόν σου τὸν ἐπάνω τῆς Ἱερουσαλήμ. | 30. Ἀπὸ ναοῦ σου ἐπὶ Ἱερουσαλήμ. | 30. |
| 31. Συνόδῳ παμμεγεθῶν μετὰ συστροφῶν λαῶν, τοῖς διαλακτίζουσι τούτους αὐτοὺς εὐδοκήτους ὄντας ὡς δοκιμὴν ἀργυρίου. | 31. Ἐπιτίμησον τοῖς θηρίοις τοῦ καλάμου· ἡ συναγωγὴ τῶν ταύρων ἐν ταῖς δαμάλεσι τῶν λαῶν, τοῦ μὴ ἀποκλεισθῆναι τοὺς δεδοκιμασμένους τῷ ἀργυρίῳ. | 31. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 22. Verticem capillatum versantem in delictis suis. | 22. Verticem capilli perambulantium in delictis suis. | 22 |
| 23. Dixit Dominus, Ex Basan revertar, et reverti faciam ex profundis maris. | 23. Dixit Dominus, Ex Basan revertar, revertar in profunda maris. | 23. |
| 24. Ut compingat pes tuus cum sanguine, et lambat lingua canum tuorum ab unoquoque inimicorum tuorum. | 24. Ut intingatur pes tuus in sanguine, lingua canum tuorum ex inimicis ab ipso. | 24. |
| 25. | 25. Visi sunt gressus tui, Deus, gressus Dei mei Regis. *Alius*, viæ. *Reliq.*, viderunt gressus tuos, Deus, gressus Dei mei Regis mei. | 25. |
| 26 Comes modulatricibus. | 26. Conjuncti psallentibus. | 26. |
| 28. Ibi Benjamin quam minimus. | 28. Ibi Benjamin adolescentulus in mentis excessu. V, doctor. | 28. Institutor eorum. |
| 29. Præcipe, Deus, circa virtutem tuam : robora, Deus, hoc quod operatus es nobis. | 29. Manda, Deus, virtuti tuæ : confirma hoc, Deus, quod operatus es in nobis. | 29. |
| 30. Propter templum tuum, quod est super Jerusalem. | 30. A templo tuo in Jerusalem. | 30 |
| 31. Conventui maximorum cum cœtibus populorum, calcantibus hos, qui accepti sunt ut probatio argenti. | 31. Increpa feras arundinis : congregatio taurorum in vaccis populorum, ut non excludantur qui probati sunt argento. | 31. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 32 יאתיו חשמנים מני מצרים | 32. | 32. Οἴσουσιν ἐσπευσμένως ἐξ Αἰγύπτου. |
| כוש תריץ ידיו לאלהים | | Αἰθίοψ δρομώσει χεῖρα αὐτοῦ τῷ Θεῷ. |
| 34 לרכב בשמי שמי־קדם | 34. | 34. Τῷ ἐπιβεβηκότι ἐν οὐρανῷ οὐρανοῦ ἀρχῆθεν. |
| 36 נורא אלהים ׀ ממקדשיך | 36. | 36. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| bestiam calami, congregatio fortium in vitulis populorum calcitrantium contra rotas argenteas. | | |
| 32. Venient magni principes ex Ægypto. *Hieron.*, offerantur velociter ex Ægypto. | 32. Venient legati ex Ægypto. | 32. Ferent festinanter ex Ægypto. |
| Æthiopia currere faciet manus suas Deo. *Hieron.*, Æthiopia festinet dare manus Deo. | Æthiopia præveniet manus ejus Deo. | Æthiops currere faciet manum suam Deo. |
| 34. Equitanti in cœlis cœlorum a principio. *Hieron.*, qui ascendit super cœlum cœli a principio. | 34. Qui ascendit super cœlum cœli ad orientem. | 34. Inscendenti in cœlum cœli a principio. |
| 36. Terribilis Deus a sanctuariis tuis. *Hieron.*, terribilis Deus de sanctuario tuo. | * 36. Mirabilis Deus in sanctis suis. | 36. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum LXVII.

V. 3. *Οἱ λοιποὶ, ὁ Ἑβραῖος καὶ ὁ Σύρος*, ἀσεβεῖς. Theodoretus.

V. 5. Ἀ., ἀποσκολοπίσατε. Sic ex mss., Theodoreto, Eusebio et Drusio, qui postremus in versione Symmachi omittit, ὁδόν.

Ibid. Σ., διὰ τοῦ Ἰα etc. Sic Eusebius et Drusius.

Ibid. Σ., καὶ γαυριᾶσθε etc. Eusebius.

V. 6. Ἀ., δικαστ-. Eusebius.

Ibid. Ἀ., ὁ Θεὸς ἐν βασιλείοις etc. Sic Drusius. At Eusebius eam quæ Aquilæ tribuitur, Symmacho adscribit, et vice versa.

V. 7. Ἀ., καθίζει etc. Has lectiones exhibet Eusebius, quæ apud Drusium non ita accurate describuntur. Theodotionis vero lectionem, ante non editam, adfert Colbertinus στιχηρῶς scriptus. Eusebius Comment. in Psalmos putat voce μοναχοῖς, quæ in versione Symmachi legitur, intelligi eos qui apud Christianos monachi vocantur : sed ejus sententiam confutavimus in Præliminaribus ad eosdem Commentarios. Ibi videsis. Melius Euthymius : *Symmachus*, inquit, *pro hominibus, quos unius moris esse dicit Propheta, sed unanimes*, monachos *reddidit : quasi ab omni mundano negotio segregatos et solitarios*. Dicitur videlicet de solitariis quibuslibet in genere, non de monachis Christianis.

Ibid. Σ., ἐξάγει δεδ-. Sic Eusebius. Alter codex habet, εἰς ἀπόλαυσιν, male. Theodotionis lectionem adferunt codices.

Ibid. Aquilæ et Symmachi lectiones exhibet Eusebius; Theodotionis Colbertinus supra memoratus. Aquila, λεοπετρίανδε. Drusius vero, λεοπετρίαν, Λεοπετρία autem est lævis petra, sive petra politæ superficiei. Hac voce utuntur LXX Ezech. xxiv, 7.

V. 8. Versionem Symmachi pleniorem habet codex unus Regius, quam Drusius. Aquila, ἠφανισμένην. Vide I Reg. xxiii, 19.

V. 9. Σ., γῆ ἐσείετο etc. Sic Eusebius et Regius unus ex Theodoro.

V. 10. Ἀ., τὴν κληροδοσίαν etc. Sic Eusebius, Theodoretus et duo Regii, quorum unus habet, ἐμοχθηκυῖαν. Symmachi lectionem habet Eusebius.

V. 11. *Οἱ λοιποὶ*, διὰ τῆς ἀγαθωσύνης. Drusius.

V. 12. Σ., Κύριος ἔδωκε etc. Eusebius. Drusius vero legit, εὐαγγελιζομένοις, sed suspicatur legendum, εὐαγγελιζομέναις, quæ lectio magis quadraret ad vocem Hebraicam.

V. 13. Σ., βασιλεῖς etc. Sic Eusebius, Theodoretus et duo mss. Eusebius habet, ἢ ἀγαπητοὶ ἐγένοντο.

Ibid. Ἀ., καὶ ὡραιότης etc. Aquilæ et Symmachi lectiones sic effert Regius unus ex Theodoro.

V. 14. Σ., ἐὰν ἀναπέσητε etc. Sic habet Eusebius et Regius unus ex Theodoro, qui legit ἀναμέσον, pro μεταξύ.

Ibid. Σ., καὶ τὰ μέλη αὐτῆς. Reg. unus ex Theodoro. Qui verterunt, μετάφρενα, vel, *posteriora*, forte legerunt אחרניה pro אברותיה.

## PSALMUS LXVIII.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 למנצח על־שושנים לדוד | 1. | 1. Τῷ νικοποιῷ ἐπὶ κρίνων τοῦ Δαυίδ. |
| 2 כי באו מים עד־נפש | 2. | 2. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Victori, super Sosannim, ipsi David. *Hieron.*, victori pro liliis David. | 1. In finem, pro iis qui commutabuntur, David. | 1. Victori, super lilia, ipsius David. |
| 2. Quoniam intraverunt aquæ usque ad animam. *Hieron.*, quoniam venerunt aquæ usque ad animam meam. | 2. Quoniam intraverunt aquæ usque ad animam meam. | 2. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 3 טבעתי ׀ ביון מצולה ואין מעמד באתי במעמקי־מים ושבלת שטפתני | 3. | 3. Καὶ ῥοῦς ἐπέκλυσέ με. |
| 4 כלו עיני מיחל לאלהי | 4. | 4. Ἐτελέσθησαν οἱ ὀφθαλμοί μου περιμένοντες τὸν Θεόν. |
| 5 שנאי חנם | 5. | 5. |
| אשר לא־גזלתי אז אשיב | | Ἃ οὐκ ἐβιασάμην τότε ἀπέστρεφον. |
| 6 אלהים אתה ידעת לאולתי | 6. | 6. |
| 7 אל־יבשו בי ׀ קויך אדני יהוה צבאות | 7. | 7. Κύριος ὁ Θεὸς στρατιῶν. |
| אל־יכלמו בי מבקשיך אלהי ישראל | | |
| 8 כסתה כלמה פני | 8. | 8. |
| 10 אכלתני | 10. | 10. |
| 11-13 ואבכה בצום נפשי ותהי לחרפות לי : ואתנה לבושי שק ואהי להם למשל : ישיחו בי ישבי שער ונגינות שותי שכר | 11, 13. | 11-13. Καὶ ἔκλαυσα ἐν νηστείᾳ ψυχήν μου, καὶ ἐγενήθη εἰς ὀνειδισμοὺς ἐμοί, καὶ ἔδωκεν ἔνδυμά μου σάκκον, καὶ ἐγενόμην αὐτοῖς εἰς παραβολήν. Ὡμίλουν ἐν ἐμοὶ καθήμενοι πύλην, καὶ ψαλμοὶ πινόντων μέθυσμα. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 3. Demersus sum in cœno profundi, et non statio. Veni in profunda aquarum, et alveus inundavit me. *Hieron.*, infixus sum in limo profundi, et non possum consistere : veni in profundum aquarum, et flumen operuit me. | 3. Infixus sum in limo profundi, et non est substantia : veni in altitudinem maris, et tempestas demersit me. | 3. Et fluxus inundavit me. |
| 4. Defecerunt oculi mei sperando in Deo meo. *Hieron.*, defecerunt oculi mei, exspectantes Deum meum. | 4. Defecerunt oculi mei, dum spero in Deum meum. | 4. Consummati sunt oculi mei, exspectantes Deum. |
| 5. Qui oderunt me gratis. *Hieron.*, *id.* | 5. Qui oderunt me gratis. | 5. |
| Quæ non rapueram, tunc reddebam. *Hieron.*, *id.* | Quæ non rapui, tunc exsolvebam. | Quæ non violenter rapueram, tunc reddebam. |
| 6. Deus, tu scis stultitiam meam. *Hieron.*, *id.* | 6. Deus, tu scis insipientiam meam. | 6. |
| 7. Ne pudore afficiantur in me exspectantes te, Domine, Domine Sabaoth. *Hieron.*, non confundantur super me qui exspectant te, Domine Deus exercituum. | 7. Non erubescant in me qui exspectant te, Domine, Domine virtutum. | 7. Dominus Deus exercituum. |
| Ne erubescant in me quærentes te, Deus Israel. *Hieron.*, non confundantur in me *etc.* | Non confundantur super me qui quærunt te, Deus Israel. | |
| 8. Operuit confusio facies meas. *Hieron.*, operuit confusio faciem meam. | 8. Operuit confusio faciem meam. | 8. |
| 10. Comedit me. *Hieron.*, *id.* | 10. Comedit me. | 10. |
| 11-13. Et flevi in jejunio animæ meæ, et fuit in opprobria mihi. Et dedi vestimentum meum saccum, et fui eis in parabolam. Eloquentur in me sedentes portæ, et moduli bibentium sechar. *Hieron.*, et flevi in jejunio animam meam, et factum est in opprobrium mihi. Et posui vestimentum meum saccum, et factus sum eis in parabo- | 11-13. Et operui in jejunio animam meam, et factum est in opprobrium mihi. Et posui vestimentum meum cilicium, et factus sum illis in parabolam. Adversum me loquebantur qui sedebant in porta, et in me psallebant qui bibebant vinum. | 11-13. Et flevi in jejunio animam meam, et factum est in opprobria mihi, et dedit indumentum meum saccum, et factus sum illis in parabolam. Colloquebantur in me sedentes in porta, et psalmi bibentium ebrietatem. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 3. Ἐβαπτίσθην εἰς ἀπεράντους καταδύσεις, καὶ οὐκ ἔστι στάσις. Εἰσῆλθον εἰς τὰ βάθη τῶν ὑδάτων, καὶ ῥεῖθρον ἐπέκλυσέ με. | 3. Ἐνεπάγην εἰς ἰλὺν βυθοῦ, καὶ οὐκ ἔστιν ὑπόστασις. Ἦλθον εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης, καὶ καταιγὶς κατεπόντισέ με. | 3. |
| 4. | 4. Ἐξέλιπον οἱ ὀφθαλμοί μου ἀπὸ τοῦ ἐλπίζειν με ἐπὶ τὸν Θεόν μου. | 4. |
| 5. Οἱ μισοῦντές με ἀναιτίως. | 5. Οἱ μισοῦντές με δωρεάν. | 5. |
| | Ἃ οὐχ ἥρπασα τότε ἀπετίννυον. | |
| 6. Ὁ Θεὸς, σὺ οἶδας τὴν ἀπειρίαν μου. | 6. Ὁ Θεὸς, σὺ ἔγνως τὴν ἀφροσύνην μου. | 6. |
| 7. Μὴ καταισχυνθείησαν ἐπ' ἐμὲ οἱ προσδοκῶντές σε, Κύριε Θεὲ τῶν δυνάμεων. | 7. Μὴ αἰσχυνθείησαν ἐπ' ἐμὲ οἱ ὑπομένοντές σε, Κύριε τῶν δυνάμεων. | 7. Κύριε ὁ Θεὸς τῶν δυνάμεων. |
| Μὴ ἀσχημονήσαιεν ἐπ' ἐμὲ οἱ ἐκζητοῦντές σε, Θεὲ τοῦ Ἰσραήλ. | Μὴ ἐντραπείησαν ἐπ' ἐμὲ οἱ ζητοῦντές σε, ὁ Θεὸς τοῦ Ἰσραήλ. | |
| 8. Ἐκάλυψεν ἀσχημόνησις τὸ πρόσωπόν μου. | 8. Ἐκάλυψεν ἐντροπὴ τὸ πρόσωπόν μου. | 8. |
| 10. Κατηνάλωσέ με. | 10. Κατέφαγέ με. | 10. |
| 11-13. Καὶ κλάοντι μετὰ νηστείας τὴν ψυχήν μου ἐγένετο εἰς ὄνειδος ἐμοὶ, καὶ τάσσων τὸ ἔνδυμά μου σάκκον, καὶ ἐγενόμην αὐτοῖς εἰς παραβολήν. Διηγοῦντό με καθήμενοι ἐν πύλῃ, καὶ ἔψαλλόν με οἱ πίνοντες μέθυσμα. | 11-13. Καὶ συνέκαμψα ἐν νηστείᾳ τὴν ψυχήν μου, καὶ ἐγενήθη εἰς ὀνειδισμοὺς ἐμοί. Καὶ ἐθέμην τὸ ἔνδυμά μου σάκκον, καὶ ἐγενόμην αὐτοῖς εἰς παραβολήν. Κατ' ἐμοῦ ἠδολέσχουν οἱ καθήμενοι ἐν πύλῃ, καὶ εἰς ἐμὲ ἔψαλλον οἱ πίνοντες τὸν οἶνον. | 11, 13. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 3. Demersus sum in infinitas voragines, et non est statio : ingressus sum in profunda aquarum, et alveus inundavit me. | 3. Infixus sum in limo profundi, et non est substantia : veni in altitudinem maris, et tempestas demersit me. | 3. |
| 4. | 4. Defecerunt oculi mei a sperando me in Deum meum. | 4. |
| 5. Qui oderunt me sine causa. | 5. Qui oderunt me gratis. | 5. |
| | Quæ non rapui, tunc exsolvebam. | |
| 6. Deus, tu scis imperitiam meam. | 6. Deus, tu scis insipientiam meam. | 6. |
| 7. Non confundantur super me, qui exspectant te, Domine Deus virtutum., | 7. Non erubescant in me qui exspectant te, Domine virtutum. | 7. Domine Deus virtutum. |
| Ne pudefiant super me exquirentes te, Deus Israel. | Non confundantur super me qui quærunt te, Deus Israel. | |
| 8. Operuit confusio faciem meam. | 8. Operuit confusio faciem meam. | 8. |
| 10. Consumpsit me. | 10. Comedit me. | 10. |
| 11-13. Et flenti cum jejunio animam meam, factum est in opprobrium mihi, et statuens indumentum meum saccum, et factus sum illis in parabolam. Alloquebantur me sedentes in porta, et psallebant me bibentes ebrietatem. | 11-13. Et incurvavi in jejunio animam meam, et factum est in opprobrium mihi. Et posui vestimentum meum saccum, et factus sum illis in parabolam. Adversum me loquebantur qui sedebant in porta, et in me psallebant qui bibebant vinum. | 11-13. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ<br>Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 14 ואני תפלתי־לך ׀ יהוה עת רצון אלהים ברב־חסדך ענני | 14. | 14. Καὶ ἐγὼ ἡ προσευχή μου σ Κύριε. |
| 16 ואל־תאטר־עלי באר פיה | 16. | 16. |
| 18 כי־צר־לי מהר ענני | 18. | 18. Ὅτι στενόν μοι, ταχὺ ἐ κουσόν μου. |
| 21 חרפה ׀ שברה לבי ואנושה | 21. | 21. Ὀνειδισμὸς συνέτριψε καρδίαν μου, καὶ ἀπεγνώσθην. |
| 21, 22 ואקוה לנוד ואין ולמנחמים ולא מצאתי : ויתנו בברותי ראש ולצמאי ישקוני חמץ | 21, 22 | 21, 22. |
| 23 יהי־שלחנם לפניהם לפח ולשלומים למוקש | 23. | 23. Εἰς σκῶλον. |
| 24 ומתניהם תמיד המעד | 24. | 24. Καὶ τοὺς νώτους αὐτῶν διηνεκῶς ἀτόνωσον. |
| 26 נשמה באהליהם אל־יהי ישב | 26. | 26. Ἠφανισμένη. |
| 27 יספרו | 27. | 27. Διηγήσονται. |
| 31 בתודה | 31. | 31. Ἐν εὐχαριστίᾳ. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| lam. Contra me loquebantur qui sedebant in porta, et cantabant bibentes vinum. | | |
| 14. Et ego oratione mea ad te, Domine: tempus beneplaciti, Deus. In multitudine misericordiæ tuæ exaudi me. *Hieron.*, mea autem oratio ad te, Domine: tempus reconciliationis est, Deus *etc.* | 14. Ego vero orationem meam ad te, Domine: tempus beneplaciti, Deus. In multitudine misericordiæ tuæ exaudi me. | 14. Et ego oratio mea tibi, Domine. |
| 16. Neque obturet super me puteus os suum. *Hieron.*, et non coronet super me puteus os suum. | 16. Neque urgeat super me puteus os suum. | 16. |
| 18. Quia angustum mihi, statim exaudi me. *Hieron.*, quoniam tribulor, cito exaudi me. | 18. Quoniam tribulor, velociter exaudi me. | 18. Quia angustum mihi, sta exaudi me. |
| 21. Probrum contrivit cor meum, et anxius fui. *Hieron.*, opprobrio contritum est cor meum, et desperatus sum. | 21. Improperium exspectavit cor meum et miseriam | 21. Opprobrium contrivit meum, et desperavi. |
| 21, 22. Et exspectavi ad condolendum, et non: et consolantes, et non inveni. Et dederunt in escam meam fel: et in siti mea propinaverunt mihi acetum. *Hieron.*, et exspectavi qui contristaretur *etc. ut Vulg.* | 21, 22. Et sustinui qui simul contristaretur, et non fuit: et qui consolaretur, et non inveni. Et dederunt in escam meam fel, et in siti mea potaverunt me aceto. | 21, 22. |
| 23. Erit mensa eorum ad facies eorum in laqueum, et ad paces in offendiculum. *Hieron.*, sit mensa eorum coram eis in laqueum, et in retributiones ad corruendum. | 23. Fiat mensa eorum coram ipsis in laqueum, et in retributiones, et in scandalum. | 23. In offendiculum. |
| 24. Et lumbos eorum semper nutare fac. *Hieron.*, et dorsum eorum semper incurva. | 24. Et dorsum eorum semper incurva. | 24. Et terga eorum semper bilita. |
| 26. Desolatum. *Hieron.*, deserta. | 26. Deserta. | 26. Dissipata. |
| In tabernaculis eorum non sit qui inhabitet. *Hieron.*, *id.* | In tabernaculis eorum non sit qui inhabitet. | |
| 27. Narrabunt. *Hieron.*, narrabunt. | 27. Addiderunt. | 27. Narrabunt. |
| 31. In confessione. *Hieron.*, *id.* | 31. In laude. | 31. In gratiarum actione. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 32 ותיטב ליהוה משור פר מקרן מפריס | 32. | 32. |
| 33 ויחי לבבכם | 33. | 33. |
| 34 ואת־אסיריו לא בזה | 34. | 34. |
| 35 ימים וכל־רמש בם | 35. | 35. Θάλασσα, καὶ πάντα τὰ ἑρπετὰ ἐν αὐτοῖς. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 32. Et melior erit Domino, quam bos, vitulus cornua producens et ungulas. *Hieron.*, ... cornua efferentem et ungulas. | 32. Et placebit Domino super vitulum novellum cornua producentem et ungulas. | 32. |
| 33. Et vivet cor vestrum. *Hieron.*, et vivet anima vestra. | 33. Et vivet anima vestra. | 33. |
| 34. Et vinctos suos non despexit. *Hieron.*, *id.* | 34. Et vinctos suos non despexit. | 34. |
| 35. Maria et omne reptile in eis. *Hieron.*, mare et omnia quæ moventur in eis. | 35. Mare et omnia reptilia in eis. | 35. Mare et omnia reptilia in eis. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum LXVIII.

V. 1. Titulus ex Eusebio.

V. 2. Σ., ὅτι ἐπῆλθεν etc. Eusebius. Pronomen μου adjiciunt Σ. et Ο' post ψυχῆς, etsi non exstet in Hebræo.

V. 3. Σ., ἐβαπτίσθην etc. Eusebius et Regii duo. Aquila, καὶ ῥοῦς ἐπέκλυσέ με. Sic Eusebius.

V. 4. Ἀ., ἐτελέσθησαν etc. Eusebius.

V. 5. Σ., οἱ μισοῦντές με ἀναιτίως. Idem.

Ibid. Ἀ., ἃ οὐχ ἐβιασάμην etc. Sic Eusebius, Drusius et Colbertinus unus.

V. 6. Σ., ὁ Θεὸς etc. Eusebius.

V. 7. Σ., μὴ καταισχυνθείησαν etc. Sic plenam lectionem Eusebius habet: cæteras Drusius.

Ibid. Σ., μὴ ἀσχημονήσαιεν etc. Eusebius.

V. 8. Σ., ἐκάλυψεν ἀσχημόνησις etc. Eusebius. Unus codex habet, ἀσχημοσύνη.

V. 10. Σ., κατηνάλωσέ με. Theodoretus.

V. 11-13. Ἀ., καὶ ἔκλαυσα etc. Sic lectiones trium versuum ex Aquila et Symmacho plenas exhibet Eusebius. Σ., καὶ κλάοντι etc. Verbum κλαίω frequenter ι amittit apud Eusebium, ut et καίω, quod alibi observavimus. Ο', καὶ συνέκαμψα, *et incur-*

## PSALMUS LXIX

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 להזכיר | 1. | 1. |
| 2 יהוה לעזרתי חושה | 2. | 2. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Ad recordandum. *Hieron.*, *id.* | 1. In rememorationem. | 1. |
| 2 Domine, ad auxilium meum festina. *Hieron.*, Domine, ut auxilieris mihi festina. | 2. Domine, ad adjuvandum me festina. | 2. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum LXIX.

V. 1. Ο', εἰς ἀνάμνησιν. Sic legitur apud Eusebium. In aliis autem exemplaribus olim scriptum erat, teste Theodoreto, εἰς ἀνάμνησιν εἰς τὸ, σῶσαί με, Κύριε · atque ita legitur in edit. Romana, ubi tamen habetur Κύριον pro Κύριε. Nota Theodoreti sic exstat in uno codice Regio: τοῦτο ἐν ἐνίοις μὲν ἀντιγράφοις εὗρον · ἐν ἐνίοις δὲ οὔ. Πλὴν οὔτε παρὰ τῷ Ἑβραίῳ, οὔτε παρὰ τοῖς ἄλλοις ἑρμηνευταῖς. I. e. *Hoc reperi in quibusdam exemplaribus, in aliis secus. Cæterum neque in Hebraico, neque apud cæteros interpretes habetur.* Quod intelligitur de postremis tantum verbis: nam illud, εἰς ἀνάμνησιν, est in

## PSALMUS LXX.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 3 כי־סלעי ומצודתי אתה | 3. | 3. Ὅτι πέτρα μου καὶ ὀχύρωμά μου σύ. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 3. Quoniam petra mea et munitio mea tu. *Hieron.*, quia petra mea et munitio mea es tu. | 3. Quoniam firmamentum meum et refugium meum es tu. | 3 Quoniam petra mea et munitio mea tu. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 5 תקותי | 5. | 5. |
| 6,7 עליך ׀ נסמכתי מבטן ממעי אמי אתה גוזי בך תהלתי תמיד : כמופת הייתי לרבים ואתה מחסי־עז | 6, 7. | 6, 7. |
| 8, 9 ימלא פי תהלתך כל־היום תפארתך : אל־תשליכני לעת זקנה | 8, 9. | 8, 9. |
| 10, 11 ושמרי נפשי נועצו יחדו לאמר אלהים עזבו רדפו ותפשוהו כי־אין מציל | 10, 11 | 10, 11. |
| 12 אלהי לעזרתי חישה | 12. | 12. |
| 13 יבשו יכלו שטני נפשי | 13. | 13. |
| 14 והוספתי על־כל־תהלתך | 14. | 14. Καὶ προσθήσω ἐπὶ πάσ ὑμνήσεις σου. |
| 15, 16 פי ׀ יספר צדקתך כל־היום תשועתך כי לא ידעתי ספרות: אבוא בגברות אדני | 15, 16. | 15, 16. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 5. Exspectatio mea. *Hieron.*, *id.* | 5. Patientia mea. | 5. |
| 6, 7. Super te innixus sum ab utero, a visceribus matris meæ tu eductor meus. In te laus mea semper. Tamquam portentum fui multis, et tu spes mea fortis. *Hieron.*, a te sustentatus sum ex utero, de ventre matris meæ tu es protector meus: in te laus mea semper. Quasi portentum factus sum multis, et tu spes mea fortissima. | 6, 7. In te confirmatus sum ex utero: de ventre matris meæ tu es protector meus. In te cantatio mea semper: tamquam prodigium factus sum multis, et tu adjutor fortis. | 6, 7. |
| 8, 9. Repleatur os meum laude tua: tota die gloria tua: ne projicias me in tempore senectutis. *Hieron.*, impleatur os meum laude tua, tota die magnitudine tua. Ne projicias me in tempore senectutis. | 8, 9. Repleatur os meum laude, ut cantem gloriam tuam, tota die magnitudinem tuam. Ne projicias me in tempore senectutis. | 8, 9 |
| 10, 11. Et custodientes animam meam consiliati sunt pariter, dicendo: Deus dereliquit eum: persequimini et comprehendite eum, quia non est qui eripiat. *Hieron.*, et qui observabant animam meam, inierunt consilium pariter, dicentes *etc*... qui eruat. | 10, 11. Et qui custodiebant animam meam consilium fecerunt in unum, dicentes: Deus dereliquit eum: persequimini et comprehendite eum, quia non est qui eripiat. | 10, 11. |
| 12. Deus meus, in auxilium meum festina. *Hieron.*, *id.* | 12. Deus meus, in auxilium meum festina. | 12. |
| 13. Pudore afficiantur, deficiant adversarii animæ meæ. *Hieron.*, confundantur et consumantur adversarii animæ meæ. | 13. Confundantur et deficiant detrahentes animæ meæ. | 13. |
| 14. Et adjiciam super omnem laudem tuam. *Hieron.*, et adjiciam super omnes laudationes tuas. | 14. Et adjiciam super omnem laudem tuam. | 14. Et adjiciam super omne laudationes tuas. |
| 15, 16. Os meum narrabit justi- | 15, 16. Os meum annuntiabit | 15, 16. |

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON 'Ελληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛΑΣ |
|---|---|---|
| 17 אלהים למדתני | 17. | 17. Θεὲ, ἐδίδαξάς με. |
| 19 אלהים עד־מרום אשר־עשית גדלות | 19. | 19. 'Ο Θεὸς ἕως ὕψους ἃ ἐποίησας μεγαλεῖα. |
| אלהים מי כמוך | | 'Ο Θεὸς, τίς ὅμοιός σοι; 'Ο Θεὸς, τίς ὡς σύ; |
| 20 ורעות | 20. | 20. |
| 21 תרב ׀ גדלתי ותסב תנחמני | 21. | 21. Πληθυνεῖς μεγαλειότητά μου. |
| 22 גם־אני ׀ אודך | 22. | 22. |
| אזמרה לך בכנור קדוש ישראל | | Μελῳδήσω σοι ἐν κιθάρα, ἅγιε Ἰσραὴλ |
| 23 תרננה שפתי כי אזמרה־לך ונפשי אשר פדית | 23. | 23. |
| 24 כי־בשו כי־חפרו מבקשי רעתי | 24. | 24. Ὅτι κατῃσχύνθησαν οἱ ζητοῦντες κακίαν μου. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| tiam tuam, tota die salutem tuam. Quoniam non cognovi numeros, introibo in potentias Domini. *Hieron.*, os meum narrabit justitiam tuam, tota die salutem tuam: quia non cognovi litteraturas, ingrediar in fortitudine Domini Dei. | justitiam tuam, tota die salutare tuum. Quoniam non cognovi litteraturam, introibo in potentias Domini. | |
| 17. Deus, docuisti me. *Hieron.*, *idem.* | 17. Deus, docuisti me. | 17. Deus, docuisti me. |
| 19. Deus usque in excelsum quæ fecisti magna. *Hieron.*, Deus usque in excelsum: quanta fecisti magnalia. | 19. Deus usque in altissima quæ fecisti magnalia. | 19. Deus usque in excelsum quæ fecisti magnalia. |
| Deus, quis sicut tu? *Hieron.*, Deus, quis similis tibi? | Deus, quis similis tibi? | Deus, quis similis tibi? Deus, quis sicut tu? |
| 20. Et malas. *Hieron.*, *id.* | 20. Et malas. | 20. |
| 21. Multiplicabis magnitudinem meam, et circuibis, consolaberis me. *Hieron.*, multiplicabis magnitudinem meam, et conversus consolaberis me. | 21. Multiplicasti magnificentiam tuam, et conversus consolatus es me. | 21. Multiplicabis magnitudinem meam. |
| 22. Etiam ego confitebor tibi. *Hieron.*, ego autem confitebor tibi. | 22. Nam et ego confitebor tibi. | 22. |
| Psallam tibi in cithara, sancte Israel. *Hieron.*, cantabo tibi in cithara, sancte Israel. | Psallam tibi in cithara, sanctus Israel. | Cantabo tibi in cithara, sancte Israel. |
| 23. Laudabunt labia mea, cum cantavero tibi, et anima mea, quam redemisti. *Hieron.*, *id.* | 23. Exsultabunt labia mea, cum cantavero tibi, et anima mea, quam redemisti. | 23. |
| 24. Quia pudore affecti sunt, quia erubuerunt quærentes malum meum. *Hieron.*, quia confusi sunt et dehonestati quærentes malum mihi. | 24. Cum confusi et reveriti fuerint qui quærunt mala mihi. | 24. Quia confusi sunt qui quærunt malum meum. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum LXX.

Titulus in LXX Interpretibus sic olim erat, teste Theodoreto: Τῷ Δαυὶδ ψαλμὸς τῶν υἱῶν Ἰωναδὰβ, καὶ τῶν πρῶτον αἰχμαλωτισθέντων· ἀνεπίγραφος παρ' Ἑβραίοις. Id est, *Davidi psalmus filiorum Jonadab, et eorum qui primum in captivitatem abducti fuerant, sine inscriptione apud Hebræos.* Et sic, ut notat ibidem Theodoretus, ipse titulus psalmum apud Hebræos inscriptione carere declarat.

V. 3. 'A., ὅτι πέτρα μου etc. Aquilæ et Symmachi lectiones habet Eusebius in psalmos.

V. 5. Σ., ἡ προσδοκία μου. Ex duobus mss. Regiis.

V. 6. Hujus et sequentis versus interpretationem ex Symmacho plenam adfert Eusebius.

V. 8, 9. Σ., πλησθείη etc. Eusebius. Theodoretus vero ad Symmachum, καθ' ἑκάστην ἡμέραν.

V. 10, 11. Σ., καὶ οἱ ἐπιτηροῦντες etc. Ex Eusebio.

V. 12. *O', καὶ οἱ λοιπ.* etc. Ita mss. et Drusius.

V. 13. Σ., καταισχυνθήτωσαν etc. Eusebius et Drusius.

V. 14. Aquilæ et Symmachi interpretationes exhibet Eusebius.

V. 15 et 16. Σ., τὸ στόμα μου etc. Hanc Symmachi lectionem partim ex tribus mss., partim ex Eu-

## PSALMUS LXXI.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
| --- | --- | --- |
| 1 לשלמה: | 1. | 1 |
| 5 ייראוך עם-שמש ולפני ירח | 5. | 5. . . . εἰς πρόσωπον τῆς σελήνης. |
| 6 ירד כמטר על-גז כרביבים | 6. | 6. Καταβήσεται ὡς ὑετὸς ἐπὶ κουράν. |
| 7 יפרח-בימיו צדיק ורב שלום | 7. | 7. Βλαστήσει ἐν ἡμέραις αὐτοῦ δίκαιος καὶ πλῆθος εἰρήνης. |
| עד-בלי ירח | | Ἕως οὗ ἡ σελήνη. |
| 9 לפניו יכרעו ציים | 9. | 9. Εἰς πρόσωπον αὐτοῦ κάμψουσιν Αἰθίοπες. |
| 10 מלכי שבא וסבא | 10. | 10. Βασιλεῖς Σαβὰ καὶ Σαβά. |
| 12 כי-יציל אביון משוע | 12. | 12. |
| 14 וייקר דמם בעיניו | 14. | 14. Καὶ τιμηθήσεται τὸ αἷμα αὐτῶν ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ. |
| 15 ויתן-לו מזהב שבא 15 Τὸ Ἑβρ., καὶ δοθήσεται αὐτῷ ἀπὸ τοῦ χρυσίου τῆς Σαβά. | 15. | 15. Καὶ δοθήσεται αὐτῷ ἀπὸ τοῦ χρυσίου τῆς Σαβά. |
| 16 ירעש כלבנון פריו | 16. | 16. |
| 17 יהי שמו | 17. | 17. Ἔσται τὸ ὄνομα αὐτοῦ. |
| 18 ברוך ׀ יהוה אלהים אלהי ישראל | 18. Βαρουχ ΠΙΠΙ ελοειμ ελωει ισραηλ. | 18. Εὐλογητὸς Κύριος ὁ Θεὸς Ἰσραήλ. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
| --- | --- | --- |
| 1. Ipsi Salomo. *Hieron.*, Salomoni. | 1. In Salomonem. | 1. |
| 5. Timebunt te cum sole, et ad facies lunæ. *Hieron.* et timebunt te quamdiu erit sol, et ultra lunam. | 5. Et permanebit cum sole et ante lunam. | 5. ... in faciem lunæ. |
| 6. Descendet ut pluvia in vellus. *Hieron.*, *id.* | 6. Descendet sicut pluvia in vellus. | 6. Descendet ut pluvia in vellus. |
| Sicut imbres. *Hieron.*, stillæ. | Stillicidia. | |
| 7. Florebit in diebus ejus justus et multitudo pacis. *Hieron.*, germinabit in diebus ejus justus et multitudo pacis. | 7. Orietur in diebus ejus justitia et abundantia pacis. | 7. Germinabit in diebus ejus justus et multitudo pacis. |
| Usque ad non lunam. *Hieron.*, donec non sit luna. | Donec auferatur luna. | Donec non luna. |
| 9. Ad facies ejus se incurvabunt solitudinicolæ. *Hieron.*, ante eum procident Æthiopes. | 9. Coram illo procident Æthiopes. | 9. In faciem ejus se incurvabunt Æthiopes. |
| 10. Reges Seba et Saba. *Hieron.*, reges Arabiæ et Saba. | 10. Reges Arabum et Saba. | 10. Reges Saba et Saba. |
| 12. Quia eruet pauperem clamantem. *Hieron.*, quia eruet pauperem a potente. | 12. Quia liberabit pauperem a potente. | 12. |
| 14. Et pretiosus erit sanguis eorum in oculis ejus. *Hieron.*, et pretiosus erit sanguis eorum coram oculis ejus. | 14. Et honorabile nomen eorum coram illo. | 14. Et honorabitur sanguis eorum in oculis ejus. |
| 15. Et dabit ei de auro Seba. *Hebr. Int. et Hieron.*, et dabitur ei de auro Saba. | 15. Et dabitur ei de auro Arabiæ. | 15. Et dabitur ei de auro Saba. |
| 16. Perstrepet sicut Libanon fructus ejus. *Hieron.*, elevabitur sicut Libani fructus ejus. | 16. Superextolletur super Libanum fructus ejus. | 16. |
| 17. Erit nomen ejus. *Hier.*, *idem.* | 17. Sit nomen ejus. | 17. Erit nomen ejus. |
| 18. Benedictus Dominus Deus, Deus Israel. *Hieron.*, *id.* | 18. Benedictus Dominus Deus Israel. | 18. Benedictus Dominus Deus Israel. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 19 אמן ו ואמן | 19. | 19. Πεπιστωμένως, πεπιστωμένως. |
| 20 כלו תפלות דוד בן־ישי | 20. | 20. Ἐτελέσθησαν προσευχαὶ Δαυίδ. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 19. Amen et Amen. *Hieron.*, *id.* | 19. Fiat, fiat. | 19. Fideliter, fideliter. |
| 20. Consummatæ sunt orationes David filii Isai. *Hieron.*, completæ sunt orationes David filii Jessæ. | 20. Defecerunt laudes David filii Jessæ. | 20. Finitæ sunt orationes David. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum LXXI.

V. 1. *Οἱ λοιπ.*, Σολομῶντος. Eusebius in Psalmos.

V. 5. Ἀ., .... εἰς πρόσωπον etc. Lectionem Aquilæ exhibet Eusebius, qui Symmachi etiam lectionem adfert; sed Symmachi pleniorem habet Drusius. [Ad Sym. adjecimus vocem διαμένει ex Eusebii commentario. Drach.]

V. 6. Ἀ., καταβήσεται etc. Sic Eusebius, qui habet etiam illud, καὶ οἱ λοιποὶ ἑρμηνευταὶ ὁμοίως.

Ibid. *Οἱ λοιποί*, ψεκάδες. Idem.

V. 7. Ἀ., βλαστήσει etc. Sic Eusebius. Verisimileque est Symmachum etiam habuisse, καὶ πλῆθος εἰρήνης, ut et alios.

Ibid. Ἀ., ἕως οὗ ἡ σελήνη. Ex Eusebio. Sic nos Hieronymum secuti legimus : nam ille particulam οὐ sic cum tenui legit, vertitque, *donec non sit luna*. In ms. tamen Eusebii Coisliniano, quem in edendo ejus in Psalmos Commentario secuti sumus, legitur, ἕως οὗ ἡ σελήνη, *usquequo luna*, vel, *donec erit luna*. Quæ lectio optime quadrat, et forte melius quam altera : utraque tamen eodem recidit. Symmachus, qui בלי vertit, παλαίωσις, ex בלה deduxit. [Solum οὐ respondet hebraico בלי *non*; et hoc a radice, בלה παλαισοῦθαι. Drach.]

V. 9. Ἀ., εἰς πρόσωπον αὐτοῦ etc. Eusebius.

V. 10. Ἀ., Σ., βασιλεῖς Σαβὰ καὶ Σαβά. Sic Eusebius, qui adjicit, primas litteras utriusque vocis Σαβά, pronuntiatione quidem easdem esse, sed elementorum forma differre, ac primum nomen per Σέν, *Sen* scribi, secundum vero per Σάδη,

## PSALMUS LXXII.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 אך טוב לישראל אלהים לברי לבב | 1. | 1. |
| 2 כאין שפכה אשרי | 2. | 2. |
| 4 כי אין הרצבות למותם ובריא אולם | 4. | 4. Ὅτι οὐκ εἰσὶ δυσπάθειαι τῷ θανάτῳ αὐτῶν. |
| 5 בעמל אנוש אינימו ועם־אדם לא ינגעו | 5. | 5. |
| 6 לכן ענקתמו גאוה יעטף־שית חמס למו | 6. | 6. |
| 7 יצא מחלב עינמו | 7. | 7. Ἐξῆλθον ἀπὸ στέατος ὀφθαλμοὶ αὐτῶν. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Profecto bonus Israeli Deus mundis corde. *Hieron.*, attamen bonus est Israel Deus his qui mundo sunt corde. | 1. Quam bonus Israel Deus his qui recto sunt corde. | 1. |
| 2. Quasi nihil effusi sunt gressus mei. *Hieron.*, pene effusi sunt gressus mei. | 2. Pene effusi sunt gressus mei. | 2. |
| 4. Quia non ligamina in morte eorum, et sana fortitudo eorum. *Hieron.*, quod non cogitaverint de morte sua, et firma sint vestibula eorum. | 4. Quia non est respectus morti eorum, et firmamentum in plaga eorum. | 4. Quia non sunt ægritudines morti eorum. |
| 5. In labore hominis non ipsi, et cum hominibus non flagellabuntur. *Hieron.*, in labore hominum non sunt, et cum hominibus non flagellabuntur. | 5. In labore hominum non sunt, et cum hominibus non flagellabuntur. | 5. |
| 6. Ideo torque ligabit eos superbia, involvet ornamento iniquitas eos. *Hieron.*, ideo nutriti sunt ad superbiam : circumdederunt iniquitatem sibi. | 6. Ideo tenuit eos superbia, operti sunt iniquitate et impietate sua. | 6. |
| 7. Exiit præ adipe oculus eorum. *Hieron.*, processerunt a pinguedine oculi eorum. | 7. Prodiit quasi ex adipe iniquitas eorum. | 7. Exierunt ex adipe oculi eorum. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 19. Ἀμὴν, ἀμήν. | 19. Γένοιτο, γένοιτο. | 19. |
| 20. Ἐπετελέσθησαν προσευχαὶ Δαυὶδ υἱοῦ Ἰεσσαί. | 20. Ἐξέλιπον οἱ ὕμνοι Δαυὶδ τοῦ υἱοῦ Ἰεσσαί. Ε', ἀνεκεφαλαιώθησαν προσευχαὶ Δαυὶδ υἱοῦ Ἰεσσαί. | 20. Ἀνεκεφαλαιώθησαν προσευχαὶ Δαυὶδ υἱοῦ Ἰεσσαί. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 19. Amen, amen. | 19. Fiat, fiat. | 19. |
| 20. Completæ sunt orationes David filii Jessæ. | 20. Defecerunt laudes David filii Jessæ. V, recognitæ sunt orationes David filii Jessæ. | 20. Recognitæ sunt orationes David filii Jessæ. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum LXXI.

*Sade* etc., quæ fusius ibi ille prosequitur. Verum memoriæ lapsu ibi *Sade* pro *Samech* scripsisse videtur; nam סבא legitur: non enim potest id librario adscribi.

V. 12. Σ., ὅτι ἐξελεῖται etc. Eusebius.

V. 14. Ἀ., καὶ τιμηθήσεται etc. Lectio Aquilæ ex Eusebio et Drusio; Symmachi ex Eusebio tantum.

V. 15. *Τὸ Ἑβρ.* etc. Ex Drusio et Eusebio.

V. 16. Σ., διαπρέψει etc. Sic unus codex.

V. 17. Ἀ., Σ., ἔσται τὸ ὄνομα etc. Coislin. unus.

Ibid. Hæc nota apud Theodoretum: Τὸ *εὐλογημένον* παρ' οὐδένα κεῖται, οὔτε ἐν τῷ ἑξαπλῷ, οὔτε παρ' Ἑβραίοις. I e., *Illud*, benedictum, *apud neminem exstat, neque in Hexaplo, neque apud Hebræos.*

V. 18. Lectionem Hebraïcam Græcis characteribus, et lectionem aliorum interpretum habet Colbertinus στιχηρῶς scriptus. ΠΙΠΙ pro יהוה in Hexaplis locum habuisse, suadetur ex multis Hesaiæ locis infra, ubi ΠΙΠΙ occurrit, ad formam Hebraicarum litterarum sic expressum. Hac de re in Præliminaribus.

V. 19. Ἀ., πεπ-. Has lectiones exhibet Eusebius. Vide supra.

V. 20. Σ., ἐπετελέσθησαν etc. Hoc alii quasi partem psalmi habuerunt; alii notam extra psalmum esse putabant, ut ait Eusebius, qui priorem sententiam amplectitur. [Lectionem Aquilæ adjecimus ex Origenis operibus. Drach.]

## PSALMUS LXXII.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 1. Πλὴν ὄντως ἀγαθὸς ὁ Θεὸς τῷ Ἰσραὴλ, τοῖς καθαροῖς τὴν καρδίαν. | 1. Ὡς ἀγαθὸς τῷ Ἰσραὴλ ὁ Θεὸς, τοῖς καθαροῖς τὴν καρδίαν. | 1. |
| 2. Παρ' οὐδὲν ἐλύθη τὰ ὑπορθοῦντά με. | 2. Παρ' ὀλίγον ἐξεχύθη τὰ διαβήματά μου. | 2. |
| 4. Ὅτι οὐκ ἐνεθυμοῦντο περὶ θανάτου, στερεὰ γὰρ ἦν τὰ πρόπυλα αὐτῶν. | 4. Ὅτι οὐκ ἔστιν ἀνάνευσις ἐν τῷ θανάτῳ αὐτῶν, καὶ στερέωμα ἐν τῇ μάστιγι αὐτῶν. | 4. |
| 5. Ἐν ταλαιπωρίᾳ ἀνδρὸς οὐκ ἐγένοντο, οὐδὲ μετὰ ἀνθρώπων ἐπλήσσοντο. | 5. Ἐν κόποις ἀνθρώπων οὐκ εἰσὶ, καὶ μετὰ ἀνθρώπων οὐ μαστιγωθήσονται. | 5. Ἐν μέσῳ ἀνθρώπων. |
| 6. Ὑπερηφανίαν ἠμφιάσαντο, ἀποθήκας ἐξ ἀδικίας ἔχοντες. | 6. Διὰ τοῦτο ἐκράτησεν αὐτοὺς ἡ ὑπερηφανία, περιεβάλοντο ἀδικίαν καὶ ἀσέβειαν αὐτῶν. | 6. |
| 7. Προέπιπτον ἀπὸ λιπαρότητος οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν. | 7. Ἐξελεύσεται ὡς ἐκ στέατος ἡ ἀδικία αὐτῶν. | 7. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 1. Utique vere bonus Deus Israeli mundis corde. | 1. Quam bonus Israel Deus, his qui mundo sunt corde. | 1. |
| 2. Pene soluta sunt quæ me dirigebant. | 2. Pene effusi sunt gressus mei. | 2. |
| 4. Quia non recogitabant de morte, firma enim erant vestibula eorum. | 4. Quia non est respectus in morte eorum, et firmamentum in flagello eorum. | 4. |
| 5. In miseria viri non fuerunt, neque cum hominibus percutiebantur. | 5. In laboribus hominum non sunt, et cum hominibus non flagellabuntur. | 5. In medio hominum. |
| 6. Superbiam induerunt, deposita ex iniquitate habentes. | 6. Ideo tenuit eos superbia, operti sunt iniquitate et impietate sua. | 6. |
| 7. Prociderunt a pinguedine oculi eorum. | 7. Prodiet quasi ex adipe iniquitas eorum. | 7. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| עברו משכיות לבב | | Παρῆλθον σκοπιὰς καρδίας. |
| 8, 9 ימיקו וידברו ברע עשק ממרום ידברו : שתו בשמים פיהם ולשונם תהלך בארץ | 8, 9. | 8, 9. |
| 11 ואמרו איכה ידע־אל ויש דעה בעליון | 11. | 11. |
| 13, 14 אך־ריק זכיתי לבבי וארחץ בנקיון כפי : ואהי נגוע כל־היום ותוכחתי לבקרים | 13, 14. | 13, 14. Πλὴν κενῶς ἐκαθάρισα τὴν καρδίαν μου. |
| 16 ואחשבה לדעת זאת עמל היא בעיני | 16. | 16. |
| 17 עד־אבוא אל־מקדשי־אל אבינה לאחריתם | 17. | 17 |
| 18–20 אך בחלקות תשית למו הפלתם למשואות : איך היו לשמה כרגע ספו תמו מן־בלהות : כחלום מהקיץ | 18-20. | 18-20. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| Transierunt imaginationes cordis. *Hieron.*, transierunt cogitationes cordis. | Transierunt in affectum cordis. | Præterierunt speculas cordis. |
| 8, 9. Reddent se dissolutos, loquentur in malo calumniam, de excelso loquentur. Posuerunt in cœlos os suum, et lingua eorum ambulabit in terra. *Hieron.*, irriserunt, et locuti sunt in malitia calumniam : de excelso loquentes. Posuerunt in cœlum os suum, et lingua eorum ambulavit in terra. | 8, 9. Cogitaverunt et locuti sunt nequitiam, iniquitatem in excelso locuti sunt. Posuerunt in cœlum os suum, et lingua eorum transivit in terra. | 8, 9. |
| 11. Et dixerunt, Quomodo scivit Deus, et est scientia in Excelso? *Hieron.*, et dixerunt, Quomodo novit Deus? et si est scientia in Excelso? | 11. Et dixerunt, Quomodo scit Deus? et si est scientia in Excelso? | 11. |
| 13, 14. Vere frustra mundavi cor meum, et lavi in innocentia volas meas : et fui flagellatus omni die, et castigatio mea in matutinis. *Hieron.*, ergone frustra mundavi cor meum, et lavi in innocentia mea manus meas? Et fui flagellatus tota die, et castigatio mea in matutinis. | 13, 14. Et dixi, Ergo sine causa justificavi cor meum, et lavi inter innocentes manus meas. Et fui flagellatus tota die, et castigatio mea in matutinis. | 13, 14. Cæterum frustra mundavi cor meum. |
| 16. Et putabam scire hoc, labor ipse in oculis meis. *Hieron.*, et cogitavi ut intelligerem istud : labor est in oculis meis. | 16. Existimabam ut cognoscerem hoc, labor est ante me. | 16. |
| 17. Donec intrem ad sanctuaria Dei, intelligam novissimum eorum. *Hieron.*, donec veniam ad sanctuaria Dei : et intelligam in novissimo eorum. | 17. Donec intrem in sanctuarium Dei, et intelligam in novissimis eorum. | 17. |
| 18-20. Profecto in lubricis posuisti eos : cadere fecisti eos in desolationes. Quomodo fuerunt in desolationem fere subito? defecerunt, consumpti sunt a terroribus, velut somnium ab expergiscendo. *Hieron.*, verumtamen in lubrico | 18-20. Verumtamen propter dolos posuisti eis, dejecisti eos dum allevarentur. Quomodo facti sunt in desolationem? subito defecerunt, perierunt propter iniquitatem suam. Velut somnium surgentium. | 18-20. |

## ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Παρέβαινον τὰ φαινόμενα τῇ καρδίᾳ.

8, 9. Καταμωκώμενοι ἐλάλουν ἐν πολλῇ συκοφαντίᾳ, κατὰ τοῦ ὕψους κατελάλουν· Ἔτασσον εἰς οὐρανὸν τὸ στόμα αὐτῶν, ἡ δὲ γλῶσσα αὐτῶν περιπατήματα ἐν τῇ γῇ.

11. Οἱ δὲ ἔλεγον, Πῶς ἔγνω ὁ Θεός; εἰ ἔστιν ἐπίγνωσις τῷ Ὑψίστῳ;

13, 14. Ἴσως οὖν κἀγὼ μάτην ἐκάθαρα τὴν ψυχήν μου, καὶ ἐνιπτόμην ἐν ἀναμαρτησίᾳ τὰς χεῖράς μου, καὶ διετέλεσα μυκτηριζόμενος καθ' ἑκάστην ἡμέραν, καὶ ἐλεγχόμενος καθ' ἕκαστον ὄρθρον.

16. Καὶ εἰ ἐλογιζόμην ἐπιγνῶναι τοῦτο, μόχθος ἐφαίνετό μοι.

17. Ἕως εἰσέλθω εἰς τὰ ἁγιάσματα τοῦ Θεοῦ, συνετισθῶ τὰ ἔσχατα αὐτῶν.

18-20. Ὄντως ἐν ὀλίσθῳ ἔταξας αὐτοὺς, κατέβαλες αὐτοὺς εἰς ἀφανισμούς· ἐξαίφνης ἐξέλιπον, ἀνηλώθησαν ὡς οὐχ ὑπάρξαντες, ὡς ὄνειρος ἐξυπνίσαντι.

## Ο'.

Διῆλθον εἰς διάθεσιν καρδίας.

8, 9. Διενοήθησαν καὶ ἐλάλησαν ἐν πονηρίᾳ, ἀδικίαν εἰς τὸ ὕψος ἐλάλησαν. Ἔθεντο εἰς οὐρανὸν τὸ στόμα αὐτῶν, καὶ ἡ γλῶσσα αὐτῶν διῆλθεν ἐπὶ τῆς γῆς.

11. Καὶ εἶπαν, Πῶς ἔγνω ὁ Θεὸς, καὶ εἰ ἔστι γνῶσις ἐν τῷ Ὑψίστῳ;

13, 14. Καὶ εἶπα, Ἄρα ματαίως ἐδικαίωσα τὴν καρδίαν μου, καὶ ἐνιψάμην ἐν ἀθώοις τὰς χεῖράς μου. Καὶ ἐγενόμην μεμαστιγωμένος ὅλην τὴν ἡμέραν, καὶ ὁ ἔλεγχός μου εἰς τὰς πρωΐας.

16. Καὶ ὑπέλαβον τοῦ γνῶναι τοῦτο, κόπος ἐστὶν ἐναντίον μου.

17. Ἕως εἰσέλθω εἰς τὸ ἁγιαστήριον τοῦ Θεοῦ, καὶ συνῶ εἰς τὰ ἔσχατα αὐτῶν.

18-20. Πλὴν διὰ τὰς δολιότητας ἔθου αὐτοῖς, κατέβαλες αὐτοὺς ἐν τῷ ἐπαρθῆναι. Πῶς ἐγένοντο εἰς ἐρήμωσιν; ἐξάπινα ἐξέλιπον, ἀπώλοντο διὰ τὴν ἀνομίαν αὐτῶν, ὡσεὶ ἐνύπνιον ἐξεγειρομένου.

## ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

8, 9.

11.

13, 14. Πλὴν.

16

17.

18-20.

## SYMMACHUS.

Prætergressi sunt ea quæ apparebant cordi.

8, 9. Deridentes loquebantur in multa sycophantia, contra altum loquebantur. Statuerunt in cœlum os suum: lingua autem eorum deambulationes in terra.

11. Illi autem dicebant, Quomodo novit Deus? si est scientia Altissimo?

13, 14. Forte igitur et ego frustra mundavi animam meam, et lavabam in innocentia manus meas, et perseveravi subsannatus in unoquoque die, et redargutus in unoquoque matutino.

16. Et si cogitabam scire hoc, labor apparebat mihi.

17. Donec intrem in sanctificationes Dei, edocear ultima eorum.

18-20. Vere in lapsu statuisti eos, dejecisti eos in destructiones: subito defecerunt, consumpti sunt quasi non fuissent, quasi somnium expergiscenti.

## LXX INTERPRETES.

Transierunt in affectum cordis.

8, 9. Cogitaverunt et locuti sunt in nequitia, iniquitatem in altum locuti sunt. Posuerunt in cœlum os suum, et lingua eorum transivit in terra.

11. Et dixerunt, Quomodo scit Deus? et si est scientia in Excelso?

13, 14. Et dixi, Ergo sine causa justificavi cor meum, et lavi inter innocentes manus meas. Et fui flagellatus tota die, et castigatio mea in matutinis.

16. Et existimabam ut cognoscerem hoc, labor est ante me.

17. Donec intrem in sanctuarium Dei, et intelligam in novissimis eorum.

18-20 Verumtamen propter dolos posuisti eis, dejecisti eos dum extollerentur. Quomodo facti sunt in desolationem? subito defecerunt, perierunt propter iniquitatem suam, velut somnium expergiscentis.

## THEODOTIO.

8, 9.

11

13, 14. Verumtamen.

16

17.

18-20.

| ΤΟ ΕΒΡΑΪΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΪΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 21-23 כי־יתחמץ לבבי וכליותי אשתונן : ואני־בער ולא אדע בהמות הייתי עמך : ואני תמיד עמך | 21-23. | 21-23. Κἀγὼ ἀσύνετος, καὶ οὐ γνώσομαι. |
| 24 בעצתך תנחני ואחר כבוד תקחני | 24. | 24. |
| 25 מי־לי בשמים ועמך לא־חפצתי בארץ | 25. | 25. Τίς μοι ἐν τῷ οὐρανῷ; καὶ μετὰ σοῦ οὐκ ἐβουλήθην ἐν τῇ γῇ. |
| 28 לספר כל־מלאכותיך | 28. | 28. Τοῦ ἐξαγγεῖλαι πάσας τὰς ἀγγελίας σου. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| posuisti eos : dejecisti eos ad interitum. Quomodo vastati sunt subito : defecerunt, consumpti sunt quasi non sint. Quasi somnium evigilantis. | | |
| 21-23. Quia accescet cor meum, et renibus meis acuar : et ego insipiens, et non cognoscebam : jumenta eram apud te : et ego semper tecum. *Hieron.*, quia contractum est cor meum, et lumbi mei velut ignis fumigans. Et ego insipiens et nescius : quasi jumentum factus sum apud te : et eram semper tecum. | 21-23. Quia inflammatum est cor meum, et renes mei commutati sunt : et ego ad nihilum redactus sum, et nescivi : ut jumentum factus sum apud te, et ego semper tecum. | 21-23. Et ego imprudens, et non sciam. |
| 24. In consilio tuo duxisti me, et post gloriam accipies me. *Hier.*, in consilium tuum deduces me, et postea in gloria suscipies me. | 24. Et in voluntate tua deduxisti me : et cum gloria suscepisti me. | 24. |
| 25. Quis mihi in cœlo? et tecum nihil volui in terra. *Hieron.*, quis mihi est in cœlo? et tecum nolui in terra. | 25. Quid enim mihi est in cœlo? et a te quid volui super terram? | 25. Quis mihi in cœlo? et secum nolui in terra. |
| 28. Ad narrandum omnia opera tua. *Hieron.*, ut narrem omnes annuntiationes tuas. | 28. Ut annuntiem omnes prædicationes tuas. | 28. Ad nuntiandum omnes annuntiationes tuas. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum LXXII.

V. 1. Σ., πλὴν ὄντως etc. Eusebius.

V. 2. Σ., παρ' οὐδὲν etc. Drusius. Regius unus ex anonymo ad Symmachum legit, παρ' ὀλίγον.

V. 4. Σ., ὅτι οὐκ ἐνεθυμοῦντο etc. Eusebius. Colbertinus autem et Regius unus, στέαρ γὰρ ἦν τὰ πρόπ-, minus recte. Lectionem Aquilæ adfert Drusius. [In Symmachi versione Theodoretus habet, περὶ θανάτου αὐτῶν, Origenes vero in operibus, περὶ τοῦ θανάτου ἑαυτῶν, *de morte sua*. Utraque lectio melius quadrat ad Hebraicum textum. DRACH.]

V. 5. Σ., ἐν ταλαιπωρίᾳ etc. Eusebius. Theodotionis vero lectionem habet Drusius.

V. 6. Σ., ὑπερηφανίαν etc. Eusebius.

V. 7. 'Α., ἐξῆλθον etc. Versionem Aquilæ habent Eusebius et codex Colbertinus unus; Symmachi, Eusebius, Drusius et mss. Hic pro עינמו Septuaginta legerunt עונמו qui vertunt, ἀδικία αὐτῶν. [Aliam Symmachi versionem, quæ toto cœlo a nostra differt, exhibet Origenes in operibus, nimirum: Ἐξέλασιν ἀπὸ λίπους οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν. I. e., Exeunt a pinguedine oculi eorum. DRACH.]

Ibid. 'Α., παρῆλθον etc. Eusebius. Σ., παρέβαινον etc. Eusebius et Drusius.

V. 8 et 9. Σ., καταμωκώμεναι ἐλάλουν etc. Totum hunc locum Symmachi Eusebius habet. Agellius vero legit, περιεπάτει ἐν τῇ γῇ.

V. 11. Σ., οἱ δὲ ἔλεγον etc. Eusebius et Theodoretus. Hieronymus in Epist. ad Suniam et Fretelam ait omnes pariter habere, πῶς ἔγνω ὁ Θεός, *quomodo novit Deus?*

V. 13 et 14. Σ., ἴσως οὖν etc. Eusebius sic totum Symmachi locum exhibet. Aquilæ vero clausulam

## PSALMUS LXXIII.

| ΤΟ ΕΒΡΑΪΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΪΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 למה אלהים זנחת לנצח | 1. | 1. Τί, Θεὲ, ἀπώσω εἰς νῖκος; |
| 2 זכר עדתך קנית קדם | 2. | 2. Μνήσθητι τῆς συναγωγῆς σου, ἣν ἐλυτρώσω ἀπ' ἀρχῆς. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Ut quid, Deus, elongasti te in finem? *Hieron.*, ut quid, Deus, repulisti in finem? | 1. Ut quid, Deus, repulisti in finem? | 1. Quid, Deus, repulisti in victoriam? |
| 2. Memento cœtus tui, acquisivisti quondam. *Hieron.*, recordare | 2. Memor esto congregationis tuæ, quam possedisti ab initio. | 2. Memento congregationis tuæ, quam redemisti ab initio. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 21-23. Συνεστέλλετο ἡ καρδία μου, καὶ ἐντὸς τῶν νεφρῶν μου διελεγόμην ἀντιλέγων· ἤμην δὲ ἀνεπιστήμων καὶ μὴ εἰδώς· κτηνωδῶς διετέλεσα παρὰ σοὶ, καὶ συνήμην σοι διαπαντός. | 21-23. Ὅτι ηὐφράνθη ἡ καρδία μου, καὶ οἱ νεφροί μου ἠλλοιώθησαν. Κἀγὼ ἐξουδενωμένος, καὶ οὐκ ἔγνων, κτηνώδης ἐγενόμην παρὰ σοὶ, κἀγὼ διαπαντὸς μετὰ σοῦ. | 21-23. |
| 24. Τῇ συμβουλίᾳ σου ὡδήγησάς με, ὕστερον τιμὴ διεδέξατό με. | 24. Καὶ ἐν τῇ βουλῇ σου ὡδήγησάς με, καὶ μετὰ δόξης προσελάβου με. | 24. |
| 25. Τίς μοί ἐστιν ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ μετὰ σοῦ οὐκ ἠθέλησα ἐν τῇ γῇ. | 25. Τί γάρ μοι ὑπάρξει ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ παρὰ σοῦ τί ἐθέλησα ἐπὶ τῆς γῆς; | 25. |
| 28. | 28. Τοῦ ἐξαγγεῖλαι πάσας τὰς ἐπαγγελίας σου. | 28. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 21-23. Contrahebatur cor meum, et intra renes meos disserebam contradicens : eram autem imperitus et non sciens : jumenti more perseveravi apud te, et tecum eram semper | 21-23. Quia delectatum est cor meum, et renes mei mutati sunt : et ego ad nihilum redactus sum, et nescivi : ut jumentum factus sum apud te, et ego semper tecum. | 21-23. |
| 24. Consilio tuo duxisti me, demum honor excepit me. | 24. Et in consilio tuo deduxisti me : et cum gloria suscepisti me. | 24. |
| 25. Quis mihi est in cœlo ? et tecum nolui in terra. | 25. Quid enim mihi est in cœlo ? et a te quid volui super terram ? | 25. |
| 28. | 28. Ut annuntiem omnes prædicationes tuas. | 28. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum LXXII.

Colbertinus στιχηρῶς scriptus. Θ., πλήν. Drusius. [Aliter exhibetur Symmachi lectio in Catena Patrum Gr. ex Theodori commentario : Ἴσως οὖν μάτην ἐκάθηρα τὴν καρδίαν μου. *Forte igitur frustra mundavi cor meum*. Et sic melius concordat cum Hebraico לבבי. DRACH.]

V. 16. Σ., καὶ εἰ ἐλογιζόμην etc. Eusebius et Drusius.

V. 17. Σ., ἕως εἰσέλθω. Eusebius.

V. 18-20. Σ., ὄντως ἐν ὀλίσθῳ etc. Eusebius et Regius unus.

V. 21-23. Σ., συνεστέλλετο etc. Eusebius. Aquilæ vero lectionem exhibet Colbert. στιχηρῶς scriptus. [Ο', ηὐφράνθη. Aldina et Complut. editt. præferunt, ἐξεκαύθη, *inflammatum est*. DRACH.]

V. 24. Σ., τῇ συμβουλίᾳ etc. Eusebius.

V. 25. Ἀ., τίς μοι etc. Lectionem Aquilæ habet Drusius; Symmachi Regius unus.

V. 28. Ἀ., τοῦ ἐξαγγ- etc. Hieronymus ad Suniam et Fretelam sic habet : *Pro quo vos in Græco legisse dixistis*, τὰς αἰνέσεις σου, *id est*, laudes tuas. *Et sciendum, quod in Hebræo* MALOCHOTHACH *scriptum habet, quod Aquila* ἀγγελίας σου, *id est*, nuntios tuos; *Septuaginta*, τὰς ἐπαγγελίας σου, *id est*, prædicationes tuas, *vel*, promissa, *interpretati sunt : licet et laus, et prædicatio, unum utrumque significet*. [Editio Rom., αἰνέσεις σου. DRACH.]

Ibid. Τὸ, ἐν ταῖς πύλαις τῆς θυγατρὸς Σιὼν, *παρὰ μόνοις τοῖς Ο'*. I. e. *Illud*, in portis filiæ Sion, *apud solos LXX legitur*. Hanc clausulam, utpote in Hebræo non exstantem, obelo notatam fuisse inquit Eusebius.

# PSALMUS LXXIII.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Θ'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 1. | 1. Ἵνατί ἀπώσω, ὁ Θεὸς, εἰς τέλος; | 1. |
| 2. | 2. Μνήσθητι τῆς συναγωγῆς σου ἧς ἐκτήσω ἀπ' ἀρχῆς. | 2. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 1. | 1. Ut quid repulisti, Deus, in finem ? | 1. |
| 2. | 2. Memor esto congregationis tuæ, quam possedisti ab initio. | 2. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| גאלת שבט נחלתך | | Ἐκτήσω σκῆπτρον κληρονομίας σου. |
| הר־ציון זה ׀ שכנת בו | | |
| 3 הרימה פעמיך למשאות נצח | 3. | 3. |
| בקדש | | Ἐν ἡγιασμένῳ. |
| 4 שאגו צורריך בקרב מועדך שמו אותתם אתות | 4. | 4. Ἐβρυχήσαντο οἱ πολέμιοί σου ἐν μέσῳ τῆς συνταγῆς σου. Ἔθεντο τὰ σημεῖα αὐτῶν σημεῖα. |
| 5, 6 יודע כמביא למעלה בסבך־עץ קרדמות : ועת פתוחיה יחד בכשיל וכילפות יהלמון | 5, 6. | 5, 6. Ἐγνώσθη ὡς εἴσοδος εἰς ἄνω. |
| 8 שרפו כל־מועדי־אל בארץ | 8. | 8. Ἐνεπύρισαν πάσας τὰς συναγωγὰς Ἰσχυροῦ ἐπὶ τῆς γῆς. |
| 9 אותותינו | 9. | 9. Τὰ σημεῖα ἡμῶν. |
| 10 ינאץ | 10. | 10. |
| 13 אתה פוררת בעזך ים | 13. | 13. |
| שברת ראשי תנינים על־המים | | Συνέτριψας τὰς κεφαλὰς τῶν δρακόντων ἐπὶ τῶν ὑδάτων. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| congregationis tuæ, quam possedisti ab initio. | | |
| Redemisti virgam hæreditatis tuæ. *Hieron.*, *id.* | Redemisti virgam hæreditatis tuæ. | Possedisti sceptrum hæreditatis tuæ. |
| Montem Sion istum habitasti in eo. *Hieron.*, montem Sion, in quo habitasti. | Mons Sion, in quo habitasti in eo. | |
| 3. Leva pedes tuos ad desolationes in æternum. *Hieron.*, sublimitas pedum tuorum dissipata est usque ad finem. | 3. Leva manus tuas in superbias eorum in finem. | 3. |
| In sanctitate. *Hieron.*, in sancto. | In sancto. | In sanctificato. |
| 4. Rugierunt hostes tui in medio conventus tui. Posuerunt signa sua signa. *Hieron.*, fremuerunt hostes tui in medio pacti tui. Posuerunt signa sua in tropæum. | 4. Et gloriati sunt qui oderunt te in medio solemnitatis tuæ. Posuerunt signa sua signa. | 4. Rugierunt inimici tui in medio conventus tui. Posuerunt signa sua signa. |
| 5, 6. Cognoscetur velut adducens in sublime, in perplexitate ligni secures. Et nunc apertiones ejus pariter in bipenni, et malleis conquassabunt. *Hieron.*, manifesta in introitu desuper. In saltu lignorum secures. Et nunc sculpturas ejus pariter bipenne et dolatoriis deraserunt. | 5, 6. Et non cognoverunt sicut in exitu super summum. Quasi in sylva lignorum securibus exciderunt januas ejus in idipsum : in securi et ascia dejecerunt eam. | 5, 6. Cognitus est quasi introitus in sublime. |
| 8. Incenderunt omnes conventus Dei in terra. *Hieron.*, incenderunt omnes solemnitates Dei in terra. | 8. Quiescere faciamus omnes dies festos Dei a terra. | 8. Incenderunt omnes synagogas Potentis in terra. |
| 9. Signa nostra. *Hieron.*, *id.* | 9. Signa nostra. | 9. Signa nostra. |
| 10. Blasphemabit. *Hieron.*, *id.* | 10. Irritat. | 10. |
| 13. Tu contrivisti in fortitudine tua mare. *Hieron.*, tu dissipasti in fortitudine tua mare. | 13. Tu confirmasti in virtute tua mare. | 13. |
| Confregisti capita cetorum super aquis. *Hieron.*, contrivisti capita draconum in aquis. | Contribulasti capita draconum in aquis. | Contrivisti capita draconum super aquas. |

## ΣΥΜΜΑΧΟΣ.

Ἐλυτρώσω σκῆπτρον κληρουχίας σου.

Καὶ ἤγαγες εἰς τὸ Σιὼν ὄρος τὸ ἅγιόν σου τοῦτο.

3. Τὸ ὕψωμα τῶν ποδῶν σου ἠφανίσθη εἰς νῖκος.

4. Ἐβρυχήσαντο οἱ πολέμιοί σου ἐν μέσῳ τῆς συναγωγῆς σου. Ἔθηκαν τὰ σημεῖα αὐτῶν ἐπισήμως.

5, 6. Γνώριμα κατὰ τὴν εἴσοδον ἐπάνω. Ἐν ἁρμένοις ξυλίνοις ἀξίναις τῶνδε, καὶ τὰς πύλας αὐτῶν ὁμοῦ ἐν μοχλοῖς καὶ δικράνοις κατέῤῥιψαν.

8. Ἐνεπύρισαν πάσας τὰς συναγωγὰς τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς.

9. Τὰ σημεῖα ἡμῶν.

10. Προπηλακίσει.

13. Σὺ διεσκέδασας τῇ ἰσχύϊ σου τὴν θάλασσαν.

Συνέτριψας τὰς κεφαλὰς τῶν κητῶν ἐπὶ τῶν ὑδάτων.

## Ο'.

Ἐλυτρώσω ῥάβδον κληρονομίας σου. Ε', . . . φυλὴν . . .

Ὄρος Σιὼν τοῦτο ὃ κατεσκήνωσας ἐν αὐτῷ.

3. Ἔπαρον τὰς χεῖράς σου ἐπὶ ὑπερηφανίας αὐτῶν εἰς τέλος.

Ἐν τοῖς ἁγίοις σου.

4. Καὶ ἐκαυχήσαντο οἱ μισοῦντές σε ἐν μέσῳ τῆς ἑορτῆς σου. Ἔθεντο τὰ σημεῖα αὐτῶν σημεῖα.

5, 6. Καὶ οὐκ ἔγνωσαν ὡς εἰς τὴν εἴσοδον ὑπεράνω. Ὡς ἐν δρυμῷ ξύλων ἀξίναις ἐξέκοψαν τὰς θύρας αὐτῆς ἐπιτοαυτὸ, ἐν πελέκει καὶ λαξευτηρίῳ κατέῤῥαξαν αὐτήν.

8. Δεῦτε, καταπαύσωμεν τὰς ἑορτὰς Κυρίου ἀπὸ τῆς γῆς. Ε', κατέκαυσαν. ς', κατακαύσωμεν.

9. Τὰ σημεῖα ἡμῶν. Ε', *id.* Ἄλλος, τὰ σημεῖα αὐτῶν.

10. Παροξυνεῖ.

13. Σὺ ἐκραταίωσας ἐν τῇ δυνάμει σου τὴν θάλασσαν.

Συνέτριψας τὰς κεφαλὰς τῶν δρακόντων ἐπὶ τοῦ ὕδατος.

## ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

3.

4. Ἔθηκαν τὰ σημεῖα σημεῖα.

5, 6. Καὶ γνωσθήτω ὡς εἰσόδης ὑπεράνω.

8. Ἐνεπύρισαν πάντας καιροὺς Ἰσχυροῦ ἐν τῇ γῇ.

9. Τὰ σημεῖα ἡμῶν.

10.

13. Σὺ διέστησας ἐν τῇ δυνάμει σου τὴν θάλασσαν.

## SYMMACHUS.

Redemisti sceptrum hæreditatis tuæ.

Et induxisti in Sion montem sanctum tuum hunc.

3. Elevatio pedum tuorum deleta est in victoriam.

4. Rugierunt inimici tui in medio synagogæ tuæ. Posuerunt signa sua conspicue.

5, 6. Nota juxta introitum desuper. In instrumentis ligneis et securibus ipsorum, et portas eorum simul in vectibus, et bipennibus (*vel* furcis) dejecerunt.

8. Incenderunt omnes synagogas Dei in terra.

9. Signa nostra.

10. Vituperabit.

13. Tu dissipasti fortitudine tua mare.

Contrivisti capita cetorum super aquas.

## LXX INTERPRETES.

Redemisti virgam hæreditatis tuæ. V,... tribum.

Montem Sion hunc, in quo habitasti in eo.

3. Leva manus tuas in superbias eorum in finem.

In sanctis tuis.

4. Et gloriati sunt qui oderunt te in medio solemnitatis tuæ. Posuerunt signa sua signa.

5, 6. Et non cognoverunt sicut in introitu desuper. Quasi in sylva lignorum securibus exciderunt januas ejus in idipsum: in securi et ascia dejecerunt eam.

8. Heus, quiescere faciamus dies festos Domini a terra. V, combusserunt. VI, comburamus.

9. Signa nostra. V, *id.* *Alius*, signa eorum.

10. Irritabit.

13. Tu confirmasti in virtute tua mare.

Contrivisti capita draconum super aqua

## THEODOTIO.

3.

4. Posuerunt signa signa.

5, 6. Et cognoscatur quasi introitus desuper.

8. Incenderunt omnia tempora Potentis in terra.

9. Signa nostra.

10.

13. Tu divisisti in virtute tua mare.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ |
|---|---|---|
| לציים 14 | 14. | 14. Τοῖς ἐξελευσομένοις. |
| מעין ונחל 15 | 15. | 15. Πηγὴν καὶ χείμαῤῥον. |
| אתה הובשת נהרות איתן | | Στερεοὺς ποταμούς. |
| אתה הכינות מאור ושמש 16 | 16. | 16. Σὺ ἡτοίμασας φωστῆρα καὶ ἥλιον. |
| הצבת 17 | 17. | 17. Ἐστήλωσας. |
| זאת 18 | 18. | 18. |
| כי־מלאו מחשכי־ארץ נאות חמס 20 | 20. | 20. |
| קומה אלהים ריבה ריבך זכר חרפתך מני־נבל כל־היום 22 | 22. | 22. |
| אל־תשכח קול צרריך שאון קמיך עלה תמיד 23 | 23. | 23. Μὴ ἐπιλάθῃ τῆς φωνῆς τῶν ἐχθρῶν σου... |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 14. Solitudinicolis. *Hieron.*, populo Æthiopum. | 14. Populis Æthiopum. | 14. Egressuris. |
| 15. Fontem et torrentem. *Hieron.*, *id.* | 15. Fontes et torrentes. | 15. Fontem et torrentem. |
| Tu siccasti fluvios fortitudinis. *Hieron.*, tu exsiccasti flumina fortia. | Tu siccasti fluvios Ethan. | Solidos fluvios |
| 16. Tu præparasti luminare et solem. *Hieron.*, tu ordinasti luminaria et solem. | 16. Tu fabricatus es auroram et solem. | 16. Tu præparasti luminare et solem. |
| 17. Statuisti. *Hieron.*, *id.* | 17. Fecisti. | 17. Stabilivisti. |
| 18. Hujus. *Hieron.*, *id.* | 18. Hujus. | 18. |
| 20. Quia repleta sunt loca tenebrosa terræ habitaculis rapinæ. *Hieron.*, quia repletæ sunt tenebris terræ, habitationes iniquæ subrutæ. | 20. Quia repleti sunt qui obscurati sunt terræ, domibus iniquitatum. | 20. |
| 22. Surge, Deus, litiga litem tuam, memento probri tui a stulto omni die. *Hieron.*, surge, Deus, judica causam tuam : memento opprobrii tui ab insipiente tota die. | 22. Exsurge, Deus, judica causam tuam : memor esto improperiorum tuorum, eorum quæ ab insipiente sunt tota die. | 22. |
| 23. Ne obliviscaris vocis hostium tuorum : superbia obsistentium tibi ascendens semper. *Hieron.*, ne obliviscaris voces hostium tuorum : sonitus adversariorum tuorum ascendit jugiter. | 23. Ne obliviscaris voces inimicorum tuorum : superbia eorum qui te oderunt ascendit semper. | 23. Ne obliviscaris vocis inimicorum tuorum... |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum LXXIII.

V. 1. 'Α., τί Θεὲ etc. Drusius. Corderius legit, 'Α., εἰς τί. [Aliter sonant Aquilæ verba in Catena Patrum Gr. : Εἰς τί, ὁ Θεὸς, ἀπεδάλου εἰς νῖκος; *ad quid, Deus, abjecisti in victoriam?* Drach.]

V. 2. Aquilæ lectionem habet Corderius, qui vocum ἐλυτρώσω et ἐκτήσω commutationem fecisse videtur. Dubia sane est hæc Aquilæ lectio.

Ibid. 'Α., ἐκτήσω σκῆπτρον etc. Sic Eusebius et Drusius, qui tamen postremus habet, 'Α.,..... ῥάβδον κληρονομίας σου. Lectionem Eusebii, σκῆπτρον, confirmant Regius unus, Colbertinus et Euthymius.

Ibid. Σ., καὶ ἤγαγες etc. Sic ex edit. Rom. Drusius. Si autem sincera sit lectio, paraphrasten egit Symmachus.

V. 3. Σ., τὸ ὕψωμα etc. Sic Eusebius.

Ibid. 'Α., ἐν ἡγιασμένῳ. Ita Drusius. Corderius etiam Symmacho tribuit. Theodoretus vero notat vocem Hebraicam (scilicet בקדש) in singulari esse et singulariter expressam fuisse a reliquis interpretibus, atque etiam a LXX, ut erant in Hexaplo.

V. 4. 'Α., Σ., ἐβρυχήσαντο etc. Eusebius. In ca. Corderii etiam Symmacho tribuitur. Vide psal. XXI 14. Aquilæ hujus sequentisque versiculi, ut e Theodotionis interpretationes sic edidit Martianæus noster. Symmachi sic habet idem, itemque Eusebius et Drusius.

V. 5, 6. Σ., γνώριμα etc. Eusebius.

V. 8. 'Α., Σ., ἐνεπύρισαν etc. Ita lectiones effert Martianæus noster ex Epist. Hieron. ad Sun. et Fret.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 14. | 14. Αἰθίοψιν. Ε', τῷ ἐξεληλυθότι. | 14. Τῷ ἐσχάτῳ. |
| 15. Πηγὴν καὶ χείμαῤῥον. | 15. Πηγὰς καὶ χειμάῤῥους. Ε', πηγὴν καὶ χείμαῤῥον. | 15. Πηγὴν καὶ χείμαῤῥον. |
| Σὺ ἐξήρανας ποταμοὺς ἀρχαίους. | Σὺ ἐξήρανας ποταμοὺς Ἠθάμ. | |
| 16 | 16. Σὺ κατηρτίσω ἥλιον καὶ σελήνην. Ε', σὺ κατηρτίσω σελήνην καὶ ἥλιον. | 16. Φῶς καὶ ἥλιον. |
| 17. Ἔστησας. | 17. Ἐποίησας. | 17. Ἐστήλωσας. |
| 18. Ταῦτα. | 18. Ταύτης. | 18. |
| 20. Ὅτι ἐπλήσθησαν ἐσκοτισμένα τῆς γῆς ὡραιοτήτων ἀδικίας. | 20. Ὅτι ἐπληρώθησαν οἱ ἐσκοτωμένοι τῆς γῆς οἴκων ἀνομιῶν. | 20. |
| 22. Στῆθι, ὁ Θεὸς, προμάχησον τῆς μάχης σου, καὶ μνημόνευσον τοῦ ὀνείδους σου παρὰ ἄφρονος τοῦ διὰ πάσης ἡμέρας. | 22. Ἀνάστα, ὁ Θεὸς, δίκασον τὴν δίκην σου, μνήσθητι τῶν ὀνειδισμῶν σου τῶν ὑπὸ ἄφρονος ὅλην τὴν ἡμέραν. | 22. |
| 23. Μὴ ἐπιλάθῃ τῆς φωνῆς τῶν πολεμίων σου, ἤγουν τῶν ἀνθεστηκότων σοι, μέχρις οὗ ἀναβαίνοντος ἀδιαλείπτως. | 23. Μὴ ἐπιλάθῃ τῆς φωνῆς τῶν ἱκετῶν σου, ἡ ὑπερηφανία τῶν μισούντων σε ἀναβαίη διαπαντὸς πρὸς σέ. ϛ', ἐχθρῶν. | 23. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 14. | 14. Æthiopibus. V, egresso. | 14. Ultimo. |
| 15. Fontem et torrentem. | 15. Fontes et torrentes. V, fontem et torrentem. | 15. Fontem et torrentem. |
| Tu siccasti fluvios antiquos. | Tu siccasti fluvios Ethain. | |
| 16. | 16. Tu fabricatus es solem et lunam. V, tu parasti lunam et solem. | 16. Lucem et solem. |
| 17. Statuisti. | 17. Fecisti. | 17. Stabilivisti. |
| 18. Hæc. | 18. Hujus. | 18. |
| 20. Quia repleta sunt loca tenebrosa terræ speciositatibus iniquitatis. | 20. Quia repleti sunt qui obscurati sunt terræ domibus iniquitatum. | 20. |
| 22. Sta, Deus, propugna pugnam tuam, et memor esto opprobrii tui ab insipiente per omnem diem. | 22. Exsurge, Deus, judica causam tuam : memor esto improperiorum tuorum, eorum quæ ab insipiente sunt tota die. | 22. |
| 23. Ne obliviscaris vocis hostium tuorum, scilicet obsistentium tibi, donec ascendant incessanter. | 23. Ne obliviscaris vocis supplicum tuorum : superbia eorum qui te oderunt ascendat semper ad te. VI, inimicorum. | 23. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum LXXIII.

V. 9. Ἀ., Σ., Ο', Θ., Ε', τὰ σημεῖα ἡμῶν. Coislin. unus, qui in textu habet, τὰ σημεῖα αὐτῶν, quæ fuit in aliquot exemplaribus lectio τῶν Ο'.

V. 10. Σ., προπηλακίσει. Sic Drusius. Unus vero codex Regius habet, προπηλακίζει.

V. 13. Σ., σὺ διεσκέδασας etc. Symmachi et Theodotionis lectiones sic habet Eusebius.

Ibid. Ἀ., συνέτριψας etc. Aquilæ et Symmachi lectiones sic habent Eusebius et mss.

V. 14. Ἀ., τοῖς ἐξελευ.—Sic Eusebius.

V. 15. Ἀ., Σ., Θ., Ε', πηγὴν καὶ χείμαῤῥον. Hic notat Drusius : « Symmachus pro Etham *antiquos* reddidit. *Ethan*, i. e., Ἠθάμ. *Mendum vetus pro* Ἐθάν, *quale in* Μαδιάμ. *Sic* Ἐδέμ *legitur pro* Ἐδέν, *quæ scriptura imposuit doctissimo Theodoreto, ut existimarit* Ἀδάμ *dictum ab* Ἐδέμ, *loco in quo formatus fuit.* »

V. 16. Ἀ., σὺ ἡτοίμασας φωστῆρα etc. Eusebius et Drusius. Eusebius vero ad LXX legit, φαῦσιν καὶ ἥλιον.

V. 17. Ἀ., Θ., ἐστήλωσας etc. Drusius.

V. 18. Σ., ταῦτα. Eusebius.

V. 20. Σ., ὅτι ἐπλήσθησαν etc. Drusius.

V. 22. Σ., στῆθι etc. Eusebius.

V. 23. Lectionem Symmachi plenam habet Eusebius. Pro ἀναβαίνοντος legendum videtur, ἀναβαίνωνται, et sic latine vertimus. Aquilæ lectionem præfert Martianæus.

## PSALMUS LXXIV.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 למנצח אל־תשחת מזמור לאסף שיר | 1. | 1. |
| 3 כי אקח מועד | 3. | 3. Ὅταν λάβω συνταγάς. |
| 4 נמגים־ארץ וכל־ישביה | 4. | 4. |
| אנכי תכנתי עמודיה סלה | Αμουδα. | Ἐγὼ ἐσταθμισάμην τοὺς αὐτῆς ἀεί. |
| 5, 6 אמרתי להוללים אל־תהלו ולרשעים אל־תרימו קרן : אל־תרימו למרום קרנכם תדברו בצואר עתק | 5, 6. | 5, 6. |
| 7, 8 כי לא ממוצא וממערב ולא ממדבר הרים : כי־אלהים שפט זה ישפיל וזה ירים | 7, 8. | 7, 8. |
| 9 כי כוס ביד־יהוה ויין חמר מלא מסך ויגר מזה אך־שמריה ימצו ישתו כל רשעי־ארץ | 9. | 9. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Victori, ne corrumpas, psalmus ipsi Asaph, canticum. *Hieron.*, victori, ut non disperdas, psalmus Asaph cantici. | 1. In finem, ne corrumpas, psalmus cantici Asaph. | 1. |
| 3. Cum accepero tempus statutum. *Hier*, cum accepero tempus. | 3. Cum accepero tempus. | 3. Cum accepero tempus statutum. |
| 4. Liquefacti terræ, et omnes habitatores ejus. *Hieron.*, dissolvetur terra cum omnibus habitatoribus suis. | 4. Liquefacta est terra, et omnes qui habitant in ea. | 4. |
| Ego firmavi columnas ejus, selah. *Hieron.*, ego appendi columnas ejus. Semper. | Ego confirmavi columnas ejus. | Ego ponderavi columnas semper. |
| 5, 6. Dixi insanis, Ne insaniatis; et impiis, Ne exaltetis cornu: ne extollatis in excelsum cornu vestrum, loquamini in collo præfracto. *Hieron.*, dixi inique agentibus, Nolite inique agere; et impiis, Nolite exaltare cornu. Nolite extollere in excelsum cornu vestrum: loquentes in cervice veteri. | 5, 6. Dixi iniquis, Nolite inique agere; et delinquentibus, Nolite exaltare cornu. Nolite extollere in altum cornu vestrum, nolite loqui adversus Deum iniquitatem. | 5, 6. |
| 7, 8. Quia non ab exitu, et ab occidente, et non a deserto montium, quia Deus judicans: hunc humiliabit, et hunc exaltabit. *Hieron.*, quia neque ab oriente, neque ab occidente, neque a solitudine montium. Sed Deus judex hunc humiliabit, et hunc exaltabit. | 7, 8. Quia neque ab oriente, neque ab occidente, neque a desertis montibus, quoniam Deus judex est. Hunc humiliat, et hunc exaltat. | 7, 8. |
| 9. Quia calix in manu Domini, et vinum rubuit, plenus mixto: et effudit ex hoc: verumtamen fæces ejus exprimens: bibent omnes impii terræ. *Hieron.*, quia calix in manu Domini est vino meraco usque ad plenum mixtus, et propinabit ex eo: verumtamen fæces ejus epotabunt bibentes omnes impii terræ. | 9. Quia calix in manu Domini vini meri plenus mixto. Et inclinavit ex hoc in hoc: verumtamen fæx ejus non est exinanita: bibent omnes peccatores terræ. | 9. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 10 אגיד | 10. | 10. |
| 11 אגדע | 11. | 11. Περικόψω. |
| קרנות צדיק | | Κέρατα δικαίου. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 10. Annuntiabo. *Hieron.*, *id.* | 10. Annuntiabo. | 10. |
| 11. Concidam. *Hieron.*, confringam. | 11. Confringam. | 11. Concidam. |
| Cornua justi. *Hieron.*, *id.* | Cornua justi. | Cornua justi. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum LXXIV.

V. 1. Lectionem Symmachi sic habet Eusebius. Drusius Ψαλμὸς Ἀσάφ legit; Theodoretus, Agellius et unus Reg., τῷ Ἀσάφ. Vide infra psal. LXXVI.

V. 3. Ἀ., ὅταν λάβω συνταγάς. Σ., ὅταν λάβω συναγωγήν. Sic Eusebius recte. Drusius autem ex Theodoreto variat, nec sibi constantes interpretationes affert. Corderius habet, Σ., συνταγήν.

V. 4. Σ., συσταθήσεται. Sic Regius unus ex Theodoro, et Eusebius.

Ibid. Ἀ., ἐγὼ ἐσταθμισάμην etc. Has omnes lectiones exhibet Origenes Opusculo post Præliminaria nunc primum edito.

V. 5 et 6. Σ., εἶπα τοῖς στασιάζουσι etc. Eusebius.

V. 7 et 8. Σ., οὐ γὰρ ἀπὸ etc. Sic Eusebius

## PSALMUS LXXV.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 3 ויהי בשלם־סכו | 3. | 3. Καὶ ἐγένετο ἐν Σαλὴμ ἡ σκηνὴ αὐτοῦ. |
| 4 מגן וחרב ומלחמה סלה | 4. Ουμαλαμα σελ. | 4. Θυρεὸν καὶ πόλεμον καὶ μάχαιραν, ἀεί. |
| 5 נאור אתה אדיר מהררי־טרף | 5. | 5. Φωτισμὸς σὺ, ὑπερμεγέθης, ἀπὸ ὀρέων ἁλώσεως. |
| 6 אבירי לב נמו כל־אנשי־חיל ידיהם | 6. | 6. |
| 7 מגערתך אלהי יעקב נרדם ורכב וסוס | 7. | 7. Ἀπὸ ἐμβριμήσεώς σου, Θεὲ Ἰακὼβ, κατεφέρετο καὶ ἅρμα καὶ ἵππος. |
| 9 השמעת | 9. | 9. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 3. Et factum est in Salem tabernaculum ejus. *Hieron.*, *id.* | 3. Et factus est in pace locus ejus. | 3. Et factum est in Salem tabernaculum ejus. |
| 4. Scutum et gladium et bellum, selah. *Hieron.*, scutum et gladium et bellum, semper. | 4. Scutum, gladium et bellum. | 4. Clypeum et bellum et gladium, semper. |
| 5. Illustris tu, potens, præ montibus prædæ. *Hieron.*, lumen tu es, magnifice, a montibus captivitatis. | 5. Illuminans tu mirabiliter a montibus æternis. | 5. Illuminatio tu, prægrandis, a montibus capturæ. |
| 6. Fortes corde. *Hieron.*, superbi corde. | 6. Insipientes corde. | 6. |
| Dormierunt. *Hieron.*, dormitaverunt. | Dormierunt. | |
| Omnes viri roboris manus suas. *Hieron.*, omnes viri exercitus manus suas. | Omnes viri divitiarum in manibus suis. | |
| 7. Ab increpatione tua, Deus Jacob, soporatus est et currus et equus. *Hieron.*, ab increpatione tua, Deus Jacob, consopitus est currus et equus. | 7. Ab increpatione tua, Deus Jacob, dormitaverunt qui ascenderunt equos. | 7. A fremitu tuo, Deus Jacob, dejiciebantur (in somnum) et currus et equus. |
| 9. Audire fecisti. *Hieron.*, annuntiabis. | 9. Auditum fecisti. | 9. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 10 להושיע כל־ענוי־ארץ סלה. Τὸ Ἑβραϊκὸν μετὰ τὸ, ἀνίη =\|= ρς, ὅ ἐστι, τοὺς πραεῖς τῆς γῆς, τὸ, σέλ. | 10. | 10. Τοῦ σῶσαι πάντας τοὺς πραεῖς τῆς γῆς, ἀεί. |
| 11 כי־חמת אדם תודך שארית חמת תחגר | 11. | 11. |
| 12, 13 למורא · יבצר רוח נגידים נורא למלכי־ארץ | 12, 13. | 12, 13. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 10. Ad servandum omnes mansuetos terræ, selah. *Hebraicum post illud*, Anie =\|= rs, *quod est*, mansuetos terræ, *habet* sel. *Hieron.*, ut salvos faciat omnes mites terræ, semper. | 10. Ut salvos faceret omnes mansuetos terræ. | 10. Ad salvandum omnes mansuetos terræ, semper. |
| 11. Quoniam furor hominis confitebitur tibi, residuum furoris accinges. *Hieron.*, quia ira hominis confitebitur tibi : reliquiis iræ accingeris. | 11. Quoniam cogitatio hominis confitebitur tibi, et reliquiæ cogitationibus diem festum agent tibi. | 11. |
| 12, 13. Terribili amputabit spiritum ducum, terribili regibus terræ. *Hieron.*, terribili auferet spiritum ducum : terribili regibus terræ. | 12, 13. Terribili et ei qui aufert spiritum principum, terribili apud reges terræ. | 12, 13. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum LXXV.

LXX titulo addunt, πρὸς τὸν Ἀσσύριον. Quod additamentum nec legit Eusebius, nec in Hexaplo erat, teste Theodoreto.

V. 3. [A.] καὶ ἐγένετο etc. Hanc versionem nescio unde, ac fortasse ex conjectura, affert Drusius : utut vero sit, vix dubito sic vertisse Aquilam, quem sequitur Hieronymus de more. *Οἱ λοιποί*, ἐν Σαλήμ. Eusebius.

V. 4. Ἀ., θυρεὸν etc. Hæ omnes lectiones habentur in Opusculo Origenis post Prælimina edito supra.

V. 5. Ἀ., φωτισμὸς etc. Aquilæ et Theodotionis versiones exhibet Eusebius. Symmachi vero Theodoretus et cod. unus Regius. Drusius sic lectionem Symmachi exhibet, φωτίζεις σὺ θαυμαστῶς ἀπὸ ὀρέων θήρας.

## PSALMUS LXXVI.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 למנצח על־ידיתון לאסף מזמור | 1. | 1. Τῷ νικοποιῷ ἐπὶ Ἰδιθοὺμ μελῴδημα τοῦ Ἀσάφ. |
| 2 קולי אל־אלהים ואצעקה קולי אל־אלהים והאזין אלי | 2. | 2. Πρὸς Κύριον. |
| 3 ידי לילה נגרה ולא תפוג | | 3. |
| מאנה הנחם נפשי | 3. | Ἀνένευσε παρηγορεῖσθαι ἡ ψυχή μου. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Victori super Idithun, ipsi Asaph cantus. *Hieron.*, victori pro Idithun, psalmus Asaph. | 1. In finem, pro Idithun psalmus Asaph. | 1. Victori super Idithum, canticum ipsius Asaph. |
| 2. Vox mea ad Deum, et clamavi : vox mea ad Deum, et auscultando me. *Hieron.*, voce mea ad Dominum exclamavi : voce mea ad Dominum, et exaudivit me. | 2. Voce mea ad Dominum clamavi : voce mea ad Deum, et intendit mihi. | 2. Ad Dominum. |
| 3. Manus mea nocte defluxit, et non cessabit. *Hieron.*, manus mea nocte extenditur, et non quiescit. | 3. Manibus meis nocte contra eum, et non sum deceptus. | 3. |
| Renuit consolari anima mea. *Hieron.*, noluit consolari anima mea. | Renuit consolari anima mea. | Renuit consolari anima mea. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 4 אשיחה ו ותתעטף רוחי | 4. | 4. |
| 5 אחזת שמרות עיני | 5. | 5. Κατέσχες φυλακὰς ὀφθαλ |
| נפעמתי ולא אדבר | | |
| 6, 7 חשבתי ימים מקדם שנות עולמים : אזכרה | 6 7. | 6, 7. |
| נגינתי בלילה עם־לבבי אשיחה | | |
| ויחפש רוחי | | Καὶ ἐσκάλευσε τὸ πνεῦμά |
| 9 גמר אמר לדר ודר | 9. | 9. |
| 10 השכח | 10. | 10. Μὴ ἐπιλήσεται. |
| 11 ואמר חלותי היא שנות ימין עליון | 11. | 11. Καὶ εἶπα, Ἀῤῥωστία αὕτη ἀλλοίωσις δεξιᾶς Ὑψίστ |
| 12, 13 אזכיר מעללי־יה כי־אזכרה מקדם פלאך : והגיתי בכל־פעלך ובעלילותיך אשיחה | 12, 13. | 12 13. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 4. Meditabor, et involvetur spiritus meus. *Hieron.*, loquebar in memetipso, et deficiebat spiritus meus. | 4. Et exercitatus sum : et defecit spiritus meus. | 4. |
| 5. Tenuisti vigilias oculorum meorum. *Hieron.*, prohibebam suspectum oculorum meorum. | 5. Anticipaverunt vigilias oculi mei. | 5. Detinuisti custodias o rum. |
| Quassatus sum, et non loquar. *Hieron.*, stupebam et non loquebar. | Turbatus sum, et non sum locutus. | |
| 6, 7. Supputavi dies a principio : annos sæculorum recordabor. *Hieron.*, recogitabam dies antiquos, annos sæculorum. Recordabar. | 6, 7. Cogitavi dies antiquos : et annos æternos in mente habui. | 6, 7. |
| Moduli mei in nocte, cum corde meo meditabor. *Hieron.*, psalmorum meorum in nocte : cum corde meo loquebar. | Et meditatus sum nocte cum corde meo, et exercitabar. | |
| Et pervestigabit spiritus meus. *Hieron.*, et scrutabar spiritum meum. | Et scopebam spiritum meum. | Et scrutatus est spiritus m |
| 9. Consumptum est eloquium in generatione et generatione. *Hieron.*, consummabitur verbum de generatione in generationem. | 9. Misericordiam suam abscindet a generatione in generationem. | |
| 10. Num obliviscetur. *Hieron.*, numquid oblitus est. | 10. Aut obliviscetur. | 10. Num obliviscetur. |
| 11. Et dixi, Infirmitas mea ipsa, anni dexteræ Excelsi. *Hieron.*, et dixi, Imbecillitas mea est, hæc commutatio dexteræ Excelsi. | 11. Et dixi, Nunc cœpi : hæc mutatio dexteræ Excelsi. | 11. Et dixi, Infirmitas mea, mutatio dexteræ Altissimi. |
| 12, 13. Recordabor studiorum Ia, quia recordabor a principio miraculi tui. Et meditabor in omnibus operibus tuis, et in studiis tuis exercitabor. *Hieron.*, recordabor cogitationum Domini : reminiscens antiqua mirabilia tua. Et meditabor in omni opere tuo, et adinventiones tuas loquar. | 12, 13. Memor fui operum Domini, quia memor ero ab initio mirabilium tuorum, et meditabor in omnibus operibus tuis, et in adinventionibus tuis exercebor. | 12, 13. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 14 אלהים בקדש דרכך | 14. | 14. Ὁ Θεὸς, ἐν ἡγιασμένῳ ἡ ὁδός σου. |
| 15 הודעת בעמים עזך | 15. | 15. |
| 18 קול נתנו שחקים | 18. | 18. |
| 19 קול רעמך ׀ בגלגל | 19. | 19. Φωνὴ βροντῆς σου ἐν τῷ τροχῷ. |
| ותרעש | | |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 14. Deus, in sanctitate via tua. *Hieron.*, Deus, in sancto via tua. | 14. Deus, in sancto via tua. | 14. Deus, in sanctificato via tua. |
| 15. Scire fecisti in populis fortitudinem tuam. *Hieron.*, ostendens in populis potentiam tuam. | 15. Notam fecisti in populis virtutem tuam. | 15. |
| 18. Vocem dederunt ætheres. *Hieron.*, vocem dederunt nubes. | 18. Vocem dederunt nubes. | 18. |
| 19. Vox tonitrui tui in rotunditate. *Hieron.*, vox tonitrui tui in rota. | 19. Vox tonitrui tui in rota. | 19. Vox tonitrui tui in rota. |
| Et contremuit. *Hieron.*, et commota est. | Et contremuit. | – |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum LXXVI.

V. 1. Tituli lectiones partim ex Eusebio, partim ex mss. mutuamur.

V. 2. Σ., φωνῇ μου etc. Sic Eusebius. Lectiones vero alias exhibet Drusius.

V. 3. Σ., ἡ χείρ μου νυκτὸς ἐκτέτατο διηνεκῶς. Sic Eusebius. Drusius vero, ἐκτεταμένη. Alius, ἐκτέταται. Theodoretus, ἐκτέτακται.

Ibid. Σ., οὐκ ἐπείθετο etc. Eusebius.

V. 4. Σ., διελάλουν ἐν ἐμαυτῷ etc. Sic Eusebius et Regius unus. Drusius legit, διελάλουν ἐμαυτῷ, atque ita etiam Coislinianus unus : quæ lectio non spernenda.

V. 5. Ἀ., κατέσχες etc. Sic Drusius. Lectionem vero Symmachi ex Eusebio mutuamur. Drusius alio modo legit sic, ἐκώλυον τὰς ἀναβλέψεις τῶν ὀφθαλμῶν μου. Interpretationem etiam Theodotionis exhibet Drusius.

Ibid. Σ., διηπόρουν etc. Eusebius.

V. 6, 7. Σ., ἀνελογιζόμην etc. Eusebius.

Ibid. Σ., ἀλλὰ ψαλμοὺς etc. Eusebius.

Ibid. Ἀ., καὶ ἐσκάλευσε etc. Sic mss. et Drusius. Hieronymus vero ad Suniam et Fret. legit, ἔσκαλλον. In lectione Symmachi vitiatus haud dubie fuit Eusebius, qui habet, καὶ ἀνὴρ συνῶν τὸ πνεῦμά μου · ex commutatione unius litteræ hæc lectionum

## PSALMUS LXXVII.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 2 במשל | 2. | 2. |
| אביעה חידות מני־קדם | | Ὀμβρήσω αἰνίγματα ἐξ ἀρχῆθεν. |
| 5 ויקם עדות ׀ ביעקב | 5. | 5. Μαρτύριον ἀνεστήσατο τῷ Ἰακώβ. |
| 6 להודיעם לבניהם | 6. | 6. Καὶ διηγήσονται τοῖς υἱοῖς αὐτῶν. |
| 8 דור סורר ומרה | 8. | 8. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 2. In parabola. *Hieron.*, *id.* | 2. In parabolis. | 2. |
| Scaturiam ænigmata a principio. *Hieron.*, loquar ænigmata antiqua. | Loquar propositiones ab initio. | Pluam ænigmata ex initio. |
| 5. Et suscitavit testimonium in Jacob. *Hieron.*, statuit contestationem in Jacob. | 5. Et suscitavit testimonium in Jacob. | 5. Testimonium suscitavit ipsi Jacob. |
| 6. Ad notificandum ea filiis suis. *Hieron.*, ut docerent filios suos. | 6. Nota facere ea filiis suis. | 6. Et narrabunt filiis suis. |
| 8. Generatio declinans et rebellis. *Hieron.*, generatio declinans et provocans. | 8. Generatio prava et exasperans. | 8. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| דור לא־הכין לבו לא־נאמנה את־אל רוחו | | . . . καὶ ἀβέβαιος πρὸς τὸν Θε τῷ πνεύματι τῷ ἑαυτῆς. |
| 15 יבקע צרים במדבר | 15. | 15. Ἔσχισε πέτρους ἐν ἐρήμῳ |
| 17 למרות עליון בציה | 17. | 17. Τοῦ προσερίσαι Ὑψίστῳ ἀβάτῳ. |
| 20 שאר | 20. | 20. Κρέα. |
| 21 ויתעבר | 21. | 21. Καὶ ἀνυπερθέτησεν. |
| 24, 25 ודגן־שמים נתן למו : לחם אבירים אכל איש | 24, 25. | 24, 25. ... ἄρτον δυναστῶν ἔφαγεν ἀνήρ. |
| 26 יסע קדים בשמים וינהג בעזו תימן | 26. | 26. |
| 27 וימטר עליהם כעפר שאר וכחול ימים עוף כנף | 27. | 27. |
| 28 ויפל בקרב מחנהו סביב למשכנותיו | 28. | 28. |
| 29 ויאכלו וישבעו מאד ותאותם יבא להם : לא־זרו מתאותם | 29. | 29. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| Generatio non præparavit cor suum : nec fidelis fuit cum Deo spiritus ejus. *Hieron.*, generatio quæ non præparavit cor suum : et non credidit Deo spiritus ejus. | Generatio quæ non direxit cor suum ; et non est creditus cum Deo spiritus ejus. | . . . et non firma erga Deu spiritu suo. |
| 15. Scidit petras in deserto. *Hieron.*, scidit petram in deserto. | 15. Interrupit petram in eremo. | 15. Scidit petras in deserto. |
| 17. Ad exacerbandum Excelsum in solitudine. *Hieron.*, ut provocarent Excelsum in invio. | 17. In iram excitaverunt Excelsum in inaquoso. | 17. Ad litigandum cum Altissimo in invia. |
| 20. Carnem. *Hieron.*, *id.* | 20. | 20. Carnes. |
| 21. Et iratus est. *Hieron*, non distulit. | 21. Distulit. | 21. Et non distulit. |
| 24, 25. Et triticum cœleste dedit eis : panem fortium comedit vir. *Hieron.*, *id.* | 24, 25. Et panem cœli dedit eis : panem angelorum manducavit homo. | 24,25...panem potentium comedit vir. |
| 26. Proficisci fecit eurum in cœlis, et induxit in fortitudine sua austrum. *Hieron.*, abstulit eurum de cœlo, et induxit in fortitudine sua africum. | 26. Transtulit austrum de cœlo, et induxit in virtute sua africum. | 26. |
| 27. Et pluit super eos sicut pulverem carnem, et sicut arenam marium volatile alatum. *Hieron.*, et pluit super eos quasi pulverem carnes, et quasi arenam maris volatilia pennata. | 27. Et pluit super eos sicut pulverem carnes, et sicut arenam maris volatilia pennata. | 27. |
| 28. Et cadere fecit in medio castrametationis ejus circa habitacula ejus. *Hieron.*, et ceciderunt in medio castrorum eorum, in circuitu tabernaculorum eorum. | 28. Et ceciderunt in medio castrorum eorum circa tabernacula eorum. | 28. |
| 29. Et comederunt, et saturati sunt valde, et desiderium eorum attulit eis, non alienati sunt a desiderio suo. *Hieron.*, et comederunt et saturati sunt nimis : et desiderium eorum attulit eis : non indiguerunt de cupiditate sua. | 29. Et manducaverunt et saturati sunt nimis, et desiderium eorum attulit eis : non sunt fraudati a desiderio suo. | 29. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| Γενεὰ ἀπροαίρετος τῇ καρδίᾳ, καὶ ἀβέβαιος πρὸς τὸν Θεὸν τῷ πνεύματι τῷ ἑαυτῆς. | Γενεὰ ἥτις οὐ κατεύθυνεν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς, καὶ οὐκ ἐπιστώθη μετὰ τοῦ Θεοῦ τὸ πνεῦμα αὐτῆς. | |
| 15. | 15. Διέῤῥηξε πέτραν ἐν τῇ ἐρήμῳ. | 15. |
| 17. Φιλονεικεῖν τῷ Ὑψίστῳ ἐν δίψει ἐν ἀβάτῳ. | 17. Παρεπίκραναν τὸν Ὕψιστον ἐν ἀνύδρῳ. | 17. |
| 20. Κρέα. | 20. Τράπεζαν. | 20. |
| 21. Καὶ ἐχολώθη. | 21. Ἀνεβάλετο. | 21. |
| 24, 25. Καὶ πυρὸν οὐράνιον παρέσχεν αὐτοῖς, ἄρτον μεγάλων ἔφαγεν ἄνθρωπος. | 24, 25. Καὶ ἄρτον οὐρανοῦ ἔδωκεν αὐτοῖς · ἄρτον ἀγγέλων ἔφαγεν ἄνθρωπος. Ε', ἄρτον δυναστῶν. | 24, 25. Ἄρτον δυναστῶν. |
| 26. Ὡς ἦρεν εὖρον ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἐπήγαγεν ἐν τῇ δυναστείᾳ αὐτοῦ νότον. | 26. Ἀπῆρε νότον ἐξ οὐρανοῦ, καὶ ἐπήγαγεν ἐν τῇ δυναστείᾳ αὐτοῦ λίβα. *Ἄλλος*, ὥρμησεν καύσωνα. | 26. |
| 27. . . . ὡσεὶ ἄμμον θαλασσῶν πετεινὰ πτερωτά. | 27. Καὶ ἔβρεξεν ἐπ' αὐτοὺς ὡσεὶ χοῦν σάρκας, καὶ ὡσεὶ ἄμμον θαλασσῶν πετεινὰ πτερωτά. | 27. |
| 28. Καὶ ἐπέβαλεν ἔνδον εἰς τὴν παρεμβολὴν αὐτῶν, κύκλῳ τῶν σκηνῶν. | 28. Καὶ ἐπέπεσον εἰς μέσον τῆς παρεμβολῆς αὐτῶν, κύκλῳ τῶν σκηνωμάτων αὐτῶν. | 28. |
| 29. Καὶ φαγόντες ἐνεπλήσθησαν σφόδρα, καὶ τὴν ἐπιθυμίαν αὐτῶν ἤνεγκεν αὐτοῖς, οὐκ ἀπέστησαν τῆς ἐπιθυμίας αὐτῶν. | 29. Καὶ ἐφάγοσαν, καὶ ἐνεπλήσθησαν σφόδρα, καὶ τὴν ἐπιθυμίαν αὐτῶν ἤνεγκεν αὐτοῖς, οὐκ ἐστερήθησαν ἀπὸ τῆς ἐπιθυμίας αὐτῶν. | 29. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| Generatio invita corde, et non firma erga Deum spiritu suo. | Generatio quæ non direxit in corde suo : et non fidelis fuit cum Deo spiritus ejus. | |
| 15. | 15. Interrupit petram in eremo. | 15. |
| 17. Ad rixandum cum Altissimo in siti in invia. | 17. Exacerbaverunt Altissimum in inaquoso. | 17. |
| 20. Carnes. | 20. Mensam. | 20. |
| 21. Et iratus est. | 21. Distulit. | 21. |
| 24, 25. Et frumentum cœleste præbuit eis : panem magnorum manducavit homo. | 24, 25. Et panem cœli dedit eis : panem angelorum manducavit homo. V, panem potentium. | 24, 25. Panem potentium. |
| 26. Qui tulit eurum de cœlo, et induxit in potentia sua notum. | 26. Transtulit austrum de cœlo, et induxit in virtute sua africum. *Alius*, impulit ventum urentem. | 26. |
| 27... quasi arenam marium volatilia pennata. | 27. Et pluit super eos sicut pulverem carnes, et sicut arenam maris volatilia pennata. | 27. |
| 28. Et injecit intus in castra eorum, in circuitu tabernaculorum. | 28. Et ceciderunt in medio castrorum eorum, circa tabernacula eorum. | 28. |
| 29. Et manducantes saturati sunt valde, et concupiscentiam eorum attulit eis : non abstiterunt a concupiscentia sua. | 29. Et manducaverunt, et saturati sunt nimis, et desiderium eorum attulit eis : non sunt fraudati a desiderio suo. | 29. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ |
|---|---|---|
| 30 עוד אכלם בפיהם : ואף אלהים ׀ עלה בהם | 30. | 30. |
| 31 ויהרג במשמניהם ובחורי ישראל הכריע | 31. | 31. Καὶ ἀπέκτεινεν ἐν λι· αὐτῶν.... |
| 33 ויכל-בהבל ימיהם ושנותם בבהלה | 33. | 33. Καὶ συνετέλεσεν ὡς τὰς ἡμέρας αὐτῶν, καὶ τὰ ἔτ τῶν κατέσπευσεν. |
| 35 עליון גאלם | 35. | 35. |
| 36 יכזבו-לו | 36. | 36. Ἐψεύσαντο αὐτῷ. |
| 38 והוא רחום ׀ יכפר עון ולא-ישחית והרבה להשיב אפו ולא-יעיר כל-חמתו | 38. | 38. |
| 42 לא-זכרו את-ידו יום אשר-פדם מני-צר | 42. | 42. |
| 43 אשר-שם במצרים אתותיו ומופתיו בשדה-צען | 43. | 43. |
| 44 ויהפך לדם יאריהם ונזליהם בל-ישתיון. | 44. | 44. Αἱ κατάῤῥοιαι αὐτῶν. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 30. Adhuc esca eorum in ore eorum, et ira Dei ascendit in eos. *Hieron.*, cum adhuc cibus esset in ore eorum. Furor ergo Dei ascendit super eos. | 30. Adhuc escæ eorum erant in ore ipsorum, et ira Dei ascendit super eos. | 30. |
| 31. Et occidit in pingues eorum, et electos Israel incurvavit. *Hieron.*, et occidit pingues eorum, et electos Israel incurvavit. | 31. Et occidit pingues eorum, et electos Israel impedivit. | 31. Et occidit in pinguib rum... |
| 33. Et consumpsit in vanitate dies eorum, et annos eorum in terrore. *Hieron.*, et consumpsit in vanitate dies eorum, et annos eorum velociter. | 33. Et defecerunt in vanitate dies eorum, et anni eorum cum festinatione. | 33. Et consumpsit ut va dies eorum, et annos eorum leravit. |
| 35. Excelsus redemptor eorum est. *Hieron.*, *id.* | 35. Excelsus redemptor eorum est. | 35. |
| 36. Mentiti sunt ei. *Hieron.*, *id.* | 36. Mentiti sunt ei. | 36. Mentiti sunt ei. |
| 38. Et ipse misericors, propitiabitur iniquitati, et non disperdet: et multiplicabit ad avertendum furorem suum : et non suscitabit omnem iram suam. *Hieron.*, ipse vero misericors propitiabitur iniquitati, et non disperdet, multumque avertit iram suam, et non suscitavit totum furorem suum. | 38. Ipse autem est misericors, et propitius fiet peccatis eorum : et non disperdet eos. Et abundavit ut averteret iram suam, et non accendit omnem iram suam. | 38. |
| 42. Non sunt recordati manus ejus, diei qua redemit eos de angustia. *Hieron.*, non sunt recordati manus ejus: diei qua redemit eos a tribulante. | 42. Non sunt recordati manus ejus, die qua redemit eos de manu tribulantis. | 42. |
| 43. Qui posuit in Ægypto signa sua, et portenta sua in campo Sohan. *Hieron.*, qui fecit in Ægypto signa sua, et ostenta sua in campo Taneos. | 43. Sicut posuit in Ægypto signa sua, et prodigia sua in campo Taneos. | 43. |
| 44. Et convertit in sanguinem rivos eorum, et fluenta eorum, ne biberent. *Hieron.*, qui convertit in sanguinem fluvios eorum, et rivos eorum ne biberent. | 44. Et convertit in sanguinem flumina eorum, et imbres eorum, ne biberent. | 44. Defluxus eorum. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 45 ישלח בהם ערב ויאכלם וצפרדע ותשחיתם | 45. | 45. Παμμυῖαν. |
| 46 ויתן לחסיל יבולם ויגיעם לארבה | 46. | 46. Τῷ βρούχῳ. |
| 47 יהרג בברד גפנם ושקמותם בחנמל | 47. | 47. Ἐν κρύει. |
| 48 ויסגר לברד בעירם ומקניהם לרשפים | 48. | 48. |
| 49 משלחת מלאכי רעים | 49. | 49. |
| 50 יפלס נתיב לאפו | 50. | 50. Ὡδοποίησεν ἀτραπὸν τῷ θυμῷ αὐτοῦ. |
| 51 ראשית אונים באהלי־חם | 51. | 51. Ἐν ταῖς σκέπαις Χάμ. |
| 53 וינחם לבטח ולא פחדו | 53. | 53 Καὶ καθωδήγησεν αὐτοὺς πεποίθησιν, καὶ οὐκ ἐπτοήθησαν. |
| 54 הר־זה קנתה ימינו | 54. | 54. |
| 57 ויבגדו | 57. | 57. Καὶ ἠσυνθέτησαν. |
| 58 בבמותם | 58. | 58. Ἐν τοῖς ὑψηλοῖς αὐτῶν. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 45. Misit in eos mixtionem et comedit eos, et ranam et disperdidit eos. *Hieron.*, qui immisit in eis omne genus muscarum ut comederent eos, et ranas ut disperderent eos. | 45. Misit in eos cynomyiam et comedit eos, et ranam, et disperdidit eos. | 45. Omnimodam muscam. |
| 46. Et dedit brucho germen eorum, et laborem eorum locustæ. *Hieron.*, qui dedit brucho germen eorum, et laborem eorum locustæ. | 46. Et dedit ærugini fructus eorum, et labores eorum locustæ. | 46. Brucho. |
| 47. Occidit in grandine vineam eorum, et sycomoros eorum in pruina. *Hieron.*, qui occidit in grandine vineas eorum, et sycomoros eorum in frigore. | 47. Et occidit in grandine vineas eorum, et moros eorum in pruina. | 47. In glacie. |
| 48. Et tradidit grandini jumentum eorum, et pecora eorum carbonibus. *Hieron.*, qui tradidit grandini pascua eorum, et jumenta eorum volucribus. | 48. Et tradidit grandini jumenta eorum, et possessionem eorum igni. | 48. |
| 49. Immissionem angelorum malorum. *Hieron.*, *id.* | 49. Immissionem per angelos malos. | 49. |
| 50. Ponderavit semitam iræ suæ. *Hieron.*, munivit semitam furori suo. | 50. Viam fecit semitæ iræ suæ. | 50. Complanavit semitam iræ suæ. |
| 51. Principium fortitudinum in tabernaculis Cham. *Hieron.*, principium partus in tabernaculis Cham. | 51. Primitias omnis laboris eorum in tabernaculis Cham. | 51. In tentoriis Cham. |
| 53. Et duxit eos cum fiducia, et non expaverunt. *Hieron.*, et eduxit eos cum fiducia et absque timore. | 53. Et deduxit eos in spe, et non timuerunt. | 53. Et deduxit eos in fiducia et non expaverunt. |
| 54. Montem istum acquisivit dextera ejus. *Hieron.*, montem istum, quem possedit dextera ejus. | 54. Montem quem acquisivit dextera ejus. | 54. |
| 57. Et prævaricati sunt. *Hieron.*, *idem.* | 57. Et non servaverunt pactum. | 57. Et prævaricati sunt. |
| 58. In excelsis suis. *Hieron.*, *id.* | 58. In collibus suis. | 58. In excelsis suis. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 59 שמע אלהים ויתעבר | 59. | 59. Ἤκουσεν ὁ Θεὸς καὶ ἀνυπερθέτησεν. |
| וימאס מאד בישראל | | |
| 60 ויטש משכן שלו אהל שכן באדם | 60. | 60. |
| 61 עזו | 61. | 61. Κράτος αὐτῶν. |
| 62 ויסגר לחרב עמו ובנחלתו התעבר | 62. | 62. |
| 63 לא הוללו | 63. | 63. Οὐχ ὑμνήθησαν. |
| 64 ואלמנתיו לא תבכינה | 64. | 64. |
| 65 כגבור מתרנן מיין | 65. | 65. Ὡς δυνατὸς κεκραιπαληκὼς ἐξ οἴνου. |
| 69 ויבן כמו־רמים מקדשו | 69. | 69. Καὶ ᾠκοδόμησεν ὁμοίως ὑψηλοῖς ἁγίασμα αὐτοῦ. |
| כארץ יסדה לעולם | | |
| 71 מאחר עלות הביאו | 71. | 71. Ἀπὸ ὄπισθεν λοχευομένων ἤγαγεν αὐτόν. |
| 72 כתם לבבו ובתבונות כפיו ינחם | 72. | 72. Κατὰ τὴν ἁπλότητα τῆς καρδίας αὐτοῦ, καὶ ἐν φρονήσει ταρσῶν αὐτοῦ καθωδήγησεν αὐτούς. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 59. Audivit Deus, et iratus est. *Hieron.*, audivit Deus, et non distulit. | 59. Audivit Deus, et sprevit. | 59. Audivit Deus, et non distulit. |
| Et reprobavit valde Israel. *Hieron.*, et projecit valde Israel. | Et ad nihilum redegit valde Israel. | |
| 60. Et reliquit tabernaculum Silo : tentorium collocavit in homine. *Hieron.*, et reliquit tabernaculum Silo : tentorium quod collocavit inter homines. | 60. Et repulit tabernaculum Silo, tabernaculum suum, ubi habitavit in hominibus. | 60. |
| 61. Fortitudinem suam. *Hieron.*, gloriam eorum. | 61. Virtutem eorum. | 61. Robur eorum. |
| 62. Et tradidit gladio populum suum : et in hæreditatem suam iratus est. *Hieron.*, et conclusit in gladio populum suum, et in hæreditatem suam non distulit. | 62. Et conclusit in gladio populum suum, et hæreditatem suam sprevit. | 62. |
| 63. Non epithalamio celebratæ sunt. *Hieron.*, nemo luxit. | 63. Non sunt lamentatæ. | 63. Non hymnis celebratæ sunt. |
| 64. Et viduæ ejus non fleverunt. *Hieron.*, et viduæ ejus non sunt fletæ. | 64. Et viduæ eorum non plorabantur. | 64. |
| 65. Tamquam potens exclamans præ vino. *Hieron.*, quasi fortis post crapulam vini. | 65. Tamquam potens crapulatus a vino. | 65. Tamquam potens crapulatus a vino. |
| 69. Et ædificavit sicut excelsa sanctuarium suum. *Hieron.*, et ædificavit in similitudine monocerotis sanctuarium suum. | 69. Et ædificavit sicut unicornium sanctificium suum. | 69. Et ædificavit simile excelsis sanctificium suum. |
| Sicut terram fundavit eam in sæculum. *Hieron.*, quasi terram fundavit illud in sæculum. | In terra quam fundavit in sæcula. | |
| 71. De post fœtas adduxit eum. *Hieron.*, sequentem fœtas adduxit eum. | 71. De post fœtantes accepit eum. | 71. De post fœtas adduxit eum. |
| 72. Secundum simplicitatem cordis sui, et in intelligentiis volarum suarum duxit eos. *Hieron.*, in simplicitate cordis sui, et in prudentia manuum suarum dux eorum fuit. | 72. In innocentia cordis sui, et in intellectibus manuum suarum deduxit eos. | 72. Secundum simplicitatem cordis sui, et in prudentia volarum suarum deduxit eos. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum LXXVII.

V. 2. Ο', Θ., ἐν παραβολῇ. Sic unus. Nimirum ex Theodotione in Hexaplis ita emendatus fuerat textus τῶν Ο'. Coislin. unus, οἱ Ο', Θ., Ϛ', ἐν παραβολῇ.

Ibid. 'Α., ὀμβρήσω etc. Eusebius.

V. 5. Σ., καὶ ἔστησε etc. Eusebius. Drusius vero legit, ἀνέστησε etc. [Aquilæ versionem addidimus ex Catena Patrum Gr. Drach.]

V. 6. 'Α., Σ., καὶ διηγήσονται etc. Sic Martianæus ex Hieronymo.

V. 8. Σ., γενεὰ etc. Sic Colbert. στιχηρῶς scriptus.

Ibid. 'Α.,.... καὶ ἀβέβαιος etc. Sic Regius unus. Verum suspicor ibi Aquilam pro Symmacho mendose substitutum fuisse. Nam præterquam quod ea ipsa est Symmachi versio, certe non solet Aquila ita vertere. Versio Symmachi ex Eusebio.

V. 15. 'Α., ἔσχισε etc. Eusebius. Corderius legit, πέτρας.

V. 17. 'Α., τοῦ προσερίσαι etc. Eusebius.

V. 20. 'Α., Σ., κρέα. Regii duo.

V. 21. 'Α., καὶ ἀνυπερθέτησεν etc. Eusebius.

V. 24. 'Α., ἄρτον δυναστῶν etc. Ex Eusebio, qui monet illud, ἄρτον ἀγγέλων, *panem angelorum*, nec in Hebraico exemplari, nec apud reliquos interpretes haberi.

V. 26. Σ., ὃς ἦρεν etc. Ex Eusebio, qui sex aut septem Symmachi versus una serie adfert. Ἄλλος, ὥρμησεν καύσωνα. Coislin. unus.

V. 27. Σ., ὡσεὶ ἄμμον etc. Eusebius, apud quem prior pars hujus versus desideratur.

V. 28. Σ., καὶ ἐπέβαλεν etc. Idem.

V. 29. Σ., καὶ φαγόντες etc. Eusebius. (*)

V. 30. Σ., ἔτι τῆς βρώσεως etc. Idem.

V. 31. 'Α., καὶ ἀπέκτεινεν etc. Lectionem Symmachi plenam adfert Eusebius; aliorum vero Drusius et Martianæus noster. Coislin. unus sic habet, οἱ Ο', Ϛ', Θ., ἐν τοῖς πίοσιν αὐτῶν.

V. 33. 'Α., καὶ συνετέλεσεν etc. Eusebius.

V. 35. Σ., ὁ Ὕψιστος etc. Regius unus.

V. 36. *Οἱ πάντες*, ἐψεύσαντο αὐτῷ. Drusius.

V. 38. Σ., αὐτὸς ἐλεήμων etc. Eusebius.

V. 42. Σ., οὐκ ἀνεμιμνήσκοντο etc. Hunc et sex sequentes versus secundum Symmachi versionem una serie adfert Eusebius.

(*) Versus 29, 30, 31 aliquanto aliter quam in nostris exemplaribus distribuit cel. Hexaplorum restaurator, ut clarior evadat sensus. Nos autem indicavimus duobus punctis finem uniuscujusque versus Hebraici textus. Drach.

## PSALMUS LXXVIII.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 אלהים באו | 1. | 1. Ὁ Θεὸς, ἦλθον. |
| שמו את־ירושלם לעיים | | Ἔθεντο Ἱερουσαλὴμ εἰς λιθολογίαν. |
| 2 חסידיך | 2. | 2. |
| 7 ואת־נוהו | 7. | 7. Ὡραῖον αὐτοῦ. |
| 8 מהר יקדמונו רחמיך כי דלונו מאד | 8. | 8. |
| 10 למה ׀ יאמרו הגוים איה אלהיהם | 10. | 10. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Deus, venerunt. *Hieron.*, *id.* | 1. Deus, venerunt. | 1. Deus, venerunt. |
| Posuerunt Jerusalem in acervos. *Hieron.*, posuerunt Jerusalem in acervos lapidum. | Posuerunt Jerusalem in pomorum custodiam. | Posuerunt Jerusalem in acervos lapidum. |
| 2. Sanctorum tuorum. *Hieron.*, *idem.* | 2. Sanctorum tuorum. | 2. |
| 7. Et habitaculum ejus. *Hieron.*, decorem ejus. | 7. Locum ejus. | 7. Speciem ejus. |
| 8. Festina, prævenient nos misericordiæ tuæ, quia attenuati sumus valde. *Hieron.*, cito occupent nos misericordiæ tuæ, quia pauperes facti sumus nimis. | 8. Cito anticipent nos misericordiæ tuæ, quia pauperes facti sumus nimis. | 8. |
| 10. Ut quid dicent gentes: Ubi Deus eorum? *Hieron.*, quare dicunt gentes, Ubi est Deus eorum? | 10. Ne forte dicant in gentibus, Ubi est Deus eorum? | 10. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum LXXVIII.

V. 1. 'Α., Σ., Ϛ', ὁ Θεὸς, ἦλθον. Coisliniani duo, quorum unus 'Α. Σ. tantum habet.

Ibid. 'Α., ἔθεντο Ἱερουσαλὴμ εἰς λιθολογίαν. In postrema voce variatur. Eusebius legit, λιθολογίαν · Hieronymus, λιθαόριον et λιθόριον · Drusius, λιθούριον.

V. 2. Ἄλλος, τῶν ἁγνῶν σου. Sic unus codex. Vocem חסיד Aquila vertit ἁγνός supra psalm. XI, 2.

## PSALMUS LXXIX.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 למנצח אל־ששנים עדות לאסף | 1. | 1. Τῷ νικοποιῷ ἐπὶ κρίνων, μαρτυρία τοῦ Ἀσάφ. |
| 2 נהג כצאן יוסף | 2. | 2. . . . ὡς ποίμνιον Ἰωσήφ. |
| 3 ישב הכרבים הופיעה : לפני אפרים ובנימן ומנשה | 3. | 3. Καθήμενε τοῖς Χερουβὶμ, ἐπιφάνηθι εἰς πρόσωπον Ἐφραὶμ καὶ Βενιαμὶν καὶ Μανασσῆ. |
| 5 בתפלת עמך | 5. | 5. Ἐπὶ προσευχὴν τοῦ λαοῦ σου. |
| 6 האכלתם לחם דמעה ותשקמו בדמעות שליש | 6. | 6. |
| 7 מדון | 7. | 7. |
| 10 פנית לפניה | 10. | 10. |
| ותמלא־ארץ | | |
| 12 תשלח קציריה עד־ים | 12. | 12. Ἀποστελεῖ θερισμὸν αὐτῆς... |
| 14 יכרסמנה חזיר מיער וזיז שדי ירענה | 14. | 14. Καὶ παντοδαπὴν χώραν. |
| 19 תחיינו ובשמך נקרא | 19. | 19. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Victori ad sosannim, testimonium ipsi Asaph. *Hieron.*, victori pro liliis, testimonium Asaph. | 1. In finem, pro iis qui commutabuntur, testimonium Asaph. | 1. Victori super lilia, testimonium ipsius Asaph. |
| 2. Ducens tamquam pecus Joseph. *Hieron.*, qui ducis quasi gregem Joseph. | 2. Qui deducis velut ovem Joseph. | 2... ut ovile Joseph. |
| 3. Insidens Cherubim, irradia ad facies Ephraim, et Benjamin, et Manasse. *Hieron.*, qui sedes super Cherubim, ostendere ante Ephraim, et Benjamin, et Manasse. | 3. Qui sedes super Cherubim, manifestare coram Ephraim, Benjamin et Manasse. | 3. Qui insides Cherubim, appare in faciem Ephraim et Benjamin et Manasse. |
| 5. In oratione populi tui. *Hieron.*, ad orationem populi tui. | 5. Super orationem servi tui. | 5. In orationem populi tui. |
| 6. Comedere fecisti eos panem lacrymæ, et propinare fecisti eis in lacrymis mensura magna. *Hieron.*, cibasti nos pane flebili, et potasti nos in lacrymis tripliciter. | 6. Cibabis nos pane lacrymarum, et potum dabis nobis in lacrymis in mensura. | 6. |
| 7. Contentionem. *Hieron.*, *id.* | 7. In contradictionem. | 7. |
| 10. Purgasti ad facies ejus. *Hieron.*, præparasti ante faciem ejus. | 10. Dux itineris fuisti in conspectu ejus. | 10. |
| Et implevit terram. *Hieron.*, et replevit terram. | Et implevit terram. | |
| 12. Mittet palmites ejus usque ad mare. *Hieron.*, expandit comas suas usque ad mare. | 12. Extendit palmites suos usque ad mare. | 12. Mittet messem ejus... |
| 14. Consumpsit eam aper de sylva, et fera agrestis depasta est eam. *Hieron.*, vastavit eam aper de sylva, et omnes bestiæ agri depastæ sunt eam. | 14. Exterminavit eam aper de sylva, et singularis ferus depastus est eam. | 14. Et omnigenam terram (*pro* singularem ferum.) |
| 19. Vivificabis nos, et in nomine tuo invocabimus. *Hieron.*, vivificabis nos, et in nomine tuo vocabimur. | 19. Vivificabis nos, et nomen tuum invocabimus. | 19. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum LXXIX.

V. 4. Titulus, Ἀ., τῷ νικ- etc. Sic Eusebius in hunc psalmum.

V. 2. Ἀ., ὡς ποιμ-. Lectiones Aquilæ et Symmachi effert Drusius. Theodotionis Eusebius.

V. 3. Ἀ., καθήμενε etc. Eusebius.

V. 5. Ἀ., Σ., Θ., ἐπὶ προσευχὴν, etc. Idem.

V. 6. Σ., ἐψώμισας etc. Eusebius. At Theodoretus hanc lectionem aliis, nullo speciatim indicato, adscribit, οἱ ἄλλοι, ἐψώμισας etc. Verum sæpe solent Theodoretus et alii reliquos interpretes simul adferre, cum non multum est inter eos discriminis, ut jam ante non infrequenter vidimus.

V. 7. Σ., διὰ μάχης. Sic Regius ex Theodoreto, Theodoretus editus et Drusius.

V. 10. Σ., ἀπεσκεύασας etc. Eusebius.

Ibid. Ἄλλος, ἐπλήσθη ἡ γῆ. Sic legitur in qui-

## PSALMUS LXXX.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 2 הרנינו | 2. | 2. Αἰνοποιεῖτε. |
| 3 שאו־זמרה ותנו־תף כנור נעים עם־נבל | 3. | 3. Ἄρατε μελῳδίαν, καὶ δότε τύμπανον, κιθάραν εὐπρεπῆ μετὰ νάβλης. |
| 6 עדות ׀ ביהוסף שמו | 6. | 6. |
| 7 הסירותי מסבל שכמו כפיו מדוד תעברנה | 7. | 7. |
| 8 אענך בסתר רעם | 8. | 8. Ἐπακούσω σου ἐν ἀποκρύφῳ βροντῆς. |
| על־מי מריבה | | |
| 10 לא־יהיה בך אל זר | 10. | 10. Οὐκ ἔσται ἐν σοὶ ἰσχυρὸς ἀλλότριος. |
| ולא תשתחוה לאל נכר | | |
| 12, 13 ולא־שמע עמי לקולי וישראל לא־אבה לי ואשלחהו בשרירות לבם ילכו במועצותיהם | 12, 13. | 12, 13. . . . καὶ ἐξαπέστειλα αὐτὸν ἐν σκολιότητι καρδίας αὐτῶν, πορεύσονται ἐν βουλεύμασιν αὐτῶν. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 2. Vociferate. *Hieron.*, laudate. | 2. Exsultate. | 2. Laudate. |
| 3. Sumite psalterium, et date tympanum, citharam jucundam cum nebel. *Hieron.*, assumite carmen, et date tympanum: citharam decoram cum psalterio. | 3. Sumite psalmum et date tympanum, psalterium jucundum cum cithara. | 3. Assumite melodiam, et date tympanum, citharam decentem cum nabla. |
| 6. Testimonium in Joseph posuit illud. *Hieron.*, testimonium in Joseph posuit eum. | 6. Testimonium in Joseph posuit illud. | 6. |
| 7. Subduxi ab onere humerum ejus: manus ejus ab aheno transierunt. *Hieron.*, amovi ab onere humerum ejus, manus ejus a cophino recesserunt. | 7. Divertit ab oneribus dorsum ejus: manus ejus in cophino servierunt. | 7. |
| 8. Exaudiam te in abscondito tonitrui. *Hieron.*, exaudivi te in abscondito tonitrui. | 8. Exaudivi te in abscondito tempestatis. | 8. Exaudiam te in abscondito tonitrui. |
| Super aquas litigii. *Hieron.*, super aquam contradictionis. | Apud aquam contradictionis. | |
| 10. Non erit in te deus alienus. *Hieron.*, non sit in te deus alienus. | 10. Non erit in te deus recens. | 10. Non erit in te fortis alienus. |
| Et non adorabis deum extraneum. *Hieron.*, ut non adores deum peregrinum. | Neque adorabis deum alienum. | |
| 12, 13. Et non paruit populus meus voci meæ, et Israel non acquievit mihi. Et dimisi eum in pertinacia cordis sui, ibunt in consiliis suis. *Hieron.*, et non audivit populus meus vocem meam: | 12, 13. Et non audivit populus meus vocem meam, et Israel non intendit mihi. Et dimisi eos secundum desideria cordis eorum: ibunt in adinventionibus suis. | 12, 13. ...et dimisi eum in tortuositate cordis sui: ambulabunt in consiliis suis. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 15. Ἐν ὀλιγίστῳ ἂν ἐχθροὺς αὐτῶν ἥττησα, καὶ ἐπὶ τοὺς ἐναντίους αὐτῶν ἀνέστρεψα ἂν τὴν χεῖρά μου. | 15. Ἐν τῷ μηδενὶ ἂν τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν ἐταπείνωσα, καὶ ἐπὶ τοὺς θλίβοντας αὐτοὺς ἐπέβαλον ἂν τὴν χεῖρά μου. | 15. |
| 16. Μισοποιοὶ Κυρίου οἱ ψευσάμενοι αὐτῷ. | 16. Οἱ ἐχθροὶ Κυρίου ἐψεύσαντο αὐτῷ. | 16. |
| Ἀλλ' ἔσται ὁ καιρὸς αὐτῶν εἰς τὸν αἰῶνα. | Καὶ ἔσται ὁ καιρὸς αὐτῶν εἰς τὸν αἰῶνα. | |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 15. In minimo forsitan inimicos eorum prostravissem, et super adversarios eorum vertissem manum meam. | 15. Pro nihilo forsitan inimicos eorum humiliassem, et super tribulantes eos misissem manum meam. | 15. |
| 16. Odientes Dominum qui mentiuntur ei. | 16. Inimici Domini mentiti sunt ei. | 16. |
| Sed erit tempus eorum in sæculum. | Et erit tempus eorum in sæculum. | |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum LXXX.

V. 10. Ἀ., οὐκ ἔσται etc. Eusebius. Ad Symmachum vero Colbertinus supra memoratus habet πρόσφατος pro ξένος, voce videlicet desumpta ex versione τῶν Ο', ubi legitur, πρόσφατος.

Ibid. Σ., μηδὲ προσκ-. Idem Colbertinus.

V. 12, 13. Ἀ.,.... καὶ ἐξαπέστειλα etc. Drusius. Symmachi vero lectionem plenam habet Eusebius.

V. 15. Σ., ἐν ὀλιγίστῳ etc. Eusebius.

V. 16. Ἀ., μισ-. Lectionem Aquilæ habet Drusius, Symmachi autem Eusebius.

Ibid. Σ., ἀλλ' ἔσται etc. Theodoretus.

# PSALMUS LXXXI.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 1. Ὁ Θεὸς κατέστη ἐν συνόδῳ Θεοῦ, ἐν μέσοις Θεὸς κρίνων. | 1. Ὁ Θεὸς ἔστη ἐν συναγωγῇ θεῶν, ἐν μέσῳ δὲ θεοὺς διακρίνει. | 1. |
| 3. Ἀγόνῳ καὶ ὀρφανῷ. | 3. Ὀρφανὸν καὶ πτωχόν. | 3. Πτωχὸν καὶ ὀρφανόν. |
| 5. Περιτραπήσεται πάντα τὰ θεμέλια τῆς γῆς. | 5. Σαλευθήσεται πάντα τὰ θεμέλια τῆς γῆς. | 5. |
| 7. Ὑμεῖς δὲ ὡς ἄνθρωποι ἀποθανεῖσθε, καὶ ὡς εἷς τῶν ἀρχόντων πεσεῖσθε. | 7. Ὑμεῖς δὲ ὡς ἄνθρωποι ἀποθνήσκετε, καὶ ὡς εἷς τῶν ἀρχόντων πίπτετε. | 7. |
| 8. Στῆθι, ὁ Θεός, κρίνων τὴν γῆν· σὺ γὰρ κληρουχήσεις πάντα τὰ ἔθνη. | 8. Ἀνάστα, ὁ Θεός, κρῖνον τὴν γῆν, ὅτι σὺ κατακληρονομήσεις ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν. | 8. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 1. Deus stetit in cœtu Dei, in mediis Deus judicans. | 1. Deus stetit in synagoga deorum : in medio autem deos dijudicat. | 1. |
| 3. Sterili et orphano. | 3. Orphanum et egenum. | 3. Egenum et orphanum. |
| 5. Evertentur omnia fundamenta terræ. | 5. Movebuntur omnia fundamenta terræ. | 5. |
| 7. Vos autem sicut homines moriemini ; et sicut unus de principibus cadetis. | 7. Vos autem sicut homines moriemini ; et sicut unus de principibus cadetis. | 7. |
| 8. Sta, Deus, judicans terram : tu enim hæreditabis omnes gentes. | 8. Surge, Deus, judica terram, quoniam tu hæreditabis in omnibus gentibus. | 8. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 15 כמעט אויביהם אכניע ועל־צריהם אשיב ידי | 15. | 15. |
| 16 משנאי יהוה יכחשו־לו ויהי עתם לעולם | 16. | 16. Μισοποιοῦντες Κύριον ἀρνήσονται αὐτόν. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| et Israel non credidit mihi. Et dimisi eum in pravitate cordis sui : ambulabunt in consiliis suis. | | |
| 15. Quasi parum inimicos eorum humiliassem, et super hostes eorum vertissem manum meam. *Hieron.*, quasi nihilum inimicos ejus humiliassem, et super hostes eorum misissem manum meam. | 15. Pro nihilo forsitan inimicos eorum humiliassem, et super tribulantes eos misissem manum meam. | 15. |
| 16. Odio habentes Dominum mentientur ei. *Hieron.*, qui oderunt Dominum, negabunt eum. | 16. Inimici Domini mentiti sunt ei. | 16. Odientes Dominum abnegabunt eum. |
| Et erit tempus eorum in sæculum. *Hieron.*, *id.* | Et erit tempus eorum in sæcula. | |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum LXXX.

V. 2. Ἀ., αἰνοποιεῖτε etc. Drusius ex Theodoreto.

V. 3. Ἀ., ἄρατε μελῳδίαν etc. Sic Eusebius. Ad Symmachum vero Corderius legit, αὖραν ἡδεῖαν. A pro Λ, quæ litterarum ob similitudinem commutatio frequenter accidit.

V. 6. Σ., μαρτυρίαν etc. Eusebius.

V. 7. Σ., παρεῖλον etc. Idem.

V. 8. Ἀ., Ε', ἐπακούσω etc. Lectionem Aquilæ et Quintæ habet Eusebius, Symmachi Theodoretus.

Ibid. Σ., ἐπὶ ὕδατος τῆς Μεῤῥᾶς. Sic Colbertinus στιχηρῶς scriptus. Cur autem Symmachus מריבה expresserit Μεῤῥᾶς, non difficile est augurari; nempe illam aquam habuit pro ea quæ מרה vocatur Exod. xv, 23.

## PSALMUS LXXXI.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 אלהים נצב בעדת־אל בקרב אלהים ישפט | 1. | 1. Θεὸς ἔστη ἐν συναγωγῇ ἰσχυρῶν, ἐν ἐγκάτῳ Κύριος κρινεῖ. |
| 3 דל ויתום | 3. | 3. Ἀραιῷ καὶ ὀρφανῷ. |
| 5 ימוטו כל־מוסדי ארץ | 5. | 5. |
| 7 אכן כאדם תמותון וכאחד השרים תפ׳ו | 7. | 7. |
| 8 קומה אלהים שפטה הארץ כי־אתה תנחל בכל־הגוים | 8. | 8. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Deus stans in cœtu fortis, in interiori deorum judicabit. *Hieron.*, Deus stetit in cœtu Dei : in medio deos dijudicat. | 1. Deus stetit in synagoga deorum : in medio autem deos dijudicat. | 1. Deus stetit in synagoga fortium : in interiori Dominus judicat. |
| 3. Egeno et pupillo. *Hieron.*, pauperi et pupillo. | 3. Egeno et pupillo. | 3. Tenui et orphano. |
| 5. Nutabunt omnia fundamenta terræ. *Hieron.*, movebuntur omnia fundamenta terræ. | 5. Movebuntur omnia fundamenta terræ. | 5. |
| 7. Vere sicut homo moriemini : et sicut unus principum cadetis. *Hieron.*, ergo quasi Adam moriemini, et quasi unus de principibus cadetis. | 7. Vos autem sicut homines moriemini ; et sicut unus de principibus cadetis. | 7. |
| 8. Surge, Deus, judica terram, quoniam tu hæreditabis in omnes gentes. *Hieron.*, *id.* | 8. Surge, Deus, judica terram, quoniam tu hæreditabis in omnibus gentibus. | 8. |

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON 'Ελληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛAΣ. |
|---|---|---|
| 15 כמעט אויביהם אכניע ועל־צריהם אשיב ידי | 15. | 15. |
| 16 משנאי יהוה יכחשו־לו ויהי עתם לעולם: | 16. | 16. Μισοποιοῦντες Κύριον ἀρνήσονται αὐτόν. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| et Israel non credidit mihi. Et dimisi eum in pravitate cordis sui : ambulabunt in consiliis suis. | | |
| 15. Quasi parum inimicos eorum humiliassem, et super hostes eorum vertissem manum meam. *Hieron.*, quasi nihilum inimicos ejus humiliassem, et super hostes eorum misissem manum meam. | 15. Pro nihilo forsitan inimicos eorum humiliassem, et super tribulantes eos misissem manum meam. | 15. |
| 16. Odio habentes Dominum mentientur ei. *Hieron.*, qui oderunt Dominum, negabunt eum. | 16. Inimici Domini mentiti sunt ei. | 16. Odientes Dominum abnegabunt eum. |
| Et erit tempus eorum in sæculum. *Hieron.*, *id.* | Et erit tempus eorum in sæcula. | |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum LXXX.

V. 2. 'A., αἰνοποιεῖτε etc. Drusius ex Theodoreto.

V. 3. 'A., ἄρατε μελῳδίαν etc. Sic Eusebius. Ad Symmachum vero Corderius legit, αὖραν ἡδεῖαν. A pro Λ, quæ litterarum ob similitudinem commutatio frequenter accidit.

V. 6. Σ., μαρτυρίαν etc. Eusebius.

V. 7. Σ., παρεῖλον etc. Idem.

V. 8. 'A., E', ἐπακούσω etc. Lectionem Aquilæ et Quintæ habet Eusebius, Symmachi Theodoretus.

Ibid. Σ., ἐπὶ ὕδατος τῆς Μεῤῥᾶς. Sic Colbertinus στιχηρῶς scriptus. Cur autem Symmachus מריבה expresserit Μεῤῥᾶς, non difficile est augurari; nempe illam aquam habuit pro ea quæ מרה vocatur Exod. xv, 23.

## PSALMUS LXXXI.

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON 'Ελληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛAΣ. |
|---|---|---|
| 1 אלהים נצב בעדת־אל בקרב אלהים ישפט | 1. | 1. Θεὸς ἔστη ἐν συναγωγῇ ἰσχυρῶν, ἐν ἐγκάτῳ Κύριος κρινεῖ. |
| 3 דל ויתום | 3. | 3. 'Αραιῷ καὶ ὀρφανῷ. |
| 5 ימוטו כל־מוסדי ארץ | 5. | 5. |
| 7 אכן כאדם תמותון וכאחד השרים תפלו | 7. | 7. |
| 8 קומה אלהים שפטה הארץ כי־אתה תנחל בכל־הגוים | 8. | 8. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Deus stans in cœtu fortis, in interiori deorum judicabit. *Hieron.*, Deus stetit in cœtu Dei : in medio deos dijudicat. | 1. Deus stetit in synagoga deorum : in medio autem deos dijudicat. | 1. Deus stetit in synagoga fortium : in interiori Dominus judicat. |
| 3. Egeno et pupillo. *Hieron.*, pauperi et pupillo. | 3. Egeno et pupillo. | 3. Tenui et orphano. |
| 5. Nutabunt omnia fundamenta terræ. *Hieron.*, movebuntur omnia fundamenta terræ. | 5. Movebuntur omnia fundamenta terræ. | 5. |
| 7. Vere sicut homo moriemini : et sicut unus principum cadetis. *Hieron.*, ergo quasi Adam moriemini, et quasi unus de principibus cadetis. | 7. Vos autem sicut homines moriemini ; et sicut unus de principibus cadetis. | 7. |
| 8. Surge, Deus, judica terram, quoniam tu hæreditabis in omnes gentes. *Hieron.*, *id.* | 8. Surge, Deus, judica terram, quoniam tu hæreditabis in omnibus gentibus. | 8. |

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛAΣ. |
|---|---|---|
| 15 כמעט אויביהם אכניע ועל־צריהם אשיב ידי | 15. | 15. |
| 16 משנאי יהוה יכחשו־לו | 16. | 16. Μισοποιοῦντες Κύριον ἀρνήσονται αὐτόν. |
| ויהי עתם לעולם | | |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| et Israel non credidit mihi. Et dimisi eum in pravitate cordis sui : ambulabunt in consiliis suis. | | |
| 15. Quasi parum inimicos eorum humiliassem, et super hostes eorum vertissem manum meam. *Hieron.*, quasi nihilum inimicos ejus humiliassem, et super hostes eorum misissem manum meam. | 15. Pro nihilo forsitan inimicos eorum humiliassem, et super tribulantes eos misissem manum meam. | 15. |
| 16. Odio habentes Dominum mentientur ei. *Hieron.*, qui oderunt Dominum, negabunt eum. | 16. Inimici Domini mentiti sunt ei. | 16. Odientes Dominum abnegabunt eum. |
| Et erit tempus eorum in sæculum. *Hieron.*, *id.* | Et erit tempus eorum in sæcula. | |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum LXXX.

V. 2. Ἀ., αἰνοποιεῖτε etc. Drusius ex Theodoreto.

V. 3. Ἀ., ἄρατε μελῳδίαν etc. Sic Eusebius. Ad Symmachum vero Corderius legit, αὔραν ἡδεῖαν. A pro Λ, quæ litterarum ob similitudinem commutatio frequenter accidit.

V. 6. Σ., μαρτυρίαν etc. Eusebius.

V. 7. Σ., παρεῖλον etc. Idem.

V. 8. Ἀ., Ε', ἐπακούσω etc. Lectionem Aquilæ et Quintæ habet Eusebius, Symmachi Theodoretus.

Ibid. Σ., ἐπὶ ὕδατος τῆς Μεῤῥᾶς. Sic Colbertinus στιχηρῶς scriptus. Cur autem Symmachus מריבה expresserit Μεῤῥᾶς, non difficile est augurari; nempe illam aquam habuit pro ea quæ מרה vocatur Exod. xv, 23.

## PSALMUS LXXXI.

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛAΣ. |
|---|---|---|
| 1 אלהים נצב בעדת־אל בקרב אלהים ישפט | 1. | 1. Θεὸς ἔστη ἐν συναγωγῇ ἰσχυρῶν, ἐν ἐγκάτῳ Κύριος κρινεῖ. |
| 3 דל ויתום | 3. | 3. Ἀραιῷ καὶ ὀρφανῷ. |
| 5 ימוטו כל־מוסדי ארץ | 5. | 5. |
| 7 אכן כאדם תמותון וכאחד השרים תפלו | 7. | 7. |
| 8 קומה אלהים שפטה הארץ כי־אתה תנחל בכל־הגוים | 8. | 8. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Deus stans in cœtu fortis, in interiori deorum judicabit. *Hieron.*, Deus stetit in cœtu Dei : in medio deos dijudicat. | 1. Deus stetit in synagoga deorum : in medio autem deos dijudicat. | 1. Deus stetit in synagoga fortium : in interiori Dominus judicat. |
| 3. Egeno et pupillo. *Hieron.*, pauperi et pupillo. | 3. Egeno et pupillo. | 3. Tenui et orphano. |
| 5. Nutabunt omnia fundamenta terræ. *Hieron.*, movebuntur omnia fundamenta terræ. | 5. Movebuntur omnia fundamenta terræ. | 5. |
| 7. Vere sicut homo moriemini : et sicut unus principum cadetis. *Hieron.*, ergo quasi Adam moriemini, et quasi unus de principibus cadetis. | 7. Vos autem sicut homines moriemini ; et sicut unus de principibus cadetis. | 7. |
| 8. Surge, Deus, judica terram, quoniam tu hæreditabis in omnes gentes. *Hieron.*, *id.* | 8. Surge, Deus, judica terram, quoniam tu hæreditabis in omnibus gentibus. | 8. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum LXXXI.

V. 1. Ἀ., Θεὸς ἔστη etc. Versionem Aquilæ et Symmachi adfert Eusebius.

V. 3. Ἀ., ἀραιῷ etc. Drusius. Σ., ἀγόνῳ, forte mendum pro ἀτόνῳ, *infirmo*. Nam psalm. CIV, 6 Symmachus דלותי vertit ἠτόνησα, et דל Ἀ., ἄτονος.

# PSALMUS LXXXII.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 2 ואל־תשקט | 2. | 2. Καὶ μὴ καθησυχάσῃς. |
| 3 כי־הנה אויביך יהמיון ומשנאיך נשאו ראש | 3. | 3. Ὅτι ἰδοὺ οἱ ἐχθροί σου ὤχλασαν, καὶ μισοποιοῦντές σε ἦραν κεφαλήν. |
| 4 על־עמך יערימו סוד ויתיעצו על־צפוניך | 4. | 4. . . . κατὰ τοῦ συγκεκρυμμένου σου. |
| 5 אמרו לכו ונכחידם מגוי | 5. | 5. |
| 8 פלשת | 8. | 8. Φυλισταῖα. |
| 9 גם־אשור | 9. | 9. Καίγε Ἀσσούρ. |
| היו זרוע לבני־לוט | | Ἐγένοντο βράχιον τοῖς υἱοῖς Λώτ. |
| 11 נשמדו בעין־דאר היו דמן לאדמה | 11. | 11. Ἐξετρίβησαν ἐν Ἀενδώρ, ἐγενήθησαν κόπριον τῆς χθονός. |
| 13 את־נאות אלהים | 13. | 13. |
| 17 פניהם | 17. | 17. Πρόσωπα αὐτῶν. |
| 19 כי אתה שמך יהוה | 19. | 19. Ὅτι σοι ὄνομα, Κύριε. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 2. Et non quiescas. *Hieron.*, *id.* | 2. Neque compescaris. | 2. Et non quiescas. |
| 3. Quoniam ecce inimici tui tumultuabuntur : et odientes te extulerunt caput. *Hieron.*, quia ecce inimici tui tumultuati sunt, et qui oderunt te elevaverunt caput. | 3. Quoniam ecce inimici tui sonuerunt, et qui oderunt te extulerunt caput. | 3. Quoniam ecce inimici tui tumultuati sunt, et qui oderunt te extulerunt caput. |
| 4. Super populum tuum callide inibunt secretum, et consiliabuntur super absconditos tuos. *Hieron.*, contra populum tuum nequiter tractaverunt, et inierunt consilium adversus arcanum tuum. | 4. Super populum tuum malignaverunt consilium, et cogitaverunt adversus sanctos tuos. | 4. ... contra absconditum tuum. |
| 5. Dixerunt, Venite, et succidamus eos de gente. *Hieron.*, dixerunt, Venite, et conteramus eos de gente. | 5. Dixerunt, Venite, et disperdamus eos de gente. | 5. |
| 8. Peleseth. *Hieron.*, Palæstina. | 8. Alienigenæ. | 8. Phylistæa. |
| 9. Etiam Assur. *Hieron.*, sed et Assur. | 9. Etenim Assur. | 9. Et quidem Assur. |
| Fuerunt brachium filiis Lot. *Hieron.*, facti sunt brachium filiorum Lot. | Facti sunt in adjutorium filiis Lot. | Facti sunt brachium filiis Lot. |
| 11. Deleti sunt in En-dor, fuerunt stercus terræ. *Hieron.*, contriti sunt in Endor : fuerunt quasi sterquilinium terræ. | 11. Disperierunt in Endor, facti sunt ut stercus terræ. | 11. Attriti sunt in Aendor, facti sunt stercus terræ. |
| 13. Habitacula Dei. *Hieron.*, pulchritudinem Dei. | 13. Sanctuarium Dei. | 13. |
| 17. Facies eorum. *Hieron.*, *id.* | 17. Facies eorum. | 17. Facies eorum. |
| 19. Quod tu nomen tuum Dominus. *Hieron.*, quia nomen tuum est Dominus. | 19. Quia nomen tibi Dominus. | 19. Quod nomen tibi, Domine. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum LXXXII.

V. 2. Ἀ., μὴ καθησυχάσῃς etc. Eusebius.

V. 3. Ἀ., ὅτι ἰδοὺ etc. Eusebius sic Aquilæ et Symmachi versiones exprimit.

V. 4. Σ., κατὰ τοῦ λαοῦ etc. Mss. et Theodoretus.

V. 5. Σ., λέγουσι etc. Colbertinus στιχηρῶς scriptus.

V. 8. Ἀ., Σ., Φυλισταῖα. Eusebius.

V. 9. Ἀ., Θ., καίγε Ἀσσοὺρ etc. Drusius.

## PSALMUS LXXXIII.

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛAΣ. |
|---|---|---|
| 4 גם־צפור ׀ מצאה בית ודרור ׀ קן לה אשר־שתה אפרחיה | 4. | 4. Καίγε ὄρνεον εὗρεν οἶκον. καὶ στρουθὸς νοσσιὰν ἑαυτῷ, ᾧ ἔθετο νεοσσοὺς αὐτῆς. |
| 7 עברי ׀ בעמק הבכא מעין ישיתוהו מורה | 7. | 7. Παρερχόμενοι ἐν κοιλάδι τοῦ κλαυθμοῦ πηγὴν θήσονται αὐτήν. Πρώϊμος. |
| 8 ילכו מחיל אל־חיל | 8. | 8. |
| יראה אל־אלהים בציון | | Ὀφθήσεται Ἰσχυρὸς Θεὸς ἐν Σιών. |
| 10 מגננו ראה אלהים והבט פני משיחך | 10. | 10. Θυρεὲ ἡμῶν, ἴδε, Θεὲ, καὶ ἐπίστρεψον πρόσωπον ἠλειμμένου σου. |
| 12 כי שמש ׀ ומגן יהוה אלהים | 12. | 12. Ὅτι ἥλιος καὶ θυρεὸς Κύριος ὁ Θεός. |
| 13 להלכים בתמים | 13. | 13. |
| יהוה צבאות | | Κύριος στρατιῶν. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 4. Etiam passer invenit domum, et hirundo nidum sibi, ubi poneret pullos suos. *Hieron.*, siquidem passer invenit sibi domum, et avis nidum sibi, ut ponat pullos suos. | 4. Etenim passer invenit sibi domum, et turtur nidum sibi, ubi ponat pullos suos. | 4. Et quidem avis invenit domum, et passer nidum sibi, ubi posuit pullos suos. |
| 7. Transeuntes in valle fletus, fontem ponent eam. *Hieron.*, *id.* | 7. Disposuit in valle lacrymarum, in loco quem posuit. | 7. Transeuntes in valle fletus, fontem ponent eam. |
| Doctor. *Hieron.*, *id.* | Legislator. | Matutinus. |
| 8. Ibunt de virtute ad virtutem. *Hieron.*, ibunt de fortitudine in fortitudinem. | 8. Ibunt de virtute in virtutem. | 8. |
| Videbitur Deus deorum in Sion. *Hieron.*, parebunt apud Deum in Sion. | Videbitur Deus deorum in Sion. | Videbitur Fortis Deus in Sion. |
| 10. Clypee noster, vide, Deus, et aspice facies uncti tui. *Hieron.*, clypeus noster, vide, Deus, et attende faciem Christi tui. | 10. Protector noster, aspice, Deus, et respice in faciem Christi tui. | 10. Clypee noster, vide, Deus, et converte faciem uncti tui. |
| 12. Quia sol et scutum Dominus Deus. *Hieron.*, *idem.* | 12. Quia misericordiam et veritatem diligit Deus. | 12. Quia sol et scutum Dominus Deus. |
| 13. Ambulantibus in integritate. *Hieron.*, iis qui ambulant in perfectione. | 13. Eos qui ambulant in innocentia. | 13. |
| Domine exercituum. *Hieron.*, *idem.* | Domine virtutum. | Dominus exercituum. |

### Notæ et variæ lectiones ad Psalmum LXXXIII.

V. 4. Ἀ., καίγε etc. Sic duo Regii mss. In Drusii lectione omittitur οἶκον. Theodoretus vero legit, ἑαυτῷ οἶκον. Sed illud, ἑαυτῷ, non est in Hebræo hoc loco : quare præstat sequi Regios codices. [Αὐτῆς ad instar pronominis suffixi feminini Hebraici textus. DRACH.]

V. 7. Ἀ., παρερχόμενοι etc. Aquilæ et Symmachi lectiones habet Eusebius.

Ibid. Ἀ., πρώϊμος etc. Eusebius. Vide Prov. XI, 25.

V. 8. Σ., ὁδεύσουσιν etc. Idem.

Ibid. Ἀ., ὀφθήσεται etc. Eusebius.

V. 10. Ἀ., θυρεὲ ἡμῶν, ἴδε etc. Aquilæ et Symmachi lectiones sic habet idem Eusebius.

V. 12. Ἀ., ὅτι ἥλιος etc. Drusius. Eusebius vero legit, ἔλεος, nisi sit librarii mendum, quod libentius credam. Symmachi lectionem sic effert Dru-

## PSALMUS LXXXIV.

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛAΣ. |
|---|---|---|
| 9 אשמעה מה־ידבר האל יהוה | 9. | 9. Ἀκούσομαι τί λαλήσει ὁ ἰσχυρὸς Κύριος. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 9. Audiam quid loquetur Deus Dominus. *Hieron.*, audiam quid loquetur Dominus Deus. | 9. Audiam quid loquatur in me Dominus Deus. | 9. Audiam quid loquetur fortis Dominus. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| ואל־חסידיו | | |
| 14 צדק לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו | 14. | 14. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| Et ad sanctos suos. *Hieron.*, *id.* | Et super sanctos suos. | |
| 14. Justitia ad facies ejus ambulabit : et ponet in via gressus suos. *Hieron.*, justitia ante eum ibit : et ponet in via gressus suos. | 14. Justitia ante eum ambulabit, et ponet in via gressus suos. | 14. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum LXXXIV.

V. 9. Ἀ., ἀκούσομαι etc. Has lectiones adfert Drusius.

Ibid. Ἄλλος, καὶ ἐπὶ τοὺς ἀγνοὺς αὐτοῦ. Coislin. unus. Est forte Aquilæ, qui ita vertit psalm. xi, versu 2.

V. 14. Σ., δικαιοσύνη etc. Eusebius, qui sic ha-

## PSALMUS LXXXV.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 תפלה לדוד | 1. | 1. Προσευχὴ τοῦ Δαυίδ. |
| 2 חסיד אני | 2. | 2. |
| 3 כי־אליך אקרא כל־היום | 3. | 3. |
| 5 וסלח | 5. | 5. Καὶ ἱλαστής. |
| 7 אקראך כי תענני | 7. | 7. Ἐπικαλέσομαί σε, ὅτι εἰσακούσεις μου. |
| 11 הורני יהוה ׀ דרכך אהלך באמתך | 11. | 11. Φώτισόν με, Κύριε, ἐν τῇ ὁδῷ σου, περιπατήσω ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου. |
| יחד לבבי ליראה שמך | | Μονάχωσον τὴν καρδίαν μου τοῦ φοβεῖσθαι τὸ ὄνομά σου. |
| 14 זדים | 14. | 14. |
| ועדת עריצים בקשו נפשי | | Καὶ συναγωγὴ κατισχυρευομένων . . . |
| 16 תנה־עזך לעבדך | 16. | 16. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Oratio ipsi David. *Hieron.*, oratio David. | 1. Oratio ipsi David. | 1. Oratio ipsius David. |
| 2. Sanctus sum. *Hieron. id.* | 2. Sanctus sum. | 2. |
| 3. Quoniam ad te clamabo omni die. *Hieron.*, quoniam ad te clamabo tota die. | 3. Quoniam ad te clamavi tota die. | 3. |
| 5. Et parcens. *Hieron.*, et propitiabilis. | 5. Et mitis. | 5. Et propitius. |
| 7. Invocabo te quia exaudies me. *Hieron.*, *id.* | 7. Clamavi ad te, quia exaudisti me. | 7. Invocabo te quia exaudies me. |
| 11. Doce me, Domine, viam tuam : ambulabo in veritate tua. *Hieron.*, doce me, Domine, viam tuam, ut ambulem in veritate tua. | 11. Deduc me, Domine, in via tua, et ingrediar in veritate tua. | 11. Illumina me, Domine, in via tua, ambulabo in veritate tua. |
| Uni cor meum ad timendum nomen tuum. *Hieron.*, unicum fac cor meum, ut timeat nomen tuum. | Lætetur cor meum, ut timeat nomen tuum. | Solitarium fac cor meum, ut timeat nomen tuum. |
| 14. Superbi. *Hieron.*, *id.* | 14. Iniqui. | 14. |
| Et cœtus terribilium quæsierunt animam meam. *Hieron.*, et cœtus robustorum quæsierunt animam meam. | Et synagoga potentium quæsierunt animam meam. | Et synagoga prævalentium... |
| 16. Da fortitudinem tuam servo tuo. *Hieron.*, *id.* | 16. Da imperium tuum puero tuo. | 16. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum LXXXV.

V. 1. 'Α., Σ., προσευχὴ τοῦ Δαυίδ. Sic unus Regius et Eusebius.

V. 2. Ἄλλος, ἁγνὸς ἐγώ. Est fortasse Aquilæ, ut supra, psalm. xi, 2.

V. 3. Σ., ὅτι πρὸς σὲ βοήσω etc. Sic Eusebius. Regius autem unus ex Hesychio sic habet, ὅτι πρὸς σὲ βοῶ etc., *quoniam ad te clamo* etc.

V. 5. 'Α., Θ., καὶ ἱλαστής etc. Eusebius. Drusius autem sic, 'Α., Θ., ἱλαστής. Σ., ἀφιείς. Ex duobus vero mss. Regiis, alius habet ἀφιών, alius ἀφιείς.

V. 7. 'Α., Σ., ἐπικαλέσομαι etc. Hanc versionem Eusebius et unus Regius Aquilæ adscribunt, Dru-

## PSALMUS LXXXVI.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 לבני־קרח | 1. | 1. Τῶν υἱῶν Κορέ. |
| 2 יסודתו בהררי־קדש | 2. | 2. Ἡ θεμελίωσις αὐτοῦ ἐν ὄρεσιν ἡγιασμένου. |
| 4 אזכיר ׀ רהב ובבל לידעי | 4. | 4. Ἀναμνήσω ὁρμήματος καὶ Βαβυλῶνος τοὺς γινώσκοντάς με. |
| פלשת וצור עם־כוש זה ילד־שם | | Φυλιστιαία καὶ Τύρος μετὰ Αἰθιοπίας, οὗτος ἐτέχθη ἐκεῖ. |
| 5, 6 ולציון ׀ יאמר איש ואיש ילד־בה והוא יכוננה עליון : יהוה יספר בכתוב עמים זה ילד־שם | 5, 6. | 5, 6. Καὶ τῇ Σιὼν λεχθήσεται, Ἀνὴρ καὶ ἀνὴρ ἐτέχθη ἐν αὐτῇ, καὶ αὐτὸς ἑδράσει αὐτήν ... ἐν τῷ γράφειν λαούς, οὗτος ἐτέχθη ἐκεῖ. |
| 7 ושרים כחללים כל מעיני בך | 7. | 7. Καὶ ᾄδοντες ὡς χοροί, πᾶσαι πηγαὶ ἐν σοί |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Filiis Core. *Hieron.*, filiorum Core. | 1. Filiis Core. | 1. Filiorum Core. |
| 2. Fundamentum ejus in montibus sanctitatis. *Hieron.*, fundamenta ejus in montibus sanctuarii. | 2. Fundamenta ejus in montibus sanctis. | 2. Fundamentum ejus in montibus sanctificati. |
| 4. Memorare faciam Rahab et Babel scientibus me. *Hieron.*, commemorabor superbiæ et Babylonis scientium me. | 4. Memor ero Rahab et Babylonis scientium me. | 4. Memorabo impetum et Babylonem scientes me. |
| Peleseth et Tyrus cum Æthiopia, iste natus est ibi. *Hieron.*, ecce Palæstina, et Tyrus cum Æthiopia : iste natus est ibi. | Ecce alienigenæ, et Tyrus, et populus Æthiopum, hi nati fuerunt illic. | Phylistiæa et Tyrus cum Æthiopia, hic natus est ibi. |
| 5, 6. Et ipsi Sion dicetur : Vir et vir natus est in ea, et ipse fundabit eam Altissimus. Dominus numerabit in scribendo populos, iste natus est ibi. *Hieron.*, ad Sion autem dicetur, Vir et vir natus est in ea, et ipse fundavit eam Excelsus. Dominus numeravit scribens populos: ipse natus est in ea. | 5, 6. Numquid Sion dicet, Homo et homo natus est in ea, et ipse fundavit eam Altissimus? Dominus narrabit in scripturis populorum et principum ; horum, qui fuerunt in ea. | 5, 6. Et ipsi Sion dicetur, Vir et vir natus est in ea, et ipse fundabit eam... in scribendo populos: hic natus est ibi. |
| 7. Et cantores sicut tibicines: omnes fontes mei in te. *Hieron.*, et cantores quasi in choris, omnes fontes mei in te. | 7. Sicut lætantium omnium habitatio est in te. | 7. Et canentes ut chori : omnes fontes in te. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum LXXXVI.

V. 1. 'Α., Σ., τῶν υἱῶν Κορέ. Euseb. et Drusius.

V. 2. 'Α., ἡ θεμελίωσις etc. Mss. et Drusius.

V. 4. 'Α., ἀναμνήσω etc. Aquilæ et Symmachi lectiones sic plenas habet Colbertinus στιχηρῶς scriptus. Cæteri vero truncas adferunt.

Ibid. 'Α., Φυλιστιαία etc. Sic Eusebius Aquilæ et Symmachi lectiones habet.

V. 5 et 6. 'Α., καὶ τῇ Σιὼν etc. Has pariter lectiones ex Eusebio et ex mss. eruimus. Coislinianus hanc notam habet : *Μήτηρ Σιών* · τὸ ρ κατὰ

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum LXXXV.

sius Symmacho.

V. 11. 'A., φώτισον etc. Aquilæ et Symmachi lectiones adfert Eusebius.

Ibid. 'A., μονάχωσον etc. Sic Eusebius Aquilæ et Symmachi versiones adfert. Drusius ad Aquilam μοναχῶς tantum habet, et quidem mendose; et ad Symmachum, ἕνωσον· cætera vero apud eum desiderantur.

V. 14. *Οἱ λοιποί*, ὑπερήφανοι. Eusebius.

Ibid. 'A., καὶ συναγωγὴ etc. Aquilæ et Symmachi lectiones sic exhibet Eusebius.

V. 16. Σ., δὸς etc. Eusebius et Drusius.

# PSALMUS LXXXVI.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 1. Τῶν υἱῶν Κορέ. | 1. Τοῖς υἱοῖς Κορέ. | 1. |
| 2. | 2. Οἱ θεμέλιοι αὐτοῦ ἐν τοῖς ὄρεσι τοῖς ἁγίοις. | 2. |
| 4. Ἀναμνήσω ὑπερηφανίαν καὶ Βαβυλῶνα τοῖς εἰδόσι με. | 4. Μνησθήσομαι Ῥαὰβ καὶ Βαβυλῶνος, τοῖς γινώσκουσί με. | 4. |
| Ἰδοὺ Φυλιστιαῖοι καὶ Τύρος μετὰ Αἰθιοπίας, οὗτος ἐτέχθη ἐκεῖ. | Ἰδοὺ ἀλλόφυλοι καὶ Τύρος καὶ λαὸς Αἰθιόπων, οὗτοι ἐγεννήθησαν ἐκεῖ. | |
| 5, 6. Περί τε Σιὼν λεχθήσεται καθ' ἕκαστον, Ἄνθρωπος οὗτος ἐτέχθη ἐκεῖ· αὐτὸς ἥδρασεν αὐτὴν ὁ Ὕψιστος. Κύριος ἀριθμήσει γράφων λαοὺς, οὗτος ἐτέχθη ἐκεῖ. | 5, 6. Μήτηρ Σιὼν ἐρεῖ, Ἄνθρωπος καὶ ἄνθρωπος ἐγενήθη ἐν αὐτῇ, καὶ αὐτὸς ἐθεμελίωσεν αὐτὴν ὁ Ὕψιστος. Κύριος διηγήσεται ἐν γραφῇ λαῶν καὶ ἀρχόντων τούτων τῶν γεγενημένων ἐν αὐτῇ. Ε', ... ἐν ἀπογραφῇ λαῶν, οὗτος γεννηθήσεται ἐκεῖ. | 5, 6. Καὶ τῇ Σιὼν ῥηθήσεται, Ἀνὴρ καὶ ἀνὴρ ἐγεννήθη ἐν αὐτῇ, καὶ αὐτὸς ἐθεμελίωσεν αὐτὴν, καὶ ἡτοίμασεν αὐτὴν ὁ Ὕψιστος. Κύριος διηγήσεται ἐν γραφῇ λαῶν, οὗτος ἐγεννήθη ἐν αὐτῇ. |
| 7. Καὶ αἰνέσουσιν ὡς ἐν αὐλοῖς πᾶσαι αἱ πηγαὶ ἐν σοί. | 7. Ὡς εὐφραινομένων πάντων ἡ κατοικία ἐν σοί. | 7. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 1. Filiorum Core. | 1. Filiis Core. | 1. |
| 2. | 2. Fundamenta ejus in montibus sanctis. | 2. |
| 4. Memorabo superbiam et Babylonem scientibus me. | 4. Memor ero Rahab et Babylonis, scientibus me. | 4. |
| Ecce Phylistiæi et Tyrus cum Æthiopia, hic natus est ibi. | Ecce alienigenæ, et Tyrus, et populus Æthiopum, hi nati sunt illic. | |
| 5, 6. De Sion quoque dicetur per singulos, Homo hic natus est ibi: ipse fundavit eam Altissimus. Dominus numerabit scribens populos, hic natus est ibi. | 5, 6. Mater Sion dicet, Homo et homo natus est in ea, et ipse fundavit eam Altissimus. Dominus narrabit in scriptura populorum et principum horum, qui facti sunt in ea. V, ... in descriptione populorum, hic nascetur ibi. | 5, 6. Et ipsi Sion dicetur, Vir et vir natus est in ea, et ipse fundavit eam, et præparavit eam Altissimus. Dominus narrabit in scriptura populorum: hic natus est in ea. |
| 7. Et canent quasi in tibiis: omnes fontes in te. | 7. Sicut lætantium omnium habitatio in te. | 7. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum LXXXVI.

προσθήκην ἔκειτο εἰς τὴν τῶν Ο' ἐν τῷ τετρασελίδῳ· ἐν δὲ τῷ ὀκτασελίδῳ, μὴ τῇ Σιὼν, ἤγουν δίχα τοῦ ῥῶ. Quo significatur in Tetraselido sive in Tetraplo LXX habuisse μήτηρ Σιὼν, *mater Sion;* in Octaselido autem sive in Octaplo, ita lectum fuisse, μὴ τῇ Σιὼν, *nunquid Sion*.

V. 7. 'A., καὶ ᾄδοντες etc. Eusebius.

## PSALMUS LXXXVII.

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON 'Ελληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛAΣ |
|---|---|---|
| 1 על־מחלת | 1. | 1. Ἐπὶ χορείας. |
| 4 וחיי לשאול הגיעו | 4. | 4. Καὶ ἡ ζωή μου εἰς ᾅδην κατήντηκεν. |
| 5 נחשבתי עם־יורדי בור | 5. | 5. |
| 6 במתים חפשי | 6. | 6. Ἐν τεθνηκόσιν ἐλεύθερος. |
| כמו חללים : שכבי קבר אשר לא־זכרתם עוד והמה מידך נגזרו | | Ὅμοιος ἀνῃρημένοις . . . ὧν οὐκ ἐμνήσθης ἔτι, καὶ αὐτοὶ ἐκ τῆς χειρός σου ἀπεώσθησαν. |
| 7 שתני במחשכים במצלות | 7. | 7. Ἔθου με. Ἐν σκοτεινοῖς καὶ ἐν βυθοῖς. |
| 8 עלי סמכה חמתך וכל־משבריך ענית | 8 | 8. |
| 9 הרחקת מידעי ממני שתני תועבות למו כלא ולא אצא | 9. | 9. |
| 10 עיני דאבה מני־עני קראתיך יהוה בכל יום שטחתי אליך כפי | 10. | 10. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Super Mahalath. *Hieron.*, per chorum. | 1. Pro Maheleth. | 1. Super chorea. |
| 4. Et vitæ meæ ad sepulcrum pertigerunt. *Hieron.*, et vita mea ad infernum descendit. | 4. Et vita mea inferno appropinquavit. | 4. Et vita mea in infernum devenit. |
| 5. Reputatus sum cum descendentibus in cisternam. *Hieron.*, reputatus sum cum descendentibus in lacum. | 5. Æstimatus sum cum descendentibus in lacum. | 5. |
| 6. In mortuis liber. *Hieron.*, inter mortuos liber. | 6. Inter mortuos liber. | 6. In mortuis liber. |
| Sicut vulnerati jacentes sepulcro, quorum non recordatio amplius, et ipsi a manu tua abscissi sunt. *Hieron.*, sicut interfecti et dormientes in sepulcro, quorum non recordaris amplius : et ipsi a manu tua abscissi sunt. | Sicut vulnerati, dormientes in sepulcris, quorum non es memor amplius : et ipsi de manu tua repulsi sunt. | Similis interfectis... quorum non recordatus es amplius, et ipsi de manu tua depulsi sunt. |
| 7. Posuisti me. *Hieron.*, *id.* | 7. Posuerunt me. | 7. Posuisti me. |
| In tenebrosis et in profundis. *Hieron.*, *id.* | In tenebrosis et in umbra mortis. | In tenebrosis et in profundis. |
| 8. Super me nixus est furor tuus, et cunctis procellis tuis afflixisti. *Hieron.*, super me confirmatus est furor tuus, et cunctis fluctibus tuis afflixisti me. | 8. Super me confirmatus est furor tuus, et omnes fluctus tuos induxisti super me. | 8. |
| 9. Elongare fecisti notos meos a me : posuisti me abominationes eis, clausus et non egrediar. *Hieron.*, longe fecisti notos meos a me, posuisti me abominationem eis ; clausum et non prodeuntem. | 9. Longe fecisti notos meos a me : posuerunt me abominationem sibi. Traditus sum, et non egrediebar. | 9. |
| 10. Oculus meus doluit propter afflictionem. Invocavi te, Domine, in omni die, distendi ad te volas meas. *Hieron.*, oculus meus infirmatus est ab afflictione, invocavi te, Domine, tota die : expandi ad te palmas meas. | 10. Oculi mei languerunt præ inopia. Clamavi ad te, Domine, tota die : expandi ad te manus meas. | 10. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 11 הלמתים תעשה־פלא | 11. | 11. |
| 12 היספר בקבר | 12. | 12. |
| 13 היודע | 13. | 13. |
| 14 ואני ו אליך יהוה שועתי ובבקר תפלתי תקדמך | 14. | 14. |
| 15 למה יהוה תזנח נפשי | 15. | 15. Εἰς τί, Κύριε, ἀπώσῃ ψυχήν μου; |
| 16–18 עני אני וגוע מנער נשאתי אמיך אפונה : עלי עברו חרוניך בעותיך צמתתוני : סבוני כמים כל־היום הקיפו עלי יחד | 16-18. | 16-18. Ἐπ' ἐμὲ παρῆλθον αἱ ὀργαί σου. |
| 19 הרחקת ממני אהב ורע מידעי מחשך | 19. | 19. Φίλον καὶ πλησίον. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 11. Numquid mortuis facies mirabile? *Hieron.*, numquid mortuis facies mirabilia? | 11. Numquid mortuis facies mirabilia? | 11. |
| 12. Numquid narrabitur in sepulcro? *Hieron.*, *id.* | 12. Numquid narrabit aliquis in sepulcro? | 12. |
| 13. Numquid cognoscetur? *Hieron.*, numquid cognoscentur? | 13. Numquid cognoscentur? | 13. |
| 14. Et ego ad te, Domine, clamavi, et mane oratio mea præveniet te. *Hieron.*, ego autem ad te, Domine, clamavi, et mane oratio mea præveniet te. | 14. Et ego ad te, Domine, clamavi, et mane oratio mea præveniet te. | 14. |
| 15. Ut quid, Domine, elongabis animam meam? *Hieron.*, quare, Domine, abjicis animam meam? | 15. Ut quid, Domine, repellis orationem meam? | 15. Ut quid, Domine, repellis animam meam? |
| 16-18. Afflictus ego et deficiens a juventute: portavi terrores tuos, anxius fui. Super me transierunt iræ tuæ: terrores tui succiderunt me. Circumdederunt me sicut aqua tota die: ambierunt super me pariter. *Hieron.*, pauper ego et ærumnosus ab adolescentia mea, portavi furorem tuum. Super me transierunt iræ tuæ: terrores tui oppresserunt me. Circumdederunt me quasi aquæ tota die: vallaverunt me pariter. | 16-18. Pauper sum ego, et in laboribus a juventute mea: exaltatus autem humiliatus sum et conturbatus. In me transierunt iræ tuæ, et terrores tui conturbaverunt me. Circumdederunt me sicut aqua tota die, circumdederunt me simul. | 16-18. ...super me præterierunt iræ tuæ... |
| 19. Elongasti a me amicum et socium, noti mei obscuritas. *Hieron.*, longe fecisti a me amicum et sodalem: notos meos abstulisti. | 19. Elongasti a me amicum, et proximum, notos meos a miseria. | 19. Amicum et proximum. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum LXXXVII.

V. 1. Ἀ., ἐπὶ χορείας. Sic Eusebius et Drusius. Theodoretus vero, ἐπὶ χορείᾳ. Item Σ., διὰ χοροῦ. Eusebius et Drusius. At Theodoretus, διχόρου, perperam.

V. 4. Ἀ., καὶ ἡ ζωή μου etc. Sic Eusebius.

V. 5. Σ., ἐλογίσθην etc. Eusebius. In illud, εἰς λάκκον, Coislin. unus in margine notat, εἰς βόθρον. Et infra ad illud, ἐν λάκκῳ, notat idem, ἐν βόθρῳ.

V. 6. Ἀ., ἐν τεθνηκόσιν etc. Idem.

Ibid. Ἀ., ὅμοιος etc. Versionem Aquilæ sic mancam effert Eusebius. (*) Lectionem vero Symmachi ex Eusebio item atque ex Drusio mutuamur.

V. 7. Ἀ., ἔθου με etc. Eusebius.

Ibid. Ἀ., ἐν σκοτεινοῖς etc. Has lectiones affert idem Eusebius, qui adjicit τῶν Ο', καὶ ἐν σκιᾷ θανάτου, nec in Hebraico, nec apud reliquos interpretes haberi.

V. 8. Σ., ἐμοὶ ἐπέβρισεν etc. Eusebius. Colbertinus στιχηρῶς scriptus, Σ., ὄντως ἐμοὶ ἐπέβρισεν.

(*) Eusebius in commentario sic effert posteriorem partem Aquilæ versionis: ἐκ τῆς χειρός σου ἐτμήθησαν, *abscissi sunt*, quæ lectio melius quam ἀπεώσθησαν quadrat ad Hebraicum. DRACH.

## PSALMUS LXXXVIII.

### TO EBPAIKON.

1 לאיתן האזרחי

2 חסדי יהוה עולם אשירה

3 כי־אמרתי
שמים ׀ תכן אמונתך בהם

4 ברית
לבחירי׃

5 עד־עולם אכין זרעך ובניתי
לדר־ודור כסאך

6 אף־אמונתך בקהל קדשים

7 כי מי בשחק יערך ליהוה ידמה
ליהוה בבני אלים

8 אל נערץ בסוד־קדשים רבה
ונורא על־כל־סביביו

13 צפון וימין אתה בראתם

### TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

1.

2.

3

4.

5.

6.

7.

8.

13.

### AKYΛAΣ.

1.

2. Ἔλεος Κυρίου αἰῶνα ᾄσομαι.

3. Ὅτι εἶπα.

4. Συνθήκην.

5.

6.

7.

8. Ἰσχυρὸς κατισχυρευόμενος ἐν ἀποῤῥήτῳ ἁγίων, πλῆθος, πλῆθος καὶ ἐπίφοβος ἐπὶ πάντας κύκλῳ αὐτοῦ.

13. Βοῤῥᾶν καὶ δεξιὰν σὺ ἔκτισας αὐτά.

### VERSIO HEBRAICI TEXT.

1. Ethan Ezraitæ. *Hieron.*, *id.*

2. Misericordias Domini sæculum cantabo. *Hieron.*, misericordias Domini in æternum cantabo.

3. Quoniam dixi. *Hieron.*, *id.*

Cœlis firmabis veritatem tuam in illis. *Hieron.*, cœlos fundabis, et veritas tua in eis.

4. Fœdus. *Hieron.*, *id.*

Electo meo. *Hieron.*, cum electo meo.

5. Usque in æternum stabiliam semen tuum : et ædificabo in generationem et generationem thronum tuum. *Hieron.*, usque in æternum stabiliam semen tuum : et ædificabo in generatione et generatione thronum tuum.

6. Etiam fidem tuam in ecclesia sanctorum. *Hieron.*, et veritatem tuam in ecclesia sanctorum.

7. Quoniam quis in æthere æquabitur Domino, assimilabitur Domino in filiis deorum? *Hieron.*, quis enim in nubibus æquabitur Domino : assimilabitur Domino de filiis Dei?

8. Deus formidandus in secreto sanctorum multo, et terribilis super omnes qui in circuitu ejus. *Hieron.*, Deus inclytus in arcano sanctorum nimio, et terribilis in cunctis quæ circa eum sunt.

13. Aquilonem et dexteram tu creasti ea. *Hieron.*, aquilonem et dextrum tu creasti.

### VULGATA LATINA.

1. Ethan Ezrahitæ.

2. Misericordias Domini in æternum cantabo.

3. Quoniam dixisti.

In cœlis præparabitur veritas tua in eis.

4. Testamentum.

Electis meis.

5. Usque in æternum præparabo semen tuum : et ædificabo in generationem et generationem sedem tuam.

6. Etenim veritatem tuam in ecclesia sanctorum.

7. Quoniam quis in nubibus æquabitur Domino, similis erit Deo in filiis Dei?

8. Deus qui glorificatur in consilio sanctorum : magnus et terribilis super omnes qui in circuitu ejus sunt.

13. Aquilonem et mare tu creasti.

### AQUILA.

1.

2. Misericordiam Domini seculum cantabo.

3. Quoniam dixi.

4. Fœdus.

5.

6.

7.

8. Fortis roboratus in secreto sanctorum, multitudo, multitudo et tremendus super omnes in circuitu ejus.

13. Aquilonem et dexteram tu creasti ea.

# PSALMUS LXXXVIII.

## ΣΥΜΜΑΧΟΣ

1.

2. Τὰ ἐλέη Κυρίου εἰς τὸν αἰῶνα ᾄσω.

3. Ὅτι εἶπον.

Ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἑδρασθήσεται ἡ ἀλήθειά σου.

4. Συνθήκην.

5. Ἕως τοῦ αἰῶνος ἑτοιμάσω τὸ σπέρμα σου, καὶ οἰκοδομήσω εἰς ἑκάστην γενεὰν τὸν θρόνον σου.

6.

7. Τίς γὰρ ἐν αἰθέρι ἀντιπαραθήσει τῷ Κυρίῳ, ἐξισάσει τῷ Κυρίῳ ἐν υἱοῖς Θεοῦ;

8. Θεὲ ὁ ἡττητε ἐν ὁμιλίᾳ ἁγίων πολλῇ, καὶ ἐπίφοβος ἐν πᾶσι τοῖς περὶ σεαυτόν.

13. Εἰς βοῤῥᾶν καὶ δεξιὰν σὺ ἔκτισας.

## Ο'.

1. Αἰθὰν τῷ Ἐζραΐτῃ. *Ἄλλως*, Αἰθὰμ τῷ Ἰσραηλίτῃ. *Ἄλλος*, Αἰθὰν τῷ Ζαραΐτῃ.

2. Τὰ ἐλέη σου, Κύριε, εἰς τὸν αἰῶνα ᾄσομαι.

3. Ὅτι εἶπας. Ε', ὅτι εἶπα.

Ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἑτοιμασθήσεται ἡ ἀλήθειά σου.

4. Διαθήκην.

Τοῖς ἐκλεκτοῖς μου. *Οἱ λοιποὶ*, τῷ ἐπιλέκτῳ μου.

5. Ἕως τοῦ αἰῶνος ἑτοιμάσω τὸ σπέρμα σου, καὶ οἰκοδομήσω εἰς γενεὰν καὶ γενεὰν τὸν θρόνον σου.

6. Καὶ τὴν ἀλήθειάν σου ἐν ἐκκλησίᾳ ἁγίων.

7. Ὅτι τίς ἐν νεφέλαις ἰσωθήσεται τῷ Κυρίῳ, καὶ τίς ὁμοιωθήσεται τῷ Κυρίῳ ἐν υἱοῖς Θεοῦ;

8. Ὁ Θεὸς ἐνδοξαζόμενος ἐν βουλῇ ἁγίων, μέγας καὶ φοβερὸς ἐπὶ πάντας τοὺς περικύκλῳ αὐτοῦ.

13. Τὸν βοῤῥᾶν καὶ θάλασσαν σὺ ἔκτισας. Ε', βοῤῥᾶν καὶ νότον σὺ ἔκτισας.

## ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ.

1.

2. Τὰ ἐλέη σου, Κύριε, εἰς τὸν αἰῶνα ᾄσομαι.

3. Ὅτι εἶπον.

4.

5.

6. Καίγε τὴν πίστιν σου ἐν ἐκκλησίᾳ ἁγίων.

7.

8.

13. Βοῤῥᾶν καὶ νότον σὺ ἔκτισας

## SYMMACHUS.

1.

2. Misericordias Domini in æternum cantabo.

3. Quoniam dixi.

In cœlis fundabitur veritas tua.

4. Fœdus.

5. Usque in sæculum præparabo semen tuum: et ædificabo in unamquamque generationem thronum tuum.

6.

7. Quis enim in æthere æquabit se Domino, æqualis erit Domino in filiis Dei?

8. Deus invicte in colloquio sanctorum multo, et tremende in omnibus quæ circum te sunt.

13. In aquilonem et dexteram tu creasti.

## LXX INTERPRETES.

1. Æthan Ezraitæ. *Aliter*, Æthan Israelitæ. *Alius*, Æthan Zaraitæ.

2. Misericordias tuas, Domine, in æternum cantabo.

3. Quoniam dixisti. V, quoniam dixi.

In cœlis præparabitur veritas tua.

4. Testamentum.

Electis meis. *Reliqui*, electo meo.

5. Usque in æternum præparabo semen tuum: et ædificabo in generationem et generationem thronum tuum.

6. Et veritatem tuam in ecclesia sanctorum.

7. Quoniam quis in nubibus æquabitur Domino, et quis assimilabitur Domino in filiis Dei?

8. Deus qui glorificatur in consilio sanctorum: magnus et terribilis super omnes qui in circuitu ejus sunt.

13. Aquilonem et mare tu creasti. V, aquilonem et austrum tu creasti.

## THEODOTIO.

1.

2. Misericordias tuas, Domine, in æternum cantabo.

3. Quoniam dixi.

4.

5.

6. Etiam fidem tuam in ecclesia sanctorum.

7.

8.

13. Aquilonem et austrum tu creasti.

| ΤΟ ΕΒ ΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| תבור וחרמון בשמך ירננו | | Θαδὼρ καὶ Ἑρμὼν ἐν τῷ ὀν τί σου αἰνέσουσι. |
| 14 לך זרוע עם־גבורה תעז ידך תרום ימינך | 14. | 14. Μετὰ δυνάμεως. |
| 15 צדק ומשפט מכון כסאך | 15. | 15. Δικαιοσύνη καὶ κρίμ ἕδρασμα τοῦ θρόνου αὐτοῦ. |
| 16 יודעי תרועה | 16. | 16. |
| 17 כל־היום | 17. | 17. |
| 20 אז דברת־בחזון לחסידך | 20. | 20. Τότε ἐλάλησας ἐν ὁράσει ἁγίοις σου. |
| 20, 21 שויתי עזר על־גבור הרימותי בחור מעם : מצאתי דוד עבדי בשמן קדשי משחתיו | 20-21. | 20, 21. |
| 22-25 אשר ידי תכון עמו אף־זרועי תאמצנו : לא־ישא אויב בו ובן־עולה לא יעננו : וכתותי מפניו צריו ומשנאיו אגוף : ואמונתי וחסדי עמו | 22-25. * | 22-25. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| Thabor et Hermon in nomine tuo personabunt. *Hieron.*, Thabor et Hermon nomen tuum laudabunt. | Thabor et Hermon in nomine tuo exsultabunt. | Thabor et Hermon in no tuo laudabunt. |
| 14. Tibi brachium cum fortitudine: roboretur manus tua, exaltetur dextera tua. *Hieron.*, tuum brachium cum fortitudine: roboretur manus tua, et exaltetur dextera tua. | 14. Tuum brachium cum potentia: firmetur manus tua, et exaltetur dextera tua. | 14. Cum virtute. |
| 15. Justitia et judicium locus paratus throni tui. *Hieron.*, justitia et judicium firmamentum throni tui. | 15. Justitia et judicium præparatio sedis tuæ. | 15. Justitia et judicium f mentum throni ejus. |
| 16. Scientium jubilationem. *Hieron.*, qui novit jubilum. | 16. Qui scit jubilationem. | 16. |
| 17. Omni die. *Hieron.*, tota die. | 17. Tota die. | 17. |
| 20. Tunc locutus es in visione misericordi tuo. *Hieron.*, tunc locutus es per visionem sanctis tuis. | 20. Tunc locutus es in visione sanctis tuis. | 20. Tunc locutus es in vi sanctis tuis. |
| 20, 21. Posui adjutorium super potentem, exaltavi electum de populo. Inveni David servum meum, in oleo sanctitatis meæ unxi eum. *Hieron.*, posui adjutorium super robustum, et exaltavi electum de populo. Inveni David servum meum. | 20, 21. Posui adjutorium in potente, et exaltavi electum de plebe mea. Inveni David servum meum. | 20, 21. |
| 22-25. Quo manus mea firma erit cum eo; etiam brachium meum roborabit eum. Non exiget inimicus in eo, et filius iniquitatis non affliget eum. Et concidam a faciebus ejus affligentes eum, et odientes eum percutiam. Et veritas mea et misericordia mea cum eo. *Hieron.*, cum quo manus mea firma erit, et brachium meum roborabit eum. Non decipiet inimicus eum, et filius iniquitatis non affliget eum. Sed concidam ante faciem ejus hostes illius: et qui eum oderunt percutiam. Veritas | 22-25. Manus enim mea auxiliabitur ei, et brachium meum confortabit eum. Nihil proficiet inimicus in eo, et filius iniquitatis non apponet nocere ei. Et concidam a facie ipsius inimicos ejus, et odientes eum in fugam convertam. Et veritas mea, et misericordia mea cum ipso. | 22-25 |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 28 עליון למלכי־ארץ | 28. | 28. Ὕψιστον τοῖς βασιλεῦ γῆς. |
| 30 ושמתי לעד זרעו וכסאו כימי שמים | 30. | 30. |
| 32 חקתי | 32. | 32. |
| 34 ולא אשקר באמונתי | 34. | 34. Καὶ οὐ ψεύσομαι ἐ ἐπαγγελίας μου. |
| 36 בקדשי | 36. | 36. |
| 38 כירח יכון עולם ועד | 38. | 38. |
| 39 ואתה זנחת ותמאס התעברת עם־משיחך | 39. | 39. Ὑπερτθέτησας μετὰ μένου σου. |
| 40 נארתה ברית עבדך | 40. | 40. |
| 45 השבת מטהרו | 45. | 45. |
| 46 עלומיו | 46. | 46. Νεοτήτων αὐτοῦ. |
| 47 עד־מה יהוה תסתר לנצח תבער כמו־אש חמתך | 47. | 47. Ἕως πότε, Κύριε, ὁ βήσῃ εἰς νῖκος; |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| autem mea et misericordia mea erit cum eo. | | |
| 28. Excelsum regibus terræ. *Hieron.*, *id.* | 28. Excelsum præ regibus terræ. | 28. Altissimum regibus t |
| 30. Et ponam in perpetuum semen ejus, et thronum ejus sicut dies cœlorum. *Hieron.*, et ponam perpetuum semen ejus, *etc. ut vulg.* | 30. Et ponam in sæculum sæculi semen ejus, et thronum ejus sicut dies cœli. | 30. |
| 32. Statuta mea. *Hieron.*, cæremonias meas. | 32. Justitias meas. | 32. |
| 34. Et non fallam in veritate mea. *Hieron.*, nec mentiar in veritate mea. | 34. Neque nocebo in veritate mea. | 34. Et non mentiar in pro meis. |
| 36. Per sanctitatem meam. *Hieron.*, in sancto meo. | 36. In sancto meo. | 36. |
| 38. Sicut luna stabilietur sæculum. *Hieron.*, sicut luna stabilietur in æternum. | 38. Sicut luna perfecta in æternum. | 38. |
| Et testis. *Hieron.*, *id.* | Et testis. | |
| 39. Et tu elongasti et reprobasti, iratus es cum uncto tuo. *Hieron.*, tu autem repulisti et projecisti: iratus es adversus Christum tuum. | 39. Tu vero repulisti et despexisti, distulisti Christum tuum. | 39. Distulisti cum uncto t |
| 40. Abolevisti pactum servi tui. *Hieron.* attenuasti pactum servi tui. | 40. Evertisti testamentum servi tui. | 40. |
| 45. Cessare fecisti puritatem ejus. *Hieron.*, quiescere fecisti munditiam ejus. | 45. Destruxisti eum ab emundatione. | 45. |
| 46. Adolescentiarum ejus. *Hieron.*, adolescentiæ ejus. | 46. Temporis ejus. | 46. Juventutem ejus. |
| 47. Usquequo, Domine, absconderis te in æternum? *Hieron.*, usquequo, Domine, absconderis in finem? | 47. Usquequo, Domine, avertis in finem? | 47. Usquequo, Domine, a deris in victoriam? |
| Exardescet sicut ignis furor tuus. *Hieron.*, succenditur quasi ignis indignatio tua. | Exardescet sicut ignis ira tua. | |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| איה 50 | 50. | 50. Ποῦ ἐστι; |
| שאתי בחיקי כל־רבים עמים 51 | 51. | 51. Αἴροντός μου ἐν κόλπῳ πάσας ἀδικίας λαῶν. |
| אשר חרפו עקבות משיחך 52 | 52. | 52. Οὗ ὠνείδισαν τὰ ἴχνη τοῦ Χριστοῦ σου. |
| אמן ׀ ואמן 53 | 53. Ἀμὴν, ἀμήν. | 53. Πεπιστωμένως, πεπιστωμένως. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 50. Ubi sunt? *Hieron.*, *id.* | 50. Ubi sunt? | 50. Ubi sunt? |
| 51. Ferre me in sinu meo omnes multos populos. *Hieron.*, quia portavi in sinu meo omnes iniquitates populorum. | 51. Quod continui in sinu meo, multarum gentium. | 51. Gestante me in sinu omnes injustitias populorum. |
| 52. Quod exprobraverunt vestigia uncti tui. *Hieron.*, quibus exprobraverunt vestigia Christi tui. | 52. Quod exprobraverunt commutationem Christi tui. | 52. Quo exprobraverunt vestigia Christi tui. |
| 53. Amen et amen. *Hieron.*, amen, amen. | 53. Fiat, fiat. | 53. Fideliter, fideliter. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum LXXXVIII.

V. 1. Ἐζραΐτῃ. Sic Eusebius. Drusius vero aliam lectionem adfert, Αἰθὰν Ζαραΐτῃ. LXX Romanæ edit., Αἰθὰμ τῷ Ἰσραηλίτῃ.
V. 2. Ἀ., ἔλεος etc. Has lectiones habet Drusius.
V. 3. Ἀ., Ε', ὅτι εἶπα. Sic Drusius et codex unus Regius.
Ibid. Σ., ἐν τοῖς οὐρανοῖς etc. Eusebius.
V. 4. Ἀ., Σ., συνθήκην. Vide Eusebium in hunc locum.
Ibid. *Οἱ λοιποὶ*, τῷ ἐπιλέκτῳ μου. Eusebius.
V. 5. Σ., ἕως τοῦ etc. Idem.
V. 6. Θ., καίγε etc. Theodoretus.
V. 7. Σ., τίς γὰρ etc. Sic lectionem Symmachi plenam habet Colbertinus: ea vero mutila est apud Eusebium, itemque apud Drusium, qui legit, υἱοῖς θεῶν, pro υἱοῖς Θεοῦ.
V. 8. Ἀ., ἰσχυρὸς etc. Aquilæ et Symmachi lectiones sic exhibet Eusebius.
V. 13. Ἀ., βορρᾶν etc. Eusebius. Postremam lectionem Theodoretus Theodotioni tribuit, Eusebius Quintæ.
Ibid. Ἀ., Θαβὼρ etc. Idem.
V. 14. Σ., σὸς ὁ βραχίων etc. Sic Eusebius, qui primo Aquilæ hanc interpretationem tribuerat, et quidem, ut videtur, memoriæ lapsu; nam eam ipsam postea Symmacho adscribit, ut et Theodoretus atque Regius unus. Corderius, Ἀ., μετὰ δυνάμεως.
V. 15. Ἀ., δικαιοσύνη etc. Eusebius
V. 16. Σ., ὁ γινώσκων etc. Idem.
V. 17. Σ., πᾶσαν ἡμέραν. Idem.
V. 20. Ἀ., τότε etc. Sic ex mss. et ex Hieronymo: ubi notes illud, τοῖς προφήταις σου, quod est Sextæ editionis, in uno Colbertino tribui Symmacho.

## PSALMUS LXXXIX.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| בדר ודר 1 | 1. | 1. |
| בטרם ׀ הרים ילדו ותחולל ארץ ותבל 2 | 2. | 2. Πρὶν ὄρη τεχθῆναι, καὶ ὠδινηθῆναι γῆν καὶ τὴν οἰκουμένην. |
| ומעולם עד־עולם אתה אל | | Ἀπὸ τοῦ αἰῶνος καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος σὺ εἶ ὁ Θεός. |
| ותאמר שובו בני־אדם 3 | 3. | 3. Καὶ ἐρεῖς, Ἐπιστράφητε, οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων. |
| ואשמורה בלילה׃ 4 | 4. | 4. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. In generatione et generatione. *Hieron.*, *id.* | 1. A generatione in generationem. | 1. |
| 2. Priusquam montes nascerentur, et formaretur terra et orbis. *Hieron.*, antequam montes nascerentur, et parturiretur terra et orbis. | 2. Priusquam montes fierent, aut formaretur terra et orbis. | 2. Antequam montes nascerentur, et parturiretur terra et orbis. |
| Et a sæculo et usque in sæculum tu es Deus. *Hieron.*, *id.* | A sæculo et usque in sæculum tu es Deus. | A sæculo et usque in sæculum tu es Deus. |
| 3. Et dices, Convertimini, filii hominum. *Hieron.*, et dices, Revertimini, filii hominum. | 3. Et dixisti: Convertimini, filii hominum. | 3. Et dices, Convertimini, filii hominum. |
| 4. Et vigilia in nocte. *Hieron.*, et vigilia nocturna. | 4. Et custodia in nocte. | 4. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 7 כי־כלינו באפך | 7. | 7. |
| נבהלנו | | Ἐσπεύσαμεν. |
| 8 שת עונתינו לנגדך עלמנו למאור פניך | 8. | 8. .....τὰς παροράσεις ἡμῶν φωτισμὸν τοῦ προσώπου σου. |
| 9 כי כל־ימינו פנו בעברתך כלינו | 9. | 9. |
| 10 בהם שבעים שנה ואם בגבורת | 10. | 10. |
| כי־גז חיש ונעפה | | Ὅτι διεπέλασεν ἀνὴρ καὶ ἐπ- σθη. |
| 11 מי־יודע עז אפך וכיראתך עברתך | 11. | 11. |
| 12 ימינו כן הודע ונבא לבב חכמה | 12. | 12 [Τὰς ἡμέρας ἡμῶν οὕτω γ- ρισον, ἵνα ἔλθωμεν ἐν τῇ καρδίᾳ σοφίας.] |
| 13 שובה יהוה עד־מתי והנחם על־עבדיך | 13. | 13. |
| 14 שבענו בבקר חסדך ונרננה ונשמחה בכל־ימינו | 14. | 14. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 7. Quia consumpti sumus in ira tua. *Hieron.*, consumpti enim sumus in furore tuo. | 7. Quia defecimus in ira tua. | 7. |
| Territi sumus. *Hieron.*, conturbati sumus. | Turbati sumus. | Festinavimus. |
| 8. Posuisti iniquitates nostras coram te, adolescentiam nostram ad luminare facierum tuarum. *Hieron.*, posuisti iniquitates nostras coram te : negligentias nostras in luce vultus tui. | 8. Posuisti iniquitates nostras in conspectu tuo : sæculum nostrum in illuminatione vultus tui. | 8. ... negligentias nostras illuminationem vultus tui. |
| 9. Quoniam omnes dies nostri declinaverunt in ira tua : consumpsimus. *Hieron.*, omnes enim dies nostri transierunt in furore tuo : consumpsimus. | 9. Quoniam omnes dies nostri defecerunt : et in ira tua defecimus. | 9. |
| 10. In eis septuaginta anni, et si in fortitudinibus. *Hieron.*, in ipsis septuaginta anni : si autem multi. | 10. In ipsis septuaginta anni; si autem in potestatibus. | 10. |
| Quia resecatur cito, et avolavimus. *Hieron.*, quoniam transibimus cito, et avolabimus. | Quoniam supervenit mansuetudo, et corripiemur. | Quia transivit vir et avolavit. |
| 11. Quis cognoscens fortitudinem iræ tuæ, et sicut timor tuus ira tua? *Hieron.*, quis novit fortitudinem iræ tuæ, et secundum timorem tuum indignationem tuam? | 11. Quis novit potestatem iræ tuæ, et præ timore tuo iram tuam dinumerare? | 11. |
| 12. Dies nostros sic scire fac, et adducemus cor sapientiam. *Hieron.*, ut numerentur dies nostri sic ostende, et veniemus corde sapienti. | 12. Dexteram tuam sic notam fac, et eruditos corde in sapientia. | 12. Dies nostros sic ostende, veniamus in corde sapientiæ. |
| 13. Convertere, Domine, usquequo? et consolare super servos tuos. *Hieron.*, convertere, Domine, usquequo? et exorabilis esto super servos tuos. | 13. Convertere, Domine, usquequo? et deprecabilis esto super servos tuos. | 13. |
| 14. Satura nos in matutino mi- | 14. Repleti sumus mane miseri- | 14. |

TO EBPAIKON.

17-15 שמחנו כימות עניתנו שנות ראינו רעה : יראה אל־עבדיך פעלך והדרך על־בניהם : ויהי נעם יהוה אלהינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

15-17.

AKYΛAΣ.

15-17.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

sericordia tua, et exsultabimus et lætabimur in omnibus diebus nostris. *Hieron.*, imple nos matutina misericordia tua, et laudabimus et lætabimur in cunctis diebus nostris.

15-17. Lætifica nos, juxta dies afflixisti nos, annos vidimus malum : conspiciatur in servis tuis opus tuum, et decor tuus in filiis eorum. Et sit jucunditas Domini Dei nostri super nos, et opus manuum nostrarum fac stabile super nos : et opus manuum nostrarum confirma illud. *Hieron.*, lætifica nos pro diebus quibus afflixisti nos, et annis quibus vidimus mala. Appareat apud servos tuos opus tuum, et gloria tua super filios eorum. Et sit decor Domini Dei nostri super nos, et opus manuum nostrarum fac stabile super nos, et opus manuum nostrarum confirma.

VULGATA LATINA.

cordia tua, et exsultavimus, et delectati sumus omnibus diebus nostris.

15-17. Læiati sumus pro diebus quibus nos humiliasti, annis quibus vidimus mala. Respice in servos tuos et in opera tua, et dirige filios eorum. Et sit splendor Domini Dei nostri super nos, et opera manuum nostrarum dirige : et opus manuum nostrarum dirige.

AQUILA.

15, 17.

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum LXXXIX.

V. 1. Σ., ἐν ἑκάστῃ etc. Eusebius, mss. et Drusius.

V. 2. 'A., Σ., πρὶν ὄρη τεχθῆναι etc. Eusebius. Hieronymus vero ad Cyprianum, et codex Græcus Colbertinus, hæc omnibus aliis interpretibus tribuere videntur.

Ibid. *Οἱ πάντες, ἀπὸ τοῦ* etc. Hieronymus ad Sun. et Fret.

V. 3. 'A., καὶ ἐρεῖς etc. Theodoretus.

V. 4. Σ., καὶ ὡς etc. Regius unus.

V. 7. Σ., ὅτι ἀνηλ-. Eusebius.

Ibid. 'A., Σ., ἐσπεύσαμεν. Mss.

V. 8. 'A., τὰς παροράσεις etc. Sic Martianæus noster Aquilæ versionem ex Hieronymo edidit. Lectionem Symmachi sic habent Eusebius, mss. et Drusius, qui legit, προέθηκας, alii vero, προσέθηκας.

V. 9. Σ., πᾶσαι γὰρ etc. Eusebius et unus Reg.

## PSALMUS XC.

TO EBPAIKON.

1 ישב בסתר עליון

בצל שדי יתלונן

2 אלהי אבטח־בו

TO EBPAIKON
Ἑλληνικοῖς γράμμασι.

1.

2.

AKYΛAΣ.

1. Ὁ καθήμενος ἐν ἀποκρύφῳ Ὑψίστου.

Ἐν σκέπῃ Ἱκανοῦ αὐλισθήσεται

2. Ὁ Θεός μου, πεποιθήσω ἐν αὐτῷ.

VERSIO HEBRAICI TEXT.

1. Habitans in abscondito Altissimi. *Hieron.*, qui habitat in abscondito Excelsi.

In umbra Saddai commorabitur. *Hieron.*, in umbraculo Domini commorabitur.

2. Deus meus, confidam in eo. *Hieron.*, *id.*

VULGATA LATINA.

1. Qui habitat in adjutorio Altissimi.

In protectione Dei cœli commorabitur.

2. Deus meus, sperabo in eum.

AQUILA.

1. Qui sedet in arcano Altissimi.

In tegumento Fortis commorabitur.

2. Deus meus, confidam in eo.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 3 מדבר הוות | 3. | 3. |
| 5 צנה וסחרה אמתו | 5. | 5. Ὡς πανοπλία καὶ περιφόρεια ἡ ἀλήθεια αὐτοῦ. |
| 6 מדבר באפל יהלך | 6. | 6. Ἀπὸ ῥήματος ἐν σκοτομήνῃ περιπατοῦντος. |
| מקטב ישוד צהרים | | Ἀπὸ δηγμοῦ δαιμονίζοντος μεσημβρίας. |
| 7 מצדך | 7. | 7. Ἐκ τοῦ πλαγίου σου. |
| 9 כי־אתה יהוה מחסי עליון שמת מעונך | 9. Ελιων. | 9. Ὅτι σὺ, Κύριε, ἐλπίς μου· Ὕψιστον ἔθηκα κατοικητήριόν σου. |
| 10 לא־תאנה אליך רעה ונגע לא־יקרב באהלך | 10. | 10. Οὐ μεταχθήσεται πρὸς σὲ κακία, καὶ ἁφὴ οὐκ ἐγγιεῖ ἐν σκέπῃ σου. |
| 11 כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל־דרכיך | 11. | 11. Ὅτι ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται τοῦ φυλάξαι σε ἐν πάσαις ὁδοῖς σου. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 3. A peste contritionum. *Hier.*, de morte insidiarum. | 3. A verbo aspero. | 3. |
| 5. Scutum et parma veritas ejus. *Hieron.*, scutum et protectio veritas ejus. | 5. Scuto circumdabit te veritas ejus. | 5. Quasi omnis armatura et circumferentia veritas ejus. |
| 6. A peste in caligine ambulabit. *Hieron.*, a peste in tenebris ambulante. | 6. A negotio perambulante in tenebris. | 6. A verbo in nocte illuni perambulante. |
| Ab excidio vastabit meridie. *Hieron.*, a morsu insanientis meridie. | Ab incursu et dæmonio meridiano. | A morsu dæmoniaco meridie. |
| 7. A latere tuo. *Hieron.*, *id.* | 7. A latere tuo. | 7. Ex transverso tuo. |
| 9. Quoniam tu, Domine, spes mea : Excelsum posuisti habitaculum tuum. *Hieron.*, tu enim es, Domine, spes mea : Excelsum posuisti habitaculum tuum. | 9. Quoniam tu es, Domine, spes mea : Altissimum posuisti refugium tuum. | 9. Quoniam tu, Domine, spes mea : Altissimum posui habitaculum tuum. |
| 10. Non accedet ad te malum, et plaga non appropinquabit in tabernaculo tuo. *Hieron.*, non accedet ad te malum, et lepra non appropinquabit tabernaculo tuo. | 10. Non accedet ad te malum, et flagellum non appropinquabit tabernaculo tuo. | 10. Non traducetur ad te malitia, et plaga non appropinquabit in tentorio tuo. |
| 11. Quoniam angelis suis mandabit tibi ad custodiendum te in omnibus viis tuis. *Hieron.*, quia angelis suis mandavit *etc.*, *ut vulg.* | 11. Quoniam angelis suis mandavit de te, ut custodiant te in omnibus viis tuis. | 11. Quoniam angelis suis præcipiet ut custodiant te in omnibus viis tuis. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XC.

Ἀνεπίγραφος, *sine inscriptione.* Sic Eusebius in hunc psalmum.

V. 1. Ἀ. Ε′, ὁ καθήμενος etc. Eusebius.

Ibid. Ἀ., ἐν σκέπῃ etc. Eusebius et Hieronymus.

V. 2. Ἀ., ὁ Θεός μου etc. Eusebius.

V. 3. Σ., ἀπὸ λόγου etc. Eusebius et Drusius.

V. 5. Ἀ., ὡς πανοπλία etc. Sic Colbertinus σπχηρῶς scriptus. [Περιφόρεια. Sic. Schleusnerus vero : « Vide tamen an scribendum sit, περιφέρεια. » Drach.]

V. 6. Ἀ., ἀπὸ ῥήματος etc. Eusebius.

Ibid. Ἀ., ἀπὸ δηγμοῦ etc. Drusius. Ad Symma-

## PSALMUS XCI.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 6 מאד עמקו מחשבתיך | 6. | 6. Σφόδρα ἐβαθύνθησαν οἱ διαλογισμοί σου. |
| 8 ויציצו | 8. | 8. Καὶ ἤνθησαν. |
| 11 בלתי בשמן רענן | 11. | 11. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 6. Valde profundæ sunt cogitationes tuæ. *Hieron.*, satis profundæ factæ sunt cogitationes tuæ. | 6. Nimis profundæ factæ sunt cogitationes tuæ. | 6. Valde profundæ factæ sunt cogitationes tuæ. |
| 8. Et germinaverint. *Hieron.*, et floruerunt. | 8. Et apparuerint. | 8. Et floruerunt. |
| 11. Senectus mea in oleo viridi. *Hieron.*, senectus mea in oleo uberi. | 11. Senectus mea in misericordia uberi. | 11. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 12 והבט עיני בשורי Τὸ Ἑβρ., καὶ ἐπόψεται ὁ ὀφθαλμός μου ἐν τοῖς ἀπωτειχίζουσί με. | 12. | 12. |
| 14 שתולים | 14. | 14. |
| 15 עוד ינובון בשיבה דשנים ורעננים יהיו | 15. | 15. Ἔτι γεννηματίζοντες ἐν πολιᾷ πίονι. |
| 16 להגיד כי־ישר יהוה צורי ולא־עלתה בו | 16. | 16. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 12. Et respexit oculus meus in hostibus meis. *Hieron.*, et respiciet oculus meus eos qui insidiantur mihi. *Hebraicus*, et inspiciet oculus meus in excludentibus me. | 12. Et despexit oculus meus inimicos meos. | 12. |
| 14. Plantati. *Hieron.*, transplantati. | 14. Plantati. | 14. |
| 15. Adhuc germinabunt in canitie pingues, et virides erunt. *Hieron.*, fructificabunt in senectute : pingues et frondentes erunt. | 15. Adhuc multiplicabuntur in senecta uberi, et bene patientes erunt. | 15. Adhuc germinantes in canitie pingui. |
| 16. Ad annuntiandum, quod rectus Dominus petra mea, et non iniquitas in eo. *Hieron.*, annuntiantes quia rectus Dominus fortitudo mea, et non est iniquitas in eo. | 16. Ut annuntient, quoniam rectus Dominus Deus noster, et non est iniquitas in eo. | 16. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XCI.

V. 6. 'A., O', Θ., σφόδρα etc. Has lectiones exhibet Theodoretus.

V. 8. 'A., Σ., καὶ ἤνθησαν. Drusius, Theodoretus et Reg. unus.

V. 11. Σ., καὶ ἡ παλαίωσις etc. Drusius. Theodoretus, ὡς ἐλαία εὐθαλής. Legit haud dubie Symmachus כשמן רענן, videlicet כ pro ב. quarum literarum commutatio jam ab antiquis temporibus ob similitudinem frequens erat, ut ait Eusebius. שמן pro oliva arbore hic habet Symmachus. Verisimileque est LXX olim habuisse ἐν ἐλαίῳ πίονι, in oleo

## PSALMUS XCII.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 2 נכון כסאך מאז מעולם אתה | 2. | 2. |
| 3 קולם | 3. | 3. Φωνὴν αὐτῶν. |
| ישאו נהרות דכים | | Ἐπῆρθη ποταμῶν βάθη αὐτῶν. |
| 4 אדיר במרום יהוה | 4. | 4. Ὑπερμεγέθης ἐν ὕψει Κύριος. |
| 5 עדתיך | 5. | 5. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 2. Paratum solium tuum ex tunc, a sæculo tu. *Hieron.*, firmum solium tuum ex tunc, ab æterno tu es. | 2. Parata sedes tua ex tunc, a sæculo tu es. | 2. |
| 3. Vocem suam. *Hieron.*, *id.* | 3. Vocem suam. | 3. Vocem suam. |
| Elevaverunt flumina illisiones suas. *Hieron.*, levaverunt flumina gurgites suos. | Elevarunt flumina fluctus suos. | Elevata sunt fluminum profunda sua. |
| 4. Potens in excelso Dominus. *Hieron.*, grandis in excelso Dominus. | 4. Mirabilis in altis Dominus. | 4. Maximus in excelso Dominus. |
| 5. Testimonia tua. *Hieron.*, *id.* | 5. Testimonia tua. | 5. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XCII.

V. 1. Ἀνεπίγραφος παρ' Ἑβραίοις. I. e., sine inscriptione apud Hebræos. Vide Eusebium in titulum hujus psalmi.

V. 2. Σ., ἑδραῖος etc. Colbert. στιχηρῶς scriptus

## PSALMUS XCIII.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 הופיע | 1. | 1. Ἐπιφάνηθι. |
| 6 אלמנה וגר יהרגו ויתומים ירצחו | 6. | 6. |
| 8 בינו בערים | 8. | 8. |
| תשכילו | | |
| 15 ואחריו כל־ישרי־לב | 15. | 15. Καὶ ὀπίσω αὐτῆς πάντες οἱ εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ. |
| 16 מי־יקום לי עם־מרעים מי־יתיצב לי עם־פעלי און | 16. | 16. Τίς ἀναστήσεταί μοι; |
| 20 היחברך כסא הוות יצר עמל עלי־חק | 20. | 20. Μὴ μεθέξει σου θρόνος ἐπιβουλῆς, ὁ πλάσσων κόπον ἐπὶ ἀκριβασμόν; |
| 23 אונם | 23. | 23. |
| וברעתם יצמיתם | | Καὶ κατὰ τὴν πονηρίαν αὐτῶν ἀφανιεῖ αὐτούς. |
| יהוה אלהינו | | Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Irradia. *Hieron.*, ostendere. | 1. Libere egit. | 1. Appare. |
| 6. Viduam et advenam interficient, et pupillos occident. *Hieron.*, *id.* | 6. Viduam et advenam interfecerunt : et pupillos occiderunt. | 6. |
| 8. Intelligite, stulti. *Hieron.*, *id.* | 8. Intelligite, insipientes. | 8. |
| Intelligite. *Hieron.*, discite. | Sapite. | |
| 15. Et post illud omnes recti corde. *Hieron.*, et sequentur illud omnes recti corde. | 15. Et qui juxta illam omnes qui recto sunt corde. | 15. Et post illud omnes recti corde. |
| 16. Quis consurget mihi cum malignantibus? quis stabit mihi cum operariis iniquitatis? *Hieron.*, quis stabit pro me adversus malos? quis stabit pro me adversum operarios iniquitatis? | 16. Quis consurget mihi adversus malignantes? aut quis stabit mecum adversus operantes iniquitatem? | 16. Quis resurget mihi? |
| 20. Numquid jungitur tibi thronus contritionis, fingens laborem super statutum? *Hieron.*, numquid particeps erit tui thronus insidiarum, fingens laborem in præcepto? | 20. Numquid adhæret tibi sedes iniquitatis, qui fingis laborem in præcepto? | 20. Num partem habebit tecum thronus insidiarum, fingens laborem super statutum? |
| 23. Iniquitatem eorum. *Hieron.*, *id.* | 23. Iniquitatem eorum. | 23. |
| Et in malitia eorum succidet eos. *Hieron.*, et in malitia sua perdet eos. | Disperdet eos. | Et secundum malitiam eorum delebit eos. |
| Dominus Deus noster. *Hieron.*, *id.* | Dominus Deus noster. | Dominus Deus noster. |

### Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XCIII.

Ψαλμὸς τῷ Δαυίδ. Ἀνεπίγραφος παρὰ τοῖς Γ', καὶ Ε', καὶ ς'. I. e. Psalmus ipsi David, sine inscriptione apud tres interpretes et V et VI. Hanc tituli notam ex uno codice mutuamur. Eusebius et unus codex Regius habent solum, ἀνεπίγραφος παρ' Ἑβραίοις, *sine inscriptione apud Hebræos.*

V. 1. Ἀ., Σ., Θ., Ε', ς', ἐπιφάνηθι. Sic duo codd.

V. 6. Θ., χήραν etc. Drusius.

V. 8. Ο', Θ., σύνετε δὴ, ἀνόητοι. Coislin. qui indicare videtur LXX ex Theodotionis editione sic emendatos fuisse in Hexaplis.

Ibid. Ἄλλ., ἐπιστ-. Idem Coislinianus. Videtur autem esse Aquilæ, qui השכיל ἐπιστημοῦν vertere solet.

## PSALMUS XCIV.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 2 נריע | 2. | 2. |
| 3 ומלך גדול על-כל-אלהים | 3. | 3. Καὶ βασιλεὺς μέγας ἐπὶ πάντας τοὺς θεούς. |
| 4 אשר בידו מחקרי-ארץ | 4. | 4. Οὗ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ ἐξιχνιασμοὶ γῆς. |
| 10 ארבעים שנה ׀ אקוט | 10. | 10. Τεσσαράκοντα ἔτη δυσηρεστήθην. |
| 11 אל-מנוחתי | 11. | 11. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 2. Jubilemus. *Hieron.*, *id.* | 2. Jubilemus. | 2. |
| 3. Et rex magnus super omnes deos. *Hieron.*, *id.* | 3. Et rex magnus super omnes deos. | 3. Et rex magnus super omnes deos. |
| 4. Quod in manu ejus investigationes terræ. *Hieron.*, in cujus manu fundamenta terræ. | 4. Quia in manu ejus sunt omnes fines terræ. | 4. In cujus manu investigationes terræ. |
| 10. Quadraginta annis fastidio habui. *Hieron.*, quadraginta annis displicuit mihi. | 10. Quadraginta annis proximus fui. | 10. Quadraginta annis displicui mihi. |
| 11. In requiem meam. *Hieron.*, *id.* | 11. In requiem meam. | 11. |

### Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XCIV.

V. 2. Ἄλλ., σημάνωμεν. Coislinianus unus.

V. 3. Ἀ., Ο', Θ., καὶ βασιλεὺς etc. Drusius. Symmachi locum habet etiam Eusebius.

V. 4. Ἀ., οὗ ἐν τῇ etc. Drusius.

## PSALMUS XCV.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1. | 1. | 1. |
| 5 אלילים | 5. | 5. Ἐπίπλαστοι. |
| 7 משפחות עמים *Τὸ Ἑβρ.*, αἱ συγγένειαι τῶν ἐθνῶν. | 7. | 7. |
| 9 חילו מפניו כל-הארץ | 9. | 9. Ὠδινήσατε ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ πᾶσα ἡ γῆ. |
| 10 יהוה מלך אף-תכון תבל בל-תמוט | 10. | 10. |
| 11 ירעם הים ומלאו | 11. | 11. Βροντήσει ἡ θάλασσα καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς. |
| 12 יעלז שדי וכל-אשר-בו | 12. | 12. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. | 1. | 1. |
| 5. Vana. *Hieron.*, sculptilia. | 5. Dæmonia. | 5. Commentitii. |
| 7. Cognationes populorum. *Heb. int.*, *id.* *Hieron.*, familiæ populorum. | 7. Patriæ gentium. | 7. |
| 9. Pavete a faciebus ejus, universa terra. *Hieron.*, paveat a facie ejus omnis terra. | 9. Commoveatur a facie ejus universa terra. | 9. Parturite a facie ejus, universa terra. |
| 10. Dominus regnavit, etiam firmabitur orbis, ne nutet. *Hieron.*, Dominus regnavit; siquidem appendit orbem immobilem. | 10. Dominus regnavit : etenim correxit orbem terræ, qui non commovebitur. | 10. |
| 11. Sonabit mare et plenitudo ejus. *Hieron.*, tonet mare et plenitudo ejus. | 11. Commoveatur mare et plenitudo ejus. | 11. Tonabit mare et plenitudo ejus. |
| 12. Exsultabit ager, et omne quod in eo. *Hieron.*, gaudeat ager, et omnia quæ in eo sunt. | 12. Gaudebunt campi et omnia quæ in eis sunt. | 12. |

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛΑΣ. |
|---|---|---|
| אז ירננו כל־עצי־יער | | Τότε αἰνέσουσι πάντα τὰ ξύλα τοῦ δρυμοῦ. |
| 13 לפני יהוה ׀ כי בא | 13. | 13. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| Tunc præconia dicent omnia ligna sylvæ. *Hieron.*, tunc laudabunt universa ligna saltus. | Tunc exsultabunt omnia ligna sylvarum. | Tunc laudabunt universa ligna saltus. |
| 13. A facie Domini quia venit. *Hieron.*, ante faciem Domini quoniam venit. | 13. A facie Domini quia venit. | 13. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum CXV.

V. 1. De titulo vide supra ad psalm. XCIII.
V. 5. Ἀ., ἐπίπλαστοι etc. Drusius.
V. 7. *Οἱ λοιποὶ* etc. Sic unus codex Colbertinus. [Sic etiam Eusebius in comment. ad ps. XXVIII, in principio, ubi exhibet ipsa τῶν λοιπῶν verba, et interpretationem Hebraicæ veritatis. DRACH.]
V. 9. Ἀ., Σ., ᾠδινήσατε etc. Sic duo Regii, et Theodoretus.
V. 10. Σ., Κύριος ἐβασίλευσε etc. Drusius.
V. 11. Ἀ., βροντήσει etc. Sic manuss. Symma·

## PSALMUS XCVI.

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 10 רע | 10. | 10. Πονηρόν. |
| חסידיו | | |
| מיד רשעים | | Ἐκ χειρὸς ἀσεβῶν. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 10. Malum. *Hieron.*, *id.* | 10. Malum. | 10. Malum. |
| Sanctorum suorum. *Hieron.*, *id.* | Sanctorum suorum. | |
| De manu impiorum. *Hieron.*, *id.* | De manu peccatoris. | De manu impiorum. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XCVI.

Eusebii nota ad titulum : Μήτε ψαλμὸς, μήτε ᾠδὴ ἐπιγέγραπται παρ' Ἑβραίοις. I. c. neque psalmus, neque canticum inscribitur apud Hebræos.

## PSALMUS XCVII.

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 שיר חדש | 1. | 1. |
| נפלאות | | |
| הושיעה־לו | | |
| 3 אפסי | 3. | 3. |
| 4 הריעו | 4. | 4. |
| ורננו | | Καὶ αἰνεῖτε. |
| 7 ירעם הים ומלאו תבל וישבי בה | 7. | 7. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Canticum novum. *Hieron.*, *id.* | 1. Canticum novum. | 1. |
| Mirabilia. *Hieron.*, *id.* | Mirabilia. | |
| Salvavit sibi. *Hieron.*, *id.* | Salvavit sibi. | |
| 3. Fines. *Hieron.*, *id.* | 3. Termini. | 3. |
| 4. Jubilate. *Hieron.*, *id.* | 4. Jubilate. | 4. |
| Et laudate. *Hieron.*, *id.* | Et exsultate. | Et laudate. |
| 7. Tonet mare et plenitudo ejus : orbis et habitatores ejus. *Hieron.*, *id.* | 7. Moveatur mare et plenitudo ejus : orbis terrarum et qui habitant in eo. | 7. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ἈΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 9 כי־בא | 9. | 9. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 9. Quoniam venit. *Hieron.*, quia venit. | 9. Quoniam venit. | 9. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XCVII.

V. 1. Ἄλλος, ᾆσμα νέον. Coislinianus unus.
Ibid. Σ., τεράστια. Regius unus ex Hesychio.
Ibid. Θ., ἔσωσεν αὐτῷ. Coislinianus unus.
V. 3. Ἄλλος, τὰ τέλη. Coislinianus unus.
V. 4. Ἄλλος, σημάνατε. Coislinianus unus.

## PSALMUS XCVIII.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 4 ועז מלך משפט אהב | 4. | 4. Καὶ κράτος βασιλέως κρίσιν ἠγάπησεν. |
| 6 והוא יענם | 6. | 6. Καὶ αὐτὸς ἐπακούσεται αὐτῶν. |
| 8 ונקם על־עלילותם | 8. | 8. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 4. Et regis fortitudo judicium dilexit. *Hieron.*, imperium regis judicium diligit. | 4. Et honor regis judicium diligit. | 4. Et imperium regis judicium dilexit. |
| 6. Et ipse exaudiebat eos. *Hieron.*, et ipse exaudivit eos. | 6. Et ipse exaudiebat eos. | 6. Et ipse exaudiet eos. |
| 8. Et vindicans super studia illorum. *Hieron.*, et ultor super commutationibus eorum. | 8. Et ulciscens in omnes adinventiones eorum. | 8. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XCVIII.

Ἀνεπίγραφος παρ' Ἑβραίοις. I. e. caret inscriptione apud Hebræos. Hanc notam ad titulum habet Eusebius.
V. 4. Ἀ., καὶ κράτος etc. Drusius.

## PSALMUS XCIX.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 הריעו | 1. | 1. |
| 2 ברננה | 2. | 2. Ἐν αἰνέσει. |
| 3 הוא עשנו ולא ׀ אנחנו עמו וצאן מרעיתו | 3. | 3. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Jubilate. *Hieron.*, *id.* | 1. Jubilate. | 1. |
| 2. In laude. *Hieron.*, *id.* | 2. In exsultatione. | 2. In laude. |
| 3. Ipse fecit nos, et non nos. Populus ejus, et pecus pascuæ ejus. *Hieron.*, ipse fecit nos, et ipsius sumus : populus ejus, et grex pascuæ ejus. | 3. Ipse fecit nos, et non ipsi nos : populus ejus, et oves pascuæ ejus. | 3. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum XCIX.

V. 1. Ἄλλος, σημάνατε etc. Coislin. unus.
V. 2. Ἀ., ἐν αἰνέσει etc. Sic Regii duo, Theodoretus et Drusius.
V. 3. Σ., αὐτὸς etc. Eusebius. Sed hæc interpre-

## PSALMUS C.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1, 2 אזמרה אשכילה ׀ בדרך תמים | 1, 2. | 1, 2. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1, 2. Psallam, intelligam in via perfecta. *Hieron.*, psallam, erudiar in via perfecta. | 1, 2. Psallam et intelligam in via immaculata. | 1, 2. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 4 לבב עקש | 4. | 4. |
| 8 אצמית | 8. | 8. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 4. Cor perversum. *Hieron.*, cor pravum. | 4. Cor pravum. | 4. |
| 8. Succidam. *Hieron.*, perdam. | 8. Interficiebam. | 8. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum C.

V. 2. Σ., μελῳδήσω. Sic duo mss. et Theodoret. V. 4. Hæ lectiones ex Coisliniano uno.

# PSALMUS CI.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 יעטף שיחו | 1. | 1. |
| 2 ושועתי | 2. | 2. |
| 4 ועצמותי כמוקד נחרו | 4. | 4. Καὶ τὰ ὀστᾶ μου ὡς καῦσις ἐψαθυρώθη. |
| 7 הייתי ככוס חרבות | 7. | 7. Ἐγενήθην ὡσεὶ νυκτικόραξ ἐν οἰκοπέδῳ. |
| 9 מהוללי בי נשבעו | 9. | 9. |
| 15 ואת־עפרה | 15. | 15. Καὶ τὸν χοῦν αὐτῆς. |
| 24 ענה בדרך כחו | 24. | 24. |
| 27 וכלם כבגד יבלו כלבוש תחליפם ויחלפו | 27. | 27. |
| 29 יכון | 29. | 29. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Deficiet angore. *Hieron.*, anxius fuerit. | 1. Anxius fuerit. | 1. |
| Eloquium suum. *Hieron.*, *id.* | Precem suam. | |
| 2. Et clamor meus. *Hieron.*, *id.* | 2. Et clamor meus. | 2. |
| 4. Et ossa mea tamquam focus exusta sunt. *Hieron.*, et ossa mea quasi frixa contabuerunt. | 4. Et ossa mea sicut cremium aruerunt. | 4. Et ossa mea ut res exusta aruerunt. |
| 7. Fui sicut falco solitudinum. *Hieron.*, factus sum quasi bubo solitudinum. | 7. Factus sum sicut nycticorax in domicilio. | 7. Factus sum sicut nycticorax in domicilio. |
| 9. Insanientes adversum me jurabant. *Hieron.*, exsultantes per me jurabant. | 9. Et qui laudabant me adversum me jurabant. | 9. |
| 15. Et pulverem ejus. *Hieron.*, *idem.* | 15. Et terræ ejus. | 15. Et humum ejus. |
| 24. Afflixit in via fortitudinem meam. *Hieron.*, *id.* | 24. Respondit ei in via virtutis suæ. | 24. |
| 27. Et omnes ipsi sicut vestis veterascent, sicut vestimentum mutabis eos, et mutabuntur. *Hieron.*, et omnes quasi vestimentum atterentur: quasi pallium mutabis eos, et mutabuntur. | 27. Et omnes sicut vestimentum veterascent, et sicut opertorium mutabis eos, et mutabuntur. | 27. |
| 29. Stabilietur. *Hieron.*, perseverabit. | 29. Dirigetur. | 29. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum CI.

V. 1. Σ., ἀθυμεῖ. Chrysostomus. Eusebius aliter exhibet Symmachi lectionem, ἀθυμᾷ. Unus vero Regius sic habet, ἔνια τῶν ἀντιγράφων ἔχει, τετράδι σαββάτων· πλὴν οὔτε παρὰ τῷ Ἑβραίῳ, οὔτε παρὰ τοῖς ἄλλοις ἑρμηνευταῖς, οὔτε παρὰ τοῖς Ο' εὕρηται.

V. 2. Σ., καὶ ἡ οἰμωγή μου etc. Theodoretus et Euthymius.

nycticoracem, *interpretati sunt*, *Symmachus*, upupam : *Sexta editio*, noctuam, *quod et nos magis sequimur. Denique ubi apud nostros et Græcos legitur :* Factus sum sicut nycticorax in domicilio, *plerique* bubonem *contentiose significari putant*. Sic locum ex Martianæo damus. Ubi notat ille mss. omnes *bos*, non *cos* habere. Cum autem B et C Latine longe dissimiles sint; contra vero ב et כ ita similes, ut teste Eusebio una pro alia sæpe accipiatur, Hieronymum unam pro alia littera accepisse

## PSALMUS CII.

| TO ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | TO ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 2 כל־גמוליו | 2. | 2. |
| 4 ורחמים | 4. | 4. Καὶ οἰκτιρμοῖς. |
| 5 המשביע | 5. | 5. |
| 14 זכור | 14. | 14. |
| 16 כי רוח עברה־בו ואיננו | 16. | 16. Τότε οὐχ ὑπάρξει. |
| 17 וצדקתו | 17. | 17. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 2. Omnium retributionum ejus. *Hieron.*, *ia.* | 2. Omnes retributiones ejus. | 2. |
| 4. Et miserationibus. *Hieron.*, *idem.* | 4. Et miserationibus. | 4. Et miserationibus. |
| 5. Saturans. *Hieron.*, qui replet. | 5. Qui replet. | 5. |
| 14. Recordatus. *Hieron.*, *id.* | 14. Recordatus. | 14. |
| 16. Quia ventus pertransivit in eum, et non ipse. *Hieron.*, quia spiritus pertransiit eum, et non subsistet. | 16. Quoniam spiritus pertransibit in illo, et non subsistet. | 16. Tunc non subsistet. |
| 17. Et justitia ejus. *Hieron.*, *id.* | 17. Justitia illius. | 17. |

### Notæ et variæ lectiones ad Psalmum CII.

V. 2. Σ., πάσας τὰς etc. Reg. unus et Drusius.
V. 4. 'Α., Σ., Ο', καὶ οἰκτιρμοῖς etc. Drusius.
V. 5. Ἄλλος, χορεννύντα. Colbertinus στιχηρῶς scriptus.

## PSALMUS CIII.

| TO ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | TO ΕΒΡΑΙΚΟΝ. Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 יהוה אלהי גדלת מאד | 1. | 1. |
| הוד והדר לבשת | | Ἐπιδοξότητα καὶ διαπρέπειαν... |
| 2 כיריעה | 2. | 2. |
| 4 אש להט | 4. | 4. Πῦρ λάβρον. |
| 5 על־מכוניה | 5. | 5. Ἐπὶ τῆς ἕδρας αὐτῆς. |
| 6 תהום כלבוש כסיתו | 6. | 6. Ἄβυσσον ὡς ἔνδυμα περιέβαλες αὐτήν. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Domine Deus meus, magnificatus es vehementer. *Hieron.*, Domine Deus meus, magnificatus es nimis. | 1. Domine Deus meus, magnificatus es vehementer. | 1. |
| Gloriam et decorem induisti. *Hieron.*, gloria et decore indutus es. | Confessionem et decorem induisti. | Gloriam et decorem... |
| 2. Sicut pellem. *Hieron.*, *id.* | 2. Sicut pellem. | 2. |
| 4. Ignem flagrantem. *Hieron.*, ignem urentem. | 4. Ignem urentem. | 4. Ignem voracem. |
| 5. Super bases suas. *Hieron.*, super basem suam. | 5. Super stabilitatem suam. | 5. Super sedes suas. |
| 6. Abysso quasi vestimento operuisti eam. *Hieron.*, *id.* | 6. Abyssus sicut vestimentum amictus ejus. | 6. Abyssum sicut indumentum circumjecisti ei. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 11 ישברו פראים צמאם׃ | 11. | 11. |
| 14, 15 מצמיח ׀ חציר לבהמה ועשב לעבדת האדם להוציא לחם מן־הארץ׃ ויין ׀ ישמח לבב־אנוש להצהיל פנים משמן ולחם לבב־אנוש יסעד | 14, 15. | 14, 15. |
| 16 עצי יהוה Ὁ Ἑβραῖος, τὰ ξύλα τοῦ Κυρίου. | 16. | 16. Τοῦ πεδίου Κυρίου. |
| 17 אשר־שם צפרים יקננו חסידה ברושים ביתה | 17. Ἄσιδα. | 17. Ἐκεῖ ὄρνεα νοσσεύσουσιν· ἐρωδίῳ ἐλάται οἶκος αὐτῷ. |
| 18 סלעים מחסה לשפנים | 18. | 18. Πέτραι καταφυγὴ τοῖς χοιρογρυλλίοις. |
| 22 יאספון | 22. | 22. |
| 24 מלאה הארץ קנינך | 24. | 24. Ἐπληρώθη ἡ γῆ τῆς κτήσεώς σου. |
| 25 זה ׀ הים גדול ורחב ידים | 25. | 25. Αὕτη ἡ θάλασσα ἡ μεγάλη καὶ εὐρύχωρος χερσίν. |
| 26 יהלכון | 26. | 26. Περιπατεῖ. |
| 28 תפתח ידך ישבעון טוב | 28. | 28. Ἀνοίξεις χεῖρά σου, ἐμπλησθήσονται ἀγαθοῦ. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 11. Frangent onagri sitim suam. *Hieron.*, reficiat onager sitim suam. | 11. Exspectabunt onagri in siti sua. | 11. |
| 14, 15. Germinare faciens fœnum jumento, et herbam ad obsequium hominum : ad educendum panem de terra, et vinum exhilarabit cor hominis, ad nitere faciendum facies ab oleo, et panis cor hominis sustentabit. *Hieron.*, germinans herbam jumentis, et fœnum servituti hominum, ut educat panem de terra, et vinum lætificat cor hominis, ad exhilarandum faciem in oleo, panis autem cor hominis roborat. | 14, 15. Producens fœnum jumentis, et herbam servituti hominum : ut educas panem de terra, et vinum lætificet cor hominis : ut exhilaret faciem in oleo, et panis cor hominis confirmet. | 14, 15. |
| 16. Ligna Domini. *Heb. int. et Hieron.*, *id.* | 16. Ligna campi. | 16. Campi Domini. |
| 17. Ut ibi aves nidificent : ciconia abietes domum ejus. *Hieron.*, ibi aves nidificabunt, milvo abies domus ejus. | 17. Illic passeres nidificabunt : erodii domus dux est eorum. | 17. Illic aves nidificabunt ; erodio abietes domus ejus. |
| 18. Petræ refugium cuniculis. *Hieron.*, petra refugium herinaciis. | 18. Petra refugium herinaciis. | 18. Petræ refugium herinaciis. |
| 22. Congregabuntur. *Hieron.*, recedent. | 22. Congregati sunt. | 22. |
| 24. Impleta est terra possessione tua. *Hieron.*, *id.* | 24. Impleta est terra possessione tua. | 24. Impleta est terra possessione tua. |
| 25. Hoc mare magnum et latum manibus. *Hieron.*, *id.* | 25. Hoc mare magnum et spatiosum manibus. | 25. Hoc mare magnum et latum manibus. |
| 26. Ambulabunt. *Hieron.*, pertranseunt. | 26. Pertransibunt. | 26. Ambulat. |
| 28. Aperies manum tuam, saturabuntur bono. *Hieron.*, aperiente te manum tuam replebuntur bono. | 28. Aperiente te manum tuam omnia implebuntur bonitate. | 28. Aperies manum tuam, replebuntur bono. |

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛΑΣ. |
|---|---|---|
| שיחי 34. | 34. | 34. Ὁμιλία μου. |
| **VERSIO HEBRAICI TEXT.** | **VULGATA LATINA.** | **AQUILA.** |
| 34. Eloquium meum. [*Hieron.*, *idem.* | 34. Eloquium meum. | 34. Colloquium meum. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum CIII.

V. 1. Σ., Κύριε etc. Ex Theodoreto et uno Reg. Ibid. Ἀ., ἐπιδοξότητα etc. Drusius.

V. 2. Ἄλλος, ὡσεὶ δέρμα. Colbertinus στιχηρῶς scriptus.

V. 4. Ἀ., πῦρ λάβρον etc. Drusius.

V. 5. Ἀ., Σ., ἐπὶ τῆς etc. Theodoretus. Colbertinus vero στιχηρῶς scriptus etiam Sextæ editioni tribuit.

V. 6. Ἀ., Θ., ἄβυσσον etc. Theodoretus. Unus codex Regius habet αὐτόν.

V. 11. Σ., ἀνακτήσεται etc. Drusius.

V. 14 et 15. Hunc Symmachi locum plenum habent unus Regius et Theodoretus. Qui postremus legit, πρόσωπον ἐν ἐλαίῳ. Regius vero postea habet ἄρτῳ.

V. 16. Ὁ Ἑβρ. etc. Sic Eusebius et duo Regii. Nescio quid velit Coislinianus qui ad vocem τοῦ πεδίου notat in margine Οʹ, Ἀ., Σ., Θ., Εʹ, Ϛʹ, ἰσχυροῦ.

V. 17. Ἀ., ἐκεῖ etc. Has omnes lectiones ex Eusebio, Theodoreto et duobus mss. Regiis eruimus: βόρατον, sic vertit Symmachus ברושים Græcis litteris vocem Hebraicam exprimens, quod et alibi observatur. In hunc locum notat Drusius:

## PSALMUS CIV.

| TΩ EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 | 1. | 1. |
| קראו בשמו | | |
| 3 התהללו | 3. | 3. Καυχᾶσθε. |
| 5 ומשפטי | 5. | 5. |
| 16 מטה | 16. | 16. |
| 18 ברזל באה נפשו | 18. | 18. |
| 20 משל עמים | 20. | 20. Ἄρχων λαῶν. |
| 28 ולא מרו | 28. | 28. Καὶ οὐ προσήρισαν. |
| 29 וימת | 29. | 29. Καὶ ἐθανάτωσε. |
| 31 אמר ויבא ערב | 31. | 31. Εἶπε καὶ ἦλθε πάμμικτος. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. *Hieron.*, Halleluia. | 1. Alleluia. | 1. |
| Invocate in nomen ejus. *Hieron.*, invocate nomen ejus. | Invocate nomen ejus. | |
| 3. Laudamini. *Hieron.*, exsultate. | 3. Laudamini. | 3. Gloriamini. |
| 5. Et judicia. *Hieron.*, judiciorum. | 5. Judicia. | 5. |
| 16. Virgam. *Hieron.*, *id.* | 16. Firmamentum. | 16. |
| 18. Ferrum ingressa est anima ejus. *Hieron.*, in ferrum venit anima ejus. | 18. Ferrum pertransiit animam ejus. | 18. |
| 20. Dominator populorum. *Hieron.*, princeps populorum. | 20. Princeps populorum. | 20. Princeps populorum. |
| 28. Et non exacerbaverunt. *Hieron.*, et non fuerunt increduli. | 28. Et non exacerbavit. | 28. Et non litigaverunt. |
| 29. Et interfecit. *Hieron.*, et occidit. | 29. Et occidit. | 29. Et occidit. |
| 31. Dixit et venit mixtura insectorum. *Hieron.*, dixit et venit musca omnimoda. | 31. Dixit et venit cynomyia. | 31. Dixit et venit promiscuum. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 35 ויאכל פרי אדמתם | 35. | 35. Καὶ ἔφαγον καρποὺς χθονὸς αὐτῶν. |
| 40 ויבא | 40. | 40. Ἤγαγεν. |
| 45 חקיו | 45. | 45. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 35 Et comedit fructum terræ eorum. *Hieron.*, devoravit fructum terræ eorum. | 35. Et comedit omnem fructum terræ eorum. | 35. Et comederunt fructus terræ eorum. |
| 40. Et adduxit. *Hieron.*, *id.* | 40. Venit. | 40. Duxit. |
| 45. Statuta ejus. *Hieron.*, cæremonias ejus. | 45. Justificationes ejus. | 45. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum CIV.

V. 1. Tit., ἀλληλούϊα. Vide Eusebium. [Scil. Euseb. ita : Τῶν ἐπιγεγραμμένων Ἀλληλούϊα πρῶτος ὁ παρὼν τυγχάνει ψαλμός. I. e., *hic psalmus primus eorum est qui* Alleluia *inscribuntur*. Verum enim vero omnia Hebraica exemplaria carent hoc in psalmo tali inscriptione; et perperam transtulit huc Montfauconius vocem הללו־יה a fine ps. præcedentis. DRACH.]

Ibid. Σ., κηρύσσετε etc. Ex Eusebio, Chrysostomo et Theodoreto.

V. 3. Ἀ., καυχᾶσθε. Sic Eusebius, Theodoretus et mss.

V. 5. Ἄλλος, ἀκριβάσματα etc. Coislin. unus.

V. 16. Ἄλλος, βακτηρίαν. Sic unus.

V. 18. Σ., εἰς σίδηρον etc. Regius unus, Theodo-

## PSALMUS CV.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 כי־טוב | 1. | 1. Ὅτι χρηστός. |
| 3 עשה צדקה | 3. | 3. |
| 4 זכרני יהוה ברצון עמך | 4. | 4. Μνήσθητι ἡμῶν, Κύριε, ἐν τῇ εὐδοκίᾳ τοῦ λαοῦ σου. |
| 7 וימרו | 7. | 7. |
| 11 ויכסו | 11. | 11. |
| 30 ויפלל המגפה | 30. | 30. Ἐξευμενίσατο. |
| 33 ויבטא בשפתיו | 33. | 33. Διέκρινεν ἐν τοῖς χείλεσιν αὐτοῦ. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Quoniam bonus. *Hieron.*, *id.* | 1. Quoniam bonus. | 1. Quoniam bonus. |
| 3. Faciens justitiam. *Hieron.*, et faciunt justitiam. | 3. Et faciunt justitiam. | 3. |
| 4. Memento mei, Domine, in voluntate populi tui. *Hieron.*, recordare mei, Domine, in repropitiatione populi tui. | 4. Memento nostri, Domine, in beneplacito populi tui. | 4. Memento nostri, Domine, in beneplacito populi tui. |
| 7. Et exacerbaverunt. *Hieron.*, et ad iracundiam provocaverunt. | 7. Et irritaverunt. | 7. |
| 11. Et operuerunt. *Hieron.*, operuit. | 11. Operuit. | 11. |
| 30. Dijudicabit. *Hieron.*, *id.* | 30. Placavit. | 30. Propitiavit. |
| Plaga. *Hieron.*, percussio. | Quassatio. | |
| 33. Et effutiit in labiis suis. *Hieron.*, et præcepit labiis suis. | 33. Distinxit in labiis suis. | 33. Dijudicavit in labiis suis. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum CV.

V. 1. *Οἱ Π.*, ὅτι χρηστός. Hieronymus ad Suniam et Fretelam.

V. 3. Ἄλλος, ποιοῦντες ἐλεημοσύνην. Reg. unus ex Chrysostomo.

V. 4. Ἀ., Σ., Ο', Θ. etc. Drusius.

V. 7. Ex Coislin. uno. [Ἄλλος, καὶ ἐφιλ. Sic etiam v. 33 et 43.]

V. 11. Ex eodem.

## PSALMUS CVI.

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛAΣ. |
|---|---|---|
| תפלאותיו לבני אדם 8 | 8. | 8. |
| ויזבחו זבחי תודה 22 | 22. | 22. Καὶ θυσάτωσαν θυσίαν εὐχαριστίας. |
| יקם סערה לדממה 29 | 29. | 29. Ἀναστήσει λαίλαπα εἰς αὔραν. |
| עיר מושב 36 | 36. | 36. Πόλιν κατοικεσίας. |
| לא ימעיט 38 | 38. | 38. Οὐκ ὀλιγώσει. |
| וימעטו וישחו מעצר רעה ויגון 39 | 39. | 39. |
| ויתעם בתהו לא-דרך 40 | 40. | 40. Καὶ πλανήσει αὐτούς.... |
| וישגב אביון מעוני 41 | 41. | 41. Καὶ ὑπεραίρει πτωχὸν ἐκ πενίας. |
| וישם כצאן משפחות | | Καὶ θήσει ὡς ποίμνιον συγγενείας. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 8. Et mirabilia ejus filiis hominum. *Hieron.*, et prodigia ejus in filios hominum. | 8. Et mirabilia ejus filiis hominum. | 8. |
| 22. Et sacrificent sacrificia laudis. *Hieron.*, et immolent hostias gratiarum. | 22. Et sacrificent sacrificium laudis. | 22. Et sacrificent sacrificium gratiarum actionis. |
| 29. Stare fecit turbinem in silentium. *Hieron.*, statuet turbinem in tranquillitatem. | 29. Et statuit procellam ejus in auram. | 29. Excitabit turbinem in auram. |
| 36. Civitatem habitationis. *Hieron.*, ad habitandum. | 36. Civitatem habitationis. | 36. Civitatem habitationis. |
| 38. Non minuet. *Hieron.*, *id.* | 38. Non minoravit. | 38. Non minorabit. |
| 39. Et diminuti sunt et humiliati sunt a tyrannide mala et anxietate. *Hieron.*, imminuta sunt autem et afflicta propter angustiam mali et doloris. | 39. Et pauci facti sunt et vexati sunt a tribulatione malorum et dolore. | 39. |
| 40. Et errare fecit eos in inani absque via. *Hieron.*, et errare eos faciet in solitudine de via. | 40. Et errare fecit eos in invio, et non in via. | 40. Et errare faciet eos... |
| 41. Et sublevavit egenum ab afflictione. *Hieron.*, et sublevabit pauperem de inopia. | 41. Et adjuvit pauperem de inopia. | 41. Et sublevat inopem ex paupertate. |
| Et posuit sicut pecus familias. *Hieron.*, et ponet quasi gregem familias. | Et posuit sicut oves familias. | Et ponet sicut gregem cognationes. |

### Notæ et variæ lectiones ad Psalmum CVI.

V. 8. Σ., καὶ τὰ τεράστια etc. Regius unus et Theodoretus.

V. 22. Ἀ., καὶ θυσάτωσαν etc. Iidem. Regius autem ex Didymo accepit.

V. 29. Ἀ., ἀναστήσει etc. Has lectiones exhibet Drusius.

V. 36. Ἀ., Σ., πόλιν κατοικεσίας. Drusius.

V. 38. Ἀ., οὐκ ὀλιγώσει etc. Idem.

## PSALMUS CVII.

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛAΣ. |
|---|---|---|
| מואב ׀ סיר רחצי 10 | 10. | 10. Μωὰβ λέβης τοῦ λουτροῦ μου. |
| עלי פלשת אתרועע | | Ἐπὶ Φυλιστιαίους συνεταιρισθήσομαι. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 10. Moab olla lotionis meæ. *Hieron.*, Moab lebes pelvis meæ. | 10. Moab lebes spei meæ. | 10. Moab lebes lavacri mei. |
| Super Peleseth taratantarizabo. *Hieron.*, cum Philisthiim fœderabor. | Mihi alienigenæ subditi sunt. | Cum Phylistiæis amicitiam inibo. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 11 עיר מבצר | 11. | 11. |
| 12 הלא אלהים זנחתנו | 12. | 12. |
| ולא תצא אלהים בצבאתינו | | |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 11. Civitatem munitionis. *Hieron.*, civitatem munitam. | 11. Civitatem munitam. | 11. |
| 12. Nonne, Deus, elongasti nos? *Hieron.*, nonne tu, Deus, qui projeceras nos? | 12. Nonne tu, Deus, qui repulisti nos? | 12. |
| Et non egredieris, Deus, cum exercitibus nostris? *Hieron.*, et non exieras, Deus, in exercitibus nostris? | Et non exibis, Deus, in virtutibus nostris? | |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum CVII.

V. 10. Ἀ., Ε', Μωάβ etc. Eusebius.

Ibid. Ἀ., ἐπὶ Φυλιστιαίους συνεταιρισθήσομαι. Hanc esse veram Aquilæ lectionem testificantur Eusebius et Colbertinus unus. Quæ autem omnium interpretum nomine apud Drusium adfertur, ἐμοὶ οἱ ἀλλόφυλοι ἐφιλιώθησαν, ea certe vitiata est, ut et ipse Drusius suspicatur.

De hac voce Hieron. Isaiæ II: *Pro Philistiim [semper] LXX alienigenas interpretati sunt, nomen commune pro proprio: quæ est hodie gens Palæstin[orum]*

## PSALMUS CVIII.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ |
|---|---|---|
| 1 למנצח לדוד מזמור | 1. | 1. Τῷ νικοποιῷ, μελῴδημα τοῦ Δαυίδ. |
| 2 אלהי תהלתי אל־תחרש | 2. | 2. Θεὲ ὑμνήσεώς μου, μὴ κωφεύσῃς. |
| 10 מחרבותיהם | 10. | 10. |
| 11 ינקש נושה לכל־אשר־לו | 11. | 11. |
| 20 שטני | 20. | 20. |
| 24 ובשרי כחש משמן | 24. | 24. |
| 29 שוטני | 29. | 29. |
| 31 משפטי | 31. | 31. Ἀπὸ κρινόντων. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Victori ipsi David psalmus. *Hieron.*, victori David psalmus. | 1. In finem, psalmus David. | 1. Victori, canticum ipsius David. |
| 2. Deus laudis meæ, ne taceas. *Hieron.*, Deus laudabilis mihi, ne taceas. | 2. Deus, laudem meam ne tacueris. | 2. Deus laudationis meæ, ne obsurdescas. |
| 10. De desolationibus suis. *Hieron.*, in parietinis suis. | 10. De habitationibus suis. | 10. |
| 11. Illaqueet fœnerator omnia quæ ei. *Hieron.*, scrutetur exactor universa quæ habet. | 11. Scrutetur fœnerator omnem substantiam ejus. | 11. |
| 20. Adversariorum. *Hieron.*, his qui adversantur. | 20. Eorum qui detrahunt. | 20. |
| 24. Et caro mea macruit a pinguedine. *Hieron.*, et caro mea immutata est absque oleo. | 24. Et caro mea immutata est propter oleum. | 24. |
| 29. Adversarii mei. *Hieron.*, *id.* | 29. Qui detrahunt mihi. | 29. |
| 31. A judicibus. *Hieron.*, *id.* | 31. A persequentibus. | 31. A judicantibus. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum CVIII.

V. 1. 'A., τῷ νικοποιῷ etc. Eusebius, qui ait Aquilam et Symmachum sic pro more suo, συνήθως, vertere.

V. 2. 'A., Θεὲ ὑμνήσεως etc. Has versiones exhibet Chrysostomus.

V. 10. *Οἱ λοιποί*, ἐκ τῶν ἐρειπίων. Drusius.

V. 11. Σ., συγκρούσαι etc. Eusebius et Theodoretus.

## PSALMUS CIX.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ |
|---|---|---|
| 2 רדה בקרב איביך | 2. | 2. Ἐπικράτει ἕνεκα τῶν ἐχθρῶν σου. |
| 3 בהדרי־קדש | 3. | 3. Ἐν διαπρεπείαις ἡγιασμέναις. |
| מרחם משחר לך טל ילדתך | Μηρεμ μεσσααρ λαχθαλ Ιελδεθεχ. | Ἀπὸ μήτρας ἐξωρθρισμένης σοι δρόσος παιδιότητός σου. |
| 4 נשבע יהוה ׀ ולא ינחם | 4. | 4. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 2. Dominare in medio inimicorum tuorum. *Hieron.*, *id.* | 2. Dominare in medio inimicorum tuorum. | 2. Impera propter inimicos tuos. |
| 3. In decoribus sanctitatis. *Hieron.*, in montibus sanctis. | 3. In splendoribus sanctorum. | 3. In decoribus sanctificatis. |
| A vulva ab aurora tibi ros nativitatis tuæ. *Hieron.*, quasi de vulva orietur tibi ros adolescentiæ tuæ. | Ex utero ante luciferum genui te. | A vulva matutina tibi ros puerilitatis tuæ. |
| 4. Juravit Dominus, et non pœnitebit eum. *Hieron.*, *id.* | 4. Juravit Dominus, et non pœnitebit eum. | 4. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum CIX.

V. 2. 'A., ἐπικράτει etc. Has omnes lectiones exhibet Drusius. [Ad versum præcedentem exhibet Eusebius in Comment. ad alium locum, p. 357, Symmachi versionem, quæ sic sonat : τῷ δεσπότῃ μου, pro τῷ Κυρίῳ μου, LXX interpretum. DRACH.]

V. 3. 'A., ἐν διαπρεπείαις etc. Sic Reg. unus, qui duplicem Symmachi versionem habet; prior est ἐν ὄρεσιν ἁγίοις, secundum quam legerit Symmachus הררי pro הדרי. Altera vero Symmachi ἐν δόξῃ ἁγίων, *in gloria sanctorum*, cum הדרי voce convenit. In Præliminaribus disquiritur utrum duas Symmachus, ut Aquila, versiones ediderit, an priores tantum emendaverit.

Ibid. Has omnes lectiones mutuamur partim ex Epiphanio Hæresi 65, partim ex mss. et ex Eusebio qui circa verbum מרחם hæc ait: Τὸ Ἑβραϊκὸν ἔχει,

## PSALMUS CX.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 2 דרושים | 2. | 2. |
| 3 הוד־והדר פעלו | 3. | 3. |
| 5 טרף נתן ליראיו | 5. | 5. Θήραν. |
| יזכר לעולם בריתו | | |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 2. Quæsita. *Hieron.*, exquirenda. | 2. Exquisita. | 2. |
| 3. Gloria et decor opus ejus. *Hieron.*, *id.* | 3. Confessio et magnificentia opus ejus. | 3. |
| 5. Prædam dedit timentibus se. *Hieron.*, escam dedit timentibus se. | 5. Escam dedit timentibus se. | 5. Prædam. |
| Memor erit in æternum pacti sui. *Hieron.*, memor erit in sempiternum pacti sui. | Memor erit in sæculum testamenti sui. | |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum CX.

V. 2. Ἄλλ., ἠκριβωμένα etc. Drusius. Chrysostomus vero habet, ἐξηκριβωμένα.

V. 3. Ἄλλ., ἔπαινος etc. Idem.

V. 5. Σ., θήραν etc. Ex Theodoreto et ex mss.

## PSALMUS CXI.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 3 וצדקתו | 3. | 3. |
| 5 טוב־איש חונן ומלוה יכלכל דבריו במשפט | 5. | 5. |
| משמועה רעה לא יירא | 7. | 7. Ἀπὸ ἀκοῆς πονηρᾶς οὐ φοβηθήσεται. |
| נכון לבו בטח ביהוה | | |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 3. Et justitia ejus. *Hieron.*, *id.* | 3. Et justitia ejus. | 3. |
| 5. Bonus vir miserans et commodans, moderabitur verba sua in judicio. *Hieron.*, bonus vir clemens et fœnerans : dispensabit verba sua in judicio. | 5. Jucundus homo qui miseretur et commodat, disponet sermones suos in judicio. | 5. |
| 7. Ab auditione mala non timebit. *Hieron.*, ab auditu malo non timebit. | 7. Ab auditione mala non timebit. | 7. Ab auditione mala non timebit. |
| Firmum cor ejus fidens in Domino. *Hieron.*, paratum cor ejus confidens in Domino. | Paratum cor ejus sperare in Domino. | |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum CXI.

V. 3. Ἄλλος, ἐλεημοσύνη etc. Drusius.

V. 5. Σ., ἀγαθὸς ἀνὴρ etc. Sic Theodoretus et unus Regius, qui legit ἄνθρωπος.

V. 7. Α., Θ', ἀπὸ etc. Sic unus. Ἄλλος, ἀγγε-

## PSALMUS CXII.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 הללו עבדי יהוה הללו את־שם יהוה *Ὁ Σύρος*, δοῦλοι. | 1. | 1. Ὑμνεῖτε, δοῦλοι, Κύριον, ὑμνεῖτε τὸ ὄνομα Κυρίου. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Laudate, servi Domini, laudate nomen Domini. *Hieron.*, laudate, servi, Dominum, laudate nomen Domini. *Syrus*, servi. | 1. Laudate, pueri, Dominum, laudate nomen Domini. | 1. Laudate, servi, Dominum, laudate nomen Domini. |

## Nota.

V. 1. Has interpretationes mutuamur ex Theodoreto et Eusebio.

## PSALMUS CXIII.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 מעם לעז | 1. | 1. Ἀπὸ λαοῦ ἑτερογλώσσου. |
| 7 חולי | 7. | 7. Ὠδινησάτω. |
| 8 ההפכי | 8. | 8. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. De populo barbaro. *Hieron.*, *idem.* | 1. De populo barbaro. | 1. De populo alterius linguæ. |
| 7. Contremisce. *Hieron.*, contremiscit. | 7. Mota est. | 7. Parturiat. |
| 8. Convertens. *Hieron.*, qui convertit. | 8. Qui convertit. | 8. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| על־חסדך 1 | 1. | 1. |
| עצבידם כסף 4 | 4. | 4. Διαπονήματα αὐτῶν ἀργύριον. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Super misericordia tua. *Hieron.*, propter misericordiam suam. | 1. Super misericordia tua. | 1. |
| 4. Dolores eorum argentum. *Hieron.*, idola gentium argentum. | 4. Simulacra gentium argentum. | 4. Labores eorum argentum. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum CXIII.

V. 1. Ἀ., ἀπὸ λαοῦ etc. Eusebius.
V. 7. Eusebius et codex unus habent ὠδινησάτω. Drusius, ὠδινήσατο. Alius mendose, ὀδυνησάτω.
V. 8. Σ., τοῦ μεταβάλλοντος. Drusius.

## PSALMUS CXIV.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| אנה יהוה מלטה נפשי 4 | 4. | 4. Ὦ δή, Κύριε, περίσωσον τὴν ψυχήν μου. |
| דלותי ולי יהושיע 6 | 6. | 6. |
| אתהלך 9 | 9. | 9. |
| לפני יהוה | | |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 4. Quæso, Domine, erue animam meam. | 4. O Domine, libera animam meam. | 4. O Domine, quæso, serva animam meam. |
| 6. Attenuatus sum, et me servabit. *Hieron.*, humiliatus sum, et salvavit me. | 6. Humiliatus sum, et liberavit me. | 6. |
| 9. Ambulabo. *Hieron.*, *id.* | 9. Placebo. | 9. |
| Ad facies Domini. *Hieron.*, coram Domino. | Domino. | |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum CXIV.

V. 4. Ἀ. *καὶ οἱ λοιποὶ*, ὦ δή, Κύριε. Sic mss. Vide Hieron. Epist. ad Damasum.
V. 6. Σ., ἠτόνησα etc. Theodoretus.

## PSALMUS CXV.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| עניתי מאד 10 | 10. | 10. |
| אני אמרתי בחפזי כל־האדם כזב 11 | 11. | 11. Ἐγὼ εἶπα ἐν τῷ θαμβεῖσθαί με, Πᾶς ἄνθρωπος διάψευσμα. |
| יקר לחסידיו 15 | 15. | 15. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 10. Afflictus sum valde. *Hieron.*, afflictus sum nimis. | 10. Humiliatus sum nimis. | 10. |
| 11. Ego dixi in festinatione mea: Omnis homo mendax. *Hieron.*, ego dixi in stupore meo: Omnis homo mendacium. | 11. Ego dixi in excessu meo: Omnis homo mendax. | 11. Ego dixi in stupore meo: Omnis homo mendacium. |
| 15. Pretiosa. *Hieron.*, gloriosa. | 15. Pretiosa. | 15. |
| Sanctorum ejus. *Hieron.*, *id.* | Sanctorum ejus. | |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum CXV.

Ὁ Ἑβραῖος, καὶ οἱ λοιποὶ ἑρμηνευταί, καὶ μέντοι καὶ ὁ Σύρος, τοῦτον τοῖς προτεταγμένοις συνάπτουσιν. Καὶ γὰρ τῆς αὐτῆς ἔχεται διανοίας. Καὶ τὸν ἔνατον διχῇ διελόντες, τῇ τῶνδε τῶν ψαλμῶν συναφῇ τὸν ἴσον ψαλμῶν φυλάττουσιν ἀριθμόν. I. e. *Hebræus et reliqui Interpretes, itemque Syrus, hunc præcedentibus copulant: siquidem eidem sententiæ hærent: ac nonum psalmum in duos dividentes, per horum tamen psalmorum conjunctionem eumdem servant psalmorum numerum.* Hanc notam habent unus Regius et Theodoretus. Hieronymus tamen dicit Symmachum ut et LXX psalmum in duos dividere.

## PSALMUS CXVII.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ |
|---|---|---|
| 5 ענני במרחב | 5. | 5. |
| 10 אמילם | 10. | 10. |
| 11 סבוני גם סבבוני | 11. | 11. |
| 12 דעכו כאש קוצים | 12. | 12. Καὶ ἀπεσβέσθησαν ὡς πῦρ ἀκανθῶν. |
| 22 היתה לראש פנה | 22. | 22. |
| 23 מאת יהוה היתה זאת היא נפלאת בעינינו | 23. | 23. Παρὰ Κυρίου ἐγένετο τοῦτο. Αὐτὸ παράδοξον ἐφάνη ἡμῖν. |
| 25 אנא יהוה הושיעה נא אנא יהוה הצליחה נא | 25. Αννα αδωναι ωσιεννα αννα αδωναι ασλιαννα. | 25. Ὦ δὴ, Κύριε, σῶσον δὴ, ὦ δὴ, Κύριε, εὐόδωσον δή. |
| 26 ברוך הבא בשם יהוה | 26. Βαρουχ αββα βσαιμ αδωναι. | 26. Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου. |
| 27 אסרו־חג בעבתים עד־קרנות המזבח | 27. Ασρου αγ βααβεθθιμ. | 27. Δήσατε ἑορτὴν ἐν κιμελίοι... |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 5. Exaudivit me in latitudine. *Hieron.*, et exaudivit.... | 5. Et exaudivit me in latitudine. | 5. |
| 10. Succidam eas. *Hieron.*, ultus sum eas. | 10. Ultus sum in eis. | 10. |
| 11. Circumdederunt me, etiam circumdederunt me. *Hieron.*, circumdederunt me et obsederunt me. | 11. Circumdantes circumdederunt me. | 11. |
| 12. Extinctæ sunt quasi ignis spinarum. *Hieron.*, *id.* | 12. Et exarserunt sicut ignis in spinis. | 12. Et extinctæ sunt quasi ignis spinarum. |
| 22. Fuit in caput anguli. *Hieron.*, hic factus est in caput anguli. | 22. Hic factus est in caput anguli. | 22. |
| 23. A Domino fuit istud. *Hieron.*, a Domino factum est istud. | 23. A Domino factum est istud. | 23. A Domino factum est istud. |
| Ipsum mirabile in oculis nostris. *Hieron.*, et hoc est mirabile in oculis nostris. | Et est mirabile in oculis nostris. | Ipsum incredibile visum est nobis. |
| 25. Obsecro, Domine, salva nunc, obsecro, Domine, prosperare fac nunc. *Hieron.*, obsecro, Domine, salva, obsecro: obsecro, Domine, prosperare, obsecro. | 25. O Domine, salvum me fac, o Domine, bene prosperare. | 25. O Domine, obsecro, salva, quæso: o Domine, prosperare fac, quæso. |
| 26. Benedictus qui venit in nomine Domini. *Hieron.*, *id.* | 26. Benedictus qui venit in nomine Domini. | 26. Benedictus qui venit in nomine Domini. |
| 27. Ligate festum in implicationibus usque ad cornua altaris. *Hieron.*, frequentate solemnitatem in frondosis, usque ad cornua altaris. | 27. Constituite diem solemnem in condensis usque ad cornu altaris. | 27. Ligate festum in pinguibus... |

### Notæ et variæ lectiones ad Psalmum CXVII.

V. 5. Σ., καὶ ἐπήκουσέ μου etc. Sic Regius unus ex anonymo.

V. 10. Σ., διέθρυψα αὐτούς. Regius unus.

V. 11. Σ., ἐκύκλωσαν etc. Drusius.

V. 12. Ἀ., Σ., καὶ ἀπεσβέσθησαν etc. Drusius.

V. 22. Σ.; οὗτος ἐγεν-. Theodoretus, Regius unus et Drusius.

V. 23. Ἀ., παρὰ etc. Drusius. Hæc versio apud Corderium Symmacho tribuitur.

Ibid. Ἀ., αὐτὸ παρ- etc. Idem. [Difficile a nobis impetrare possumus ut credamus versionem quæ hic Symmacho tribuitur non esse Aquilæ, siquidem potius convenit ingenio hujus κατὰ πόδας interpretis. Symmacho autem libentius adscriberemus eam quæ ut Aquilæ fertur. Drach.]

## PSALMUS CXVIII.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 אשרי תמימי | 1. | 1. |
| 9 במה יזכה־נער את־ארחו | 9. | 9. |
| 18 נפלאות | 18. | 18. |
| 20 גרסה | 20. | 20. Ἐπεπόθησεν. |
| 23 עבדך ישיח בחקיך | 23. | 23. Ὁ δὲ δοῦλός σου ὁμιλήσει ἐν ἀκριβασμοῖς σου. |
| 24 אנשי עצתי | 24. | 24. |
| 27 ואשיחה | 27. | 27. |
| 28 דלפה נפשי | 28. | 28. |
| 29 דרך־שקר הסר ממני | 29. | 29. Ὁδὸν ψεύδους ἀπόστησον ἐξ ἐμοῦ. |
| 33 הורני | 33. | 33. Φώτισόν με. |
| 35 כי־בו חפצתי | 35. | 35. Ὅτι ἐν αὐτῇ ἐβουλήθην. |
| 39 אשר יגרתי | 39. | 39. Ὃν ὑπεστάλην. |
| 41 כאמרתך | 41. | 41. Κατὰ τὸ λόγιόν σου. |
| 49 זכר־דבר לעבדך | 49. | 49. Μνήσθητι ῥήματος τῶν δούλων σου. |
| 54 זמרות היו־לי חקיך בבית מגורי | 54. | 54. Ἄσματα ἦν μοι τὰ προστάγματά σου ἐν τόπῳ τῆς παροικίας μου. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Beati perfecti. *Hieron.*, beati immaculati. | 1. Beati immaculati. | 1. |
| 9. In quo mundabit adolescens semitam suam? *Hieron.*, in quo corrigit juvenis viam suam? | 9. In quo corrigit adolescentior viam suam? | 9. |
| 18. Mirabilia. *Hieron.*, *id.* | 18. Mirabilia. | 18. |
| 20. Confracta est. *Hieron.*, desideravit. | 20. Concupivit. | 20. Concupivit. |
| 23. Servus tuus meditabitur in præceptis tuis. *Hieron.*, servus autem tuus meditabatur præcepta tua. | 23. Servus autem tuus exercebatur in justificationibus tuis. | 23. Servus autem tuus conversabitur in statutis tuis. |
| 24. Viri consilii mei. *Hieron.*, quasi viri amicissimi mei. | 24. Consilium meum justificationes tuæ. | 24. |
| 27. Et meditabor. *Hieron.*, et loquar. | 27. Et exercebor. | 27. |
| 28. Distillavit anima mea. *Hieron.*, *id.* | 28. Dormitavit anima mea. | 28. |
| 29. Viam mendacii amove a me. *Hieron.*, viam mendacii aufer a me. | 29. Viam iniquitatis amove a me. | 29. Viam mendacii amove a me. |
| 33. Doce me. *Hieron.*, ostende mihi. | 33 Legem pone mihi. | 33. Illumina me. |
| 35. Quia in ipsa volui. *Hieron.*, quia ipsam volui. | 35. Quia ipsam volui. | 35. Quia in ipsa volui. |
| 39. Quod timui. *Hieron.*, quod reveritus sum. | 39. Quod suspicatus sum. | 39. Quo cohibitus sum, *al.*, quo formidavi. |
| 41. Secundum eloquium tuum. *Hieron.*, juxta eloquium tuum. | 41. Secundum eloquium tuum. | 41. Secundum eloquium tuum. |
| 49. Memento verbi erga servum tuum. *Hieron.*, memento sermonis servo tuo. | 49. Memor esto verbi tui servo tuo. | 49. Memento verbi servorum tuorum. |
| 54. Cantus fuerunt mihi statuta | 54. Cantabiles mihi erant ju- | 54. Cantica erant mihi præce- |

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON 'Ελληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| תורתך 55 | 55. | 55. Τὰ ῥήματά σου. |
| כי פקדיך 56 | 56. | 56. Ὅτι τὰ προστάγματά σου. |
| דרכי 59 Ὁ Ἑβρ., τὰς ὁδούς μου. | 59. | 59. |
| ואשיבה | | |
| חבר אני לכל־אשר יראוך 63 Ὁ Σύρος, φίλος. | 63. | 63. Μέτοχος. |
| טוב עשית עם־עבדך 65 | 65. | 65. |
| טוב־אתה 68 | 68. | 68. |
| טפש כחלב לבם 70 | 70. | 70. Ἐλιπάνθη ὡς στέαρ ἡ καρδία αὐτῶν. |
| טוב־לי כי־עניתי למען אלמד חקיך 71 | 71. | 71. |
| ידיך עשוני ויכוננוני 73 | 73. | 73. Αἱ χεῖρές σου ἐποίησάν με καὶ ἥδρασάν με. |
| ואמונה עניתני 75 | 75. | 75. Καὶ πίστει ἐκακούχησάς με. |
| ישובו לי יראיך 79 | 79. | 79. |
| כנאד בקיטור 83 | 83. | 83. |
| כרו־לי זדים שיחות 85 | 85. | 85. Ἔσκαλλόν μοι ὑπερήφανοι βρόχους. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| tua in domo peregrinationum mearum. *Hieron.*, carmina erant mihi præcepta tua in domo peregrinationis meæ. | stificationes tuæ in loco peregrinationis meæ. | pta tua in loco peregrinationis meæ. |
| 55. Legem tuam. *Hieron.*, *id.* | 55. Legem tuam. | 55. Verba tua. |
| 56. Quia præcepta tua. *Hieron.*, *idem.* | 56. Quia justificationes tuas. | 56. Quia præcepta tua. |
| 59. Vias meas. *Hebr. int.*, *et Hieron.*, *id.* | 59. Vias meas. | 59. |
| Et converti. *Hieron.*, *id.* | Et converti. | |
| 63. Socius ego omnibus qui timent te. *Hieron.*, particeps ego sum omnium timentium te. *Syrus*, amicus. | 63. Particeps ego sum omnium timentium te. | 63. Particeps. |
| 65. Bonum fecisti cum servo tuo. *Hieron.*, benefecisti servo tuo. | 65. Bonitatem fecisti cum servo tuo. | 65. |
| 68. Bonus es tu. *Hieron.*, *id.* | 68. Bonus es tu. | 68. |
| 70. Impinguatum est velut adeps cor eorum. *Hieron.*, incrassatum est velut adeps cor eorum. | 70. Coagulatum est sicut lac cor eorum. | 70. Impinguatum est velut adeps cor eorum. |
| 71. Bonum mihi quod afflictus fui, ut discam statuta tua. *Hieron.*, bonum mihi quia afflictus sum, ut discerem præcepta tua. | 71. Bonum mihi quia humiliasti me, ut discam justificationes tuas. | 71. |
| 73. Manus tuæ fecerunt me, et firmaverunt me. *Hieron.*, *id.* | 73. Manus tuæ fecerunt me, et plasmaverunt me. | 73. Manus tuæ fecerunt me, et firmaverunt me. |
| 75. Et vere afflixisti me. *Hieron.*, *id.* | 75. Et in veritate tua humiliasti me. | 75. Et fide afflixisti me. |
| 79. Convertantur ad me timentes te. *Hieron.*, revertantur ad me qui timent te. | 79. Convertantur mihi timentes te. | 79. |
| 83. Sicut uter in fumario. *Hieron.*, quasi uter in pruina. | 83. Sicut uter in pruina. | 83. |
| 85. Foderunt mihi superbi foveas. *Hieron.*, *idem.* | 85. Narraverunt mihi iniqui fabulationes. | 85. Fodiebant mihi superbi laqueos. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ |
|---|---|---|
| כי הכל עבדיך 91 | 91. | 91. Ὅτι τὰ σύμπαντα δοῦλα σά. |
| לא-אשכח פקדיך 93 | 93. | 93. Οὐκ ἐπιλήσομαι τῶν προσταγμάτων σου. |
| קוו 95 | 95. | 95. Προσεδόκησαν. |
| לכל-תכלה ראיתי קץ רחבה מצותך מאד 96 | 96. | 96. Τῇ πάσῃ συντελέσει. |
| כי לעולם היא-לי 98 | 98. | 98. Ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα αὕτη μοι. |
| מזקנים אתבונן כי פקדיך נצרתי 100 | 100. | 100. Ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων κατανοήσω, ὅτι προστάγματά σου ἐτήρησα. |
| כלאתי רגלי 101 | 101. | 101. Εἷρξα πόδας μου. |
| נפשי בכפי תמיד 109 | 109. | 109. Ἡ ψυχή μου ἐν ταρσῷ μου ἐνδελεχῶς. |
| עקב 112 | 112. | 112. |
| כאמרתך 116 | 116. | 116. Τῷ ῥήματί σου. |
| סלית כל-שוגים מחקיך כי-שקר תרמיתם 118 | 118. | 118. Ἀπεσκολόπισας πάντας τοὺς ἀποστρεφομένους ἀπὸ ἀκριβασμοῦ, ὅτι ψευδεῖς συνεπιθέσεις αὐτῶν. |
| סגים השבת כל-רשעי-ארץ 119 | 119. | 119. Στέμφυλα διελογίσω πάντας ἀσεβεῖς τῆς γῆς. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 91. Quia omnes servi tui. *Hieron.*, quia omnia serviunt tibi. | 91. Quoniam omnia serviunt tibi. | 91. Quoniam omnia serviunt tibi. |
| 93. Non obliviscar præceptorum tuorum. *Hieron.*, *id.* | 93. Non obliviscar justificationes tuas. | 93. Non obliviscar præceptorum tuorum. |
| 95. Exspectaverunt. *Hieron.*, *id.* | 95. Exspectaverunt. | 95. Exspectaverunt. |
| 96. Omnis consummationis vidi finem : latum præceptum tuum valde. *Hieron.*, omnis consummationis vidi finem : latum mandatum tuum nimis. | 96. Omnis consummationis vidi finem : latum mandatum tuum nimis. | 96. Omni consummationi. |
| 98. Quia in sæculum ipsum mihi. *Hieron.*, quia in sempiternum hoc est mihi. | 98. Quia in æternum mihi est. | 98. Quia in sæculum ipsum mihi. |
| 100. Præ senibus prudens ero, quia præcepta tua custodivi. *Hieron.*, super senes intellexi : quia præcepta tua servavi. | 100. Super senes intellexi : quia mandata tua quæsivi. | 100. A senioribus intelligam, quia præcepta tua custodivi. |
| 101. Prohibui pedes meos. *Hieron.*, *id.* | 101. Prohibui pedes meos. | 101. Prohibui pedes meos. |
| 109. Anima mea in vola mea indesinenter. *Hieron.*, anima mea in manu mea semper. | 109. Anima mea in manibus meis semper. | 109. Anima mea in vola mea indesinenter. |
| 112. In finem usque. *Hieron.*, propter æternam retributionem. | 112. Propter retributionem. | 112. |
| 116. Secundum verbum tuum. *Hieron.*, *id.* | 116. Secundum eloquium tuum | 116. Dicto tuo. |
| 118. Conculcasti omnes errantes a mandatis tuis, quia mendacium dolus eorum. *Hieron.*, abjecisti omnes qui aversantur præcepta tua : quia injusta cogitatio eorum. | 118. Sprevisti omnes discedentes a judiciis tuis, quia injusta cogitatio eorum. | 118. Palis confixisti omnes errantes a statuto, quia mendaces doli eorum. |
| 119. Scorias cessare fecisti omnes impios terræ. *Hieron.*, quasi scoriam computasti omnes impios terræ. | 119. Prævaricantes reputavi omnes peccatores terræ. | 119 Vinacea reputasti omnes impios terræ. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| סמר מפחדך בשרי 120 | 120. | 120. Ἡλώθη ἀπὸ πτοήσεως ἡ σάρξ μου. |
| עשיתי משפט 121 | 121. | 121. Ἐποίησα κρίσιν. |
| בל-תניחני לעשקי | | Μὴ ἀφῇς με τοῖς συκοφαντοῦσί με. |
| ערב עבדך לטוב 122 | 122. | 122. Ἐγγύησαι.... |
| עת לעשות ליהוה 126 | 126. | 126. |
| הפרו תורתך | | Ἠκύρωσαν τὸν νόμον σου. |
| על לא-שמרו תורתך 136 | 136. | 136. |
| צמתתני קנאתי 139 | 139. | 139. Ἐξώλεσέν με ὁ ζῆλός σου. |
| צר-ומצוק מצאוני מצותיך שעשעי 143 | 143. | 143. Θλιμμὸς καὶ συνοχὴ εὗρόν με... |
| כמשפטך חיני 149 | 149. | 149. Κατὰ κρίσεις σου ζώωσόν με. |
| קרבו רדפי 150 | 150. | 150. |
| קדם ידעתי מעדתיך 152 | 152. | 152. Ἀρχῆθεν ἔγνων ἀπὸ τῶν μαρτυριῶν σου. |
| ריבה ריבי 154 | 154. | 154. Δίκασαι δικασίαν μου. |
| וגאלני | | Καὶ ἀγχίστευσον με. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 120. Horruit a pavore tuo caro mea. *Hieron.*, horripilavit a timore tuo caro mea. | 120. Confige timore tuo carnes meas. | 120. Confixa est a consternatione caro mea. |
| 121. Feci judicium. *Hieron.*, *id.* | 121. Feci judicium. | 121. Feci judicium. |
| Ne permittas me opprimentibus me. *Hieron.*, ne derelinquas me his qui calumniantur me. | Ne tradas me calumniantibus me. | Ne dimittas me calumniantibus me. |
| 122. Fidejube servo tuo in bonum. *Hieron.*, sponde pro servo tuo in bonum. | 122. Suscipe servum tuum in bonum. | 122. Fidejube... |
| 126. Tempus faciendi Domino. *Hieron.*, tempus est ut facias, Domine. | 126. Tempus faciendi, Domine. | 126. |
| Dissipaverunt legem tuam. *Hieron.*, *id.* | Dissipaverunt legem tuam. | Abrogaverunt legem tuam. |
| 136. Propterea quod non custodierunt legem tuam. *Hieron.*, quia non custodierunt legem tuam. | 136. Quia non custodierunt legem tuam. | 136. |
| 139. Succidit me zelus meus. *Hier.*, consumpsit me zelus meus. | 139. Tabescere me fecit zelus meus. | 139. Perdidit me zelus tuus. |
| 143. Afflictio et angustia invenerunt me : præcepta tua delectationes meæ. *Hieron.*, tribulatio et angustia invenerunt me : mandata tua meditatio mea. | 143. Tribulatio et angustia invenerunt me : mandata tua meditatio mea est. | 143. Afflictio et angustia invenerunt me... |
| 149. Secundum judicium tuum vivifica me. *Hieron.*, *id.* | 149. Secundum judicium tuum vivifica me. | 149. Secundum judicia tua vivifica me. |
| 150. Appropinquaverunt persequentes me. *Hieron.*, appropinquaverunt persecutores mei. | 150. Appropinquaverunt persequentes me. | 150. |
| 152. A principio cognovi de testimoniis tuis. *Hieron.*, *id.* | 152. Initio cognovi de testimoniis tuis. | 152. A principio cognovi de testimoniis tuis. |
| 154. Contende contentionem meam. *Hier.*, judica causam meam. | 154. Judica judicium meum. | 154. Judica causam meam. |
| Et redime me. *Hieron.*, *id.* | Et redime me. | Et jure propinquitatis redime me. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| כמשפטיך חיני 156 | 156. | 156. Κατὰ κρίσεις σου ζώωσόν με. |
| בגדים 158 | 158. | 158. Ἀσυνθετοῦντας. |
| שקר שנאתי 163 אהבתי | 163. | 163. Ψεῦδος ἐμίσησα. |
| שבע 164 | 164. | 164. |
| הללתיך | | Ὕμνησά σε. |
| תחנתי 170 | 170. | 170. . . . . |
| בחרתי 173 | 173. | 173. Ἐξελεξάμην. |
| תאבתי 174 | 174. | 174. Ἐξειχόμην. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 156. Secundum judicia tua vivifica me. *Hieron.*, *id.* | 156. Secundum judicium tuum vivifica me. | 156. Secundum judicia tua vivifica me. |
| 158. Prævaricatores. *Hieron.*, prævaricatores tuos. | 158. Prævaricatores. | 158. Prævaricantes. |
| 163. Mendacium odio habui. *Hieron.*, *id.* | 163 Iniquitatem odio habui. | 163. Mendacium odio habui. |
| Dilexi. *Hieron.*, *id.* | Dilexi. | 164. |
| 164. Septies. *Hieron.*, *id.* | 164. Septies. | |
| Laudavi te. *Hieron.*, *id.* | Laudem dixi tibi. | Laudavi te |
| 170. Deprecatio mea. *Hieron.*, *id.* | 170. Postulatio. | 170. Oratio mea. |
| 173. Elegi. *Hieron.*, *id.* | 173. Elegi. | 173. Elegi. |
| 174. Desideravi. *Hieron.*, *id.* | 174. Concupivi. | 174. Mihi vendicavi. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum CXVIII.

V. 1. *Ἄλλος*, ἄμεμπτοι. Coislin. unus.

V. 9. Σ., ἐν τίνι λαμπρυνεῖ νεώτερος etc. Coislinianus unus atque Drusius. Regius autem unus sic habet, διὰ τίνος λαμπρυνεῖ νέος;

V. 18. Σ., τεράστια. Drusius.

V. 20. Ἀ., ἐπεπόθησεν etc. Drusius.

V. 23. Ἀ., ὁ δὲ δοῦλός σου etc. Hæc prodeunt ex Coisliniano IX vel X sæculi. Notandum autem est, ubi vox חק vel etiam משפט occurrit, in altero Coisliniano notari in margine ἀκρίβασμα, πρόσταγμα, si in plurali, ἀκριβάσματα, προστάγματα.

V. 24. Σ., ὡς ἄνδρες etc. Ex eodem.

V. 27. *Ἄλλος*, καὶ μεριμνήσω. Colbertinus στιχηρῶς scriptus.

V. 28. Regius unus ex Origene, *ἡ πέμπτη καὶ ἡ* ἕκτη ἔκδοσις τὸ, *ἔσταξεν ἡ ψυχή μου*, περιέχει, παρὰ δὲ τῷ Συμμάχῳ, *κατέσταξεν ἡ ψυχή μου*. Hilarius vero in Psalmos: *Nonnulli pro eo quod ab illis* (*LXX*) *dictum est*, ἐνύσταξεν ἡ ψυχή μου, *posuerunt*, ἔσταξεν ἡ ψυχή μου. *Quidam autem ex illis non* ἐνύσταξεν, sed κατέσταξεν *transtulit : et aliud*, ἐνύσταξεν, *aliud*, ἔσταξεν, *aliud*, κατέσταξεν *significare intelligitur*. Corderius Aquilæ tribuit.

V. 29. Ἀ., ὁδὸν ψευδ-. Aquilæ et Symmachi lectiones exhibet Eusebius.

V. 33. Ἀ., Θ., φώτισον etc. Theodoretus, codex unus et Drusius.

V. 35. Ἀ., ὅτι ἐν αὐτῇ etc. Drusius.

V. 39. Ἀ., Θ., ὃν ὑπεσ- etc. Theodoretus, unus Reg. qui etiam Theodotioni tribuit, et Drusius.

V. 41. Ἀ., Θ., κατὰ τὸ λόγιόν σου etc. Drusius.

V. 49. Ἀ., μνήσθητι. Hæ lectiones prodeunt ex Corderio.

V. 54. Ἀ., Σ., Θ. Sic Colbertinus unus, et Theodoretus. Suspicor autem in eorum interpretatione legendum esse ἐν οἴκῳ, non ἐν τόπῳ.

V. 55. Ἀ., τὰ ῥήμ- etc. Ex Coislin. num. 48. Suspectum.

V. 56. Ἀ., Ε', ὅτι τὰ προσ-. Ex eodem.

V. 59. Theodoretus, ὁ Ἑβραῖος καὶ οἱ λοιποὶ *τὰς ὁδούς μου*, ἔχει, ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ ἄλλοι ἡρμήνευσαν ἑρμηνευταὶ, καὶ οἱ Ο' ἐν τῷ Ἑξαπλῷ. *Hebræus*, vias meas, *habet. Sic etiam alii interpretes transtulerunt, et LXX in Hexaplo*. Coislinianus, Ἀ., Θ., Ο', τὰς ὁδούς σου. Σ., Ε', ς', τὰς ὁδούς μου.

Ibid. Σ., καὶ ἐπέστρεφον. Drusius.

V. 63. Σ., συνημμένος etc. Has lectiones mutuamur ex duobus Regiis, et ex Theodoreto.

V. 65. Σ., εὐεργέτησας etc. Eusebius, et Drusius.

V. 68. *Οἱ λοιποὶ*, ἀγαθὸς etc. Colbert. unus et Eusebius.

V. 70. *Ἄλλος*, ἐσκληρύνθη etc. Drusius.

Ibid. Ἀ., ἐλιπάνθη etc. Sic ex duobus mss., uno Regio, alio Colbertino atque ex Eusebio.

V. 71. Σ., συνήνεγκε etc. Drusius.

V. 73. Ἀ., αἱ χεῖρές σου etc. Ex uno Regio.

V. 75. Ἀ., καὶ πίστει etc. Coislin. num. 48.

V. 79. Σ., Θ., ἀναστρεψάτωσαν. Sic Regius unus et Theodoretus.

V. 83. *Ἄλλος*, ὡς ἀσκὸς ἐν καπνῷ. Corderius.

V. 85. Ἀ., ἔσκαλλον etc. Drusius.

V. 91. Ἀ., Σ., Ο', Θ., ὅτι τὰ etc. Drusius.

V. 93. Ἀ., οὐκ ἐπιλ- etc. Coislin. num. 48.

V. 95. Σ., Θ., προσεδόκησαν. Theodoretus et duo Regii. Corderius etiam Aquilæ adscribit.

V. 96. Σ., πάσης κατασκ- etc. Ex duobus Regiis et ex Theodoreto.

V. 98. Ἀ., ὅτι εἰς τὸν etc. Drusius.

V. 100. Ἀ., ἀπὸ τῶν πρεσβ- etc. Coislin. n. 48, qui etiam Theodotionis aliam interpretationem affert. Σ., γερόντων etc. Regius unus, qui Θ. et Ε' interpretationem adjicit. Sed mendose fortasse Θ. præposuit : nam Theodotionis alteram versionem præfert Coislinianus.

V. 101. Ἀ., εἶρξα etc. Drusius.

## PSALMUS CXIX.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 שיר המעלות | 1. | 1. Ὠδὴ εἰς τὰς ἀναβάσεις. |
| 2 משפת־שקר | 2. | 2 |
| 3 מה־יתן לך ומה־יסיף לך לשון רמיה | 3. | 3. |
| 4 חצי גבור שנונים עם גחלי רתמים | 4. | 4. . . . σὺν ἀνθρακίαις ἀρκευθίναις. |
| 5 אויה־לי כי־גרתי משך | 5. | 5. |
| 7 ועי אדבר המה למלחמה | 7. | 7. Ὅταν ἐλάλουν αὐτοῖς εἰς πόλεμον. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Canticum graduum. *Hieron.*, *idem*. | 1. Canticum graduum. | 1. Canticum in ascensus. |
| 2. A labio mendacii. *Hieron.*, *idem*. | 2. A labiis iniquis. | 2. |
| 3. Quid dabit tibi, et quid addet tibi lingua dolosa? *Hieron.*, quid detur tibi, aut quid apponatur tibi ad linguam dolosam? | 3 Quid detur tibi, aut quid apponatur tibi ad linguam dolosam? | 3. |
| 4. Sagittæ potentis acutæ cum carbonibus genistarum. *Hieron.*, sagittæ potentis acutæ cum carbonibus juniperorum. | 4. Sagittæ potentis acutæ cum carbonibus desolatoriis. | 4. ... cum carbonibus juniperinis. |
| 5. Hei mihi quia peregrinatus sum Mesech. *Hieron.*, heu mihi quia peregrinatio mea prolongata est. | 5. Hei mihi quia incolatus meus prolongatus est. | 5. |
| 7. Et cum loquebar ipsis ad bellum. *Hieron.*, ego pacifica loquebar, illi bellantia. | 7. Cum loquebar, illis impugnabant me gratis. | 7. Cum loquebar ipsis ad bellum. |

### Notæ et variæ lectiones ad Psalmum CXIX.

V. 1. Ἀ., Σ., Ϛ', ᾠδὴ εἰς τὰς etc. Has lectiones mutuamur ex duobus Regiis et Theodoreto.

V. 2. Ἄλλος, ἀπὸ χείλους ψευδοῦς. Drusius.

V. 3. Ἄλλος, τί παρέξει etc. Sic Regius unus ex Chrysostomo.

V. 4. Ἀ.,....σὺν ἀνθραχ- etc. Ita legit Martianæus. Drusius autem, μετὰ ἀνθραχίαις etc., male. Sequentem vero interpretationem Symmacho et

## PSALMUS CXX.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 אשא עיני אל־ההרים מאין יבא עזרי | 1. | 1. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Levabo oculos meos ad montes: unde veniet auxilium meum. *Hieron.*, levavi oculos meos in montes, unde veniet auxilium mihi. | 1. Levavi oculos meos in montes, unde veniet auxilium mihi. | 1. |

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛAΣ. |
| --- | --- | --- |
| 3 אל־יתן למוט רגלך | 3. | 3. Μὴ δῴης εἰς σφαλμὸν πόδας σου. |
| 5 צלך על־יד ימינך | 5. | 5. |
| 8 ובואך | 8. | 8. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
| --- | --- | --- |
| 3. Non dabit ad nutandum pedem tuum. *Hieron.*, non det in commotionem pedem tuum. | 3. Non det in commotionem pedem tuum. | 3. Ne dederis ad lapsum pedes tuos. |
| 5. Umbra tua. *Hieron.*, protectio tua. | 5. Protectio tua. | 5. |
| Super manum dexteram tuam. *Hieron.*, *id.* | Super manum dexteram tuam. | |
| 8. Et intrare tuum. *Hieron.*, introitum tuum. | 8. Introitum tuum. | 8. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum CXX.

V. 1. Vide ad psalm. CXIX pro titulo hujus et sequentium.

Ibid. Ἄλλος, αἴρω etc. Sic Reg. unus ex Chrysostomo.

V. 3. Ἀ., μὴ δῴης etc. Drusius.

## PSALMUS CXXI.

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛAΣ. |
| --- | --- | --- |
| 1 שמחתי באמרים לי בית יהוה נלך | 1. | 1. |
| 2 עמדות היו רגלינו בשעריך ירושלם | 2. | 2. |
| 3 ירושלם הבנויה כעיר שחברה־לה יחדו | 3. | 3. |
| 4 ששם עלו שבטים | 4. | 4. Ἐκεῖ γὰρ ἀνέβησαν σκῆπτρα. |
| 6 שאלו שלום ירושלם ישליו אהביך | 6. | 6. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
| --- | --- | --- |
| 1. Lætatus sum in dicentibus mihi : Domum Domini ibimus. *Hieron.*, lætatus sum eo quod dixerint mihi : In domum Domini ibimus. | 1. Lætatus sum in his quæ dicta sunt mihi : In domum Domini ibimus. | 1. |
| 2. Stantes fuerunt pedes nostri in portis tuis, Jerusalem. *Hieron.*, stantes erant pedes nostri in portis tuis Jerusalem. | 2. Stantes erant pedes nostri in atriis tuis, Jerusalem. | 2. |
| 3. Jerusalem ædificata ut civitas, quæ juncta est sibi simul. *Hieron.*, Jerusalem quæ ædificatur ut civitas, cujus participatio ejus simul. | 3. Jerusalem quæ ædificatur ut civitas, cujus participatio ejus in idipsum. | 3. |
| 4. Quia illuc ascenderunt tribus. *Hieron.*, quia ibi ascenderunt tribus. | 4. Illuc enim ascenderunt tribus. | 4. Illuc enim ascenderunt sceptra. |
| 6. Postulate pacem Jerusalem. *Hieron.*, rogate pacem Jerusalem. | 6. Rogate quæ ad pacem sunt Jerusalem. | 6. |
| Quieti erunt diligentes te. *Hieron.*, sit bene his qui diligunt te. | Et abundantia diligentibus te. | |

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON 'Ελληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 7 יהי־שלום בחילך | 7. | 7. |
| שלוה בארמנותיך | | |
| 8 אדברה־נא שלום בך | 8. | 8. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 7. Sit pax in antemurali tuo. *Hieron.*, sit pax in muris tuis. | 7. Fiat pax in virtute tua. | 7. |
| Tranquillitas in palatiis tuis. *Hieron.*, abundantia in domibus tuis. | Et abundantia in turribus tuis. | |
| 8. Loquar nunc pacem in te. *Hieron.*, loquar pacem tibi. | 8. Loquebar pacem de te. | 8. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum CXXI.

V. 1. Ἄλλος, εὐφράνθην etc. Regius unus et Drusius.

V. 2. Ἄλλος, ἔστησαν etc. Ex codem Regio.

V. 3. Σ., Ἱερουσαλὴμ etc. Theodoretus, Regius unus et Drusius.

V. 4. 'A., ἐκεῖ γὰρ ἀνέβησαν σκῆπτρα. Unus codex. Drusius habet σκῆπτρα tantum.

## PSALMUS CXXII.

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON 'Ελληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 4 רבת שבעה־לה נפשנו הלעג השאננים הבוז לגאיונים | 4. | 4. Πολλὰ ἐνεπλήσθη ἡ ψυχὴ ἡμῶν τοῦ μυχθισμοῦ τῶν ὀνειδιζόντων, τοῦ ἐξουδενισμοῦ τῶν ὑπερφερῶν. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 4. Multum satiata est sibi anima nostra subsannatione abundantium, despectione superborum. *Hieron.*, multum repleta est anima nostra opprobrio abundantium, et despectione superborum. | 4. Multum repleta est anima nostra, opprobrium abundantibus, et despectio superbis. | 4. Multum repleta est anima nostra subsannatione exprobrantium, despectione superborum. |

## Nota.

V. 4. 'A., πολλὰ etc. Regius unus. Alius legit μοχθισμοῦ. Symmachi lectionem exhibent Theodoretus et Drusius. [Ad istud antecedentis versiculi comma : כי־רב שבענו בוז *quia nimium saturati*

## PSALMUS CXXIII.

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON 'Ελληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 לולי יהוה שהיה לנו | 1. | 1. |
| 4 אזי המים שטפונו נחלה עבר על־נפשנו | 4. | 4. |
| 5 אזי עבר על־נפשנו המים הזידונים | 5. | 5. Τότε παρῆλθον ὑπὲρ τὴν ψυχὴν ἡμῶν ὡς τὰ ὕδατα οἱ ὑπερήφανοι. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Nisi Dominus qui fuit in nobis. *Hieron.*, nisi Dominus fuisset in nobis. | 1. Nisi quia Dominus erat in nobis. | 1. |
| 4. Tunc aquæ inundassent nos : torrens transisset super animam nostram. *Hieron.*, forsitan aquæ circumdedissent nos : torrens transisset super animam nostram. | 4. Forsitan aqua absorbuisset nos : torrentem pertransivit anima nostra. | 4. |
| 5. Tunc transissent super animam nostram aquæ tumidæ. *Hieron.*, forsitan transissent super animam nostram aquæ superbiæ. | 5. Forsitan pertransisset anima nostra aquam intolerabilem. | 5. Tunc transissent super animam nostram quasi aquæ superbi. |

Notæ et variæ lectiones ad Psalmum CXXIII.

V. 1. Σ., εἰ μὴ Κύριος etc. Drusius. V. 4. Ἄλλος, τότε ἂν τὰ ὕδατα etc. Drusius.

## PSALMUS CXXIV.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1, 2 כהר־ציון לא־ימוט לעולם ישב ירושלם | 1, 2. | 1, 2. |
| יהוה סביב לעמו | | |
| 3 למען לא־ישלחו הצדיקים בעולתה ידיהם | 3. | 3. |
| 4 הטיבה | 4. | 4. |
| 5 והמטים עקלקלותם | 5. | 5. Τοὺς δὲ ἐκκλίνοντας εἰς τὰς διαπλοκάς. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1, 2. Sicut mons Sion non commovebitur in sæculum sedebit Jerusalem. *Hieron.*, quasi mons Sion in æternum habitabilis Jerusalem. | 1, 2. Sicut mons Sion non commovebitur in æternum qui habitat in Jerusalem. | 1, 2. |
| Et Dominus circum populum suum. *Hieron.*, et Dominus in circuitu populi sui. | Et Dominus in circuitu populi sui. | |
| 3. Ut non mittant justi in iniquitatem manus suas. *Hieron.*, *id.* | 3. Ut non extendant justi ad iniquitatem manus suas. | 3. |
| 4. Benefac. *Hieron.*, *id.* | 4. Benefac. | 4. |
| 5. Et pervertentes tortuositatibus suis. *Hieron.*, qui autem declinant ad pravitates suas. | 5. Declinantes autem in obligationes. | 5. Declinantes autem in complicationes. |

Notæ et variæ lectiones ad Psalmum CXXIV.

V. 1 et 2. Σ., ὡς τὸ ὄρος etc. Hanc lectionem affert Drusius, quæ est ut videtur Symmachi, pleniorem vero Agellius.

Ibid. Ἄλλος, Κύριος δὲ etc. Chrysostomus.

V. 3. Ἄλλος, διὰ τοῦτο etc. Regius unus et Drusius.

## PSALMUS CXXV.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 בשוב יהוה את־שיבת ציון היינו כחלמים | 1. | 1. |
| 2 רנה | 2. | 2. Αἰνέσεως. |
| הגדיל יהוה לעשות עם אלה | | Μετὰ τούτων. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. In convertendo Dominus captivitatem Sion, fuimus sicut somniantes. *Hieron.*, cum converteret Dominus captivitatem Sion: facti sumus quasi somniantes. | 1. In convertendo Dominus captivitatem Sion, facti sumus sicut consolati. | 1. |
| 2. Laude. *Hieron.*, *id.* | 2. Exsultatione. | 2. Laude. |
| Magnificavit Dominus facere cum istis. *Hieron.*, *id.* | Magnificavit Dominus facere cum eis. | Cum istis. |

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| כאפיקים 4 | 4. | 4. Ὡς καταῤῥοίας |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 4. Quasi torrentes. *Hier.*, sicut rivus. | 4. Sicut torrens. | 4. Sicut defluxus. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum CXXV.

V 1. *Ἄλλος*, ὅταν ἐπιστρέψῃ etc. Chrysostomus. Drusius, ἐπιστρέψει. Suspicor autem hic παρακεκλημένοι ex LXX mendose desumptum esse pro ἐνυπνιαζόμενοι. Nam Pseudo-Hieronymus ait : *Pro* consolati, *omnes pariter editiones*, somniantes *transtulerunt*.

## PSALMUS CXXVI.

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| שוא לכם משכימי קום מאחרי 2 שבת | 2. | 2. Εἰκῇ ὑμῖν ὀρθρίζουσιν ἀναστασθαι, βραδυνοῦσι καθῆσθαι. |
| אכלי לחם העצבים | | Οἱ ἐσθίοντες τὸν ἄρτον διαπονημάτων. |
| שכר פרי הבטן 3 | 3. | 3. |
| כחצים ביד־גבור כן בני 4 הנעורים | 4. | 4. Ὡς βέλη ἐν χειρὶ δυνατοῦ, ὥσπερ υἱοὶ ἐφηβίων. |
| אשרי הגבר אשר מלא את־ 5 אשפתו מהם | 5. | 5. Μακάριος ἀνὴρ ὃς ἐπλήρωσε τὴν φαρέτραν αὐτοῦ ἐξ αὐτῶν. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 2. Frustra vobis mane experrectis surgere, tardantibus sedere. *Hieron.*, frustra est vobis de mane consurgere ; postquam sederitis. | 2. Vanum est vobis ante lucem surgere : surgite postquam sederitis. | 2. Frustra vobis mane experrectis surgere, tardantibus sedere. |
| Edentibus panem dolorum. *Hieron.*, qui manducatis panem dolorum. | Qui manducatis panem doloris. | Qui manducatis panem laborum. |
| 3. Merces fructus ventris. *Hieron.*, *id.* | 3. Merces fructus ventris. | 3. |
| 4. Sicut sagittæ in manu potentis, ita filii juventutum. *Hieron.*, sicut sagittæ in manu potentis, ita filii juventutis. | 4. Sicut sagittæ in manu potentis, ita filii excussorum. | 4. Sicut sagittæ in manu potentis, sicut filii adolescentiarum. |
| 5. Beatus vir qui implevit pharetram suam ex ipsis. *Hieron.*, *id.* | 5. Beatus vir qui implevit desiderium suum ex ipsis. | 5. Beatus vir qui implevit pharetram suam ex ipsis. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum CXXVI.

V. 2. Lectiones Aquilæ et Symmachi exhibet Drusius. Aliam vero anonymi sic effert Reg. unus ex Chrysostomo, ἐγχρονίζειν τοῦ καθῆσθαι. Drusius vero et Chrysostomi edit., χρονίζουσι τοῦ καθῆσθαι.

Ibid. 'A., οἱ ἐσθίοντες etc. Sic lectiones exhibet Martianæus noster ex epist. Hieronymi ad Marcellam in psalmum CXXVI.

V. 3. *Ἄλλος*, μισθὸς ὁ καρπὸς etc. Drusius.

## PSALMUS CXXVII.

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| יגיע כפיך כי תאכל אשריך 2 וטוב לך | 2. | 2. Κόπον ταρσῶν σου ὅτι φάγεσαι, μακάριος εἶ, καὶ ἀγαθόν σοι. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 2. Laborem volarum tuarum quia comedes beatus es, et bonum tibi. *Hieron.*, laborem manuum tuarum comedes : beatus tu, et bene tibi erit. | 2. Labores manuum tuarum quia manducabis beatus es, et bene tibi erit. | 2. Laborem volarum tuarum quia comedes beatus es, et bonum tibi. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 3 בירכתי | 3. | 3. |
| 5 וראה בטוב ירושלם | 5. | 5. |
| 6 שלום על־ישראל | 6. | 6. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 3. In lateribus. *Hieron.*, in penetralibus. | 3. In lateribus. | 3. |
| 5. Et vide in bono Jerusalem. *Hieron.*, et videas bona Jerusalem. | 5. Et videas bona Jerusalem. | 5. |
| 6. Pacem super Israel. *Hieron.*, *idem.* | 6. Pacem super Israel. | 6. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum CXXVII.

V. 2. A., κόπον etc. Sic ex Regio cod. uno, Theodoreto et Hieronymo.
V. 3. Ἄλλος, ἐν τοῖς ἐσωτάτοις etc. Drusius.

## PSALMUS CXXVIII.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 2 גם לא־יכלו לי | 2. | 2. |
| 3 חרשו<br>האריכו למענותם | 3. | 3. Ἠροτρίασαν.<br>Ἐμήκυναν.... |
| 4 עבות | 4. | 4. Βρόχους. |
| 5 ויסגו אחור | 5. | 5. |
| 6 שקדמת שלף יבש | 6. | 6. Ὃ ἀρχῆθεν ἀνέθαλεν ἐξηράνθη. |
| 7 כפו קוצר וחצנו מעמר | 7. | 7. |
| 8 ברכנו | 8. | 8. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA: |
|---|---|---|
| 2. Etiam non prævaluerunt mihi. *Hieron.*, sed non potuerunt mihi. | 2. Etenim non potuerunt mihi. | 2. |
| 3. Araverunt. *Hieron.*, arabant. | 3. Fabricaverunt. | 3. Araverunt. |
| In longum protraxerunt sulcum suum. *Hieron.*, prolongaverunt sulcum suum. | Prolongaverunt iniquitatem suam. | Prolongaverunt... |
| 4. Funes. *Hieron.*, laqueos. | 4. Cervices. | 4. Laqueos. |
| 5. Et recedent retrorsum. *Hieron.*, revertantur retrorsum. | 5. Convertantur retrorsum. | 5. |
| 6. Quæ antequam erumpat exaruit. *Hieron.*, quod statim ut viruerit, exaruit. | 6. Quod priusquam evellatur exaruit. | 6. Quod ab initio regerminavit exaruit. |
| 7. Volam suam metens, et sinum suum colligens manipulos. *Hieron.*, manum suam messor, et sinum suum manipulos faciens. | 7. Manum suam qui metit, et sinum suum qui manipulos colligit. | 7. |
| 8. Benediximus. *Hieron.*, *id.* | 8. Benediximus. | 8. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum CXXVIII.

V. 2. Ἄλλος, ἀλλ' οὐκ ἠδυνήθησαν μοι. Drusius qui sequentem illam lectionem adfert, ἀλλ' οὐχ ὑπερισχ-. Regius autem unus ex Chrysostomo habet, ἀλλ' ὑπερίσχυσα, non male quoad sensum. [Alia lectio incerti addenda e Catena Patrum Gr. T. III, p. 591. Ἄλλος, καίγε οὐκ ἠδυνήθην· *Alius*, etiam non prævalui. Legit יכלתי pro יכלו לי. Drach.]

V. 3. Ἀ., Θ., ἠροτρίασαν. Theodoretus.

Ibid. Ἀ., ἐμήκυναν etc. Theodoretus.

V. 4. Ἀ., Σ., βρόχους. Sic Theodoretus. Unus autem Regius habet βρόχον.

## PSALMUS CXXIX.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 ממעמקים קראתיך יהוה | 1. | 1. Ἐκ βαθέων ἐπεκαλεσάμην σε, Κύριε. |
| 4 למען תורא | 4. | 4. Ἕνεκεν τοῦ φόβου. |
| 5 קויתי יהוה | 5. | 5. |
| קותה נפשי ולדברו הוחלתי | | Ὑπέμεινεν ἡ ψυχή μου, καὶ τὸ ῥῆμα αὐτοῦ ἐκαραδόκησα. |
| 6 נפשי לאדני משמרים לבקר | 6. | 6. Ψυχή μου εἰς Κύριον ἀπὸ φυλασσόντων τὴν πρωΐαν. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. De profundis invocavi te, Domine. *Hieron.*, de profundis clamavi ad te, Domine. | 1. De profundis clamavi ad te, Domine. | 1. De profundis invocavi te, Domine. |
| 4. Ideo timeberis. *Hieron.*, cum terribilis sis. | 4. Propter legem tuam. | 4. Propter timorem. |
| 5. Exspectavi Dominum. *Hieron.*, sustinui Dominum. | 5. Sustinui te, Domine. | 5. |
| Exspectavit anima mea, et in verbo ejus præstolatus sum. *Hieron.*, sustinuit anima mea, et verbum ejus exspectavi. | Sustinuit anima mea in verbo ejus : speravit. | Sustinuit anima mea, et verbum ejus exspectavi. |
| 6. Anima mea ad Dominum a custodibus in mane. *Hieron.*, anima mea ad Dominum : a vigilia matutina. | 6. Anima mea in Domino, a custodia matutina. | 6. Anima mea ad Dominum, a custodientibus matutinum. |

### Notæ et variæ lectiones ad Psalmum CXXIX.

V. 1. Ἀ., ἐκ βαθέων etc. Has omnes lectiones exhibet Drusius.

V. 4. Ἀ., Θ., ἕνεκεν τοῦ φόβου. Sic Theodoretus in edito et in mss. At Hieronymus ait Theodotionem et Symmachum νόμον vertisse. Hieronymi verba sunt : *Pro* nomine, *sive*, lege, *apud eos legitur* THIRA ; *quod Aquila interpretatus est* φόβον, *hoc est*, timorem ; *Symmachus et Theodotion*, νόμον, id

## PSALMUS CXXX.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 ולא־רמו | 1. | 1. |
| בגדלות | | Ἐν μεγαλωσύναις. |
| ובנפלאות ממני | | |
| 2 אם־לא שויתי ודוממתי נפשי כגמל עלי אמו כגמל עלי נפשי | 2. | 2. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Neque elati sunt. *Hieron.*, *id.* | 1. Neque elati sunt. | 1. |
| In magnis. *Hieron.*, *id.* | In magnis. | In magnitudinibus. |
| Et in mirabilibus præ me. *Hieron.*, et in mirabilibus super me. | Neque in mirabilibus super me. | |
| 2. Si non posui et silere feci animam meam : sicut ablactatum super matrem suam : sicut ablactatus super me anima mea. *Hieron.*, si non proposui et silere feci animam meam, sicut ablactatus ad matrem suam ; ita ablactata anima mea. | 2. Si non humiliter sentiebam, sed exaltavi animam meam : sicut ablactatus est super matre sua, ita retribues in anima mea. | 2. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum CXXX.

V. 1. Ἄλλ., οὐδὲ ὑψώθησαν. Drusius.

Ibid. Ἀ., Θ., ἐν μεγαλωσύναις. Theodoretus hanc lectionem Aquilæ; Drusius Theodotioni adscribit.

Ibid. Σ., Θ., οὐδὲ ἐν ὑπερβάλλουσιν etc. Theodoretus et Drusius.

## PSALMUS CXXXI.

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛAΣ. |
|---|---|---|
| 1 ענותו | 1. | 1. Κακουχίας αὐτοῦ. |
| 4 לעפעפי תנומה | 4. | 4. Τοῖς βλεφάροις μου νυσταγμόν. |
| 6 בשדי יער | 6. | 6. Ἐν χώρᾳ δρυμοῦ. |
| 8 וארון עזך | 8. | 8. |
| 9 ילבשו־צדק | 9. | 9. |
| 15 צידה ברך אברך | 15. | 15. Ἐπισιτισμὸν αὐτῆς εὐλογῶν εὐλογήσω. |
| 16 וחסידיה רנן ירננו | 16. | 16. Καὶ οἱ ὅσιοι αὐτῆς αἰνέσει αἰνέσουσι. |
| 18 נזרו | 18. | 18. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Afflictionis ejus. *Hieron.*, *id.* | 1. Mansuetudinis ejus. | 1. Ærumnæ ejus. |
| 4. Palpebris meis dormitationem. *Hieron.*, *id.* | 4. Palpebris meis dormitationem. | 4. Palpebris meis dormitationem. |
| 6. In campis sylvæ. *Hieron.*, in regione sylvæ. | 6. In campis sylvæ. | 6. In regione sylvæ. |
| 8. Et arca fortitudinis tuæ. *Hieron.*, *id.* | 8. Arca sanctificationis tuæ. | 8. |
| 9. Induant justitiam. *Hier.*, *id.* | 9. Induantur justitiam. | 9. |
| 15. Escæ ejus benedicendo benedicam. *Hieron.*, venationem ejus benedicens benedicam. | 15. Viduam ejus benedicens benedicam. | 15. Cibum ejus benedicens benedicam. |
| 16. Et sancti ejus exsultando exsultabunt. *Hieron.*, et sancti ejus laude laudabunt. | 16. Et sancti ejus exsultatione exsultabunt. | 16. Et sancti ejus laude laudabunt. |
| 18. Corona ejus. *Hieron.*, diadema ejus. | 18. Sanctificatio mea. | 18. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum CXXXI.

V. 1. Ἀ., κακουχίας etc. Drusius.

V. 4. Ἀ., Σ., Ο', τοῖς βλεφ- etc. Idem.

V. 6. Ἀ., Σ., ἐν χώρᾳ etc. Idem.

V. 8. Ἄλλ., κιβωτὸς etc. Regius unus ex Chrysostomo et Drusius.

V. 9. Ἄλλος, ἐνδυσάσθωσαν etc. Drusius.

V. 15. Ἀ., ἐπισιτισμὸν etc. Sic ex Theodoreto et

## PSALMUS CXXXII.

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛAΣ. |
|---|---|---|
| 1 הנה מה־טוב ומה־נעים שבת אחים גם־יחד | 1. | 1. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Ecce quam bonum et quam jucundum habitare fratres etiam pariter. *Hieron.*, ecce quam bonum et quam jucundum *etc. ut vulg.* | 1. Ecce quam bonum et quam jucundum habitare fratres in unum. | 1. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 2 כשמן הטוב \| על-הראש ירד על-הזקן זקן-אהרן שירד על-פי מדותיו | 2. | 2. Ὡς ἔλαιον ἀγαθὸν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, καταβαῖνον ἐπὶ τὸν πώγωνα, τὸν πώγωνα Ἀαρὼν, τὸ καταβαῖνον ἐπὶ στόμα ἐνδυμάτων αὐτοῦ. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 2. Sicut oleum bonum super caput, descendens super barbam, barbam Aaron: quod descendens super os vestimentorum ejus. *Hieron.*, sicut unguentum optimum in capite, quod descendit in barbam Aaron: quod descendit super oram vestimentorum ejus. | 2. Sicut unguentum in capite, quod descendit in barbam barbam Aaron, quod descendit in oram vestimenti ejus. | 2. Sicut oleum bonum super caput, descendens super barbam, barbam Aaron, descendens super os indumentorum ejus. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum CXXXII.

V. 1. Ἄλλος, ἰδοὺ δὴ etc. Drusius.

—

## PSALMUS CXXXIII.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 2 קדש | 2. | 2. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 2. Sanctitatem. *Hieron.*, ad sanctum. | 2. In sancta. | 2. |

## Nota.

V. 2. Ἄλλος, ἁγίως etc. Unus Reg. et Drusius.

## PSALMUS CXXXIV.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 3 כי-טוב יהוה | 3. | 3. |
| כי נעים | | Ὅτι εὐπρεπές. |
| 4 ישראל לסגלתו | 4. | 4. |
| 5 כי אני ידעתי כי-גדול יהוה | 5. | 5. |
| 7 מעלה נשאים מקצה | 7. | 7. |
| מוצא | | Ὁ ἐξάγων. |
| מאוצרותיו | | Ἐκ θησαυρῶν αὐτῶν. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 3. Quia bonus est Dominus. *Hieron.*, quoniam bonus Dominus. | 3. Quia bonus est Dominus. | 3. |
| Quoniam jucundum. *Hieron.*, quoniam decens. | Quoniam suave. | Quoniam decens. |
| 4. Israel in peculium suum. *Hieron.*, *id.* | 4. Israel in possessionem sibi. | 4. |
| 5. Quia ego scio quod magnus Dominus. *Hieron.*, *id.* | 5. Quia ego cognovi quod magnus est Dominus. | 5. |
| 7. Levans vapores ab extremo. *Hieron.*, levans nubes de summitatibus. | 7. Educens nubes ab extremo. | 7. |
| Educens. *Hieron.*, *id.* | Qui producit. | Educens. |
| De thesauris suis. *Hieron.*, *id.* | De thesauris suis. | De thesauris ipsorum. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| לישראל 12 | 12. | 12. Τῷ Ἰσραήλ. |
| זכרך 13 | 13. | 13 |
| כל אשר־בטח בהם 18 | 18. | 18. Πᾶς ὃς πέποιθεν ἐπ' αὐτοῖς. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 12. Ipsi Israel. *Hieron.*, Israel. | 12. Israel. | 12. Ipsi Israel. |
| 13. Memoriale tuum. *Hieron.*, *idem.* | 13. Memoriale tuum. | 13. |
| 18. Omnis qui fidit in eis. *Hieron.*, omnes qui confidunt in eis. | 18. Omnes qui confidunt in eis. | 18. Omnis qui fidit in eis. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum CXXXIV.

V. 3. *Ἄλλος*, ὅτι χρηστὸς etc. Drusius.

Ibid. Ἀ., ὅτι εὐπρεπές. Idem.

V. 4. Σ., καὶ τὸν Ἰσραὴλ etc. Theodoretus.

V. 5. *Ἄλλος*, οἶδα γὰρ etc. Sic Regius unus ex Chrysostomo.

V. 7. *Ἄλλος*, ἀναβιβάζων etc. Sic mss. et Drusius.

Ibid. Ἀ., Ο', Θ., Ε' ς', ὁ ἐξάγων etc. Idem.

## PSALMUS CXXXV.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| לרקע הארץ על־המים 6 | 6. | 6. |
| אורים גדלים 7 | 7. | 7. Φῶτα μεγάλα. |
| לממשלת ביום 8 | 8. | 8. |
| לגזרים 13 | 13. | 13. Εἰς ἀποτμήματα. |
| נתן לחם לכל־בשר 25 | 25. | 25. Ὃς δίδωσιν ἄρτον πάσῃ σαρκί. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 6. Expandenti terram super aquas. *Hieron.*, qui firmavit terram super aquas. | 6. Qui firmavit terram super aquas. | 6. |
| 7. Luminaria magna. *Hieron.*, *idem.* | 7. Luminaria magna. | 7. Luminaria magna. |
| 8. Ad dominandum in die. *Hieron.*, in potestatem diei. | 8. In potestatem diei. | 8. |
| 13. In divisiones. *Hieron.*, *id.* | 13. In divisiones. | 13. In dissectiones. |
| 25. Qui dat panem omni carni. *Hieron.*, *id.* | 25. Qui dat escam omni carni. | 25. Qui dat panem omni carni. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum CXXXV.

V. 6. *Ἄλλος*, πλήσαντι etc. Chrysostomus. Regius autem unus ex Chrysostomo habet, πλήσαντι. Coislin. num. 48 hanc lectionem Symmacho tribuit.

V. 7. Ἀ., Σ., Ο', φῶτα etc. Drusius.

## PSALMUS CXXXVI.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| תלינו כנרותינו 2 | 2. | 2. Ἐκρεμάσαμεν κιθάρας ἡμῶν. |
| ותוללינו 3 | 3. | 3. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 2. Suspendimus citharas nostras. *Hieron.*, *id.* | 2. Suspendimus organa nostra. | 2. Suspendimus citharas nostras. |
| 3. Et ululatus nostros. *Hieron.*, qui affligebant nos. | 3. Qui abduxerunt nos. | 3. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 12. Τῷ Ἰσραήλ. | 12. Ἰσραήλ. | 12. Τῷ Ἰσραήλ. |
| 13. | 13. Τὸ μνημόσυνόν σου. *Ἄλλος*, ἡ ἀνάμνησίς σου. | 13. |
| 18. Πᾶς ὁ πεποιθὼς αὐτοῖς. | 18. Πάντες οἱ πεποιθότες ἐπ' αὐτοῖς. Ε', πᾶς ὃς ἐλπίζει ἐπ' αὐτοῖς. ϛ', πᾶς ὁ ἐλπίζων ἐπ' αὐτά. | 18. Καὶ πάντες οἱ ἐλπίζοντες ἐπ' αὐτά. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 12. Ipsi Israel. | 12. Israel. | 12. Ipsi Israel. |
| 13. | 13. Memoriale tuum. *Alius*, recordatio tua. | 13. |
| 18. Omnis qui confisus est in eis. | 18. Omnes qui confidunt in eis. V, omnis qui sperat in eis. VI, omnis sperans in ea. | 18. Et omnes sperantes in ea. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum CXXXIV.

Ibid. Ἀ., Σ., Θ., Ε', ϛ', ἐκ θησαυρῶν αὐτῶν. Sic Drusius. Suspicor hic αὐτῶν pro αὐτοῦ a librario inductum fuisse.

V. 12. Ἀ., Σ., Θ., τῷ Ἰσραήλ. Drusius.

V. 13. *Ἄλλος*, ἡ ἀνάμνησις. Idem.

V. 18. Ἀ., πᾶς ὃς etc. Sic, non πᾶς ὁ, ut habet Drusius, qui has omnes lectiones adfert.

# PSALMUS CXXXV.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 6. | 6. Στερεώσαντι τὴν γῆν ἐπὶ τῶν ὑδάτων. *Ἄλλος*, τῷ πιλήσαντι τὴν γῆν παρ' ὕδασι. | 6. |
| 7. Φῶτα μεγάλα. | 7. Φῶτα μεγάλα. | 7. Τὰ ἄστρα. |
| 8. | 8. Εἰς ἐξουσίαν τῆς ἡμέρας. *Ἄλλος*, ἐπικρατεῖν τῆς ἡμέρας. | 8. |
| 13. Εἰς τομάς. | 13. Εἰς διαιρέσεις. *Ἄλλος*, εἰς τμήματα. | 13. |
| 25. Διδοὺς ἄρτον πάσῃ σαρκί. | 25. Ὁ διδοὺς τροφὴν πάσῃ σαρκί. | 25. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 6. | 6. Qui firmavit terram super aquas. *Alius*, compilanti terram ad aquas. | 6. |
| 7. Luminaria magna. | 7. Luminaria magna. | 7. Astra. |
| 8. | 8. In potestatem diei. *Alius*, ad dominandum in die. | 8. |
| 13. In sectiones. | 13. In divisiones. *Alius*, in sectiones. | 13. |
| 25. Qui dat panem omni carni. | 25. Qui dat escam omni carni. | 25. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum CXXXV.

V. 8. *Ἄλλος*, ἐπικρατεῖν etc. Idem.

V. 13. Ἀ., εἰς ἀποτμήματα etc. Regius unus et Drusius. *Ἄλλος*, εἰς τμήματα. Chrysostomus.

V. 25. Ἀ., ὃς δίδωσιν etc. Sic duo Regii.

# PSALMUS CXXXVI.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 2. Ἐκρεμάσαμεν τὰς λύρας ἡμῶν. | 2. Ἐκρεμάσαμεν τὰ ὄργανα ἡμῶν. | 2. |
| 3. | 3. Οἱ ἀπαγαγόντες ἡμᾶς. *Ἄλλ.*, οἱ καταλαζονευόμενοι ἡμῶν. | 3. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 2. Suspendimus lyras nostras. | 2. Suspendimus organa nostra. | 2. |
| 3. | 3. Qui abduxerunt nos. *Alius*, qui arroganter agebant contra nos. | 3. |

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛAΣ. |
|---|---|---|
| 6 על ראש שמחתי | 6. | 6. Ἐπὶ κεφαλὴν εὐφροσύνης μου. |
| 7 לבני אדום | 7. | 7. |
| 8 השדודה שגמלת לנו | 8. | 8. Ἡ προνενομευμένη. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 6. Super capite lætitiæ meæ. *Hieron.*, in principio lætitiæ meæ. | 6. In principio lætitiæ meæ. | 6. Super capite lætitiæ meæ. |
| 7. Filiorum Edom. *Hieron.*, *id.* | 7. Filiorum Edom. | 7. |
| 8. Vastata. *Hieron.*, *id.* | 8. Misera. | 8. Vastata. |
| Quam retribuisti nobis. *Hieron.*, quam tu retribuisti. | Quam retribuisti nobis. | |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum CXXXVI.

Οὗτος ὁ ψαλμὸς ἀνεπίγραφος παρ' Ἑβραίοις. I. e. *Hic psalmus caret inscriptione apud Hebræos.* Hæc nota est Theodoreti.

V. 2. Ἀ., ἐκρεμάσαμεν etc. Regius unus. Drusius vero sine interpretum nomine adfert.

V. 3. Ἄλλ., οἱ καταλαζονευόμενοι ἡμῶν. Drusius.

V. 6. Ἀ., ἐπὶ κεφαλὴν etc. Drusius.

## PSALMUS CXXXVII.

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | AKYΛAΣ. |
|---|---|---|
| 1 נגד אלהים אזמרך | 1. | 1. Ἔναντι θεῶν μελῳδήσω σοι. |
| 2 כי־הגדלת על־כל־שמך אמרתך | 2. | 2. |
| 3 ביום קראתי ותענני | 3. | 3. |
| תרהבני בנפשי עז | | |
| 5 וישירו בדרכי יהוה | 5. | 5. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. In conspectu deorum cantabo tibi. *Hieron.*, *id.* | 1. In conspectu angelorum psallam tibi. | 1. In conspectu deorum cantabo tibi. |
| 2. Quoniam magnificasti super omnia nomen tuum, eloquium tuum. *Hieron.*, quia magnificasti super omne nomen eloquium tuum. | 2. Quoniam magnificasti super omne nomen sanctum tuum. | 2. |
| 3. In die invocavi, et exaudisti me. *Hieron.*, in die invocabo, et exaudies me. | 3. In quacumque die invocavero te, exaudi me. | 3. |
| Roborabis me in anima mea fortitudine. *Hieron.*, dilatabis in anima mea fortitudinem. | Multiplicabis in anima mea virtutem. | |
| 5. Et cantent in viis Domini. *Hieron.*, *id.* | 5. Et cantent in viis Domini. | 5. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 6 וגבה ממרחק יידע | 6. | 6. Καὶ ἐπηρμένον μακρόθεν γινώσκει. |
| 7 אם־אלך ׀ בקרב צרה תחיני על אף איבי תשלח ידך ותושיעני ימינך | 7. | 7. |
| 8 יהוה יגמר בעדי | 8. | 8. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 6. Et altum a longinquo cognoscet. *Hieron.*, et excelsa de longe cognoscit. | 6. Et alta a longe cognoscit. | 6. Et excelsum de longe cognoscit. |
| 7. Si ambulavero in medio tribulationis vivificabis me: super iram inimicorum meorum mittes manum tuam, et servabit me dextera tua. *Hieron.*, si ambulavero in medio tribulationis vivificabis me: super furorem inimicorum meorum mittes manum tuam, et salvabit me dextera tua. | 7. Si ambulavero in medio tribulationis vivificabis me: et super iram inimicorum tuorum extendisti manum tuam, et salvum me fecit dextera tua. | 7. |
| 8. Dominus perficiet pro me. *Hieron*, Dominus operabitur pro me. | 8. Dominus retribuet pro me. | 8. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum CXXXVII.

Παρὰ Ἀ. καὶ Σ. ἀνεπίγραφος. Ο', Θ., τῷ Δαυίδ. I. e. *Apud A. et S.* caret inscriptione. *LXX*, *Th.*, *Vulg.*, ipsi David. *Hieron.*, *David*. Hanc notam inscriptionis habet Drusius.

V. 1. Ἀ., ἔναντι θεῶν etc. Has lectiones exhibet unus Regius.

V. 2. Ἄλλος, ἐμεγάλυνας etc. Drusius.

V. 3. Ἄλλος, ἐν ᾗ ἂν ἡμ-. Drusius.

Ibid. Σ., συνέστησας etc. Sic unus Regius. Aliam lectionem adfert Drusius sine interpretis nomine, συνέστησας τῇ ψυχῇ μου δυνάμει. Aliam ex Chrysostomo sine nomine item adfert Regius alter

## PSALMUS CXXXVIII.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 למנצח לדוד מזמור | 1. | 1. |
| 3 ארחי ורבעי זרית | 3. | 3. |
| דרכי | | Ὁδούς μου. |
| 4 אין מלה בלשוני | 4. | 4. Οὐκ ἔστι λαλιὰ ἐν γλώσσῃ μου. |
| 6 פלאיה דעת ממני | 6. | 6. |
| נשגבה | | |
| לא־אוכל לה | | Οὐ δυνήσομαι αὐτήν. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Victori, ipsi David psalmus. *Hieron.*, victori, psalmus David. | 1. In finem, psalmus David. | 1. |
| 3. Semitam meam et accubitum meum ventilasti. *Hieron.*, semitam meam et accubationem meam eventilasti. | 3. Semitam meam et funiculum meum investigasti. | 3. |
| Vias meas. *Hieron.*, *id.* | Vias meas. | Vias meas. |
| 4. Non est sermo in lingua mea. *Hieron.*, non est eloquium in lingua mea. | 4. Non est sermo in lingua mea. | 4. Non est loquela in lingua mea. |
| 6. Mirabilis scientia præ me. *Hieron.*, super me est scientia. | 6. Mirabilis facta est scientia tua ex me. | 6. |
| Excelsa est. *Hieron.*, et excelsior est. | Confortata est. | |
| Non potero ei. *Hieron.*, non potero ad eam. | Non potero ad eam. | Non potero eam. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 6. | 6. Καὶ τὰ ὑψηλὰ ἀπομακρόθεν γινώσκει. *Ἄλλοι*, καὶ μετέωρον.... | 6. |
| 7. Ἐὰν πορευθῶ διὰ μέσου θλίψεως, περισώσεις με, κατὰ τῆς ἀναπνοῆς ἐχθρῶν μου ἐκτενεῖς χεῖρά σου, καὶ σώσει με ἡ δεξιά σου. | 7. Ἐὰν πορευθῶ ἐν μέσῳ θλίψεως ζήσεις με· ἐπ' ὀργὴν ἐχθρῶν μου ἐξέτεινας χεῖράς σου, καὶ ἔσωσέ με ἡ δεξιά σου. | 7. |
| 8. | 8. Κύριε, ἀνταποδώσεις ὑπὲρ ἐμοῦ. *Ἄλλος*, Κύριος ἐπιτελέσει ὑπὲρ ἐμοῦ. *Ἄλλος*, Κύριος συντελέσῃ. *Ἄλλος*, ἐπιτελεῖ. | 8. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 6. | 6. Et alta a longe cognoscit. *Alius*, et sublime... | 6. |
| 7. Si ambulavero per medium tribulationis salvabis me: contra respirationem inimicorum meorum extendes manum tuam, et salvabit me dextera tua. | 7. Si ambulavero in medio tribulationis vivificabis me: super iram inimicorum meorum extendisti manus tuas, et salvum me fecit dextera tua. | 7. |
| 8. | 8. Domine, retribues pro me. *Alius*, Dominus perficiet pro me. *Alius*, perficiat. *Alius*, perficit. | 8. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum CXXXVII.

συνίστη τὴν ψυχήν μου δυνάμει. Aliam Theodoretus, συνέστης τῆς ψυχῆς μου δυνάμει.

V. 5. *Ἄλλος*, καὶ ᾀδέτωσαν etc. Sic Drusius et Reg. unus ex Chrysostomo, qui habet ᾀσάτωσαν.

V. 6. Ἀ., καὶ ἐπηρμένον etc. Reg. unus ex Chrysostomo habet ἐπηρμένος. Idem vero aliam lectionem sine interpretis nomine adfert nempe, καὶ μετέωρον.

V. 7. Σ., ἐὰν πορευθῶ etc. Drusius.

V. 8. *Ἄλλος*, Κύριος etc. Sic Drusius et mss. qui varias illas lectiones exhibent: unus præterea habet συντελεῖ.

# PSALMUS CXXXVIII.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 1. | 1. Εἰς τὸ τέλος, ψαλμὸς τῷ Δαυΐδ. | 1. |
| 3. Τὴν ὁδόν μου .. | 3. Τὴν τρίβον μου, καὶ τὸν σχοῖνόν μου ἐξιχνίασας. | 3. Τὴν τρίβον μου καὶ τὴν ὁδόν μου ἐξιχνίασας. |
| Ὁδούς μου. | Ὁδούς μου. Ε', ς', *id.* | Τρίβους μου. |
| 4. Οὐκ ἔστι λαλιὰ ἐν γλώσσῃ μου. | 4. Οὐκ ἔστι λόγος ἄδικος ἐν γλώσσῃ μου. ς', δόλος. | 4. Οὐκ ἔστι λόγος ἐν γλώσσῃ μου. |
| 6. Ὑπερβάλλει με ἡ γνῶσίς σου. | 6. Ἐθαυμαστώθη ἡ γνῶσίς σου ἐξ ἐμοῦ. | 6. |
| | Ἐκραταιώθη. *Ἄλλος*, *id.* *Ἄλλος*, ὑπερεπήρθη. | |
| Πρὸς ἣν οὐ δύνωμαι. | Οὐ μὴ δύνωμαι πρὸς αὐτήν. Ε', ς', οὐ δυνήσομαι πρὸς αὐτήν. | Οὐ δυνήσομαι πρὸς αὐτήν. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 1. | 1. In finem, psalmus David. | |
| 3. Viam meam... | 3. Semitam meam et funiculum meum investigasti. | 3. Semitam meam et viam meam investigasti. |
| Vias meas. | Vias meas. V, VI, *id.* | Semitas meas. |
| 4. Non est loquela in lingua mea. | 4. Non est sermo injustus in lingua mea. VI, dolus. | 4. Non est sermo in lingua mea. |
| 6. Exsuperat me scientia tua. | 6. Mirabilis facta est scientia tua ex me. | 6. |
| | Confortata est. *Alius*, *id.* *Alius*, admodum elevata est. | |
| Adversus quam non possim. | Non potero ad eam. V, VI, non potero adversus eam. | Non potero adversus eam. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 9 אשכנה | 9. | 9. Σκηνώσω. |
| 10 גם־שם ידך תנחני ותאחזני ימינך. | 10. | 10. |
| 11 ואמר אך־חשך ישופני | 11. | 11. |
| ולילה אור בעדני | | Καὶ νὺξ φῶς περὶ ἐμέ. |
| 12 גם־חשך לא־יחשיך ממך ולילה כיום יאיר | 12. | 12. |
| 14 נפלאים מעשיך | 14. | 14. Θαυμαστὰ τὰ ἔργα σου. |
| 15 לא־נכחד עצמי ממך אשר־עשיתי בסתר | 15 | 15. Οὐκ ἐπεκαλύφθη ὀστᾶ μου ἀπὸ σοῦ, οἷς ἐποιήθην ἐν ἀποκρύφῳ. |
| רקמתי בתחתיות ארץ | | Ἐποικίλθην ἐν τοῖς κατωτάτοις τῆς γῆς. |
| 16 גלמי ראו עיניך | 16. | 16. Ἀκατέργαστόν μου εἶδον οἱ ὀφθαλμοί σου. |
| ועל־ספרך כלם יכתבו | | Καὶ ἐπὶ βιβλίον σου πᾶσι γεγραμμένοις. |
| ימים יצרו ולא אחד בהם. | | . . . καὶ οὐ μία ἐν αὐτοῖς. |
| 17 ולי מה־יקרו רעיך אל | 17. | 17. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 9. Habitavero. *Hieron.*, *id.* | 9. Habitavero. | 9. Habitavero. |
| 10. Etiam ibi manus tua deducet me, et tenebit me dextera tua. *Hieron.*, *id.* | 10. Etenim illuc manus tua deducet me, et tenebit me dextera tua. | 10. |
| 11. Et dixero : Verumtamen tenebræ occultabunt me. *Hieron.*, si dixero : Forte tenebræ operient me. | 11. Et dixi : Forsitan tenebræ conculcabunt me. | 11. |
| Et nox lux circa me. *Hieron.*, nox quoque lux erit circa me. | Et nox illuminatio mea in deliciis meis. | Et nox lux circa me. |
| 12. Etiam tenebræ non obscurabunt a te : et nox sicut dies lucebit. *Hieron.*, nec tenebræ habent tenebras apud te, et nox quasi dies lucet. | 12. Quia tenebræ non obscurabuntur a te, et nox sicut dies illuminabitur. | 12. |
| 14. Mirabilia opera tua. *Hieron.*, *idem.* | 14. Mirabilia opera tua. | 14. Mirabilia opera tua. |
| 15. Non occultum fuit corpus meum a te, quando factus fui in occulto. *Hieron.*, non sunt operta ossa mea a te, quibus factus sum in occulto. | 15. Non est occultatum os meum a te, quod fecisti in occulto. | 15. Non sunt occultata ossa mea a te, quibus factus sum in occulto. |
| Varie compactus sum in imis terræ. *Hieron.*, imaginatus sum in novissimis terræ. | Et substantia mea in inferioribus terræ. | Varie compactus sum in imis terræ. |
| 16. Informe meum viderunt oculi tui. *Hieron.*, informem me viderunt oculi tui. | 16. Imperfectum meum viderunt oculi tui. | 16. Imperfectum meum viderunt oculi tui. |
| Et in libro tuo omnia scribentur. *Hieron.*, et in libro tuo omnes scribentur. | Et in libro tuo omnes scribentur. | Et in libro tuo omnibus descriptis. |
| Dies formatæ sunt, et non unum in eis. *Hieron.*, dies formati sunt, et non est una in eis. | Dies formabuntur, et nemo in eis. | . . . et non una in eis. |
| 17. Et mihi quam pretiosæ fuerunt cogitationes tuæ, Deus. *Hie-* | 17. Mihi autem nimis honorati sunt amici tui Deus. | 17. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΪΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| מה עצמו ראשיהם | | Αἱ κεφαλαὶ αὐτῶν ἐκρατ[αιώθη]σαν. |
| 18 הקיצתי ועודי עמך | 18. | 18. |
| 19 אם־תקטל אלוה ׀ רשע | 19. | 19. Ἐὰν κτείνῃς, Θεὸς, ἀ[σεβῆ] |
| ואנשי דמים סורו מני | | |
| 20 אשר ימרוך למזמה נשוא לשוא עריך | 20. | 20. Ὅτι ἀντιλέξουσί σ[οι] ἀπέννοιαν, ἦραν εἰς εἰκῇ ἀντ[ίζηλοι] σου. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| *ron.*, mihi autem quam honorabiles facti sunt amici tui, Deus. | | |
| Quam invaluerunt capita eorum! *Hieron.*, quam fortes pauperes eorum! | Nimis confortatus est principatus eorum. | Capita eorum roborata su[nt] |
| 18. Evigilavi et adhuc ego tecum. *Hieron.*, evigilavi, et adhuc sum tecum. | 18. Exsurrexi, et adhuc sum tecum. | 18. |
| 19. Si occideris, Deus, impium. *Hieron.*, *id.* | 19. Si occideris, Deus, peccatores. | 19. Si occideris, Deus, impi[um] |
| Et viros sanguinum: recedite a me. *Hieron.*, viri sanguinum, declinate a me. | Viri sanguinum, declinate a me. | |
| 20. Qui dicent te in nefas: assumpserunt in vanum hostes tui. *Hieron.*, qui contradicent tibi scelerate: elevati sunt frustra adversarii tui. | 20. Quia dicitis in cogitatione: accipient in vanitate civitates tuas. | 20. Quia contradicent tib[i] insaniam, extulerunt se in va[num] æmuli tui. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum CXXXVIII.

Ἐν ἐνίοις ἀντιγράφοις πρόσκειται, *Ζαχαρίου ἐν τῇ διασπορᾷ*. Τοῦτο δὲ οὔτε παρὰ τῷ Ἑβραίῳ, οὔτε παρὰ τοῖς Ο', οὔτε παρὰ τοῖς ἄλλοις ἑρμηνευταῖς εὗρον. I. e. *In quibusdam exemplaribus additur*, Zachariæ in dispersione. *Hoc autem neque in Hebraico, neque apud LXX, neque apud reliquos interpretes reperi.* Hanc notam de inscriptione quorumdam exemplarium affert Theodoretus.

V. 3. Σ., τὴν ὁδόν μου. Versionem Symmachi ex Drusio, Theodotionis ex Theodoreto mutuamur.

Ibid. Ἀ., Σ., Ο', Θ. etc. Drusius.

V. 4. Ἀ., Σ., οὐκ ἔστι λαλιὰ etc. Sic Martianæus ex Hieronymo Aquilæ et Symmachi lectiones expressit. Verba autem Hieronymi ad Suniam hæc sunt: *Cæterum et apud LXX et apud omnes interpretes, et ipsum Hebraicum, vel* λαλιάν, *vel* λόγον, *id est*, eloquium, *et* verbum, *scriptum habet. Denique Hebraice* MALA *dicitur.* In ed. vero Rom. ad machum legitur ἑτερολογία, *sermo varians*. Quæ lectio non videtur mihi cum verbis Hieronymi gnare. Nam Hieronymus solum intelligit, in [omnibus] alios omnes interpretes vocibus λαλιά et λόγος fuisse, vel similibus, quæ verbum Hebraicum exprimerent; secus quam δόλος, ut legebatur quibusdam exemplaribus.

V. 6. Σ., ὑπερβάλλει etc. Sic unus Regi[us] Drusius.

Ibid. Ἄλλος, ἐκραταιώθη etc. Regius cum Chrysostomo.

Ibid. Ἀ., οὐ δυν- etc. Drusius.

V. 9. Ἀ., σκηνώσω etc. Idem.

V. 10. Σ., ἔτι ἐκεῖ etc. Duo Regii.

V. 11. Σ., ἐὰν εἴπω etc. Unus cod. et Drusius.

Ibid. Ἀ., καὶ νὺξ etc. Drusius et Theodoretus.

## PSALMUS CXXXIX.

| ΤΟ ΕΒΡΑΪΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 3 כל־יום | 3. | 3. |
| 8 עז | 8 | 8. |
| 9 אל־תתן יהוה מאויי רשע | 9. | 9. Μὴ δῷς, Κύριε, τὰ ἐπιποθ[ήμα]τα ἀσεβοῦς. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 3. Omni die. *Hieron.*, tota die. | 3. Tota die. | 3. |
| 8. Fortitudo. *Hieron.*, *id.* | 8. Virtus. | 8. |
| 9. Ne tradas, Domine, desideria impii. *Hieron.*, ne des, Domine, desideria impii. | 9. Ne tradas me, Domine, a desiderio meo peccatori. | 9. Ne des, Domine, desi[deria] impii. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΪΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| זממו אל־תפק ירומו | | |
| 10 ראש מסבי עמל שפתימו יכסימו | 10. | 10. Κεφαλὴν καταστρεφόντων με. . . . |
| 11 יפלם במהמרות בל־יקומו | 11. | 11. Πτωματίσῃς αὐτούς. . . . |
| 12 בל־יכון | 12. | 12. |
| איש־חמס רע יצודנו | | |
| 14 ישבו את־פניך | 14. | 14. Καὶ καθεδοῦνται. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| Cogitationem ejus ne provehas, exaltabunt se. *Hieron.*, scelera ejus ne effundantur, et eleventur. | Cogitaverunt contra me : ne derelinquas me, ne forte exaltentur. | |
| 10. Caput circumdantium me : labor labiorum ipsorum operiet eos. *Hieron.*, amaritudo convivarum meorum : labor labiorum eorum operiet eos. | 10. Caput circuitus eorum : labor labiorum ipsorum operiet eos. | 10. Caput subvertentium me |
| 11. Cadere faciet eos in foveas profundas ne resurgant. *Hieron.*, dejicies eos in foveas, ut non consurgant. | 11. Dejicies eos, in miseriis non subsistent. | 11. Cadere facias eos.. |
| 12. Non firmabitur. *Hieron.*, non dirigetur. | 12. Non dirigetur. | 12. |
| Vir rapinæ malus venabitur ipsum. *Hieron.*, virum iniquum mala capient. | Virum injustum mala capient. | |
| 14. Habitabunt. *Hieron.*, *id.* | 14. Habitabunt. | 14. Et insidebunt. |
| Cum vultu tuo. *Hieron.*, *id.* | Cum vultu tuo. | |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum CXXXIX.

V. 3. Σ., κατὰ πᾶσαν ἡμέραν. Theodoretus.

V. 8. Ἄλλος, κράτος. Sic Drusius.

V. 9. Ἀ., μὴ δῷς etc. Ita Regii duo, Theodoretus et Drusius.

Ibid. Σ., ἐβουλεύσαντο etc. Unus Regius.

V. 10. Σ., ὁ πικρασμὸς etc. Sic duo Regii Theodoretus, melius quam Drusius, qui habet ὁ π

## PSALMUS CXL.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 2 תכון תפלתי קטרת לפניך | 2. | 2. |
| מנחת־ערב | | |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 2. Firmetur oratio mea suffimentum in conspectu tuo. *Hieron.*, dirigatur oratio mea sicut incensum in conspectu tuo. | 2. Dirigatur oratio mea sicut incensum in conspectu tuo. | 2. |
| Munus vesperæ. *Hieron.*, sacrificium vespertinum. | Sacrificium vespertinum. | |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 3 על־דל שפתי | 3. | 3. Ἐπὶ τὰ χείλη μου. |
| 4 אל־תט לבי ׀ לדבר רע להתעולל עללות ׀ ברשע | 4. | 4. |
| ובל־אלחם במנעמיהם | | |
| 5 יהלמני צדיק ׀ חסד ויוכיחני | 5. | 5. |
| כי־עוד ותפלתי ברעותיהם | | Ὅτι ἔτι καὶ προσευχή μου ἐν κακίαις (al. πονηρίαις) αὐτῶν. |
| 6 נשמטו בידי־סלע שפטיהם | 6. | 6. Ὑπεσπάσθησαν ἐν χειρὶ πέτρας οἱ κριταὶ αὐτῶν. |
| ושמעו אמרי כי נעמו | | Ὅτι ἐδορυφορήθησαν (al. ὅτι εὐτρεπίσθησαν). |
| 7 כמו פלח ובקע בארץ נפזרו עצמינו לפי שאול | 7. | 7. Ὁμοίως ἀποκλῶντι καὶ διασχίζοντι ἐν τῇ γῇ, ἐσκορπίσθη τὰ ὀστᾶ ἡμῶν εἰς στόμα ᾅδου. |
| 8 אל־תער נפשי | 8. | 8. Μὴ ἐκκενώσῃς τὴν ψυχήν μου. |
| 10 יפלו במכמריו רשעים | 10. | 10 |
| יחד | | Ἅμα. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 3. Super janua labiorum meorum. *Hieron.*, serva paupertatem labiorum meorum. | 3. Labiis meis. | 3. Super labia mea. |
| 4. Ne inclines cor meum ad verbum malum, ad moliendum studia in impietate. *Hieron.*, ne declines cor meum ad verbum malum, volvere cogitationes impias. | 4. Non declines cor meum in verba malitiæ, ad excusandas excusationes in peccatis. | 4 |
| Et non comedam in deliciis eorum. *Hieron.*, neque comedere in deliciis eorum. | Non communicabo cum electis eorum. | |
| 5. Percutiat malleo me justus misericordia, et increpet me. *Hieron.*, corripiat me justus in misericordia, et arguat me. | 5. Corripiet me justus in misericordia, et increpabit me. | 5. |
| Quoniam adhuc et oratio mea in malis eorum. *Hieron.*, quia adhuc oratio mea pro malitiis eorum. | Quoniam adhuc et oratio mea in beneplacitis eorum. | Quoniam adhuc et oratio mea in malitiis eorum. |
| 6. Demissi sunt in manus petræ judices eorum. *Hieron.*, sublati sunt juxta petram judices eorum. | 6. Absorpti sunt juncti petræ judices eorum. | 6. Sublati sunt in manu petræ judices eorum. |
| Et audient verba mea, quoniam jucunda fuerunt. *Hieron.*, audient verba mea, quoniam decora sunt. | Audient verba mea, quoniam potuerunt. | Quia satellitio munita sunt (*al.*, quia decora fuerunt). |
| 7. Sicut scindens et findens in terra, dispersa sunt ossa nostra in ore sepulcri. *Hieron.*, sicut agricola cum scindit terram: sic dissipata sunt ossa nostra in ore inferni. | 7. Sicut crassitudo terræ erupta est super terram. Dissipata sunt ossa nostra secus infernum. | 7. Quasi frangenti et discindenti in terra dissipata sunt ossa nostra in os inferni. |
| 8. Ne effundas animam meam. *Hieron.*, ne evacues animam meam. | 8. Ne auferas animam meam. | 8. Ne evacues animam meam. |
| 10. Cadent in retinacula ejus impii. *Hieron.*, incident in rete ejus impii. | 10. Cadent in retiaculo ejus peccatores. | 10. |
| Simul. *Hieron.*, *id.* | Singulariter. | Simul. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum CXL.

V. 2. Ἄλλος, ταχθήτω etc. Reg. unus et Drusius.

Ibid. Ἄλλος, δῶρον etc. Duo Regii et Drusius.

V. 3. Ἀ., Θ., ἐπὶ τὰ χείλη μου etc. Drusius.

V. 4. Σ., μὴ παρατρέψῃς etc. Unus Reg., Theodoretus et Drusius, qui id sine interpretis nomine adfert. Regius habet, λόγους πονηρίας.

Ibid. Σ., μὴ δὲ συμφάγοιμι etc. Sic unus Regius. Drusius vero minus recte, μὴ συμφάγοιμαι. Edit. Rom. Symmacho tribuit. Alteram item lectionem habet Drusius.

V. 5. Ἄλλος, κατελασάτω etc. Sic unus Regius optime secundum Hebraicam vocem. Drusius vero, κατελεησάτω etc.

Ibid. Ἀ., ὅτι ἔτι καὶ etc. Has lectiones suppeditant Theodoretus, Reg. unus et Drusius.

V. 6. Ἀ., ὑπεσπάσθησαν etc. Lectionem Aquilæ

## PSALMUS CLXI.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 4 ואתה ידעת נתיבתי | 4. | 4. Ὅτι σὺ ἔγνως τὰς τρίβους μου. |
| 7 הקשיבה ׀ אל־רנתי כי־דלותי מאד | 7. | 7. |
| 8 הוציאה ממסגר ׀ נפשי | 8. | 8. Ἐξάγαγε ἐξ ἀποκλεισμοῦ τὴν ψυχήν μου. |
| את־שמך בי יכתרו צדיקים כי תגמל עלי | | Ἐμὲ καραδοκήσουσι δίκαιοι ἕως οὗ ἀνταποδῷς μοι. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 4. Et tu nosti semitam meam. *Hieron*, tu enim nosti semitam meam. | 4. Et tu cognovisti semitas meas. | 4. Quia tu nosti semitas meas. |
| 7. Intende deprecationem meam, quia attenuatus sum valde. *Hieron.*, ausculta deprecationem meam, quoniam infirmatus sum nimis. | 7. Intende ad deprecationem meam, quia humiliatus sum nimis. | 7. |
| 8. Educ de clausura animam meam. *Hieron.*, educ de carcere animam meam. | 8. Educ de custodia animam meam. | 8. Educ de clausura animam meam. |
| Nomen tuum in me coronabunt justi, cum retribueris super me. *Hieron.*, nomini tuo : in me coronabuntur justi, cum retribueris mihi. | Nomini tuo : me exspectant justi, donec retribuas mihi. | Me exspectabunt justi, donec retribuas mihi. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum CXLI.

V. 4. Α., ὅτι σὺ ἔγνως etc. Reg. unus.

V. 7. Σ., ἀκρόασαι etc. Theodoretus et Drusius.

V. 8. Ἀ., ἐξάγαγε etc. Reg. unus. Symmachi vero lectionem habet Drusius.

## PSALMUS CXLII.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 באמנתך | 1. | 1. Ἐν τῇ βεβαιότητί σου. |
| 4 ותתעטף עלי רוחי | 4. | 4. |
| 5 הגיתי בכל־פעלך | 5. | 5. Ἐμελέτησα πάσας τὰς πράξεις σου. |
| במעשה ידיך אשוחח | | |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| | Quando persequebatur eum Absalom filius ejus. | |
| 1. In veritate tua. *Hieron.*, *id.* | 1. In veritate tua. | 1. In firmitate tua. |
| 4. Et involvit se super me spiritus meus. *Hieron.*, et anxius fuit in me spiritus meus. | 4. Et anxiatus est super me spiritus meus. | 4. |
| 5. Meditatus sum in omnibus operibus tuis. *Hieron.*, meditabar omnia opera tua. | 5. Meditatus sum in omnibus operibus tuis. | 5. Meditatus sum omnia opera tua. |
| In opere manuum tuarum meditabor. *Hieron.*, facta manuum tuarum loquebar. | In factis manuum tuarum meditabar. | |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum CXL.

habet Reg. unus, Symmachi vero Regii duo et Drusius.

Ibid. Σ., ἀκούσονται etc. Hic mire variant exemplaria. Lectiones notatu digniores proferimus, ut habentur in uno Regio et apud Drusium.

V. 7. Ἀ., ὁμοίως ἀποκλῶντι etc. Sic duo Regii et Drusius. Duo vero Regii habent, ὁμοίως εἰ. Drusius vero ὁμοίως tantum. Infra Reg. unus, εἰς στόμα ᾅδου, recte. Drusius, εἰς τὸν ᾅδην. In versione Symmachi unus Reg. habet εἰς ᾅδου. In lectione Quintæ unus item Regius habet, διεσκορπίσθησαν πάντα τὰ ὀστᾶ etc.

V. 8. Ἀ., μὴ ἐκκενώσῃς. Reg. unus.

V. 10. Σ., ἐμπέσοιεν etc. Reg. unus et Drusius. Pro ἁμαρτωλοὶ ad Symmachum Agellius habet παράνομοι, forte melius.

Ibid. Ἀ., ἅμα etc. Reg. unus.

## PSALMUS CXLI.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 4. Σὺ γὰρ οἶδας τὴν τρίβον μου. | 4. Καὶ σὺ ἔγνως τὰς τρίβους μου. | 4. |
| 7. Ἀκρόασαι τὰς λαλιάς μου, ὅτι ἠτόνησα σφόδρα. | 7. Πρόσχες πρὸς τὴν δέησίν μου, ὅτι ἐταπεινώθην σφόδρα. | 7. |
| 8. Ἔξω ποίησον ἀπὸ συγκλεισμοῦ τὴν ψυχήν μου. | 8. Ἐξάγαγε ἐκ φυλακῆς τὴν ψυχήν μου. | 8. |
| Τὸ ὄνομά σου στεφανώσονται δίκαιοι, ὅταν εὐεργετήσῃς με. | Τῷ ὀνόματί σου, Κύριε. Ἐμὲ ὑπομενοῦσι δίκαιοι, ἕως οὗ ἀνταποδῷς μοι. Ἄλλος, ὅτι εὐεργέτησάς με. | |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 4. Tu enim nosti semitam meam. | 4. Et tu cognovisti semitas meas. | 4. |
| 7. Ausculta sermones meos, quia infirmatus sum valde. | 7. Intende ad deprecationem meam, quia humiliatus sum nimis. | 7. |
| 8. Emitte de clausura animam meam. | 8. Educ de custodia animam meam. | 8. |
| Nomen tuum coronabunt justi, cum benefeceris mihi. | Nomen tuum, Domine. Me exspectabunt justi, donec retribuas mihi. *Alius*, quia benefecisti mihi. | |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum CXLI.

Ibid. Lectionem Aquilæ adfert ex Euthymio Drusius, sed Latine tantum: lectionem Symmachi habet Theodoretus, postremam Drusius.

## PSALMUS CXLII.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| | Ὅτε αὐτὸν ὁ υἱὸς κατεδίωκεν. | |
| 1. Ἐν τῇ πίστει σου. | 1. Ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου. | 1. |
| 4. Καὶ περιειλεῖτο ἐπ' ἐμὲ ἡ ψυχή μου. | 4. Καὶ ἠκηδίασεν ἐπ' ἐμὲ τὸ πνεῦμά μου. | 4. |
| 5. | 5. Ἐμελέτησα ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις σου. | 5. |
| Τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου διελάλουν. | Ἐν ποιήμασι τῶν χειρῶν σου ἐμελέτων. | |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| | Quando illius eum persequebatur. | |
| 1. In fide tua. | 1. In veritate tua. | 1. |
| 4. Et circumvolvebatur super me anima mea. | 4. Et anxiatus est super me spiritus meus. | 4. |
| 5. | 5. Meditatus sum in omnibus operibus tuis. | 5. |
| Opera manuum tuarum edisserebam. | In factis manuum tuarum meditabar. | |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 6 נפשי ׀ כארץ־עיפה לך | 6. | 6. |
| 7 אל־תסתר פניך ממני | 7. | 7. |
| ונמשלתי עם־ירדי בור | | Καὶ παραβληθήσομαι μετὰ τῶν καταβαινόντων εἰς λάκκον. |
| 8 בבקר | 8. | 8. |
| 10 בארץ מישור | 10. | 10. Διὰ γῆς ὁμαλῆς. |
| 11 בצדקתך | 11. | 11. |
| 12 תצמית | 12. | 12. Ἐξολέσεις. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 6. Anima mea sicut terra lassa tibi. *Hieron.*, anima mea quasi terra sitiens ad te. | 6. Anima mea sicut terra sine aqua tibi. | 6. |
| 7. Ne abscondas faciem tuam a me. *Hieron.*, *id.* | 7. Ne avertas faciem tuam a me. | 7. |
| Et comparabor cum descendentibus in lacum. *Hieron.*, et comparabor descendentibus in lacum. | Et similis ero descendentibus in lacum. | Et comparabor cum descendentibus in lacum. |
| 8. In matutino. *Hieron.*, mane. | 8. Mane. | 8. |
| 10. In terram rectitudinis. *Hieron.*, in terram rectam. | 10. In terram rectam. | 10. Per terram planam. |
| 11. In justitia tua. *Hieron.*, *id.* | 11. In æquitate tua. | 11. |
| 12. Exscindes. *Hieron.*, dissipabis. | 12. Disperdes. | 12. Perdes. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum CXLII.

Ταύτην τὴν προσθήκην τῆς ἐπιγραφῆς, οὔτε παρὰ τῷ Ἑβραίῳ, οὔτε παρὰ τοῖς ἄλλοις εὗρον ἑρμηνευταῖς. I. e. *Hoc inscriptionis additamentum, neque in Hebraico, neque apud alios interpretes reperi.* Hanc notam in titulum habet Theodoretus.

V. 1. Ἀ., ἐν τῇ βεβαιότητί σου etc. Sic unus Reg.

V. 4. Σ., καὶ περιειλεῖτο etc. Reg. unus. Hanc vero et versus 1 lectiones sine interpretum nomine adfert Drusius.

V. 5. Ἀ., ἐμελέτησα etc. Reg. unus.

Ibid. Σ., τὰ ἔργα etc. Reg. unus, qui habet ἐμελέτων pro διελάλουν. Drusius, qui nomen interpre-

## PSALMUS CXLIII.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 לדוד | 1. | 1. |
| 3 מה־אדם ותדעהו | 3 | 3. Τί ἐστιν ἄνθρωπος, καὶ γνώσῃ αὐτόν; |
| 4 אדם להבל דמה | 4. | 4. |
| 5 הט־שמיך ותרד גע בהרים ויעשנו | 5. | 5. |
| 12 מגדלים | 12. | 12. Μεμεγαλυμμένα. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Ipsi David. *Hieron.*, *id.* | 1. Ipsi David. | 1. |
| 3. Quid est homo, et cognovisti eum? *Hieron.*, quid est homo, quia agnoscis eum? | 3. Quid est homo, quia innotuisti ei? | 3. Quid est homo, et cognosces eum? |
| 4. Homo vanitati similis est. *Hieron.*, homo vanitati assimilatus est. | 4. Homo vanitati similis factus est. | 4. |
| 5. Inclina cœlos tuos, et descende: tange montes et fumigabunt. *Hieron.*, *id.* | 5. Inclina cœlos tuos, et descende: tange montes et fumigabunt. | 5. |
| 12. Grandescentes. *Hieron.*, augentes. | 12. Novellæ. | 12. Grandescentes. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| כזוית מחטבות | | Ὡς ἐπαγώνια διεσκεδασμένα. |
| 14 אין פרץ ואין יוצאת ואין צוחה ברחבתינו | 14. | 14. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| Sicut anguli incisi. *Hieron.*, quasi anguli, ornati. | Compositæ, circumornatæ. | Quasi angularia dissipata. |
| 14. Non irruptio, nec egrediens, nec clamor in plateis nostris. *Hieron.*, non est interruptio, et non est egressus, et non est ululatus in plateis nostris. | 14. Non est ruina maceriæ, neque transitus, neque clamor in plateis eorum. | 14. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum CXLIII.

Ἐν ἐνίοις τῶν ἀντιγράφων προσκείμενον εὗρον, *πρὸς τὸν Γολιάθ*· οὔτε δὲ παρὰ τῷ Ἑβραίῳ, οὔτε παρὰ τοῖς ἄλλοις ἑρμηνευταῖς, οὔτε παρὰ τοῖς Οʹ ἐν τῷ Ἑξαπλῷ. I. e. *In quibusdam exemplaribus hoc reperi*, adversus Goliath. *Sed non apud Hebraicum, neque apud reliquos interpretes, neque apud LXX in Hexaplo.* Hæc nota in titulum est Theodoreti, eademque habetur in duobus Regiis.

V. 1. Ἄλλοι, τῷ Δαυΐδ. Vide supra.

V. 3. Ἀ., τί ἐστιν etc. Sic duo Regii.

## PSALMUS CXLIV.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 תהלה לדוד לעולם ועד | 1. | 1. Ὕμνησις τοῦ Δαυΐδ. |
| 3 אין חקר | 3. | 3. |
| 5 הדר כבוד הודך ודברי נפלאותיך אשיחה | 5. | 5. |
| 6 וגדלותיך אספרנה | 6. | 6. Καὶ μεγαλοσύνας σου διηγήσομαι αὐτάς. |
| 7 טובך וצדקתך ירננו | 7. | 7. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Laus ipsi David. *Hieron.*, laudatio David. | 1. Laudatio ipsi David. | 1. Laudatio ipsius David. |
| In sæculum et in perpetuum. *Hieron.*, in æternum et ultra. | In æternum et in sæculum sæculi. | |
| 3. Non est investigatio. *Hieron.*, non est inventio. | 3. Non est finis. | 3. |
| 5. Decorem gloriæ magnificentiæ tuæ, et verba mirabilium tuorum meditabor. *Hieron.*, decorem gloriæ magnitudinis tuæ, et verba mirabilium tuorum loquar. | 5. Magnificentiam gloriæ sanctitatis tuæ loquentur, et mirabilia tua narrabunt. | 5. |
| 6. Et magnitudinem tuam narrabo eam. *Hieron.*, et magnitudines tuas narrabunt. | 6. Et magnitudinem tuam narrabunt. | 6. Et magnitudines tuas narrabo eas. |
| 7. Bonitatis tuæ. *Hieron.*, *id.* | 7. Suavitatis tuæ. | 7. |
| Et justitiam tuam laudabunt. *Hieron.*, et justitias tuas laudabunt. | Et justitia tua exsultabunt. | |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 9 לכל | 9. | 9. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 9. Universis. *Hieron.*, in universa. | 9. Super omnia. | 9. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum CXLIV.

V. 1. Ἀ., ὕμνησις τοῦ Δαυΐδ. Drusius. Σ., ὕμνος τῷ Δ. Agellius.

Ibid. Ἄλλος, εἰς τὸν αἰῶνα etc. Drusius.

V. 3. Ἄλλος, οὐκ ἔστιν ἐξεύρεσις. Reg. unus.

V. 5. Ἄλλος, ὡραιότητα etc. Has lectiones exhibet Drusius.

## PSALMUS CXLV.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 3 שאין לו תשועה | 3. | 3. |
| 4 ישב | 4. | 4. Ἀπόστρέφει. |
| אבדו | | Ἀπώλοντο. |
| עשתנתיו | | |
| 8 יהוה ׀ פקח עורים יהוה זקף כפופים | 8. | 8. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 3. Cui non ei salus. *Hieron.*, cui non est salus. | 3. In quibus non est salus. | 3. |
| 4. Revertetur. *Hieron.*, *id.* | 4. Revertetur. | 4. Revertitur. |
| Peribunt. *Hieron.*, *id.* | Peribunt. | Perierunt. |
| Cogitationes ejus. *Hieron.*, *id.* | Cogitationes eorum. | |
| 8. Dominus aperiens cæcos, Dominus erigens curvatos. *Hieron.*, Dominus illuminat cæcos, Dominus erigit allisos. | 8. Dominus illuminat cæcos, Dominus erigit elisos. | 8. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum CXLV.

Τὸ, Ἀγγαίου καὶ Ζαχαρίου, οὔτε παρὰ τῷ Ἑβραίῳ, οὔτε παρὰ τοῖς ἄλλοις εὗρον ἑρμηνευταῖς, οὔτε παρὰ τοῖς Ο' ἐν τῷ Ἑξαπλῷ. I. e. *Illud*, Aggæi et Zachariæ, *neque apud Hebraicum, neque apud alios interpretes reperi, neque apud LXX in Hexaplo.* Hæc nota apud Theodoretum et in duobus mss. reperitur.

V. 3. Ἄλλος, τῷ οὐκ ἔχοντι etc. Hanc lectio-

## PSALMUS CXLVI.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 הללו יה ׀ כי־טוב זמרה | 1. | 1. |
| 2 בונה | 2. | 2. |
| נדחי | | |
| 3 לשבורי | 3. | 3. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. Laudate Iah, quoniam bonum canere. *Hieron.*, laudate Dominum, quoniam bonum est canticum. | 1. Laudate Dominum, quoniam bonus est psalmus. | 1. |
| 2. Ædificans. *Hieron.* ædificabit. | 2. Ædificans. | 2. |
| Expulsos. *Hieron.*, ejectos. | Dispersiones. | |
| 3. Contritos. *Hieron.*, *id.* | 3. Contritos. | 3. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
| --- | --- | --- |
| 9. | 9. Ἐπὶ πάντα. *Ἄλλοι*, τοῖς σύμπασι. | 9. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
| --- | --- | --- |
| 9. | 9. Super omnia. *Alii*, omnibus. | 9. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum CXLIV.

V. 6. Ἀ., καὶ μεγαλοσύνας etc. Drusius.
V. 7. *Ἄλλος*, τῆς ἀγαθ-. Idem.
Ibid. Σ., καὶ τὰς ἐλεημοσύνας etc. Vide psal. CXLII,
v. 11.
V. 9. *Ἄλλοι*, τοῖς σύμπασι. Drusius.

## PSALMUS CXLV.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
| --- | --- | --- |
| 3. | 3. Οἷς οὐκ ἔστι σωτηρία. *Ἄλλ.*, τῷ οὐκ ἔχοντι σῶσαι. *Ἄλλος*, οὐκ ἔχοντι σωτηρίαν. | 3. |
| 4. | 4. Ἐπιστρέψει. | 4. Ἀποστρέφει. |
| Ἀπώλοντο. | Ἀπολοῦνται. Ε', Ϛ', ἀπώλοντο. | |
| | Οἱ διαλογισμοὶ αὐτῶν. *Ἄλλος*, αἱ προθέσεις αὐτοῦ. | |
| 8. | 8. Κύριος σοφοῖ τυφλοὺς, Κύριος ἀνορθοῖ κατεῤῥαγμένους. *Ἄλλος*, φωτίζει τυφλοὺς, Κύριος ἀνορθοῖ κατεῤῥαγμένους. | 8. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
| --- | --- | --- |
| 3. | 3. In quibus non est salus. *Alius*, ei qui non potest salvare. *Alius*, non habenti salutem. | 3. |
| 4. | 4. Revertetur. | 4. Revertitur. |
| Perierunt. | Peribunt. V, VI, perierunt. | |
| | Cogitationes eorum. *Alius*, propositiones ejus. | |
| 8. | 8. Dominus sapientes reddit cæcos, Dominus erigit elisos. *Alius*, illuminat cæcos, Dominus erigit allisos. | 8. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum CXLV.

nem habet Drusius; sequentem Regius unus ex Chrysostomo.
V. 4. Ἀ., Θ., ἀποστρέφει. Drusius.
Ibid. Ἀ., Σ., Ε', Ϛ', ἀπώλοντο. Idem.
Ibid. *Ἄλλος*, αἱ προθέσεις. Drusius.
V. 8. *Ἄλλος*, φωτίζει etc. Unus Reg. ex Chrysostomo.

## PSALMUS CXLVI.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
| --- | --- | --- |
| 1. Ἀλληλούια ὅτι ἀγαθὸς ψαλμός. | 1. Αἰνεῖτε τὸν Κύριον ὅτι ἀγαθὸν ψαλμός. *Ἄλλος*, ἀλληλούια ὅτι καλὸν ᾠδὴ τῷ Θεῷ. | 1. Αἰνεῖτε τὸν Ἴα. |
| 2. Οἰκοδομήσει. | 2. Οἰκοδομῶν. | 2. |
| Τοὺς ἐξωσμένους. | Τὰς διασποράς. | |
| 3. Τοὺς κεκλασμένους. | 3. Συντετριμμένους. | 3. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
| --- | --- | --- |
| 1. Alleluia, quoniam bonus est psalmus. | 1. Laudate Dominum, quoniam bonum psalmus. *Alius*, alleluia, quoniam bonum Deo canticum. | 1. Laudate Ia. |
| 2. Ædificabit. | 2. Ædificans. | 2. |
| Expulsos. | Dispersiones. | |
| 3. Confractos. | 3. Contritos. | 3. |

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| לעצבותם | | |
| 4 לכלם שמות יקרא | 4. | 4. |
| 6 מעודד | 6. | 6. |
| 7 ענו ליהוה בתודה זמרו לאלהינו בכנור | 7. | 7. Καταλαλάξατε... ψάλατε Θεῷ ἡμῶν ἐν κιθάρᾳ. |
| 8 חציר | 8. | 8. |
| 10 יחפץ | 10. | 10. Βούλεται. |
| 11 את־המיחלים לחסדו | 11. | 11. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| Dolores eorum. *Hieron.*, plagas eorum. | Contritiones eorum. | |
| 4. Omnibus eis nomina vocabit. *Hieron.*, et omnes nomine suo vocat. | 4. Et omnibus eis nomina vocat. | 4. |
| 6. Erigens. *Hieron.*, suscipiens. | 6. Suscipiens. | 6. |
| 7. Respondete Domino in confessione, canite Deo nostro in cithara. *Hieron.*, canite Domino in confessione : canite Deo nostro in cithara. | 7. Præcinite Domino in confessione : psallite Deo nostro in cithara. | 7. Jubilate... psallite Deo nostro in cithara. |
| 8. Herbam. *Hieron.*, germen. | 8. Fenum et herbam servituti hominum. | 8. |
| 10. Volet. *Hieron.*, voluntas ejus. | 10. Voluntatem habebit. | 10. Vult. |
| 11. Exspectantes in misericordia ejus. *Hieron.*, et exspectant misericordiam ejus. | 11. Et in eis qui sperant super misericordia ejus. | 11. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum CXLVI.

V. 1. Σ., ἀλληλούια etc. Theodoretus, et Reg. unus ex Chrysostomo sine nomine interpretis. Ἄλλος, ἀλληλούια ὅτι καλὸν etc. Sic unus.
V. 2. Σ., οἰκοδομήσει. Regius unus et Drusius.
Ibid. Σ., τοὺς ἐξωσμ-. Iidem.
V. 3. Σ., τοὺς κεκλασμ-. Drusius.
Ibid. Ἄλλος, τὰ κατεαγμένα. Drusius. Ἄλλ. κατάγματα αὐτῶν. Regius unus et Chrysost.
V. 4. Ἄλλος, τοῖς πᾶσιν etc. Sic Drusius et unus, qui in postrema etiam lectione habet, κα

## PSALMUS CXLVII.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 12 הללי אלהיך | 12. | 12. Ὕμνει Θεόν σου. |
| 16 כפור | 16. Χαφειρ. | 16. |
| 17 לפני קרתו מי יעמד | 17. | 17. Εἰς πρόσωπον ψύχους α τίς στήσεται; |
| 18 דברו | 18. | 18. Ῥῆμα αὐτοῦ. |
| 19 חקיו | 19. | 19. Ἀκριβασμοὺς αὐτοῦ. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 12. Lauda Deum tuum. *Hieron.*, *id.* | 12. Lauda Deum tuum. | 12. Lauda Deum tuum. |
| 16. Pruinam. *Hieron.*, pruinas. | 16. Nebulam. | 16. |
| 17. In faciem frigoris ejus quis stabit? *Hieron.*, ante faciem frigoris ejus quis stabit? | 17. Ante faciem frigoris ejus quis sustinebit? | 17. In faciem frigoris ejus stabit? |
| 18. Verbum suum. *Hieron.*, *id.* | 18. Verbum suum. | 18. Verbum suum. |
| 19. Statuta ejus. *Hieron.*, præcepta sua. | 19. Justitias. | 19. Statuta ejus. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| | Τὰ συντρίμματα αὐτῶν. Ἄλλος, τὰ κατεαγμένα αὐτῶν. Ἄλλος, τὰ κατάγματα αὐτῶν. | |
| 4. | 4. Καὶ πᾶσιν αὐτοῖς ὀνόματα καλῶν. Ἄλλος, τοῖς πᾶσιν ὀνόματα καλῶν. Ἄλλος, πάντας αὐτοὺς ὀνομαστὶ καλέσει. | 4. |
| 6. Ἀνακτώμενος. | 6. Ἀναλαμβάνων. | 6. |
| 7. Καταλέξατε τῷ Κυρίῳ ἐξομολόγησιν, μελῳδήσατε τῷ Θεῷ ἡμῶν διὰ λύρας. | 7. Ἐξάρξατε τῷ Κυρίῳ ἐν ἐξομολογήσει· ψάλατε τῷ Θεῷ ἡμῶν ἐν κιθάρᾳ. Ἄλλος, προκατάρξασθε. | 7. |
| 8. | 8. Χόρτον καὶ χλόην τῇ δουλείᾳ τῶν ἀνθρώπων. *Οἱ λοιποί*, *id.* | 8. |
| 10. Εὐδοκεῖται. | 10. Θελήσει. Ε', Ϛ', *id.* | 10. Θελήσει. |
| 11 | 11. Τοῖς ἐλπίζουσιν ἐπὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ. Ἄλλος, τοῖς ἀναμένουσι τὸ ἔλεος αὐτοῦ. | 11. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| | Contritiones eorum. *Al.*, confracta eorum. *Alius*, fracturas eorum. | |
| 4. | 4. Et omnibus eis nomina vocans. *Alius*, omnibus nomina vocans. *Alius*, omnes illos nominatim vocabit. | 4. |
| 6. Recreans. | 6. Suscipiens. | 6. |
| 7. Præcinite Domino confessionem, modulamini Deo nostro er lyram. | 7. Præcinite Domino in confessione : psallite Deo nostro in cithara. *Alius*, præcinite. | 7. |
| 8. | 8. Fenum et herbam servituti hominum. *Reliqui*, *id.* | 8. |
| 10. Sibi placet. | 10. Voluntatem habebit. V, VI, *id.* | 10. Voluntatem habebit. |
| 11. | 11. In eis qui sperant super misericordia ejus. *Alius*, exspectantibus misericordiam ejus. | 11. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum CXLVI.

V. 6. Σ., ἀνακτώμενος. Theodoretus.

V. 7. Ἀ., καταλαλάξατε etc. Sic mss. duo Regii.

V. 8. *Οἱ λοιποί*, χόρτον καὶ χλόην etc. Sic Drusius mendose, ut videtur ; nam in Hebraico חציר tantum reperitur, et Hieronymus *germen* duntaxat habet. Quamobrem post χόρτον haud dubie obelus ponendus erat.

V. 10. Ἀ., βούλεται etc. Drusius.

V. 11. Ἄλλος, τοῖς ἀναμένουσι etc. Drusius.

## PSALMUS CXLVII.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 12. Αἴνει τὸν Θεόν σου. | 12. Αἴνει τὸν Θεόν σου. | 12. Ὕμνει τὸν Θεόν σου. |
| 16. Δρόσον πεπηγμένην. | 16. Ὁμίχλην. | 16. |
| 17. Κατὰ πρόσωπον καύματος αὐτοῦ τίς ὑποστήσεται; | 17. Κατὰ πρόσωπον ψύχους αὐτοῦ τίς ὑποστήσεται; | 17. |
| 18. | 18. Λόγον αὐτοῦ. Ε', *id.* Ϛ', τὸν λόγον αὐτοῦ. | 18. Τὸν λόγον αὐτοῦ. |
| 19. Προστάγματα αὐτοῦ. | 19. Κρίματα. | 19. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 12. Lauda Deum tuum. | 12. Lauda Deum tuum. | 12. Lauda Deum tuum. |
| 16. Rorem addensatum. | 16. Nebulam. | 16. |
| 17. Ad faciem æstus ejus quis subsistet? | 17. Ante faciem frigoris ejus quis sustinebit? | 17. |
| 18. | 18. Verbum suum. V, VI, *id.* | 18. Verbum suum. |
| 19. Præcepta sua. | 19. Justitias. | 19. |

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 20 לא-עשה כן | 20. | 20. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 20. Non fecit sic. *Hieron.*, non fecit similiter. | 20. Non fecit taliter. | 20. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum CXLVII.

V. 12. Ἀ., ὕμνει etc. Drusius.

V. 16. Ὁ Ἑβραῖος, χαφειρ etc. Ex Regiis duobus.

V. 17. Lectiones Aquilæ et Symmachi exhiben duo Regii.

## PSALMUS CXLVIII.

| TO EBPAIKON. | TO EBPAIKON Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 2 כל-צבאו | 2. | 2. |
| 3 הללוהו כל-כוכבי אור | 3. | 3. |
| 6 ויעמידם לעד לעולם | 6. | 6. |
| 8 וקיטור רוח סערה עשה דברו | 8. | 8. |
| 11 וכל-לאמים | 11. | 11. |
| 12,13 בחורים וגם-בתולות זקנים עם-נערים : יהללו ו את-שם יהוה | 12, 13. | 12, 13. |
| כי-נשגב שמו לבדו הודו | | |
| 14 תהלה | 14. | 14. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 2. Omnes exercitus ejus. *Hieron.*, *id.* | 2. Omnes virtutes ejus. | 2. |
| 3. Laudate eum, omnes stellæ luminis. *Hieron.*, *id.* | 3. Laudate eum, omnes stellæ et lumen. | 3. |
| 6. Et stare fecit ea in perpetuum in sæculum. *Hieron.*, statuit ea in sæculum et in æternum. | 6. Statuit ea in æternum, et in sæculum sæculi. | 6. |
| 8. Et vapor ventus turbinis faciens verbum ejus. *Hieron.*, ventus, turbo, quæ facitis sermonem ejus. | 8. Spiritus procellarum quæ faciunt verbum ejus. | 8. |
| 11. Et omnes populi. *Hieron.*, *id.* | 11. Et omnes populi. | 11. |
| 12, 13. Electi et etiam virgines, senes cum junioribus laudent nomen Domini. *Hieron.*, juvenes et virgines, senes cum pueris laudent nomen Domini. | 12, 13. Juvenes et virgines, senes cum junioribus laudent nomen Domini. | 12, 13. |
| Quia exaltatum est nomen ejus solius : magnificentia ejus. *Hieron.*, quoniam sublime nomen ejus solius : gloria ejus. | Quia exaltatum est nomen ejus solius : confessio ejus. | |
| 14. Laus. *Hieron.*, *id.* | 14. Hymnus | 14. |

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 20. | 20. Οὐκ ἐποίησεν οὕτως. Ἄλλ., οὐκ ἐποίησεν ὅμοια. | 20. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 20. | 20. Non fecit taliter. *Alius*, non fecit similia. | 20. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum CXLVII.

V. 18. Ἀ., ῥῆμα αὐτοῦ etc. Drusius.
V. 19. Ἀ., ἀκριβασμοὺς etc. Regius unus.
V. 20. Ἄλλος, οὐχ ἐποίησεν ὅμοια. Drusius.

## PSALMUS CXLVIII.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 2. Πᾶσαι αἱ στρατιαὶ αὐτοῦ. | 2. Πᾶσαι αἱ δυνάμεις αὐτοῦ. | 2. |
| 3. Αἰνεῖτε αὐτὸν, πάντες οἱ ἀστέρες φωτός. | 3. Αἰνεῖτε αὐτὸν, πάντα τὰ ἄστρα καὶ τὸ φῶς. | 3. |
| 6. | 6. Ἔστησεν αὐτὰ εἰς τὸν αἰῶνα, καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος. Ἄλλος, ἔστησεν αὐτὰ διαμένειν αἰωνίως. | 6. |
| 8. | 8. Πνεῦμα καταιγίδος τὰ ποιοῦντα τὸν λόγον αὐτοῦ. Ἄλλος, ἄνεμος τυφῶνος. Ἄλλος, καὶ τυφῶνες, πνεῦμα καταιγίδος, τὰ ποιοῦντα τὸν λόγον αὐτοῦ. Ἄλλος, ἄνεμος καταιγίδος, τὰ ποιοῦντα τὸν λόγον αὐτοῦ. | 8. |
| 11. | 11. Καὶ πάντες λαοί. Ἄλλος, καὶ πάντα φῦλα. | 11. |
| 12. 13. | 12, 13. Νεανίσκοι καὶ παρθένοι, πρεσβύται μετὰ νεοτέρων αἰνεσάτωσαν τὸ ὄνομα Κυρίου. Ἄλλος, ἐκλεκτοὶ, πρεσβύτεροι μετὰ νέων. Ἄλλος, μετὰ παίδων αἰνεσάτωσαν τὸ ὄνομα Κυρίου. | 12, 13. |
| | Ὅτι ὑψώθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ μόνου· ἡ ἐξομολόγησις αὐτοῦ. Ἄλλος, ὅτι ὑπερέχον τὸ ὄνομα αὐτοῦ μόνου· ἡ ἐξομολόγησις αὐτοῦ. Ἄλλος, καὶ ὁ ὕμνος αὐτοῦ. | |
| 14. | 14. Ὕμνος. Ἄλλος, ἔπαινος. | 14. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 2. Omnes exercitus ejus. | 2. Omnes virtutes ejus. | 2. |
| 3. Laudate eum, omnes stellæ luminis. | 3. Laudate eum, omnes stellæ et lumen. | 3. |
| 6. | 6. Statuit ea in æternum, et in sæculum sæculi. *Alius*, statuit ea ut manerent æternum. | 6. |
| 8. | 8. Spiritus procellæ quæ faciunt verbum ejus. *Alius*, ventus typhonis. *Alius*, et typhones, spiritus procellæ, quæ faciunt verbum ejus. *Alius*, ventus procellæ, quæ faciunt verbum ejus. | 8. |
| 11. | 11. Et omnes populi. *Alius*, et omnes tribus. | 11. |
| 12, 13. | 12, 13. Juvenes et virgines, senes cum junioribus laudent nomen Domini. *Alius*, electi, seniores cum junioribus. *Alius*, cum pueris laudent nomen Domini. | 12, 13. |
| | Quia exaltatum est nomen ejus solius : confessio ejus. *Alius*, quia excellens nomen ejus solius : confessio ejus. *Alius*, et hymnus ejus. | |
| 14. | 14. Hymnus. *Alius*, laus. | 14. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum CXLVIII.

V. 2. Σ., πᾶσαι αἱ στρατιαὶ etc. Duo Regii et Drusius.

V. 3. Σ., αἰνεῖτε αὐτὸν etc. Theodoretus et Regius unus ex Chrysostomo.

V. 6. Ἄλλος, ἔστησεν etc. Reg. 2 ex Chrysost. et Drusius.

V. 8. Ἄλλος, καὶ τυφῶνες etc. Unus Regius ex Chrysostomo.

## PSALMUS CXLIX.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 6 רוממות | 6. | 6. |
| וחרב פיפיות בידם | | Καὶ μάχαιρα στομάτων ἐν χερσὶν αὐτῶν. |
| 9 משפט כתוב | 9. | 9. Κρῖμα γεγραμμένον. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 6. Exalta iones. *Hieron.*, *id.* | 6. Exaltationes. | 6. |
| Et gladius acierum in manu eorum. *Hieron.*, et gladii ancipites in manibus eorum. | Et gladii ancipites in manibus eorum. | 6. Et gladius acierum in manibus eorum. |
| 9. Judicium scriptum. *Hieron.*, judicium conscriptum. | 9. Judicium conscriptum. | 9. Judicium scriptum. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum CXLIX.

V. 6. Ἄλλος, ὑμνολογίαι etc. Drusius.

Ibid. Ἀ., καὶ μάχαιρα στομάτων etc. Corder.,

## PSALMUS CL.

| ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ. | ΤΟ ΕΒΡΑΙΚΟΝ Ἑλληνικοῖς γράμμασι. | ΑΚΥΛΑΣ. |
|---|---|---|
| 1 בקדשו<br>הללוהו ברקיע עזו | 1. | 1. Ἐν ἡγιασμένῳ αὐτοῦ.<br>Ἐν στερεώματι κράτους αὐτοῦ. |
| 2 בגבורתיו | 2. Βεγεβουροθαυ. | 2. |
| 3 בתקע שופר<br>בנבל וכנור | 3. | 3.<br>Ἐν ναύλῳ καὶ λύρᾳ. |
| 4 בתפים ועגב | 4. | 4. Ἐν χορδαῖς καὶ ὀργάνοις. |
| 5 בצלצלי תרועה | 5. | 5. |
| 6 כל הנשמה | 6. | 6. |

| VERSIO HEBRAICI TEXT. | VULGATA LATINA. | AQUILA. |
|---|---|---|
| 1. In sanctitate ejus. *Hieron.*, in sancto ejus. | 1. In sanctis ejus. | 1. In sanctificato ejus. |
| Laudate eum in firmamento fortitudinis ejus. *Hieron.*, laudate eum in fortitudine potentiæ ejus. | Laudate eum in firmamento virtutis ejus. | In firmamento imperii ejus. |
| 2. In fortitudinibus ejus. *Hieron.*, *id.* | 2. In virtutibus ejus. | 2. |
| 3. In clangore buccinæ. *Hier.*, *id.* | 3. In sono tubæ. | 3. |
| In nebel et cithara. *Hieron.*, in psalterio et cithara. | In psalterio et cithara. | In naulo et lyra. |
| 4. In chordis et organo. *Hieron.*, *id.* | 4. In chordis et organo. | 4. In chordis et organis. |
| 5. In cymbalis jubilationis. *Hieron.*, in cymbalis tinnientibus. | 5. In cymbalis jubilationis. | 5. |
| 6. Omnis halitus. *Hieron.*, omne quod spirat. | 6. Omnis spiritus. | 6. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum CL.

V. 1. Ἀ., ἐν ἡγιασμένῳ etc. Regius unus et Drusius.

Ibid. Ἀ., ἐν στερεώματι etc. Ex duobus Regiis, qui habent : Σ., οἱ ὄντες ἐν τῷ στερεώματι τοῦ οὐρανοῦ ἄγγελοι. Symmachi lectionem aliam, et, ut puto, veram habet Colbertinus στιχηρῶς scriptus, nempe ὑμνεῖτε αὐτὴν ἐν τῷ etc. Similiterque Theodoretus qui tamen legit, αἰνεῖτε αὐτόν.

V. 2. Ἑβραῖος, βεγεβουροθαυ. Sic Regius unus ex Chrysostomo.

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum CXLVIII.

V. 11. Ἄλλος, καὶ πάντα φῦλα. Drusius.
V. 12, 13. Ἄλλος, ἐκλεκτοὶ etc. Has lectiones afferl Regius unus ex Chrysostomo.

Ibid. Ἄλλος, ὅτι ὑπερέχον etc. Idem.
V. 14. Ἄλλος, ἔπαινος. Idem.

## PSALMUS CXLIX.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 6 | 6. Ὑψώσεις. Ἄλλος, ὑμνολογίαι. | 6. |
| | Καὶ ῥομφαῖαι δίστομοι ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν. | |
| 9. Κρίσιν γεγραμμένην. | 9. Κρῖμα ἔγγραπτον. | 9 |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 6. | 6. Exaltationes. *Alius*, hymnorum cantus. | 6. |
| | Et gladii ancipites in manibus eorum. | |
| 9. Judicium scriptum. | 9. Judicium conscriptum. | 9. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum CXLIX.

στομάτων, id est binarum acierum.

V. 9. Ἀ., κρῖμα etc. Drusius.

## PSALMUS CL.

| ΣΥΜΜΑΧΟΣ. | Ο'. | ΘΕΟΔΟΤΙΩΝ. |
|---|---|---|
| 1. Ἐν τῷ ἁγίῳ αὐτοῦ. | 1. Ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ. | 1. |
| Ὑμνεῖτε αὐτὸν ἐν τῷ στερεώματι τῷ ἀκαθαιρέτῳ αὐτοῦ. | Αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν στερεώματι δυνάμεως αὐτοῦ. | |
| 2. | 2. Ἐν ταῖς δυναστείαις αὐτοῦ. Ἄλλος, διὰ τῶν δυναστειῶν αὐτοῦ. | 2. |
| 3. Δι' ἤχου κερατίνης. | 3. Ἐν ἤχῳ σάλπιγγος. | 3. |
| | Ἐν ψαλτηρίῳ καὶ κιθάρᾳ. Ἄλλος, διὰ νάβλας (al. ναύλας) καὶ λύρας. Ἄλλος, ἐν ναύλῃ καὶ λύρᾳ. | |
| 4. | 4. Ἐν χορδαῖς καὶ ὀργάνῳ. Ἄλλος, διὰ χορδῶν καὶ κιθάρας. | 4. |
| 5. Ἐν σημασίαις. | 5. Ἐν κυμβάλοις ἀλαλαγμοῦ. Ἄλλος, ἐν κυμβάλοις σημασίας. | 5. |
| 6. | 6. Πᾶσα πνοή. Ἄλλος, πᾶσα ἀναπνοή. | 6. |

| SYMMACHUS. | LXX INTERPRETES. | THEODOTIO. |
|---|---|---|
| 1. In sancto ejus. | 1. In sanctis ejus. | 1. |
| Celebrate eum in firmamento indelebili ejus. | Laudate eum in firmamento virtutis ejus. | |
| 2. | 2. In virtutibus ejus. *Alius*, per potestates ejus. | 2. |
| 3. Per sonum corneæ. | 3. In sono tubæ. | 3. |
| | In psalterio et cithara. *Alius*, per nablam (*aliter*, naulam) et lyram *Alius*, in naula et lyra. | |
| 4. | 4. In chordis et organo. *Alius*, per chordas et citharam. | 4. |
| 5. In significationibus. | 5. In cymbalis jubilationis. *Alius*, in cymbalis significationis. | 5. |
| 6. | 6. Omnis spiritus. *Alius*, omnis halitus. | 6. |

## Notæ et variæ lectiones ad Psalmum CL.

V. 3. Σ., δι' ἤχου etc. Duo Regii et Drusius.
Ibid. Ἀ., ἐν ναύλῳ etc. Legendum νάβλῳ. Duo Regii habent ἐν αὐλῷ. Alius Regius, ἐν αὐλῇ loco ἐν ναύλῃ.
Ibid. Alius, διὰ ναύλας et νάβλας. Chrysostomus.

V. 4. Ἀ., ἐν χορδαῖς etc. Duo Regii.
V. 5. Σ., ἐν σημασίαις. Duo Regii. Ἄλλος, ἐν κυμβάλοις σημασίας. Corderius.
V. 6. Ἄλλος, πᾶσα ἀναπνοή. Drusius.

# ORDO RERUM

## QUÆ IN TOMI XVI PARTE PRIMA CONTINENTUR.



FINIS PARTIS PRIMÆ TOMI DECIMI SEXTI.


Parisiis. — Ex Typis J.-P. MIGNE.